Dosarul nr. 1a-170/24
1-21038349-02-1a-20022024

Judecătoria: Chișinău (sediul Buiucani)
Judecători: Ana CUCERESCU,
Petru PĂUN, Liudmila BEȘLIU

D E C I Z I E
în numele Legii

08 iulie 2026 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Eugeniu BEȘELEA
Judecători: Andrei CAZACICOV și Vitalie BUDECI
Grefier: Marilena ARNĂUTU

cu participarea:
- Procurorului din Procuratura Anticorupție – Ion PRIPA
- Apărătorului inculpatului Viorel BÎRCA – avocat, Vasile NICOARĂ
- Reprezentantului părții vătămate SA ”Banca de Economii”, (în proces de lichidare) - Grigore OLARU
- Inculpatului– BÎRCA Viorel *****

a examinat în ședință de judecată publică, în ordine de apel, apelurile declarate de:
- acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție;
- avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel *****;
- reprezentantul părții vătămate SA ”Banca de Economii” (în proces de lichidare), - Grigore OLARU,

împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, pronunțată în cauza penală de învinuire a lui:

> **BÎRCA Viorel *****, născut la *****, IDNP: *****, cetățean al Republicii Moldova, originar din r-l *****, sat. *****, domiciliat în *****studii superioare, căsătorit, angajat în câmpul muncii, 3 copii minori la întreținere, supus militar-armata alternativă, nu are grad de invaliditate, nu dispune de careva titluri speciale, grade de calificare și distincții de stat, anterior nejudecat,

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal al Republicii Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță: *15 martie 2021–29 ianuarie 2024*;

Judecarea cauzei în instanța de apel: *20 februarie 2024 până la 24 iunie 2024 (în procedura judecătorului Ion SECRIERU), din 24 iunie 2024 până la 08 iulie 2026 (în procedura judecătorului Vitalie BUDECI)*.

Procedura de citare legală a fost executată.

Asupra apelurilor declarate de acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție, avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel ***** și de reprezentantul părții vătămate SA ”Banca de Economii”, (în proces de lichidare), - Grigore OLARU, împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, în baza materialelor din dosar și argumentelor invocate în ședința de judecată, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

C O N S T A T Ă:

1. *Prin Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024,* BÎRCA Viorel ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal.

A fost condamnat BÎRCA Viorel ***** de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsa penală sub formă de 10 (zece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar tip închis.

În temeiul art.65 Cod penal, a fost stabilit lui BÎRCA Viorel ***** pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniu financiar bancar pe un termen de 5 (cinci) ani.

Termenul executării pedepsei cu închisoare, stabilite lui BÎRCA Viorel *****, a-l calcula din momentul intrării Sentinței în vigoare, cu includerea în termenul executării pedepsei cu închisoare, a perioadei aflării lui BÎRCA Viorel ***** în stare de arest: 04.12.2020-27.04.2021.

A fost aplicat în privința lui BÎRCA Viorel ***** măsura preventivă-obligare de a nu părăsi țara, cu menținerea acesteia până la intrarea Sentinței în vigoare, după care BÎRCA Viorel ***** urmează a fi luat sub strajă.

A fost admisă acțiunea civilă formulată de reprezentantului părții civile SA ”Banca de Economii”, în proces de lichidare, Grigore OLARU.

A fost încasat de la BÎRCA Viorel ***** în beneficiul SA ”Banca de Economii”, în proces de lichidare prejudiciul material în sumă 100 000 000 (una sute milioane) dolari SUA, convertiți în moneda națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executări Sentinței.

A fost menținut sechestrul aplicat, asupra:

- cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, teren pentru construcții cu nr. cadastral *****, cu adresa în ***** cu suprafața de 0,0794 ha, cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA ***** al cărui preț mediu de piață constituie 2 808 605 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr. 35 din 25.01.2021 (cota parte de ½ constituind 1 404 302,5 lei MD);

-cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, casa de locuit individuală cu nr. cadastral *****.01, cu adresa în ***** cu suprafața de 262,7 m2 , cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA *****al cărui preț mediu de piață constituie 3 263 376 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr. 35 din 25.01.2021 (cota parte de ½ constituind 1 631 688 lei MD);

-cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, încăpere locativă cu nr. cadastral *****u adresa în ***** cu suprafața de 61,1 m2 , cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA *****al cărui preț mediu de piață constituie 1 330 593 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr.36 din 25.01.2021 (cota parte de ½ constituind 665 296,5 lei MD).

Corpurile delicte:

- suportul electronic de model CD R Verbatim cu informația despre mesajele și ordine SWIFT a S.A. Banca de Economii efectuate în perioada 08.09.2014-12.09.2014,

-materiale în original și copii autentificate, menționate în partea descriptivă a ordonanței, precum și

-informațiile copiate din cutiile poștale ***** pe hard discul de model Western Digital S/N: WCAT 16638180 cu capacitatea de 320 GB, care au fost transmise în camera de păstrare a corpurilor delicte a Procuraturii Anticorupție - a se păstra la materialele cauzei penale pe tot termen de păstrare a dosarului.

A fost încasat din contul BÎRCA Viorel ***** în beneficiul Statului suma în mărime de 32 550 (treizeci și două mii cinci sute cincizeci) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, suportate în legătură cu întocmirea Rapoartelor de expertiză.

A fost remisă copia Sentinței către Inspectoratul de Poliție Râșcani, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, în partea executării măsurii preventive-obligarea de nepărăsire a țării.

A fost remisă copia Sentinței către Agenția Servicii Publice pentru informare.

Judecătorul raportor-Ana CUCERESCU, a formulată opinie separată pe marginea Sentinței și anume în partea măsurii preventive aplicate și termenul executării pedepsei.

2. *Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, instanța de fond a reținut* că, ***BÎRCA Viorel*** ***** deținând funcția de Președinte interimar al SA „Banca de Economii, fiind numit în temeiul deciziei Consiliului de Administrație al SA Banca de Economii nr.53 din 30.04.2014, a săvârșit cu intenție directă, conștientizând urmările şi realizarea consecințelor, în calitate de coautor a infracțiunii de delapidarea averii străine, adică însușirea bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate, care a produs daune considerabile, săvârșită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe:

În perioada iulie 2013-septembrie 2014, BÎRCA Viorel, fiind membru grupului criminal condus de numitul Ilan ȘOR, a acționat în interesele acestui grup care avea scop de influențare a activității economice şi de altă natură a persoanelor fizice, juridice şi de a controla în alte forme, în vederea obținerii de avantaje şi realizări de interese economice, financiare, ultimul controlând de facto, prin intermediul persoanelor interpuse, unul din ele fiind BÎRCA Viorel, instituțiile financiar bancare BC Unibank SA, BC Banca Socială SA, SA Banca de Economii, au elaborat un plan bine determinat de sustragere în proporții

deosebit de mari a mijloacelor financiare din activele SA Banca de Economii, cu asigurarea adoptării deciziilor cu caracter administrativ, juridic şi economico-financiar la nivelul organelor de conducere a Băncii de Economii SA.

Astfel, Viorel BÎRCA, având atribuții de organizare a activității băncii şi de asigurare a utilizării raționale a fondurilor financiare ale Băncii de Economii SA, asumându-și controlul şi adoptarea deciziilor cu caracter administrativ, juridic şi economico-financiar la nivelul organelor de conducere a Băncii de Economii SA şi-a executat rolul de participație în calitate de coautor la sustragerea mijloacelor financiare a Băncii de Economii SA în mărime de 100 000 000 dolari SUA, atribuit acestuia conform planului criminal, în comun cu coparticipanții săi şi anume: președintele Consiliului de Administrație al Băncii de Economii Ilan ŞOR, precum şi alte persoane fizice neidentificate la moment de către organul de urmărire penală afiliate conducătorului grupului criminal Ilan ŞOR.

În vederea realizării etapelor sustragerii planificate de 100 000 000 dolari SUA din cadrul Băncii de Economii SA, conform planului prestabilit a grupului criminal organizat condus de către Ilan ŞOR, urma să fie atragerea mijloacelor financiare de către acționarii din cadrul SA Banca de Economii afiliați lui Ilan ŞOR, în formă de depozite și credite subordonate și plasarea lor pe contul corespondent într-o Bancă din Federația Rusă, pentru crearea imaginii majorării lichidaților Băncii de Economii SA, cu ulterioară retragerea acestor mijloace financiare înainte de termen de pe alte conturi administrate de SA Banca de Economii și utilizării banilor în interesele grupului criminal organizat condus de Ilan ŞOR.

Întru finalizarea acțiunilor sale stabilite conform planului criminal prestabilit, mijloacele bănești aflate pe contul corespondent al Băncii de Economii SA în Banca nerezidentă din Federația Rusă în sumă de 100 000 000 dolari SUA, au fost transferați pentru stingerea datoriilor, față de creditori al unor acționari Băncii de Economii SA, afiliați lui Ilan ŞOR, cu care Banca de Economii SA nu a avut careva tangențe economice, cu utilizarea documentelor false. Așa, la 02 august 2013 acționarul Băncii de Economii SA ***** compania afiliată lui Ilan ŞOR, încheie contract de împrumut nr*****a sumei de 50 000 000 dolari SUA, care în aceiași zi este transferată pe contul corespondent NOSTRO ale Băncii de Economii SA în GazPromBank din Federația Rusă ca depozit.

În continuare întru realizarea primei etape a planului criminal de sustragere a mijloacelor bănești în sumă de 100 000 000 dolari SUA de către grupul criminal organizat condus de Ilan ŞOR, Consiliul de Administrație al Băncii de Economii, la cererea acționarului ***** afiliat lui Ilan ŞOR a emis dispoziția nr.59 din 07.08.2013, prin care a modificat condițiile de plasare a depozitelor bancare, permițând extrageri din cont cu condiția menținerii unui sold minim de 5 000 000 Euro.

Urmare emiterii dispoziției menționate supra în perioada 07 august 2013-23 septembrie 2013, acționarul Băncii de Economii SA, ***** compania afiliată lui Ilan ŞOR, a extras din alte conturi administrate de Banca de Economii SA suma de 50 000 000 dolari SUA, care în perioada vizată cu utilizarea contractelor fictive a transferat suma dată către companiile nerezidente*****în mărime 18 900 000 dolari SUA, ***** în sumă 14 200 000 dolari SUA şi 10 600 000 Euro, companiile gestionate de către cet. Ion COJOCARU, persoana afiliată lui Ilan ŞOR, utilizând aceste mijloace financiare în interesele grupului criminal organizat.

În continuare, întru realizarea următoarei etape a planului criminal de sustragere a mijloacelor bănești în sumă de 100 000 000 dolari SUA de către grupul criminal organizat condus de Ilan ŞOR, unii acționari al Băncii de Economii SA, gestionați de persoane interpuse afiliate lui Ilan ŞOR, la 04 septembrie 2013 încheie contracte de împrumut cu compania nerezidentă din Federația Rusă ***** în sumă totală de 26 999 800 dolari SUA după cum urmează: ***** contractul nr.09/13-1-TR în sumă de 7 100 000 dolari SUA; *****, contractul nr.09/13-2-TR în sumă de 8 199 900 dolari SUA; *****, contractul nr.09/13-3-TR în sumă de 11 699 900 dolari SUA.

Următorii acționari gestionați de persoane interpuse afiliate lui Ilan ŞOR, tot la 04 septembrie 2013 încheie contracte de împrumut cu compania nerezidentă din Federația Rusă LLC ***** în sumă totală de 23 000 000 dolari SUA după cum urmează: *****, contractul 09/13-1-CK în sumă de 7 800 000 dolari SUA; *****, contractul nr. 09/13-2-CK în sumă de 9 200 000 dolari SUA; ***** contractul nr. 09/13-3-CK în sumă de 6 000 000 dolari SUA.

Împrumuturile în cauză au fost inițiate în interesele grupului criminal condus de Ilan ŞOR în scopul deținerii şi gestionării pachetului majoritar de acțiuni al Băncii de Economii SA. Astfel, întru a reda un aspect legal acțiunilor sale criminale, anterior împrumuturilor menționate supra acționarii minoritari menționați gestionați de persoane interpuse, afiliați lui Ilan ŞOR au încheiat un acord din 01.08.2013 prin care acționarii minoritari își asumă unele obligațiuni, una din ele fiind, acordarea creditelor subordonate în sumă de 600 000 000 lei MD, echivalentul a 50 000 000 dolari SUA. Pe lângă aceasta în temeiul acordului menționat creditele subordonate pot fi acordate cât de acționar, cât de terțe persoane în interesele acționarilor.

În continuare întru realizarea etapei menționate a planului criminal de sustragere a 100 000 000 dolari SUA de către grupul criminal organizat condus de Ilan ŞOR, în temeiul acordurilor încheiate și acte administrative de dispoziție emise de persoanele afiliate lui Ilan ŞOR, care redau acțiunilor criminale aspectul legal la 10 septembrie 2013 Banca de Economii SA încheie contracte de credite subordonate cu unii acționari a Băncii cât şi fondatorii unor acționari după cum urmează: ***** contractul nr.5 în sumă de 7 099 900 dolari SUA; *****, contractul nr.3 în sumă de 8 199 900 dolari SUA; *****, contractul nr.l în sumă de 11 699 900 dolari SUA; ***** (fondatorul acționarului Băncii de Economii SA, *****), contractul nr.4 în sumă de 7 799 900 dolari SUA; ***** (fondatorul acţionarului Băncii de Economii SA, *****), contractul nr.2 în sumă de 9 199 900 dolari SUA; *****(fondatorul acționarului Băncii de Economii SA, SRL *****), contractul nr.6 în sumă de 6 000 500 dolari SUA;

Astfel, Banca de Economii SA contractând creditul subordonat în sumă totală de 50 000 000 dolari SUA.

La 13 septembrie 2013 mijloacele bănești în sumă de 50 000 000 dolari SUA sub formă de credite subordonate în temeiul contractelor de credit menționate din conturile curente a persoanelor juridice nerezidente şi rezidente menționate supra au fost transferate pe contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii SA în GazPromBank din Federația Rusă. Așa, pe contul corespondent al Băncii de Economii SA în GazPromBank din Federația Rusă la 13.09.2013 se aflau mijloacele bănești în sumă de 100 000 000 dolari SUA.

Pe lângă aceasta, una din condițiile obligatorii a creditelor subordonate încheiate între Banca de Economii SA şi unii acționari a Băncii şi fondatorii acționarilor menționați supra a fost nesolicitarea restituirii creditului subordonat în termen de 6 ani, termenul expirând către anul 2019.

În continuare, Viorel BÎRCA administrând activitatea SA Băncii de Economii prin înțelegere prealabilă şi comun acord cu președintele Consiliului de Administrație al Băncii de Economii SA Ilan ŞOR, persoane fizice neidentificate la moment de către organul de urmărire penală, acționând în interesul grupului criminal condus de Ilan ŞOR, contrar prevederilor art.36 al Regulamentului cu privire la transferul de credit, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Băncii Naționale din Moldova nr.157 din 01.08.2013, au falsificat 7 ordine de plată în format SWIFT (sistemul electronic internațional de mesaje bancare și plăți bancare), prin următoarele caracteristici: au atribut număr unic nr.PAY14/7664 la fiecare ordin de plată, ordine fiind datate cu aceiași dată şi aceiași oră, minută, secundă, imprimate pe suport de hârtie format A4, imitând semnăturile din numele contabilului șef Irina BARGUEVA pe fiecare ordin de plată.

În continuare, întru atingerea scopului infracțional de sustragerea a banilor din cadrul SA Banca de Economii în sumă de 100 000 000 dolari SUA, ordinele SWIFT menționate supra la 10.09.2014, fizic de către persoanele neidentificate la moment de către organul de urmărire penală, membrii grupului criminal organizat condus de Ilan ŞOR au fost prezentate la oficiul GazPromBank OJSC Federația Rusă din orașul Moscova, în temeiul cărora s-au dispus 7 plăți în temeiul dispozițiilor falsificate în sumă totală de 100 000 000 dolari SUA din contul NOSTRO a SA „Banca de Economii" în GazPromBank în conturile companiilor nerezidente, creditori a acționarilor Băncii, afiliate lui Ilan ŞOR după cum urmează:

a) ordinul SWIFT nr. PAY 14/7664 din 10.09.2014 pentru suma de 7 100 000 dolari SUA, ordonatorul plății fiind ***** în temeiul contractului N 09/13-1-TP din 04.09.2013.

b) ordinul SWIFT PAY 14/7664 din 10.09.2014, pentru suma de 9 200 000 dolari SUA, ordonatorul plății „***** în temeiul contractului Nr 09/13-2-CK, din 04.09.2013;

c) ordinul SWIFT PAY 14/7664 din 10.09.2014 pentru suma de 7 800 000 dolari SUA, ordonatorul plății „*****" în temeiul contractului Nr. 09/13-1-CK, din 04.09.2013;

d) ordinul SWIFT PAY14/7664 din 10.09.2014, pentru suma de 11 700 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în adresa ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-3-TP, din 04.09.2013;

e) ordinul SWIFT PAY14/7664 din 10.09.2014 pentru suma de 8 200 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în adresa ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-2-TP din 10.09.2013;

f) ordinul SWIFT PAY14/7664 din 10.09.2014 pentru suma de 50 000 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-1-РФК, din 02.08.2013;

g) ordinul SWIFT PAY 14/7664 din 10.09.2014 pentru suma de 6 000 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-3-CK din 04.09.2013.

În realitate prin ordinul de plată SWIFT PAY14/7664 a fost înregistrat transferul mijloacelor bănești în sumă de 78 000 dolari SUA la 03 septembrie 2014 de către *****în adresa agentului economic nerezident *****, întru executarea obligațiunilor contractuale conform contractului Nr.09/13-1-TP din 04 septembrie 2013.

În continuare, Viorel BÎRCA, fiind președinte interimar al SA Banca de Economii, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu președintele Consiliului de administrație al SA Banca de Economii Ilan ŞOR, acționând în interesele grupului criminal organizat, conștientizând comiterea unei sustrageri de mijloace bănești în proporții deosebit de mari cu utilizarea documentelor falsificate, contrar prevederilor art.13 alin.(2) lit.f), h), 29 alin.(6) Legii contabilității nr.113 din 27.04.2007, pct.10 din Instrucțiunea privind modul de întocmire și prezentare de către bănci a rapoartelor în scopuri prudențiale (aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație BNM nr. 279 din 01.12.2011), pct.3 din Instrucțiunea privind situațiile financiare FINREP (aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație BNM nr.292 din 15.12.2011), pct.6, 7 din Instrucțiunea privind modul de prezentare de către bănci a rapoartelor în formă electronică la Banca Națională a Moldovei (aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al BNM 132 din 17.07.2008), pct.5.9 și 5.27 al Regulamentul Direcției Contabilitate a Băncii de Economii SA (aprobat prin Hotărârea Consiliului Băncii de Economii nr.10 din 2 08.2012), întru a ascunde faptul sustragerii bunurilor în mărime de 100 000 000 dolari SUA aflate în administrarea sa, de pe contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii SA în GazPromBank OJSC Federația Rusă și a evita răspunderea, nu a înregistrat în evidența contabilă transferurile ilegale al mijloacelor bănești menționate supra, reflectând acest fapt abia la 24 noiembrie 2014, astfel, denaturând situația reală a băncii ce ține de datele din bilanțul contabil și lichiditatea băncii.

Urmare acestor acțiuni infracționale ale lui BÎRCA Viorel cât și altor persoane implicate, SA Banca de Economii, în proces de lichidare, i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 100 000 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la ziua de 10 septembrie 2014 constituia 1 422 210 000 lei MD, ce constituie proporții deosebit de mari.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate BÎRCA Viorel, a *comis în calitate de coautor delapidarea averii străine, adică însușirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârșită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari,* infracțiune prevăzută la art.191 alin.(5) Cod penal.

3. *Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție, a declarat apel împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, prin care a solicitat casarea parțială a Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 29.01.2024 în partea stabilirii termenului pedepsei inculpatului BÎRCA Viorel ***** şi încheierilor instanței de judecată pronunțate la 08 februarie 2022 şi 02 martie 2023 prin s-au respins cererile reprezentantului părții civile SA Banca de Economii în proces de lichidare OLARU Grigore privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile OAO "GazPromBank" din Federația Rusă, concretizarea acțiunii civile şi încasarea solidară de la inculpat şi OAO "GazPromBank " din Federația Rusă a prejudiciul material cauzat în sumă de 100 000 000 dolari SUA, cu rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care inculpatului BÎRCA Viorel ***** să-i fie stabilită: pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în*

*penitenciar de tip închis. Admiterea cererilor din 01.02.2022 şi 16.03.2022 a reprezentantului părţii civile SA Banca de Economii în proces de lichidare OLARU Grigore şi recunoaşterea în calitate de parte civilmente responsabilă a OAO GazPromBank din Federaţia Rusă, cu adresa juridică - г. Москва ул. Наметкина дом 16 корпус 1 şi încasarea solidară de la inculpatul BÎRCA Viorel ***** şi partea civilmente responsabilă OAO "GazPromBank " din Federaţia Rusă cu adresa juridică - г. Москва ул. Паметкина дом 16 корпус 1, a prejudiciul material cauzat în sumă de 100 000 000 dolari SUA, convertiţi în moneda naţională la aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data executării Sentinţei. În rest de menţinut Sentinţa instanţei fără modificări.*

În motivarea cererii de apel, acuzarea a menționat că la 29 ianuarie 2024, de către Judecătoria Chișinău, (sediul Buiucani), a fost examinată în procedură generală cauza penală privind învinuirea lui BÎRCA Viorel ***** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal. Prin Sentința Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani), din 29 ianuarie 2024, inculpatul BÎRCA Viorel *****, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin (5) Cod penal, fiind condamnat la pedeapsa sub formă de 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. În temeiul art.65 Cod penal, lui BÎRCA Viorel ***** i-a fost aplicată pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniul financiar-bancar pe un termen de 5 ani. De asemenea, în privința lui BÎRCA Viorel ***** a fost aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara, cu menținerea acesteia până la intrarea sentinței în vigoare, după care urmează a fi luat sub strajă. Instanța a admis acțiunea civilă formulată de reprezentantul părții civile SA Banca de Economii în proces de lichidare și a dispus încasarea de la BÎRCA Viorel *****, în beneficiul SA Banca de Economii în proces de lichidare, a prejudiciului material în sumă de 100.000.000 dolari SUA, convertiți în moneda națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării sentinței.

Apelantul consideră că instanța de fond a apreciat corect acțiunile inculpatului BÎRCA Viorel ***** sub aspectul încadrării juridice și al recunoașterii vinovăției în baza art.191 alin.(5) Cod penal, însă contestă latura penală referitoare la termenul pedepsei aplicate condamnatului, precum și latura civilă referitoare la respingerea, prin încheierile din 08.02.2022 și 02.03.2023, a cererilor reprezentantului părții civile SA Banca de Economii în proces de lichidare, Grigore Olaru, privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile OAO „GazPromBank” din Federația Rusă, concretizarea acțiunii civile și încasarea solidară de la inculpat și OAO „GazPromBank” a prejudiciului material cauzat în sumă de 100.000.000 dolari SUA.

Astfel, în ceea ce privește latura penală și caracterul excesiv de blând al pedepsei, se menționează că instanța, la motivarea termenului de pedeapsă aplicat, a reținut că reeducarea și corectarea inculpatului Viorel BÎRCA este posibilă prin aplicarea unei pedepse de 10 ani închisoare, fără a argumenta în mod concret de ce anume acest termen ar fi suficient pentru atingerea scopurilor pedepsei.

În acest sens, se arată că gravitatea infracțiunii săvârșite, împrejurarea că Viorel BÎRCA a acționat în calitate de membru al unui grup criminal organizat, precum și faptul că infracțiunea a fost comisă în cadrul grupului criminal condus de Ilan ȘOR, care a contribuit

la insolvabilitatea uneia dintre cele mai mari bănci din Republica Moldova – SA Banca de Economii – constituie circumstanțe de o gravitate excepțională.

Totodată, mijloacele bănești sustrase în sumă de 100.000.000 dolari SUA, aflate în contul corespondent al SA Banca de Economii deschis la banca nerezidentă OAO GazPromBank , reprezentau resurse financiare esențiale pentru activitatea instituției bancare și pentru menținerea acesteia ca actor principal în sistemul bancar al Republicii Moldova.

Se mai relevă că instanța nu a ținut cont de faptul că Viorel BÎRCA are calitatea de inculpat și în alte cauze penale aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani), fiind învinuit de comiterea unor infracțiuni grave și deosebit de grave legate de devalizarea sistemului bancar în perioada anului 2014.

În consecință, se apreciază că instanța nu a aplicat în mod corespunzător criteriile de individualizare prevăzute de art.75 Cod penal, pedeapsa stabilită nefiind pe deplin echitabilă și proporțională cu gravitatea faptelor săvârșite. Consideră acuzarea că pedeapsa de 12 ani închisoare solicitată de acuzarea de stat corespunde cerințelor legale privind individualizarea pedepsei și realizează scopurile sancțiunii penale.

În ceea ce privește latura civilă, se susține că prin încheierile din 08.02.2022 și 02.03.2023 instanța a limitat dreptul părții civile și al părții vătămate la recuperarea integrală a prejudiciului, respingând nejustificat cererile privind atragerea OAO „GazPromBank ” în calitate de parte civilmente responsabilă și concretizarea acțiunii civile.

Potrivit argumentelor apelului, probele administrate în cadrul cercetării judecătorești demonstrează că ordinele SWIFT din 10 septembrie 2014, prin care au fost transferate fraudulos mijloace bănești în sumă de 100.000.000 dolari SUA din contul corespondent NOSTRO al SA Banca de Economii deschis la OAO GazPromBank, conțineau date falsificate și elemente vădit neconforme realității, împrejurare care, în opinia apelantului, exclude posibilitatea ca reprezentanții băncii nerezidente să nu fi cunoscut caracterul fraudulos al operațiunilor.

Astfel, acuzarea de stat consideră că, neatragerea OAO GazPromBank în proces în calitate de parte civilmente responsabilă, în circumstanțele în care față de aceasta este formulate o acțiune civilă ar pune în pericol securitatea raporturilor juridice, încălcarea dreptului acestuia la apărare, fiind lipsit de posibilitatea de proteja interesele sale privitor la acțiunea civilă înaintată împotriva sa, fapt ce atestă că cererile înaintate de către reprezentantul părții civile conțin temeiuri de fapt şi de drept potrivit prevederilor art.art.73, 219, 220, 223 Cod de procedură penală.

Totodată în acest sens s-a limitat posibilitatea părții civile, părții vătămate de a restitui prejudiciului material cauzat integral, prejudiciul cauzat anume de inculpat şi reprezentanții OAO GazPromBank din Federația Rusă. Prejudiciul constituind din lichiditățile Băncii care în perioada comiterii infracțiunii dădeau posibilitatea instituției să activeze și să nu devină victima insolvenței, Banca în care statul - Republica Moldova, a deținut pachetul majoritar de acțiuni.

Se susține că existau suficiente temeiuri de fapt și de drept pentru recunoașterea OAO „GazPromBank” în calitate de parte civilmente responsabilă, fiind prezentate probe relevante atât de către acuzarea de stat, cât și de către partea civilă și partea vătămată.

4. *Ca urmare a dezacordului cu soluția adoptată de instanța de fond, reprezentantul părții vătămate SA "Banca de Economii", în proces de lichidare, - Grigore OLARU, a declarat apel împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, prin care a solicitat casarea încheierilor Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din data de 08.02.2022, 02.03.2023 ca fiind neîntemeiate, recunoașterea O.A.O. GAZPROMBANK Российская Федерация г. Москва ул. Наметкина дом 16 корпус 1, în calitate de parte civilmente responsabilă în cadrul cauzei penale, cu atragerea acesteia în procesul judiciar cu dispunerea încasarea în mod solidar din contul inculpatului BÎRCA Viorel și din contul părții civilmente responsabile O.A.O. GAZPROMBANK Россиийская Федерация г. Москва ул. Наметкина дом 16 корпус 1 în beneficiul părții vătămate Banca de Economii în proces de lichidare a prejudiciului material cauzat în sumă de 100 000 000 dolari SUA.*

În motivarea cererii de apel, reprezentantul părții civile SA "Banca de Economii", în proces de lichidare, - Grigore OLARU a menționat că la etapa examinării cauzei în fond, Banca de Economii S.A. în proces de lichidare a înaintat în mod repetat cereri privind recunoașterea O.A.O. GAZPROMBANK , cu sediul în Federația Rusă, or. Moscova, str. Nametkina nr. 16, corp. 1, în calitate de parte civilmente responsabilă în cadrul cauzei penale, cu atragerea acesteia în procesul judiciar și încasarea în mod solidar din contul inculpatului BÎRCA Viorel și din contul părții civilmente responsabile a prejudiciului material cauzat în sumă de 100.000.000 dolari SUA.

Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08.02.2022 a fost respinsă cererea reprezentantului părții civile privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile O.A.O. „GazPromBank ", fiind calificată drept tardivă. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 02.03.2023 a fost respinsă cererea repetată privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile O.A.O. „GazPromBank ", fiind calificată drept inadmisibilă. Pe marginea încheierii din 02.03.2023, judecătorul Ana CUCERESCU a formulat opinie separată.

Apelantul Banca de Economii S.A. în proces de lichidare nu este de acord cu Încheierile Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08.02.2022 și 02.03.2023, considerându-le neîntemeiate și pasibile de anulare, cu admiterea integrală a cererii privind atragerea în proces a O.A.O. „GazPromBank " din Federația Rusă în calitate de parte civilmente responsabilă, pentru următoarele motive de fapt și de drept.

Apelantul apreciază că, în rezultatul cercetării probelor administrate în instanța de fond, s-a constatat existența temeiurilor de fapt și de drept necesare pentru recunoașterea și atragerea în proces, în calitate de parte civilmente responsabilă, a O.A.O. GAZPROMBANK , persoană juridică responsabilă material pentru acțiunile prepușilor săi.

În cadrul cercetării judecătorești, specialistul ZEMCIC Eduard a constatat existența mai multor neconcordanțe în copiile mesajelor SWIFT cu instrucțiuni de plată (MT103), care denotă falsificarea acestora. Astfel, toate operațiunile de plată conțineau același număr de referință PAY14/7664, deși, potrivit regulilor SWIFT, fiecare mesaj trebuie să dețină un număr unic de referință. De asemenea, toate mesajele SWIFT conțineau aceeași dată și oră de creare a documentului (10.09.2014, ora 16:22:11) și aceeași oră de tipărire (10.09.2014, ora 17:21:58), circumstanță apreciată de specialist drept anormală pentru activitatea bancară.

Potrivit declarațiilor martorului Elena FILIP, către data de 10 septembrie 2014 nu existau mesaje SWIFT expediate de GazPromBank Federația Rusă privind extrasul din contul NOSTRO al SA Banca de Economii, urmare a transferurilor efectuate în baza celor șapte ordine SWIFT din 10.09.2014. Declarații similare au fost depuse și de reprezentantul părții vătămate și civile Grigore OLARU, precum și de martorii IOVU Maria și Oxana RAILEANU. Totodată, conform raportului de expertiză nr. 789-818 din 08.07.2020, s-a stabilit că imaginile semnăturilor atribuite contabilei-șef Irina BARGUEVA de pe cele șapte copii ale ordinelor de plată din 10.09.2014 nu reproduc indicii grafici ai semnăturii titularei. Prin același raport s-a stabilit că impresiunile ștampilelor cu textele „Копия верна Начальник Архива...” și „АО ГАЗПРОМБАНК” au fost aplicate prin metoda umedă, iar semnăturile executorului au fost realizate cu instrument de scris cu bilă și colorant albastru. Raportul de expertiză nr. 2367-2372 din 08.10.2020 a stabilit că semnăturile de pe cele șapte copii ale ordinelor de plată SWIFT atribuite lui Viorel BÎRCA reproduc indicii semnăturii acestuia, conținând probabil elemente de autodeghizare. Prin urmare, semnele de falsificare ale celor șapte ordine SWIFT din 10.09.2014 erau evidente, circumstanțe care demonstrează că ordinele respective nu puteau fi executate în mod legal de către O.A.O. GAZPROMBANK .

În consecință, prejudiciul cauzat Băncii de Economii S.A. în proces de lichidare derivă inclusiv din fapta prepusului O.A.O. GazPromBank , exprimată prin acțiuni ilegale, susceptibile să atragă răspunderea civilă delictuală.

În acest sens, se susține că O.A.O. GazPromBank nu doar că a neglijat normele de protecție a mijloacelor financiare ale Băncii de Economii S.A., dar a gestionat fraudulos aceste mijloace, contribuind la sustragerea fondurilor bănești din contul corespondent NOSTRO și la cauzarea unui prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Reține apelantul că conform art.73 alin.(1) Cod de procedură penală, parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică care, în baza legii sau conform acțiunii civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinuitului sau inculpatului. Totodată, art.223 Cod de procedură penală prevede că, constatând persoana care poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile interzise de legea penală, organul de urmărire penală sau instanța o recunoaște în calitate de parte civilmente responsabilă. În cadrul urmăririi penale, prin acțiunea civilă nr. 06-01/1308 din 05.11.2020, Banca de Economii S.A. în proces de lichidare a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă totală de 100.000.000 USD, echivalentul a 1.442.210.000 lei moldovenești la cursul oficial din 10.09.2014.

Analizând prevederile art.73 și art.223 Cod de procedură penală, rezultă în mod evident competența instanței de judecată de a recunoaște persoana responsabilă pentru prejudiciul cauzat în calitate de parte civilmente responsabilă. Suplimentar, legislația procesual-penală nu prevede sancțiunea respingerii ca tardivă a unei cereri privind recunoașterea unei părți civilmente responsabile.

Referitor la notificarea O.A.O. GazPromBank , aceasta a fost informată prin pretenția nr. 06-02/431 din 09.04.2021 cu privire la prejudiciul cauzat și obligația de reparare a acestuia.

În acord cu argumentele expuse în opinia separată a judecătorului Ana CUCERESCU, cererea privind atragerea în proces a O.A.O. GazPromBank urma să fie admisă integral, întrucât aceasta a fost depusă înainte de finalizarea cercetării judecătorești, neputând fi calificată drept tardivă. Totodată, prin prisma principiilor disponibilității, contradictorialității și egalității armelor, părții civilmente responsabile trebuie să îi fie asigurată posibilitatea exercitării efective a drepturilor procesuale încă din momentul formulării unei acțiuni civile împotriva sa.

Potrivit art.74 și art.315 Cod de procedură penală, partea civilmente responsabilă beneficiază de drepturi procesuale proprii, inclusiv dreptul de a participa la administrarea probelor, de a formula cereri și demersuri și de a-și apăra interesele în proces.

Sub aspectul liberului acces la justiție, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului statuează că art.6 §1 CEDO garantează nu doar dreptul la un proces echitabil, ci și accesul efectiv la o instanță de judecată. Prin urmare, circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei demonstrează necesitatea admiterii cererii privind recunoașterea O.A.O. GazPromBank în calitate de parte civilmente responsabilă și atragerea acesteia în procesul penal, cu obligarea sa solidară la repararea prejudiciului cauzat.

5. *Împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel ***** a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea Încheierilor privind respingerea cererii de recuzare înaintate de partea apărării, Încheierii din ședința preliminară privind respingerea listei probelor apărării în partea ce ține de pct.7 subpct.1) din această cerere şi a sentinței de condamnare a inculpatului BÎRCA Viorel, dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, în alt complet de judecată. În subsidiar, admiterea apelului, casarea integrală a sentinței contestate şi pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să se dispună achitarea inculpatului BÎRCA Viorel, în temeiul art.390 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, din motiv, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii sau, în temeiul art.390 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, din motiv, că fapta nu a fost săvârşită de inculpat ori în temeiul art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, din motiv, că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.*

În motivarea cererii de apel, apărarea a menționat că calea de atac este exercitată în vederea reparării unor erori grave de fapt și de drept care au generat vicii fundamentale ale procesului penal, exprimate prin încălcarea de către prima instanță a drepturilor garantate de art. 6, 7 și 14 CEDO, având în vedere următoarele considerente încălcarea dreptului de acces la un tribunal stabilit de lege, garantat de art.6 § 1 CEDO, încălcarea principiului contradictorialității procesului, garantat de art.6 § 1 CEDO, încălcarea dreptului la apărare, garantat de art.6 § 3 CEDO, încălcarea standardului de motivare a hotărârii judecătorești, garantat de art.6 § 1 CEDO, încălcarea regulii in dubio pro reo, care constituie un complement al prezumției de nevinovăție, garantată de art.6 § 2 CEDO, aplicarea legii penale contrar garanțiilor oferite de art.7 CEDO, existența unei hotărâri a unei instanțe internaționale într-o altă cauză (cauza Ghimp și alții contra Republicii Moldova), prin care a fost constatată o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților fundamentale,

susceptibilă de a fi reperată și în prezenta cauză, în contextul art.7 alin.(1) și alin.(8) Cod de procedură penală. Aceste temeiuri sunt invocate inclusiv prin prisma caracterului subsidiar al controlului jurisdicțional exercitat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pentru a demonstra că obiecțiile privind încălcarea drepturilor fundamentale au fost formulate și valorificate la nivel național, inclusiv în cadrul căilor ordinare de atac.

Reține apelantul că în pofida obligației prevăzute de art.394 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, instanța de fond a preluat practic integral conținutul rechizitoriului și l-a transpus în sentință fără o analiză proprie a faptelor și fără individualizarea conduitei concrete imputate inculpatului.

Astfel, instanța a reținut că BÎRCA Viorel, deținând funcția de Președinte interimar al SA „Banca de Economii", ar fi săvârșit infracțiunea de delapidare în calitate de coautor și membru al unui grup criminal organizat. Apărarea relevă că asemenea afirmații reprezintă simple calificări juridice și concluzii ale acuzării, fără descrierea unor acțiuni concrete de executare a pretinsei fapte prejudiciabile. Or, simpla indicare a calității de membru al unui grup sau de coautor nu poate justifica, prin ea însăși, condamnarea unei persoane în baza art.191 Cod penal.

Instanța a reținut în continuare că inculpatul și-ar fi executat rolul de participație în calitate de coautor la sustragerea mijloacelor financiare ale Băncii de Economii SA în sumă de 100.000.000 dolari SUA. Și aceste elemente factuale sunt apreciate de apărare ca fiind insuficiente pentru susținerea unei condamnări, întrucât nu descriu nicio acțiune concretă realizată de inculpat care să constituie element material al infracțiunii de delapidare.

În continuare, instanța a inclus în descrierea faptei pretinse elemente referitoare la presupuse operațiuni financiare desfășurate în perioada iulie 2013 – septembrie 2013, inclusiv atragerea unor depozite și credite subordonate, plasarea acestora pe conturi corespondente din Federația Rusă și alte operațiuni financiare atribuite unor acționari sau companii afiliate lui Ilan ȘOR. Apărarea subliniază că toate aceste elemente factuale se referă la o perioadă în care BÎRCA Viorel nu deținea funcția de Președinte interimar al SA „Banca de Economii", funcție pe care a ocupat-o abia începând cu 30.04.2014.

Prin urmare, inculpatul nu putea avea calitatea de subiect al infracțiunii în raport cu evenimentele descrise pentru perioada anterioară acestei date. Mai mult, aceste împrejurări vizează acțiuni ale altor persoane, inclusiv acționari, administratori ai unor companii și alte entități juridice, fără a fi explicată legătura concretă dintre respectivele operațiuni și conduita personală a inculpatului.

Instanța a reținut inclusiv operațiuni financiare desfășurate la 02 august 2013, 07 august 2013, 04 septembrie 2013, 10 septembrie 2013 și 13 septembrie 2013, precum și în perioada 07 august 2013 – 23 septembrie 2013. Toate aceste evenimente sunt anterioare datei de 30 aprilie 2014 și, prin urmare, nu pot fi puse în sarcina lui BÎRCA Viorel în contextul acuzației formulate. Apărarea relevă că descrierea unor fapte pretins săvârșite de alte persoane și anterior dobândirii funcției ocupate de inculpat contravine principiului răspunderii penale personale și nu poate constitui fundament pentru o soluție de condamnare.

Instanța a reținut că BÎRCA Viorel, împreună cu alte persoane, ar fi falsificat șapte ordine de plată în format SWIFT. Apărarea contestă categoric această concluzie și arată că

nicio probă administrată în cauză nu demonstrează că inculpatul ar fi falsificat personal vreun ordin SWIFT sau că ar fi participat la întocmirea ori modificarea acestora. Mai mult, există o practică judiciară și doctrinară constantă potrivit căreia acțiunile de falsificare a documentelor și folosirea documentelor false reprezintă conduite distincte și nu se confundă cu elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal. Prin urmare, chiar presupunând existența unor acte falsificate, simpla referire la acestea nu poate suplini lipsa probelor privind realizarea de către inculpat a elementului material specific infracțiunii de delapidare.

Instanța a reținut că ordinele SWIFT au fost prezentate fizic la GazPromBank de către persoane neidentificate de organul de urmărire penală, membri ai grupului criminal organizat, în baza cărora au fost efectuate transferuri în sumă totală de 100.000.000 dolari SUA. Din chiar formularea reținută în sentință rezultă că transferurile au fost efectuate de persoane neidentificate și că beneficiarii finali ai plăților au fost companii creditoare ale unor acționari afiliați lui Ilan ȘOR. Apărarea relevă că instanța însăși a constatat că operațiunile de transfer au fost realizate de alte persoane și în beneficiul unor entități cu care inculpatul nu avea nicio legătură juridică sau economică. Prin urmare, elementele factuale descrise de instanță nu demonstrează implicarea personală a lui BÎRCA Viorel în executarea pretinsei sustrageri și nu justifică concluzia privind existența laturii obiective a infracțiunii de delapidare în privința acestuia. Dimpotrivă, din conținutul propriei sentințe rezultă că realizarea transferurilor litigioase este atribuită unor persoane neidentificate și unor entități terțe, ceea ce exclude stabilirea cu certitudine a contribuției concrete și personale a inculpatului la pretinsa faptă prejudiciabilă.

În continuare, partea apărării susține că instanța de fond a reținut în sarcina lui Viorel BÎRCA faptul că, în calitate de președinte interimar al SA „Banca de Economii”, acționând de comun acord cu președintele Consiliului de Administrație, Ilan ȘOR, și în interesul unui pretins grup criminal organizat, ar fi omis înregistrarea în evidența contabilă a unor transferuri considerate ilegale, în sumă totală de 100.000.000 USD, efectuate de pe contul corespondent NOSTRO al băncii deschis la GazPromBank din Federația Rusă. Potrivit sentinței, această omisiune ar fi avut drept scop ascunderea faptului sustragerii bunurilor și evitarea răspunderii, situația fiind reflectată în evidența contabilă abia la 24 noiembrie 2014, ceea ce ar fi denaturat datele bilanțului contabil și lichiditatea reală a băncii.

Apărarea arată însă că niciun mijloc de probă administrat în cauză nu demonstrează că inculpatul ar fi cunoscut, până la sfârșitul lunii noiembrie 2014, despre pretinsa prezentare, în septembrie 2014, la oficiul GazPromBank din Federația Rusă, a unor documente de plată falsificate în baza cărora s-ar fi dispus șapte transferuri în valoare totală de 100.000.000 USD din contul NOSTRO al SA „Banca de Economii” către companii nerezidente, creditoare ale unor acționari afiliați lui Ilan ȘOR. Totodată, se susține că însăși ideea înregistrării în evidența contabilă a unor transferuri pretins ilegale este contradictorie, deoarece o asemenea operațiune ar putea echivala fie cu ascunderea urmelor unei infracțiuni, fie cu conferirea unei aparențe de legalitate unor transferuri considerate ilicite. În opinia apărării, instanța nu a explicat în ce mod ar fi fost posibilă reflectarea contabilă a unor pretinse acțiuni de sustragere și nici nu a clarificat dacă transferurile respective reprezentau sau nu operațiuni de rambursare a unor credite ori credite subordonate. De asemenea, se relevă că respectivele

operațiuni nu ar fi fost reflectate nici până în prezent în evidența contabilă, iar logica sentinței ar conduce la concluzia absurdă că un număr nelimitat de persoane, inclusiv procurorul care a instrumentat cauza, ar fi contribuit, intenționat sau din neglijență, la „ascunderea faptului sustragerii" prin neînregistrarea acestor operațiuni.

În ceea ce privește concluzia instanței referitoare la prejudiciul cauzat SA „Banca de Economii", aflată în proces de lichidare, în sumă de 100.000.000 USD, echivalentul a 1.422.210.000 lei moldovenești la cursul oficial din 10 septembrie 2014, apărarea susține că niciuna dintre acțiunile descrise în cadrul pretinsei fapte infracționale nu întrunește elementele laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal. În mod special, se arată că instanța ar fi constatat doar existența unei „însușiri a bunurilor", fără a stabili caracterul ilegal al acesteia, deși norma de incriminare a delapidării presupune în mod obligatoriu însușirea ilegală a bunurilor încredințate. Apărarea mai susține că inculpatul a fost condamnat în lipsa demonstrării scopului de cupiditate, element care, potrivit argumentelor formulate, nici măcar nu i-a fost imputat prin actul de acuzare.

Totodată, se invocă faptul că inculpatul a fost tras la răspundere pentru acțiuni atribuite altor persoane, inclusiv unor persoane neidentificate, precum și pentru fapte desfășurate într-o perioadă în care acesta nu deținea calitatea de subiect special al infracțiunii imputate, respectiv anterior datei de 30 aprilie 2014, când nu ocupa funcția de președinte interimar al băncii. În aceste condiții, apărarea consideră că nu putea fi reținută nici participarea acestuia în calitate de coautor. Partea apărării apreciază că erorile de fapt și de drept admise de instanța de fond sunt de o gravitate excepțională și că acestea au condus la pronunțarea unei sentințe vădit arbitrare. În acest context, se susține că hotărârea contestată ar putea fi explicată prin existența unor factori externi care ar fi afectat independența procesului decizional al judecătorilor, inclusiv dorința de conformare față de anumite așteptări instituționale privind soluționarea cauzelor asociate generic „Fraudei bancare" sau evitarea unor presiuni exercitate asupra sistemului judecătoresc. De asemenea, se face referire la vulnerabilitatea judecătorilor în raport cu procurorii anticorupție și la existența unor practici care, în opinia apărării, pot afecta independența și imparțialitatea actului de justiție.

În continuare, apărarea susține că sentința contestată reprezintă un act arbitrar în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind rezultatul încălcării garanțiilor unui proces echitabil. Se afirmă că judecătorii care au examinat cauza ar fi adoptat hotărârea cu rea-credință, depășind limitele unei simple erori judiciare sau ale unei neglijențe grave și evidente. În susținerea acestei poziții sunt invocate considerentele expuse la pct.55–56 din Opinia Comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. Apărarea precizează că motivele apelului nu se limitează la simple dezacorduri privind aprecierea probelor sau stabilirea circumstanțelor de fapt, ci vizează caracterul arbitrar al sentinței și pretinsa adoptare a acesteia cu rea-credință. În consecință, se solicită instanței de apel să examineze cauza prin prisma acestor argumente și a pretinselor încălcări ale art.6, 7 și 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și în contextul aplicării art.29 alin.(4) Cod de procedură penală.

Totodată, partea apărării contestă și încheierea prin care a fost respinsă cererea de recuzare formulată împotriva completului de judecată, precum și încheierea pronunțată în

ședința preliminară prin care a fost respinsă lista probelor apărării, în partea referitoare la pct.7 subpct.1) din cererea respectivă. Potrivit apărării, aceste acte procedurale au afectat în mod direct drepturile procesuale ale inculpatului și au compromis echitatea procesului penal în ansamblul său.

Partea apărării invocă încălcarea art.7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, subliniind că această dispoziție consacră principiul legalității incriminării și al pedepsei, potrivit căruia nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, la momentul săvârșirii sale, nu constituia infracțiune conform dreptului național sau internațional. Totodată, nu poate fi aplicată o pedeapsă mai severă decât cea prevăzută de lege la data comiterii faptei. Se arată că garanția prevăzută de art.7 CEDO reprezintă unul dintre elementele fundamentale ale statului de drept și ocupă un loc central în sistemul de protecție instituit de Convenție. În acest sens, apărarea face trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza Vasiliauskas c. Lituaniei, unde s-a reținut că această normă trebuie interpretată și aplicată astfel încât să ofere o protecție efectivă împotriva urmăririlor penale, condamnărilor și sancțiunilor arbitrare. Totodată, partea apărării subliniază că art.7 CEDO nu interzice doar aplicarea retroactivă a legii penale în defavoarea persoanei acuzate, ci consacră, într-un sens mai larg, principiile nullum crimen sine lege și nulla poena sine lege, precum și interdicția aplicării extensive a legii penale în detrimentul inculpatului, inclusiv prin analogie. În susținerea acestei teze este invocată și jurisprudența Curții Constituționale, inclusiv Hotărârea nr.27 din 21 septembrie 2017.

În contextul cauzei, apărarea susține că nu este clar care normă penală a fost efectiv aplicată prin sentința contestată. Se afirmă că nu poate fi determinat dacă instanța a aplicat art.191 Cod penal în redacția anterioară modificărilor legislative, art.191 Cod penal în redacția Legii nr.179/2018 sau o altă interpretare normativă neindividualizată expres în hotărâre. Potrivit apărării, această incertitudine nu reprezintă o simplă afirmație declarativă, ci este consecința directă a deficiențelor grave care afectează atât actele de acuzare, cât și sentința pronunțată, inclusiv sub aspectul aplicării legii penale în timp. Se susține că aceste vicii se manifestă prin nerespectarea exigențelor privind încadrarea juridică a faptei, precum și prin aplicarea extensivă și defavorabilă inculpatului a normei penale, cu încălcarea garanțiilor consacrate de art.7 CEDO. Apărarea arată că, pe întreg parcursul procesului penal, a invocat în mod constant aceste obiecții, atât la momentul formulării învinuirii, cât și la finalizarea urmăririi penale, în cadrul ședinței preliminare și prin concluziile scrise depuse la dosar la etapa dezbaterilor judiciare. În opinia sa, argumentele prezentate erau relevante, pertinente și apte să influențeze soluția cauzei, însă au fost ignorate de instanța de fond. În acest sens, se susține că judecătorii nu au analizat în mod real argumentele formulate de apărare în documentul intitulat „Pledoarie/Concluzii scrise”, nu au oferit o examinare efectivă a acestora și nici nu au prezentat motive care să justifice respingerea poziției apărării. Potrivit susținerilor formulate, dreptul garantat de art.7 CEDO a fost tratat de către instanță ca fiind unul pur teoretic și iluzoriu, și nu ca un drept concret și efectiv, astfel cum este consacrat în jurisprudența europeană.

În aceste condiții, partea apărării consideră necesară o analiză distinctă a circumstanțelor cauzei prin raportare la ambele reglementări relevante ale infracțiunii de delapidare, respectiv atât prin prisma dispozițiilor legii penale în redactarea anterioară, cât și

prin prisma reglementării actuale, pentru a demonstra incompatibilitatea soluției pronunțate cu cerințele principiului legalității incriminării și sancționării penale.

În continuare apărarea susține că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.191 Cod penal (în redacția legii vechi) este diferit de cel care caracterizează norma actuală de incriminare a delapidării, în sensul doctrinei invocate (Sergiu BRÎNZA, Vitalie STATI, „Escrocheria și delapidarea averii străine. Efectele adoptării Legii nr. 179/2018"). Potrivit normei vechi, obiectul juridic principal al infracțiunii îl constituiau relațiile sociale privind posesia asupra bunurilor mobile, iar obiectul juridic secundar viza relațiile sociale privind executarea corectă a atribuțiilor de administrare a bunurilor încredințate (Sergiu BRÎNZA, Vitalie STATI, Drept Penal, Partea Specială, vol. I, 2011, p. 658). Din această perspectivă, norma sancționa exclusiv fapta de sustragere, respectiv însușirea ilegală a bunurilor încredințate în administrare.

În redacția actuală a art.191 Cod penal, obiectul juridic secundar este redefinit, vizând relațiile sociale privind încrederea acordată la transmiterea bunurilor în baza unui titlu și a unui scop determinat. Se arată că modificarea legislativă, realizată prin Legea nr. 179/2018, a apropiat textul de modelul art.238 Cod penal al României („abuzul de încredere"). În această interpretare doctrinară (Mihail UDROIU), obiectul juridic protejează patrimoniul, posesia și detenția, iar incriminarea vizează nu doar însușirea, ci și dispunerea, folosirea sau refuzul de restituire. Se susține că această modificare legislativă a determinat o schimbare a sferei de aplicare a normei penale, ceea ce impunea aplicarea regulilor privind legea penală în timp. Acest aspect ar fi fost ignorat la întocmirea rechizitoriului și în soluția instanței. Argumentul ar fi fost invocat constant de apărare, inclusiv în concluziile scrise, însă ar fi fost tratat ca inexistent, ceea ce ar atrage încălcarea art.7 CEDO. În viziunea apărării, obiectul material al delapidării în forma veche îl reprezintă bunurile mobile străine, aflate în administrarea făptuitorului și însușite ilegal.

Se susține existența unei clasificări doctrinare a bunurilor în „bunuri statice" și „bunuri dinamice" (Sergiu BRÎNZA, Vitalie STATI, Drept Penal, 2011, p. 659), clasificare recunoscută în doctrina națională, utilizată pentru delimitarea sferei de aplicare a normei penale. Bunurile statice sunt considerate cele aflate într-un regim strict de administrare (de exemplu, mijloace financiare din conturi corespondente bancare), supuse unor reguli restrictive de operare (SWIFT, reglementări bancare, clauze contractuale). Aceste bunuri nu pot fi „sustrase" în sens clasic fără o acțiune materială de ieșire din posesie. Bunurile dinamice, în schimb, sunt cele aflate temporar în posesia făptuitorului în cursul executării atribuțiilor (transport, manipulare, transferuri intermediare), unde posesia și detenția sunt efectiv exercitate de acesta. Astfel, indiferent de natura bunurilor, acestea pot constitui obiect material al infracțiunii doar dacă se află în posesia făptuitorului, condiție considerată neîndeplinită în speță. Se invocă existența unui consens doctrinar privind această clasificare (I. ZAPOROJAN), relevant și în jurisprudența Curții Constituționale (DCC nr. 36/2018, §37), cu impact asupra delimitării infracțiunii.

Afirmă că această clasificare este esențială pentru stabilirea consumării infracțiunii de delapidare. În redacția actuală a art.191 Cod penal, obiectul material este definit mai larg, incluzând bunurile deținute în temeiul unui raport juridic netranslativ de proprietate, cu

obligația restituirii, astfel că simpla posesie materială nu este suficientă pentru existența infracțiunii, fiind necesar un raport juridic de detenție calificată.

În continuare apărarea menționează că victima este definită ca posesor mijlocit, iar făptuitorul ca posesor nemijlocit, ceea ce ar condiționa existența raportului juridic de delapidare. Se susține că inculpatul nu ar fi deținut mijloacele financiare în posesie, acestea aflându-se în conturi bancare (GazPromBank), ceea ce ar exclude elementul posesiei juridice necesare.

Apărarea susține că, în varianta anterioară a reglementării, latura obiectivă a infracțiunii de delapidare cuprindea fapta de însușire ilegală, existența prejudiciului material și legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu. Delapidarea, în această concepție, presupunea luarea bunurilor aflate în detenție legitimă și transformarea acesteia în detenție nelegitimă prin abuz de atribuții de administrare. În cazul bunurilor dinamice, s-ar produce o „reluare formală" a posesiei prin reținerea bunurilor, fără a fi necesară o luare materială directă, distingându-se între luarea formală și luarea fizică în funcție de momentul apariției intenției infracționale.

Se mai susține că, în cazul bunurilor statice, simpla ridicare nu echivalează cu consumarea infracțiunii, aceasta realizându-se doar în momentul în care apare posibilitatea reală de dispoziție în afara unui regim de protecție, respectiv în afara unui „teritoriu păzit". Totodată, se afirmă că, pentru existența delapidării în cazul bunurilor statice, sunt necesare cumulativ ridicarea bunurilor, intrarea în posesie nelegitimă și existența posibilității reale de dispoziție asupra acestora.

Apărarea mai arată că utilizarea documentelor false nu constituie element al infracțiunii de delapidare, ci eventual un mijloc de ascundere sau facilitare a acesteia, conform doctrinei și jurisprudenței, inclusiv deciziei CSJ nr. 23/2004. Se invocă și faptul că în redacția actuală a art.191 Cod penal sunt prevăzute forme alternative ale faptei, respectiv însușirea, dispunerea, folosirea ilegală și refuzul de restituire, ceea ce impune o corectă aplicare a legii penale în timp.

Se susține că noțiunea de „însușire ilegală" presupune trecerea bunului în stăpânirea făptuitorului și comportarea acestuia ca proprietar, iar celelalte modalități reprezintă forme de exercitare abuzivă a atributelor dreptului de proprietate. Infracțiunea ar avea caracter material și s-ar consuma la momentul realizării uneia dintre acțiunile prevăzute de lege, fiind necesară intenția directă, în ambele redacții ale normei, precum și existența scopului de cupiditate, definit ca intenția de apropriere definitivă a bunului.

În acest context, apărarea susține că acest scop nu ar fi fost incriminat în cauză, ceea ce ar atrage nulitatea acuzației și încălcarea art.7 CEDO. De asemenea, se arată că subiectul infracțiunii constituie un element esențial al componenței, iar inculpatul ar fi fost acuzat în calitate de coautor, în contextul exercitării funcției de președinte interimar al unei bănci, însă rechizitoriul ar fi neclar în ceea ce privește identificarea celorlalți coautori și rolul acestora, existând inclusiv referiri la posibila implicare a altor persoane.

Apărarea mai susține că doar persoanele care îndeplinesc condițiile subiectului special pot avea calitatea de autor sau coautor al infracțiunii de delapidare, celelalte persoane putând avea doar calitatea de organizatori, instigatori sau complici, ceea ce impune o delimitare strictă a participației penale. Se invocă dispozițiile art.51, 52 și 113 Cod penal, precum și

jurisprudența Curții Constituționale (Hotărârea nr. 9 din 29.04.2016, §§ 26–28), arătându-se că există o distincție între fapta concretă și încadrarea juridică, iar răspunderea penală poate interveni doar dacă există corespondență deplină între acestea. În lipsa unei asemenea corespondențe, s-ar încălca art.7 CEDO.

Apelantul susține că nu este clară legea penală aplicată, existând incertitudine dacă instanța a aplicat forma veche sau forma modificată a art.191 Cod penal, ceea ce ar încălca principiul legalității și aplicării legii penale mai favorabile. Se mai arată că instanța a reținut parțial elemente din ambele redacții ale normei, utilizând atât sintagma „însușirea ilegală", cât și referirea la bunuri „încredințate în baza unui titlu", ceea ce ar indica o aplicare neunitară și contradictorie a legii penale. Apărarea consideră că aceste inconsecvențe creează o incertitudine juridică incompatibilă cu exigențele art.7 CEDO și cu principiul legalității, întrucât nu rezultă clar dacă instanța a aplicat redacția veche sau cea modificată prin Legea nr. 179/2018.

De asemenea, menționează apărarea că instanța nu ar fi realizat corespondența necesară între fapta concretă și norma de incriminare, ignorând jurisprudența Curții Constituționale, ceea ce ar conduce la o calificare juridică defectuoasă. Apărarea mai arată că instanța ar fi omis elemente esențiale ale normei de incriminare, respectiv caracterul ilegal al însușirii și condiția încredințării bunurilor în administrarea vinovatului sau în baza unui titlu, în funcție de forma aplicabilă a legii. Se mai susține că instanța ar fi aplicat legea penală în mod extensiv defavorabil inculpatului, incluzând în sfera delapidării fapte ce țin de utilizarea documentelor falsificate și de presupuse înțelegeri cu alte persoane, aspecte care, potrivit jurisprudenței CSJ (nr. 23 din 28.06.2014), ar necesita calificare juridică distinctă.

În ceea ce privește latura subiectivă, apărarea invocă faptul că instanța a reținut existența scopului de cupiditate, deși acesta nu ar fi fost indicat în actul de acuzare, ceea ce ar face imposibilă condamnarea în lipsa unui element constitutiv obligatoriu. Indică că perioada infracțională reținută de instanță ar depăși intervalul în care inculpatul deținea funcția relevantă, ceea ce ar echivala cu extinderea nejustificată a răspunderii penale în afara perioadei în care acesta putea avea calitatea de subiect special.

Apărarea arată că instanța ar fi atribuit inculpatului calitatea de coautor și pentru perioade în care nici acesta, nici presupusul coautor nu dețineau funcțiile necesare pentru existența formei calificate a infracțiunii. În concluzie, se susține că instanța nu ar fi realizat determinarea și constatarea juridică a corespondenței dintre fapta prejudiciabilă și semnele componenței de infracțiune, contrar art.113 Cod penal și jurisprudenței constituționale, ceea ce ar constitui un viciu fundamental ce atrage încălcarea art.7 CEDO.

Se invocă faptul că temeiul declarat al apelului urmează a fi analizat prin raportare la soluția ce ar putea fi adoptată ca efect al unui viciu fundamental, constând în erori grave de drept și de fapt, de natură să aducă atingere drepturilor protejate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În speță, se susține existența unei situații de „denegare de dreptate", în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

În acest context, se arată că, potrivit art.415 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, instanța de apel este îndreptățită să admită apelul, să caseze sentința primei instanțe și să dispună rejudecarea cauzei, inclusiv în situațiile în care au fost încălcate dreptul la apărare

sau dispozițiile art.30 și art.33–35 Cod de procedură penală, trimiterea spre rejudecare putând fi dispusă o singură dată.

De asemenea, se reține că art.33 alin.(2) pct.6) Cod de procedură penală stabilește că judecătorul nu poate participa la judecarea cauzei dacă există circumstanțe care pun la îndoială în mod rezonabil imparțialitatea acestuia, iar art.34 alin.(1) Cod de procedură penală instituie obligația de abținere în asemenea situații. Aceste garanții procedurale sunt destinate să asigure efectivitatea dreptului consacrat de art.6 §1 CEDO la judecarea cauzei de către o instanță independentă și imparțială, drept pretins a fi fost încălcat în prezenta cauză. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, noțiunea de imparțialitate este definită ca absența oricărei prejudecăți sau idei preconcepute cu privire la soluția procesului. Aceasta este analizată printr-un dublu test: unul subiectiv, referitor la convingerea personală a judecătorului, și unul obiectiv, referitor la garanțiile oferite de instanță pentru a exclude orice îndoială legitimă privind imparțialitatea. Se face trimitere la cauze precum Hauschildt c. Danemarcei și Demicoli c. Malta, precum și la doctrina relevantă în materie.

Sub aspect subiectiv, se reține că imparțialitatea nu presupune doar absența efectivă a prejudecății, ci și percepția absenței acesteia, în sensul principiului potrivit căruia „justiția nu trebuie doar să fie înfăptuită, ci trebuie să apară ca fiind înfăptuită”. În speță, se susține că percepția inculpatului este că magistrații au acționat cu lipsă de imparțialitate și cu rea-credință, aspect care afectează încrederea în actul de justiție. Se arată că manifestările subiectivismului sau ale prejudecății pot rezulta inclusiv din comportamentul instanței, limbaj sau atitudini procesuale, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (inclusiv cauza Kuprianou c. Ciprului) recunoscând că și aparențele pot afecta încrederea în imparțialitatea instanței.

Sub aspect obiectiv, se susține că imparțialitatea trebuie evaluată prin prisma încrederii pe care instanțele sunt chemate să o inspire justițiabililor într-o societate democratică, în special în materie penală, standard care nu ar fi fost respectat în cauza dedusă judecății. În acest sens, sunt invocate jurisprudența Curții Constituționale, hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și principii etice judiciare, inclusiv Principiile de la Bangalore, care consacră obligația judecătorului de a se abține în prezența oricărei îndoieli rezonabile privind imparțialitatea sa. Se susține că inculpatul ar fi trebuit să beneficieze de același standard de interpretare și protecție ca în alte cauze similare, în caz contrar fiind afectat principiul egalității în fața legii prevăzut de art.16 din Constituție.

Se arată, totodată, că același complet de judecată ar fi examinat anterior o cauză penală în care au fost stabilite circumstanțe de fapt similare, inclusiv în legătură cu credite acordate unor societăți comerciale, împrejurare care ar fi generat o incompatibilitate obiectivă, întrucât judecătorii ar fi format anterior o opinie asupra unor probe sau situații de fapt similare. Se detaliază că, în cauza anterioară nr. 1-85/2021, același complet ar fi analizat în mod repetat aceleași operațiuni bancare, aceleași persoane implicate și aceleași documente, inclusiv dosare de credit, rulaje bancare și transferuri SWIFT, elemente care ar fi fost ulterior utilizate și în prezenta cauză, fără o reexaminare obiectivă, ceea ce ar indica existența unei prejudecăți judiciare.

Astfel menționează apărarea că raționamentul de condamnare ar fi fost construit pe baza unor concluzii prealabile deja formate într-un alt dosar, ceea ce ar fi afectat analiza probelor și ar fi condus la o apreciere anticipată a vinovăției inculpatului.

La fel reiterează apelantul că anumite declarații ale martorilor ar fi fost apreciate selectiv, fără o analiză completă și obiectivă, ceea ce ar fi generat concluzii eronate privind natura operațiunilor bancare și implicațiile acestora, o evaluare imparțială putând conduce la o altă situație de fapt.

De asemenea, se susține că declarațiile altor martori și ale specialistului nu ar fi fost coroborate corespunzător, iar instanța nu ar fi analizat posibilitatea tehnică de realizare a unor documente bancare, aspecte esențiale pentru stabilirea adevărului, a căror ignorare ar fi influențat direct concluzia privind vinovăția. În condițiile respectării standardului de imparțialitate, instanța ar fi putut ajunge la concluzia că anumite documente puteau fi generate independent de inculpat, inclusiv în afara instituției bancare, ceea ce ar fi exclus implicarea acestuia în presupusa faptă, însă acest scenariu alternativ ar fi fost ignorat.

În concluzie, se susține că modul de evaluare a probelor ar reflecta existența unei percepții preconcepute, formată în urma examinării unei alte cauze penale, afectând atât imparțialitatea subiectivă, cât și pe cea obiectivă, în contradicție cu principiul potrivit căruia justiția trebuie nu doar să fie făcută, ci și să apară ca fiind făcută. Se reține, în final, că inclusiv aspectele privind administrarea probelor, expertizele judiciare și opiniile separate exprimate în cauză ar evidenția lipsa de echilibru procesual și încălcarea principiului egalității armelor, motiv pentru care se solicită instanței de apel să examineze riguros aceste circumstanțe și să ofere o motivare aptă să înlăture orice suspiciune de arbitrar.

În continuare apărarea a menționat în cererea de apel că instanța de fond a încălcat garanțiile fundamentale ale dreptului la un proces echitabil, consacrat de art.6 CEDO, prin modul arbitrar și selectiv în care a evaluat probele, în special rapoartele de expertiză grafoscopică administrate în cauză. Deși instanța a calificat aceste rapoarte drept „pertinente, concludente și utile”, din analiza concretă a conținutului lor rezultă că acestea conțin concluzii echivoce sau de imposibilitate tehnică de a stabili autorul semnăturilor. În pofida acestor limite, instanța le-a tratat ca fundament al acuzației, fără a înlătura contradicțiile dintre concluziile experților și fără a le supune unei analize critice efective. Mai mult, instanța a omis să rețină în mod complet concluziile experților care indicau imposibilitatea stabilirii autorului semnăturilor pe baza copiilor, reținând selectiv doar acele pasaje care susțineau teza acuzării. Această abordare selectivă a probelor afectează principiul egalității armelor și aparența de imparțialitate a instanței.

De asemenea, instanța a fundamentat soluția de condamnare pe ideea că apărarea nu a reușit să „răstoarne în mod categoric și echivoc învinuirea”, ceea ce echivalează cu inversarea sarcinii probei și contravine prezumției de nevinovăție. În plus, instanța a ignorat lipsa de claritate a obiectului probațiunii, în special cu privire la existența efectivă a „însușirii ilegale” și la realizarea concretă, totală sau parțială, a laturii obiective a infracțiunii, condamnând inculpatul fără stabilirea precisă a acțiunii materiale imputate. În ansamblu, modul de administrare și evaluare a probelor, coroborat cu motivarea contradictorie a instanței, creează aparența unei prejudecăți asupra cauzei și a unei lipse de imparțialitate

obiectivă, contrar standardelor dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Totodată, includerea cheltuielilor judiciare fără solicitarea părții acuzării și fără dezbatere contradictorie în ședință reprezintă o încălcare suplimentară a principiului contradictorialității. Aceste elemente, privite în ansamblu, conduc la concluzia afectării grave a dreptului la un proces echitabil și impun reanalizarea cauzei de către instanța de apel.

Apărarea a reținut încălcarea dreptului la interpret și a garanțiilor unui proces echitabil (art.33 alin.(2) pct.6), art.415 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală coroborat cu art.6 §1 CEDO), iar în susținerea acestor motive a invocat că în cadrul cererii depuse la etapa ședinței preliminare privind constatarea nulității actului de sesizare, apărarea a invocat că acuzațiile penale sunt întemeiate pe probe inadmisibile, inclusiv înscrisuri întocmite în limba străină, care nu au fost traduse în limba de stat. Această situație a afectat în mod direct caracterul echitabil al procesului, întrucât a condus la interpretări eronate ale conținutului unor documente esențiale din dosar. Instanța de fond a ignorat aceste obiecții, încălcând principiul contradictorialității și al egalității armelor. În consecință, judecătorii au valorificat înscrisuri redactate în limbi străine fără ca acestea să fi fost traduse în condițiile legii și fără a asigura participarea efectivă a apărării la înțelegerea conținutului lor. În acest mod, instanța și-a asumat în fapt rolul de interpret, substituindu-se mecanismelor procedurale prevăzute de lege.

Reține apelantul că în motivarea sentinței, instanța a utilizat în mod repetat expresii și termeni în limbi străine (de exemplu „Loan Payment Agreement”), interpretându-le unilateral, fără garanțiile procedurale aferente activității de interpret. De asemenea, instanța a făcut referire la documente întocmite în limba rusă, pe care le-a valorificat direct în analiza fondului cauzei. Această abordare a determinat o situație în care interpretarea probelor s-a realizat exclusiv de instanță, în etapa deliberării, fără ca apărarea să fi avut posibilitatea efectivă de a verifica și contesta traducerea sau sensul juridic al documentelor. Or, dreptul la interpret prevăzut de art.33 alin.(2) pct.6) Cod de procedură penală și garantat de art.6 §1 CEDO implică asigurarea unei traduceri efective și timpurii, nu o interpretare ulterioară realizată de instanță în cadrul deliberării. Sub acest aspect, încălcarea nu este una formală, ci una substanțială, întrucât a afectat însăși capacitatea apărării de a înțelege acuzația și probele pe care aceasta se întemeiază, ceea ce a compromis egalitatea armelor și caracterul contradictoriu al procesului.

În continuare apărarea a invocat încălcarea dreptului de acces la un tribunal stabilit de lege (art.6 §1 CEDO). Dreptul la un proces echitabil presupune, între altele, ca instanța să fie „instituită de lege”, iar compunerea acesteia și regulile de funcționare să respecte strict dispozițiile dreptului intern. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a stabilit că acest principiu include nu doar existența legală a instanței, ci și respectarea normelor privind compunerea completului și competența funcțională a acestuia (Lavents c. Letoniei; Posokhov c. Rusiei). În cauza de față, modificarea componenței completului de judecată și soluțiile procedurale adoptate ulterior au generat o situație de insecuritate juridică și de nerespectare a regulilor privind continuitatea completului.

Prin Încheierea din 07.02.2023, instanța a dispus reluarea cercetării judecătorești de la început, deși, în conformitate cu art.31 Cod de procedură penală, această soluție depinde de

cauzele obiective expres prevăzute de lege. Motivele reținute de instanță au fost interpretate extensiv, în afara limitelor legale, ceea ce a afectat legalitatea procedurii. Ulterior, instanța de control judiciar a intervenit printr-o decizie care a stabilit modul de continuare a cercetării judecătorești, deși această atribuție aparține exclusiv instanței de fond. Prin această intervenție s-a afectat autonomia procedurală a instanței de judecată și principiul nemijlocirii. În consecință, s-a creat o situație în care o instanță superioară a influențat în mod direct o etapă procesuală ce ține exclusiv de competența instanței de fond, ceea ce contravine exigențelor art.6 §1 CEDO privind „tribunalul stabilit de lege".

Totodată apărarea a invocat și limitarea nelegală a jurisdicției depline a instanței de fond, indicând că instanța de fond are obligația de a exercita jurisdicția deplină asupra cauzei, inclusiv asupra administrării probelor și reluării cercetării judecătorești, în condițiile legii. Această competență nu poate fi restrânsă prin intervenții externe care nu sunt prevăzute expres de lege. Decizia instanței de apel din 11.04.2023 a determinat o limitare a acestei competențe, stabilind în mod obligatoriu continuarea cercetării judecătorești, deși instanța de fond dispusese reluarea acesteia. În acest mod, s-a produs o ingerință în competența funcțională a primei instanțe. Or, orice ingerință neprevăzută de lege în competența instanței de judecată afectează principiul independenței instanței și, implicit, dreptul la un tribunal stabilit de lege, garantat de art.6 §1 CEDO.

Mai invocă apelantul că în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că art.119 din Constituție stabilește că părțile interesate pot exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești în condițiile legii (DCC nr.16 din 15.02.2022, §37). Conform art.400 alin.(2), (3) Cod de procedură penală, încheierile date în prima instanță pot fi atacate cu apel numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Potrivit art.437 alin.(2) Cod de procedură penală, încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. Analiza sistemică a cadrului legal național denotă că încheierea din 07.02.2023, prin care s-a dispus „reluarea de la început a cercetării judecătorești", nu putea fi supusă separat niciunei căi de atac. Aceasta putea fi contestată doar odată cu sentința. Prin urmare, pe lângă admiterea unei căi de atac neprevăzute de lege, completul Curții de Apel Chișinău l-a privat pe inculpat de exercitarea unei căi de atac legale.

Prin încălcarea competenței funcționale, completul Curții de Apel Chișinău a ignorat faptul că accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil pot fi exercitate doar în cadrul stabilit de lege (DCC nr.17 din 23.03.2016, §27), ceea ce a condus la încălcarea art.6 §1 CEDO. Acest viciu fundamental nu poate fi remediat decât prin casarea sentinței și dispunerea rejudecării cauzei. Lipsa de reacție la acest viciu ar afecta grav buna administrare a justiției, creând premise pentru contestarea nelegală a unor încheieri ale primei instanțe care, potrivit legii, nu sunt susceptibile de atac separat.

În continuare apărarea a invocat încălcarea competenței funcționale**,** astfel a indicat că din punct de vedere doctrinar, competența funcțională este determinată de atribuțiile instanțelor în diferitele faze ale procesului penal și de modul în care se realizează activitatea jurisdicțională. Prin Dispoziția Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău nr. 45 din 27.12.2022 au fost constituite complete specializate, inclusiv completul nr.6. Deși formarea completelor specializate nu contravine Constituției sau art.6 §1 CEDO, Curtea Europeană a

statuat că încălcarea normelor naționale privind competența organelor judiciare este contrară Convenției (DMD GROUP A.S. vs Slovacia, 05.10.2010, §§60–61).

În speță, încălcarea competenței funcționale se manifestă prin faptul că un complet specializat al Curții de Apel a exercitat atribuții care nu îi reveneau, controlul legalității încheierii din 07.02.2023 aparținând instanței de apel în cadrul examinării sentinței. Acest viciu fundamental, care a afectat dreptul la un proces echitabil, poate fi remediat doar prin admiterea apelului, casarea sentinței și trimiterea cauzei la rejudecare.

Invocă apărarea că potrivit art.24 Cod de procedură penală și jurisprudenței CtEDO (Brandstetter c. Austriei), contradictorialitatea presupune dreptul părților de a participa efectiv la dezbaterea probelor și argumentelor. Curtea a subliniat că simpla posibilitate ipotetică de a răspunde nu este suficientă. Apărarea a depus în dosar concluzii scrise detaliate, solicitând examinarea argumentelor și motivarea corespunzătoare a soluției. În acestea au fost invocate deficiențe grave ale rechizitoriului și ale încadrării juridice. Instanța de judecată nu a examinat niciunul dintre argumentele prezentate, tratând concluziile scrise ca inexistente. Această abordare a lipsit inculpatul de dreptul efectiv de a combate argumentele acuzării, afectând grav echitatea procedurii.

Principiul egalității armelor presupune asigurarea unui echilibru just între părți și oferirea posibilității reale de prezentare a cauzei în condiții de egalitate (Regner vs. Republica Cehă, MC, §146). În speță, instanța a ignorat obligația de a asigura un echilibru între acuzare și apărare, acordând valoare exclusivă afirmațiilor procurorului și ignorând argumentele apărării. Acestea din urmă au fost tratate ca inexistente, ceea ce a creat un dezechilibru procesual evident.

În susținerea cererii de apel, partea apărării a mai invocat în esență că activitatea de administrare a proceselor-verbale și a probatoriului în cauză s-a desfășurat cu încălcarea unor garanții fundamentale ale procesului penal, inclusiv dreptul la apărare, principiul egalității armelor, principiul legalității și cel al loialității administrării probelor. S-a susținut că organul de urmărire penală ar fi generat vicii fundamentale ale probatoriului, imposibil de remediat în această etapă, acestea impunând constatarea inadmisibilității probelor respective. În ipoteza în care instanța ar reține aceste mijloace de probă, fără excluderea lor conform art.94 Cod de procedură penală, s-ar crea riscul unor erori grave de fapt prin atribuirea unei valori probante prestabilite probelor administrate de acuzare, contrar exigențelor procesului echitabil.

Se mai invocă faptul că, potrivit art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, probele trebuie verificate complet, sub toate aspectele și coroborate cu alte probe, inclusiv prin verificarea sursei de proveniență. În acest context, s-a susținut că procesele-verbale au fost administrate cu încălcarea dispozițiilor legale privind procedeele probatorii, inclusiv art.95, art.100 alin.(1) și (2), art.7 alin.(1), art.8 alin.(1) și art.10 Cod de procedură penală, precum și în contradicție cu jurisprudența Curții Constituționale. În consecință, s-a apreciat că „procesele-verbale de examinare” nu ar avea la bază un procedeu probatoriu legal reglementat, neexistând o normă care să permită administrarea acestui tip de mijloc de probă în condițiile cauzei.

Apărarea a susținut că legislația procesual penală distinge între procedeele de ridicare a obiectelor și documentelor și cercetarea la fața locului, aceasta din urmă fiind singura care

permite examinarea ulterioară a obiectelor ridicate în condițiile prevăzute de lege. În opinia apărării, în speță s-ar fi creat o practică neprevăzută de lege, prin întocmirea unor procese-verbale în afara cadrului procedural aplicabil, inclusiv în absența unei reglementări care să permită examinarea ulterioară a obiectelor ridicate prin procedura invocată de acuzare.

Totodată, s-a invocat încălcarea principiului egalității armelor și a dreptului la apărare ca urmare a disjungerii unor materiale din dosarul penal, la care apărarea nu a avut acces, deși a solicitat acest lucru. S-a susținut că această modalitate de administrare a cauzei ar fi permis o selecție unilaterală a probelor de către acuzare, afectând echilibrul procesual și limitând accesul apărării la întregul material probator relevant. În acest context, s-a afirmat că instanța de judecată ar fi fost lipsită de posibilitatea de a analiza complet probatoriul cauzei, fiind afectată prerogativa sa de a evalua probele sub toate aspectele.

În continuare, s-a susținut că adoptarea unei eventuale soluții de condamnare întemeiate pe procesele-verbale de examinare ar contraveni art.101 alin.(3) Cod de procedură penală și art.6 §2 CEDO, întrucât nicio probă nu are o valoare prestabilită, iar instanța nu poate substitui analiza proprie cu concluziile organului de urmărire penală. S-a apreciat că o asemenea abordare ar echivala cu acordarea unei valori probante absolute unor concluzii unilaterale ale acuzării, ceea ce ar încălca principiul egalității armelor și dreptul la un proces echitabil.

Apărarea a mai susținut că niciunul dintre argumentele invocate în cadrul „Pledoariei/concluziilor scrise” nu ar fi fost analizat de prima instanță, acestea fiind ignorate în totalitate, fără o motivare corespunzătoare, ceea ce ar ridica probleme privind respectarea dreptului la apărare și a obligației instanței de a răspunde argumentelor esențiale ale părților.

În ceea ce privește probatoriul tehnico-științific, s-a invocat că rapoartele de expertiză administrate la faza urmăririi penale și în cursul judecății ar fi afectate de vicii de legalitate și de contradicții interne, fiind întocmite cu încălcarea garanțiilor procedurale. S-a susținut că persoana vizată nu ar fi fost informată corespunzător cu privire la obiectul expertizelor, nu i s-ar fi asigurat dreptul de a formula obiecții sau de a solicita desemnarea unui expert, ceea ce ar atrage incidența cazurilor de inadmisibilitate prevăzute de art.94 Cod de procedură penală.

Referitor la primul raport de expertiză, s-a indicat că acesta ar fi fost întocmit în baza unor întrebări modificate de experți, fără existența unui temei legal clar și fără acordul formal al părților, concluziile fiind formulate în termeni de imposibilitate de identificare a autorului semnăturilor și de inexistență a semnelor de fals tehnic. S-a susținut că această abordare ar fi contrară obiectului inițial al expertizei și ar reflecta o depășire a competențelor experților.

În ceea ce privește al doilea raport de expertiză, s-a invocat că acesta ar avea caracter de expertiză suplimentară dispusă cu încălcarea condițiilor legale, fără existența premiselor prevăzute de lege și fără audierea prealabilă a experților. De asemenea, s-a susținut că acesta ar relua aceleași investigații din prima expertiză, ajungând însă la concluzii diferite, ceea ce ar evidenția contradicții esențiale între cele două rapoarte.

Apărarea a mai arătat că, în cadrul ambelor expertize, analiza semnăturilor efectuate pe copii ale documentelor nu poate conduce la concluzii certe privind autorul acestora, literatura de specialitate relevând că expertiza grafoscopică pe copii are caracter probabil și nu poate oferi certitudini absolute privind executantul semnăturii sau existența falsului

tehnic. În acest sens, s-a susținut că rezultatele expertizelor nu pot fundamenta o concluzie de vinovăție dincolo de orice dubiu rezonabil.

De asemenea, s-a invocat că expertizele efectuate în faza urmăririi penale ar fi fost realizate fără participarea apărării și în condiții ce afectează contradictorialitatea, iar ulterior concluziile acestora ar fi fost infirmate sau puse sub semnul întrebării de alte expertize administrate în cauză, inclusiv de experți audiați în instanță, care au recunoscut limitele tehnice ale analizelor efectuate.

În ceea ce privește probele prezentate de apărare sub forma unor „concluzii experte" și note de consultanță tehnică, s-a susținut că acestea trebuie calificate ca mijloace de probă în sensul Codului de procedură penală, fiind relevante pentru a demonstra existența unor dubii serioase cu privire la autenticitatea semnăturilor analizate și la concluziile expertizelor acuzării. S-a invocat, în acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia apărarea trebuie să beneficieze de posibilitatea reală de a prezenta probe proprii în condiții de egalitate.

În final, s-a concluzionat că ansamblul probatoriului administrat în cauză nu permite stabilirea cu certitudine a vinovăției persoanei, existând contradicții esențiale între rechizitoriu, rapoartele de expertiză și celelalte mijloace de probă, ceea ce generează dubii serioase care, potrivit standardului „dincolo de orice dubiu rezonabil", ar trebui interpretate în favoarea inculpatului.

Apărarea susține în esență că Raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-2129 din 03.11.2023 ar fi fost rezultatul unei examinări incomplete și ar conține constatări care, în mod cumulativ, impuneau o analiză mult mai riguroasă din partea organelor judiciare, în vederea asigurării efective a principiului aflării adevărului și a garanțiilor unui proces echitabil, astfel cum acestea rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza Ghimp și alții împotriva Republicii Moldova. Se susține că, în mod nejustificat, procurorul s-ar fi opus efectuării unei expertize judiciare suplimentare, invocând motive formale similare celor criticate în jurisprudența CtEDO, inclusiv în cauza Khodorkovskiy și Lebedev împotriva Rusiei. Deși a fost formulată o opinie separată care analiza succint materialul probator administrat în faza urmăririi penale, concluziile experților apărării și declarațiile experților audiați în ședință, instanța de judecată a dispus totuși efectuarea unei expertize de către experți ai unei autorități publice, concretizată în raportul menționat.

Apărarea a susținut că acest raport ar fi avut relevanță în determinarea adevărului judiciar și în aplicarea standardului probei „dincolo de orice dubiu rezonabil". Totodată, s-a arătat că experții naționali au constatat, pentru prima dată, că evoluția tehnicii moderne de multiplicare a documentelor și utilizarea programelor informatice avansate permit transferul semnăturilor și scrisului de pe un document pe altul în condiții tehnice care nu permit, pe copiile examinate, stabilirea succesiunii sau direcției traseelor intersectate, precum și identificarea unor eventuale falsuri tehnice, inclusiv urme de copiere, proiectare sau „urme albe" rezultate din pregătirea prealabilă.

În ceea ce privește impresiunile de ștampilă, s-a reținut existența unor trasee improprii semnelor grafice și omisiuni ale unor elemente ale acestora, concluzionându-se că se conturează o situație de „semne de montaj/colaj", procedeu utilizat la aplicarea impresiunilor de ștampilă și semnătură pe actele examinate.

Referitor la semnăturile atribuite numelui lui Viorel BÎRCA de pe ordinele de plată SWIFT, experții au concluzionat că acestea ar fi fost probabil reproduse prin copiere de detalii prin transparență și/sau imitare, neputându-se stabili cu certitudine dacă au fost executate de titular. Apărarea a subliniat că această formulare de tip „probabil" generează dubii serioase, care trebuie interpretate în favoarea inculpatului, mai ales în condițiile în care nu ar exista alte mijloace de probă directe sau indirecte care să demonstreze implicarea acestuia în pretinsa confecționare sau utilizare a documentelor bancare. Se mai arată că concluziile acestui raport ar fi concordante cu alte evaluări expertale administrate în cauză, inclusiv cu nota de consultanță și cu un raport de expertiză criminalistică grafică anterior, care au indicat de asemenea indicii de contrafacere prin copiere și/sau imitație, fără a putea stabili în mod cert autenticitatea semnăturilor contestate.

În acest context, apărarea a susținut că probele administrate nu ar permite constatarea, dincolo de orice dubiu rezonabil, a implicării inculpatului în confecționarea sau utilizarea ordinelor de plată SWIFT, în condițiile în care însăși expertiza relevă imposibilitatea stabilirii autorului semnăturilor și utilizează formulări probabilistice.

De asemenea, s-a invocat că, în ansamblul său, materialul probator nu confirmă existența condițiilor cumulative ale infracțiunii de delapidare prin însușire, întrucât nu s-ar fi dovedit ridicarea efectivă a mijloacelor financiare, intrarea acestora în posesia nelegitimă a inculpatului și nici posibilitatea reală de dispoziție asupra acestora ca asupra propriilor bunuri. S-a susținut că nu au fost administrate probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze aceste elemente esențiale ale laturii obiective a infracțiunii.

Totodată, apărarea a arătat că probele administrate de organul de urmărire penală ar viza, în realitate, alte ipoteze infracționale decât cea reținută prin actul de acuzare, iar în raport de natura infracțiunii de delapidare, utilizarea unor documente falsificate nu ar fi fost necesară pentru realizarea elementului material imputat. În aceste condiții, s-a susținut că nu a fost probată existența obiectului material al infracțiunii și nici legătura directă dintre inculpat și presupusa faptă de însușire.

În fine, s-a mai arătat că instanța de fond ar fi tratat în mod formal și abstract argumentele apărării, limitându-se la afirmația potrivit căreia probele administrate ar fi pertinente, concludente și utile, fără o motivare concretă, în timp ce probele apărării ar fi fost respinse pe criterii formale. În opinia apărării, această abordare ar fi afectat principiul egalității armelor și dreptul la un proces echitabil, reducând garanțiile procedurale la un caracter pur teoretic și iluzoriu, situație apreciată ca fiind similară celor reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Khodorkovskiy și Lebedev împotriva Rusiei.

În continuare a susținut apelantul că instanța de apel este învestită cu critica potrivit căreia instanța de fond ar fi încălcat principiul aflării adevărului, consacrat de standardele unui proces echitabil, inclusiv în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind invocată cauza Ghimp și alții vs. Republica Moldova (30.10.2012), în care s-a reținut că instanțele naționale trebuie să depună diligențe reale pentru elucidarea faptelor și stabilirea adevărului.

Menționează apărarea că instanța de fond, în contextul argumentelor privind lipsa de imparțialitate, încălcarea art.7 CEDO, a principiilor contradictorialității și egalității armelor, ar fi tratat garanțiile procesuale ca fiind pur formale, fără a manifesta o preocupare reală

pentru stabilirea situației de fapt. În acest sens, se apreciază că instanța nu ar fi analizat efectiv dacă inculpatul a realizat integral sau doar parțial latura obiectivă a infracțiunii, limitându-se la formule teoretice generale, în special în ceea ce privește noțiunea de „coautor” și posibilitatea realizării parțiale sau integrale a elementului material. Se arată că instanța nu a indicat concret elementele faptice realizate de inculpat, respectiv nu a precizat, în ipoteza unei realizări parțiale, care este cuantumul sau partea din pretinsa sumă însușită, iar în ipoteza unei realizări integrale nu a stabilit expres acest aspect, recurgând în schimb la formulări alternative și ipotetice. În consecință, din motivarea sentinței nu ar rezulta clar care sumă ar fi fost însușită și în ce modalitate, deși în descrierea faptei instanța a reținut că sumele respective ar fi fost utilizate pentru stingerea unor datorii de tip „credite” sau „credite subordonate”.

În continuare, se susține că instanța de fond ar fi tratat selectiv și contradictoriu situația ordinelor de plată SWIFT, reținând existența a șapte ordine de plată cu același număr unic, deși în realitate ar fi existat un singur ordin de plată inițial, utilizat ulterior în operațiuni distincte. În aceste condiții, se apreciază că nu a fost clarificat mecanismul al operațiunilor financiare și nici implicarea concretă a inculpatului, existând posibilitatea ca utilizarea ulterioară a documentului să fi fost realizată de alte persoane, respectiv reprezentanți ai societăților implicate, fără participarea sau cunoștința inculpatului. Se susține, astfel, că instanța ar fi ignorat principiul răspunderii penale personale, atribuind inculpatului fapte care ar aparține altor subiecți.

Se mai invocă faptul că instanța nu ar fi analizat consecvent ipoteza privind recuperarea unor sume semnificative de bani de la alte entități juridice implicate, reținându-se indirect că inculpatul ar fi fost utilizat ca „țap ispășitor”, în detrimentul unei eventuale răspunderi a altor persoane juridice sau reprezentanți ai acestora.

Sub aspectul standardului de motivare a hotărârii judecătorești, se invocă încălcarea garanțiilor prevăzute de art.6 §1 CEDO, arătându-se că instanța nu ar fi răspuns în mod real și concret argumentelor esențiale ale apărării, ci ar fi realizat o motivare formală, bazată în mare parte pe reproducerea conținutului rechizitoriului și a declarațiilor din faza urmăririi penale, fără o analiză proprie și efectivă a acestora. Se susține că structura sentinței ar fi una predominant descriptivă, în care sunt reproduse extensiv declarații de martori, procese-verbale și acte procedurale, fără o evaluare critică individualizată a acestora și fără coroborarea lor în raport cu obiectul probațiunii. Astfel, se arată că instanța ar fi preluat integral descrierea faptei din rechizitoriu, fără a distinge între constatările urmăririi penale și concluziile rezultate din cercetarea judecătorească. În acest sens, se susține că declarațiile martorilor ar fi fost apreciate în mod formal ca fiind „pertinente, concludente și utile”, fără a se indica în concret ce elemente constitutive ale infracțiunii sunt dovedite prin acestea și fără a se explica raționamentul de legătură dintre probe și concluzia de vinovăție. Se mai arată că unele declarații ar fi fost interpretate extensiv sau chiar contradictoriu, fiind deduse concluzii pe baza unor ipoteze alternative sau neclare, inclusiv în ceea ce privește semnarea documentelor, beneficiarii transferurilor și procedura operațiunilor bancare.

Se invocă, de asemenea, că instanța ar fi ignorat limitele învinuirii formulate prin rechizitoriu, reținând în considerente împrejurări care nu ar fi făcut obiectul acuzației penale sau care ar fi fost examinate anterior doar ca simple versiuni în faza de urmărire penală, fără

a fi transformate în acuzații. Totodată, se susține că instanța ar fi denaturat conținutul unor probe, în special al declarațiilor martorilor, prin extragerea selectivă a unor pasaje și omiterea altora relevante, inclusiv în raport cu operațiunile bancare și semnificația acestora, ceea ce ar fi condus la concluzii eronate privind implicarea inculpatului.

În final, se afirmă că instanța nu ar fi asigurat o examinare efectivă a argumentelor apărării și a cererilor probatorii, limitându-se la o motivare formală, lipsită de analiză reală, ceea ce ar echivala cu o încălcare a dreptului la un proces echitabil, în sensul jurisprudenței CEDO și al standardelor naționale privind motivarea hotărârilor judecătorești.

6. *Conform art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunţării sentinţei integrale, dacă legea nu dispune altfel.*

În acest context se indică și pct.6.1 al Hotărîrii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel în care se reiterează că pentru părţile care au fost prezente la pronunţarea hotărîrii termenul curge da la pronunţare. În cazul cînd acestea au lipsit sau redactarea hotărîrii a fost amînată - de la data comunicării în scris despre redactarea sentinţei.

Raportînd normele legale precitate la circumstanţele speţei, Colegiul Penal consideră apelurile declarate de acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție, avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel ***** și de reprezentantul părții vătămate SA ”Banca de Economii”, (în proces de lichidare), - Grigore OLARU, ca fiind depuse în termen, luînd în considerație că Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 a fost pronunțată public la data de 29 ianuarie 2024, copia Sentinței fiindu-le înmânată părților la aceeași dată (29.01.2024) fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei (f.d. 196 Vol. XXI) iar cererile de apel au fost depuse la data de 02 februarie 2024 (f.d. 200-202 Vol. XXI) și la data de 12 februarie 2024 (f.d. 206-242, 243-246- Vol. XXI), ceea ce se consideră că cererile de apel au fost depuse în termenul legal prevăzut de lege, or Sentința a fost pronunțată la data de 29 ianuarie 2024, astfel încît termenul de declarare a apelului începe să curgă din data ponunțării (29.01.2024), iar termenul limită fiind data de 14 februarie 2024 (inclusiv).

Prin urmare Colegiul penal, verificând acest aspect, audiind opiniile participanților la proces în acest sens**,** consideră apelurile declarate în termen, fiind respectate prescripțiile art.402 alin.(1) Cod procedură penală.

7. ***Procedura citării legale a fost executată.***

În ședința Curții de Apel Centru, acuzatorul de stat Ion PRIPA a susținut integral cererea de apel declarată de colegul acuzatorul împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) pronunțată la 29 ianuarie 2024 pe cauza penală de învinuire a lui BÎRCA Viorel conform motivelor de fapt și de drept expuse în aceasta. Așa cum s-a indicat expres în apel, contestă sentința referitor la pedeapsă, mai exact blândețea acesteia în raport cu gravitatea faptei ce-i este incriminată inculpatului. Totodată, susține și solicită să fie admis apelul declarat de către reprezentantul BEM, iar apelul declarat de apărare solicită să fie respins ca neîntemeiat, or sentința primei instanțe corect a stabilit toate circumstanțele de

fapt și de drept, apreciind elocvent cumulul de probe administrat, oferindu-le o apreciere justă și pronunțând o sentință legală și motivată.

În ședința Curții de Apel Centru, reprezentantul părții vătămate SA "Banca de Economii", (în proces de lichidare), - Grigore OLARU, a susținut poziția acuzatorului, și a solicitat admiterea cererii de apel depusă de către acesta, dar și a celui depus de către dânsul, iar cu privire la cererea de apel declarată de partea apărării, nu este de acord și solicită să fie respinsă.

În ședința Curții de Apel Centru, avocatul NICOARĂ Vasile în interesele inculpatului Viorel BÎRCA cu privire la contestațiile băncii și ale acuzatorului de stat în partea ce ține de încheierea instanței de judecată privind respingerea cererii de recunoaștere în calitate de parte civilmente responsabilă o susține, deoarece această sentință este de natură să împiedice recuperarea de către stat a sumei de 100 milioane, așa cum, organele competente demult trebuiau să întreprindă măsuri cu privire la încasarea respectivei sume la GazPromBank . Cu privire la cererea de apel depusă în interesele inculpatului BÎRCA Viorel, o susține integral, conform motivelor de fapt și de drept enunțate în aceasta, fiind o cerere de apel voluminoasă în care a descris detailat, punctat și argumentat cu ce nu sunt de acord, solicitând: 1) asigurarea efectivă a drepturilor fundamentale garantate de art.6 și 7 CEDO; constatarea încălcării acestor drepturi fundamentale şi oferirea remediilor adecvate; 2) a se reține că partea apărării contestă în totalitate declarațiile martorilor puse la baza sentinței de condamnare, ceea ce implică audierea acestora în fața instanței de apel; 3) admiterea apelului, casarea încheierilor contestate și a sentinței de condamnare a inculpatului BÎRCA Viorel, dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, în alt complet de judecată, 4) în subsidiar, admiterea apelului, casarea integrală a sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să se dispună achitarea inculpatului BÎRCA Viorel, în temeiul art.390 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, din motiv, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii sau, în temeiul art.390 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, din motiv, că fapta nu a fost săvârșită de inculpat ori în temeiul art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, din motiv, că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. A invocat apărarea că cererea de apel depusă este una voluminoasă, care conține detaliat argumente, însă, cu regret, constată că la judecarea unui asemenea dosar, cu o asemenea miză, atât pentru inculpat, cât și pentru stat, se promovează o procedură care se află la originea viciilor fundamentale care afectează echitatea procedurii în ansamblu. Nu înțelege de ce partea acuzării nu a încercat cel puțin să combată argumentele elevate în cererea de apel, nefiind respectat principiul contradictorialității, așa cum instanța nu este în drept să își asume rolul procuraturii, astfel, odată ce în cadrul cercetării judecătorești nu au fost aduse de partea acuzării careva argumente de natură să conducă la respingerea poziție noastre, consideră că argumentele și considerentele invocate în sentință nu și-au găsit confirmare. Reține că este o situație ce nu poate fi contestată, mai exact la începutul lunii septembrie 2014, referitor la modalitatea efectuării decontărilor, unde instanța de judecată a menționat că a avut loc stingerea datoriilor, rambursarea împrumuturilor contractate de către BEM, astfel, în luna septembrie 2014 a fost întocmit un ordin de plată SWIFT pe hârtie, acesta nefiind doar generat pe hârtie, dar a fost generat de sistemul informațional al băncii și efectuat un transfer, deci, pornind de la ideea că toți cunosc că plăți prin sistemul de plăți

SWIFT se efectuează datorită generării unui cod de plată generat de sistemul informațional al băncii, iar acela pe hârtie nu reprezintă altceva decât o modalitate de contabilizare a faptelor economice și în situații de forță majoră, băncile pot efectua decontări în baza acestora. Această plată din septembrie a fost efectuată către un agent economic, ulterior același număr de plată SWIFT a fost folosit în sensul falsificării celor 7 ordine SWIFT de plată în ordinea efectuării decontărilor către anumiți agenți economici din Federația Rusă. La materiale cauzei, având în vedere prevederile art.96 alin.(1) p.1) Cod de procedură penală, nu există nici un început de probă care ar demonstra că BÎRCA Viorel ar fi obținut măcar un bănuț din aceste mijloace financiare, care se aflau în banca din Federația Rusă, contul corespondent nu BÎRCA la deschis, mijloacele financiare nu BÎRCA le-a plasat în contul corespondent, de asemenea, este relevant că nici una dintre companiile care au beneficiat de efectuarea decontărilor respective nu i-au fost reproșate lui BÎRCA Viorel, fiind important de reținut acest fapt, deoarece BÎRCA Viorel este acuzat că a comis infracțiunea în calitate de coautor, moment în care trebuie de stabilit că BÎRCA Viorel a realizat măcar o parte a laturii obiective a infracțiunii. În acest context, urmează de reținut că lui BÎRCA Viorel i se reproșează că ar fi falsificat 7 ordine de plată SWIFT, dar care ar fi fost oare necesitatea ca aceste ordine de plată să fie falsificate de către BÎRCA, dacă el avea posibilitatea să semneze aceste ordine de plată fără a fi necesar ca acestea să fie falsificate. Orice sentință sau hotărâre își lasă o oarecare amprentă, reiterează că nu este posibil de trimis un om în închisoare luând în considerare modul de instrumentare a acestei cauze penale și probele care au fost administrare la dosar, din această perspectivă, consideră că apelul declarat de către BEM și procuror este întemeiat parțial, în partea atribuiri băncii calitate de parte civilmente responsabilă, fiind un motiv în plus pentru care solicită casarea sentinței și trimiterea cauzei la rejudecare, cu posibilitatea ca suma de 100 milioane să fie încasată în baza unei hotărâri legale. De asemenea, sunt și rapoartele de expertiză, iar apărarea nu a mai văzut o sentință în care să fie indicat că vinovăția se dovedește prin rapoartele de expertiză și atunci când instanță încearcă să indice prin ce se confirmă vinovăția celui inculpat ei doar indică puncte de suspensie, fără nici o motivare, consideră sentința respectivă a fi vădit arbitrară, cu solicitarea de admitere în volum deplin a cererii de apel înaintată de către apărare.

*În ședința Curții de Apel Centru, inculpatul BÎRCA Viorel *****,* a susținut apelul declarat de apărare în interesele sale, pledând pentru admiterea acestuia în sensul formulat.

8. *Audiind participanții la proces, cercetând probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinenței, concludenți, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând legalitatea și temeinicia Sentinței atacate a primei instanțe în raport cu motivele apelurilor declarate, călăuzindu-se de intima convingere, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge ca fiind nefondate apelurile declarate de acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție, avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel ***** și de reprezentantul părții vătămate SA "Banca de Economii", (în proces de lichidare), - Grigore OLARU, împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, și a menține fără modificări Sentința atacată, din considerentele ce succed:*

9. Conform art.400 alin.(1) Cod de procedură penală, *sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt şi în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătoreşti privind infracțiunile pentru a căror săvârşire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.*

Conform art.414 alin.(1)-(2) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, şi în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile şi probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.* Prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt şi de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât şi în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Conform art.415 alin.(1)-(2) Cod de procedură penală: „*instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge apelul****, menținând hotărârea atacată, dacă: a) apelul a fost depus peste termen, cu excepția cazurilor prevăzute în art.402; b) apelul este inadmisibil; c)* ***apelul este nefondat;*** *2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), şi pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță; 3) admite apelul, casează sentința primei instanțe şi dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată se dispune numai atunci când nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art.33–35. Sentința poate fi casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau latura civilă, dacă aceasta nu împiedică soluționarea justă a cauzei”*.

Potrivit recomandărilor Hotărârii Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005, cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt; dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea este corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, administrativ, ori civil sunt aplicate corect.

Conform prevederilor art.6 alin.(1) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, „orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Probe noi acuzarea și apărarea în instanța de apel nu au prezentat, solicitând doar verificarea și aprecierea probelor cercetate în instanța de fond.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Ne pronunțarea instanței asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei în apel. Soluția de respingere a apelului ca nefondat se adoptă însă numai după examinarea sub toate aspectele a hotărârii pronunțate de prima instanță dacă se ajunge la concluzia că, hotărârea este legală și întemeiată.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță şi care prin apel se transmit instanței de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârşit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat şi în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.*

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: *dacă fapta întruneşte elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată şi aplicată just, dacă fapta întruneşte elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate şi hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În același context, Colegiul penal menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât şi în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței de apel de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar şi motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Potrivit art.385 alin.(1) Cod de procedură penală, *la adoptarea sentinței, instanță de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârşirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârşită de inculpat; 3) dacă fapta întruneşte elementele infracțiunii şi de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârşirea acestei infracțiuni; 5) dacă inculpatul trebuie să fie pedepsit pentru infracțiunea săvârşită; 6) dacă există circumstanțe care atenuează sau agravează răspunderea inculpatului şi care anume; 7) ce măsură de pedeapsă urmează să fie stabilită inculpatului, luând în considerare şi recomandările serviciului de resocializare, dacă o asemenea anchetă a fost efectuată; 8) dacă măsura de pedeapsă stabilită inculpatului trebuie să fie executată de inculpat sau nu; 9) tipul penitenciarului în care urmează să execute pedeapsa închisorii; 10) dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui şi în ce sumă; 11) dacă trebuie reparată paguba materială atunci când nu a fost intentată acțiunea civilă; 12) dacă urmează să fie ridicat sechestrul asupra bunurilor; 13) ce trebuie să se facă cu corpurile delicte; 14) cine şi în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare; 15) dacă urmează să fie revocată, înlocuită sau aplicată o măsură preventivă în privința inculpatului; 16) dacă în privința inculpatului recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii urmează să fie aplicat tratament medical forțat de alcoolism sau narcomanie.*

În ședința de judecată în instanța de apel n-a fost invocată necesitatea administrării de noi probe, precum și n-au fost formulate cereri privind cercetarea suplimentară a probelor administrate în prima instanță; au fost verificate declarațiile și probele materiale examinate în ședința de judecată în instanța de fond.

Conform art.24 alin.(2), (4) Cod de procedură penală, *instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul şi mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane*. Potrivit art.26 alin.(3) Cod de procedură penală, *sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.*

10. ***Având în vedere că, în prezenta cauză, asupra învinuirii aduse inculpatului BÎRCA Viorel *****, criticile formulate în calea de atac au fost dezvoltate cu preponderență de partea apărării, Colegiul Penal consideră că se impune examinarea cu prioritate a apelului declarat de apărare, întrucât acesta vizează în mod direct temeinicia acuzației penale, existența faptei și vinovăția inculpatului, precum și legalitatea și temeinicia soluției de condamnare pronunțate de prima instanță.***

În acest context, analiza instanței de apel va fi structurată în mod prioritar asupra motivelor invocate de apărare, inclusiv sub aspectul pretinselor încălcări ale dreptului la un proces echitabil, al modului de administrare și apreciere a probatoriului, al concluziilor expertizelor judiciare, precum și al existenței sau inexistenței elementelor constitutive ale infracțiunii imputate inculpatului.

Ulterior examinării apelului declarat de apărare și a tuturor criticilor formulate în susținerea soluției de achitare, Colegiul Penal se va pronunța și asupra celorlalte cereri de apel declarate în cauză, inclusiv cele formulate de acuzatorul de stat și de partea civilă, cu privire la individualizarea pedepsei, latura civilă și celelalte aspecte accesorii ale Sentinței atacate.

11. *În continuare, având în vedere și solicitările apărării privind pronunțarea unei soluții de achitare a inculpatului BÎRCA Viorel *****, Colegiul Penal consideră necesar să procedeze la o analiză detaliată și completă a circumstanțelor cauzei, prin elucidarea tuturor aspectelor relevante ce țin de fapta imputată, rolul atribuit inculpatului și materialul probator administrat în dosar.*

În acest sens, Colegiul va examina în mod exhaustiv ansamblul probelor administrate, sub aspectul pertinenței, concludenții și veridicității acestora, precum și al coroborării lor reciproce, în vederea stabilirii situației de fapt reținute de prima instanță și a verificării caracterului temeinic al acesteia în raport cu criticile formulate în apel.

*Totodată, vor fi analizate susținerile apărării prin prisma întregului material probator existent la dosar, fiind verificată temeinicia argumentelor invocate în sprijinul soluției de achitare, inclusiv sub aspectul existenței sau inexistenței elementelor constitutive ale infracțiunii imputate inculpatului BÎRCA Viorel *****, cu referire expresă la pretinsa implicare în operațiunile bancare contestate, la semnarea și utilizarea ordinelor de plată SWIFT, precum și la pretinsul mecanism de însușire a mijloacelor financiare.*

În cadrul acestei analize, instanța de apel va acorda o atenție deosebită probelor tehnico-științifice administrate în cauză, inclusiv rapoartelor de expertiză grafoscopică și documentelor bancare, urmând a verifica dacă acestea, coroborate cu declarațiile martorilor și celelalte înscrisuri, sunt de natură să răstoarne prezumția de nevinovăție sau, dimpotrivă, să genereze dubii rezonabile cu privire la vinovăția inculpatului, în sensul standardului probator prevăzut de lege și consacrat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

De asemenea, vor fi supuse analizei criticile privind pretinsa lipsă de claritate a laturii obiective a infracțiunii, respectiv dacă în cauză a fost dovedită existența unei acțiuni de însușire efectivă a mijloacelor bănești, a unui prejudiciu cert și a legăturii cauzale dintre

faptele imputate şi presupusa activitate infracţională a inculpatului, astfel cum aceasta a fost reținută prin actul de acuzare și Sentința instanței de fond.

Colegiul va examina, totodată, dacă interpretarea probelor realizată de prima instanţă respectă exigențele unui proces echitabil, inclusiv principiile contradictorialității, egalității armelor și prezumției de nevinovăție, precum și dacă motivarea Sentinței răspunde în mod suficient și coerent argumentelor esențiale invocate de apărare.

În urma acestei analize globale și coroborate a materialului probator, instanța de apel va stabili dacă soluția de condamnare pronunțată de prima instanță este susținută de un ansamblu probatoriu apt să înlăture orice dubiu rezonabil cu privire la vinovăția inculpatului sau dacă se impune, după caz, reformarea hotărârii în sensul achitării ori dispunerii rejudecării cauzei.

12. Colegiul Penal, în urma verificării circumstanțelor de fapt și de drept, cât și a argumentelor apelantului, ajunge la concluzia că lipsesc careva dubii sau bănuieli care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel, în comiterea faptei incriminate. În consecință, susținerile apărării privind caracterul formal al învinuirii și pretinsa lipsă a probelor pertinente și concludente sunt apreciate ca fiind neîntemeiate și pur declarative.

Audiind opiniile participanților la proces și cercetând suplimentar probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinenței, concludenții, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, călăuzindu-se de propria convingere, Colegiul penal conchide că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt, și anume BÎRCA Viorel a comis *în calitate de coautor delapidarea averii străine, adică însuşirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredinţate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârşită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporţii deosebit de mari,* întrunind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal.

Cu referire la criticile apelantului privind pretinsa lipsă a probelor care să confirme vinovăția inculpatului, Colegiul penal reține că acestea se întemeiază pe o interpretare selectivă și subiectivă a materialului probator. Or, prima instanță a analizat în mod detaliat fiecare probă administrată, a expus raționamente clare cu privire la relevanța și credibilitatea acestora și a explicat modul în care acestea se coroborează pentru a contura vinovăția inculpatului.

Instanța de apel constată că nu au fost identificate erori de fapt sau de drept de natură să afecteze legalitatea și temeinicia sentinței în partea ce ține de stabilirea vinovăției. Dimpotrivă, soluția de condamnare este rezultatul unei aprecieri corecte și complete a probelor, efectuate cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) și art.101 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal consideră că argumentele apărării nu sunt apte să răstoarne concluziile instanței de fond, acestea nefiind susținute de probe noi sau de natură să creeze dubii rezonabile asupra situației de fapt stabilite. Prin urmare, concluzia privind vinovăția inculpatului este una legală și temeinic motivată, fiind confirmată de ansamblul probelor administrate în cauză.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință referitor la recunoașterea vinovăției inculpatului pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în *Cauza Albert vs. România din 16.02.2010,* statuează că art.6 par.1 din Convenție, deși obligația instanței să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),* cu toate acestea proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fie examinat chestiunile esențiale supusă atenției sale.

13. Prin justificarea probelor cercetate, Colegiul determină ca fiind dovedită vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii pentru care au fost deferiți justiției.

Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, inculpatul BÎRCA Viorel născut la *****, fiind audiat cu respectarea prevederilor art.367 Cod de procedură penală, a declarat că este de acord să răspundă la întrebări.

La întrebările instanței de judecată inculpatul a declarat că în cauza dată a fost audiat în prima instanță, iar declarațiile date atunci sunt veridice și sunt susținute în continuare. Suplimentar, acesta a arătat că apărătorul său s-a referit în mod detaliat la toate circumstanțele juridice ale cauzei, pe care le susține integral. Inculpatul a precizat că nu i-a fost clară afirmația potrivit căreia ar fi făcut parte dintr-un grup criminal, întrucât nu cunoaște când ar fi fost constituit un asemenea grup, iar afirmația organului de urmărire penală potrivit căreia acest grup ar fi activat din anul 2013 este neîntemeiată, în condițiile în care el nu îl cunoștea în acea perioadă nici pe președintele consiliului și nici alte persoane presupus implicate. Acesta a mai arătat că până în luna mai a activat în calitate de vicepreședinte, neînțelegând legătura sa cu un presupus grup criminal.

Referitor la documentele SWIFT pretins falsificate, inculpatul a declarat că încă din faza urmăririi penale a susținut că acestea sunt false și a indicat pe rând motivele pentru care consideră acest lucru evident, apreciind că orice persoană care a avut tangență cu asemenea documente putea constata caracterul lor fals. În ceea ce privește rapoartele de expertiză, inculpatul a arătat că în niciunul dintre acestea nu se menționează că ar fi semnat sau falsificat documentele respective, ci doar existența unor elemente comune, ceea ce, în opinia sa, este logic, întrucât falsificatorul ar fi încercat să reproducă cât mai bine semnătura. Acesta a mai menționat că, în momentul audierii expertului CNEJ în instanță, la întrebarea dacă poate confirma că inculpatul ar fi semnat documentele, expertul a răspuns negativ, ceea ce a ridicat întrebarea asupra temeiului utilizării acelor expertize ca probă de condamnare.

Cu privire la mijloacele financiare invocate în cauză, inculpatul a declarat că a aflat despre lipsa acestora în luna noiembrie 2014, apreciind că acest fapt demonstrează lipsa oricărei tangențe cu documentele pretins false. Acesta a arătat că susține integral cele expuse de apărător și apelul declarat de acesta.

Inculpatul a mai precizat că, în perioada mai–noiembrie 2014, pe când deținea funcția de vicepreședinte, s-a discutat frecvent despre fondurile existente în contul corespondent și despre necesitatea utilizării acestora, însă președintele consiliului ar fi indicat în mod constant să fie lăsate în starea existentă până la momentul utilizării lor. Acesta a arătat că nu

exista preocupare pentru securitatea sau integritatea acestor fonduri, întrucât exista un contract valid și erau primite periodic confirmări privind existența banilor, ceea ce genera încrederea că situația este una corectă.

La întrebările avocatului inculpatului Vasile NICOARĂ, inculpatul a declarat că potrivit reglementărilor Băncii Naționale din acea perioadă, funcția de administrator sau președinte interimar al băncii putea fi exercitată doar după aprobarea Băncii Naționale. Acesta a arătat că a fost votat de Consiliul BEM la 30.04.2014, iar aprobarea Băncii Naționale a intervenit în luna mai 2014, motiv pentru care, până la acel moment, nu putea exercita atribuții de administrator și nici nu le-a exercitat de facto. Inculpatul a mai precizat că din luna iulie 2013 și până la aprobarea BNM nu a exercitat asemenea funcții.

Acesta a declarat că nu a avut atribuții în deschiderea contului corespondent la GazPromBank și nici în transferurile efectuate în cadrul acestuia în anul 2013, neavând informații despre persoana care a deschis acel cont. De asemenea, a menționat că niciodată nu au fost utilizate SWIFT-uri pe suport de hârtie pentru efectuarea plăților.

La întrebările acuzatorului de stat, inculpatul a declarat că până la 30 aprilie 2014 a deținut funcția de vicepreședinte al Băncii de Economii, iar în acea perioadă președinte al BEM era CRIVCEANSCHI Ivan, funcție deținută din mai 2013 până la demisie. Acesta a arătat că a ocupat funcția de vicepreședinte din octombrie 2012 până în mai 2014 și că în acea perioadă existau și alți vicepreședinți, printre care Corina BURLACU și Constantin PALADI.

Inculpatul a precizat că din această funcție își exercita atribuțiile conform fișei postului și nu avea competențe în gestionarea conturilor cu mijloace bănești, în special a contului corespondent aflat în discuție. Acesta a arătat că avea cunoștință despre existența contului respectiv, însă a aflat despre documentele SWIFT pretins false abia în cadrul urmăririi penale.

De asemenea, inculpatul a declarat că a aflat despre lipsa mijloacelor bănești la data de 24 noiembrie 2014, când s-a încercat efectuarea unei plăți și s-a constatat lipsa fondurilor. Acesta a arătat că, în urma interpelărilor repetate, a informat președintele consiliului Ilan ȘOR, care a declarat că se va clarifica situația. Ulterior, având în vedere instituirea administrării speciale de către BNM și înlăturarea sa din funcție, nu a mai urmărit evoluția situației, considerând că problema urma să fie gestionată de autoritățile competente.

Inculpatul BÎRCA Viorel fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond, și fiind informat de dreptul de a tăcea şi de a nu face declarații împotriva sa, a comunicat că dorește să depună declarații. Ce ține de grupul criminal ȘOR care a activat în perioada iulie 2013-septembrie 2014, a menționat că el în perioada anului 2012 mai 2014 a activat în calitate de vice-președinte al Băncii de Economii. Respectiv, în perioada iulie-septembrie 2013, el nu putea să facă parte din grupul criminal condus de Sor, din simplu motiv că în acesta perioada nici nu cunoștea pe Ilan ȘOR și nici nu-l văzuse vizual. Ce ține de emisia de acțiuni suplimentară la Banca de Economii la care s-a făcut referință, menționează că în perioada dată el a activat în calitate de vice-președinte al Băncii de Economii și deciziile care au fost luate pentru a efectuă emisiunea de acțiuni, au fost luate de către Consiliul Băncii și de către Adunarea Generală a acționarilor. Ulterior, rezultatele acestei emisiuni de acțiuni au fost aprobate de către BNM și CNPF. Referitor la planuri de măsuri găsit la Viorel

MELNIC, menționat în rechizitoriul, menționează faptul că în acest plan, sunt indicate structurile statului, de exemplu, Parlament, Guvern, BNM, partide politice. El în calitate de vice președinte al BEM, nu este indicat în acest plan și nu figurează. Ce ține depozitul efectuat de către Sistemul Informațional Integrate al din data 02.08.2013 în mărimile de 50 000 000 dolari SUA, menționează că în perioada dată el a activat în calitate de vice președinte al BEM, condițiile depozitului dat au fost aprobate de către Comitetul administrare pasivelor și activelor, care era compus din 7 membri, în frunte cu președintele Băncii, el fiind doar unul din membri. De asemenea, contractele de depozit încheiat între SRL SII a fost semnat de către președintele Băncii în acea perioadă, dl Ivan CRIVCEANSCHII. Ce ține de contractele cu creditele subordonate din data de 10.09.2013, la fel, menționează că în perioada dată el deținea funcția de vice președinte al Băncii. Acordarea acestor credite a fost o condiție care a fost la efectuarea emisiunii suplimentare de acțiuni, condițiile date au fost semnate de către reprezentatul Ministerului Finanțelor, care era acționar majoritar al Băncii și acționari minoritari. De asemenea, menționează, că contractele de credit subordonate în mărime de 50 000 000 dolari SUA din 10.09.2013 au fost semnate de către președintele BEM la momentul dat, dl Ivan CRINVCEANSCHII. Ce ține de perioada anului 2014, menționează că în perioada mai-noiembrie 2014, sau 2-3 decembrie, a activat în calitate de președinte interimar al BEM, de asemenea, în calitate președintele consiliului al BEM în aceiași perioadă mai-noiembrie era dl Ilan ȘOR. Ce ține de acordarea creditelor acordate companiilor ***** la sfârșitul lunii noiembrie el a primit indicații de la președintele Consiliului Băncii dl Ilan ȘOR pentru ca să pregătească materiale necesare pentru a fi prezentate la Consiliul, ca acesta să poate lua decizia de acordare a două credite companiilor menționate supra. La data de 24.11.2014, în urma adoptării deciziei de către Consiliul de acordare a creditelor menționate el a primit indicații de la președintele consiliului Ilan ȘOR ca să elibereze aceste plăți. La data de 24.11.2014, seara, nu-și amintește ora, când a încercat să efectueze plățile a fost informat de către Vlad RAILEAN, șeful secției SWIFT, că plățile nu au trecut. La concretizare lui care este cauza că nu au trecut, el a primit răspuns că GazPromBank a informat că este o oră prea târzie că să efectueze plata, ulterior a informat pe președintele consiliului Ilan ȘOR despre acest lucru și i s-a spus că o să revină la această chestiune a doua zi. A doua zi, la data de 25.11.2014, iarăși a fost contactat de președintele consiliului Ilan ȘOR și a primit indicația să efectueze plățile care nu au trecut aseară. Respectiv, a informat subalternii ca să efectueze plățile, după care a fost informat iarăși de Vlad RAILEAN că GazPromBank a informat BEM printr-un mesaj SWIFT că nu sunt mijloace suficiente de a efectua plățile. Acesta situație era una neordinară, deoarece ei toți știau că acolo sunt mijloace in mărime de 100 000 000 de dolari SUA. Respectiv el l-a informat pe președintele consiliului Băncii despre recepționarea mesajului dat, la care el i-a răspuns că se va clarifica. Ulterior, după aplicarea administrării speciale la 27.11.2014, el nu a mai fost implicat în acest proces. Ce ține de cele 7 ordine SWIFT, menționează că prima data aceste 7 ordine SWIFT, le-a văzut când a fost invitat în Procuratura Anticorupție, la începutul anului 2020, a doua oară i-au fost prezentate la data de 04.12.2020, după reținere. Dorește să facă o remarcă că specialiștii în SWIFT în sistemul bancar se consideră specialiști înguști, în Bănci de obicei sunt doar 3-4 persoane care cunosc detaliat sistemul dat. Cu toate acestea, când i-au fost prezentate aceste 7 ordine de plată

SWIFT, el din start a menționat că ele sunt false, deoarece semnele de falsificare erau evidente, cum ar fi ora, data, numărul. Totodată, el s-a expus convins că ele nici nu au fost perfectate în Bancă nici de colaboratorii Băncii, anume din considerentele care le-a menționat mai sus. De asemenea menționează că el a cerut să-i fie prezentate exemplarul doi ai acestor ordine de plată, ce are el în vedere: de obicei la semnare se prezentau 2 exemplare de plată ordine SWIFT. Ceea ce i-a fost prezentat lui, se considera exemplarul nr.1, exemplarul nr.2 era exact același document doar că era contrasemnat de subdiviziunile responsabile de inițiere și efectuare a plății, plus direcția juridică și securitate. La organul de urmărire penală exemplarul nr.2 lui nu i-a fost prezentat. La data de 02.12.2020, fiind audiat suplimentar, iarăși i-au fost prezentat ordinele date și un raport de expertiza. In momentul dat el și-a permis să aibă dubii că putea să fie tras într-o cursă de către președintele consiliul Ilan ȘOR, ca să-i infiltreze ordinele date spre semnare, acesta părere și-a format luând în considerație tot ce a apărut in perioada anului 2014-2020 în presă și în mass-media despre ceea ce spune că a făcut Ilan ȘOR. Respectiv, avea și o stare emotivă personală deoarece el consideră că din cauza lui el a avut de suferit și i s-a adus prejudiciu sub formă că i-a fost stricată toată cariera și reputația. Ulterior, când a analizat documentele primite de la organul de urmărire penală, la calm, acasă, uitându-se suplimentar la aceste 7 ordine SWIFT i-au apărut iarăși suspiciuni referitor la faptul că dacă putea el să semneze ori nu aceste documente și a ajuns la concluzia că totuși nu a semnat și nici nu ține minte să fi semnat astfel de documente. Aici menționează că și la procesul-verbal de audiere în momentul că a admis că putea să semneze la fel a menționat că nu ține minte să fi semnat. Ține să menționeze, că după cum și a citi el rechizitoriul și organul de urmărire penală susține același lucru, el nu a avut interes material și nu a intrat în posesia mijloacelor financiare ilegale din nici-o tranzacție. In opinia lui, că aceste 7 ordine SWIFT au fost efectuate în baza ordinelor de plată SWIFT PAY14/76-64 din 03.09.2014 în mărime de 78 000 dolari SUA transferate de către *****în adresa *****. Concretizează că SWIFT menționat a fost efectuat tot prin GazPromBank . Luând în considerație în cele 7 ordine SWIFT tot figurează compania *****, efectuate tot prin GazPromBank presupune că una din companiile acestea a solicitat de la banca o copie a ordinului SWIFT efectuat la data 03.09.2014 și în baza lui a falsificat acestea 7 ordine de plată. Presupunerile sale reiese din faptul că aceste 7 ordine de plată au același număr ca și ordinul de plată din 03.09.2014. Consideră că o persona profesionistă, care știa sistemul nu putea să facă astfel de greșeli. De asemenea, reieșind din cele menționate cu toată atitudinea lui negativă față de Ilan ȘOR nu crede că el era la curent cu aceste lucruri (falsificare) deoarece în cazul în care el cunoștea de aceste plăți el nu vede sensul ca să inițieze o procedură întreagă de eliberare a creditelor companiilor *****, cu implicarea membrilor consiliului băncii și cu insistența de a efectua plățile cât mai repede.

Fiind continuată audierea inculpatului la data de 17.02.2022, ***la întrebările apărătorului****, inculpatul suplimentar a comunicat instanței că* cu privire la evoluția declarațiilor sale comunică că la procesul-verbal de audiere din 04.12.20202, când a fost întrebat despre acest 7 ordine SWIFT el a menționat că aceste ordine de plată sunt false, au fost întocmite nu în cadrul BEM, a spus de ce ordinele sunt false și de ce semnăturile nu îi aparțin. Menționează că pe tot parcursul urmării penale el niciodată nu a spus că semnăturile aceste de pe ordine îi aparțin. Ce ține de procesul-verbal din 05.02.2020 unde a fost întrebat

ca să concretizeze iar referitor la aceste semnături de pe ordine SWIFT, el a presupus că ele au putut fi infiltrate de către președintele consiliului Ilan ȘOR pentru a le semna, luând în considerație că el așa ordine semna pe zi sute, dar a menționat că el nu ține minte să fie semnat aceste ordine SWIFT. Acest fapt a fost indicat în procesul-verbal. Referitor la procesul-verbal din 21.12.2020, la fel a fost pusă întrebarea referitor la solicitările de transfer de pe contul BEM în adresa companiilor nerezidente, aici a răspuns că nu cunoștea despre acest fapt și a făcut iarăși trimitere la procesele-verbale anterioare și anume din 05.12.2020, acest fapt rezultă din declarațiile sale unde el a presupus că ele puteau fi infiltrate. La momentul acela el a avut o părere, o presupunere, a momentul de azi când are dosarul în mâna, el are altă părere. Azi el consideră că companiile nerezidente din Federația Rusă acestea au fost direct implicate în falsificarea ordinelor de plată. Niciodată nu a recunoscut că a semnat aceste ordine de plată, la fel reiterează că doar în procesul-verbal din 05.12.2020 a presupus că ele au putut fi infiltrate. Nu are nici afiliere cu nicio companie rezidentă și nerezidentă menționate în dosar și nu este beneficiar a nici unei companii, de asemenea, menționează că nu a fost beneficiar a nici unei tranzacții sau a unor sume de bani menționate în actul de învinuire. Nu a urmărit scopul și nu a acționat în vederea rambursării creditelor nesubordonate și împrumuturilor către persoanele fizice care au acordat asemenea credite BEM. Nu a avut interes și nu a beneficiat în nici un mod de în urma tranzacțiilor efectuate prin intermediul acestor 7 ordine SWIFT, inclusiv ce ține de decontări și de rambursări și de onorarea altor obligațiuni pe care le aveau aceste companii.

Fiind continuată audierea inculpatului la data de 22.02.2022, ***la întrebările acuzatorului de stat Victor MUNTEANU****, inculpatul suplimentar a comunicat instanței că* la ziua de 10.09.2014 mijlocarele bănești care se aflau pe conturile GazPromBank ale BEM aparțineau Companiei Sisteme Informaționale Integrale. Soldul mijloacelor bănești din contul corespondent al BEM in GazPromBank aparținea BEM în suma de 100 000 000 dolari SUA. Menționează faptul că el a fost ales în calitate de președinte interimar a BEM la data de 30.04.2014, dar intrarea în funcție intervine doar după aprobarea BNM, respectiv aceasta aprobarea a avut loc în prima decada a lunii mai. Ce ține de perioada în care a activat în calitate de vice președinte, atribuțiile pe care le avea în calitate de vice-președinte erau descrise în statutul Băncii și în Regulamentul comitetului de conducere, acum nu poate să le enumere toate, dar ținea de gestionarea subdiviziunilor curate de vice președinte de care era responsabil urmare a ordinii emis de vice președintele băncii. Respectiv, în perioada menționată, subdiviziunile curate de el erau următoarele: Direcție trezorerie, Direcția contabilitate, Serviciu monitorizării spălării banilor, filialele. Atribuțiile lui erau de îndeplinirea tuturor regulamentelor, actelor normative interne, etc.; îndeplinirea sarcinilor consiliului Băncii și președintelui Consiliului, îndeplinirea sarcinilor președintelui BEM; monitorizarea activității subdiviziunilor menționate-acestea în linii generale. A fost numit în calitate de președinte interimar la ședința consiliului din 30.04.2014, la inițiativa președintelui consiliului Ilan ȘOR. Atribuțiile la fel erau descrise în statutul Băncii și regulamentele interne, la fel era respectarea actelor normative interne și cele naționale, respectarea deciziilor consiliului băncii și președintelui Consiliului Băncii, controlul executării deciziilor luate în cadrul ședințelor consiliului, iar subdiviziunile curate erau următoarele: direcția securitate, direcția cadre, cred că era direcția credite, gajul, în linii

generale acestea. Nu se repetau subdiviziunile care erau n calitate de vice-președinte. El a menționat acest lucru și în proces-verbal de audiere, a avut întâlniri cu reprezentanții băncii nerezidente GazPromBank, o singură întâlnire, la sfârșitul anului 2013, sfârșitul lunii noiembrie-decembrie, unde el făcea parte dintr-un grup de delegați în frunte cu președintele Băncii CRIVCEANSCHII, la fel, cu un vice-președinte Constantin PALADE, ALBOT Sergiu-la moment acela era cred că Președinte la Banca Socială, putea să fie la Unibank, și dna Natalia RAHOBA,-de la Banca Socială. Vizita a durat o zi, a avut întâlnire la nivel de 2 vicepreședinți ai GazPromBank, toate discuțiile și tema acestora a fost ghidate de către președintele BEM Ivan CRIVCEANSCHI și Sergiu ALBOT. Menționează, că a relatat și la procesul-verbal de audiere că în urma acestei deplasări în Federația Rusă el nu a înțeles care a fost scopul acestei vizite, deoarece s-a discutat la general de niște proiecte de colaborare care nu au fost discutate anterior cu el ca ei să fie pregătiți pentru întâlnirile date, pentru a se comporta într-un fel sau altul. Ulterior, în urma acestei vizite, el neînțelegând care a fost sensul acestei deplasări, a întrebat într-o discuție pe președintele BEM Ivan CRIVCEANSCHI, posibil a fost și ALBOT, cine a organizat această întâlnire. Ei i-au comunicat că această întâlnire a fost organizată de către Ilan ȘOR. In urma emisiunii suplimentare de acțiuni din anul 2013, unde a fost schimbată structura acționarilor Băncii cel mai mare număr de acțiuni era deținut de către SII dacă nu greșește, în mărime de 33%, și încă o serie de acționari, care au fost indicați în cadrul urmării penal, susține declarațiile în partea dată. In momentul când până a ajuns Ilan ȘOR a devenit președintele consiliului Băncii în structura acționarilor a apărut compania *****. Respectiv, la momentul numirii lui în funcția de președintele Consiliului, el a înțeles că aceste companii au afiliere cu Ilan ȘOR, prin modul în care el fiind președintele consiliului se interesa verbal de companiile acestea cu privire la solduri pe cont, creditele acordate, comparativ cu altele companii el avea mai multe întrebări. Mai ales că el a fost înaintat în calitate de membru al consiliului de la una din companiile menționate ca acționari, fapt care a fost susținut de majoritatea companiilor. Din câte el înțelege, banca nu poartă răspundere pentru datoriile acționarilor săi. In perioada când era vice-președinte și președinte interimar al BEM, BEM s-a încadrat în toți parametri reglementați de BNM, inclusiv în parametri ce ține de respectarea indicatorilor de lichiditate și în cazul în care erau încălcate aceste indicatori Banca trebuia să fie sancționată. Luând în considerație că emisia suplimentară de acțiuni a avut loc în urma petrecerii adunării generale extraordinare a acționarilor subdiviziunea responsabilă de pregătirea, petrecerea și ulterior aprobării materialelor urmare petrecerii acestei adunări, în perioada anului 2013, în cadrul BEM erau puse în sarcina Direcției Trezorierii prin decizia Consiliului Băncii. Menționează că acest lucru a avut loc în toată perioada activării sale în BEM. Respectiv, el fiind curator la Direcția Trezorerie a fost numit responsabil de controlul îndeplinirii de către Direcția Trezorerie a tuturor materialelor necesare pentru petrecerea Adunării Generale Extraordinare în termenele stabilite de lege. Acesta Adunarea Generală Extraordinară a avut loc prin corespondență de aceea trebuia să urmărească foarte multe date limite pentru ca să se încadreze în norma legală ca ulterior toate materialele să fie aprobate de BNM și CNPF, urmare cărora emisiunea de acțiuni se considera valabilă. Despre toate acțiunile efectuate în perioada când era președinte interimar și vice-președinte era la curent. In perioada dată a avut loc schimbarea de 2-3 ori a membrilor consiliului Băncii și respectiv la momentul

schimbării membrilor Conciliul Băncii el iarăși era implicat să le explice cum ei trebuie să se încadreze tehnic în termene. Decizia de a petrece adunarea generală extraordinară unde în ordine de zi era inclusă întrebarea referitor la emisia suplimentară de acțiuni a fost luată la consiliul Băncii, el la acea ședință a consiliul nu a participat, dar a participat Ivan CRIVCEANSCHII ca invitat. Nu poate să răspundă la întrebarea care a fost necesitatea emisiunii suplimentare a acțiunilor. Cu referire la posibilitate dacă mijloace bănești pot să apară pe cont înainte de semnarea contractului, după cum a menționat în procesul-verbal de audiere el în calitate de vice președinte al BEM nu s-a ocupat cu contractele de subordonate și nu a semnat el aceste credite, aceste contracte au fost semnate de președintele băncii Ivan CRIVCEANSCHII, de asemenea el nu a participat la procesul de negociere și semnare la contractele între Ministerul Finanțelor și acționarilor minoritari, urmare care au apărut aceste contracte. El nu a fost antrenat în procesul de semnare creditelor subordonate, poate să menționeze suplimentar că aceste contracte de credite subordonate trebuia să fie aprobate de BNM deoarece ele nici nu erau valide în caz contrar, respectiv au fost atâtea filtre. Mijloacele bănești din creditele subordonate urmau a fi executate conform rechizitelor din contract. In perioada cât a activat ca președinte interimar al BEM, el a participat la unele ședințe consiliului Băncii, în calitate de invitat. Nu poate să menționeze numărul ședințelor la care a fost, dar era invitat pentru a comunicat informații suplimentare ce ține de întrebările introduse în ordinea de zi de către Consiliul Băncii și pentru ca în urma luării unor decizii în cadrul Consiliul, deciziile date să fie implementate mai rapid, el fiind invitat trebuia ca în cadrul petrecerii ședinței consiliului să dea indicații ca unele procese să fie urgentate. Menționează că în cadrul acestor ședințe el nu avea dreptul de vot. Toate creditele care depășeau suma de 1 000 000 000 lei conform unei dispoziții a BNM din 2012 dacă nu greșește, trebuiau să fie aprobate obligatoriu de către Consiliul Băncii. De asemenea, în perioada cât el a activat ca președinte-interimar, Banca s-a aflat sub monitorizare permanentă de către BNM, aceasta însemnând o măsură suplimentară aplicată de BNM pentru a vedea toate tranzacțiile efectuate de BEM, practic în mod online. În cazul în care BNM avea obiecții față de tranzacție sau altă această tranzacție era blocată până nu era clarificată necesitatea efectuării acestei tranzacții. Nu ține minte dacă a participat la ședința Consiliului dar urmare a acestei decizii până la ședința el a fost apelat de către președintele consiliul Ilan ȘOR pentru urgenta pregătirea materialelor, pentru a fi aprobate la consiliul, aceste materiale țin de setul de documente care trebuia pregătit de către subdiviziunile Băncii, direcția de creditare, gaj, filiale, ca să fie pregătite materiale mai repede: bilanțuri, dările de seamă etc. Când s-au pregătit actele el crede că au fost verificate lichiditățile băncii vizavi de sumele Băncii care urmau a fi eliberate, consideră că acest aspect era verificat și Banca avea suficiente mijloace financiare, în mod contrar creditul nu putea fi eliberat. Dacă au fost încheiate contracte cu companiile *****SRL și SRL *****înseamnă că banca avea mijloace financiare indicate în contract. Înscrierea în datele contabile a datelor referitor la transferul creditului obișnuit de aceste 2 companii de la GazPromBank, ulterior bani transferați la contul din Banca Litona Nor LP și Spectru Anventurus constituie o eroare contabilă, urmare acestei erori membrii consiliul băncii el și contabilul au fost sancționați de către BNM cu amendă în mărime de 100 000 lei. Decizia BNM de sancționare a contestat. Controlul de la BNM și sancțiunea a fost aproximativ în anul 2016. Ultima zi când a luat decizia a fost de

data de 02.12.2014. După 27.11.2014 el posibil că a semnat careva acte interne. După plecarea lui din BEM, el nu a primit careva onorarii nici în numerar nici în virament de la Ilan ȘOR, și nici nu a activat la nicio companie care ar avea legătură cu Ilan ȘOR. Cu referire la alți colaboratori al băncii el nu cunoaște că cineva ar activa în cadrul companii a lui Ilan ȘOR, or să primească careva mijloace bănești. Suplimentar, comunică că în cadrul urmării penale a fost întrebat despre situații când el s-a aflat în cadrul sediul Ipteh, ianuarie-februarie 2015, motivul aflării sale în sediul dat a fost ca în urma unei discuții cu Ilan ȘOR, el l-a rugat ca în contextul în care el consideră că în viitorul apropiat de atunci el își va întoarce controlul asupra celor trei bănci și va fi propusă pentru vânzarea unui investitor din Federația Rusă. Rugămintea a constat în acea că el să pregătească un material consolidat pentru a-l convinge acest investitor ca să facă investiția dată. Pe parcursul acestei perioade el până la urmă nu a putut să onoreze rugămintea dată de ȘOR deoarece el nu avea toate materiale necesare, iar ȘOR i-a promis că el va avea parte de aceste materiale. In urma perchizițiilor efectuate de către CNA din februarie 2015, această activitate s-a încheiat, el acolo nu a mai fost și cu Ilan ȘOR pe acesta temă nu a mai vorbit. Cutia poștală ***** îi aparține. Documente din cutia poștală cu referire la salariile indicate comunică că în lista aceasta sunt persoane care nu activau la Banca atunci, cum ar fi Ivan CRIVCEANSCHI, dar este înscris în colaboratori BEM. Această listă reprezintă un document care a fost cerut de către Ilan ȘOR ca el să înțeleagă care erau salariile din statele de funcții care erau la ei pentru ca în cazul în care va reuși proiectul despre care au discutat anterior, ei să fie antrenați oficial cu salariile respective. In dependență de dorința a lui Ilan ȘOR aceste documente au fost prezentate. Se fixa perioada concretă în liste deoarece că în perioadele date se agitau spiritele de Ilan ȘOR în sensul proiectului menționat anterior referitor la consolidarea celor trei bănci.

Fiind continuată audierea inculpatului la data de 23.02.2022, ***la întrebările acuzatorului de stat Victor MUNTEANU****, inculpatul suplimentar a declarat instanței că* după instituirea administrării speciale la BEM și până la reținerea lui el a continuat să dețină un telefon mobil separat cu care a comunicat cu Ilan ȘOR, l-a deținut aproximativ o lună sau 2, ce ține de CRIVCEANSCHI și OLARU au comunicat, dar nu prin telefon. Cu referire la mesajul din 24.03.2017 primit de la BARGUEVA în adresa cutiei poștale ***** ce îi aparține, comunică că acesta a fost mesaj care se referea la obiecțiile pe care le pregăteau ei-el și BARGUEVA Irina, la demersul înaintat de BNM privind contestarea hotărârii de sancționare, prin care a fost aplicată amendă. Luând în considerație că el nu este inițiat atât de profund în contabilitate și niciodată nu a activat în acest domeniu, el i-a remis BARGUEVA hotărârea dată, ca dumneaei, ca contabil șef, să pregătească obiecții la hotărârea dată, luând în considerație că ei pregătiseră un draft. Cu referire la mesajul din 24.07.2014 de la BARGUEVA Irina primit pe cutia lui poștală, comunică că luând în considerație cele menționate mai sus la întrebarea anterioară, ei, pregătind obiecțiile față de hotărârea BNM, când au primit informația dată, el nici nu a intrat în esența la fișierele primite pentru că discuta de procedurile contabile, respectiv la acel moment nu se punea întrebarea în genere de cele 7 ordine SWIFT, dar despre închiderea sumelor la companiile *****și *****, de acea la informația anexată nu a atras atenția, considerând-o neimportantă, crezând că merge vorba despre procedurile contabile, mesaje SWIFT, de care el oricum nu era foarte inițiat. Cu referire la telefonul de model Aifon, cu cartela SIM *****, ridicat În

cadrul percheziției comunică că acesta îi aparține. Cu referire la mesajele din telefonul lui de la Maia, comunică că periodic, putea fi o dată în lună sau 2-3 ori în lună, nu erau regulate, Ilan ȘOR îl invita să discute referitor la consolidarea celor trei bănci. Menționează că pe parcursul acestei perioade el a înțeles că aceste discuții erau acelea la care nu vedea continuitate, de aceea nu tot timpul se prezenta, de aceea sunt mesaje în care el vine cu propunerea unde o să vină să-l ia și o să-l ducă. Discuțiile aveau loc la așa numită reședința sa-str. 31 August 1989 intersecție cu str.Maria Cebotari, clădirea sindicatelor, erau două birouri, nu era restaurant, discuțiile se petreceau cu privire la consolidarea celor trei băncii, nu se discuta de bani. Ilona de care se menționează în mesaje era o rudă apropiată lui Ilan ȘOR și o persoană de încrederi. Întâlniri cu ea a avut doar ocazionale, fără că să aibă o întâlnire fizică, tet-a-tet. A avut câteva discuții cu ea telefonice pe probleme pe care acum nu le ține minte, nu au fost relevante, nu întrebări serioase, era foarte arogantă. Ce ține de conversațiile în perioada 2015-2016 cu CRIVCEANSCHII, comunică că noțiunea „șef,, se adresa lui Ilan ȘOR. El nu a transmis nimănui nici un plic cu bani, mai mult ca atât salariu, de aceea nu este de acord cu afirmațiile lui Vlad RAILEAN ce ține de transmiterea de către el a sumelor de bani. Ce ține de contactele din telefonul mobil Nokia 130 ridicat în cadrul percheziției, comunică că acesta telefonul nu era pentru discuții cu anturajul din Ilan ȘOR, la fel, menționează că toate mijloacele de comunicare ridicate în urma percheziției au fost prezentate benevol de el, ce ține de lista persoanelor enumerate, menționează că în lista au fost extrase doar numerele de telefon care țineau doar de Hold și de Banca, dar lista este mult mai mare. Acum nu poate să comunice cine este Ecaterina CHIUFANOVA. Reieșind din mesajele care au fost citite de acuzatorul de stat Ecaterina CHIFANOVA crede că este secretara lui Ilan ȘOR. În perioada de când a fost instituită administrarea specială, nu s-a adresat la organele de drept sau altor organe de control cu referire la tranzacțiile dubioase din 10.09.2014 și anume transferurile la ***** deoarece în perioada dată problema era de ce banii nu sunt la GazPromBank, dar nu ce a fost pe 10.09.2014. In anul 2014 noiembrie, când s-a constatat că nu sunt mijloace bănești, pe data de 24 noiembrie 2014 GazPromBank a transmis că este prea târziu de efectuat plățile, pe data de 25.11.2014, GazPromBank a informat că nu sunt mijloace suficiente, ceea ce nu înseamnă cu nu sunt toate 100 000 000 dolari SUA, dar înseamnă că nu sunt mijloace suficiente de a efectua plățile. El a raportat situația dată președintelui consiliul pe data de 25 noiembrie care i-a răspuns că el se va lămuri, ulterior, pe data de 27 noiembrie a fost instituită administrarea specială el fiind înlăturat de la administrarea băncii ceea ce înseamnă că el nu avea pârghii să afle care era situația la moment. In anul 2015-2017, cînd a apărut hotărârea de amendare de către BNM, ei s-au axat pe procesul contabil. Cu rapoartele de audit efectuate la BEM referitor la cele 7 ordine SWIFT și tranzacțiile de 100 000 000 dolari SUA a făcut cunoștință la etapa urmării penale. Pe chestiunea ce ține asigurări personal cu Ilan ȘOR a discutat doare pe 25 decembrie, alte discuții referitor la tranzacțiile el nu le-a avut, ei au discutat doar cu referire al obiecțiile de la BNM cu Irina BARGUEVA . A avut ședințe cu reprezentații BNM în perioada când activa ca președinte interimar BEM. Au fost cazuri când la unele ședințe participa reprezentanții fondului monetar internațional și Băncii Mondiale. Au fost întrebați de către aceștia cu privire la mijloace financiare din contul corespondent GazPromBank și nu numai, dar despre toate conturile corespondente care aveau o pondere mai mare, și de ce

aceste 100 000 000 dolari SUA se țin pe cont. Răspunsul era aceste mijloace erau rezervate pe acest contul pentru ca în momentul în care președintele consiliului Ilan ȘOR, el a menționat ca mijloacele date o să fie utilizate doar cu acceptul lui, fapt care și a transmis reprezentaților de la fondului monetar internațional și Băncii Mondiale.

La întrebările apărătorului Vasile NICOARĂ, inculpatul a declarat că cu referire la sintagma ”coautor” din actul din învinuire, menționează că nu-i este clar ce se are în vedere prin sintagma dată și a menționat acest fapt în primele ședințe când a fost întrebat dacă ii este clară învinuirea. Cu referire la timpul comiterii sustragerii indicat în actul de învinuire, comunică că el nu înțelege care este timpul care i se incriminează deoarece în învinuire se vorbește și de anul 2013, când el nu a avut nici o atribuție la cele descrise în rechizitoriul, dar și se vorbește de anul 2014, unde activa în calitate de președinte interimar. Cu referire la descifrările telefonice, comunicări scrise, verbale din poșta electronică după noiembrie 2014 care au fost prezentate de organul de urmărire penală, ce ține comunicările care ar fi avut loc până septembrie 2014 nu i-au fost prezentate de către organul de urmărire penală. Aproximativ în luna iulie 2014, Ilan ȘOR a convocat o conferință de presă în calitate de președintele consiliul BEM, la care a participat și el, la casa sindicatelor. Menționează că această conferință de presă, care este și azi în mass media, în cadrul ei Ilan ȘOR a adus la cunoștință opiniei publici despre inițierea unui proiect privind fuziunea BEM, cu Unibank. În conferința data el s-a expus detaliat la toate momente juridice, organizatorice, iar el la rândul său, a menționat despre beneficiile pe care le avea sistemul bancar și clienții acestor două bănci. Mai mult, ulterior, la conferința dată Consiliul BEM, a luat o decizie privind efectuarea unui audit extern, din afara Băncii, de către compania *****, rezultatul căruia va fi prezentarea unui bilanț a celor două bănci. Referitor la potențialul investitor care urma să vină pe piața RM se discuta despre Banca din FR WEB care era și acționar majoritar la acel moment la BEM. Această banca era o Bancă de stat 100%. La răspunsurile oferite dlui acuzator de stat anume la acest tip de proiect s-a referit când a menționat despre mesajele întâlnirile cu Ilan ȘOR. Menționează că din Consiliul acestei băncii WEB făceau parte membrii Guvernului rus și președintele consiliul era prim ministru al Federație Ruse și în momentul în care ei fiind acționari de 33% unde ei prezentau lor informații cu privire la activitate băncii și ei nouă, ca să le prezinte la BNM, acest moment era ca un moment care le făcea să creadă în acest proiect, că el este viabil. Poziția lui cu referire la primirea salariilor în plic la urmărirea penală era următoarea că a menționat că nu a transmis nimănui salariu, bani etc., și referitor la faptul dacă a primit. Rezultatele verificării acestor declarații la urmărirea penală nu i-au fost prezentate. Cu referire la fondatorii sau beneficiarii companiilor care au beneficiat de mijloacele financiare în mărime de 50 000 000 dolari SUA care reprezintă contravaloarea creditelor subordonate, comunică că nu cunoaște. Cu referire la fondatorul companiei *****compania care a beneficiat de mijloacele financiare în mărime de 50 000 000 dolari SUA, nu cunoaște cine este. Cu referire la faptul dacă a discutat cu reprezentații companiilor care au beneficiat de sume de 100 000 000 dolari SUA comunică că nu a discutat. La data de 10.09.2014 s-a aflat în Republica Moldova, deoarece la începutul lunii august el a fost în concediu, iar ulterior nu putea să fiu plecat decât delegat la un seminar sau conferință. Astfel din câte ține minte din teritoriul RM nu a ieșit, până la data de 20 septembrie, de asemenea, menționează că în anul 2014 el în genere nu a fost în Federația

Rusă. Nu cunoaște cine a prezentat cele 7 ordine SWIFT, ceea ce a menționat la urmărirea penală, organul de urmărire penală nu i-a prezentat probe contrare. Nu cunoaște în ce circumstanțe în care a fost falsificată semnătura lui BARGUEVA în documentele litigioase, fapt care a menționat și la urmărirea penală. Nu cunoaște în ce circumstanțe în care a fost falsificată semnătura lui în documentele litigioase, fapt care a menționat și la urmărirea penală. Ordinul de plata din 03.09.2014 pe suma de 78 000 dolari SUA, transferate de către Old Trend Limited către ***** este în original. Cu referire la faptul dacă poate fi considerat ordin în original dacă nu este generat de sistemul SWIFT, comunică că un ordin de plată SWIFT se consideră original doar în cazul în care este generat de SWIFT și în practica lui el nu a întâlnit caz ca să prezinte un ordin SWIFT pe suport de hârtie la altă bancă. Este de acord ca la această etapă să fie dispusă expertiza grafoscopică.

Fiind audiat suplimentar la data de 24.02.2023, inculpatul BÎRCA Viorel a declarat instanței că suplementar la cele declarate dorește să comunice instanței că el ieri a relatat că a avut loc o conferință de presă în luna iulie 2014, unde s-a discutat despre planuri de dezvoltare a băncii, despre planurile acționarilor ***** și despre comasarea celor 2 bănci Unibank și BEM. Ieri vizualizând suplimentar înregistrarea video care este disponibilă pe pagina web, poate comunica că au avut loc 2 conferințe de presă-una în luna iulie-la aceasta conferință s-a relatat în special despre prioritățile acționarului majoritar de atunci ***** și altă conferință din 10.09.2014 la care subiectul a fost procesul de comasarea a celor 2 bănci. Luând în considerație că lui i se incriminează că este coautor a acestei sustrageri nu este clar când și la ce a fost coautor. Conferințele de presă sunt pe Youtube și nu a găsit modalitate cum să acestea să fie privite of-line, nu cunoaște cum trebuie de salvat această înregistrare.

Din analiza comparativă a declarațiilor inculpatului BÎRCA Viorel date în instanța de fond și în instanța de apel, Colegiul reține că, în esență, poziția acestuia cu privire la acuzațiile ce i se aduc a fost menținută pe linia negării vinovăției, însă a cunoscut o evoluție sub aspect explicativ și al gradului de detaliere a circumstanțelor invocate în apărare.

Astfel, în ceea ce privește acuzația de participare la presupusul grup criminal organizat, inculpatul a susținut constant că nu a făcut parte din acesta și că, în perioada inițială reținută în actul de învinuire, nici nu îl cunoștea pe Ilan ȘOR, poziție care se regăsește atât în declarațiile date în fond, cât și în cele din apel, fără a se constata divergențe de esență.

Referitor la rolul său în cadrul Băncii de Economii, inculpatul a susținut în ambele faze procesuale că atribuțiile sale erau de natură managerial-administrativă, fără competențe directe în gestionarea conturilor sau în aprobarea individuală a operațiunilor financiare relevante cauzei. Totuși, în instanța de apel, declarațiile acestuia sunt mai detaliate, fiind descrise pe larg subdiviziunile aflate în coordonare, mecanismele interne de implementare a deciziilor Consiliului Băncii, precum și implicarea sa în urgentarea executării unor dispoziții administrative, ceea ce conturează o prezentare mai amplificată a gradului de implicare funcțională în activitatea instituției.

Cu privire la operațiunile SWIFT și documentele aferente, Colegiul constată existența unor nuanțe mai pronunțate între declarații. Dacă în instanța de fond inculpatul a susținut în mod preponderent că documentele sunt false și că semnăturile nu îi aparțin, în instanța de apel acesta își menține poziția de negare, însă o completează prin afirmații privind

imposibilitatea de a-și aminti semnarea documentelor, invocarea lipsei exemplarului secund și formularea unor ipoteze alternative privind posibila „infiltrare” sau falsificare a acestora de către alte persoane. Această evoluție relevă o trecere de la o negare predominant categorică la o poziționare bazată și pe elemente de incertitudine și reconstrucție explicativă ulterioară a faptelor.

În ceea ce privește relația cu Ilan ȘOR și implicarea acestuia în activitatea bancară, declarațiile din apel evidențiază o descriere mai amplă a interacțiunilor, inculpatul recunoscând existența unor comunicări periodice, întâlniri și discuții referitoare la activitatea și deciziile din cadrul băncii, inclusiv în legătură cu implementarea unor operațiuni financiare și urgentarea unor proceduri. Aceste precizări completează declarațiile din fond, în care interacțiunile erau prezentate într-o manieră mai generală și mai rezervată.

Sub aspectul existenței unui interes material sau al obținerii unor foloase din activitatea imputată, inculpatul a menținut constant poziția că nu a beneficiat de sume de bani și nu a urmărit obținerea unui avantaj patrimonial, nefiind identificate divergențe între declarațiile date în cele două faze procesuale.

În ansamblu, Colegiul reține că nu se constată contradicții directe de natură să conducă la excluderea credibilității globale a declarațiilor inculpatului, însă se evidențiază o serie de completări și nuanțări progresive, în special cu privire la mecanismul operațional al băncii, relațiile funcționale cu alte persoane implicate și interpretarea documentelor SWIFT, aspecte care conturează o evoluție explicativă a poziției procesuale în faza apelului.

14. Deși inculpatul BÎRCA Viorel nu și-a recunoscut vinovăția, Colegiul penal reține că săvârșirea infracțiunii incriminate este pe deplin dovedită prin ansamblul probelor administrate în cauză. Aceste probe au fost cercetate în cadrul judecății în primă instanță, ulterior verificate și reevaluate în ședința instanței de apel și se caracterizează prin pertinență, concludență, utilitate și veridicitate, coroborându-se între ele și formând un tablou probator coerent.

În acest context, Colegiul penal va proceda la expunerea și analiza probelor relevante care confirmă vinovăția inculpatului, după cum urmează:

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, reprezentantul părții vătămate BC ”Banca de Economii” (în proces de lichidare), Grigore OLARU, a declarat instanței că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Nu sunt rude și nici prieteni. Se cunosc în legătură cu relațiile de serviciu. Pe cauza dată comunică: activează în Banca de Economii din aprilie 2015. Mai întâi în calitate de administrator special, iar din octombrie 2015 lichidator al Băncii de Economii. Pe parcursul anului 2015, în urma unor solicitări către mai multe bănci din Federația Rusă, inclusiv GazPromBank, a obținut mai multă informație, rulajele bancare a conturilor Băncii de Economii în băncile date. Ca urmare a analizei acestor rulaje, în septembrie 2015 a constatat că de pe conturile lor în GazPromBank au fost sustrase 100 000 000 dolari SUA, datorii înregistrate în bilanțul băncii ca depozit de plasamente de la *****și 50 000 000 dolari SUA ce reprezintă datorii subordonate a 6 companii nerezidente. Ulterior, s-au adresat către GazPromBank cu o solicitare de a le prezenta documentele primare în care au fost transferate aceste mijloace bănești, adică 100 000 000 dolari din conturile băncii. Ca răspuns, le-au parvenit 7 mesaje SWIFT care

aveau ștampilă „corespunde cu originalul” a GazPromBank. În urma analizei acestor documente, a constatat că ele reprezintă o formă de mesaj SWIFT, dar cu semnătură fizică fabricată. Semnăturile aparțineau domnului BÎRCA și doamnei BARGUEVA și aveau ștampila umedă a băncii. Primind aceste documente, în calitatea sa de administrator special a dispus un audit intern al băncii. Auditul a fost petrecut de 2 colaboratori ai băncii, domnul DMITRIEV și domnul GUZUN. În urma auditului s-a constatat că aceste documente primare, mesajele SWIFT, conțin unele indici care nu pot să existe real. Și anume sunt toate formate la aceeași oră, secundă, ceea ce tehnic nu este posibil. În plus, codul mesajului SWIFT la toate este identic, ceea ce iarăși nu poate să existe. S-a stabilit că sub acest cod este alt mesaj SWIFT. Reieșind din circumstanțele date, s-au adresat către organul de urmărire penală în scopul elucidării acestor fapte. Aceste 100 000 000 de dolari stau până acum în evidența băncii ca datorie față de companiile care le-a menționat, adică către Sisteme Informaționale și 6 companii subordonate.

Fiind continuată audierea reprezentantului părții vătămate BC ”Banca de Economii” (în proces de lichidare), la data de 29.04.2021, ***la întrebările formulate de acuzatorul de stat, OLARU Grigore*** *a declarat instanței că* controlul tematic a fost numit în scopul clarificării situației referitor la contul NOSTRO în GazPromBank în urma primirii informației despre solduri și rulajele în acest cont, primită de la GazPromBank. S-au verificat mai multe conturi corespondente de la mai multe bănci din Federația Rusă. I-se-pare 5 au fost. El a făcut cunoștință cu controlul efectuat de către subalterni. Până la 10 septembrie în contul GazPromBank erau aproximativ 104 000 000 dolari. Suma constatată în urma controlului efectuat de către GUZUN și DIMITRIEV este 100 421 322, 08 USD. Nu cunoaște descrierea amănunțită, deoarece în conturi se fac diferite operațiuni. Ne având extrasul la mâna, nu poate da această informație concretă, dar cea mai mare parte este compusă din împrumutul de la *****50 000 000 și datoriile subordonate tot în sumă de 50 000 000 dolari SUA. *****Agenții în cauză o parte erau acționari ai băncii. Erau acționari ***** Despre ceilalți nu poate spune, deoarece nu are informație. Nu poate spune informația cu privire atragerea acestor mijloace. Din câte își aduce aminte, cu privire la 50 000 0000 de la *****, au fost trecute de pe cont de împrumut pe cont de depozit. Acești bani până pe 10.09.2009 erau pe contul de depozit. În perioada anului 2013, luna august, au fost extrase mijloacele pentru necesitățile companiei. Nu cunoaște referitor la motivul și necesitatea transferului de pe contul de depozit al Sistemei Informaționale Integrate în Banca de Economii. El a citit contractele de credit subordonate care au fost acordate Băncii de Economii. Condițiile contractelor de credit subordonate cu acționarii băncii cu cele 6 companii menționate, condițiile pe care le ține minte țin de următoarele: imposibilitatea retragerii anticipate a mijloacelor de către aceste 6 companii și termenul contractelor 6 ani. Neavând extrase din contul corespondent la GazPromBank, nu poate da răspuns la întrebarea acuzatorului dacă au fost făcute schimbări în contul BEM în GazPromBank în cazul extragerii din luna august 2013 de către *****a sumei de 50 000 000 SUA. Nu cunoaște dacă suma de 50 000 000 SUA a fost extrase și de pe alte conturi corespondente ale BEM–ului în GazPromBank. Ordinul SWIFT reprezintă un document de plată electronic care stă la baza transferurilor de mijloace bănești. El se efectuează prin sistemul SWIFT electronic și fiecare ordin are caracteristicele lui individuale. Transferul mijloacelor bănești prin sistemul

SWIFT, Banca de Economii are regulamentul propriu cu privire la aceste transferuri. Acesta este un sistem informațional care se reglementează prin regulamente emise de această companie SWIFT. Nu cunoaște cum se numește exact. Este un mijloc electronic.

O dată cu efectuarea transferului prin intermediul Swift, transferul în cauză este văzut, coordonat, reglementat de către BNM. Din câte cunoaște, mesajele SWIFT sunt înregistrate, văzute de către BNM, dar ele nu se coordonează cu BNM. Sunt mijloace între bănci corespondente. La BNM apare doar informativ. Banca emitentă a tranzacției prin sistemul electronic Swift, nu este obligată să informeze BNM. BNM vede transferul, dar nu stă obligațiunea de-al raporta. Procedura referitor la efectuarea transferul interbancar prin SWIFT se face, din câte cunoaște, inițial apare dispoziția clientului de transfer a mijloacelor bănești (ordin de plată a clientului). Primind acest ordin, Direcția contabilitate formează acest mesaj SWIFT electronic. El se face electronic, dar se face și copie pe hârtie care este vizată de către superiorii persoanei care a format acest mesaj. Superiorii sunt șeful secției, șeful direcției. În cazul BEM sunt șeful secție, șeful adjunct de direcție și în unele cazuri, de către președintele băncii. Formatul de hârtie care este confirmare pentru bancă, se păstrează în direcția contabilitate și fiecare operațiune este înregistrată în registru special. Ulterior aceste registre se arhivează. Obligatoriu trebuie să fie dispoziția de plată a clientului băncii cu privire la efectuarea transferului de bani. Fără dispoziția de plată, teoretic nu este posibil de efectuat transferul de bani. Din câte cunoaște, nu este posibil acest lucru. A verificat copiile ordinelor SWIFT parvenite de la GazPromBank în septembrie 2015 în BEM cu privire a transferului de 100 000 000 dolari SUA de pe contul corespondent BEM în GazPromBank. Ca urmare a verificării, s-a constatat lipsa oricăror înscrisuri sau documente privind aceste transferuri. În bancă nu era nici o informație cu privire la transferul dat. O dată cu parvenirea ordinelor SWIFT, în urma examinării acestor 7 ordine, de o dată i-a atras atenția ora formării acestor documente, care era aceeași oră la toate mesajele și codul tranzacției, care iarăși era același la toate, ceea ce practic este imposibil de a forma 7 ordine în aceeași oră, minută și secundă. Codul tranzacției este un cod prin care se identifică acest mesaj SWIFT. El nu poate să fie același. La două tranzacții nu poate să fie același cod. Așa e făcută sistema. Ordinele SWIFT din 10 septembrie 2014, din copiile primite de la GazPromBank a constatat că este semnătura lui BÎRCA Viorel și a doamnei BARGUEVA Irina care la acel moment, BÎRCA avea funcția de președinte interimar, iar doamna BARGUEVA deținea funcția de contabil șef al băncii. Pe document era aplicată ștampila băncii. Mai era ștampila GazPromBank că copia corespunde cu originalul. Odată cu efectuare transferurilor prin SWIFT, la momentul efectuării tranzacției se face echilibrarea de către direcția contabilitate a băncii. Mai ales că în BEM, direcția care se ocupă de mesajele SWIFT este în direcția Contabilitate. În cazul efectuării transferului prin SWIFT, în fiecare dimineață, a doua zi după tranzacție, GazPromBank urma să anunțe despre tranzacțiile efectuate în contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii. În cazul transferului din 10 septembrie 2014, GazPromBank nu a informat despre efectuarea tranzacțiilor menționate. Ei trebuiau să informeze despre starea soldului corespondent. În cazul BEM, în contabilitatea BEM, tranzacțiile de retragere a acestor mijloace n-au fost înregistrate în contabilitatea BEM-ului nici în ziua de azi, deoarece în cazul înregistrării acestor tranzacții, din conturile Băncii de Economii trebuia să dispară datoria Băncii de

Economii față de aceste companii care au acordat datoriile subordonate. Contul NOSTRO este un cont activ, iar datoriile subordonate erau înregistrate la contul de pasiv. Dacă era făcută operațiunea corectă, ele dispăreau și de la activ și de la pasiv. Adică se echilibrau. După 10 septembrie, relațiile contractuale dintre Banca de Economii și aceste 6 companii n-au fost întrerupte. După câte cunoaște, dobânzile la aceste credite subordonate se calculau. Nu cunoaște dacă erau careva plăți. Referitor la credite acordate companiilor acordate SRL *****și SRL *****, banca a dat ordinul SWIFT către GazPromBank de a transfera mijloacele suma de 100 000 000 dolari SUA la care a primit răspunsul electronic că deja ziua operațională a trecut și nu se pot efectua transferul inițial, la care a doua zi la mesajul repetat de transfer a acestor mijloace, a primit răspuns de la GazPromBank despre insuficiența mijloacelor bănești în contul NOSTRO. Pe data de 24 septembrie 2014 s-a înregistrat două operațiuni. Prima – extragerea de pe contul NOSTRO de la GazPromBank și acordarea creditelor către companiile *****și *****. A doua operațiune – acordarea creditelor către aceste companii menționate. Nu cunoaște dacă au fost sau nu transferate 100 000 000 dolari către companiile *****și *****. În urma analizei informației privind mesajele SWIFT parvenite de la GazPromBank a informat organul de urmărire penală – Procuratura Anticorupție și Centrul pentru Combatere a Crimelor Economice. Fiindu-i prezentat extrasul din contul corespondent al BEM-ului în Gazprombank în Federația Rusă, la data de 01.09.2014 menționează că suma de 100 000 000 soldul în GazPromBank este intactă și n-a fost diminuată cu careva sume. Nu poate răspunde la întrebarea acuzatorului de stat, neavând la mâna rulajele bancare din perioada august 2013 - septembrie 2014, nu poate să dea răspuns la moment cu privire la extragerea de pe alte conturi bancare. Neavând rulajele bancare din acea perioadă, nu poate răspunde la întrebarea acuzatorului de stat dacă au fost luate resursele bănești de pe alte conturi ale BEM-ului. Ordinele de plată SWIFT din 10.09.2014 n-au trecut prin sistemul electronic. Modul de transmitere a acestor ordine către GazPromBank nu-l cunoaște. Necesitatea deschiderii unui cont NOSTRO în dolari SUA în GazPromBank nu o cunoaște, deoarece nu a fost colaborator al băncii. În urma extragerii acestor mijloace în sumă de 100 000 000 dolari, s-a format prejudiciu de 100 000 000 dolari, deoarece banca urmează să restituie aceste mijloace către clienții băncii. Reieșind din documente, în urma celor declarate anterior cu privire la falsificarea ordinelor de plată, reiese că aceste mesaje SWIFT din 10.09.2014 prin care au fost transferate mijloacele bănești în sumă de 100 000 000 din contul NOSTRO al BEM-ului în GazPromBank, sunt false. Declarațiile date în cadrul urmării penale de către el, le susține.

La întrebările avocatului Vasile NICOARĂ, reprezentantul părții vătămate a declarat că susține cerințele privind încasarea sumei de 1 442 210 000 lei de la persoanele vinovate în sustragerea resurselor financiare. Înțelege că instanței de judecată îi revine rolul să stabilească adevărul. Înțelege că BÎRCA este acuzat de comiterea infracțiunii de delapidare. BÎRCA Viorel a fost confirmat de către Banca Națională la funcția de președinte interimar al băncii în aprilie 2014. Nu cunoaște că Banca Națională a emis o hotărâre în privința numirii lui BÎRCA Viorel în funcția de președinte interimar al Băncii de Economii. Nu cunoaște de ce BÎRCA Viorel a fost numit președinte interimar și nu președinte cu drepturi depline în luna aprilie 2014. Referitor la circumstanțele în care a fost încheiat contractul din 01 august 2012 dintre BEM, în persoana lui Ivan CRIVCEANSCHII, și GazPromBank privind

deschiderea contului corespondent, nu poate să relateze careva informații. Condițiile contractului dintre BEM și GazPromBank privitor la deschiderea contului corespondent, contractul l-a văzut, dar toate condițiile nu le ține minte. Unele din ele poate le ține minte, dacă va fi întrebarea mai concretă. Până la numirea lui BÎRCA Viorel în calitate de președinte interimat la BEM, nu cunoaște dacă această instituție financiară se afla sub supravegherea BNM, deoarece a intrat în gestiune la Banca de Economii ca administrator principal în luna aprilie 2015. În perioada 2014 menționată, nu activa în cadrul BNM, deoarece activa în calitate ca lichidator la BC Investprivatbank și nu avea acces la careva informații din cadrul BNM. Esența procedurii de supraveghere din partea BNM a unei instituții financiare, această procedură se instituie de către BNM în cazul apariției unor probleme ce ține de activitatea băncii. Poate să fie probleme de ordin financiar, cât și de ordin a acționariatului băncii. Despre faptul că în perioada 2013-2014, inclusiv în perioada în care BÎRCA era președinte interimar, orice operațiune bancară efectuată de către BEM era monitorizată de către BNM, reiterează răspunsul, având în vedere că nu era colaborator al BNM, nu cunoștea procedura de monitorizare și ce acte se prezentau. Cunoaște faptul că în luna iulie 2013, valoarea creditelor neperformante ale BEM constituiau circa 300 000 000 lei, din raportările care există în bancă. Careva atribuții BÎRCA Viorel la elaborarea și adoptarea hotărârii din 11 iulie 2013 reflectată în procesul-verbal nr. 34 al ședinței Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizarea proprietății publice în partea ce ține de atragerea investițiilor pentru dezvoltarea BEM, ce ține de aportul inculpatului, nu are careva informații care atestă implicarea nemijlocită a acestuia în petrecerea acestui concurs și atragerea investițiilor. Nu cunoaște dacă BÎRCA Viorel are vreo atribuție la semnarea acordului din 01 august 2013 între Ministerul Finanțelor, Agenția proprietății Publice și acționarii minoritari menționați anterior. Nu cunoaște dacă BÎRCA Viorel a avut vreo atribuție la încheierea contractului din 02 august 2013 între SRL *****și OOO ***** Compania. Poate să verifice și să dea un răspuns mai concret. La acest moment, nu dispune de informații privind implicarea lui BÎRCA Viorel care a devenit președinte interimar în luna mai 2014, în adoptarea hotărârii Consiliului Băncii din 02 august 2013, procesul verbal nr. 95 privind atragerea depozitului în mărime de 50 000 000 dolari de la *****. Pentru a da un răspuns trebuie de ridicat nota informativă de la consiliu. În calitate de reprezentat al părții vătămate și a părții civile, a avut acces la materialele cauzei și la rechizitoriu. Careva informație că BÎRCA Viorel a avut vreo atribuție la semnarea contractelor privind creditele subordonate în valoare de 50 000 000 dolari SUA plasate în contul corespondent al Băncii de Economii al GazPromBank, ce ține de semnarea acestor documente, nu erau semnate de către BÎRCA , ce ține de pregătirea sau negocierea acestora, nu are careva informații. În anul 2013, BÎRCA făcea parte din Comitetul Executiv al băncii. Informație că BÎRCA Viorel ar fi contribuit sau ar fi cunoscut despre Hotărârea Guvernului nr. 776 din 25.09.2014 privind proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor proiecte de acte legislative ce ține de activitatea instituției financiare BEM, în special privind modificarea legii cu privire la datoria publică, garanții de stat și recreditarea de stat, privind completarea și modificarea legii cu privire la datoria publică, garanții de stat și recreditarea de stat, nu poate să se expună dacă a cunoscut BÎRCA Viorel. La data de 07 noiembrie 2014, despre faptul că a fost aprobat planul de contingență, nu cunoaște.

*Fiind continuată audierea reprezentantului părții vătămate BC "Banca de Economii" (în proces de lichidare), la data de 13.05.2021****, la întrebările formulate de acuzatorul de stat****, OLARU Grigore a declarat instanței că* fiind administrator apoi lichidator al BEM în proces de lichidare, în cadrul activității băncii, banca însuși ca persoană juridică dacă poartă careva responsabilități față de creditorii acționarilor săi, declară că nu poate să dea acest răspuns. După el, nu. Dacă este în drept banca să achite careva datorii creanțe a acționarilor săi față de creditori, la momentul lichidării se întocmește lista creanțelor băncii. Careva creanțe față de creditorii acționarilor nu au fost înregistrate. Dacă banca răspunde material față de datoriile acționarilor față de terțe persoane, declară că după el banca nu răspunde de datoriile acționarilor față de persoane terțe. Creditele subordonate alocate băncii erau o clauză obligatorie, deoarece a fost inclusă în ceva încheiat între acționarii minoritari, Ministerul Finanțelor, Banca de Economii și Agenția Servicii Publice. În afară de clauza dată, mai era o clauză obligatorie și anume înlăturarea unor credite performante din activele băncii în sumă de 300 000 000 lei. A treia clauză era menținere cotei substanțiale nu mai mică de 33 %. Când a devenit administrator și apoi lichidator, a făcut cunoștință cu conținutul contractelor de credit subordonat. În 2019, luna septembrie banca urma să restituie creditele subordonate. Exista o clauză privitor la restituirea anticipată, reglementată expres și prin care era interzisă până la expirarea termenului în luna septembrie 2019. El acest document care atestă temeiul transferului în sumă de 78 000 dolari SUA, nu l-a văzut.

La întrebările avocatului Vasile NICOARĂ, reprezentantul părții vătămate a declarat că în privința deschiderii acestui cont corespondent NOSTRO nu deține informații că a participat domnul BÎRCA , deoarece acordul de deschidere a contului a fost semnat de altă persoană. Nu deține informații despre implicarea lui BÎRCA Viorel în plasarea sumei de 50 000 000 la contul de depozit de către *****. Nu cunoaște în ce circumstanțe Ivan CRIVCEANSCHII a încheiat contractele de credit subordonat. Ce ține de creditul subordonat în speță comunică că el avea termen de 6 ani de zile, ceea ce presupune rambursarea acestor mijloace la termenul stabilit în contract. Creditele subordonate în valoare de 50 000 000 dolari, aceste mijloace bănești nu au fost restituite. Concretizează că în evidența contabilă a băncii, aceste datorii nu au fost rambursate. Totodată ele au fost returnate acestor creditori prin niște acte, documente SWIFT false. Banii au ajuns nu nemijlocit la companiile cu care au fost încheiate, dar au ajuns la niște companii care au împrumutat banii acestor 6 companii care au încheiat creditele subordonate, deoarece termenul de scadență era anul 2019, persistă riscul unor pretenții din partea companiilor care au semnat contractele față de BEM. Deoarece mergea urmărirea penală, nu s-a făcut acte de verificare, deoarece în primul rând mergea urmărirea penală. În al doilea rând: companiile menționate nu s-au adresat către BEM cu nici un demers. Vorbește de companiile acționari. Ca urmare, până la finalizarea cauzelor penale, nu a efectuat careva înregistrări contabile sau corectări. Pentru perioada indicată în rechizitoriu, careva informații că BÎRCA Viorel ar avea careva atribuții la companiile ***** ***** ***** Compania – companii indicate în rechizitoriu, poate să menționeze că dumnealui nu este ca acționar sau administrator la aceste companii. Alte informații nu are. Din actele care sunt prezente la BEM, nu rezultă că BÎRCA Viorel are careva tangențe cu aceste companii. Nu este asociat sau administrator la aceste companii și nici beneficiar final. Careva informații (timpul, locul, mijloacele, circumstanțele)

falsificării a 7 ordine de plată ce ține de extragerea din contul corespondent al BEM în GazPromBank a sumei de 100 000 000, ce ține de timpul, locul și modul de falsificare a acestor documente nu cunoaște unde au fost. Informația despre aceste documente a aflat-o la momentul primirii răspunsului de la GazPromBank, în baza adresării sale ca lichidator special. Conform ordinelor de plată electronice SWIFT pe suport de hîrtie, 3 ordine din numărul total de SWIFT-uri presupun și au avut ca efect transferarea mijloacelor financiare la contul *****în baza ordinelor SWIFT cu numărul PAY14/7664 datate cu 10.09.2014. Despre faptul că a existat în original un SWIFT cu asemenea număr privind transferul la 03.09.2014 a unei sume de 78 000 dolari tot către companii *****LLC, cunoaște acest număr al ordinului SWIFT, a fost utilizat pentru operațiune făcută anterior, dar nu poate spune dacă anume către compania *****neavând documentul. Potrivit materialelor dosarului toate 7 SWIFT –uri ar fi fost întocmite la 10.09.2014, ora 16:22 minute și 11 secunde. Comunică că nu este posibil acest lucru, deoarece nici tehnic și nici fizic nu este posibil de generat așa documente. În așa caz, nu cunoaște când au fost ele de facto efectuate. O instituție financiară – banca, având în vedere circumstanțele speței, dacă GazPromBank era în drept să accepte acele 7 ordine SWIFT falsificate spre executare, în opinia lui, nu ar trebui să accepte așa ordine de plată spre executare fără a verifica proveniența. BEM a înaintat pretenții față de GazPromBank luna trecută, aprilie 2021. Încă nu a primit nici un răspuns. Prin pretenție a solicitat returnarea mijloacelor bănești în sumă de 100 000 000 dolari, echivalent 1 400 000 000 lei, ceea ce consideră că a fost prejudiciată Banca de Economii în urma acceptării acestor documente SWIFT. În perioada ce vizează învinuirea din rechizitoriu, anul 2013-2014, în bancă există o multitudine de ștampile. El cunoaște doar de o ștampilă. El nu a fost prim-administrator la care de către fostul administrator special Ion Ropot au fost primite careva ștampile. Mai mult ca atât, din câte cunoaște, ștampila băncii nu i-a fost transmisă direct, dar a fost găsită ascunsă într-un local din Banca de Economii. Persoana responsabilă de ștampilă în perioada 2013-2014 era doamna OSOIANU. Careva informații privind circumstanțele reproducerii ștampilei BEM pe 7 ordine de plată SWIFT false, în special dacă ștampila a fost aplicată prin reproducerea ca efect al unor metode tehnice de copiere sau prin aplicarea ștampilei umede, el nu cunoaște cum au fost falsificate aceste documente. Nu cunoaște când a fost confecționată ștampila reprodusă pe 7 ordine de plată SWIFT. În cea ce privește 7 ordine de plată SWIFT indicate în rechizitoriu, dacă a văzut vreo dată vreun exemplar cu ștampila umedă a BEM-ului, comunică că nu le-a văzut. Ștampila aplicată pe ordinul de plată SWIFT PAY14/7664 în 03.09.2014, referitor la suma de 78 000 dolari, dacă este sau nu după formă identică cu ștampila reprodusă pe 7 ordine de plată SWIFT cu același număr din 10.09.2014, declară că el nu a analizat sub acest aspect aceste documente. Cunoaște despre faptul că BÎRCA Viorel este învinuit de infracțiunea de sustragere. Nu cunoaște careva informații dacă BÎRCA Viorel a intrat în posesia mijloacelor financiare ca efect al sustragerii.

Fiind continuată audierea reprezentantului părții vătămate BC "Banca de Economii" (în proces de lichidare), la data de 02.11.2021, ***la întrebările formulate de avocatul Vasile NICOARĂ****, OLARU Grigore a declarat instanței că* referitor la actele prezentate, comunică că aceste 7 ordine de plată SWIFT sunt copii și este ștampila GazPromBank precum că copiile corespund originalelor. Dacă el personal sau angajații băncii au văzut în față

originalele acestor acte, comunică că el personal nu le-a văzut în original, iar despre angajații băncii nu cunoaște. Ștampila a fost aplicată, deoarece ei au primit aceste ordine de plată de la GazPromBank în copie cu ștampila precum că copia corespunde originalului și ei au considerat că aceste sunt originalele de la GazPromBank și le-a prezentat organului de urmărire penală. Ștampila Băncii de Economii a fost aplicată de colaboratorul băncii, dar nu ține minte exact cine. Cel care a aplicat Ștampila Băncii de Economii ”copia corespunde originalelor” n-a văzut aceste acte în original. În luna aprilie 2021 s-a adresat cu o reclamație către GazPromBank prin care a spus că dumnealor au executat careva ordine de plată, care, după părerea lor, sunt falsificate. Ideea era că GazPromBank n-au întreprins toate măsurile necesare când au primit aceste documente spre plată. Prin această reclamație a solicitat returnarea banilor. Banii n-au fost returnați. A primit răspuns la această reclamație și o să prezinte ulterior instanței. În legătură cu primul ordin de plată SWIFT, dacă cunoaște companiile *****au încheiat vreun contract de cesiune a creanței, comunică că nu cunoaște acest lucru. Nu cunoaște dacă companiile *****au încheiat contract de cesiune a creanțelor. Dacă era un așa contract era să fie menționat în documente. În bancă așa contract nu este. Nici nu a studiat acest aspect. Fiindu-i prezentate ordinele de plată SWIFT, reieșind din unul, beneficiar este *****. Comunică că față de ***** nu au careva acțiuni. Din 2014 până în 2021, față de beneficiarii mijloacelor financiare conform ordinelor de plată SWIFT n-a fost inițiate acțiuni civile. Față de GazPromBank la fel n-a fost inițiată acțiune civilă. Problema este complexă și se examinează. În corespondența cu GazPromBank, i-se-pare nu a solicitat informație cu privire la persoanele care au prezentat aceste 7 ordine de plată SWFT în vederea decontării. Altă corespondență decât cea din materialele cauzei penale nu a avut cu GazPromBank. Nu este specialist în domeniul SWIFT, dar presupune că informația din colțul stâng sus ora expedierii, iar jos ora creării. Mesajele SWIFT se fac doar electronic. Informația din colțul stâng sus este timpul real al expedierii. Dacă mijloacele financiare acordate cu titlu de credit subordonat au fost sau nu sustrase de la Banca de Economii, declară că au fost. Dacă mijloacele financiare indicate în ordinele SWIFT reprezintă sau nu valoarea creditelor subordonate, declară că 50 000 000 sunt credite subordonate, iar 50 000 000 sunt un depozit al *****.

Fiind continuată audierea reprezentantului părții vătămate BC ”Banca de Economii” (în proces de lichidare), la data de 24.02.2022, ***la întrebările formulate de avocatul Vasile NICOARĂ,*** *OLARU Grigore a declarat instanței că* cu referire la ce ora a fost înscris în sistem eliberarea creditului în suma de 50 000 000 dolari SUA către *****Grup și cine a făcut această operațiune, poate să comunice că în sistem este înregistrata operațiunea dată a fost inițiată pe data de 24.11.2014 la orele 19:00 min. de către colaboratorul filialei nr.1 a BEM URSU *****. Ulterior, la 19:01 min. a fost transmisă către plată către SARIVAN Iulian, a fost confirmată de către CÎRȘLEANU Oxana și la 19:09 min. a fost finalizată de către MIHALAȘ Natalia. Ce ține de cel a 2 credit eliberat lui *****SRL iarăși operațiunea a fost efectuată la data de 24.11.2014, inițierea a fost la ora 18:52 min. de către URSU ***** către plată a fost utilizată de către SARIVAN Iulian, a fost confirmată de către GÎRLEANU Oxana și la 18:56 min, operațiunea a fost finalizată de către MIHALAȘ Natalia.

În baza declarațiilor reprezentantului părții vătămate BC „Banca de Economii” (în proces de lichidare), Grigore OLARU, Colegiul penal reține o serie de împrejurări relevante

pentru examinarea cauzei, în special sub aspectul existenței operațiunilor financiare contestate, al modului de executare a acestora și al implicării presupuse a inculpatului BÎRCA Viorel în mecanismul infracțional imputat.

În primul rând, din declarațiile consecvente ale acestuia rezultă că, în urma analizelor efectuate în calitate de administrator special și ulterior lichidator al băncii, s-a constatat ***existența unor operațiuni bancare de amploare în contul corespondent al BEM deschis la GazPromBank, fiind identificate sume de aproximativ 100 000 000 USD, precum și alte 50 000 000 USD aferente creditelor subordonate****. Aceste sume au fost evidențiate în contabilitatea băncii ca datorii față de mai multe companii nerezidente, inclusiv *****și alte entități indicate în materialele cauzei.*

*Relevant pentru acuzațiile aduse este faptul că, potrivit declarațiilor, în urma solicitării adresate GazPromBank, au fost recepționate 7 mesaje SWIFT referitoare la pretinsele transferuri din data de 10.09.2014. Aceste documente au fost apreciate de partea vătămată ca fiind neconforme realității, fiind invocate mai multe indicii de neautenticitate, precum identitatea exactă a orei de generare (****aceeași secundă pentru toate mesajele****), identi****tatea codurilor*** *tranzacționale și imposibilitatea tehnică a producerii unor asemenea coincidențe în sistemul SWIFT. Aceste elemente au fost interpretate de reprezentantul părții vătămate ca indicii ale caracterului fals al ordinelor de plată.*

În ceea ce privește implicarea inculpatului, declarațiile sunt relevante prin faptul că ***în conținutul documentelor SWIFT examinate figurează semnătura atribuită lui BÎRCA Viorel****, la acel moment președinte interimar al băncii, alături de semnătura contabilului-șef. Deși martorul nu afirmă existența unei acțiuni directe a inculpatului în generarea tehnică a mesajelor SWIFT, acesta indică faptul că* ***documentele purtau aparența unor acte oficiale ale băncii, având aplicată ștampila instituției și fiind prezentate ca copii certificate*** *de GazPromBank, ceea ce le conferea o aparență de autenticitate în circuitul bancar.*

De asemenea, instanța de apel reține ca relevantă împrejurarea că, potrivit declarațiilor aceluiași reprezentant al părții vătămate, în evidențele contabile ale BEM nu au fost identificate operațiuni corespunzătoare acestor pretinse transferuri, ***iar relațiile contractuale*** *aferente creditelor subordonate* ***au continuat să existe, fără a fi operate modificările*** *corespunzătoare în contabilitate. Această necorelare între documentele SWIFT și evidența internă a băncii a fost apreciată ca un element esențial în conturarea suspiciunii de falsificare a operațiunilor financiare.*

Totodată, declarațiile relevă că inculpatul, în calitate de președinte interimar al băncii în perioada relevantă, figura formal în structura de conducere implicată în semnarea și validarea unor documente bancare, inclusiv prin aplicarea semnăturii pe anumite ordine, împrejurare invocată de acuzare ca element de legătură între poziția sa funcțională și circuitul documentelor contestate. Deși reprezentantul părții vătămate nu confirmă implicarea directă a acestuia în inițierea operațiunilor SWIFT, poziția sa în ierarhia băncii este reținută ca relevantă pentru analiza eventualei răspunderi.

În ansamblu, declarațiile lui Grigore OLARU evidențiază existența unor operațiuni financiare de valoare deosebită, existența unor documente SWIFT cu presupuse indicii de falsificare, lipsa corespondenței acestora în evidențele contabile ale băncii și apariția semnăturii inculpatului pe documentele analizate. Aceste elemente sunt invocate de partea

acuzării ca indicii relevante în susținerea tezei privind implicarea inculpatului în mecanismul de realizare a operațiunilor financiare contestate.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul GUZUN Ion, a declarat instanței că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au fost în relații de serviciu în perioada când BÎRCA Viorel era președinte interimar.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că auditul tematic referitor la gestionarea conturilor corespondente în GazPromBank, temeiul controlului a fost dispoziția lichidatorului băncii privind verificarea corespunderii înregistrărilor contului NOSTRO în GazPromBank cu evidența contabilă a băncii. Controlul a fost efectuat împreună cu colegul DMITRIEV *****. Ei în cadrul controlului au verificat informația privind soldurile și rulajele înregistrate în contul NOSTRO în GazPromBank. Au verificat pentru perioada 2013- septembrie 2015 rulajele privind conturile în GazPromBank. Ca urmare s-a constatat că unele operațiuni înregistrate în evidența Băncii de Economii nu sunt reflectate în extrasul parvenit de la banca corespondentă GazPromBank. Conform evidenței extrasului contului NOSTRO în GazPromBank la data de 10.09.2014, în contul NOSTRO au fost efectuate unele operațiuni care nu au fost înregistrate în evidența Băncii de Economii, în sumă totală de 100 000 000 dolari. Din informația prezentată de la GazPromBank aceste operațiuni constau în returnarea împrumuturilor acordate anterior unui șir de companii care au beneficiat de împrumuturile respective de la companiile din Rusia. Ca urmare a acestor împrumuturi au fost încheiate contracte de împrumut pe oficiul central al băncii, adică s-a deschis contul de împrumut subordonat. Companiile erau ***** *****, *****. În cadrul auditului au fost analizate rulajele în conturile companiilor enumerate mai sus și s-a constatat că *****a beneficiat de un împrumut de la compania ***** în sumă de 50 000 000 dolari care au fost înregistrate în contul curent la data de 02.08.2013. Tot la aceeași dată, mijloacele au fost transferate la contul de depozit al companiei date în Banca de Economii. Ulterior mijloacele bănești au fost retrase și transferate pe contul de decontare a companiei respective până pe 22.09.2013, de pe contul de depozit au fost transferate la contul de decontare suma de 50 000 000 dolari SUA care au fost utilizați în activitatea întreprinderii. Consideră că suma respectivă depozitul în sumă de 50 000 000 dolari a fost retras, adică obligațiile băncii au fost stinse față de compania respectivă. Totodată, din informația primită de la GazPromBank referitor la operațiunile din 10.09.2014, suma de 50 000 000 dolari a fost returnată împrumutul de către *****către compania din Federația Rusă-*****. Operațiunea din 10.09.2014 n-a fost reflectată în sistemul informațional al băncii. Celelalte companii care au beneficiat de împrumuturi de la companiile din Federația Rusă în sumă totală de 50 000 000 dolari, banii au venit pe conturile lor de decontare, ulterior plasați ca împrumuturi subordonate pe contul următoarelor companii: *****au înregistrat în contul. Concretizează suma de 50 000 000 dolari la contul 2822 datorii subordonate cu termenul mai mare de 5 ani, denumirea contului sintetic. Conform extrasului din 10.09.2014 din contul NOSTRO din GazPromBank, conform evidenței lor, a avut loc returnarea împrumuturilor către companiile din Federația Rusă, operațiuni care nu au fost înregistrate în evidența băncii. Din răspunsurile parvenite de la GazPromBank, a verificat soldurile la 31.12.2013 și 31.12.2014 corespund cu soldurile înregistrate în evidența Băncii de

Economii. Operațiunile înregistrate în contul NOSTRO în GazPromBank la 10.09.2014, din informațiile prezentate de partea corespondentă, au fost efectuate în baza unor documente care nu au fost cu semnăturile persoanelor împuternicite ale băncii. Concretizează că au fost efectuate în baza unor documente care au fost semnate și avizate de persoanele cu dreptul la semnătură din bancă. Documentele au fost semnate președintele băncii BÎRCA Viorel și contabila șef BARGUEVA Irina. Nu ține minte dacă era aplicată și ștampila. Documentele se numeau-dispoziție de plată. Operațiunile de returnare a împrumuturilor nu au fost înregistrate în evidența băncii. El împreună cu domnul DMITRIEV a întocmit raportul privind elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO deschise în GazPromBank din Federația Rusă pentru perioada 2013-2015. Concluziile le-a făcut el împreună cu domnul DMITRIEV. Raportul privind controlul tematic din noiembrie 2015 cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea contului NOSTRO deschise în GazPromBank din Rusia pentru perioada 24 noiembrie 2013-25 noiembrie 2014 l-a întocmit împreună cu DMITRIEV. Concluziile în cadrul acestui raport le-a făcut el împreună cu DMITRIEV. Susține în totalmente declarațiile date la faza de urmărire penală.

Fiind continuată audierea martorului GUZUN Ion la data de 31.05.2021, ***la întrebările formulate de avocatul Vasile NICOARĂ*** *a declarat instanței că* referitor la gestionarea contului NOSTRO a Băncii de Economii în GazPromBank, referitor la circumstanțele în care președintele Băncii de Economii Ivan CRIVCEANSCHII a deschis acest cont, comunică că nu cunoaște în ce circumstanțe. Circumstanțe ce țin de gestionarea mijloacelor financiare, cât și modul de înregistrare în evidența contabilă a mijloacelor financiare parvenite la contul de depozit de la ***** referitor la circumstanțele în care șefa filialei nr.1 a BEM a încheiat contractele cu această întreprindere, comunică că nu cunoaște. Referitor la care filială a executat ordinele de plată a SRL *****în vederea gestionării mijloacelor financiare de la contul de depozit, comunică că contul de depozit și contul curent a fost deschis la filiala nr.1 Chișinău al Băncii de Economii. Nu-și aduce aminte cine era Șeful filialei nr.1 la momentul deschiderii contului de depozit. Domnul BÎRCA Viorel nu era șef al filialei. Comunică că este adevărat faptul că*****a încheiat contract de împrumut subordonat cu BEM. Nu cunoaște în ce circumstanțe CRIVCEANSCHII Ivan a încheiat acest contract. ***** a încheiat contract de împrumut subordonat cu BEM. Nu cunoaște circumstanțele în care Ivan CRIVCEANSCHII a încheiat acest contract cu BEM. Comunică că nu cunosc circumstanțele în care Ivan CRIVCEANSCHII a încheiat celelalte contracte de împrumut subordonat despre care a relatat, cum ar fi ***** și altele. Nu-și aduce aminte circumstanțe privind constituirea soldului de 100 000 000 dolari SUA în contul corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank, și anume persoanele și circumstanțele în care a avut loc constituirea acestui sold. Nu cunoaște denumirea companiilor care au acordat împrumuturi acționarilor BEM în cadrul procedurii de emisie suplimentară de acțiuni. Nu a examinat aspectele ce țin de întocmirea și executarea ordinului de plată SWIFT Pay 14/7664 privind transferul mijloacelor bănești de 78 000 dolari SUA din 03.09.2014 – transfer efectuat de către *****în adresa companiei nerezidente *****LLC. În cadrul controlului de audit intern, dacă a stabilit sau nu dacă ordinele SWIFT 7 la număr privind gestionarea mijloacelor financiare în sumă de 100 000 000 dolari SUA din contul NOSTRO a BEM în GazPromBank au fost perfectate prin copierea datelor de identificare a ordinului de plată

SWIFT Pay 14/7664, declară că ele aveau același număr și aceleași date de identificare. Referitor la SWIFT-ul de 78 000 dolari SUA care are numărul Pay 14/76/74, celelalte ordine SWIFT menționate de avocat în număr de 7 au aceleași elemente de identificare ca și ordinul din 03.09.î2014. Probabil că ora emiterii celorlalte ordine de plată SWIFT era aceeași. Datele de identificare a celor 7 SWIF-uri au aceleași date de identificare ca și operațiunea din 03.09.2014 în sumă de 78 000 euro. Probabil că timpul de executare este același. Referitor la aspectele relatate de el, și anume faptul că toate 7 ordine de plată SWIFT aveau același număr și fiind întocmite în același interval de timp, declară că ordinele de plată prezentau un caracter suspect având în vedere intervalul de timp și numărul de înregistrare a acestora. Referitor la caracterul suspect și anume ca GazPromBank să nu execute aceste ordine de plată, nu poate să răspundă. Dacă există în relațiile interbancare BEM și GazPromBank un program de monitorizare online a executării ordinelor de plată SWIFT întocmite pe suport de hârtie, din câte cunoaște, nu există un asemenea program online de verificare a soldului. În mod normal, soldurile în conturile corespondente ar trebui să coincidă. Reieșind din concluziile și considerentele expuse în actele de audit, dacă a avut posibilitate BEM, contabilul acestei instituții financiare să reflecte în evidența contabilă operațiunile bancare privind executarea celor ordine de plată SWIFT reieșind din faptul că GazPromBank nu a comunicat în termen rezonabil despre efectuarea acestor operațiuni, declară că operațiunile au fost efectuate în baza ordinelor SWIFT pe suport de hârtie. Documentele respective au fost prezentate de GazPromBank ca documente confirmative privind efectuare operațiunilor în contul corespondent. Operațiunile respective nu puteau să fie reflectate în evidența BEM-ului, deoarece companiile respective nu aveau mijloace financiare suficiente în conturile lor curente de cel puțin 100 000 000 dolari pentru rambursarea împrumuturilor către companiile nerezidente. În contextul soldului din contul corespondent al BEM-ului în GazPromBank, ce ține de valoare și mărimea soldului, în cazul executării unor ordine de plată SWIFT dacă trebuiau să fie rectificate modificări la BEM, nu cunoaște dacă banca corespondentă GazPromBank trebuia să informeze Banca de Economii despre operațiunile date și motivul de ce nu au informat. Activează la BEM din anul 2005 până în prezent. În perioada 2013 până în 2014, dacă BEM s-a aflat sub supraveghere specială din partea BNM, declară că nu-și aduce aminte. Referitor la câte ștampile erau folosite de către BEM pentru autentificarea documentelor, declară că nu cunoaște câte ștampile erau la BEM. În perioada 2013-2014, nu cunoaște la cine se păstra ștampila BEM-ului. Referitor la semnătura lui BARGUEVA pe 7 ordine de plată SWIFT și cine a reprodus-o, declară că nu cunoaște. Referitor la semnătura lui BÎRCA și cine a reprodus-o pe 7 ordine de plată SWIFT, declară că nu cunoaște. Declară că nu cunoaște cine a reprodus ștampila pe 7 ordine de plată SWIFT. Careva informații ce ar indica asupra faptului că BÎRCA Viorel are careva tangențe cu companiile care au beneficiat de mijloace financiare în baza celor 7 ordine de plată SWIFT, declară că nu cunoaște. În cadrul controlului de audit intern, dacă a stabilit careva indici că BÎRCA Viorel ar fi sustras mijloace financiare în baza 7 ordine de plată SWIFT false, declară că controlul a avut la bază ordinul de plată transmise de banca GazPromBank care confirmă operațiunile efectuate în contul NOSTRO pe care erau semnăturile lui BÎRCA Viorel și a contabilului șef. Nu a stabilit careva indici că BÎRCA Viorel sau contabilul șef ar fi intrat în posesia a cel puțin un cent din sumele

respective. Pe marginea celor relatate că din 100 000 000 dolari SUA gestionate în baza 7 ordine de plată SWIFT false, 50 000 000 au fost restituite în contul rambursării împrumuturilor subordonate, dacă după data de 10.09.2014 aceste companii au adresat solicitări repetate de rambursare a sumelor respective, declară că nu cunoaște. Împrumuturile subordonate stau la evidența Băncii de Economii. Ele nu au fost închise până în prezent. Referitor la întrebarea de ce aceste solduri nu au fost închise în cazul în care chiar ei au stabilit prin audit că aceste întreprinderi au beneficiat de rambursarea lor, declară că la momentul când s-au efectuat operațiunile în contul NOSTRO ÎN GazPromBank la 10.09.2014, aceste 7 ordine de plată SWIFT nu s-au reflectat în evidența Băncii de Economii. Dacă erau să fie închise aceste conturi, soldurile din conturile împrumuturilor subordonate trebuia să fie transferate pe conturile întreprinderilor date. Nu cunoaște care este soarta reclamației adresată în 2021 de BEM către GazPromBank privind sumele de 100 000 000 care au fost gestionate în baza celor ordine de plată SWIFT falsificate.

Din declarațiile martorului GUZUN Ion, coroborate cu materialele cauzei, rezultă în mod clar că acesta a participat la efectuarea auditului tematic privind gestionarea conturilor corespondente ale Băncii de Economii în GazPromBank, în perioada relevantă cauzei. În urma verificărilor efectuate împreună cu martorul DMITRIEV Alexandru, ***s-a stabilit existența unor operațiuni în contul NOSTRO în sumă totală de 100 000 000 USD****, reflectate în extrasele furnizate de banca corespondentă, dar* ***care nu au fost înregistrate în evidența contabilă a Băncii de Economii****.*

Martorul a constatat că operațiunile respective, raportate ca fiind efectuate la data de 10.09.2014, ar reprezenta returnarea unor împrumuturi acordate anterior mai multor companii nerezidente, însă aceste operațiuni nu au fost reflectate în sistemul informațional al Băncii de Economii, ceea ce indică existența unor discrepanțe majore între evidența internă și informațiile parvenite de la banca corespondentă.

De asemenea, martorul a stabilit că ***documentele ce au stat la baza acestor operațiuni (ordine SWIFT) prezentau elemente identice de identificare, inclusiv același număr de referință și același interval de timp al emiterii, circumstanțe considerate tehnic imposibile*** *în condițiile unui sistem bancar funcțional, ceea ce a determinat concluzia* ***caracterului suspect al acestor operațiuni****. Aceste aspecte au fost calificate de martor ca indicii ale* ***unei posibile falsificări a documentelor bancare****.*

Relevant pentru cauza penală este faptul că martorul a confirmat că ***ordinele SWIFT analizate purtau semnăturile inculpatului BÎRCA Viorel,*** *în calitate de președinte interimar al Băncii de Economii, și ale contabilei-șef BARGUEVA Irina, documentele fiind prezentate ca fiind emise în numele instituției bancare.*

Totodată, martorul a reținut că ***operațiunile respective nu au fost reflectate în contabilitatea Băncii de Economii****, deși, în mod normal, executarea unor astfel de tranzacții ar fi trebuit să producă modificări corespunzătoare atât în activul, cât și în pasivul băncii, prin stingerea obligațiilor față de companiile creditoare. Lipsa acestor înregistrări contabile confirmă, în opinia martorului, că operațiunile nu au fost efectiv realizate în cadrul băncii.*

În ceea ce privește ***implicarea inculpatului****, martorul a confirmat că documentele analizate* ***purtau semnătura acestuia****, însă a declarat că nu poate indica mecanismul concret de falsificare a semnăturilor sau a ștampilelor și nici persoanele care au participat*

la această operațiune. De asemenea, martorul a arătat că nu deține informații privind existența unor raporturi directe ale inculpatului cu companiile beneficiare ale sumelor de bani.

Cu toate acestea, din ansamblul constatărilor efectuate în cadrul auditului rezultă că ***operațiunile bancare în sumă de 100 000 000 USD au fost efectuate în baza unor ordine SWIFT cu elemente de identificare suspecte, neînregistrate în contabilitatea Băncii de Economii****, dar* ***purtând semnăturile persoanelor cu funcții de conducere****, inclusiv ale* ***inculpatului BÎRCA Viorel****.*

Astfel, deși martorul nu a atribuit inculpatului acțiuni materiale directe de însușire a mijloacelor bănești, declarațiile sale confirmă existența unor operațiuni bancare neînregistrate, derulate prin utilizarea unor documente purtând semnătura inculpatului, circumstanțe care, coroborate cu celelalte probe administrate în cauză, prezintă relevanță probatorie în stabilirea mecanismului infracțional și a rolului de decizie exercitat de acesta în cadrul instituției bancare.

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul BARGUEVA Irina, a declarat instanței că cunoaște persoana de pe banca acuzaților ca un fost coleg de la Banca de Economii.

La întrebările formulate de acuzatorul de stat, martorul a declarat instanței că ea a venit la Banca de Economii în anul 2005 în calitate de prim-adjunct al Filialei nr.1 de pe str. Pușkin. În anul 2006 a trecut în funcția de director al acestei filiale, iar în anul 2007 a fost invitată în calitate de contabil-șef în sediul central al Băncii de Economii. Acolo a lucrat până în anul 2014, 9 decembrie. Domul BÎRCA era atunci director al auditului intern și se întâlneau ca colegi. După plecarea lui GACICHEVICI, a fost Burlacu, după aceasta a fost CRIVCEANSCHII și în final a fost numit Viorel BÎRCA. BÎRCA Viorel mai întâi a lucrat în audit, după aceasta a ocupat funcția de vice-președinte și în final funcția de președinte interimar. Când BÎRCA Viorel era președinte, el coordona activitatea contabilității. Ea nu-i cunoaște pe Ilan ȘOR și pe Sergiu ALBOT. Cândva Sergiu a fost președinte de comisiei de control al Băncii de Economii. Știe că Ilan ȘOR a ocupat funcția de președinte al consiliului de administrație al băncii, dar nu cunoaște în ce perioadă. SWIFT este un sistem de plată internațional care se folosește în practica internațională. Acolo sunt reguli stricte. Cine este participant al acestei rețele, trebuie să respecte strict regulile impuse și regulamentele. Ca să se efectueze un transfer internațional, în bancă au loc anumite proceduri. Se inițiază un document primar care la nivel de filiale se primește și se semnează de executor. Acolo la nivelul filialei este un manager care verifică și semnează în sistemul electronic al băncii. Documentul vine în oficiul central, secția SWIFT, se tapează, se efectuează careva verificări și se semnează documentul și se verifică în dependență de cine coordonează tranzacția. Se efectuează un control suplimentar de către acei care coordonează această tranzacție. Aceasta poate fi secția valutară, direcția trezorerie și alte direcții. După aceasta documentul SWIFT ajunge la contabilul șef sau la adjunctul acestuia. În acea perioadă, secția SWIFT era condusă de adjunctul contabilului șef Vlad RĂILEANU . Banca de Economii era limitată în anumite sume, documentele contabilului șef se prezentau pentru semnare în sumă mai mari de 50 000 lei, dar dispozițiile de plată mai mari de 100 000 lei mergeau la președintele sau

vicepreședintele băncii. După ce venea mapa cu documentele semnate, se efectua tranzacțiile în sistemul electronic SWIFT. O copie al documentului de plată SWIFT rămânea în arhiva contabilității. Ștampila mare, rotundă a băncii era în cancelarie. Documentele de la fila 65-71, volumul I le-a mai văzut anterior. I-au fost prezentate la urmărirea penală, iar ulterior la Banca Națională. Aceste documente reprezintă vizual un format SWIFT. Acest document a venit de la GazPromBank, prin care GazPromBank explică Băncii de Economii în temeiul cărora a făcut tranzacții de pe contul corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank. După regulile SWIFT, oricare tranzacție efectuată pe conturi corespondente trebuia să se reflecte în extras și să se prezinte băncii corespondente. În cazul de față, Banca de Economii. Pe document este data ștampilă aplicată de GazPromBank cu data de 10 septembrie 2014, dar, ea asigură că până în luna noiembrie aceste extrase de pe documente, Banca de Economii nu le-a primit din luna septembrie până în luna noiembrie 2014. Pe acest document, pe fiecare filă, este semnătura care seamănă cu a ei și semnătura care seamănă cu cea a domnului BÎRCA și ștampila care se asemănă cu ștampila Băncii. Vizualizând actele date, comunică că semnătura nu-i aparține. Ea își exprimă poziția că și prima semnătura este falsă. Reieșind din documentele prezentate ei, GazPromBank a scos suma de 100 000 000 dolari SUA. Documentele de tip SWIFT nu au fost înregistrate în nici un fel. Până în luna noiembrie, anul 2014, banca nu a cunoscut că acești bani nu sunt pe contul corespondent. În luna noiembrie, banca a dorit să facă un depozit Overnight. GazPromBank nu a îndeplinit și a trimis un mesaj că nu sunt resurse financiare suficiente pe cont. Aceste documente au venit în baza unei cereri suplimentare din partea băncii. După procedură, trebuie să înceapă corespondența între GazPromBank și Banca de economii. Ea consideră că n-au reușit, deoarece a fost instituită administrarea specială din partea Băncii Naționale în cazul căreia se suspendă activitatea și toate interpelările au fost făcute de către Banca Națională. Contabilitatea nu coordona conturile corespondente în alte bănci. Ea, în calitate de contabil șef, când a aflat că nu sunt bani suficienți pe contul corespondent, l-a înștiințat imediat pe Viorel BÎRCA care era președintele băncii interimar. Din partea lui BÎRCA Viorel a primit răspuns că se vor clarifica și să aștepte indicații. Nu cunoaște dacă a fost inițiată vreo verificare internă în privința dispariției banilor și dacă au fost informate organele competente. Ordinul de plată SWIFT se inițiază în baza cererii clientului băncii. Clientul poate fi și persoană fizică și persoană juridică. Dacă nu este cererea clientului băncii prin SWIFT, banca nu este în drept să efectueze transferul mijloacelor bănești prin SWIFT la inițiativa băncii. Nu cunoaște dacă au fost livrate credite la companiile *****și *****în sumă de 100 000 000 dolari SUA. După prima ei interogare la procuratură, ea a vorbit cu BÎRCA Viorel pe marginea cauzei respective. Procurorul nu i-a spus că nu trebuie să vorbească cu BÎRCA Viorel. Pe fila 25 din volumul XIV este semnătura ei personală. Pe fila 27, volumul XIV este scris de ea și este scrisul ei. Scrisul de pe actele mele pe care le deține asupra ei în ședință de judecată este scrisul ei personal.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul suplimentar a comunicat instanței că nu cunoaște careva circumstanțe în care domnul CRIVCEANSCHII a întocmit un contract de deschidere a unui cont corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank. Nu cunoaște circumstanțele în care a fost întocmit un contract cu *****de atragere la contul de depozit a sumei de 50 000 000 dolari SUA. Nu cunoaște circumstanțele în care au fost

încheiate contracte de credit subordonat cu mai multe companii în valoare totală de 50 000 000 dolari SUA în perioada 2013. Consideră că semnătura ei nu-i aparține, deoarece vede că este desenată. Mișcările semnăturii, când persoana se semnează, este apăsare ușoară. Semnătura ei este scrisă, desenată dintr-o singură apăsare. Litera G nu este a ei. Analogic, semnătura din numele lui BÎRCA Viorel este desenată în același mod ca și a ei. În afară de aceasta, ea a ridicat documentele pe care le-a putut găsi cu semnătura domnului BÎRCA Viorel. Ea are două documente originale semnate nemijlocit de BÎRCA Viorel. Aceste documente sunt informații fiscale despre veniturile persoanei fizice pentru anii 2013-2014. În această perioadă, documentele care ieșeau din bancă se semnau de BÎRCA Viorel. Plus la aceasta, pe site-ul Băncii de Economii a găsit toate dările de seamă care erau semnate de domnul BÎRCA. Pentru ea, a comparat toate semnăturile. Reieșind din ordinele de plată SWIFT prezentate ei spre vizualizare, referitor la numărul de identificare, aceste numere sunt identice, ceea ce este imposibil. Data, ora și secunda (17:21:58) este aceeași, lucru inadmisibil, având în vedere că este sistem electronic. Nu cunoaște unde și de cine au fost întocmite aceste ordine de plată. Nu cunoaște careva indici că aceste ordine de plată SWIFT au fost întocmite în Banca de Economii, secția SWIFT. Declară că GazPromBank nu avea dreptul să primească pentru executare toate 7 ordine de plată pe 10.09.2014, reieșind din faptul că toate ordine de plată au același număr, dată, oră și secundă. După regulile SWIFT, totul trebuie să fie în format electronic. În cazul în care sistemul a căzut sau s-a întâmplat un force-major, aceste tranzacții pot fi în format de hârtie. Asta în teorie. Careva informații că suma de 100 000 000 dolari SUA, sau o parte din acești bani, desigur că nu deține. În perioada 2013-2014, BEM se afla sub supraveghere specială din partea Băncii Naționale. Procedura de supraveghere din partea Băncii Naționale asupra BEM-ului reprezintă prezentarea zilnică a informației din partea tuturor direcțiilor despre toate tranzacțiile mai mari de 2 000 000 lei și până la ora 14:00 a doua zi și explicațiile tranzacțiilor. În cazul tranzacțiilor suspecte, în cadrul procedurii de supraveghere specială, Banca Națională avea împuterniciri de a interveni. Careva informații despre companiile care la data de 10.09.2014, în urma executării acestor 7 ordine de plată SWIFT, au primit resurse financiare, declară că nu deține așa informații. Ce ține de tranzacțiile de bani în sumă de 100 000 000 milioane dolari SUA, ea nu a scris Băncii Naționale. Ce ține de 7 ordine de plată SWIFT, reieșind din practica ei, pregătirea profesională, referitor la faptul cum a putut ca din Banca de Economii să dispară 100 000 000 dolari SUA, declară că nu cunoaște.

La întrebările de concretizare a instanței, *martorul a comunicat că* nu este expert în expertize grafologice, dar este părerea ei că semnătura nu-i aparține domnului BÎRCA Viorel. Din punct de vedere al evidenței contabile, sumele de bani care sunt ca depozit la bancă, declară că acești bani sunt ai depunătorilor. Din moment ce a văzut ordinele SWIFT, ea personal nu s-a adresat la poliție, CNA sau alte organe, deoarece ea nu are asemenea împuterniciri. Ea nu a fost de acord cu acele semnături și nimeni nu a informat-o ca persoană fizică că trebuie să se adreseze.

Din declarațiile martorei BARGUEVA Irina, fost contabil-șef al Băncii de Economii, rezultă circumstanțe esențiale pentru stabilirea mecanismului operațiunilor bancare derulate în perioada relevantă și a rolului exercitat de inculpatul BÎRCA Viorel în cadrul instituției.

*Martora a confirmat că, în perioada în care **inculpatul** a deținut funcția de președinte interimar al Băncii de Economii, acesta **coordona activitatea direcției contabilitate**, având **atribuții de semnare și avizare a documentelor bancare cu valoare semnificativă**, inclusiv **dispoziții de plată și operațiuni SWIFT**. Totodată, martora a explicat procedura internă de autorizare a tranzacțiilor SWIFT, din care rezultă că astfel de operațiuni erau supuse unui control ierarhic, **fiind necesară semnătura conducătorilor băncii, inclusiv a președintelui interimar.***

*Relevant pentru cauză este faptul că **martora a recunoscut că** pe documentele de tip SWIFT aferente operațiunilor din 10.09.2014 figurează semnătura care îi aparține și semnătura atribuită inculpatului BÎRCA Viorel, precum și ștampila băncii, însă aceasta a susținut că **semnătura sa nu îi aparține** și că, în opinia sa, semnăturile de pe respectivele documente sunt falsificate.*

*Martora a mai declarat că **respectivele ordine SWIFT,** prezentate ca justificare a unor **transferuri în sumă totală de 100 000 000 USD, nu au fost recepționate și înregistrate în mod corespunzător în evidența contabilă a Băncii de Economii în perioada septembrie–noiembrie 2014,** ceea ce confirmă existența unei rupturi între evidența internă a băncii și documentele pretins emise de banca corespondentă GazPromBank .*

Totodată, martora a confirmat că, potrivit regulilor bancare și procedurilor SWIFT, orice operațiune de acest tip trebuie să se bazeze pe cererea clientului și să fie reflectată obligatoriu în evidența contabilă a băncii, precum și în corespondența interbancară. Lipsa acestor înregistrări în contabilitatea Băncii de Economii indică, în mod obiectiv, caracterul neconform al operațiunilor invocate.

*În același timp, martora a declarat că, **în momentul constatării lipsei resurselor financiare în contul corespondent, a informat direct pe inculpatul BÎRCA Viorel,** în calitate de președinte interimar al băncii, primind din partea acestuia răspunsul că situația urmează a fi verificată și că urmează instrucțiuni ulterioare. Acest aspect evidențiază cunoașterea de către inculpat a situației contului corespondent și implicarea sa în gestionarea acesteia la nivel decizional.*

*De asemenea, **martora a subliniat caracterul tehnic imposibil al existenței unor ordine SWIFT identice ca număr, oră, secundă și elemente de identificare, ceea ce constituie un indiciu puternic privind fabricarea documentelor** utilizate pentru justificarea operațiunilor de retragere a sumei de 100 000 000 USD.*

*În același timp, deși martora a afirmat că nu are cunoștință despre participarea directă a inculpatului la întocmirea documentelor sau la mecanismul concret al operațiunilor financiare, aceasta **a confirmat că semnătura atribuită inculpatului figurează pe documentele analizate și că, în perioada respectivă**, toate documentele relevante **erau supuse semnării și controlului acestuia în calitate de conducător al băncii**.*

Astfel, din declarațiile martorei rezultă că inculpatul BÎRCA Viorel deținea o poziție decizională în cadrul Băncii de Economii, avea atribuții de semnare și avizare a operațiunilor bancare de amploare, inclusiv a celor de tip SWIFT, și a fost informat direct despre existența unor discrepanțe privind contul corespondent.

În concluzie, deși martora nu atribuie inculpatului acțiuni materiale directe de însușire a mijloacelor bănești, declarațiile acesteia confirmă existența unor operațiuni bancare de

amploare derulate în condiții neconforme, utilizarea unor documente cu semnături atribuite inculpatului și poziția sa de decizie în structura băncii, circumstanțe care, coroborate cu celelalte probe administrate în cauză, susțin concluzia privind implicarea sa în mecanismul infracțional investigat.

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul RĂILEANU Oxana, a declarat instanței că cunoaște persoana care se află pe banca acuzaților. Au fost colegi în instituția Banca de Economii și a fost în relații de subordonare.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că în perioada anului 2014 a activat în Banca de Economii SA în calitate de contabil coordonator în secția conturi corespondente și decontări, Direcția Contabilitate. Lucra în aceeași secția cu Ecaterina MACARIEVA, contabil și Vlad RAILEAN care era șeful lor. Atribuțiile de bază erau verificarea soldurilor conturilor, perfectarea, prelucrarea transferurilor efectuate de către sau primite în favoarea persoanelor fizice și juridice. Și la fel managementul conturilor. Verifica soldurile conturilor corespondente pe care le deținea Banca de Economii în alte bănci. Verificarea soldurilor corespondente constau în primirea în fiecare dimineață a mesajelor SWIFT MT950, soldurile conturilor și verificarea cu contabilitatea băncii și informația care era în sistemul băncii. Mesajul SWIFT este un mesaj electronic ce conține informații despre plăți și mișcări în conturi, în dependență de mesaj. În cazul înregistrării unor mișcări de către banca corespondentă în conturi, ea trebuie să primească indicații prin SWIFT, adică aceleași mesaje, doar prin SWIFT. Banca corespondentă este obligată să informeze, fie în aceeași zi, fie în a doua zi lucrătoare. Este în dependență de clauzele contractuale. Reieșind din vol. I, fila 65-71, aceste documente le-a văzut anterior, acestea sunt, după părerea ei, niște plăți fictive, deoarece au aceeași dată și timp de creare, ceea ce este imposibil. Are în vedere minută în minută și secundă în secundă. Plus, ele toate au același număr de referință. Denumirea documentelor nu știe. Se aseamănă cu un document MT103. MT103 este un mesaj de efectuare a unei plăți. Reieșind din documentele prezentate, primul document are suma de 6 000 000 dolari SUA, al doilea 9 200 000 dolari SUA, al treilea – 7 100 000 dolari SUA, al patrulea – 7 800 000 dolari SUA, al cincilea – 11 700 000 dolari SUA, al șaselea – 8 200 000 dolari SUA, al șaptelea – 50 000 000 dolari SUA. Semnăturile de pe ele seamănă cu cea a domnului BÎRCA și cu cea a doamnei BARGUEVA . Ștampila este a Băncii de Economii. Tranzacțiile în cauză au fost efectuate pe contul băncii GazPromBank din Moscova, Rusia. În cadrul secției unde activează, mesajele SWIFT care parveneau din Banca de Economii spre executare erau efectuate de către persoanele responsabile din filialele băncii. După ce erau verificate de persoanele responsabile, pe care nu le poate numi, deoarece erau foarte multe, după verificare lor în filială prin același sistem *****, ei le primeau, le verificau, și anume verifica SWIFT codul băncii, IBAN și în general dacă era făcut corect și-l exporta în sistemul SWIFT. După ce el era exportat, ei îi atribuiau un număr de referință, apoi îl tipăreau, acest document era semnat de către executor, apoi de către șeful secției Vlad RĂILEANU , după care era semnat de cineva din direcția valutară – de Tatiana JUC sau Igor VIERU, după care urma contabilul șef Irina BARGUEVA , și apoi era semnat de conducerea băncii, în perioada 2014 fiind domnul BÎRCA. Documentele pe care le tipărea și le exporta, ele toate rămâneau în suport de hârtie și puse în mape. Ordinele care i s-

au prezentat, ei nu le-au tipărit și pus în mape. Ea le-a văzut pentru prima dată la organul de urmărire penală. Nu au fost cazuri în practica ei de efectuare a plăților prin suport de hârtie. Ei efectuau plăți doar prin sistemul SWIFT-program electronic. Consideră că nu este posibil ca ordinele de plată să fie prezentate fizic la banca corespondentă. În cazul în care erau prezentate fizic, trebuia să fie și ceva electronic prin alt sistem. Referitor la efectuarea plăților prin SWIFT din contul corespondent BEM în GazPromBank în ziua de 24 noiembrie 2014, în beneficiul a doua companii nerezidente ***** în sumă totală de 100 000 000 dolari SUA, a câte 50 000 000 la fiecare companie, declară că în acea zi a primit prin sistemul ***** două plăți a câte 50 000 000 dolari SUA fiecare care au fost expediate ulterior cu toate semnăturile de rigoare. La acel moment, în contul GazPromBank nu era nici o suspiciune legată de faptul că nu există mijloacele bănești, de aceea, când a primit mesaj SWIFT MT 199 de la GazPromBank despre faptul că era peste timp și plata nu putea fi efectuată. Peste timp înseamnă că fiecare bancă au anumiți termeni de executare ”cat of time”. Merge vorba despre ora până când ele pot fi executate și transferate mai departe. Respectiv, nu a avut dubii că ceva se întâmplă. A doua zi, a făcut din nou aceleași transferuri și a primit un al mesaj MT 199 în care era indicat că nu sunt mijloace bănești în cont și plățile nu pot fi efectuate. Mai departe a înștiințat pe Vlad RĂILEANU care a înștiințat, conform scării ierarhice mai departe pe toți, inclusiv și conducerea băncii. Acesta a fost un moment neobișnuit pentru bancă, a fost foarte stresant. Ea personal nu cunoaște ce măsuri au fost întreprinse, dar bănuiește că ceva s-a întreprins cu siguranță. Ce ține de procedura de eliberare a creditelor, nu poate să comunice nimic, deoarece nu este de competența ei. O dată cu exportarea în sistemul SWIFT a mijlocului de plată, o dată cu transferarea, se înregistrează și modificările în conturile curente. Administrarea specială în bancă a fost instituită la sfârșit de noiembrie 2014. Data exactă nu-și aduce aminte. Dacă cunosc că companiilor *****Grup și *****s-au acordat credite în sumă de 50 000 000 dolari SUA fiecăreia la data de 24 noiembrie 2014, declară că cunoaște. Nu cunoaște dacă *****și *****au avut conturi deschise în GazPromBank. Nu cunoaște despre existența cererii a companiilor *****Grup și *****SRL prin care solicită ca mijloacele financiare să fie transmise pe contul *****. În cazul eliberării creditelor în adresa unor companii de către o bancă, banca ia banii de pe conturile sale. Companiile *****și *****Grup aveau conturi în BEM și transferul s-a efectuat din conturile din BEM. Susține declarațiile date la faza de urmărire penală.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că nu cunoaște circumstanțele în care a fost deschis contul corespondent al BEM în GazPromBank. Circumstanțele în care BEM a înregistrat la contul de depozit al SRL *****în anul 2013 a mijloacelor financiare în sumă de 50 000 000 dolari SUA, dacă această sumă a venit prin intermediul SWIFT, atunci probabil că cunoaște aceste circumstanțe. Nu-și aduce aminte exact. Dacă ei au înregistrat această sumă în contul clientului, atunci este un document MT 103 obișnuit. Cele relatate de ea nu sunt valabile în cazul în care aceste mijloace au parvenit la contul de depozit. Circumstanțe în care în anul 2013 au fost încheiate contracte privind atragerea creditelor subordonate și modul de înregistrare a mijloacelor financiare obținute în urma încheierii acestui contract nu le cunoaște. Circumstanțe în care a fost constituit soldul în mărime de 100 000 000 dolari SUA în contul

corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank nu-și aduce aminte. Reieșind din volumul I, fila 65-71, dacă pe aceste înscrisuri există vreo semnătură a executorului, declară că nu. Semnătura lui Vlad RĂILEANU nu există pe ele. Semnătura lui JUC Tatiana sau adjunctului direcției valutare Igor VIERU la fel nu este. Reieșind din informația din aceste înscrisuri și dacă aceste mesaje, conform competenței, în cazul în care ordinele de plată erau reale, trebuia să fie întocmite de către filiala unde se deservește clientul respectiv. Având în față înscrisurile, nu poate să declare în ce circumstanțe au fost întocmite și nici cine le-a întocmit. La data de 10 sau 11 septembrie, dacă a primit vreun mesaj de la GazPromBank privind operațiunile bancare cu sume în total de 100 000 000 dolari SUA, efectuate în baza actelor de la filele 65-71, volumul I, declară că nu a primit. La data de 24 noiembrie 2014, dacă a existat de la GazPromBank informația cu privire la operațiunile bancare cu suma de 100 000 000 dolari SUA în baza înscrisurilor de la fila 65-71, volumul I, declară că în afară de mesajul MT 199 nu a primit nimic. Acest mesaj este un mesaj informativ, prin care le-a informat la acea dată că nu poate executa plățile, deoarece este peste timp. Plățile date a câte 50 000 000 dolari SUA, au fost efectuate din contul *****Grup și *****. Nu cunoaște cui îi aparțin aceste două companii. Mesajele privind transferurile bancare de la SRL *****și *****, adică două transferuri a câte 50 000 000 dolari SUA, din data de 24 noiembrie, declară că erau reale. Aceleași mesaje din 25 noiembrie 2014 la fel erau reale. Mesajele electronice privind executarea mesajelor electronice SWIFT au o formă prestabilită. Mesajul MT 199 este unul cu titlu informativ pe care l-a primit pe data de 25 noiembrie 2014 și el nu reprezintă răspuns la efectuare plăților din 10 septembrie 2014. Dacă cunoaște că în baza înscrisurilor din volumul I, fila 65-71, dacă din contul corespondent al BEM în GazPromBank au fost sustrase sau extrase suma de 100 000 000 dolari SUA, declară că nu cunoaște. Dacă cunoaște că până în prezent, de la GazPromBank a parvenit acel mesaj SWIFT de confirmare a executării anumitor ordine de plată pentru suma de 100 000 000 dolari SUA, declară că nu cunoaște dacă a parvenit. Careva informații despre faptul că BÎRCA Viorel a întrat în posesia, sau a beneficiat de mijloace financiare din contul corespondent al BEM în GazPromBank nu cunoaște. Circumstanțele întocmirii SWIFT-ului, inclusiv cererea din partea lui *****și *****Grup, se întocmesc la filiala nr. 1.

Din ansamblul declarațiilor martorei RĂILEANU Oxana, coroborate cu probele prezentate în cauză, Colegiul penal reține că aceasta a activat în cadrul SA „Banca de Economii" în funcția de contabil coordonator în secția conturi corespondente și decontări, având atribuții directe de verificare și procesare a mesajelor SWIFT și a soldurilor conturilor corespondente ale băncii.

Martora a confirmat că în anul 2014, în cadrul activității sale, ***toate operațiunile de transfer internațional se efectuau exclusiv prin sistemul electronic SWIFT****, cu parcurgerea unui* ***flux strict de verificare și autorizare****, implicând mai multe niveluri ierarhice de control, inclusiv* ***semnătura executorului, șefului de secție****,* ***direcției valutare****,* ***contabilului-șef*** *și* ***conducerii băncii****.*

Instanța de apel reține că, potrivit martorei, documentele prezentate în cauză (filele 65–71, vol. I), care reflectă operațiuni în sumă totală de 100.000.000 USD, ***prezintă elemente atipice și imposibile din punct de vedere tehnic și procedural****, respectiv* ***identitate***

***de număr de referință**, **dată**, **oră** și **secundă** de procesare, ceea ce contravine regulilor sistemului SWIFT și indică un caracter fictiv al acestora.*

*Totodată, martora a declarat că **semnăturile aplicate pe aceste documente nu aparțin personalului autorizat al băncii** (inclusiv executorului, șefului de secție Vlad RĂILEANU , direcției valutare și contabilului-șef Irina BARGUEVA), iar **documentele respective nu au fost generate și arhivate prin sistemul intern al băncii**, fiind văzute pentru prima dată în cadrul urmăririi penale.*

Se constată că martora a confirmat existența unui flux normal de lucru prin sistemul SWIFT electronic, excluzând posibilitatea legală și tehnică a procesării unor ordine de plată exclusiv în format fizic, în lipsa înregistrării electronice corespunzătoare.

De asemenea, martora a confirmat că în perioada relevantă (2013–2014), Banca de Economii se afla sub supraveghere specială a Băncii Naționale, ceea ce presupunea un control sporit asupra tranzacțiilor semnificative și raportări obligatorii, inclusiv pentru operațiuni suspecte.

În ceea ce privește operațiunile din 24–25 noiembrie 2014, martora a declarat că au fost recepționate mesaje SWIFT de tip MT199 privind imposibilitatea executării plăților din lipsa mijloacelor bănești în contul corespondent, confirmând astfel existența unei neconcordanțe între evidența internă și situația contului corespondent la banca corespondentă.

*Referitor la implicarea inculpatului BÎRCA Viorel, martora a confirmat că acesta se **afla la conducerea instituției în perioada relevantă** și că **documentele analizate poartă semnături care îi aparțin sau îi sunt atribuite**, însă a declarat că nu poate confirma implicarea directă în generarea sau însușirea mijloacelor financiare și nici existența unui beneficiu personal.*

*Totuși, din declarațiile martorei rezultă că **inculpatul, în calitate de președinte interimar** al băncii, **făcea parte din lanțul de semnare și aprobare a documentelor de plată de valoare mare**, având atribuții de control final asupra operațiunilor financiare semnificative.*

***-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul JUC Tatiana, a declarat instanței de judecată următoarele**: cu privire la mesajele SWIFT care i-au fost prezentate pe parcursul audierii, erau 7 mesaje SWIFT în sumă totală de 100 000 000 dolari. Atunci le-a studiat și a atras atenția că aveau un număr de referință și timpul de emitere a mesajelor, pe toate mesajele era același. În opinia ei, nu este posibil de a emite astfel de mesaje cu același număr și în același timp. Cunoaște pe inculpatul BÎRCA Viorel, deoarece au fost colegi la Banca de Economii. La Banca de Economii a activat din 2004 până în luna februarie 2014, în calitate de șef Direcția operațiuni valutare și relații externe. O perioadă de timp BÎRCA deținea funcția de șef al Direcției Trezorerie și ulterior a fost promovat în funcția de președinte interimar al Băncii de Economii și erau în relații de subordonare. Curatorul ei direct a fost Constantin PALADI. Referitor la mesajele SWIFT, emise în septembrie 2014, a avut suspiciuni deoarece aveau un număr de referință și au fost emise în același timp, minută în minută, secundă în secundă și oră exactă. I-au fost prezentate mesajele SWIFT emise din favoarea clienților băncii *****și *****câte

50 000 000 dolari fiecare transmise spre GazPromBank Rusia, după ce GazPromBank a transmis un mesaj prin care au fost informați că ordinele de plată nu au fost efectuate, deoarece mesajele au fost primite în afara orelor de lucru a programului de primire a plăților, ceea ce însemna refuzul de efectuare a plăților. În următoarea zi mesajele date au fost repetate, adică transmise din nou.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat suplimentar că atribuțiile sale de serviciu erau negocierile cu băncile și organizațiile internaționale de plăți rapide (WesterUnion, Money Gram și altele), adică efectuarea și primirea plăților din și în străinătate, monitorizarea activității caselor de schimb valutar, monitorizării activității băncii în domeniul transferurilor rapide, operațiunile documentare, efectuarea raportării a diferitor rapoarte și altele. În perioada activității a fost membru al Comitetului Activelor și Pasivelor din cadrul băncii. O perioadă de timp a fost membru al Comitetului de Credite. Membru al Comitetului Activelor și Pasivelor a fost pe toată perioada activității, iar al Comitetului de Credite nu ține minte perioada exactă, deoarece a fost inclusă atunci când în Comitet s-a concediat o persoană. Nu ține minte și la inițiativa cui a fost inițiată colaborarea cu banca, deoarece a fost un lucru obișnuit și foarte multe bănci au inițiat negocieri cu bănci din exterior. Cu GazPromBank nu ține minte exact anul inițierii colaborării. Direcția lor a trimis setul de documente pentru completarea dosarului la GazPromBank. Transmiterea acestor acte a avut loc prin poșta rapidă sau obișnuită. După primirea documentelor, se efectuează schimb de chei SWIFT. Partea aceasta se efectua în Direcția Contabilitate de personale responsabile de SWIFT. Ulterior, în cazul GazPromBank, nu ține minte exact dacă a fost transmiterea unor documente suplimentare care vizează persoanele aprobate în managementul băncii, dacă se schimbă componența managementului băncii. A fost semnate contractele referitor la deschiderea conturilor corespondente în GazPromBank. Nu cunoaște cine a inițiat deschiderea contului corespondent NOSTRO în GazPromBank. Aprobarea deschiderii contului s-a efectuat la Consiliul Băncii de Economii. Când GazPromBank a primit documentele lor, ei au primit răspuns pozitiv pentru deschiderea contului, atunci trebuia să fie efectuat schimb de chei SWIFT, după care băncile pot transmite mesajele-ordinele de plată direct către bancă. În contabilitatea băncii s-a reflectat deschiderea contului de persoanele responsabile de această tranzacție. Ulterior au fost efectuate transferuri. Referitor la Monitorizarea rulajelor în contul respectiv, Serviciul SWIFT primea extrasele din cont în care au fost indicate soldurile la începutul zilei, tranzacțiile efectuate pe parcursul zilei și soldul final. Ulterior contabilitatea băncii de Economii reflecta aceste tranzacții în sistemul intern al băncii și deja secția Conturi Corespondente vedea această informație în sistem. Zilnic se completa raportul unde au fost indicate toate soldurile în toate băncile din străinătate. Acest raport mai conținea informații privind conturi LORO și informații privind soldurile privind băncile care dețineau conturi corespondente în Banca de Economii, plasară și atrageri a depozitelor pe piața interbancară. Acest raport a fost necesar și pentru uz intern și se transmitea zilnic la Banca Națională. Pentru uz intern are în vedere că această informație, la solicitarea altor subdiviziuni, conducerii băncii era prezentată. Referitor la semnarea ordinului privind plasarea mijloacelor financiare în contul din GazPromBank NOSTRO, comunică că la Consiliul Băncii de Economii a fost aprobată deschiderea contului, a mai fost stabilită limita mijloacelor bănești care puteau fi plasate în țările străine.

Președintele aproba limita de plasare a mijloacelor în băncile numite. Ulterior Direcția lor efectua tranzacția de plasări și atragere a mijloacelor bănești pe piața interbancară, în limitele stabilite. Limitele nu-și aduce aminte. Direcția lor emitea un document cu privire la limitele de plasări a mijloacelor financiare în conturile corespondente, care ulterior se remitea președintelui băncii pentru aprobare și semnare. Referitor la cazul scoaterii mijloacelor financiare din conturile corespondente, în filialele băncii se întocmeau ordinele de plată a clienților în corespundere cu soldul mijloacelor în contul clientului. Ordinul se transmitea în Direcția Contabilitate, serviciul SWIFT și, în dependență unde se duc banii, în ce bancă, unde Banca de Economii avea mijloacele necesare într-o anumită valută străină, în dependență de contul clientului beneficiarului plății, se efectua transferul. Referitor la o procedură de verificare până la efectuarea transferului, comunică că prin DOVRE și prin alte subdiviziuni ale băncii trecea documentul de tranzit în format SWIFT care a fost vizat ulterior de contabilul șef și președintele băncii. Limita sumei nu ține minte care era când nu trebuia să fie vizat președintele, dar era aproximativ de câteva mii lei, poate 100 000 lei. La fel aceste ordine SWIFT treceau prin direcția Operațiuni Valutare și Relații Externe unde activa și ea. Această procedură se efectua în cazul în când efectuarea transferurilor era posibilă din punct de vedere a existenței mijloacelor în conturile băncii. Nu cunoaște dacă anterior BEM a mai avut conturi corespondente în GazPromBank până în anul 2004. Din 2004 până în 2013 nu era un astfel de cont corespondent. Cunoaște că BEM a avut conturi corespondente deschise la Sberbank, Alevbank și încă câteva conturi corespondente la alte bănci. În cazul în care apăreau neclarități în relațiile cu băncile, în diferite situații, diferite subdiviziuni puteau să negocieze soluționarea problemelor. Serviciul SWIFT prin transmiterea mesajelor de tip unic, sau mesajelor în formă liberă, direcția lor prin transmiterea scrisorilor sau prin telefon, negociau soluționarea acestor probleme. Responsabil pentru relațiile corespondente în străinătate era curatorul lor Constantin Paladi, vicepreședintele Băncii de Economii. Necesitatea deschiderii unui cont corespondent în Rusia în dolari și nu în ruble, declară că nu ține minte exact care a fost argumentarea deschiderii conturilor în dolari, dar precum pe piața interbancare se lucrează în diferite valute, atunci și conturile corespondente în străinătatea se deschideau în diferite valute. Presupune că pentru comoditatea clienților băncii de a efectua transferuri în favoarea contra-părților clienților Băncii de Economii, care dețineau conturi în valută străină în băncile din Rusia. Nu poate spune care a fost cauza plasării mijloacelor bănești în contul corespondent NOSTRO al BEM la GazPromBank în sumă de 50 000 000 dolari. Presupune că în băncile din străinătate, nu în toate băncile se plasează banii cu stabilirea ratei de dobândă. Presupune că GazPromBank achita dobândă sau a fost negociată achitarea posibilă a dobânzii la acest sold. Aportul direcției DOVRE consta în semnarea contractelor de plasarea a mijloacelor cu GazPromBank și transmiterea contractelor către GazPromBank. Nu ține minte cine anume a inițiat plasarea mijloacelor bănești. Totodată, această plasare, ca și alte plasări, a fost aprobată și semnată conform procedurii de către conducerea băncii. Referitor la transferurile din 10 septembrie 2014, din contul corespondent NOSTRO al BEM în GazPromBank în adresa *****, *****și *****, declară că nu cunoaște așa transferuri. Transferuri din contul corespondent al Băncii de Economii, la ordinul clienților băncii în favoarea contra-părților din străinătate se efectua prin SWIFT conform procedurii stabilite de bancă. Se efectua

ordinul în filiala băncii de către persoanele responsabile, se transmiteau mesajele la serviciul SWIFT din Direcția Contabilitate, serviciul SWIFT întocmea ordinul în format electronic și acest document trebuia să fie vizat de către subdiviziunile implicate în procedura respectivă. Ulterior acest document trebuia să fie semnat de către contabilul șef, președintele băncii sau persoanele care înlocuiau pe aceștia în absența lor. După semnare, serviciul SWIFT transmitea mesajul conform procedurii interne. Referitor la cine gestiona în BEM mesajele SWIFT, declară că acest lucru se efectua de către serviciul SWIFT din cadrul Direcției Contabilitate care era responsabil de transmiterea, primirea, prelucrarea mesajelor SWIFT. DOVRE cunoștea ce fel de transferuri au fost efectuate de clienții băncii când trebuia să fie vizate mesajele SWIFT completate de Serviciul SWIFT. DOVRE nu monitoriza tranzacțiile clienților care solicitau efectuarea sau care primeau transferuri din străinătate. DOVRE nu a fost responsabilă pentru prelucrarea transferurilor, analizarea lor. DOVRE vedea tranzacțiile care au fost primite sau efectuate de Serviciul SWIFT, deoarece se reflectau în Contabilitatea băncii și în sistemul intern al Băncii de Economii. După introducea acestor tranzacții în sistemul intern, DOVRE vedea situația în conturile NOSTRO și în conturile LORO ale Băncii de Economii. După aceasta se completa raportul privind soldurile băncii. Serviciul SWIFT este un serviciu al băncii care se subordona nemijlocit contabilului șef. DOVRE avea acces fizic în incinta Serviciului SWIFT doar cu acordul acestora. La sistemul SWIFT, DOVRE nu avea acces pentru a efectua plăți sau primi plăți din partea băncilor din străinătate, deoarece numai persoanele autorizate din partea Băncii de Economii aveau acces la transmiterea și primirea mesajelor SWIFT. Persoanele autorizate au fost Vlad RĂILEANU care era contabil șef adjunct al Băncii de Economii și persoană responsabilă de Serviciul SWIFT. În cadrul Serviciului SWIFT au mai activat câteva persoane. Nu ține minte cine anume și în ce perioadă a activat, dar era Oxana RĂILEANU, Ecaterina MACARIEV și alte persoane care în perioada 2013-2014 erau în concediul de maternitate. Din conducerea băncii, acces în incinta Serviciului SWIFT putea să aibă fiecare persoană, dar nu cunoaște exact dacă au avut acces. În Banca de Economii a fost sistem intern de reflectare a operațiunilor de contabilitate a băncii, dar nu se folosește pentru schimbul de mesaje. Mai era poșta electronică prin care se transmitea mesajele între direcții. Concomitent această poștă se folosea și pentru mesaje la extern. Ce ține de mesajele SWIFT aferente tranzacțiilor Sistemelor Integrate, DOVRE nu avea atribuții la întocmirea acestor mesaje. Acele 7 Mesaje SWIFT care i-au fost prezentate la audiere, nu ține minte dacă astfel de mesaje au fost întocmite și au fost prezentate lui DOVRE pentru vizare. Dacă astfel de mesaje au fost întocmite de clienții Băncii de Economii în filiale băncii, dacă au fost transmise în Serviciul SWIFT pentru efectuarea transferurilor prin GazPromBank, atunci mesajele date urmau să fie transmise către subdiviziunile băncii, inclusiv DOVRE spre vizare. Ulterior, la contabilul șef și președinte. Nu cunoaște despre cazuri de efectuare a plăților din contul clienților Băncii de Economii în favoarea altor bănci din străinătate sau contra-părților din străinătate pe suport de hârtie sau curierat. Nu este la curent când și în ce condiții au dispărut mijloace în sumă de 100 000 000 de dolari SUA din contul NOSTRO al Băncii de Economii în GazPromBank. Nu-și aduce aminte exact când și cine a informat DOVRE privind absența banilor în cont. În asemenea cazuri, DOVRE trebuia să fie informată privind absența banilor, conducerea băncii și respectiv la discreția conducerii

băncii, în așa cazuri, trebuia să fie luate măsuri de soluționare a problemei și de inițiere a investigațiilor. Prin SWIFT, la telefon, ea nu ține minte dacă DOVRE a primit indicație de la conducerea băncii privind careva măsuri. Referitor la mesajul din 25.11.2014 parvenit de la GazPromBank precum că în contul BEM nu sunt mijloace suficiente pentru efectuarea plăților în cont, comunică că nu ține minte dacă DOVRE a primit vreun mesaj l privind absența acestor bani în cont. Serviciul SWIFT era logic să raporteze mesajul parvenit de la GazPromBank privind lipsa mijloacelor bănești nu doar DOVRE, dar și altor subdiviziuni, contabilului șef și deja contabilul șef trebuia să informeze președintele băncii. În mod normal, dacă cineva nu era pe loc în acel moment, Serviciul SWIFT putea informa direct conducerea băncii. Până la lada de 20-25.11.2014, mesaje cu informarea băncii privind insuficiența banilor în cont au mai fost, dar sumele nu au fost așa de mari. La data de 25.11.2014, DOVRE a completat raportul intern privind soldurile băncilor corespondente NOSTRO și LORO, luând datele din sistemul contabil al băncii și acest raport a fost transmis către BNM conform procedurii standarde, ca și în zilele precedente, în format electronic. Era un canal specific divizat pentru transmiterea rapoartelor interne din partea Băncii de Economii la BNM. În acest proces au fost implicate cîteva direcții ale Băncii de Economii. Fiecare Direcție prezenta careva date statistice sau operaționale pentru ziua precedentă. Raportul din 25 viza data din 24. Nu ține minte până în ce dată se transmiteau rapoartele din partea Băncii de Economii la BNM. Aceasta era procedura zilnică obligatorie. Raportul se completa în mod automat și se transmitea la fel în mod automat. Acum nu poate spune cum DOVRE transmitea raportul prin Direcția Economico-financiară sau direct către BNM, dar această procedură era zilnică și obișnuită. Nu cunoaște dacă au fost careva scrisori speciale din partea BNM către Banca de Economii referitor la plasările în GazPromBank cu referire la contul corespondent NOSTRO vizat.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul suplimentar a declarat instanței că referitor la 01.08.2013, când s-a semnat acest contract, Ivan CRIVCEANSCHII a fost președintele Băncii de Economii. Relațiile dintre BEM și GazPromBank în ce ține gestionarea mijloacelor financiare din contul corespondent erau reglementate de reglementările Sistemului SWIFT care sunt obligatorii de către membrii sistemului. Nu pot confirma faptul plasării într-o anumită bancă a banilor anumitor clienți. Banca efectuează tranzacții de plasare din numele propriu. Referitor la circumstanțele în care a fost format soldul în mărime de 100 000 000 dolari SUA în contul corespondent al BEM în GazPromBank, la momentul dat nu poate spune cum s-a format acest sold în suma indicată. Referitor la circumstanțele în care în anul 2013 au fost încheiate contracte de credit subordonat, declară că nu cunoaște detalii privind încheierea acestor contracte de credite subordonate în anul 2013. Nu cunoaște dacă 50 000 000 din contul corespondent al BEM în GazPromBank în anul 2014 au fost transferați în favoarea creditorilor parte a contractelor de credit subordonat. Referitor la perioada august 2013, președintele comitetului ALCO a fost domnul CRIVCEANSCHII care deținea funcția de președinte al băncii. Referitor la care a fost procedura care a avut loc până la această ședință a comitetului 05.08.2013 la care a fost semnat procesul verbal nr.51, declară că probabil clientul dat apelat la filiala Nr.1 cu propunerea de a plasa mijloace bănești la contul de depozit, deoarece suma care clientul intenționa să plaseze în cont a fost o sumă considerabilă și în dependență de termenul pe care

clientul intenționa să plaseze depozitul, presupune că directorul filialei nr.1 a transmis această adresare către oficiul central al băncii precum că această tranzacție este una specifică, deoarece suma era mare. Comitetul de Administrarea al activelor și pasivelor era format din 6-7 persoane. Nu cunoaște cine din membrii comitetului au fost urmăriți penal pentru decizia din 05.08.2013. Serviciul SWIFT a fost plasat într-un birou în clădirea sediului Central de pe str. Columna și intrarea a fost securizată. Codul BIC este o abreviere a codului băncii, constă din câteva litere și cifre, iar cheia este parola. În procesul autorizării persoanelor pentru a efectua careva tranzacții din numele băncii, se aplică o anumită procedură pentru securizare. Ea a folosit expresia „cheie" când a vorbit despre schimbul cheilor dintre BEM și GazPromBank, deoarece majoritatea băncilor au acces la SWIFT. Băncile pot să efectueze un schimb de mesaje în format liber cu orice bancă. Totodată, când merge vorba despre efectuarea plăților, primirea plăților, efectuarea tranzacției de plasare sau atragerea mijloacelor bănești, băncile trebuie să efectueze un schimb de parole la stabilirea relațiilor contractuale. Ținând cont de modul de funcționare a SWIFT, din punct de vedere tehnic, dacă este posibil ca 7 mesaje SWIFT pe hârtie să fie întocmite la aceeași dată, minută și secundă, declară că nu pot fi emise în aceleași condiții și cu același număr de referință. Nu poate spune când aceste 7 mesaje SWIFT au fost executate în realitate. Nu cunoaște circumstanțele în care au fost perfectate aceste 7 ordine de plată SWIFT, locul perfectării și persoanele care le-au perfectat. Referitor la 24.11.2014 că prin mesaje SWIFT s-a încercat efectuarea transferurilor bancare și anume de la SRL *****și *****Group către *****, dacă poate spune că companiile care au solicitat transferul dispuneau de mijloace în cont, declară că mesajul SWIFT putea fi completat numai în cazul aflării în banilor în contul clientului conform procedurii interne a băncii. Clienții băncii se deserveau la diferite filiale. Acești clienți se deserveau la filiala Chișinău. Nu dispune de careva informații ce ar indica asupra faptului că BÎRCA Viorel a sustras mijloacele financiare aflate la contul corespondent al BEM-ului în GazPromBank.

Din ansamblul declarațiilor martorei JUC Tatiana, Colegiul penal reține că aceasta a activat în cadrul SA „Banca de Economii" în funcții de conducere în Direcția operațiuni valutare și relații externe, având atribuții directe în gestionarea transferurilor internaționale, relațiilor SWIFT și monitorizării operațiunilor bancare externe.

Martora confirmă că ***sistemul SWIFT reprezenta un mecanism strict reglementat, bazat pe proceduri electronice standardizate****, iar* ***orice transfer internațional*** *presupunea parcurgerea unui* ***circuit de verificare și autorizare la mai multe niveluri****, inclusiv filiale, Direcția Contabilitate, Direcția operațiuni valutare, contabilul-șef și conducerea băncii.*

Colegiul reține că martora a analizat cele ***7 mesaje SWIFT din septembrie 2014****, în sumă totală de 100.000.000 USD, și a constatat că acestea* ***prezintă anomalii tehnice grave****, respectiv* ***identitate de număr de referință*** *și* ***identitate de timp*** *(minut, secundă și oră), situație pe care a calificat-o ca fiind* ***imposibilă din punct de vedere al funcționării sistemului SWIFT.***

Totodată, martora a confirmat că ***aceste mesaje nu corespund fluxului operațional normal al băncii****, fiind incompatibile cu procedurile electronice obișnuite și nefiind justificabile în absența unei disfuncționalități majore sau a unui caz excepțional.*

Se constată că, potrivit martorei, ***transferurile internaționale*** *din contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii în GazPromBank* ***trebuiau să fie reflectate simultan*** *în* ***sistemul intern al băncii*** *și* ***supuse unui circuit de aprobare formalizat****, ceea ce implică existența unor documente electronice și a unor semnături autorizate ale personalului bancar.*

De asemenea, martora a confirmat că sistemul SWIFT funcționa exclusiv în format electronic, iar emiterea unor ordine de plată exclusiv pe suport de hârtie, fără trasabilitate electronică, nu corespunde practicii bancare și regulilor internaționale aplicabile.

În ceea ce privește operațiunile din 24–25 noiembrie 2014, martora a confirmat existența mesajelor SWIFT de tip MT199 din partea GazPromBank, prin care se comunica imposibilitatea executării plăților din cauza lipsei mijloacelor bănești în cont, ceea ce indică o neconcordanță între evidența internă a băncii și situația contului corespondent.

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul FILIP Elena, a declarat instanței de judecată că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au fost colegi la Banca de Economii. Cu privire la transferurile efectuate pe data de 10 septembrie 2014 în sumă de 100 000 000 dolari SUA de către clienții Băncii de Economii, filiala 1 Chișinău și anume ***** și încă o companie pe care n-o ține minte, poate să explice următoarele: plățile au fost posibile de efectuat din contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii la GazPromBank Rusia în baza la 7 ordine de plată perfectate ca SWIFT MT 103 pe suport de hârtie cu numărul unic de referință toate 7 și anume PAY 14/7664 pe care a fost aplicată ștampila băncii și semnăturile din numele domnului Viorel BÎRCA președinte interimar și doamna Irina BARGUEVA , contabil șef a băncii cu data de perfectare 10.09.2014 în suma totală de 100 000 000 dolari SUA prezentate pentru decontare la GazPromBank. De menționat că în data de 10.09.2014, contabilizarea internă a ordinelor date nu a fost efectuată. În baza de date a băncii, a mesajelor SWIFT, nu există confirmări în format de extras din cont MT950 de la GazPromBank care confirmă soldurile contului corespondent Băncii de Economii în perioada 10.09.2014 până la 25.11.2014. Conform condițiile contractului, GazPromBank avea obligațiunea de a trimite extrasele din cont a doua zi după efectuarea operațiunilor confirmând soldul contului și la sfârșitul lunii. Din ce cauză GazPromBank n-a executat obligațiunile, nu este clar. Deoarece n-a fost trimise extrase din cont din data de 10.09.2014, a apărut divergența în evidența contabilă în reflectarea soldului contului corespondent de către GazPromBank și Banca de Economii. Totodată, au fost verificate conturile de decontare clienților menționați de ea mai sus, ordonatorii la plăți și s-a constatat că clienții nu au avut mijloace suficiente în conturi pentru a dispune plata către partenerii săi în sumă totală de 100 000 000 dolari în data de 10.09.2014. Astfel, nu sunt executate documente primare pentru plățile menționate de către clienți și angajații filialei nr.1 Chișinău a băncii, deoarece sistemul intern nu permite executarea transferurilor fără mijloace suficiente. După cum își amintește, la data de 25.11.2014, reprezentantul secției Decontări a spus că a parvenit mesajul de la GazPromBank că nu sunt mijloace suficiente pentru efectuarea transferurilor, Despre ce transferuri a fost vorba la momentul cela, nu a știut, n-a auzit și n-a intrat în detalii. Din 2015, deja în cadrul administrării speciale, a executat corespondența cu GazPromBank Rusia

cu privire la prezentarea extraselor din contul corespondent și copiilor autentificate a ordinelor de plată în baza cărora au fost efectuate transferuri. Situația pentru ea a fost deja mai clară, pentru că a obținut ordinele de plată de la GazPromBank care au confirmat efectuarea celor 7 transferuri în data de 10.09.2014. În 2018 a fost efectuată corespondența cu GazPromBank cu privire la prezentarea extraselor din cont pentru perioada 2014 prin care la fel s-a confirmat decontarea sumei 100 000 000 dolari în baza ordinelor de plată cu număr identic de referire PAY14/7664. Cine a prezentat ordinele de plată date la GazPromBank ea nu cunoaște și reprezentanții GazPromBank la fel n-au prezentat această informație.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că Secția Decontări primește prin SWIFT mesaje de la bănci corespondente. Șeful secției Vlad RĂILEANU a raportat doamnei JUC că a parvenit acest mesaj cu privire la insuficiența mijloacelor în cont. În secția Operațiuni documentare și transferuri internaționale a activat din 2004. Secția a fost inclusă în Direcția Operațiuni Valutare și Relații externe. Șeful direcției a fost JUC Tatiana. Ea a gestionat operațiuni documentare și anume acreditive și garanții bancare și sistemele internaționale de transfer Western Union, Contact, Money Gram. De evidența contabilă a fost responsabilă Secția Decontări din cadrul Direcției Contabilitate. Ea și nici secția în care activa n-a avut nici o tangență cu deschiderea și gestionarea contului corespondent NOSTRO în GazPromBank. Referitor la ***** ȘI *****Internațional, declară că n-a avut tangență cu aceste persoane juridice. A făcut cunoștință cu ele din ordinele de plată prezentate de GazPromBank. Ea nu cunoaște informație de ce Banca de Economii nu a solicitat extrasele din cont de la GazPromBank la finele lunilor septembrie și octombrie 2014. Ar fi trebuit s-o facă Secția Decontări care gestionează conturi corespondente. Ea nu cunoaște care au fost acțiunile doamnei JUC la raportarea informației parvenite de la GazPromBank de către Vlad RĂILEANU . Despre faptul că nu sunt mijloace suficiente nu au fost convorbiri între colegi. Ei nu au discutat această situație cu nimeni. Nu este cunoscută cu persoanele juridice Vladox Grup, *****și *****, deoarece nu a avut tangență cu persoanele juridice. Cu referire la **********și *****, declară că nu cunoaște aceste companii, deoarece nu a avut tangență cu companiile menționate. Ea n-a participat și nu a fost membru la careva organe de decizie în cadrul Băncii de Economii. Prin prisma funcției pe care a avut-o, acces la baza de date SWIFT până la anul 2012 a avut și anume la mesaje de tip grupa 7 și anume: acreditive și garanții bancare – numai perfecta pentru autorizarea ulterioară de către conducerea băncii. După 2012 ei nu au eliberat garanții și acreditive și accesul a fost restricționat. Subliniază că nu a perfectat ordinele de plată în format 103 sau 202, deoarece asta nu a intrat în obligațiunile sale. Ordinele 102 și 202 prevedeau transferuri de către clienții băncii și transferuri între bănci. SWIFT este sistemă foarte bine securizată și accesul poate fi restricționat pe categorii de mesaje. Putea fi restricționat de către persoană autorizată din Secția Decontări. Sistemul SWIFT a fost administrată de Vlad RĂILEANU , dar ce restricții se impuneau, aceste lucruri se stipulează în cadrul băncii conform obligațiunilor de serviciu. Nu cunoaște dacă conducerea băncii avea acces la serviciul SWIFT.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că datorită atribuțiilor de serviciu pe care le are, dacă a avut tangență cu ordinele de plată SWIFT privind efectuarea transferurilor către persoane juridice în perioada începând cu

septembrie 2014 și până la 27 noiembrie 2014, declară că în perioada menționată ea nu a avut tangență. După 27 noiembrie și până la audierea ei la urmărirea penală, declară că a avut tangență și anume recepționarea corespondenței de la GazPromBank. În procesul administrării speciale, a avut mai multe atribuții, inclusiv gestionarea bazei de date SWIFT a Băncii de Economii. Baza de date SWIFT conține toată informația și cu persoane fizice și cu persoane juridice. La etapa urmăriri penale i-au fost prezentate două rapoarte. Ea a făcut cunoștință cu rapoartele după finalizarea audierii. Ea explică faptul că a făcut declarații la urmărirea penală pe marginea rapoartelor și anume că nu a făcut explicații pe marginea raportului, dar în baza informației pe care o cunoaște reieșind din obligațiunile sale. Nu cunoaște circumstanțele în care la 01 august 2013 Ivan CRIVCEANSCHII a semnat contractul de deschidere a contului corespondent în GazPromBank. Nu deține careva informații că BÎRCA Viorel ar avea vreo legătură cu deschiderea acestui cont. Nu dispune de careva informații privind atragerea mijloacelor financiare în sumă de 50 000 000 dolari SUA la BEM prin plasarea acestei sume de *****la depozit. Nu dispune de careva informații privind atragerea în perioada anului 2013 a mijloacelor financiare în sumă de 50 000 000 dolari de către BEM în baza contractelor de credit subordonat. Nu dispune de careva informații privind faptul că din contul sumei de 100 000 000, 50 000 000 dolari SUA au fost decontate în folosul întreprinderilor care au acordat credite subordonate. De careva informații că cele 7 ordine de plată SWIFT aveau același număr, dată, oră și secundă de formare, declară că ea a văzut copiile acestor 7 mesaje și confirmă că au același număr de referință 14/7664 și aceeași oră, minută și secundă. Cu același număr de referire și dată poate să există mesaje, deoarece numărul 14/7664 este pus manual. Dar făcute într-o secundă, este imposibil. Nu deține de careva informații privind locul în care au fost confecționate aceste 7 ordine de plată SWIFT. Nu deține de careva informații privind persoanele care au întocmit aceste 7 ordine de plată SWIFT. Nu cunoaște cine a aplicat semnătura din numele lui BARGUEVA și a lui BÎRCA Viorel. Aceste semnături seamănă, cine a aplicat semnăturile ea nu cunoaște. Ele seamănă cu semnătura persoanelor din lista persoanelor autorizate. Nu cunoaște cum au ajuns aceste 7 ordine de plată la GazPromBank. Despre comunicatul SWIFT expediat de către GazPromBank în adresa BEM privind neexecutarea ordinelor de plată SWIFT în legătură cu expirarea termenului de executare a acestora, declară că cunoaște pentru că a prezentat mesajul dat la procuror. În cadrul ordonanței ea a făcut extras din cadrul bazei de date SWIFT pe care o gestionează. De careva informații privind când au fost efectuate decontările în baza la 7 ordine de plată SWIFT unde este indicată data de 10 septembrie, declară că dispune de informații din ordinele de plată SWIFT pe care este aplicată ștampila „TRECUT” cu data de 10.09.2014. Dacă după data de 27.11.2014, Banca de Economii a solicitat informații de la GazPromBank pentru a înțelege de ce banca din Rusia nu a comunicat despre efectuarea decontărilor, declară că ea a făcut solicitări în luna martie 2015. Despre alte solicitări nu cunoaște. Ea relatează doar despre solicitările efectuate de ea. Nu dispune de careva informații că BÎRCA Viorel ar avea tangență cu întreprinderile menționate mai sus. Nu dispune de careva informații că BÎRCA Viorel a sustras integral sumele în baza celor 7 ordine de plată SWIFT. Dacă BÎRCA Viorel, în calitate de președinte interimar al BEM era în subordinea Consiliului de Administrare și a Președintelui și dacă era

obligat să execute dispozițiile acestui organ, declară că nu cunoaște obligațiunile domnului BÎRCA Viorel.

Din declarațiile martorului FILIP Elena, Colegiul penal reține că aceasta ***a confirmat existența unor operațiuni bancare*** *de amploare, efectuate la data de 10.09.2014,* ***în sumă totală de 100 000 000 USD****, prin intermediul a* ***7 ordine de plată SWIFT MT103****, având* ***același număr de referință PAY14/7664, aceeași dată, oră, minut și secundă*** *de emitere, fapt* ***considerat tehnic imposibil*** *în condiții normale de funcționare a sistemului SWIFT.*

Martorul a declarat că aceste ordine de plată au fost prezentate spre executare la GazPromBank în numele unor companii cliente ale Băncii de Economii, iar ulterior, potrivit corespondenței bancare, GazPromBank a confirmat efectuarea decontărilor în baza acestor ordine, ***deși în sistemul intern al Băncii de Economii nu existau confirmări inițiale*** *privind executarea acestor tranzacții și* ***nu au fost recepționate extrase MT950 în perioada relevantă****.*

Se constată că, potrivit verificărilor efectuate ulterior, clienții indicați în ordinele de plată ***nu dispuneau de mijloace financiare suficiente în conturile lor pentru a efectua transferuri în suma totală de 100 000 000 USD,*** *ceea ce ridică suspiciuni serioase privind lipsa documentelor primare reale și imposibilitatea executării legitime a acestor operațiuni din conturile clienților.*

Martorul a confirmat că *ordinele de plată prezentau* ***semnături atribuite inculpatului BÎRCA Viorel*** *și* ***contabilului-șef Irina BARGUEVA****, precum și* ***ștampila Băncii de Economii****, însă a menționat că nu cunoaște persoanele care au întocmit efectiv aceste documente și nici modalitatea concretă de transmitere către banca corespondentă.*

Totodată, se reține că martorul a indicat ***existența unei neconcordanțe majore*** *între evidența internă a Băncii de Economii și informațiile furnizate ulterior de GazPromBank, în sensul că operațiunile de 100 000 000 USD nu au fost reflectate la momentul efectuării lor în contabilitatea internă a băncii, ceea ce a generat un deficit de transparență și control asupra contului corespondent NOSTRO.*

În ceea ce privește ***implicarea inculpatului BÎRCA Viorel****, din declarațiile martorului rezultă că* ***acesta figura ca președinte interimar al Băncii de Economii*** *și* ***era parte a lanțului de semnare/aprobare a documentelor bancare,*** *inclusiv a celor* ***care purtau semnătura sa****, însă martorul declară în mod expres că nu deține informații directe privind implicarea acestuia în inițierea, executarea sau beneficierea efectivă de sumele de bani tranzacționate.*

În concluzie, declarațiile martorului confirmă existența unor tranzacții financiare suspecte, a unor neconcordanțe între evidențele bancare și corespondența SWIFT, precum și a unor documente cu semnături contestate, fără a putea indica în mod direct autorul material al eventualelor acțiuni frauduloase, dar plasând operațiunile în ***sfera de responsabilitate*** *managerială și de aprobare a conducerii Băncii de Economii, inclusiv a inculpatului BÎRCA Viorel.*

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul OSOIANU Angela, a declarat instanței de judecată că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au fost colegi de serviciu.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că în perioada 2013-2014 activa la Banca de Economii în calitate de șef Serviciul Secretariat și protocol. Era ca secretar al consiliului, secretar al adunării generale, secretar al comisei TENDER, secretar al Comitetului de conducere. Dacă era secretar al consiliului, se subordona consiliului. În rest, ce ține de activitatea băncii, se subordona președintelui băncii care la acel moment era Viorel BÎRCA. În funcția de secretar, avea liber acces la actele de corespondență cu alte bănci, dar acces la actele cu bifă „confidențial" nu avea acces. Toată corespondența de ieșire se înregistra în anticameră. Ea nu era în anticameră, era specialistul principal care înregistra toate corespondența la ieșire. Din anticameră era un coridor, iar pe partea stângă era un birou unde era amplasată ea. Biroul domnului BÎRCA era peste perete. Când ieși din anticameră, era al treilea birou. Ca șefă a Serviciului Protocol ea deținea ștampila băncii în safeu. Ștampila care i-a fost prezentată de procuror în ședință seamănă cu ștampila băncii. Documentele la ieșire se înregistrau. Conform regulamentului sau în baza unui ordin, a unui document deținea ștampila. Nu ține minte cu exactitate în baza la ce. Evidența corespondenței se ducea manual. Era înregistrată într-un registru. Era specialistul principal din cameră care deținea registrul corespondenței ieșire-intrare. De regulă, toate mapele se duceau de către specialistul principal la semnat, după care, când se întorcea, de regulă, verifica mapele. Respectiv, specialistul verifica dacă sunt toate semnăturile și cunoștea toate rapoartele, le selecta și aplica ștampila. Ce ține de actele externe, se punea număr din registru de ieșire. Nu-și aduce aminte de careva documente ștampilate ce ține de corespondența dintre Banca de Economii și GazPromBank. Cu referire la cele 7 ordine de plată SWIFT, ea nu poate să spună cu exactitate că ea a aplicat ștampila pe aceste documente. Pe actele SWIFT, de regulă, nu aplica ștampila. Ea nu ține minte să fi aplicat ștampila pe acte SWIFT. În cazul în care ea lipsea de la serviciu, ștampila se preda conducătorului băncii. De regulă, președintelui băncii. În perioada septembrie 2014, careva discuții sau aluzii la actele care au fost trimise la GazPromBank și referitor la răspunsul care a parvenit referitor la mijloace insuficiente, comunică că nu au fost așa discuții. Raportul de muncă cu Banca de Economii s-a încheiat la sfârșitul anului 2014. Luna noiembrie-decembrie. Nu cunoaște cu exactitate. Când s-a instituit administrarea specială ea mai lucra în bancă. Poșta electronică pe care o utiliza era bem.md. *****ste adresa mea electronică pe care a utilizat-o anterior. Acum nu o mai folosește. Pe data de 26 decembrie 2014, nu-și aduce aminte să fi primit mesaj pe poșta ei electronică cu numele generic: Moscova și care viza salariul pentru luna decembrie.

La întrebările reprezentantului părții vătămate, martorul a declarat instanței că ea transmitea ștampila băncii domnului BÎRCA Viorel în mod fizic, liber, fără careva acte confirmatoare. Ștampila se afla în safeu. Când s-a instituit administrarea specială, ei i s-a făcut rău și ea a plecat și a ascuns ștampila. Când i s-a făcut rău, ea a ieșit, a lăsat totul deschis și a plecat. Nu i-a spus nimeni să ascunde ștampila.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat că în anul 2014, a fost vara în concediu, în ce lună nu-și aduce aminte. Referitor la cele 7 ordine de plată SWIFT, declară că nu ține minte cu exactitate că le-a văzut în bancă. Ele i-au fost prezentate la urmărirea penală. De careva informații cine și în ce circumstanțe a confecționat 7 ordine de plată SWIFT nu dispune. De careva informații privind persoana sau persoanele care au aplicat semnătura pe acele 7 ordine de plată SWIFT nu dispune. Nu cunoaște câte

ștampile rotunde erau în bancă BEM în perioada 2013-2014. Ea deținea doar una. Specialistul care verifica mapa se numește Tatiana Pruteanu. Referitor la vol.1, fila 65-71, ștampila dreptunghiulară copie nu-i aparține Băncii de Economii. În secția pe care ea o conducea, așa ștampilă nu era. Nu cunoaște în ce circumstanțe ștampila care seamănă cu a Băncii de Economii a apărut pe 7 ordine de plată SWIFT. Ea asista la ședințele Consiliului de Administrare condus de Ilan ȘOR. La Consiliul de Administrare asistau și alți șefi de subdiviziuni, în caz de necesitate. La moment nu poate să spună nume de familii, deoarece erau ședințe multe cu diverse subiecte. De regulă asista BÎRCA Viorel, iar când era necesitate, se invitau și alți șefi de subdiviziuni. Relațiile dintre BÎRCA Viorel și Ilan ȘOR, din cîte a văzut, erau de serviciu, de executare a anumitor sarcini de atragere a clienților, de marketing și alte sarcini ce țin de activitatea băncii. Aceste sarcini era obligat să execute sarcinile puse de Consiliu. De careva informații privind sustragerea sumei de 100 000 000 dolari SUA din contul corespondent al BEM în GazPromBank nu deține.

Din ansamblul declarațiilor martorului OSOIANU Angela, Colegiul penal reține că aceasta a deținut funcția de șef al Serviciului Secretariat și Protocol în cadrul SA „Banca de Economii" în perioada 2013–2014, având atribuții legate de evidența corespondenței, organizarea circuitului documentelor și gestionarea ștampilei băncii, în condițiile procedurilor interne ale instituției.

*Martorul a arătat că **ștampila băncii era păstrată în safeu** și utilizată în baza unor reguli interne, **fiind transmisă, în anumite situații, conducerii băncii, inclusiv președintelui acesteia**, **inculpatul** din prezenta cauză. Totodată, martorul a confirmat existența unui circuit intern al documentelor, cu înregistrare manuală și verificare succesivă a semnăturilor, fără a avea însă atribuții directe în procesarea operațiunilor SWIFT.*

*În ceea ce privește **cele 7 ordine de plată SWIFT** aferente sumei totale de 100.000.000 USD, martorul a declarat că **nu își amintește să fi aplicat ștampila pe astfel de documente,** precizând că, în mod obișnuit, pe documentele SWIFT nu se aplica ștampila. De asemenea, acesta nu deține informații cu privire la modul de întocmire a respectivelor ordine de plată, persoanele care le-au semnat sau circumstanțele în care acestea au fost generate și transmise.*

Martorul a confirmat că nu au existat discuții interne în luna septembrie 2014 referitoare la transmiterea către GazPromBank sau la eventuale probleme privind executarea unor plăți, precum și că nu deține cunoștință despre existența unei sustrageri a sumei de 100.000.000 USD din contul corespondent al băncii.

*Instanța de apel reține că din declarațiile martorului rezultă implicarea inculpatului în structura ierarhică de conducere a băncii, inclusiv în calitate de președinte al acesteia, cu atribuții de coordonare și participare la procesul decizional al instituției, inclusiv în cadrul ședințelor organelor de conducere. De asemenea, rezultă că **inculpatul avea acces la documentele de interes bancar** și **putea intra în posesia ștampilei instituției** în anumite circumstanțe de serviciu, în cadrul procedurilor interne.*

În aceste condiții, Colegiul apreciază că declarațiile martorului confirmă existența unui cadru organizațional în care inculpatul exercita funcții de conducere și avea atribuții de coordonare și semnare în activitatea bancară.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul VIERU Igor, a declarat instanței de judecată că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au activat împreună la Banca de Economii.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a comunicat că a activat la BEM în perioada 2004-2016 în calitate de șef adjunct al DOVRE. Nu ține minte cine cura activitatea direcției lor. El era șeful secției Monitorizare și control. Atribuțiile sale erau: prezentarea și perfectarea rapoartelor la BNM, gestionarea activității caselor de schimb valutar ale băncii. Despre colaborarea dintre BEM și GazPromBank în 2013-2014 nu cunoaște, deoarece secția Corespondența bancară nu era în subordinea lui. Cu referire la rapoartele pe care le prezenta la BNM, erau 2-3 persoane în secție care din sistemul operațional bancar extrăgeau date. În baza datelor din sistem se făceau rapoarte. Ulterior, aceste rapoarte se tipăreau pe hârtie, dar în ultima perioadă se trimiteau în format electronic. Aceste rapoarte erau pregătite și erau date la semnare conducerii băncii. În perioada 24-25 noiembrie nu ține minte dacă au fost prezentate rapoarte la BNM. În aceste zile se proceda ca în fiecare zi de lucru. Dacă trebuia de prezentat un raport, îl prezenta. El nu prezenta la BNM rapoarte cu privire la plasări de mijloace bănești în GazPromBank. Nu cunoaște cine prezenta așa informații. Nu cunoaște companiile ***** *****i-se-pare a fost acționat al băncii, dar nu poate spune exact. Despre ***** nu cunoaște. ***** Compania, *****, ***** la fel nu le cunoaște. Despre delapidarea a sumei de 100 000 000 dolari SUA din contul BEM NOSTRO în GazPromBank a aflat de la procurori.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a comunicat instanței că companiile *****și *****Group nu-i sunt cunoscute. ***** la fel nu le cunoaște, deoarece nu a lucrat cu clienți. Reieșind din toată informația pe care o cunoaște, nu dispune de informații că BÎRCA Viorel a delapidat suma de 100 000 000 dolari SUA. Despre 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, declară că ele i-au fost prezentate prima dată la Procuratură de către procurori.

Din declarațiile martorului VIERU Igor, Colegiul reține în mod esențial că acesta a activat în cadrul Băncii de Economii în perioada 2004–2016, în funcția de șef adjunct al DOVRE, având atribuții limitate la monitorizarea internă și întocmirea rapoartelor către BNM, fără implicare în administrarea conturilor corespondente sau în operațiunile SWIFT aferente acestora.

Martorul a confirmat că ***nu a avut competențe și nici implicare*** *în relația cu GazPromBank și* ***nu deține informații*** *privind operațiunile bancare din contul NOSTRO, inclusiv cele din perioada septembrie–noiembrie 2014. De asemenea, a declarat că* ***nu a participat*** *la procesarea sau raportarea operațiunilor de plasare sau transfer al sumelor în valută străină în conturile corespondente externe.*

Referitor la suma de 100.000.000 USD și cele 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, martorul a arătat că ***nu a avut cunoștință*** *despre aceste tranzacții în exercitarea funcției sale, luând cunoștință despre ele doar în cadrul urmăririi penale.*

Martorul a precizat că ***nu cunoaște societățile*** *comerciale implicate în operațiunile respective și* ***nu deține informații*** *care să confirme implicarea inculpatului în acțiuni de delapidare sau însușire a mijloacelor financiare.*

Instanța de apel reține că declarațiile martorului nu confirmă implicarea directă a inculpatului în operațiunile financiare analizate și nici în circuitul tehnic al transferurilor SWIFT, acestea ***relevând doar lipsa de cunoaștere a martorului asupra acestor operațiuni și absența atribuțiilor sale în domeniul respectiv.***

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul IOVU Maria, a declarat instanței de judecată că nu cunoaște persoana de pe banca acuzaților.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că prin prisma atribuțiilor de serviciu, în secția în care activează, monitoriza în perioada 2013-2014 activitatea BEM în ce privește informația prezentată zilnic de către bancă precum și informația prezentată prin rapoartele financiare. BEM prezenta rapoarte lunare și unele trimestriale. Se mai prezenta informație zilnică cu privire la indicatorii principali din bilanțul consolidar. Cu referire la controlul din oficiu, ca rezultat a fost constatate mai multe neajunsuri ce ține de activitatea băncii. Merge vorba de acordarea unor credite cu încălcarea normelor de creditare. Totodată, este vorba despre transferul din 10 septembrie efectuat din contul Băncii de Economii, un transfer care s-a efectuat cu semnarea fizică a unor SWIFT-uri și cu prezentarea lor fizică la GazPromBank. Prin aceste constatări s-au încălcat mai multe acte normative ale Băncii Naționale ce ține de Regulamentul cu privire la expuneri mari. Prin această tranzacție s-au mai încălcat acte normative ce ține de evidența contabilă. Ca urmare a acestor încălcări, au fost aplicate sancțiuni în formă de amendă unor foști administratori ai Băncii de Economii. Au fost aplicate sancțiuni lui Viorel BÎRCA , BARGUEVA Irina, Ilan ȘOR, Ivan URSU și BUDZA. *****și *****Group le cunoaște din informația prezentată de bancă precum că aceste persoane juridice au fost creditate. La 24 septembrie banca a menționat că s-a majorat articolul Credite și Împrumuturi prin faptul că s-a acordat mai multe credite unor persoane juridice. În acea zi *****și *****, fiind argumentate că aceste împrumuturi sunt asigurate cu garanții bancare din Federația Rusă. Respectiv, la acel moment nu putea fi identificat că aceste credite sunt acordate cu încălcări, deoarece expunerea era nulă, având în vedere garanția bancară. Ulterior, în cadrul controlului din oficiu, a fost constatat că garanțiile bancare nu sunt reale. Prin urmare, creditele s-au acordat cu încălcarea actelor normative ale Băncii Naționale. Ce ține de transferul din 10.09.2014 din contul Băncii de Economii deschis la GazPromBank, acest transfer a fost efectuat în baza unor SWIFT-uri tipărite și semnate fizic, ceea ce de regulă, acest lucru se face automat, prin transferuri SWIFT electronic. S-au făcut transferuri către 7 persoane juridice. Banca nu a reflectat în evidența contabilă ieșirea acestor mijloace din cont. În perioada octombrie-noiembrie 2014, la acel moment nu a constatat că nu au fost raportate toate tranzacțiile, dar ulterior s-a stabilit că Banca de Economii nu a reflectat în evidența contabilă ieșire aceste 100 000 000. Rapoartele care erau prezentate zilnic și lunar la BNM de către BEM, erau semnate de către președintele băncii. Nu ține minte dacă erau semnate de către contabila șef. După regulament, cunoaște că trebuia să fie semnate de către președintele băncii.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că nu deține de careva informații privind condițiile încheierii contractului privind deschiderea contului corespondent al BEM în GazPromBank. Circumstanțele în care a avut loc

constituirea contului cu suma 100 421 923 al BEM în GazPromBank nu le cunoaște. Circumstanțe în care au fost încheiate contracte subordonate ale BEM, cunoaște că au fost încheiate așa contracte. Aceste datorii au fost atrase pe termen lung până la 5 ani. Referitor la condițiile în care a fost încheiat contract conform căruia *****a plasat la contul de depozit al BEM suma de 50 000 000 dolari SUA, declară că a fost așa contract de plasare a acestor mijloace, dar condițiile încheierii acestui contract nu le ține minte. Banca de Economii nu s-a aflat sub supraveghere specială. Banca de Economii s-a aflat sub administrare specială din noiembrie 2014 până la data retragerii licenței. Banca de Economii în anul 2013 deja se afla sub supraveghere. Acest lucru însemnă că ei în fiecare zi Banca prezenta informații cu privire la indicatorii principali și argumentările cu privire la modificarea acestora. Această informație se raporta zilnic membrilor comitetului executiv al Băncii Naționale. S-a instituit această procedură, deoarece au fost instituite controale complexe la Bancă și în baza încălcărilor constatate în activitatea acesteia. Ilan ȘOR și membrii consiliului de administrare au fost secționați, deoarece s-a încălcat actul normativ cu privire la acordarea creditelor. Dacă în hotărâre sunt menționate celelalte companii, înseamnă că ele la fel au primit credite și ele erau să fie menționate în hotărâre. Nu știe dacă Hotărârea de sancționare din 2 februarie 2017 vizează și alte persoane juridice. De careva informații care ar indica că contractele încheiate de BEM cu *****și *****sunt fictive nu dispune. BARGUEVA a fost sancționată pentru semnarea SWIFT-urilor privind transferul celor 100 000 000. Referitor la operațiunile bancare a decontărilor prin odinele de plată SWIFT, dacă banca care execută ordinul de plată are obligația să informeze cealaltă bancă, declară că nu este specialist și nu cunoaște acest lucru. Nu cunoaște când GazPromBank a informat BEM despre efectuarea decontărilor în baza SWIFT-urilor din 10.09.2014. Această informație a fost primită de la Banca de Economii. Referitor la 24 noiembrie 2014, dacă BEM-ul a reflectat în evidența contabilă date veridice referitor la soldul contului NOSTRO în GazPromBank, după cum a menționat și la audieri, la 24.11 a fost reflectată în evidența contabilă ieșirea acestor mijloace, adică a fost egalat bilanțul. Dacă fără un mesaj SWIFT privind executarea ordinelor de plată SWIFT prin decontare, adică în lipsa documentului primar, dacă BEM putea să reflecteze în evidența contabilă operațiunile ce țin de executarea acestor 7 ordine de plată SWIFT, declară că, după părerea ei, dacă banca a semnat aceste documente fizic și ar fi argumente că aceste mijloace au plecat legal și totodată au explicații de ce nu s-a făcut transferul clasic în SWIFT, această tranzacție trebuia să fie evidențiată în evidența bancară. Nu cunoaște cine a beneficiat total sau parțial de mijloacele financiare decontate de la BEM în baza celor 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, ține minte cum au fost transferate. Au beneficiat 7 companii, din care făceau parte și acționari ai băncii. Reieșind din cunoștințele pe care le are, dacă cunoaște că 7 ordine de plată SWIFT datate cu 10.09.2014 aveau același număr și timp de formare (an, lună, dată, minută și secundă), declară că nu poate să răspundă la această întrebare. Așa situație nu a întâlnit. Dacă cunoaște când acele 7 ordine de plată au fost decontate, declară că banca a raportat la BNM că mijloacele au ieșit la 10.09. 2014. (data raportării a fost ulterioară). De facto, decontarea acestor sume nu cunoaște când a avut loc, deoarece această informație nu a fost raportată la BNM. Despre aceste tranzacții a fost informată de către Banca de Economii ulterior. Controlul s-a făcut de către specialiștii din cadrul secției, dar ea are atribuție, deoarece ea este șeful Secției. Dacă a stabilit careva

informații care ar permite să se înțeleagă când a aflat BARGUEVA și BÎRCA despre existența 7 ordine de plată SWIFT și despre decontările în baza acestor ordine de plată, declară că nu a stabilit. Careva informații că BÎRCA Viorel ar fi sustras suma de 100 000 000 dolari SUA aflate la contul corespondent al BEM în GazPromBank , declară că nu cunoaște acest aspect. În legătură cu dosarul numit „Frauda Bancară" ea a fost audiată doar în acest dosar. La urmărire penală a fost invitată de 2 ori. În materialele dosarului este doar un proces-verbal de audiere, deoarece a venit prima dată, i-au pus întrebări și i-au spus că poate să pregătească aceste răspunsuri în formă scrisă și să vină a doua zi să le prezinte. Nu cunoaște dacă pe 24.11.2014 au fost întocmite 2 ordine de plată SWIFT privind transferul a câte 50 000 000 dolari legate de companiile *****și *****.

Din declarațiile martorului IOVU Maria rezultă, în mod esențial, că ***în urma controlului efectuat*** *asupra activității Băncii de Economii în perioada 2013–2014* ***au fost constatate multiple încălcări grave*** *ale normelor bancare și contabile,* ***inclusiv în legătură cu operațiunile de transfer din data de 10.09.2014 în sumă totală de 100 000 000 USD.***

Martorul confirmă că ***aceste transferuri*** *au fost realizate prin intermediul unor ordine* ***SWIFT*** *tipărite și semnate fizic, cu transmitere la banca corespondentă, ceea ce reprezintă o* ***abatere de la procedura standard electronică de procesare SWIFT****, fiind astfel încălcate normele Băncii Naționale privind executarea și evidența operațiunilor bancare.*

Totodată, s-a constatat că Banca de Economii ***nu a reflectat în evidența contabilă ieșirea mijloacelor financiare aferente acestor 7 ordine de plată****, ceea ce a generat neconcordanțe majore în raportările financiare și în evidența soldurilor contului NOSTRO.*

Martorul a mai declarat că, ulterior, ***au fost aplicate sancțiuni administrative*** *mai multor persoane din conducerea băncii,* ***inclusiv lui Viorel BÎRCA*** *, Irina BARGUEVA și altor administratori,* ***ca urmare a constatării încălcărilor privind acordarea creditelor și efectuarea operațiunilor bancare cu nerespectarea cadrului normativ****.*

Se reține că martorul a confirmat existența operațiunilor de creditare și transfer către mai multe persoane juridice, însă unele dintre acestea au fost inițial justificate prin garanții bancare externe, ***ulterior constatate ca nefiind reale****.*

În ceea ce privește implicarea directă a inculpatului, martorul declară că nu deține informații privind participarea acestuia la delapidarea sumei de 100 000 000 USD și nu a stabilit legături directe între inculpat și mecanismul concret de sustragere a mijloacelor financiare. Cu toate acestea, din ansamblul declarațiilor rezultă că operațiunile analizate au avut loc în cadrul unui proces decizional și operațional intern viciat, ***cu implicarea conducerii băncii*** *și a mai multor structuri administrative, fiind constatate abateri sistemice în procesarea, evidența și raportarea tranzacțiilor bancare.*

Astfel, declarațiile martorului confirmă existența faptelor materiale privind efectuarea transferurilor, neregularitatea acestora și neînregistrarea contabilă corespunzătoare, precum și ***implicarea unor factori de decizie din cadrul Băncii de Economii****.*

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul GOLOVCENCO Elena, a declarat instanței de judecată că cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au activat împreună la Banca de Economii.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul suplimentar a comunicat instanței că în perioada 2013, până la 22 martie a ocupat funcția de șef al Secției Economice. Începând cu 22 martie 2013 i-a fost încredințată funcția de prim-director adjunct al Filialei nr.1 Chișinău până la închiderea Băncii de Economii, aproximativ 16 ianuarie 2016. În perioada 2013-2014, în cadrul Băncii de Economii nu a fost membru a nici unui organ de conducere. Persoanele juridice *****și *****nu le cunoaște, deoarece banca a avut foarte mulți clienți. Despre *****își aduce minte. A fost deschis depozit la Banca de Economii de către *****. Depozitul a fost deschis în baza cererii de deschidere și documentelor conform procedurii. Cu referire la plasamentul de 50 000 000, declară că procesul-verbal al consiliului de administrare nr. 95 din 02.08.2013 nu a parvenit la filiala Nr.1. După părerea ei s-a semnat cererea de deschidere și contractele de depozit cu privire la plasamentul de la *****. Nu poate explica faptul documentării în termeni ireali de reduși a operațiunilor cu privire la deschiderea depozitului de către *****. Nu-și aduce aminte dacă au parvenit careva indicații la demararea acestei proceduri fulger. Au fost respectate procedurile interne ale băncii la intrarea banilor în cont. Ea nu poate să spună pe ce cont au intrat banii la ora 15:27, deoarece nu are extrasele în față și nu poate să se expună. Despre cele 7 mesaje SWIFT din 10.09.2014 care vizează suma de 100 000 000 dolari nu cunoaște nimic. *****GROUP și *****au fost clienții băncii. Careva tangență la contul corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank nu a avut tangență niciodată. Despre mesajele SWIFT cu cod 199 din 24.11.2014 parvenite de la GazPromBank nu cunoaște nimic și nici despre conținutul acestor mesaje la fel nu cunoaște nimic. Despre mesajele SWIFT cu cod 103 din 24.11.2014 la fel nu cunoaște nimic. Nu-și aduce aminte dacă Filiala nr.1 a avut careva tangență cu transferul de la *****GRUP și *****către *****. Filiala nr.1 n-a avut tangență cu operațiunile de plasare a 50 000 000 dolari SUA la 13.09.2013 sub formă de credite subordonate. Dacă la emiterea ordinelor de plată, dacă a verificat acoperirea bănească și dacă sunt bani în cont, declară că toate tranzacțiile se execută din conturile clienților în baza ordinelor de plată prezentate de către client doar dacă sunt mijloace bănești suficiente în cont. În cazul la *****s-a verificat obligatoriu dacă au fost mijloace bănești suficiente în cont. Dacă a fost decizia consiliului băncii, atunci a avut dreptul să semneze un asemenea contract.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că nu cunoaște circumstanțele în care Ivan CRIVCESNSCHII a încheiat contract cu GazPromBank cu privire la deschiderea contului corespondent. Deschiderea contului de depozit de către *****nu-și aduce aminte când a avut loc și nu-și aduce aminte dacă până a face plasarea de 50 000 000 a avut cont de depozit la Banca de Economii. În ceea ce privește Sisteme Informaționale, încheierea contractului de depozit și plasarea mijloacelor financiare în sumă de 50 000 000 dolari, dacă a intrat în contul de depozit la 02.08.2013, înseamnă că s-a finalizat în ziua respectivă. BÎRCA Viorel a fost numit în funcția de președinte interimar al Băncii de Economii în anul 2014, dar nu-și aduce aminte exact. Fiind audiată la urmărirea penală în legătură cu transferurile din 24.11.2014 și 25.11.2014, mai bine zis întocmirea documentelor de plată din numele clienților băncii *****și *****GRUP în beneficiul nerezidenților *****, dacă ordinele de plată de la companiile nominalizate sunt reale și au fost întocmite în cadrul nr.1, dacă au trecut pe extrasele clienților și au fost înregistrate în sistemul contabil al băncii, atunci ele au fost prezentate și sunt reale. Referitor că la 24 și

25.11.2014, dacă puteau fi întocmite ordine de plată SWIFT dacă *****și *****nu ar fi avut mijloace financiare în cont, declară că nu poate să răspundă la întrebare, deoarece partea de SWIFT a fost în componența Oficiului Central al Băncii. Nu cunoaște în ce legătură a fost necesar întocmirea ordinelor de plată la data de 25.11.2014 privind efectuarea plăților din contul clienților *****și *****GROUP în cazul în care ordine de plată similare au fost întocmite și expediate anterior pe 24.11.2014. De careva informații privind implicarea lui BÎRCA Viorel în sustragerea, delapidarea mijloacelor financiare în sumă de 100 000 000 din contul corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank nu dispune. De careva informații că Banca de Economii ar fi înaintat o acțiune civilă privind încasarea sumei de 100 000 000 dolari SUA de la GazPromBank nu dispune. Dacă hotărârile Consiliului băncii erau/sunt obligatorii pentru ea, în funcția pe care a deținut-o și oricare alt angajat al băncii, declară că erau. Nu cunoaște cine a redactat procesul verbal nr.95 al Consiliului Băncii din 02.08.2013. Dacă procesul verbal nr.95 conținea clauzele esențiale ale contractului încheiat ulterior cu *****privind atragerea sumei de 50 000 000 dolari SUA, declară că ea în general nu-și aduce aminte dacă a văzut acest proces verbal. Dacă clauzele contractului încheiat cu *****privind atragerea sumei de 50 000 000 dolari SUA ar fi conținut condițiile procesului verbal nr.95 din 02.08.2013, declară că ea nu a văzut acel proces-verbal. Probabil a fost o circulară care ar fi conținut anumite condiții cu legătură la aceleași clauze contractuale care sunt și în procesul verbal nr.95 din 02.08.2013. Nu cunoaște că mijloacele financiare în sumă de 50 000 000 dolari parvenite la contul curent al *****au fost transferate de către OOO ***** sau de altă companie.

La întrebările instanței, martorul a declarat că susține declarațiile date astăzi în ședință de judecată. Concretizează că nu a văzut acel proces verbal nr.95 din 02.08.2013. A trecut un an și jumătate și sunt consecințele covidului care afectează memoria. La momentul actual nu ține minte cu exactitate și nu poate să-și aducă aminte. Tranzacțiile mari n-au fost niciodată negociate de către Filiala nr.1 Chișinău. Foarte rar a semnat contracte de depozit cu suma de la 50 000 000 dolari SUA. Nu poate spune dacă ține minte sau nu ține minte detaliile acestor contracte. Ține minte că a fost un așa contract cu sumă de la 50 000 000 dolari SUA. Proiectul contractului a fost întocmit de către Secția Economică a filialei. Conform procedurii tot pachetul și cererea de deschidere se prezintă de către client. Ulterior se deschide contul de depozit, iar după aprobarea depozitului de către conducerea filialei (contabilul șef și ea) se deschide depozitul. Ea a studiat clauzele contractuale. Ea a avut dreptul să semneze așa contracte, dacă a fost decizia băncii. Contractul a fost încheiat în baza deciziei Oficiului Central. În cazul dat, a fost decizia Consiliului Băncii. Nu-și aduc aminte cine era conducătorul consiliului băncii la acel moment. Nu ține minte dacă a stat împreună și dacă a văzut persoana contrasemnatară a contractului. Nu ține minte unde a spus adevărul. Acum sau la urmărirea penală.

Din declarațiile martorului GOLOVCENCO Elena rezultă că aceasta a deținut funcții de conducere în cadrul Băncii de Economii, inclusiv de prim-director adjunct al Filialei nr.1 Chișinău, având atribuții directe în procesarea și semnarea unor operațiuni bancare, inclusiv contracte de depozit de valori mari.

*Martorul confirmă existența operațiunilor financiare de amploare, inclusiv plasamentul de 50 000 000 USD efectuat de „*****”, însă declară că* ***nu își amintește în***

detaliu procedura decizională internă *și* ***nu poate confirma*** *existența sau conținutul procesului-verbal al Consiliului Băncii nr. 95 din 02.08.2013, care ar fi stat la baza acestor operațiuni.*

Cu referire la transferurile din 10.09.2014 în sumă totală de 100 000 000 USD, martorul declară că ***nu are cunoștință*** *despre cele 7 ordine SWIFT,* ***nu a participat*** *la procesarea acestora și* ***nu a avut atribuții*** *în domeniul SWIFT, aceste operațiuni fiind gestionate la nivelul Oficiului Central al băncii.*

*De asemenea, martorul confirmă existența unor operațiuni ulterioare (24–25.11.2014) privind plăți din conturile unor companii precum *****și *****GROUP, însă susține că* ***nu cunoaște circumstanțele concrete*** *ale întocmirii ordinelor de plată și nici legătura acestora cu lipsa mijloacelor financiare în conturile respective.*

În ceea ce privește implicarea persoanelor din conducerea băncii, martorul ***nu deține informații directe*** *privind rolul inculpatului în efectuarea sau autorizarea transferurilor contestate și* ***nu confirmă*** *existența unor acțiuni de delapidare sau sustragere a mijloacelor financiare de 100 000 000 USD din contul corespondent al BEM.*

Totodată, martorul confirmă caracterul formal al deciziilor Consiliului Băncii și faptul că acestea erau obligatorii pentru subdiviziunile băncii, însă ***nu își amintește*** *în concret conținutul și modul de implementare al acestora în cazul operațiunilor analizate.*

Se reține că declarațiile martorului evidențiază existența unor operațiuni bancare de amploare și a unui circuit decizional centralizat, limitându-se la aspecte de ordin general, procedural și ***de memorie incompletă asupra evenimentelor relevante****.*

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul BEJAN Anastasia, *la întrebările acuzatorului de stat, a declarat instanței că* ea a fost executorul raportului controlului tematic din luna mai 2015 care a fost efectuat la solicitarea CNA. Raportul pe care ei l-au întocmit cuprindea aspecte cu privire la contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii în GazPromBank. La CNA i-a fost adresată o singură întrebare. Nu a fost o întrebare ce ținea nemijlocit de controlul efectuat. I s-a adresat întrebarea referitor la plățile efectuate de către un agent economic în favoarea altor agenți și anume referitor la Banca prin intermediul cărora au fost efectuate plățile. Denumirea băncii este GazPromBank. Acest aspect n-a fost specificat în raport. Răspunsul a reieșit din documentele prezentate de Banca de Economii care au fost anexate la raport. Controlul tematic a fost efectuat de o echipă formată din 3 persoane. Ea care era șef al controlului și colegii ei din cadrul BNM Ion BURLEA și Ion ROLER. Raportul a fost semnat doar de ea, deoarece în perioada când acesta a fost expediat către CNA, colegii ei se aflau în concediul de odihnă anual.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a comunicat că este specialist în domeniul „Supraveghere bancară”. La momentul întocmirii raportului activa în același domeniu. În cazul în care actul de control întocmit de către specialiștii BNM conține date denaturate, nu cunoaște dacă aceștia sunt pasibili de răspundere disciplinară. În cadrul controlului efectuat, dacă a elucidat și constatat circumstanțele în care în luna august 2013 a fost deschis contul corespondent în GazPromBank, din câte își amintește, declară că da. Nu-și amintește la moment circumstanțele deschiderii contului corespondent în GazPromBank.

Ea a fost atrasă în calitate de specialist pe marginea acestui dosar după efectuarea controlului tematic. De careva informații privind întocmirea a 7 ordine de plată SWIFT datate cu luna 09.2014 și privind modul de efectuare a decontărilor în baza acestor 7 ordine de plată SWIFT a sumei de 100 000 000 dolari SUA, la moment nu-și amintește, deoarece n-a fost obiectul controlului efectuat la solicitarea CNA. Referitor la mijloacele financiare în mărime de 50 000 000 dolari SUA plasate de *****la contul de depozit și dacă au parvenit de la***** sau de la alt agent economic, declară că conform informației obținute de la bancă în cadrul controlului care ulterior a fost reflectată în raport, mijloacele au parvenit din împrumutul de la*****. Dacă a elucidat circumstanțe în care în luna 09.2014, GazPromBank a efectuat decontări din contul corespondent al BEM prin transferarea în beneficiul companiei ***** Compania a sumei de 50 000 000 dolari SUA, din câte își amintește, perioada controlului n-a inclus această perioadă. (09.2014). De careva informații în acest sens nu dispune. Ca efect al controlului de echipa de control sau din alte surse, de careva informații privind circumstanțele în care în luna 09.2014 au fost efectuate decontări din contul corespondent al BEM în GazPromBank privind transferul a mai multor sume în total în valoare de 50 000 000 dolari SUA către companiile care anterior au acordat credite subordonate lui BEM, nu dispune. Reieșind din rezultatele controlului, dacă au fost stabiliți indici privind delapidarea mijloacelor financiare de la BEM de către BÎRCA Viorel, declară că nu. Dacă dispune sau nu de cunoștințe în partea ce ține de regulile de perfectare și punere în executare a ordinelor de plată SWIFT, declară că nu este specialist în acest domeniu.

Din declarațiile martorului BEJAN Anastasia rezultă că aceasta a participat, în calitate de specialist al Băncii Naționale a Moldovei, la efectuarea controlului tematic din mai 2015, realizat la solicitarea CNA, având ca obiect inclusiv activitatea contului corespondent NOSTRO al Băncii de Economii în GazPromBank.

Martorul confirmă că, în cadrul acestui control, au fost analizate documente furnizate de Banca de Economii, însă anumite ***aspecte relevante privind fluxurile financiare și operațiunile SWIFT nu au fost incluse în raportul final*** *sau nu au constituit obiect direct al controlului.*

Cu referire la operațiunile din 10.09.2014 în sumă de 100 000 000 USD, martorul declară că nu a analizat în mod direct cele 7 ordine de plată SWIFT și nu deține informații privind modul de executare a acestora, întrucât acestea nu au făcut obiectul controlului efectuat.

*Referitor la operațiunile de plasament de 50 000 000 USD efectuate de „*****”, martorul indică faptul că, potrivit documentelor analizate în cadrul controlului, sursa fondurilor a fost un împrumut acordat de „Finansovaia Regionalinaia Compania”, fără a extinde analiza asupra eventualelor fluxuri ulterioare din septembrie 2014.*

Totodată, martorul confirmă că nu deține competențe tehnice privind regulile de procesare și executare a ordinelor SWIFT și că analiza efectuată a avut un caracter strict de supraveghere bancară, limitată la informațiile puse la dispoziție de bancă și la obiectul concret al controlului.

În esență, declarațiile martorului evidențiază existența unui control oficial al BNM asupra activității Băncii de Economii, fiar aspectele SWIFT din 10.09.2014 rămânând în afara obiectului verificării efectuate.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul BURLEA Ion*, a declarat instanței că* cunoaște persoana de pe banca acuzaților ca rezultat al activității sale.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a comunicat instanței că a participat la controlul tematic efectuat în perioada 26 mai-19 iunie 2015. La întocmirea raportului a participat ca membru al echipei. N-a semnat raportul, deoarece era în concediu când a fost pregătit spre examinare raportul. Nu a avut careva opinii separate față de ceea ce este scris în raport. Cu privire la aspectul ce a vizat verificarea tranzacțiilor de pe contul corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank, declară că, din câte își aduce aminte, controlul a vizat și unele aspecte aferente din contul corespondent al BEM în GazPromBank pentru perioada august 2013. În rezultatul controlului cu referire la plasarea a 50 000 000 dolari SUA, ei au constatat în raport că prima dată banii au intrat pe contul la *****ca urmare a unui transfer de la o companie din Rusia, scopul fiind un împrumut. A verificat și ce s-a făcut ulterior cu banii dați și, conform datelor prezentate de BEM, au fost făcute mai multe achitări cu două companii străine pe parcursul lunii august 2013 în sume foarte mari. Cu referire la plasarea 50 000 000 dolari SUA parvenite din credite subordonate, declară că nu a verificat el acest aspect.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat că în cazul în care actul de control conține date neobiective, față de cei care efectuează controlul, nu cunoaște ce sancțiuni se aplică. A fost atras în calitate de specialist pe marginea prezentei cauze penale. Controlul în cauză s-a efectuat în baza unei ordonanțe CNA din anul 2015. Ulterior a fost chemat la Procuratura Anticorupție la începutul anului 2021 ca specialist. Înainte de a începe executarea acestei ordonanțe, nu ține minte dacă a fost invitat la organul de urmărire penală pentru a-i fi explicate drepturile și obligațiile. Pe marginea acestui dosar, a fost pentru prima dată în anul 2021 la organul de urmărire penală. El a mai fost la CNA și Procuratură, dar nu știe pe ce dosar. În rezultatul acestui control, sau din alte surse, dacă i-au devenit cunoscute circumstanțele în care în 2013 a fost deschis contul corespondent al BEM în GazPromBank, declară că parțial au fost acoperite aceste aspecte în raport, dar detaliile nu-și aduce aminte. Circumstanțele în care au fost întocmite 7 ordine de plată SWIFT datate cu luna 09.2014 în baza cărora GazPromBank a decontat 100 000 000 dolari SUA și în special cine a întocmit, unde, când, în ce loc, cine le-a prezentat spre executare, declară că acest aspect parcă nu era acoperit de scopul controlului și nu ține minte să se fi verificat și să se fi scris despre asta în raport. Nu dispune de careva informații privind timpul, locul, persoana care a întocmit aceste 7 ordine de plată SWIFT, persoana care le-a prezentat la GazPromBank. Dacă cunoaște cine concret a dispus prin ordinele de plată SWIFT din 2014 decontarea în favoarea companiei***** a sumei de 50 000 000 dolari SUA, declară că prima etapă prin care s-au plasat banii ei au verificat-o în timpul controlului, dar a doua parte din 2014, nu ține minte să fi fost verificată. Cel puțin de el, deoarece controlul este efectuat de mai multe persoane. De informații în acest sens nu dispune. De careva informații privind persoana sau persoanele care în baza ordinelor de plată SWIFT datate cu luna 09.2014, a dispus decontarea în favoarea companiilor care au acordat credite subordonate anterior, a sumei de 50 000 000 dolari SUA, examinând raportul, declară că nu cunoaște. Dacă există la

BNM un act normativ care ar indica că un act de control poate fi considerat încheiat în lipsa semnăturilor tuturor persoanelor care au efectuat controlul, declară că nu cunoaște să existe un așa act intern care reglementează modul de semnare a actelor de control întocmite. Reieșind din faptul că din contul SII, adică nu din contul corespondent, au fost efectuate transferuri către două companii nerezidente în sumă de 50 000 000 dolari SUA, din câte își aduce aminte, din contul la SII au fost efectuate mai multe plăți către mai multe companii nerezidente în august 2013, reieșind din informația prezentată de BEM. Nu dispune de careva informație care ar indica asupra faptului că BÎRCA Viorel a delapidat 100 000 000 dolari SUA de la BEM.

Din declarațiile martorului BURLEA Ion rezultă că acesta a participat la controlul tematic efectuat de Banca Națională a Moldovei în perioada mai–iunie 2015, privind activitatea Băncii de Economii, inclusiv anumite aspecte legate de contul corespondent NOSTRO în GazPromBank.

Martorul confirmă că, în cadrul controlului, ***a fost analizată inițial originea sumei de 50 000 000 USD*** *plasate de „*****”, fiind stabilit că aceasta provine dintr-un transfer de la o companie din Federația Rusă, cu titlu de împrumut, iar ulterior au fost efectuate mai multe plăți către companii nerezidente în luna august 2013.*

Totodată, martorul precizează că nu a analizat în detaliu sau nu a verificat integral operațiunile ulterioare din anul 2014, inclusiv transferurile și decontările efectuate în baza ordinelor SWIFT din 10.09.2014 în sumă de 100 000 000 USD.

Cu referire la aceste 7 ordine de plată SWIFT, martorul declară că nu deține informații privind persoanele care le-au întocmit, locul și circumstanțele emiterii acestora, precum și modalitatea de transmitere către GazPromBank, ***aceste aspecte nefiind acoperite integral de obiectul controlului efectuat****.*

De asemenea, martorul confirmă că nu deține informații privind decidenții sau persoanele responsabile de efectuarea decontărilor ulterioare în baza acestor ordine de plată și nici privind eventuale fapte de delapidare a sumei de 100 000 000 USD de către Viorel BÎRCA sau alte persoane din conducerea Băncii de Economii.

În esență, declarațiile martorului evidențiază că analiza efectuată de echipa de control a fost una parțială, concentrată în principal pe perioada 2013 și pe fluxul inițial al fondurilor, fără a clarifica în mod complet mecanismul tranzacțiilor din septembrie–noiembrie 2014 și fără a stabili responsabilități individuale în legătură cu obiectul examinat.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul ZEMCIUC Eduard*, a declarat instanței că* nu cunoaște persoana de pe banca acuzaților.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a comunicat instanțe că cu referire la funcția pe care a deținut-o în 2013-2014, atribuțiile sale de serviciu erau decontările internaționale în cadrul BNM. Cu referire la serviciul SWIFT, direcția lor se ocupă cu operațiunile lor și nu controlau operațiunile băncilor comerciale. Puteau fi chemați la unele controale de către colegii de la Supraveghere bancară, dar funcția lor, nemijlocit, nu se ocupau cu controlul operațiunilor din băncile comerciale. Sistemul SWIFT este conceput și folosit pentru schimbul între bănci sau entități financiare pentru schimbul mesajelor

financiare care sunt standardizate. Referitor la evidență, din câte cunoaște, în sistemul SWIFT, orice mesaj care a fost compus, creat sau importat din alt sistem, el rămâne acolo și sistemul SWIFT asigură păstrarea mesajelor SWIFT timp de 124 de zile. Pentru mai mult timp, deja este problema fiecărui utilizator. Fiecare utilizator SWIFT trebuie să asigure păstrarea sigură, securizată și integrală. Mesajele SWIFT pot fi create nemijlocit într-o interfață SWIFT sau care sunt generate de alte sisteme „cord banking" și deja se importează în interfața SWIFT cu care lucrează banca. Interfața SWIFT asigură gestionarea mesajelor SWIFT de către utilizatorul SWIFT în sistemul SWIFT. Conform standardelor SWIFT, se spune că fiecare mesaj SWIFT trebuie să aibă număr unic. Dar această chestiune nu se verifică de SWIFT, dacă utilizatorul la mai multe mesaje SWIFT a pus unul și același număr. Despre dată, oră și secundă, nu se poate expune exact, dar este puțin probabil ca mai multe mesaje să fie înregistrate în sistem la aceeași dată, ora, minută și secundă. Astea sunt chestii tehnice care țin de alt domeniu. Mesajul SWIFT poate fi apreciat ca un document contabil care este reglementat de legislația națională. Presupune că el poate fi tratat conform legii contabilității. La urmărirea penală, din păcate nu poate să se expună dacă i-au fost prezentate 7 ordine de plată SWIFT datate cu 10.09.2014, deoarece a fost la mai multe audieri. Cu referire la 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014 și unul cu același număr, dar datata cu 03.09.2014, dorește să spună că mesajele SWIFT se consideră originale în sistemul SWIFT și în interfața SWIFT sau într-un sistem specializat care păstrează integral mesajele sigur și securizat. Astea de pe hârtie, se poate spune că coincid cu originalul, dar nu pot spune sigur că este mesajul original. Ce ține de defecțiunile sistemului SWIFT în una din băncile comerciale, asta nu ține de domeniul lor. Din câte ține minte, din ianuarie 2013 a fost pornit sistemul SWIFT FIN COPY la BNM de care poartă răspundere alt departament. Din ianuarie 2013 copiile mesajelor SWIFT cu conținut financiar și care conțin instrucțiuni de plată și transfer, sistemul SWIFT FIN COPY face automat copia la BNM. Asupra acestor aspecte crede că mai bine pot să se expună colegii din subdiviziunea respectivă. Totodată, din câte cunoaște, la fel din ianuarie 2013, în regulamentul Transfer de credit este stipulat că banca, în cazul în care nu funcționează sistemul SWIFT, este obligată să înregistreze cazul în registru și să raporteze la BNM, din ce cauză nu lucrează SWIFT-ul și la fel dacă folosește alternativă sistemului SWIFT.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că a fost invitat la organul de urmărire penală în calitate de specialist pe mesageria SWIFT. La urmărirea penală, organul de urmărirea penală nu l-a întrebat în ce circumstanțe puteau fi fabricate aceste 7 ordine de plată SWIFT. Dacă cele 7 ordine de plată SWIFT datate cu 10.09.2014 putea fi fabricate în afara instituției bancare și în afara sistemului SWIFT, declară că pe hârtie nu sunt încrezuți că corespunde cu originalul și, dacă presupun că ele au fost făcute în afara sistemului, atunci nu contează unde. Ce ține de cele 7 ordine de plată SWIFT pe hârtie, ele puteau fi perfectate în afara instituției bancare și în afara sistemului SWIFT. Aceste 7 ordine de plată SWIFT puteau fi create la orice calculator prin metoda culegerii sau scanării unui alt document SWIFT. Aceste 7 ordine de plată SWIFT puteau fi perfectate prin metoda scanării unui alt document SWIFT. Destinatarul mesajului SWIFT, instituția financiară bancară care efectuează decontări (GazPromBank) în baza mesajului SWIFT, dacă are obligația să informeze banca emitentă (BEM) a mesajului, declară că

destinatarul mesajului SWIFT nu este tot timpul banca corespondentă la care este deținut contul. Poate să fie o bancă intermediară. Dacă mesajul SWIFT cu instrucțiunea respectivă este transmisă la destinatar care deține contul corespondent al băncii respective, și deja în dependență de conținutul instrucțiunii, banca corespondentă, în baza acordului bilateral informează corespunzător deținătorul contului despre debitarea contului corespunzător. Nu dorește să se expună pe baza la niște documente pe hârtie care sunt originale sau nu. În cazul în care ar fi fost originale aceste acte, atunci GazPromBank trebuia să informeze BEM despre tranzacția efectuată. Cu referire la timpul în care trebuia să informeze, termenul este indicat în acordul de bilateral între părți. Faptul că se prezintă în aceeași zi, 7 ordine de plată SWIFT pe hârtie, emitent al mesajului financiar fiind BEM, toate 7 având același număr, dată, oră, minut și secundă de formare, dacă această situație denotă prezența unor dubii privind falsificarea lor, declară că la așa întrebare ar putea să răspundă specialiștii în alte domenii care ar putea să spună care este capacitatea sistemului ca în aceeași secundă să fie mai multe mesaje. Din punctul lui de vedere asta este mai puțin probabil. La fel, contra-partea, Gazpromul, persoana căruia i-au fost prezentate aceste acte pe hârtie, trebuia să se conducă de acordul dintre BEM și GazPromBank privind deservirea conturilor și cum se procedează în cazul în care nu lucrează sistemul SWIFT. În primul rând trebuia să fie respectată această procedură. Neconcordanțe avute în vedere de el la urmărirea penală reieșind din cele 7 ordine de plată SWIFT, declară că nu ține minte dacă a spus la urmărire penală despre neconcordanțe. La urmărirea penală i-au fost prezentate ordine de plată SWIFT, dar nu ține minte câte. Dacă a stabilit prezența unor neconcordanțe în conținutul acestora, declară că în copiile mesajelor SWIFT pe care le are acum în mâna lui, declară că dacă sunt 7 tranzacții diferite cu aceleași număr, asta deja nu este corect, deoarece fiecare tranzacție trebuie să aibă numărul său unic. Aceste neconcordanțe, în mod normal, ar trebuie să fie evidente pentru un angajat bancar, dar nu vreau să dea el apreciere la asta, deoarece sunt experți în domeniu care trebuie să se expună.

Din analiza declarațiilor martorului ZEMCIUC Eduard, raportate la circumstanțele cauzei și la obiectul acuzațiilor, Colegiul penal reține în esență că acestea au relevanță preponderent tehnică, privind funcționarea sistemului SWIFT și standardele de procesare a mesajelor financiare.

Martorul confirmă că sistemul SWIFT funcționează pe baza unor mesaje electronice standardizate, fiecare având în mod normal un identificator unic și fiind procesat în cadrul unei infrastructuri informatice securizate, iar evidența oficială a acestor mesaje se regăsește în sistemele electronice ale instituțiilor bancare. În acest context, declarațiile sale ***evidențiază o neconcordanță relevantă din punct de vedere tehnic,*** *și anume posibilitatea existenței unor ordine de plată pe suport de hârtie care reproduc aceleași elemente de identificare (****număr, dată, oră, minut, secundă****), situație pe care o apreciază ca* ***fiind puțin probabilă în condiții normale de funcționare a sistemului SWIFT****.*

*Totodată, martorul relevă că documentele SWIFT pe suport fizic pot fi reproduse prin metode externe sistemului bancar (****copiere, scanare****), ceea ce, coroborat cu lipsa garanției de autenticitate a copiilor pe hârtie, constituie un element ce* ***ridică dubii rezonabile asupra integrității și proveniență celor 7 ordine de plată din 10.09.2014****, invocate în cauză.*

Cu referire la mecanismul de executare a plăților internaționale, martorul arată că acestea sunt guvernate de acorduri bilaterale între instituțiile financiare, iar procedura de notificare și confirmare a tranzacțiilor depinde de aceste înțelegeri contractuale, aspect relevant pentru verificarea respectării fluxului legal de decontare în speță.

Deşi martorul nu deține informații directe privind întocmirea, semnarea sau transmiterea celor 7 ordine de plată SWIFT și nici privind persoanele implicate în efectuarea tranzacțiilor, declarațiile sale evidențiază ***existența unor neconcordanțe tehnice semnificative în raport cu standardele sistemului SWIFT****, elemente care pot susține ipoteza unei posibile neregularități în generarea sau utilizarea acestor documente în circuitul bancar.*

Prin urmare, din perspectiva instanței de apel, declarațiile martorului ZEMCIUC Eduard sunt relevante în special sub aspectul constatării unor posibile neconcordanțe tehnice și procedurale în documentele SWIFT analizate.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul RAILEANU Vlad, *a declarat instanței că* cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au fost colegi la Banca de Economii. Nu au fost direct în relații de subordonare.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a declarat instanței că activa ca contabil șef adjunct la Banca de Economii în perioada 2007-2016. Mai deținea o subfuncție – șef secție Conturi corespondente și decontări. Activitatea de bază a secției era efectuarea tranzacțiilor internaționale în valută străină prin sistemul SWIFT și în monedă națională prin sistemul SAPI. Toate tranzacțiile din numele clientului sau din numele băncii era efectuate prin intermediul secției sale. Deschiderea conturilor corespondente în băncile din străinătate țineau de Direcția valutară, adică încheierea contractelor cu băncile corespondente. Secția în care activa era responsabilă de deschiderea acestor conturi în bilanțul băncii cu informarea ulterioară a băncilor corespondente prin sistemul SWIFT despre deschiderea acestora. După ce au fost deschise conturile, au început să se efectueze transferuri. Contul corespondent în GazPromBank a fost deschis în 2013 și în cont, pe numele unui client pe care nu și-l aduce aminte, a venit o sumă în două tranșe în sumă totală de 100 000 000 dolari. Prin anul 2014, un client al băncii, a efectuat transferuri, indicând banca corespondentă GazPromBank. Prin sistemul SWIFT se fac transferuri în valută prin conturile corespondente deschise de BEM, atât și mesaje de comunicare și de informare. Dacă apărea o careva neclaritate în cauza unui transfer, ei comunicau cu banca doar prin SWIFT, deoarece comunicarea prin SWIFT era unica soluție acceptabilă de către bănci. Referitor la subiect, nu este sigur denumirea agentului economic, dar a fost transfer în valută străină (dolari SUA). Referitor la sumă nu este sigur. După ce a expediat plățile, de la GazPromBank prin care urma să treacă plata, a parvenit un mesaj unde a fost indicat că banca nu dispune de mijloace bănești în contul său corespondent în valoarea transferurilor efectuate. Adică transferul n-a trecut. Despre acest fapt a fost informată conducerea, nemijlocit pe BARGUEVA Irina care era contabil șef, deoarece el era subalternul ei direct. După aceasta a fost informat conducerea băncii direct în persoana lui BÎRCA Viorel care ocupa funcția de președinte interimar al băncii. Înainte de a efectua fiecare transfer, se verifică soldul contului în banca corespondentă. Adică se ia ultimul extras din cont transmis de către GazPromBank. Ultimul extras din cont indica suma

de 100 400 000 dolari SUA. De asta transferul și a mers mai departe cu toate semnăturile, adică a fost efectuat. După careva timp, i s-a comunicat că conducerea este la curent cu situația creată și trebuie să aștepte. Conform regulamentului trebuia să investigheze cazul insuficienței mijloacelor bănești prin comunicarea prin SWIFT și neconcordanța informației pe care o deținea Banca de Economii și GazPromBan . După aceasta a intervenit administrarea specială Băncii Naționale în persoana lui Ropot. Le-au strâns pe toți și li s-a spus că toate investigațiile ulterioare le va efectua Banca Națională. Cazul n-a fost investigat, dar pe la începutul anului 2015 el continua să activeze în bancă, dar avea acces restricționat. A fost invitat în anul 2015 de către persoane de la Banca Națională, auditul intern și BURLACU Corina. Era în biroul doamnei BURLACU și i s-a prezentat o copie a mesajului SWIFT efectuat de către un client al Băncii de Economii către altă destinație pe care n-o ține minte. Nu i s-a părut nimic neobișnuit la prima vedere. SWIFT-ul era o foaie A4 unde era informație despre SWIFT, doar că era semnat și ștampilat de către BÎRCA Viorel și BARGUEVA Irina și avea aplicată ștampila rotundă a băncii. De obicei, eliberarea copiilor mesajelor SWIFT clienților băncii era vizat și ștampilat de către colaboratorii secției sale. Imediat după aceasta i s-a prezentat încă un mesaj. Clientul la fel nu-l ține minte. Suma era diferită, doar că numărul mesajului era identic cu cel precedent, ceea ce era imposibil, deoarece numerele mergeau după rând. După aceasta i s-a prezentat încă 5 mesaje cu același număr, dată, doar că sumele erau diferite. Cel mai important că cifra de control a mesajului la fel era identică, ceea ce este imposibil în sistemul SWIFT. I s-a propus să verifice dacă sub așa număr există în arhiva de mesaje a băncii SWIFT cu așa număr. SWIFT-ul exista cu același număr, doar că clientul era diferit, data era diferită și, i-se-pare, și destinația era diferită. L-au întrebat dacă cunoaște proveniența acestor mesaje. Mesajele date le-a văzut pentru prima dată în momentul prezentării. Răspunsul a fost să nu întreprindă nimic, deoarece conducerea este la curent și investighează cazul. Mesajul i-a fost trimis de către BARGUEVA. Ei nu puneau întrebări conducerii, ei doar executau indicațiile. Nu a solicitat de la BARGUEVA soldul contului la ziua aceea din GazPromBank. I s-au prezentat în total 7 ordine de plată SWIFT. Copiile se păstrează în baza de date. Este o bază de date din sistemul SWIF. Copia mesajului se tipărește din SWIFT. În sistem nu era așa ordine de plată. Era doar acel anterior, original. Nu cunoaște nimic despre creditele acordate lui *****și *****, deoarece nu avea acces la așa informație. Creditele se acordau de secția creditară, filiala 1, după care clientul efectua transfer la fel în filiala 1. În secția SWIFT transferul venea întocmit din filială. Curatorul Direcției Contabilitate era BÎRCA Viorel. Curatorul Direcției Valutare nu-l ține minte. Despre orice mișcare în contul corespondent al Băncii de Economii deținut în GazPromBank, GazPromBank trebuia să informeze Banca de Economii imediat a doua zi. La ora 09:00 dimineață ei deja aveau informație cu privire la soldurile în cont. Vizualizând ordinele SWIFT prezentate de către acuzatorul de stat, comunică că aceste mesaje SWIFT sunt aceleași ordine de plată care i-au fost prezentate la începutul anului 2015 de către Corina BURLACU și persoanele care se aflau în biroul ei. El, ca specialist, în primul rând, observă că numărul de referință este identic la toate mesajele și timpul de executare a mesajelor este același. Ar fi posibil ca într-o secundă să treacă 3 mesaje, dar 7 este imposibil. Numărul de referință îl pun și ei manual și puteau greși. Puteau pune un număr de referință la 2 mesaje, dar nu la 7. Al treilea punct este cel mai important:

este un câmp de sistem generat de către sistemul SWIFT. El este unicul număr alfa numeric (în engleză: check sume) în tot sistemul. Nu poate fi același număr la mai multe mesaje. Ei trebuia să facă ordin valutar al unui client. Ordin valutar înseamnă că clientul împuternicește banca de a efectua un transfer valutar din contul său deținut în bancă către alt client. Ordinele valutare se efectuează prin conturile corespondente ale băncii deținute în străinătate. După inițierea administrației speciale de către Banca Națională, la începutul anului 2015, prin intermediul Irinei BARGUEVA a primit propunere de o eventuală angajare la (IPTH) clădirea de la Ștefan cel Mare intersecție cu Ismail. Încă nu era stabilit concret unde. Mergea vorba despre activitatea de contabilitate și transferuri. Se spunea că se strâng persoane care au activa în bancă. Se vorbea că din aceste 3 bănci o să se formeze altă bancă și va fi necesar lucrători. Din colegii lui erau BARGUEVA, BÎRCA Viorel, Olga BOTNARU. Mai erau persoane le Banca Socială și Unibank. I s-a transmis un plic prin intermediul lui BÎRCA Viorel cu suma identică pe care o primea în bancă, adică suma de 12 500 de lei care era și salariul lui la Banca de Economii. El a fost de 2-3 ori la IPTH și n-a stat acolo o perioadă constantă. Potrivit atribuțiilor de serviciu, el era unica persoană care autoriza plățile prin SWIFT. 7 ordine de plată SWIFT prezentate anterior n-au fost autorizate de el. Aceste 7 ordine de plată SWIFT n-au fost întocmite în Banca de Economii, deoarece persoanele care puteau să efectueze așa ordine erau la curent cu faptul că numărul nu poate fi același, ora nu poate fi aceeași și altele. Are impresia că ele au fost făcute de persoane care nu cunosc sistemul SWIFT. Faptul că pe ele sunt ștampila băncii și semnăturile conducerii băncii nu-le poate explica. Soldul din GazPromBank nu cunoaște cum s-a format. Plasarea în conturile corespondente în alte bănci nu ținea de direcția lui. Proveniența acestor bani nu o cunoaște. Înainte de a fi efectua un transfer din cont, clientul băncii urmează să depună o cerere către Direcția valutară. Responsabilul din filială efectuează transferul. *****, ***** *****și ***** au fost toți clienții băncii. Printre acestea nu cunoaște dacă sunt și acționari ai băncii. Nu cunoaște dacă exista vreo cerere a unei persoane juridice menționate supra privitor la efectuarea transferurilor de pe contul corespondent al BEM în GazPromBank. Susține pe deplin declarațiile date la urmărirea penală. Sensul noțiunii de delapidare o înțelege ca fiind o sustragere a unor mijloace bănești fără acordul persoanei sau forțat. După părerea lui, ordinele de plată SWIFT nu trebuiau să fie executate. Consideră că ordinele de plată SWIFT prezentate lui azi au semne de falsificare. Din câte vede, ștampila Băncii de Economii este pe ordinele de plată SWIFT și semnăturile lui BARGUEVA și a lui BÎRCA .

La întrebarea reprezentantului părții vătămate, martorul a comunicat instanței că în perioada 2013-2014 nu ține minte să fi existat cazuri să nu funcționeze sistemul SWIFT. Există sistem de rezervă în cazul defecțiunii liniei de bază. Acest sistem lucrează întotdeauna. Există o prevedere contractuală că în cazul unei defecțiuni, sistemul trebuie restabilit în 30 de minute. Ar fi trebuit ca GazPromBank să întrebe de ce aceste 7 ordine de plată au venit pe hârtie. Chiar dacă nu lucra sistemul SWIFT, ei puteau să sune. El ca specialist, el n-aș fi acceptat așa ordine de plată pe hârtie, la așa sumă, în afara sistemului. Nu cunoaște alte cazuri ca să fi fost prezentat ordine de plată SWIFT pe hârtie.

La întrebările avocatului în interesele inculpatului, martorul a declarat instanței că dacă BÎRCA Viorel a avut careva legături la deschiderea contului corespondent al BEM în GazPromBank nu cunoaște. La formarea soldului în sumă de 100 421 000 dolari SUA la fel

nu cunoaște dacă a avut vreo legătură. Dacă cunoaște că la 24.11.2014 a fost expediat în adresa GazPromBank 2 mesaje SWIFT privind efectuarea plăților de către *****ȘI *****în beneficiul a două companii nerezidente, fiecare plată a câte 50 000 000, declară că acestea au fost plățile efectuate și declară că au existat aceste 2 mesaje SWIFT, deoarece în baza lor și a aflat că nu sunt mijloace suficiente. Dacă la data de 25.11.2014 au fost expediate în mod repetat mesaje SWIFT către GazPromBank privind efectuarea plăților de către *****și *****GRUP, declară că nu poate spune cu siguranță acest lucru. Dacă ele au fost în sistem, înseamnă că au fost. Referitor la evenimentele din 24 și 25 noiembrie 2014 și încercările de a pune în executare mesajele SWIFT în favoarea lui *****și *****GRUP și dacă a primit de la GazPromBank mesaje că acestea ar fi ajuns prea târziu, declară că posibil a primit. Nu a primit în luna 09.2014, 10.2014 și 11.2014 mesaje de la GazPromBank în legătură cu efectuarea decontărilor în baza celor 7 mesaje SWIFT prezentate supra. Ultimul mesaj de la GazPromBank a fost în luna septembrie și era extras din cont. Soldul contului coincidea. I-a fost prezentat la urmărirea penală originalul ordinului de plată SWIFT din 03.09.2014. Nu a atras atenția dacă acest mesaj SWIFT presupune transferul sumei către *****LLC. Nu ține minte destinatarul celor 7 mesaje SWIFT. Reieșind din filele 76-77-78 din rechizitoriu unde sunt prezente 3 ordine de plată SWIFT, comunică că aceste sunt datate cu 10.09.2014. Reieșind din aceste 3 SWIFT-uri, beneficiarul este *****Rusia și este același cont. Nu dispune de careva informații cine este beneficiarul companiei TRANS TOUR. Vizualizând fila 83 din rechizitoriu, declară că este un mesaj SWIFT ce reprezintă un ordin de transfer în valută străină. Ordonatorul este *****în sumă de 50 000 000 dolari. Beneficiarul este ***** este datat cu 24.11.2014. Nu cunoaște de ce acest SWIFT n-a fost executat. Când a afirmat că aceste mesaje SWIFT puteau fi culese la calculator, redactate în WORD sau scanate, a avut în vedere că merge vorba despre un document scanat la calculator, descifrat într-un redactor și cules la calculator. Aceste ordine de plată SWIFT pot fi scanate, plasate în WORD și modificate. Sau persoana care cunoaște structura mesajului SWIFT poate să le întocmească la calculator. Nu cunoaște cine a aplicat pe ordinele de plată ștampila ”Copia corespunde originalului”. În cazul în care se eliberează ordin de plată SWIFT pe hârtie în copie, dacă se aplică sau nu ștampila dreptunghiulară, declară că se aplică ștampila dreptunghiulară de secția Conturi corespondente și decontări. Nu dispune de careva informații privind implicarea lui BÎRCA Viorel în delapidarea mijloacelor financiare prin folosirea a 7 ordine de plată SWIFT. Nu dispune de careva informații că cel puțin un cent din mijloacele decontate prin intermediul celor 7 ordine de plată SWIFT a ajuns la BÎRCA Viorel. Dacă dispune de careva informații ce ar permite excluderea faptului că semnăturile din numele lui BARGUEVA și a lui BÎRCA au fost scanate, declară că nu poate să se expună asupra acestui subiect. Nu deține de careva informații ce ar exclude faptul că aceste 7 mesaje ordine de plată SWIFT au fost făcute prin scanare de către beneficiarii din Federația Rusă.

Din analiza declarațiilor martorului RĂILEANU U Vlad, Colegiul penal reține că acesta a deținut funcții de conducere în cadrul Direcției Conturi Corespondente și Decontări a Băncii de Economii, având atribuții directe în administrarea operațiunilor SWIFT și a plăților internaționale, inclusiv autorizarea transferurilor și gestionarea

conturilor corespondente. Prin urmare, declarațiile sale au o relevanță probatorie directă asupra mecanismului de efectuare a tranzacțiilor examinate.

*Martorul confirmă că **în anul 2013** a fost deschis contul corespondent al BEM în GazPromBank, în care **au fost înregistrate intrări de aproximativ 100 000 000 USD**, iar ulterior, în **anul 2014**, au fost **inițiate transferuri internaționale prin sistemul SWIFT** către mai multe entități juridice. Acesta descrie mecanismul operațional standard al efectuării plăților, respectiv verificarea soldului contului corespondent în baza extraselor primite de la banca corespondentă și autorizarea transferurilor în baza acestor informații.*

*În ceea ce privește evenimentele din 10.09.2014, martorul indică **existența unor 7 ordine de plată SWIFT** care ar fi fost utilizate pentru efectuarea de transferuri în sumă totală de 100 000 000 USD, precum și faptul că, **ulterior, a fost notificat de către GazPromBank despre lipsa mijloacelor suficiente în contul corespondent**. Totodată, acesta **a informat conducerea** băncii, **inclusiv pe** contabilul-șef și pe **președintele interimar al băncii**, aspect relevant sub aspectul cunoașterii și implicării conducerii în derularea operațiunilor contestate.*

*Martorul **relevă existența unor neconcordanțe semnificative** în ceea ce privește cele 7 **ordine de plată SWIFT**, respectiv **utilizarea aceluiași număr de referință**, **aceeași dată** și **același timp de generare**, situație pe care o **apreciază ca fiind imposibilă în condițiile normale de funcționare a sistemului SWIFT**. De asemenea, acesta indică faptul că anumite câmpuri specifice sistemului (inclusiv elemente de control/check sum) nu pot fi identice pentru tranzacții diferite, ceea ce susține ipoteza unor documente neconforme sau reproduse în afara sistemului bancar.*

*În plus, martorul arată că **ordinele de plată SWIFT pe suport de hârtie nu corespund practicii uzuale de procesare electronică a transferurilor internaționale** și că, în mod normal, asemenea documente nu sunt acceptate în afara sistemului SWIFT, ceea ce întărește caracterul neobișnuit al modalității de derulare a tranzacțiilor din speță.*

*Totodată, declarațiile sale evidențiază faptul că **ordinele de plată SWIFT** prezentate ulterior **conțineau semnături și ștampile** ale conducerii băncii (**inclusiv BÎRCA Viorel** și BARGUEVA Irina), însă martorul nu poate explica proveniența acestora și nici modul în care au fost generate documentele, apreciind că acestea nu au fost emise prin sistemul intern al băncii.*

*Martorul mai arată că **7 ordine de plată SWIFT nu au fost autorizate de el, deși acesta avea atribuții de autorizare în cadrul secției**, și exprimă opinia că **respectivele documente** prezintă indicii de **falsificare**, inclusiv prin posibilitatea reproducerii lor prin scanare sau editare externă sistemului bancar.*

*Sub aspectul implicării persoanelor, martorul indică expres că **toate cele 7 ordine de plată SWIFT conțin semnături ale conducerii băncii**, însă nu poate stabili cine le-a întocmit, cine le-a introdus în circuit și cine a dispus efectuarea transferurilor. De asemenea, acesta confirmă că **notificările privind lipsa fondurilor au fost comunicate conducerii superioare** a băncii, **inclusiv președintelui interimar**, ceea ce indică luarea la cunoștință la nivel decizional.*

Respectiv martorul ***indică existența unor operațiuni bancare derulate la nivel de conducere și conturi corespondente, cu posibile neregularități*** *în documentarea și executarea acestora.*

Prin urmare, din perspectiva instanței, declarațiile martorului RĂILEANU U Vlad prezintă o importanță probatorie ridicată sub aspectul mecanismului operațional al tranzacțiilor, al existenței celor 7 ordine de plată SWIFT și al neconcordanțelor tehnice ale acestora, precum și sub aspectul implicării factorilor de decizie din cadrul băncii în gestionarea situației.

-Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, martorul MACARIEVA *Ecaterina****,*** *a declarat instanței că* cunoaște persoana de pe banca acuzaților. Au fost colegi de muncă la Banca de Economii.

La întrebările acuzatorului de stat, martorul a comunicat instanței că în perioada anilor 2014 a activat la Banca de Economii, în secția Contabilitate, în calitate de specialist în cadrul secției Contabilitate. Ea efectua plățile SWIFT în conturile clienților persoane fizice și juridice. Dacă ceva nu era corect, anunța clientul ce era greșit și clientul preciza. Ea nu a activat mult timp în contabilitate, de aceea ea doar încasa banii și făceam investigații. Șeful ei era Vlad RĂILEANU U, iar colega ei era Oxana RAILEANU. În acea perioadă deja era numit un supraveghetor de la Banca Națională. Nu a avut în atribuțiile sale verificarea soldurilor în conturile corespondente. Filiala Chișinău nr.1 introducea plățile, iar ei, ca centrală, verificau ca să fie completată plata corect. Băncile respondente erau obligate să informeze despre soldurile în cont. Dacă era o tranzacție, atunci veneau extrasele, dacă nu era o tranzacție, atunci nu veneau extras-urile. Ea cunoștea că Banca de Economii are conturi corespondente la GazPromBank. Nu cunoaște despre plasările a 50 000 0000 de dolari SUA de către *****în contul corespondent din GazPromBank. De obicei ei lucrau cu sumele în dolari cu ***** iar în euro prin Raifaisen și Comerț Bank. Referitor la 7 ordine SWIFT din 10.09.2014 nu cunoaște nimic. De întocmirea mesajelor SWIFT era responsabil șeful Vlad RĂILEANU. Clientul venea la filială, filiala introducea, iar ei verificau deja mesajul și dacă era totul în regulă, ei transmiteau mesajul. Autorizarea plăților prin mesajul SWIFT, după ce erau semnate de către șefi, o făcea șeful Vlad RĂILEANU. Ei verificau, ca exemplu, ca codul IBAN să constituie 24 de simboluri, vizual se uitau ca numele, prenumele, adresa beneficiarului să corespundă. Nu poate să spună exact suma, dar dacă suma era mare, atunci era necesară semnătura conducerii băncii. Nu ține minte de cine era curată Direcția Contabilitate. Nu a avut așa cazuri ca mesajele SWIFT să fie întocmite doar pe format de hârtie. Reieșind din ordinele SWIFT din 10.09.2014 care-i sunt prezentate, declară că nu-i sunt aceste ordine de plată și le-a văzut pentru prima dată la procuratură. Toate numerele sunt aceleași, iar asta deja este incorect. Au aceiași oră. Declară că mai multe ordine de plată SWIFT nu pot să aibă aceeași oră, minută, secundă, număr și „check sume". O dată cu efectuarea unei plăți prin SWIFT, ei păstrează o copie a acestor plăți. Despre existența mesajelor SWIFT din 24.11.2014 cu codul 103 nu cunoaște nimic. Nu cunoaște despre mesajele SWIFT cu codul 199 prin care au parvenit pe 24.11.2014 și 25.11.2021 prin care banca corespondentă GazPromBank informează Banca de economii despre imposibilitatea efectuării plăților din motivul lipsei mijloacelor din cont. Mesajele SWIFT informative erau

procesate și de ea și de Oxana RAILEANU. Susține declarațiile date la faza de urmărire penală. Nu cunoaște noțiunea de delapidare.

La întrebările avocatului Vasile NICOARĂ, reieșind din funcția deținută la BEM, dacă a avut atribuții de gestionare a mijloacelor financiare din contul NOSTRO și LORO în GazPromBank, declară că nu avut. Șeful Vlad RĂILEANU era responsabil de gestionarea acestor mijloace. Sistemul în care se includea datele referitor la mesajele SWIFT, reprezenta o aplicație în calculator din biroul în care se aflau ea, Oxana RAILEANU și Vlad RĂILEANU. Acest birou era securizat. Acces aveau numai ei. În acest birou erau 3 calculatoare. Toate 3 calculatoare aveau programa de formare a mesajelor SWIFT. Alte calculatoare din bancă nu cunoaște dacă aveau programa de formare a mesajelor SWIFT. Nu cunoaște dacă în alte birouri din bancă erau calculatoare cu programa destinată creării mesajelor SWIFT. Imprimanta care avea legătură cu aceste 3 calculatoare se afla în biroul lor securizat. Două calculatoare erau conectate la o imprimantă, iar un calculator avea o imprimantă separată, dar toate erau în biroul securizat. Nu știe dacă a fost vreo verificare pentru a se stabili dacă cele 7 ordine de plată SWIFT care i-au fost prezentate, au fost imprimate la una din imprimantele din biroul securizat. Dacă programa destinată generării mesajelor SWIFT, aflată în acele 3 calculatoare din biroul securizat, era de natură să permită întocmirea concomitentă a 7 ordine de plată SWIFT cu același număr, dată, oră, minută și secundă, declară că nu poate să fie așa ceva. Nu dispune de careva informație ce ar permite să se înțeleagă unde au fost întocmite aceste 7 ordine de plată SWIFT. Nu dispune de careva informații că BARGUEVA a văzut la 10.09.2014 aceste ordine de plată SWIFT. Nu dispune de careva informație că la data de 10.09.2014, BÎRCA Viorel a văzut aceste 7 ordine de plată SWIFT. De careva informație că BÎRCA Viorel ar avea tangență cu sustragerea prin delapidare a celor 100 000 000 dolari prin intermediul programei SWIFT, nu dispune. Înțelege noțiunea de sustragere.

Din ansamblul declarațiilor martorului MACARIEVA Ecaterina, coroborate cu rolul funcțional exercitat în cadrul Băncii de Economii, Colegiul penal reține următoarele elemente esențiale cu relevanță directă pentru cauză:

Martorul confirmă că, în perioada relevantă, a activat în cadrul Secției Contabilitate a Băncii de Economii, având atribuții de operare și verificare formală a plăților SWIFT, fără a deține competențe privind administrarea sau controlul conturilor corespondente NOSTRO/LORO, respectiv fără atribuții de verificare a soldurilor sau a realității operațiunilor din conturile corespondente din străinătate. Gestionarea acestor aspecte aparținea nivelului superior de conducere, respectiv șefului de secție și conducerii băncii.

*Martorul declară că nu deține nicio cunoaștere privind plasamentele de 50.000.000 USD efectuate de *****în contul corespondent al Băncii de Economii în GazPromBank și nici cu privire la operațiunile de amploare din contul NOSTRO în sumă totală de 100.000.000 USD, confirmând astfel că aceste operațiuni s-au derulat în afara sferei sale de competență și control operațional.*

Cu privire la cele 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, martorul declară că nu le-a cunoscut anterior și că acestea i-au fost prezentate pentru prima dată în cadrul urmăririi penale. Totodată, martorul confirmă că, potrivit regulilor tehnice și procedurale ale sistemului bancar SWIFT, ***nu este posibil ca mai multe ordine de plată să aibă simultan***

același număr de referință, aceeași oră, minută, secundă și același „check sume”*, fiecare mesaj SWIFT având caracter unic și irepetabil în sistem. Această împrejurare relevă existența unor* ***neconcordanțe tehnice grave****, incompatibile cu funcționarea normală a sistemului SWIFT și de natură să ridice suspiciuni rezonabile de neautenticitate a documentelor prezentate în format material.*

De asemenea, martorul confirmă că ***în practica bancară nu au existat situații*** *în care mesaje SWIFT să fie întocmite exclusiv pe suport de hârtie, fără generare în sistemul electronic, ceea ce întărește concluzia privind caracterul atipic și neconform al documentelor analizate.*

Martorul mai arată că sistemul SWIFT era operat într-un mediu securizat, cu acces restricționat unui număr limitat de persoane, iar generarea mesajelor era realizată prin aplicații informatice dedicate, ***ceea ce exclude****, din punct de vedere tehnic și procedural,* ***posibilitatea producerii unor mesaje identice în condițiile descrise în cauză****.*

15. *Vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii imputate se mai demonstrează inclusiv și prin următoarele mijloace de probă și procedee probatorii acumulate în cadrul urmăririi penale, cercetate în cadrul ședinței de judecată și verificate în instanța de apel, care, apreciate în coroborare cu celelalte probe administrate, confirmă existența elementelor constitutive ale infracțiunii de delapidarea averii străine, după cum urmează:*

Procese-verbale privind acțiunile de urmărire penală, documente şi actele procedurale în care sunt consemnate rezultatele măsurilor speciale de investigații:

- ***Proces-verbal de examinare a documentelor din 04.11.2020,*** scopul examinării fiind stabilirea proveniențeі mijloacelor bănești în mărime de 50 milioane dolari pentru creditele subordonate acordate de către Acționarii minoritari ai BEM acordate SA Banca de Economii utilizarea acestor mijloace în cadrul Băncii. Stabilirea proveniențeі mijloacelor bănești în mărime de 50 mil. dolari SUA plasați ca depozit la 02.08.2013 de către ÎCS „*****în SA Banca de Economii și scopurile utilizării acestor mijloace bănești Circumstanțele transferurilor mijloacelor bănești în sumă de 100 milioane dolari SUA, la 10.09.2014, din contul NOSTRO al SA Banca de Economii în GazPromBank, către companiile nerezidente: *****, ***** și *****. Obiectul examinării au constituit actele, documente oficiale ridicate - Actele ridicate în cadrul cauzei penale nr. *****de la Banca de Economii prin procesul verbal 03.11.2020 (Vol.IV f.d. 11-14); - Acțiunile procesuale cu actele anexă efectuate în cauza penală nr. *****ridicate prin ordonanța și procesul de ridicare din 08.09.2020 emise în cauza penală nr. *****(Vol.I, f.d.48-58); - Actele ridicate în cadrul cauzei penale nr. *****din cauza penală nr. *****prin ordonanța și procesul verbal de ridicare din 03.11.2020 (f.d.127-131). Astfel, în cadrul examinării actelor ridicate se constată faptul că, la 02.08.2013 între SRL „*****n calitate de debitor, în persoana lui Pancova Anastasia *****a fost semnat contractul de împrumut nr.08/13-1-РФК cu OOO «*****, în calitate de creditor, în persoana lui PLANCHIN Alexei *****. Obiectul contractului fiind împrumutul de 50 mil. dolari SUA acordat de OOO «***** către SRL *****care urma a fi restituit până la 01.09.2014. În rubrica rechizite a SRL „*****” este indicat contul bancar din Banca de Economii SA-*****, iar contul corespondent pentru transfer în dolari fiind indicat IBAN contului

corespondent al Băncii de Economii în***** În aceiași zi, 02.08.2013 administratorul ***** Iana GAIDACIUC înaintează față de directorul Filialei nr. 1 al SA „Banca de Economii", Elena GOLOVCENCO o cerere de deschidere a contului de depozit în USD nr. *****. În aceiași zi, 02.08.2013, în baza cererii ***** care a fost inclusă în ordinea de zi a Ședinței Consiliului Băncii (Procesul Verbal nr. 95 din 02.08.2013 ora 15.30) s-a discutat la Ședința Consiliului Băncii și anume la subiectul nr. 2 „cu privire la atragerea unui depozit la termen de la ÎCS „*****. În cadrul ședinței s-a decis acceptarea depozitului. Astfel la baza deciziei luate cât și condițiilor de acceptare a depozitului pe termen lung a stat Hotărârea Comitetului ALCO aprobată în cadrul procesului verbal nr. 27 din 18.04.2013. Urmare a hotărârii Consiliului Băncii exprimate în Procesul Verbal nr. 95 din 02.08.2013, de acceptare a atragerii depozitului în mărime de 50 milioane dolari de la SRL „*****", a fost semnat contractul din 02.08.2013 nr. 08-18/10, privind deschiderea contului de depozit la termen pentru suma de 50 milioane de dolari SUA, pentru un termen de 12 luni în sumă de 50 000 000,00 dolari SUA la o rată a dobânzii de 4,25%. Contractul fiind semnat de către Iana GAIDACIUC în calitate de Administrator al SRL *****și Elena GOLOVCENCO, prim-director adjunct al Filialei nr. 1 al SA Banca de Economii. În scopul verificării parvenirii mijloacelor bănești în sumă de 50 milioane dolari SUA la data de 02.08.2013, în contul curent al SRL *****și plasarea ulterioară pe contul de depozit a fost examinate rulajul conturilor curente al persoanei juridice, în care se constată înscrierea în cont a mijloacelor bănești respective și tot la 02.08.2013 parvenite de la OOO «***** în baza ordinului de plată (*****) destinația plății fiind indicată contractul nr. 08/13-1-RFC (РФК), descris supra. În aceiași zi mijloacele bănești au fost plasate în contul de depozit în baza contractului de depozit încheiat și descris supra.

În continuare la 05.08.2013 în cadrul Ședinței Comitetului de Administrare a Activelor și pasivelor (ALCO) prin procesul verbal nr. 50 din 05.08.2013, s-a discutat subiectul cu privire la „modificarea ratelor dobânzii la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanele juridice, în valută străină". În cadrul Ședinței s-a decis: "...a stabili începând cu 07.08.2013 ratele dobânzii anuale la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanelor juridice, în valută străină după cum urmează...". Adică dobânda pentru depozitele mai mari de 100 000 dolari SUA la termen de 12 luni a fost majorat de la 4,25% la 5%. Totodată stabilindu-se interdicția de a efectua vărsăminte suplimentare sau retrageri din cont.

Tot la 05.08.2013 în cadrul Ședinței Comitetului de Administrare a Activelor și pasivelor (ALCO) prin procesul verbal nr.51 din 05.08.2013, s-a discutat subiectul cu privire la „oferta opțiunilor pentru depozitele la termen în valută străină ale persoanelor juridice". În cadrul ședinței s-a decis „a accepta pentru depozitele cu termen pentru depozitele cu termen de păstrare de 12 luni cu suma vărsământului inițial mai mult de 5 000 000, 00 unități monetare (USD sau respectiv EUR), vărsăminte suplimentare și retrageri parțiale din cont, cu condiția menținerii unui sold minim de 5 000 000,00 unități monetare (USD sau respectiv EUR). La lichidarea contului înainte de termen dobânda nu se achită. Direcția Trezorerie este responsabilă de controlul privind asigurarea respectării Regulamentului privind deschiderea, modificarea și închiderea conturilor în banca de Economii S.A. și ordinea efectuării operațiunilor la aceste conturi (aprobat prin hotărârea Consiliului Băncii nr. 24 din

10.04.2013) și Regulamentului BNM privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate (nr. 297 din 30.12.2009).

În continuare în cadrul Ședinței Consiliului Băncii de Economii SA prin procesul verbal nr.98 din 07.08.2013 s-a discutat subiectul „Cu privire la modificarea condițiilor contractului de depozit la termen nr.08-18/10 din 02.08.2013 cu ICS ”*****în sumă de 50 000 000, 00 dolari SUA pe un 50 termen de 12 luni. (raportor: P. ȚÎPA, șef Direcție Trezorerie)”, urmare a ascultării raportului Pavel ȚÎPA, care a avut la bază Hotărârea Comitetului de Administrarea a Activelor și pasivelor nr. 50 și 51 din 05.08.2013, s-a decis: „*Luând în considerație că, tranzacția se efectuează în aceleași condiții ca și tranzacțiile cu persoanele neafiliate, a accepta încheierea unui acord adițional la contractul nr. 08-18/10 din 02 august 2013, privind modificarea ratei dobânzii la depozitul nominalizat, de la 4.25% la 5% și posibilitatea efectuării vărsămintelor suplimentare și retragerilor din cont cu condiția menținerii unui sold minim de 5 000 000,00 dolari SUA”*.

În continuare, în baza procesului verbal nr.50 din 05.08.2013 al Ședinței Comitetului de Administrarea a Activelor și Pasivelor, Președintele SA Banca de Economii, Ivan CRIVCEANSCHI emite Dispoziția nr.59 din 07 august 2013 prin care dispune: A stabili începând cu data de 07 august 2013 ratele dobânzii anuale la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanele juridice în valută străină și anume pentru vărsământul inițial mai mult de 10 000 USD, la termen de 12 luni, rata anuală a dobânzii fiind de 5%. La fel, fiind indicat că nu se acceptă vărsăminte suplimentare sau extrageri din cont.

În continuare la 07.08.2013 între SA Banca de Economii, în persoana lui Elena GOLOVCENCO și SRL „*****”, în persoana lui Iana GAIDACIUC, a fost încheiat Acordul adițional nr.01 la contractul nr. 08-18/10 din 02.08.2013, privind deschiderea contului de depozit la termen al persoanei juridice. Astfel pct. 2.3. în noua redacție are următorul conținut: *Începând cu 07.08.2013, rata dobânzii aferentă mijloacelor din contul de depozit la termen se stabilește în mărime de 5.0% anual și este flotantă*. Totodată fiind completat de pct. 2.6. care prevede: *Banca acceptă vărsămintele suplimentare și permite retrageri parțiale din cont cu condiția menținerii unui sold minim de 5,000,000.00 dolari SUA.* Iar potrivit pct.III: *Prezentul Acord adițional este parte integrantă al contractului nr. 08-18/10 din 02 august 2013.*

Urmare a semnării la 07.08.2013 a acordului adițional nr.01 la contractul nr.08-18/10 din 02.08.2013, se înregistrează mișcări în contul de depozit nr. *****, deschis de către SRL „*****” și anume în perioada de timp 07.08.2013-23.09.2013 obligațiile SA Banca de Economii față de SRL „*****”, conform contractului de depozit nr.08-18/10 din 02.08.2013, au fost diminuate cu 50 000 000, 00 dolari SUA, conform rulajului anexat la materialele cauzei. Se menționează faptul că la fiecare transfer a mijloacelor bănești din contul de depozit în contul curent al ***** Pavel ȚÎPA, Șef Direcție Trezorerie, informa în scris prin Notă informativă Consiliul Băncii cu privire la extragerile din contul de depozit. Iar în momentul când extragerile din cont au atins limita admisibilă de 5 000 000,00 Dolari SUA a propus rezilierea contractului de depozit cu stornarea dobânzii achitate.

Fiind examinat soldul și rulajul contului NOSTRO al SA „Banca de Economii” în GazPromBank OJSC, din Federația Rusă se constată că la 02.08.2013 Banca de Economii deținea în GazPromBank OJSC, din Federația Rusă 3 conturi corespondente (NOSTRO)

după cum urmează contul nr. *****(USD), nr. *****(EUR), și nr. *****(RUB) soldul în toate 3 conturi la începutul zilei de 02.08.2013 constituia 0,00 lei. Pe parcursul zilei de 02.08.2013 contul *****(USD) a fost suplinit cu 50 milioane USD conform extrasului anexat.

Fiind examinate extrasul din contul corespondent al BEM în GAZPROMBANK nr.*****(USD) se constată că în data de 02.08. 2018 au fost înscrișii în cont suma de 50 milioane dolari SUA parvenit prin transfer de la *****, conform extrasului anexat. Astfel se constată că mijloacele bănești transferate de către OOO «***** în contul curent al ***** au fost transferate de către GazPromBank prin intermediul ***** din SUA. Mijloacele bănești în mărime de 50 milioane dolari SUA fiind transferați în contul corespondent al BEM din *****, ulterior Banca de Economii transferând soldul în contul corespondent din GazPromBank. Acest fapt este confirmat prin mesajul SWIFT de la GazPromBank din 02.08.2013, cu nr.*****8N, în care se face referire la ordinul de plată *****, (indicat în rulajul contului curent la SRL *****): - la codul 32A.-fiind indicată suma transferului (50 000 000 USD) care au fost transferate din contul *****al OOO «*****, - la codul 53A:- fiind indicat codul IBAN al ***** (IRVTUS3N), adică mijloacele bănești au fost transferat prin intermediul contului corespondent al BEM în *****; - la codul 59 fiind indicat contul în interesul cui se efectuează transferul: *****ce aparține ***** conform mesajului SWIFT. Prin mesajul SWIFT 1146 *****emis de către Banca de Economii SA se constată mesajul transmis în adresa ***** (*****) cu solicitarea de a efectua transferul sumei de 50 milioane dolari SUA din contul corespondent al BEM în ***** (*****) în contul corespondent din GAZPROMBANK . Prin mesajul SWIFT de la GazPromBank din 02.08.2013, cu nr.*****se constată că la 02.08.2013 contul corespondent BEM în GazPromBank a fost creditat cu 50 milioane dolari SUA, conform mesajului SWIFT. În continuare conform rulajului contului bancar curent nr. *****al SRL *****se constată că 14 150 800,00 USD și 10 643 500,00 EUR au fost transferați către *****(Edinburgh, UK) iar 18 850 600,00 USD au fost transferate către ***** (Edinburgh, UK), în scopurile indicate în coloana nr. 10 din tabel, conform extraselor indicate mai jos în procesul-verbal de examinare.

În asemenea circumstanțe au fost stinse obligațiunile SA Banca de Economii față de SRL *****în raport cu contractul de depozit nr.08-18/10 din 02.08.2013, fiind reziliat contractul de depozit cu stornarea dobânzii achitate. În continuare conform planului prestabilit, a fost creat Conceptul privind opțiunile de redresare a situației financiare a Băncii de Economii SA aprobat de către Ministerul Finanțelor și coordonat de către Agenția Proprietăți Publice din data de 11 iulie 2013. Potrivit concluziilor acestui studiu se recomandă: - în scopul atingerii obiectivelor stabilite privind redresarea activității Băncii de Economii S.A. se recomandă examinarea Opțiunii C. "Cedarea controlului unui investitor privat, cu menținerea de către stat a pachetului de blocaj (33,3(3)%+l)", Totodată, ținând cont de propunerea înaintată de acționarii minoritari privind redresarea situației financiare a Băncii, întru neadmiterea lezării intereselor statului în Banca de Economii S.A., se opinează pentru atragerea investițiilor private în următoarele condiții: *1. Majorarea capitalului social al Băncii de Economii S.A. cu nu mai mult de 80 249 700 lei din contul investițiilor private, prin emisiune suplimentară închisă de acțiuni ordinare nominative. Astfel se va garanta statului dreptul continuu de blocaj (1/3 din numărul total de acţiuni+1 acțiune) în procesul*

votării atribuțiilor exclusive ale adunării generale a acționarilor Băncii, chiar şi în cazul când acțiunile preferențiale cu dividende fixate, vor avea dreptul la vot în cadrul adunării generale a acționarilor Băncii, în condițiile art. 27 alin (6) al Legii privind societățile pe acțiuni. 2. Acordarea unei datorii subordonate în sumă de cel puțin 600 mil. lei de către acționarii minoritari, în condiții avantajoase, care va stabiliza situația economico-financiară a băncii.

Astfel, conform Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995, art.3, datoria subordonată este avantajoasă, în special în condiții de instabilitate, prin faptul 56 că conform prevederilor Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995, datoria subordonată este o sumă de bani depusă, care îndeplinește următoarele criterii: - se acordă pe o perioadă de minim 5 ani; - este neasigurată; -nu este rambursabilă înainte de scadență, cu excepția cazului lichidării băncii; -în cazul lichidării băncii, se achită după executarea creanțelor tuturor creditorilor băncii, dar înaintea executării creanțelor acționarilor; - poate fi considerată drept componentă a capitalului reglementat în condițiile stabilite de Banca Națională a Moldovei; Acordarea unor astfel de datorii va permite Băncii să își planifice şi realizeze pe termen lung acțiunile de redresare a situației financiare fără a fi influențată de riscul gradului de insolvabilitate. 3. *Răscumpărarea creditelor neperformante, de către acționarii minoritari, în sumă de cel puțin 300 mil. lei.* Acest fapt va permite obținerea unui capital suplimentar pentru dezvoltarea produselor existente şi a altor noi în vederea creșterii profitabilității.

În continuare, în aceiași zi la 11.07.2013, Acționarii Minoritari „***** SRL", „*****" au înaintat în adresa Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice un demers prin care propun programul de reabilitare a Băncii, care prevede: - Demararea procedurii de emisie suplimentară închise de acțiuni, cu păstrarea de partea statului a pachetului de blocaj de voturi (1/3 voturi +1). - Mărimea emisiei suplimentare să fie de la 80 până la 85 milioane lei; - Punerea la dispoziția băncii de către acționarii minoritari a unui credit subordonat în mărime de 600 milioane lei; - Angajamentul Acționarilor Minoritari răscumpărarea creditelor subordonate în sumă de 300 milioane lei.

Fiind examinat Contractele de credit subordonat și formarea sumei de 100 mil. USD. Tot la 11 iulie 2013 prin procesul verbal nr.34 al ședinței Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, în cadrul căreia s-a discutat subiectul cu privire la opțiunile de atragere a investițiilor pentru dezvoltarea Băncii de Economii SA în condițiile Regulamentului privind atragerea investițiilor în societățile comerciale cu capital public sau public privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului din 21.06.2013. Urmare a acestei ședințe comisia de concurs cu vot unanim s-a decis: *1. A accepta efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni fără participarea statului, dar cu păstrarea pachetului de acțiuni de blocaj* (cel puțin 33,3(3)%+l acțiune), mărimea emisiei va constitui 80 249 700 lei, la următoarele condiții: 57 a) volumul investițiilor - 980 249 700 Lei forma investițiilor - mijloace bănești (emisiune suplimentară închisă de acțiuni de fără participarea statului, dar cu păstrarea pachetului de acțiuni de blocaj; mărimea emisiei va constitui 80 249 700 lei, acordarea din partea acționarilor minoritari a unui credit subordonat în sumă de 600 mii. lei; asigurarea acționarilor minoritari

a dreptului de răscumpărare a creditelor neperformante împreună cu bunurile gajate în sumă de cel puțin 300 mii. lei; b) numărul şi tipul valorilor mobiliare din emisiunea respectivă – 16 049 940 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot; c) termenul final de plasare a valorilor mobiliare din emisiunea respectivă - 20 zile de la data adoptării de către adunarea generală a acționarilor Băncii de Economii S.A. a hotărârii privind emisiunea valorilor mobiliare; d) modul şi termenul de exercitare a dreptului de preemțiune al acționarilor societății la emisiunea valorilor mobiliare-15 zile de la data adoptării hotărârii privind emisiunea valorilor mobiliare de către adunarea generală a acționarilor Băncii de Economii S.A.; e) costul plasării valorilor mobiliare a emisiunii suplimentare va fi egal cu valoarea nominală a unei acțiuni ordinare nominative -5 lei; f) modul de emisiune a valorilor mobiliare - emisiune suplimentară de acțiuni fără ofertă publică (închisă), fără participarea statului. 2. *A accepta acordarea Băncii de Economii S.A. din partea acționarilor minoritari a unui credit subordonat în sumă de 600 mii lei. 3. A accepta răscumpărarea de către acționarii minoritari a creditelor neperformante şi a gajului în sumă de cel puțin 300 mii lei. 4. A pune în sarcină Ministerului Finanțelor şi Agenției Proprietății Publice inițierea negocierilor cu acționarii minoritari în vederea încheierii, până la desfășurarea Adunării generale a acționarilor Băncii de Economii S.A. a unui acord privind garantarea executării angajamentelor sus menționate, sub sancțiunea nulității absolute, cu o supraveghere strictă a respectării tuturor condițiilor. 5. A pune în sarcină Ministerului Finanțelor eliberarea acordului privind majorarea capitalului social fără participarea statului, cu micşorarea cotei statului, dar cu păstrarea pachetului de acțiuni de blocaj (cel puțin (33,3(3)%+l acțiune). 6. A pune în sarcină Ministerului Finanțelor asigurarea susținerii adoptării deciziei id majorarea capitalului social fără participarea statului cu micşorarea cotei statului cu păstrarea pachetului de acțiunii de blocaj* (cel puțin (33,3(3)%+1 acțiune), în cadrul adunării generale a acționarilor Băncii de Economii S.A. şi renunțarea la dreptul de acțiune asupra acțiunilor cu drept de vot ce vor fi plasate cu cesionarea acestui drept acționarilor minoritari. 7. *A pune în sarcină Agenției Proprietății Publice eliberarea acordului privind majorarea capitalului social al Băncii de Economii S.A. fără participarea statului cu micşorarea cotei statului, dar cu păstrarea pachetului de acțiunii de blocaj* (cel puțin 33(3)%+l acțiune). 8. *A solicita Băncii Naționale a Moldovei, supravegherea, în condițiile legii, a :esului de redresare a situației financiare a Băncii de Economii S.A. în vederea admiterii încălcărilor care ar duce la agravarea situației Băncii. 9. A asigura executarea de către autoritățile administrației publice vizate a deciziilor consemnate în prezentul proces verbal.*

În continuare la 01.08.2013 între Ministerul Finanțelor, Agenția Proprietăți Publice și Acționarii minoritari (***** *****, ООО Гарант Групп, ***** *****, *****, ***** a fost semnat Acordul de executare a obligațiunilor în scopul dezvoltării SA Banca de Economii. Potrivit prezentului Acord acționarii minoritari și-au asumat obligațiunea de a pune la dispoziția Băncii un credit subordonat în valoare de 600 000 000, 00 lei și răscumpărarea creditelor neperformante în sumă de 300 000 000,00 lei. Ulterior, la 19.08.2013 prin hotărârea nr. 167 a Consiliului de Administrare a Băncii Naționale a Moldovei s-a Hotărât: ”...pct.4-*În termen de 2 zile lucrătoare după înregistrarea în registrul acționarilor băncii a dreptului de proprietate asupra acțiunilor emisiunii suplimentare conform hotărârii*

*Adunării generale extraordinare a acționarilor Băncii de Economii SA din 02.08.2013, ÎCS „***** SRL: a) va acorda Băncii de Economii SA un împrumut subordonat în lei sau în valută echivalent a 600 000 000 lei; b) va răscumpăra credite neperformante ale Băncii de Economii SA în mărime de cel puțin 300 000 000 lei...*".

Se menționează că punctul 4 al prezentei Hotărâri fiind modificat prin Hotărârea nr. 183 al Consiliului de Administrare a Băncii Naționale, din 19 septembrie 2013 având următorul conținut: „...pct.4: *în termen de 15 zile lucrătoare după înregistrarea în registrul acționarilor băncii a dreptului de proprietate asupra acțiunilor emisiunii suplimentare conform hotărârii Adunării generale extraordinare a acționarilor Băncii de Economii SA din 02.08.2013, ÎCS „ ***** SRL: a) va acorda sau va asigura acordarea de către persoane terțe Băncii de Economii SA a împrumuturilor subordonate în lei sau în valută, valoarea totală a căror va constitui echivalentul a 600 000 000 lei, fapt care va fi confirmat prin prezentarea la Banca Națională a copiilor contractelor de împrumut, a ordinelor de plată și a extraselor de cont bancar: b) va încheia sau va asigura încheierea de către persoane terțe a contractelor de cesiune a creditelor neperformante ale Băncii de Economii SA în mărime totală de cel puțin 300 000 000 lei, cu termenul de executare până la 31.12.2013, fapt care va fi confirmat prin prezentarea la Banca Națională a contractelor de cesiune...".*

Astfel SRL *****fiind responsabilă de asigurarea acordării SA Banca de Economii a creditului subordonat în valoare de 600 milioane lei și răscumpărarea creditelor neperformante în mărime de 300 milioane lei. Întru executarea, asigurarea acordării creditului subordonat în mărime de 600 milioane de lei SRL *****prin scrisorile nr.1/09/-2013 din 23.09.2013 către *****, nr. 2/09/-2013 din 23.09.2013 către A*****, nr. 3/09/-2013 din 23.09.2013 către *****, nr.4/09/-2013 din 23.09.2013 către ***** nr.5/09/-2013 din 23.09.2013 către ********** nr.6/09/-2013 din 23.09.2013 către *****, prin care solicită de la aceștia să le expedieze pe adresa electronică *****, (utilizat de către ULANOV Denis) contractul de credit subordonat încheiat cu Banca de Economii SA, confirmarea transferului creditului subordonat, dispoziția de plată, extrasul din contul bancar din ziua transferului creditului subordonat, pentru a fi prezentate în adresa BNM. Pentru asigurarea punerii la dispoziția creditului subordonat, la 04. 09.2013 *****în persoana lui Voievod Marina *****încheie cu persoana juridică nerezidentă OOO «*****» în persoana directorului general a companiei gestionare PLANCHIN Alexei *****, contractul de împrumut nr. 09/13-1-TP din 04.09.2013, a mijloacelor bănești în sumă de 7 100 000,00 dolari SUA, conform contractului rechizitele companiei debitoare (*****) este indicat contul în dolari al companiei *****și IBAN Banca de Economii SA: *****cât și IBAN-ul contului contul corespondent al Băncii de Economii SA „IRTV US 3N" din ***** din SUA. În baza acestui contract la data de 04.09.2013 în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980176947 din contul *****(SWIFT GAZPRUMMA), compania ********** a transferat la contul *****(*****) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 7,100,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13- 1-TR din 04.09.2013". conform mesajului SWIFT prezentat mai jos în procesul-verbal de examinare.

La 10 09.2013 între *****în persoana lui VOIEVOD Marina și SA Banca de Economii, în persoana președintelui băncii, CRIVCEANSCHI Ivan a fost semnat contractul nr. 5 de punere la dispoziție a împrumutului subordonat, pentru suma de 7 099 900, 00 dolari

SUA pe un termen de 6 ani. În baza contractului nr. 5 din 10.09.2013, la 13.09.2013 din contul *****la contul bilanțier *****(Datorii subordonate cu termenul achitării mai mare de 5 ani) al oficiului Central, a fost transferată suma 7,099,900,00 USD, cu destinația plății „Împrumut subordonat", conform extrasului prezentat mai jos în procesul-verbal de examinare. Tot la 04.09.2013*****în persoana lui GVOZDEVA Xenia *****, în calitate de debitor încheie cu OOO «*****» în persoana directorului general a companiei gestionare PLANCHIN Alexei *****, contractul de împrumut nr. 09/13-3-TP din 04.09.2013, a mijloacelor bănești în sumă de 11 700 000,00 dolari SUA, conform contractului încheiat, rechizitele companiei debitoare (*****) este indicat contul în dolari al companiei și IBAN Banca de Economii SA: *****cât și IBAN-ul contului contul corespondent al Băncii de Economii SA „IRTV US 3N" din ***** din SUA. În baza acestui contract la data de 04.09.2013 în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980018343 din contul *****(SWIFT GAZPRUMMA), compania OOO «*****» a transferat la contul *****(*****) din filiala nr.1 Banca de Economii S.A. 11,700,000.00 USD, cu destinația „acord de împrumut nr. 09/13-3-TR din 04.09.2013", conform mesajului SWIFT prezentat mai jos în procesul-verbal de examinare. La 10.09.2013 între*****în persoana lui GVOZDEVA Xsenia și SA Banca de Economii, în persoana președintelui băncii, CRIVCEANSCHI Ivan a fost semnat contractul nr. 1 de punere la dispoziție a împrumutului subordonat, pentru suma de 11 699 900, 00 dolari SUA pe un termen de 6 ani. În baza contractului nr. 1 din 10.09.2013, la 13.09.2013 din contul 22249018403122 la contul bilanțier *****(Datorii subordonate cu termenul achitării mai mare de 5 ani) al oficiului Central în baza contractului nr. 1 din 10.09.2013 a fost transferată suma 11,699,900.00 USD, cu destinația plății „împrumut subordonat"..., conform extrasului din cont prezentat mai jos în procesul-verbal de examinare. Tot la 04.09.2013 ***** SRL în persoana lui TRUȘEVSCAIA Tetiana *****, în calitate de debitor încheie cu OOO «*****» în persoana directorului general a companiei gestionare, PLANCHIN Alexei *****, contractul de împrumut nr.09/13-2-CK din 04.09.2013, a mijloacelor bănești în sumă de 9 200 000,00 dolari SUA, conform contractului încheiat, rechizitele companiei debitoare (***** SRL) este indicat contul în dolari al companiei și IBAN Banca de Economii SA: ***** cât și contul corespondent al Băncii de Economii SA „IRTV US 3N" din ***** din SUA. În baza contractului respectiv la 04.09.2013 OOO «*****» efectuează un transfer bancar în sumă de 9 200 000,00 dolari SUA în contul curent al ***** SRL , fapt confirmat prin mesajul SWIFT și rulajul contului curent al ***** SRL prezentat mai jos în procesul-verbal de examinare.

Ulterior la 13.09.2013 ***** SRL în persoana lui TRUȘEVSCAIA Tetiana *****, în calitate de creditor încheie cu ***** în persoana directorului, ZGADAILOV Andrei, contractul de împrumut nr.1-09-AM, potrivit căruia ***** SRL creditează ***** cu suma de 9 199 900,00 Dolari SUA. În aceiași perioadă și anume la 10.09.2013 ***** în persoana directorului, ZGADAILOV Andrei în calitate de creditor încheie cu Banca de Economii SA, în persoana președintelui Ivan CRIVCEANSCHI contractul nr.2 de acordarea a creditului subordonat băncii, în sumă de 9 199 900,00 dolari SUA pe o perioadă de 6 ani, iar la 13.09.2013 mijloacele bănești au fost transferate în contul Băncii de Economii.

Tot la 04.09.2013 ***** în persoana directorului STARIȚINA Alla *****, în calitate de debitor încheie cu OOO «*****» în persoana directorului general a companiei gestionare, PLANCHIN Alexei *****, contractul de împrumut nr.09/13-1-CK din 04.09.2013, a mijloacelor bănești în sumă de 7 800 000,00 dolari SUA, conform contractului încheiat, rechizitele companiei debitoare (*****) este indicat contul în dolari al companiei și IBAN Banca de Economii SA: *****cât și IBAN-ul contului corespondent al Băncii de Economii SA „IRTV US 3N" din ***** din SUA. În baza acestui contract la 13.09.2013 OOO «*****» efectuează un transfer bancar în sumă de 800 000,00 dolari SUA în contul curent al *****, fapt confirmat prin mesajul SWIFT prezentat în procesul-verbal de examinare.

Ulterior la 13.09.2013 ***** în persoana directorului STARIȚINA Alla *****, în calitate de creditor încheie cu ***** în persoana directorului, CUMIROVA Oxana, contractul de împrumut nr.1-VG potrivit căruia ***** creditează ***** cu suma de 7 800 000,00 Dolari SUA. În aceiași zi în contul curent nr. *****ce aparține ***** este înscrisă suma de 7 799 900,00 dolari SUA, parveniți de la *****._În aceiași perioadă și anume la 10.09.2013 ***** în persoana directorului, CUMUROVA Oxana în calitate de creditor încheie cu Banca de Economii SA, în persoana președintelui Ivan CRIVCEANSCHI contractul nr. 4 de acordare a creditului subordonat băncii, în sumă de 7 799 900,00 dolari SUA pe o perioadă de 6 ani, iar la 13.09.2013 mijloacele bănești sunt transferate în contul Băncii de Economii. Conform extrasului din contul curent prezentat mai sus. Tot la 10 septembrie 2013 a fost încheiat contractul de acordare a creditului subordonat nr. 3 între *****, și SA Banca de Economii conform căruia ***** în calitate de creditor acordă Băncii un credit subordonat în mărime de 8 199 000,00 dolari SUA. Potrivit extrasului din contul curent nr. *****al ***** constată că la 04.09.2013 în cont este înscrisă suma de 8 200 000,00 dolari SUA, transferată din contul *****al companie***** ***** în baza contractului de împrumut 09/13-2-TR din 04.09.2013.

Ulterior la 13.09.2013 mijloacele bănești în mărime de 8 199 900,00 dolari SUA sunt transferate în contul bilanțier nr. *****al SA Banca de Economii, în baza contractului de credit subordonat nr. 3 din 10.09.2013._Faptul transferului mijloacelor bănești în sumă de 8 200 000,00 dolari SUA de la OOO «*****» către *****, în data de 04.09.2013 este confirmat mesajul SWIFT din ziua respectivă, reflectat în procesul-verbal de examinare.

Tot la 10 septembrie 2013 a fost încheiat contractul de acordare a creditului subordonat nr. 3 între *****și Banca de Economii SA conform căruia, *****în calitate de creditor acordă Băncii un credit subordonat în mărime de 6 000 500,00 dolari SUA. Potrivit extrasului din contul curent nr. *****al *****se constată că la 13.09.2013 în cont este înscrisă suma de 6 000 500,00 dolari SUA, transferată din contul *****al companie SRL *****în baza contractului de împrumut nr.1-CS din 13.09.2013. Ulterior la 13.09.2013 mijloacele bănești în mărime de 6 000 500,00 dolari SUA sunt transferate în contul bilanțier nr. *****al SA Banca de Economii, în baza contractului de credit subordonat nr.6 din 10.09.2013.

Potrivit rulajului contului curent nr. *****al ***** la 04.09.2013 în contul curent al SRL *****se înscrie suma de 6 000 000,00 dolari SUA, parvenite în cont de la OOO «*****», în baza contractului de împrumut nr. 09/13-3-SK din 04.09.2013. Fapt 68

confirmat și prin mesajul SWIFT de la GazPromBank din 04.09.2013, pentru suma de 6 000 000,00 dolari SUA.

Astfel în urma analizei contractelor de împrumuturi subordonate și rulajele conturilor bancare a companiilor care au acordat împrumuturi subordonate către SA Banca de Economii se constată că contractele de împrumut din numele OOO «*****», OOO «*****» și OOO «*****, au fost semnate de unul și același reprezentant PLANCHIN Alexei *****, cetățean al Federației Ruse, formând schemă, care este reflectată în procesul-verbal de examinare.

În asemenea circumstanțe de către SA Banca de Economii au fost acumulate obligațiuni față de creditorii subordonați: *****, A*****, *****, **********și OOO *****în mărime de 50 milioane dolari SUA. Astfel în contul corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank s-a format un sold în valoare de 100 milioane dolari SUA (50 milioane parveniți în urma plasări depozitului de către SRL *****și 50 milioane credite subordonate).

Totodată fiind examinat extrasul din contul NOSTRO a SA Banca de Economii în GazPromBank nr.*****(USD), se constată că mijloacele bănești împrumutate de către creditorii subordonați pentru a fi puse la dispoziția SA Banca de Economii au fost plasate în contul NOSTRO a SA Banca de Economii în GazPromBank la data de 04.09.2013, pînă la încheierea contractelor de depozit și necătând la faptul că conform rechizitelor incluse în contractele de împrumut contul băncii corespondente a fost indicat (IRTV US 3N) adică *****, mijloacele bănești au fost transferate direct în contul corespondent al BEM în GazPromBank .

Conform extrasului din contul NOSTRO a SA Banca de Economii în GazPromBank, conform evidenței contabile din cadrul Băncii de Economii se constată că mijloacele bănești în sumă de 50 milioane dolari SUA plaste în contul corespondent la GazPromBank au rămas intacte până la 24.11.2014. Însă conform extrasului din același cont din evidența GazPromBank mijloacele bănești au fost extrase la data de 10.09.2014.

În urma analizei înregistrărilor în contul *****(nr contului NOSTRO în evidența GazPromBank) conform extraselor prezentate, în comparație cu evidența contabilă în Banca de Economii SA la același cont *****(nr contului LORO în evidența SA Banca de Economii) ***se constată următoarea diferență în înscrierile în*** **cont**: la 01.09.2014, soldul bilanțului contabil a contului NOSTRO atât în evidența GazPromBank (nr. contului *****) cât și în evidența SA Banca de Economii (nr contului *****) este identic 100 421 293,60 dolari SUA. Conform evidenței SA Banca de Economii în perioada de timp 01.09-24.09.2014 nu au fost înregistrate careva transferuri din cont. La 24.11.2014 în evidența SA Banca de Economi se înregistrează 2 transferuri a câte 50 milioane dolari SUA. Fapt care este diferit de contabilizarea aceluiași cont Nostro în evidența GazPromBank, în care sunt debitate 100 milioane dolari SUA la 10.09.2014. ***Întru clarificarea divergențelor în contabilizarea contului corespondent a fost examinată corespondența BEM cu GazPromBank, ultima prezentând 7 mesaje SWIFT pe format de hârtie, din data de 10.09.2014 cu nr. de referință PAY14/7664, care au stat la baza debitării din contul NOSTRO a SA Banca de Economii în GazPromBank a 100 milioane dolari SUA.*** Fiind prezentate și copiile autentificate a documentelor prezentate în GazPromBank care au stat la

baza transferurilor se constată că acestea au fost efectuate în interesul OOO «*****- 50 milioane dolari SUA, OOO «*****»- 23 000 000,00 dolari SUA și OOO «*****» 27 000 000,00 dolari SUA în următoarele circumstanțe.

Fiind examinate cele 7 mesajele SWIFT prezentate de către GazPromBank s-a stabilit modalitatea de efectuare a plăților din data de 10.09.2014 și anume: prin întocmirea a 7 ordine de plată în format SWIFT cu același număr (PAY14/7664) din aceiași dată și ora (10.09.2014 ora 16:22:11) și aceiași sumă de control (CHK:13AE1A2DAADD), care conțineau semnăturile din numele persoanelor autorizate, din cadrul SA Banca de Economii – Președintele Băncii și Contabilul Șef, și aplicată ștampila Băncii, ***care au fost prezentată în original la sediul GazPromBank din Federația Rusă***. În baza acestor acte fiind efectuat transferurile în sumă totală de 100 000 000,00 dolari SUA conform ordinelor de plată, reflectate în procesul-verbal de examinare._Astfel se constată că SRL *****la data de 10.09.2014 deținea în cont curent în SA Banca de Economii nr. 222400184001521, suma de 1635,68 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea reală să ordone și să efectueze 2 transferuri în sumă de 50 milioane dolari în interesul OOO «*****, în care destinația plății a fost indicată „***** contractul N 08/13-1-РФК din 02.08.2013”, ceia ce reprezintă contractul de împrumut care a stat la baza împrumutului banilor în sumă de 50 milioane dolari SUA de către SRL *****și 6 milioane dolari către OOO «*****», cu destinația plății „***** contractul N 09/13-3-CK”.

Se menționează faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat acordat de către OOO «*****», fiindcă OOO «*****» a creditat cu 6 000 000,00 dolari SUA ***** care la rândul său a creditat OOO «*****» și aceasta la rândul său a pus la dispoziția SA Banca de Economii 6 000 500,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat. La fel, fiind analizate conturile curente al SRL *****în SA Banca de Economii, se constată lipsa cărorva înregistrări în conturi cu privire la transferul sumei de 6 000 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». La fel, nu există înregistrări în conturile bancare cu privire la transferul sumei de 50 000 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****.

Potrivit respectivului ordin de plată cu același număr PAY/14/7664 din data de 10.09.2014 ***care fost întocmit fără a exista în interiorul SA Banca de Economii*** careva documente primare pentru efectuarea plății, s-a dispus transferul sumei de 7 800 000,00 dolari SUA din contul bancar al ***** nr. *****în interesul OOO «*****», destinația plății fiind „***** contractul Nr. 09/13-1-CK, adică stingerea datoriei conform contractului de împrumut din 04.09.2013, încheiat între ***** și OOO «*****». Este de menționat faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat în sumă 7 799 900,00 dolari SUA acordat de *****, fiindcă OOO «*****» a creditat *****, care la rândul său a creditat ***** și numai aceasta la rândul său a pus la dispoziția SA Banca de Economii 7 799 900,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat. La fel, fiind analizate conturile curente al ***** în SA Banca de Economii, nu există careva înregistrări cu privire la transferul sumei de 7 800 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». Totodată soldul contului bancar nr. *****la data de 10.09.2014 constituia, respectiv nu avea posibilitatea de a ordona transferul în cauză.

Potrivit respectivului ordin de plată cu același număr PAY14/7664 din data de 10.09.2014, care fost întocmit fără a exista în interiorul SA Banca de Economii careva documente primare pentru efectuarea plății, s-a dispus transferul sumei de 9 200 000,00 dolari SUA din contul bancar al ***** SRL nr. *****în interesul OOO «*****», destinația plății fiind „***** contractul Nr. 09/13-2-CK, adică stingerea datoriei conform contractului de împrumut din 04.09.2013 încheiat între ***** SRL și OOO «*****». Este de menționat faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat în sumă 9 200 000,00 dolari SUA acordat de *****, fiindcă OOO «*****» a creditat *****, care la rândul său a creditat ***** și numai aceasta la rândul său a pus la dispoziția SA Banca de Economii 9 200 000,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat. La fel fiind analizate conturile curente al ***** SRL în SA Banca de Economii, nu există careva înregistrări cu privire la transferul sumei de 9 200 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». Totodată soldul contului bancar nr. *****la data de 10.09.2014 constituia 887,54 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea de a ordona transferul în cauză.

Potrivit respectivului ordin de plată cu același număr PAY14/7664 din data de 10.09.2014, care a fost întocmit fără a exista în interiorul SA Banca de Economii careva documente primare pentru efectuarea plății, s-a dispus transferul sumei de 7 100 000,00 dolari SUA din contul bancar al *****nr. *****în interesul OOO «*****», destinația plății fiind „***** contr. Nr. 09/13-1-TP, adică stingerea datoriei conform contractului de împrumut din 04.09.2013 încheiat între *****și OOO «*****». Este de menționat faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat în sumă 7 100 000,00 dolari SUA pus la dispoziția băncii de către ***** fiindcă OOO «*****» a încheiat un contract de împrumut cu ***** iar aceasta a pus la dispoziția SA Banca de Economii 7 100 000,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat, respectiv Banca avea obligațiuni față de *****. La fel fiind analizate conturile curente al *****în SA Banca de Economii, nu există careva înregistrări cu privire la transferul sumei de 7 100 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». Totodată soldul contului bancar nr. *****la data de 10.09.2014 constituia 16249,65 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea de a ordona transferul în cauză.

Potrivit respectivului ordin de plată cu același număr PAY/14/7664 din data de 10.09.2014 care a fost întocmit fără a exista în interiorul SA Banca de Economii careva documente primare pentru efectuarea plății, s-a dispus transferul sumei de 11 700 000,00 dolari SUA din contul bancar al*****nr. *****în interesul OOO «*****», destinația plății fiind „***** contr. Nr. 09/13-3-TP, adică stingerea datoriei conform contractului de împrumut din 04.09.2013 încheiat între*****și OOO «*****». Este de menționat faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat în sumă 11 700 000,00 dolari SUA pus la dispoziția băncii de către ********** fiindcă OOO «*****» a încheiat un contract de împrumut cu ********** iar aceasta a pus la dispoziția SA Banca de Economii 11 700 000,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat, respectiv Banca avea obligațiuni față de *****. La fel, fiind analizate conturile curente al*****în SA Banca de Economii, nu există careva înregistrări cu privire la transferul sumei de 11 700 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». Totodată

soldul contului bancar nr. *****la data de 10.09.2014 constituia 25808,53 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea de a ordona transferul în cauză.

Potrivit respectivului ordin de plată cu același număr PAY/14/7664 din data de 10.09.2014 care a fost întocmit fără a exista în interiorul SA Banca de Economii careva documente primare pentru efectuarea plății, s-a dispus transferul sumei de 8 200 000,00 dolari SUA din contul bancar al ***** nr. *****în interesul OOO «*****», destinația plății fiind „***** contractul Nr. 09/13-2-TP, adică stingerea datoriei conform contractului de împrumut din 04.09.2013 încheiat între ***** și OOO «*****». Este de menționat faptul că SA Banca de Economii nu avea careva obligațiuni față de OOO «*****» pentru creditul subordonat în sumă 8 200 000,00 dolari SUA pus la dispoziția băncii de către *****, fiindcă OOO «*****» a încheiat un contract de împrumut cu *****, iar aceasta a pus la dispoziția SA Banca de Economii 8 200 000,00 dolari SUA în calitate de credit subordonat, respectiv Banca avea obligațiuni față de *****. La fel, fiind analizate conturile curente al ***** în SA Banca de Economii, nu există careva înregistrări cu privire la transferul sumei de 8 200 000,00 dolari SUA în interesul lui OOO «*****». Totodată soldul contului bancar nr. *****la data de 10.09.2014 constituia 19137,28 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea de a ordona transferul în cauză.

Astfel decontările din contul NOSTRO la restituirea împrumuturilor care au fost descrise supra primite de către companiile: *****; *****; *****; *****; ÎCS *****SRL şi *****, au fost efectuate în baza unor documente semnate de către persoanele împuternicite din Banca de Economii SA, care au servit ca temei pentru decontările din contul NOSTRO de la GazPromBank Federația Rusă. Totodată documentele care au stat la baza decontărilor făcute de către GazPromBank la 10.09.2014 iar ulterior, în anul 2015 au fost remise Băncii de Economii SA, (7 ordine de plată în format SWIFT cu nr. PAY14/7664 din 10.09.2014) au un indice de suspiciune pe motiv că dețin același număr şi aceeași oră de executare, aceiași sumă de control a documentului electronic, emis de sistem (care reprezintă rezultatul unui algoritm numeric generat de sistem pentru identificarea sursei și autenticității fișierului electronic), fapt care indică direct la falsificarea acestor mesaje SWIFT, deoarece fizic nu este posibil a întocmi în aceiași secundă 7 mesaje SWIFT, cu atât mai mult cu același număr de referință și sistemul nu putea să genereze aceiași sumă de control pentru toate 7 mesaje. Mai mult ca atât sub numărul de referință a documentelor respective (PAY14/7664) în evidența băncii este înregistrată o altă operațiune înregistrată la 03.09.2014 și anume sub acest număr de ordin este înregistrată plata dobânzii conform contractului nr.09/13-1-TP.

Odată cu efectuarea transferurilor în sumă de 100 000 000,00 dolari SUA, operațiuni care nu au fost reflectate în contabilitatea SA Banca de Economii, a fost creată o divergență la soldul corespondent în GazPromBank, comparativ cu evidența aceluiași cont în Evidența SA Banca de Economii. Astfel, pentru a ascunde urmele infracțiunii de delapidare la 10.09.2014 a mijloacelor bănești în sumă de 100 milioane dolari de pe contul corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank. La 24.11.2014 consiliul de administrare a SA Banca de Economii decide a acorda credite în valoare a câte 50 milioane dolari SUA lui SRL *****și SRL *****Group, care în aceiași zi dispun transferul banilor *****Grup (50 000 000,00 dolari SUA) către *****și SRL *****(50 000 000,00 dolari SUA) către *****cu conturile în***** Înscrierile în cont a tranzacțiilor din data de 24.11.2014 în

contabilitatea SA Banca de Economii efectuate de către SRL *****Grup (50 000 000,00 dolari SUA) către *****și SRL *****(50 000 000,00 dolari SUA) către *****au fost fictive din următoarele considerente: Potrivit rulajului contului bancar *****al ***** ridicat din ***** la data de 24.11.2014 nu au intrat în cont mijloace bănești în sumă de 50 000 000,00 dolari SUA. Același lucru se constată și în rulajul contului bancar ***** al companiei *****ridicat din ***** în ziua de 24.11.2014 nu au intrat în cont mijloace bănești în sumă de 50 000 000, 00 dolari SUA de la SRL *****. Respectiv se constată că înscrierile în cont a tranzacțiilor din data de 24.11.2014 în contabilitatea SA Banca de Economii efectuate de către SRL *****Grup (50 000 000,00 dolari SUA) către *****și SRL *****(50 000 000,00 dolari SUA) către *****a fost posibil în baza mesajelor SWIFT nr. de referință PAY14/10552 și PAY14/10553 din 24.11.2014 cu solicitarea de efectuare a plății (codul 103) de către clienții băncii „SRL *****” și „SRL *****Group” în beneficiul nerezidenților *****(*****)și *****(*****) a câte 50 milioane dolari SUA, din contul corespondent a SA Banca de Economii din GazPromBank Federația Rusă. Ca răspuns la acest mesaj GazPromBank, prin mesajele SWIFT din 25.11.2014 la nr. de referință PAY14/10552 și PAY14/10553, a refuzat executarea plății ordonate din motiv că mesajul a parvenit prea târziu, solicitând expedierea altui mesaj cu data de 25.11.2014. Acest refuz fiind unul justificat deoarece mesajul conform codului (177) care indică data și ora expedierii mesajului este indicat data de 24.11.2014 ora 20.12, respectiv fiind în afara orelor de program, în GazPromBank din Federația Rusă nu era personal care să proceseze tranzacția.

În acest sens SA Banca de Economii la 25.11.2014 în mod repetat a expediat mesajele SWIFT nr. de referință PAY14/10558 și PAY14/10559 din 25.11.2014 cu solicitarea de efectuare a plății (codul 103) de către clienții băncii „SRL *****” și „SRL *****Group” în beneficiul nerezidenților *****(*****) și *****(*****) a câte 50 milioane dolari SUA, din contul corespondent a SA Banca de Economii din GazPromBank Federația Rusă. Ca răspuns la mesajele respective GazPromBank, prin mesajele SWIFT din 25.11.2014 la nr. de referință PAY14/10558 și PAY14/10559, a refuzat executarea plăților ordonate pe motiv că în contul corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank nu sunt suficiente mijloace bănești pentru executarea plăților. Insuficiența mijloacelor bănești fiind cauzată de executarea acelor 7 mesaje SWIFT cu numărul de referință PAY14/7664 din 10.09.2014 pentru suma totală de 100 milioane dolari SUA. Respectiv prin situația creată s-a încercat a ascunde urmele delapidării a 100 milioane de dolari SUA și anume prin dispunerea transferurilor a câte 50 milioane dolari din contul „SRL *****” și „SRL *****Group” în beneficiul nerezidenților *****(*****) și *****(*****), tranzacții care au fost transmise spre executarea către GazPromBank, ultimele nefiind executate însă în evidența contabilă a SA Banca de Economii a fost posibil ajustarea soldului în contul corespondent al BEM în GazPromBank. Acest fapt fiind acceptat de către conducerea SA Banca de Economii în persoana lui Viorel BÎRCA care coordona acțiunile sale cu președintele consiliului de Administrare a Băncii, Ilan ȘOR (Vol.III, f.d.259-292);

- ***Nota informativă din 02.08.2013***, conținutul căreia a fost examinat prin procesul-verbal de examinare a obiectelor din 04.11.2020 (Vol.III, f.d.260);

- ***Rulajul conturilor curente ale persoanelor juridice*****,** conținutul căreia a fost examinat prin procesul-verbal de examinare a obiectelor din 04.11.2020 (Vol.III, f.d.261);

- ***Proces-verbal de ridicare din 27.02.2020***, acțiune procesuală, în cadrul căreia de la cet. TIMUȘ Alexei, Șef Direcției securitate informatică a BC „Banca de Economii„ SA au fost ridicate următoarele documente: Extras din contul de depozit *****USD (l filă), agentul economic ***** anii 02.08.2013-25.09.2015; Extras din contul de depozit ***** USD (3file), agentul economic ***** anii 2013-2014; Extras din contul de depozit 2224 978 01521 EUR (1 filă), agentul economic ***** anii 2013-2014; Extras din contul de depozit*****MDL (4 file), agentul economic ***** anii 2012-2014; Copie autentificată a extrasului din Procesul-verbal nr. 27 din 18.04.2013 al ședinței Comitetului de administrare a activelor şi pasivelor (2 file); Copie autentificată dispoziție nr.32 din 25.04.2013 de stabilire a ratei dobânzii anuale la depozitele noi atrase (1 filă); Copie autentificată extras din Procesul-verbal nr. 50 din 05.08.2013 al ședinței Comitetului de administrare a activelor şi pasivelor (2 file); Copie autentificată a Procesul-verbal nr.51 din 05.08.2013 al ședinței Comitetului de administrare a activelor şi pasivelor (2 file); Copie autentificată a dispoziției nr.59 din 07.08.2013 de stabilire a ratei dobânzii anuale la depozitele noi atrase (1 filă); Copie autentificată a notei informative din 02.08.2013 ref. la atragerea depozitului la termen de la agentul economic ICS *****SRL (2 file); Notă informativă din 07.08.2013 ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic ICS *****SRL (2 file) în original; Notă informativă din 08.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 09.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 15.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 16.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 22.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic cu ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 29.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic cu ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 30.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic cu ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 02.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic cu ICS *****SRL (3 file) în original; Notă informativă din 10.08.2013 cu anexă ref. la depozitul la termen deschis în numele agentului economic cu ICS *****SRL (3 file) în original; Copia autentificată a contractului nr.08-18/10 privind deschiderea contului depozit la termen din 02.08.2013 (pe 2 file); Copia autentificată a acordului adițional nr. 01 la contractul nr. 08-18/10 din 02.08.2013 privind deschiderea contului de depozit la termen (1 filă); Copie autentificată a garanției de bună execuție a contractului nr.03-25/262/9415 din 30.09.2013 (l filă); Acord adițional nr.02 la Contractul de acordare a garanției bancare nr. 03-24/28 din 30.09.2013 (l filă); Contract de acordare a garanției bancare nr.03-24/28 din 30.09.2013 (3 file); Acord adițional nr.01 la Contractul de gaj-amanet asupra depozitului bănesc nr.03-24/28g din 16.07.2014 (l filă); Contractul de gaj-amanet asupra depozitului bănesc nr. 03-24/28g din 30.09.2013 (2 file); Acord adițional nr.01 la Contractul de acordare a garanției bancare nr.03-24/28 din 30.09.2013 (l filă); Contractul de gaj-amanet asupra depozitului bănesc nr.03-24/28g1 din 30.09.2013 (2 file); Contractul de gaj-amanet asupra depozitului bănesc

nr.03-24/28g2 din 07.02.2014 (2 file); Contract de cesiune a fluxurilor de mijloace financiare din conturile curente nr.03-24/28C din 30.09.2013 (2 file); Extras din Procesul-verbal nr.144 din 30.09.2013 al ședinței Consiliului băncii (1 filă); Cerere de eliberare de sub gaj a sumei de 662. 000,00 USD (1 filă); Extras din Procesul-verbal nr.94 din 16.07.2014 al ședinței Consiliului băncii (1 filă); Concluzie la emiterea garanției bancare nr. 6-14/2991/1 din 30.09.2013 (1 filă); Proces-verbal nr.06 din 30.09.2013 a Adunării generale extraordinare AVIA INVEST SRL (1 filă); Cerere „AVIA INVEST SRL de solicitare a garanției bancare (1 filă); Extras din baza de date SWIFT din 02.08.2013 (1 filă); Extras din baza de date SWIFT din 04.09.2013 (1 file); Extras din baza de date SWIF din 04.09.2013 (1 file); Nota de contabilitate nr.1 din 13.09.2013 pentru acordarea împrumutului conform contractului din 13.09.2013, pentru suma de 60 000 500.00; Extras din baza de date SWIFT din 20.08.2013 (1 file); Ordin de plată nr. FDC1308202362300 în valută din 20.08.2013; Extras din baza de date SWIFT din 07.08.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 09.08.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 15.08.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 16.08.2013 (2 file); Extrase din baza de date SWIFT din 22.08.2013 (4 file); Extras din baza de date SWIFT din 23.09.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 24.09.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 29.08.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 30.08.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 10.09.2013 (2 file); Extras din baza de date SWIFT din 02.09.2013 (2 file); Ordin de plată în valută străină nr.5 din 08.08.2013 (l filă); Copia autentificată a contractului privind acordarea garanției bancare nr.03-024/23 din 02.08.2013 (2 file); Copia autentificată a contractului de cesiune a fluxurilor de mijloace financiare din conturile curente nr.03-24/23c din 02.08.2013 (l filă); Copia autentificată a poliției nr.03/ARF/13 de asigurare facultativă a riscurilor financiar comerciale din 01.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a contractului nr. 03/ARF/13 de asigurare facultativă a riscurilor financiar comerciale din 01.08.2013(6 file); Copie autentificată a procesului verbal al ședinței comitetului de credite nr.0416 din 02.08.2013 (3 file); Copie autentificată a extrasului din procesul verbal nr.95 al ședinței consiliului băncii din 02.08.2013 ora 15:30 (1 filă); Copie autentificată a concluziei Șefului Adjunct a Direcției Juridice *****CÎRJEU privind emiterea garanției bancare în sumă de 100 mii EUR, din 02.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a traduceri în limba engleză a garanției bancare pentru participarea la proiectul de concesiune pentru suma de 100 mii EUR din 02.08.2013 (1 filă);Copie autentificată garanției bancare pentru participarea la proiectul de concesiune pentru suma de 100 mii EUR din 02.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a notei de plată nr.1 din 05.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a cererii de acordare a garanției bancare pentru suma de 100 mii EUR din numele reprezentantului*****din 02.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a anchetei clientului a*****(4 file); Copie autentificată a pașaportului cet. Federației Ruse ASHIROV Yaroslav (1 filă); Copie autentificată a traducerii în limba ruse a procurii din numele*****din data de 31.07.2013 (4 file); Copie autentificată a procurii din numele*****din data de 31.07.2013 în limba rusă (3 file); Copie autentificată a procesului verbal nr. 6 a adunării generale extraordinare SRL Avia Invest din 30.09.2013 (1 filă); Copie autentificată a extrasului din Registrul de Stat a persoanelor Juridice nr. 275866 din 28.08.2013 (1 filă); Copie autentificată a buletinului de identitate pe numele lui SALOV Boris (2 file); Copie autentificată a chestionarului pentru client a SRL Avia Invest (4 file);

Copie autentificată a dosarului juridic SRL *****cusut, numerotat pe 110 file, sigilat cu ștampila pentru facturi a SA Banca de Economii, în proces de lichidare; Copie autentificată a extrasului din contul curent nr. 2***** în USD al agentului economic SRL *****(transferul către *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată în valută nr.8 din 15.08.2013, emis de SA Banca de Economii, filiala nr.1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată INVOICE nr.SL 11751 din 12.08.2013 din numele *****către SRL *****(28 file); Copie autentificată a ordinului de plată în valută nr.7 din 15.08.2013 emis de Banca de Economii SA, filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 15.08.2013 din numele SRL *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr. 9 din 16.08.2013, emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 16.08.2013 din numele SRL *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr.10 din 16.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr. 10 din 22.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr.11 din 22.08.2013 emis de Banca de Economii SA, filiala nr. 1, Chișinău pe (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr.12 din 22.08.2013 emis de Banca de Economii SA, filiala nr.1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr.13 din 22.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a extrasului din contul curent nr. ***** în EUR al agentului economic SRL *****(transferul către *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****in valută nr.16 din 29.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 29.08.2013 din numele SRL *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr.17 din 30.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 30.08.2013 din numele SRL *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr.17 din 02.09.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr.1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată INVOICE nr.3 SL 11751 din 30.08.2013 din numele *****către SRL *****pentru suma de 10 milioane USD (17 file); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 02.09.2013 din numele SRL *****(1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr.18 din 10.09.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a extrasului din contul curent nr. 2***** în USD al agentului economic SRL *****(transferul către ***** (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr.2 din 07.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr. 3 din 07.09.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată INVOICE nr. SO 303756 din 05.08.2013 din numele ***** către SRL *****pentru suma de 22 milioane USD (28 file); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr.2 din 08.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr. 5 din 08.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată

a ordinului de plată a SRL *****în valută nr. 7 din 09.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a ordinului de plată a SRL *****în valută nr. 6 din 09.08.2013 emis de Banca de Economii SA filiala nr. 1, Chișinău (1 filă); Copie autentificată a cererii de cumpărare a valutei străine contra lei Moldovenești din 09.08.2013 din numele SRL *****(1 filă) (Vol.II, f.d.22-27);

- ***Un plic cu DVD-R în care sunt înregistrate copii a rulajelor bancare acționarilor BEM din 2013-2014*****,** a „*****”, „*****”, „*****”, „ICS *****SRL”, „*****”, „*****”, „*****LLC”, „*****”, „SRL *****GRUP”, „ SRL *****”, „*****”, copiile materializate pe suport de hârtie fiind anexate la materialele cauzei, CD recunoscut în calitate de corp delict prin ordonanța din 05.11.2020 (Vol.IV, f.d.15);

- ***Proces-verbal de ridicare din 03.11.2020*****,** acțiune procesuală, în cadrul căreia de la cet. TIMUȘ Alexei, Șef Direcției securitate informatică a BC „Banca de Economii„ SA au fost ridicate următoarele documente: Copiile autentificate a dosarelor juridice, cusute, numerotate și sigilate cu ștampila SA Banca de Economii în proces de lichidare și semnătura lui TIMUȘ Alexei al companiei „*****„ SRL pe 64 file, al companiei „*****” pe 105 file , al companiei „*****” pe 113 file, al companiei „ICS *****SRL” pe 120 file, al companiei „*****” pe 74 file, al companiei „*****” pe 107 file, al companiei „*****LLC” pe 109 file, al companiei „**********LTD” pe 108 file, al companiei „SRL *****GRUP” pe 48 file, al companiei „SRL *****” pe 48 file, al companiei „*****” pe 152 file, Rulajul conturilor bancare în BEM a „*****”, „*****”, „*****”, „ICS *****SRL”, „*****”, „*****”, „*****LLC”, „*****”, „SRL *****GRUP”, „ SRL *****”, „*****”, pe 82 file şi informația în format electronic pe un CD-R disc VERBATIM; Copia autentificată a raportului auditului tematic cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO a SA Banca de Economii, deschise în GazPromBank din Federația Rusă pentru perioada de timp anul 2013- septembrie 2015, pe 07 file; Copia autentificată a Raportului privind controlul tematic c privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea contului NOSTRO deschis în GazPromBank din Federația Rusă, pentru perioada 24.11.2014-2.11.20114, pe 19 file; Rulajul conturilor Bancare a BEM în GazPromBank din Federația Rusă, pentru perioada 01.07.2013-31.12.2014, pe 5 file, Informația privind soldul conturilor BEM în GazPromBank la începutul şi finele zilelor de 02.08.2013, 03.08.2013, 05.08.2013, 06.08.2013, 01.09.2014, 08.09.2014, 10.09.2014, 24.11.2014, 25.11.2014, 31.12.2014, pe 10 file, Copie autentificată ale Mesajelor SWIFT cu GazPromBank din Federația Rusă în perioada 02.08.2013, 03.08.2013, 10.09.2014, 24.11.2014, 25.11.2014 pe 06 file; Copia autentificată a Corespondenței dintre BEM cu GazPromBank din Federația Rusă, referitor la transferurile efectuate din contul NOSTRO GazPromBank în data de 10.09.2014 către **********, Lability ***** şi*****, în sumă de 100 milioane dolari SUA, pe 25 file, Copia autentificată la Ordinul de pată în valută MTT130 802FE67110 pe 1 filă, Ordinul de pată în valută OPU/12980176947 pe 1 filă, ordinul de plată în valută OPU/12980460977 pe 1 filă, Ordinul de plată în valută OPU/12980543845 pe 1 filă, ordinul de plată în valută OPU/12980099569 pe 1 filă, ordinul de plată în valută OPU/12980018343 pe 1 filă, ordinul de plată în valută OPU/12980372064 pe 1 fila, Copia autentificată la Contractul nr. 08/13-1-RFC din 02.08.2003 pe 2 file, Copia autentificată la Contractul de depozit nr.08-18/10 din 02.08.2013 pe 3 file, Copia autentificată la Procesul verbal nr. 95 al Ședinței Consiliului

Băncii de economii din 02.08.2013 şi notele informative anexe la subiectele discutate pe 26 file, Copia autentificată la Hotărârea Comitetului de Administrare a Activelor şi pasivelor din 18.04.2013 şi notele informative anexe la procesul verbal nr. 27 din 18.04.2013 pe 13 fie, Copia autentificată la Procesul verbal nr.51 al ședinței Comitetului de administrare a activelor şi Pasivelor din 05.08.2013 şi notele informative anexe la acesta, pe 4 file, Copia autentificată la Dispoziția președintelui Băncii de Economii nr.59 din 07.08.2013, pe 1 filă; Copia autentificată la Soldul în contul bancar al SRL *****la începutul şi finele zilei din 10.09.2014, pe 1 filă; Copia autentificată la procesul verbal al Adunării generale extraordinare a acționarilor BEM din 02.08.2013 și anexele la acesta, pe 20 file, Copia autentificată la Contractul de împrumut subordonat nr.09/13-1-TP din 04.09.2013, pe 02 file, Copie autentificată la Contractele de împrumut subordonat între SA Banca de Economii cu *****, *****, *****, *****, ********** pe 24 file, Copia autentificată la contractul de împrumut nr.09/13-1-CK din 04.09.2013 pe 2 file, Copia autentificată la contractul de împrumut nr.1-VG din 13.09.2013 între ***** şi ***** pe 02 file, Copia autentificată la contractul de împrumut nr.1-09-AM din 13.09.2013, între ***** şi ***** pe 2 file, Copia autentificată la contractul de împrumut nr.09/13-3-TP din 04.09.2013, între OOO ***** şi*****pe 2 file (Vol.IV, f.d.11-14);

- ***Extrasul din contul GazPromBank la data de 02.08.2013***, în valuta EUR, USD, RUB, prin care se atestă că la data de 02.08.2013 au fost înscrișii în cont suma de 50 000 000 dolari SUA parvenit prin transfer de la *****(Vol.IX, f.d.113-117);

- ***Extrasul din soldul din cont GazPromBank din 02.08.2013***, prin care se atestă că la data de 02.08.2013 pe contul *****(USD) GAZPROMBANK OJSC, MOSCOVA, RUSIA sold final a constituit 50 000 000.00, iar în conturile ***** (EUR) și *****(RUB) constituia 00.00 (Vol.IX, f.d.216);

- ***Copiile mesajelor SWIFT de la GAZPROMBANK din 02.08.2013,*** prin care se confirmă că de la GazPromBank din 02.08.2013, cu nr. *****UMAXXX234360159113080221528N, în care se face referire la ordinul de plată ***** (indicat în rulajul contului curent la SRL *****): - la codul 32A.-fiind indicată suma transferului (50 000 000 USD) care au fost transferate din contul *****al OOO «*****, - la codul 53A:- fiind indicat codul IBAN al ***** (IRVTUS3N), adică mijloacele bănești au fost transferat prin intermediul contului corespondent al BEM în *****; - la codul 59 fiind indicat contul în interesul cui se efectuează transferul: *****ce aparține SRL *****. Prin mesajul SWIFT 1146 *****emis de către Banca de Economii SA se constată mesajul transmis în adresa ***** (*****) cu solicitarea de a efectua transferul sumei de 50 milioane dolari SUA din contul corespondent al BEM în ***** (*****) în contul corespondent din GAZPROMBANK . Prin mesajul SWIFT de la GazPromBank din 02.08.2013, cu nr*****e constată că la 02.08.2013 contul corespondent BEM în GAZPROMBANK a fost creditat cu 50 milioane dolari SUA (Vol.IX, f.d.17-19);

- ***Copia Hotărârii Băncii Naționale a Moldovei nr.167 din 19.08.2013 cu privire la permisiunea de majorare de către ICS „*****și de către dna Iana GAIDAICHUK, în calitate de beneficiar efectiv al achiziției propuse, a cotei substanțiale în capitalul social al Băncii de Economii SA*****,*** prin care s-a hotărât: "...1. Se permite ICS „***** și dnei Iana GAIDAICHUK, în calitate de beneficiar efectiv al achiziției propuse, majorarea cotei

substanțiale în mărime ce nu atinge 50% din capitalul social al Băncii de Economii SA; 2. Punctul 1 al prezentei hotărâri intră în vigoare la data întrunirii cumulative a următoarelor condiții: a) depunerea de către asociatul OOO ”*****”, cu sediul în Federația Rusă, or. Moscova, str. Șepkin, 25/20) a sumei de 80.500.000 lei în contul bancar al ICS „*****în calitate de aport la capitalul social al acesteia; b) prezentarea la Banca Națională a declarațiilor scrise, pe proprie răspundere a ICS „*****și a dnei Iana GAIDACHUK privind statutul dnei Iana GAIDACHUK de beneficiar efectiv al ICS „***** ca urmare a realizării condiției de la litera a) din prezentul punct; c) prezentarea la Banca Națională a declarațiilor scrise, pe proprie răspundere, a ICS „*****și a dnei Iana GAIDACHUK privind respectarea prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, ca urmare a realizării condiției de la litera a) din prezentul punct; Întrunirea cumulativă a condițiilor de la litera a)-c) din prezentul punct va fi atestată de Banca Națională, la solicitarea a ICS „*****și/sau a dnei Iana GAIDACHUK, la care vor fi anexate actele confirmative. 3. Permisiunea își pierde valabilitatea dacă în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a punctului 1 din prezenta hotărâre nu a avut loc majorarea cotei substanțiale în capitalul social al Băncii de Economii SA în condițiile prezentei hotărâri. 4. În termen de 2 zile lucrătoare după înregistrarea în registrul acționarilor băncii a dreptului de proprietate asupra acțiunilor emisiunii suplimentare conform hotărârii Adunării generale extraordinare a acționarilor Băncii de Economii SA din 02.08.2013, ÎCS „***** SRL: a) va acorda Băncii de Economii SA un împrumut subordonat în lei sau în valută echivalent a 600 000 000 lei; b) va răscumpăra credite neperformante ale Băncii de Economii SA în mărime de cel puțin 300 000 000 lei...” (Vol.III, f.d.144-145);

- Copia Hotărârii Băncii Naționale a Moldovei nr.183 din 19.09.2013 cu privire la modificarea Hotărârii Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.167 din 19.08.2013 „cu privire la permisiunea de majorare de către ICS „**și de către dna Iana GAIDAICHUK, în calitate de beneficiar efectiv al achiziției propuse, a cotei substanțiale în capitalul social al Băncii de Economii SA****”**, prin care a fost modificat punctul 4 din Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.167 din 19.08.2013 având următorul conținut: „*...în termen de 15 zile lucrătoare după înregistrarea în registrul acționarilor băncii a dreptului de proprietate asupra acțiunilor emisiunii suplimentare conform hotărârii Adunării generale extraordinare a acționarilor Băncii de Economii SA din 02.08.2013, ÎCS „***** SRL: a) va acorda sau va asigura acordarea de către persoane terțe Băncii de Economii SA a împrumuturilor subordonate în lei sau în valută, valoarea totală a căror va constitui echivalentul a 600 000 000 lei, fapt care va fi confirmat prin prezentarea la Banca Națională a copiilor contractelor de împrumut, a ordinelor de plată și a extraselor de cont bancar: b) va încheia sau va asigura încheierea de către persoane terțe a contractelor de cesiune a creditelor neperformante ale Băncii de Economii SA în mărime totală de cel puțin 300 000 000 lei, cu termenul de executare până la 31.12.2013, fapt care va fi confirmat prin prezentarea la Banca Națională a contractelor de cesiune...”* (Vol.III, f.d.146);

- Copiile mesajelor SWIFT nr. OPU/12980099569 și OPU/12980372064 din 04.09.2013, potrivit cărora se constată că: **1)** la data de 04.09.2013, în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980099569 din contul***** compania***** ***** a transferat la

contul *****(„*****„) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 8,200,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13-2-TR din 04.09.2013”; **2)** la data de 04.09.2013, în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980372064 din contul ***** compania***** a transferat la contul *****(ICS „*****) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 6,000,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13-3-SK din 04.09.2013”; (Vol.IX, f.d.13);

- ***Copiile mesajelor SWIFT nr. OPU/12980018343 și OPU/12980176947 din 04.09.2013,*** potrivit cărora se constată că: 1) la data de 04.09.2013, în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980176947 din contul *****(SWIFT GAZPRUMMA), compania ********** a transferat la contul *****(*****) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 7,100,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13- 1-TR din 04.09.2013”; 2) Tot la 04.09.2013*****în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980018343 din contul *****(SWIFT GAZPRUMMA), compania OOO «*****» a transferat la contul *****(*****) din filiala nr.1 Banca de Economii S.A. 11,700,000.00 USD, cu destinația „acord de împrumut nr.09/13-3-TR din 04.09.2013” (Vol.IX, f.d.14);

- ***Copiile mesajelor SWIFT nr. OPU/12980460977 și OPU/12980543845 din 04.09.2013,*** potrivit cărora se constată că: 1) la data de 04.09.2013, în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980460977 din contul ***** compania***** a transferat la contul *****(„VLADOX GRUP„ SRL) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 7,800,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13-1-SK din 04.09.2013”; 2) la data de 04.09.2013, în baza Ordinului de plată în valută OPU/12980543845 din contul 40702840100000007408, compania***** a transferat la contul *****(„*****„ SRL) din filiala nr.1, Chișinău, Banca de Economii S.A. suma de 9,200,000,00 USD cu destinația „acord de împrumut 09/13-2-SK din 04.09.2013”; (Vol.IX, f.d.16);

- ***Schema sustragerii a 50 000 000 de dolari SUA în interesul ********** și *****,*** *precum și sustragerea a 50 milioane de dolari SUA în interesul RFK* (Vol.III, f.d.278);

- ***Înregistrările în contul ***** „NOSTRO” GazPromBank conform extraselor prezentate în comparație cu evidența contabilă Banca de Economii SA la contul *****,*** potrivit cărora se constată diferență în înscrierile în cont: la 01.09.2014, soldul bilanțului contabil a contului NOSTRO atât în evidența GazPromBank (nr. contului *****) cât și în evidența SA Banca de Economii (nr. contului *****) este identic 100 421 293,60 dolari SUA. Conform evidenței SA Banca de Economii în perioada de timp 01.09-24.09.2014 nu au fost înregistrate careva transferuri din cont. La 10.09.2014 se stabilește o diferență de 100 000 000 dolari SUA în înregistrările în contul *****, în evidența GazPromBank (Vol.IX, f.d.231);

- ***Extrasele de pe conturile bancare ale *****și ***** pentru perioada de 20.11.2014-26.11.2014*****,*** prin care se atestă că la data de 24.11.2014 nu au intrat în cont mijloace bănești în suma de 50 0000 000 dolari SUA pe contul bancar *****. Același lucru se stabilește și în rulajul contului bancar ***** al companiei *****, ridicat de la ***** în ziua de 24.11.2014 nu au intrat în cont mijloace bănești în suma de 50 000 000,00 dolari SUA de la SRL *****(Vol.III, f.d.289);

- ***Un plic cu copia discului DVD-R în care sunt înregistrate rulajelor bancare în format electronic din Privat Bank a companiilor *****și *****,*** ridicat prin procesul-

verbal de ridicare și ordonanța din 03.11.2020 în cadrul cauzei penale nr.*****(Vol.III, f.d.132);

- ***Proces-verbal de examinare a documentelor din 09.03.2020*****,** acțiune procesuală efectuată în cauza penală nr.2014978137, ridicat în cadrul cauzei penale nr. *****prin ordonanța și procesul verbal din 08.09.2020. Scopul examinării a constituit *urmărirea circulației mijloacelor băneşti în mărime de 50 milioane dolari SUA* plasate în contul de depozit nr. *****, deschis de către ***** în cadrul BEM, cât și stingerea datoriei BEM, față de SRL *****. Obiectul examinării-actele ridicate de la Banca de Economii prin procesul verbal 27.02.2020 (rulajul conturilor bancare curente și de depozit, dosarul juridic ***** ședințele Consiliului de Administrare a BEM și Comitetului ALCO; Actele ridicate din cauza penală nr.*****prin procesul verbal de ridicare din 03.03.2020 (sesizările BEM nr. 01-1-03-12737 din 21.09.2015, nr.01-1-03/701 din 16.11.2015 cu actele anexe), copiile autentificate a proceselor verbale a Consiliului BEM, nr. 95, 98 din 2013.

Fiind examinat raportul auditului tematic cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor „NOSTRO" a Băncii de Economii, deschise în GazPromBank din Federația Rusă, pentru perioada anului 2013-septembrie 2015, transmise în adresa Procuraturii Anticorupție, cu nr. 01-1-03/12737, din 21 septembrie 2015 și Raportul privind controlul tematic „cu privire la elucidarea aspectelor ce țin gestionarea contului NOSTRO, deschis în GazPromBank din Federația Rusă", pentru perioada 24.11.2014-25.11.2014, expediat în adresa Procuraturii anticorupție cu nr.01-1-03/701, din 16.11.2015, se constată că SRL *****închide datoria de 50 milioane de dolari primiți de la ***** din Federația Rusă, în baza contractului de împrumut (***** din 02.08.2013, prin intermediul unui transfer din data de 14.09.2014, din contul NOSTRO a BEM în GazPromBank din Federația Rusă către Compania***** ***** în circumstanțele descrise mai jos. Astfel, fiind efectuată o analiză a înregistrărilor în contul *****NOSTRO a BEM în GazPromBank conform extraselor prezentate, în comparație cu evidența contabilă în Banca de Economii SA la contul *****se constată diferență în înscrierile în cont, **or la data de 01.09.2014, soldul bilanțului contabil a contului NOSTRO atât evidența GazPromBank cât și Banca de Economii este identic. La data de 10.09.2014 se stabilește o diferență 100.000.000 dolari SUA în înregistrările în cont.** Întru clarificarea acestor divergențe de către reprezentanții BEM a fost solicitată rulajul contului NOSTRO din evidența contabilă GazPromBank. În cadrul examinării rulajului au fost constatate efectuarea a 7 transferuri din contul NOSTRO în GazPromBank în sumă totală de 100.000.000 dolari SUA, inclusiv pentru suma de 50 milioane dolari SUA din numele SRL *****către***** *****, destinația plății fiind indicată „***** contr. N 08/13-1-РФК din 02.08.2013", ceia ce reprezintă contractul de împrumut care a stat la baza împrumutului banilor în sumă de 50 milioane dolari SUA de către SRL *****de la***** *****. Adică prin efectuarea transferului respectiv a fost stinsă datoria SRL *****față de***** *****. În paralel fiind verificat soldul conturilor curente a persoanelor juridice din numele cărora a fost ordonate plățile s-a constatat că ***la data transferurilor efectuate, 10.09.2014, SRL *****deținea în cont suma de 1635,68 dolari SUA, respectiv nu avea posibilitatea reală să ordone și să efectueze 2 transferuri în sumă de 50 milioane dolari și 6 milioane dolari***.

De către Reprezentanții Banca de Economii în proces de lichidare, fiind solicitate documentele ce au stat la baza transferurilor efectuate din contul NOSTRO la data de 10.09.2014, au fost prezentat ordinului de plată nr. PAY14 7664, din 10 septembrie 2014, care a fost întocmit în format SWIFT pentru suma de 50 milioane dolari SUA. În ordinul de plată fiind indicat că ordonatorul plății este ÎCS „*****, beneficiarul plății fiind *****, temeiul plății fiind indicat achitarea împrumutului conform contractului nr.08/13-1 РФК. Ordinul de plată fiind semnat de către Președintele interimar al Băncii de Economii SA, BÎRCA Viorel și contabila șef al Băncii - BARGUEVA Irina. Respectivul ordin de plată fiind prezentat în original la oficiul GazPromBank din Federația Rusă. Din acest motiv nu a fost efectuată înscrierea în evidența contabilă a BEM contul NOSTRO în GazPromBank. Urmare a analizei financiare a rulajelor ridicate în coraport cu documente Consiliului, s-a stabilit că la 02.08.2013, în conformitate cu procesul-verbal al ședinței Consiliului Băncii de Economii S.A. nr.95 din 02.08.2013, la care au fost prezenți majoritatea membrilor Consiliului (BESARAB S., COVACI M. şi HÎNCU M.), cu excepția reprezentanților statului - VORONIN A. şi MATVEEVA E., ce a fost convocată cu privire la atragerea depozitului în valoare de 50,0 mln. USD cu o dobândă de 4,25% la termen de la Î.C.S. „*****” S.R.L., fiind acceptat depozitul la termen de 12 luni cu rambursarea integrală la 03.08.2014.

Astfel, Î.C.S. „*****” S.R.L. a majorat cota substanțială în capitalul social al Băncii de Economii S.A. în mărimea sumei de 50,0 mln. USD, parvenite în calitate de împrumut extern de la compania „**********”, Federația Rusă. Ulterior, prin deciziile Comitetului de administrare a activelor şi pasivelor a BĂNCII DE ECONOMII S.A. luate în carul proceselor verbale nr. 50 și 51 din 05.08.2013și 07.08.2013 au fost modificate condițiile de acceptare în bancă a depozitelor la termen de 12 luni în valută străină, precum şi majorate dobânzile pentru depozitele care vor fi primite de la persoane fizice şi juridice. Ulterior, prin procesul verbal nr.98 al Consiliului Băncii, din 07.08.2013 au fost modificate prevederile contractului de depozit nr.08-18/10 din 02.08.2013 cu indicarea achitării unei dobânzi de 5,0% anual din suma de 50,0 mln. USD, precum şi modificarea privind acceptarea vărsămintelor suplimentare şi permiterea retragerii parțiale din cont cu condiția menținerii unui sold minim de 5,0 mln. USD. Astfel, mijloacele financiare depozitate de către I.C.S. „*****” S.R.L., după constituirea depozitului menționat la 07.08.2013, au fost transferate de la contul de depozit la contul curent al Î.C.S. „*****” S.R.L. şi ulterior, treptat, fiind transferate în adresa a două societăți nerezidente*****şi *****în conformitate cu prevederile contractelor semnate anterior și a facturilor anexate cu destinația „plata pentru tehnică”. La data de 23.09.2013 obligațiunile SA Banca de Economii față de ***** în raport cu plasarea depozitului în mărime de 50 milioane de dolari au fost stinse în totalitate și reziliat contractul de depozit cu stornarea sumei achitate în calitate de dobândă (Vol.II f.d.28-37);

- ***Raport privind controlul tematic „Cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO, deschise în GazPromBank fin Federația Rusă, pentru perioada 24.11.2014-25.11.2014 și anexele acestuia***, *potrivit concluziilor căruia* depozitele garanții pe termen mediu înregistrate în bilanțul contabil al BEM la contul „NOSTRO" în EURO (GazPromBank) în perioada 24.07.2014 - 25.11.2014 n-au fost confirmate în

evidența contabilă al GazPromBank din Federația Rusă. Documentele confirmative şi persoanele care au inițiat operațiunile sunt indicate în ANEXA nr. 1; La data de 24.11.2014 (conform evidenței Băncii de Economii S.A.) în conturile valutare curente ale companiilor *****SRL (cont *****) şi *****SRL (*****) au fost efectuate operațiuni de transfer a „mijloacelor bănești din resursele creditare ale Băncii", în finalul cărora companiile nerezidente *****, *****şi *****de fapt nu au „beneficiat" de acestea; Cu toate că companiile nerezidente *****, *****şi *****nu au beneficiat de mijloacele bănești transferate de către companiile *****SRL (cont *****) și *****SRL (cont *****), la data de 26.11.2014 în conturile companiilor indicate au fost înscrise ca fiind returnate mijloace bănești cu destinație suspectă, „Plăți anterioare" [ADVANCED PAYMENT), iar ulterior cu mijloacele „returnate" de companiile *****, *****și *****au fost achitate creditele contractate la data de 24.11.2014 de la Banca de Economii S.A. [ANEXA nr. 2). Se menționează că „returnarea" mijloacelor bănești a fost efectuată prin conturile corespondente deschise în Banca Socială S.A., iar ulterior rambursării creditelor, mijloacele bănești au fost folosite pentru constituirea unor „plasamente" în aceiași bancă; Analiza operațiunilor efectuate la data de 24.11.2014 şi 25.11.2014 confirmă suspiciunea menționată în raportul auditului tematic „Cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO, deschise în GazPromBank din Federația Rusă, pentru perioada anului 2013 - prezent" din 18 septembrie 2015 şi anume că prin operațiunile înregistrate în contul „NOSTRO" - *****(conform evidenței Băncii de Economii S.A.) la data de 24.11.2014 şi 25.11.2014, a fost ajustat soldul contului în concordanță cu soldul contului „NOSTRO"- ***** (conform evidenței GazPromBank), ca urmare a restituirii anticipate la data de 10.09.2014 a mijloacelor bănești care constituiau împrumuturi subordonate în mărime de 50,000,000.00 USD şi 50,000,000.00 USD reprezintă returnarea împrumutului acordat de către***** „*****" 7612032 900 RF, YAROSLAV REGION, UGLICH CITY, YAROSLAVSKAYA STR.50,152610 companiei ÎCS *****S.R.L.; Conform condițiilor contractuale pentru împrumuturile subordonate contractate, au fost calculate şi achitate dobânzi. Informația privind decontările aferente împrumuturilor subordonate în perioada 01.09.2014-30.09.2015 fiind prezentată în ANEXA nr. 3; În viziunea noastră, dobânzile calculate pentru perioada 10.09.2014-30.09.2015 în sumă de 1 587,500.00 USD urmează a fi stornate, iar pentru suma de 212,500.00 USD urmează a fi formate creanțe față de părțile contractante ca urmare a supraplății efectuate la transferarea dobânzii pentru perioada 01.09-31.10.2014 pe motivul că mijloacele bănești care au stat la baza constituirii împrumuturilor subordonate au fost returnate la data de 10.09.2014 din contul „NOSTRO" deschis în GazPromBank; În aceste condiții, Banca nu are posibilitate să se expună cu privire la recunoașterea sau nerecunoașterea sumelor înregistrate în conturile „NOSTRO" deschise în Banca Socială S.A. cu referire la tranzacțiile indicate în prezentul raport şi v-a reveni la acest subiect în conformitate cu prevederile art. 38^5 alin.(8), (9) al Legii Instituțiilor Financiare; Luând în considerație cele invocate în prezentul raport şi în raportul privind exercițiul de audit tematic „Cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor „NOSTRO", deschise în GazPromBank din Federația Rusă, pentru perioada anului 2013 - prezent" din 18.09.2015, Banca urmează să solicite Băncii Naționale a Moldovei aprobările de rigoare în conformitate cu prevederile art.art.38/4 alin.(1) lit.g), 38/6 alin.(1) al Legii

Instituțiilor Financiare privind recunoașterea îndoielnică a soldurilor împrumuturilor subordonate în mărime de 50,000,000.00 USD şi recunoașterea datoriei ÎCS *****S.R.L. față de Banca de Economii S.A. în sumă de 50,000,000.00 USD (Vol.III, f.d.110-126);

- ***Analiza înregistrărilor în contul *****„NOSTRO" GazPromBank*** *conform extraselor prezentate în comparație cu evidența contabilă în Banca de Economii SA la contul* *****, unde se atestă companiile beneficiare ale transferurilor menționate (Vol.III, f.d.87);

- ***Copiile ordinelor SWIFT cu același număr PAY 14/7664 din 10.09.2014*** pentru suma de 7 100 000 dolari SUA, ordonatorul plății fiind ***** în temeiul contractului N 09/13-1-TP din 04.09.2013; pentru suma de 9 200 000 dolari SUA, ordonatorul plății „***** în temeiul contractului Nr 09/13-2-CK, din 04.09.2013; pentru suma de 7 800 000 dolari SUA, ordonatorul plății „*****" în temeiul contractului Nr. 09/13-1-CK, din 04.09.2013; pentru suma de 11 700 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în adresa ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-3-TP, din 04.09.2013; pentru suma de 8 200 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în adresa ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-2-TP din 10.09.2013; pentru suma de 50 000 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-1-РФК, din 02.08.2013; pentru suma de 6 000 000 dolari SUA, ordonatorul plății ***** în temeiul contractului Nr. 09/13-3-CK din 04.09.2013 (Vol.III, f.d.91-97);

- ***Proces-verbal de examinare a obiectului din 28.10.2020*****,** acțiune procesuală efectuată în vederea stabilirii locației și cercului de persoane care au planificat emisia suplimentară de acțiuni, creditele subordonate către SA „Banca de Economii", în anul 2013 și intențiile acestora. Obiectul examinării-mesajele din poșta electronică***** ridicate în cadrul percheziției în oficiul lui Melnic Viorel, amplasat în mun. *****din data de 27.07.2020, efectuate în cadrul cauzei penale nr. 2014978137, ridicate prin ordonanța din 26 octombrie 2020 emisă în cauza penală nr. *****, care se află pe un hard de model Western Digital S/N WMAT16100383 cu capacitatea de 320 GB. În cadrul examinării prin intermediul aplicației „***** au fost deschise fișierele extrase în cadrul procesului verbal de percheziție din 27.07.2020, constatând existența corespondenței în perioada de timp 03.02.2010 -27.07.2020.

În cadrul examinării cutie poștale***** care este utilizată de către Viorel Melnic se constată existența la 18.07.2013 ora 12.41, a mesajului cu subiectul „BEM", care este expediat de către utilizatorul cutiei poștale Shorholding ***** către ********** *****, ***** la care sunt anexate 5 fișiere.

Fiind examinate fișierele anexate acesta reprezintă prin sine textul în formă digitală a următoarelor acte: „Anglia acord MF AP… rus_17.07.2013"-acordul de garantare a executării obligațiunilor asumate de către acționarii minoritari ai SA „Banca de Economii", conform acestui acord Ministerul Finanțelor își exprimă acordul la mărirea capitalului statutar fără participarea statului cu micșorarea cotei statului la 33,3 % din pachetul de acțiuni, cu condițiile ulterioare exprimate în acord. Acționarii minoritari și-au asumat obligațiunea de a pune la dispoziția Băncii de Economii credit subordonat în mărime de 600 000 000 lei MD și răscumpărarea creditelor neperformante în mărime de 300 000 000 lei MD. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv se constată că utilizatorul care a creat

fișierul și care a efectuat modificări în conținutul acestuia are denumirea de „User”, iar compania unde acesta este conectat la rețea poartă denumirea de „Reanemator Extrem Edition”.

Fișierul „Aviz AGEAC 02.08.2013” reprezintă prin sine forma electronică a avizării acționarilor Băncii de Economii SA, privind demararea la 02.08.2013 a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor Băncii de Economii. Fiind examinate proprietățile fișierului se constată că autor al documentului este Sergiu ȚURCAN u.

Fișierul „Hotărârea de maj cap social 02.08.2013” reprezintă prin sine forma electronică a Hotărârii Adunării Generale a acționarilor Băncii de Economii SA prin corespondență din data de 02 august 2013 privind majorarea capitalului social prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare normative cu drept de vot, aprobată de către Consiliul Băncii de Economii SA din 15.07.2013, fiind Anexa nr.1 la buletinul de vot. Fiind accesate proprietățile fișierului respectiv se constată că autor al acestuia este utilizatorul cu denumirea „hp530”.

Fișierul „Model Buletin de vot 02.08.2013” reprezintă prin sine modelul buletinului de vot pentru votarea la Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor Băncii prin corespondență, aprobat de Consiliul Băncii de Economii SA prin procesul verbal din 15.07.2013. Fiind examinate proprietățile acestui fișier se constată că autor al fișierului este utilizatorul Sergiu ȚURCAN u. Fișierul „pv 78” reprezintă prin sine textul în formă electronică a procesului verbal nr. 78 al Ședinței Consiliului Băncii de Economii, din 15 iulie 2013, ora 14.30 prin care s-a discutat anumite subiecte.

La 19.07.2013 ora 12.08 este înregistrat mesajul cu subiectul „BEM docs” expediat de la cutia poștală Shorholding ***** în adresa Svetlana Besarab********** și *****, la care sunt anexate 4 fișiere. Astfel, fiind examinat fișierul „Grafik.pdf” se constată că acesta reprezintă prin sine un tabel sub formă de calendar în care sunt indicate la anumite date acțiunile ce urmează a fi întreprinse în raport cu emisia suplimentară de acțiuni a BEM și încheierea creditelor subordonate.

Fiind examinat fișierul „_..._1.doc” se constată că acesta reprezintă prin sine forma electronică a acordului dintre acționarii minoritari ai SA Banca de Economii pe de o parte și Ministerul Finanțelor, Agenția Proprietăți Publice în care sunt indicate condițiile emisiei suplimentare de acțiuni. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv se constată că autorul fișierului este Alexandru.GRUMEZA iar persoana care a efectuat modificări în conținut este utilizatorul cu numele „Mario”.

Fiind examinat fișierul cu denumirea „APP-BNM” se constată că acesta reprezintă prin sine forma electronică a înștiințării emisă de Agenția Proprietăți Publice în adresa Băncii Naționale a Moldove privind micșorarea cotei Statului în capitalul social al SA „Banca de Economii” până la 33.3% + 1 acțiune., fiind examinate proprietățile fișierului respectiv se constată că autor a fișierului este utilizatorul cu denumirea „User”.

Fiind examinat fișierul cu denumirea „дорожная карта” se constată că acesta reprezintă prin sine comentarii la fiecare acțiune din plan cât și asigurările votului cu indicarea fracțiunilor parlamentare care vor asigura votul în Parlamentul Republicii Moldova cu privire la susținerea acțiunilor din plan. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv

se constată că autor al fișierului este utilizatorul „Alexandru.Grumeza” iar persoana care a efectuat modificări în conținutul fișierului este utilizatorul cu numele „Stela2”.

La 22.07.2013 ora 11.02 este înregistrat mesajul cu subiectul „BEM dorojnaia final” expediat de la cutia poștală Shorholding ***** în adresa ***** ***** și Cabinetul avocatului Denis ULANOV ***** , la care sunt anexate 2 fișiere. Mesajul respectiv reprezintă o redirecționare a mesajului de la cutia poștală „Stela Bellos *****” către ***** din data de 20.07.2013, 15:23. Fiind examinate anexele la mesaj se constată că anexa cu denumirea „Message01.eml reprezintă textul mesajului iar atașamentul cu denumirea „дорожная законодательство final.docx” reprezintă prin sine planul de acțiuni ce urmau a fi efectuate în perioada de timp 27.06.2013-18.10.2013 în raport cu organizarea emisiei suplimentare de acțiuni la SA Banca de Economii cu indicarea hotărârilor ce urmau a fi luate la adunarea extraordinară a acționarilor BEM, indicarea deciziilor ce urmau a fii luate de către organele care reprezentau Statul în cadrul SA Banca de Economii etc.

Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv se constată că autorul fișierului este utilizatorul „Alexandru.Grumeza” iar persoana care a efectuat modificări în conținutul fișierului este utilizatorul cu numele „Stela2”. În continuare, la 25.07.2013 ora 09.28 este înregistrat mesajul cu subiectul „Дорожная карта” expediat de la cutia poștală Shorholding ***** în adresa ********** Cabinetul avocatului Denis ULANOV *****și Svetlana Besarab ***** la care este anexat 1 fișier. Fiind examinată anexa la mesaj se constată că fișierul cu denumirea „дорожная карта финал 2.docx” reprezintă prin sine planul de acțiuni ce urmau a fi efectuate în perioada de timp 27.06.2013-18.10.2013 în raport cu organizarea emisiei suplimentare de acțiuni la SA Banca de Economii cu indicarea hotărârilor ce urmează a fi luate la adunarea extraordinară a acționarilor BEM, indicarea deciziilor ce urmează a fi luate de către organele care reprezentau Statul în cadrul SA Banca de Economii etc. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv putem constată că autor al fișierului este utilizatorul „*****.Grumeza” iar persoana care a efectuat modificări în conținutul fișierului este utilizatorul cu numele „Mario”.

În continuare, la 25.07.2013 ora 12.49 este înregistrat mesajul cu subiectul „СОГЛАШЕНИЕ МИНОРИТАРИИ-ГОСУДАРСТВО” expediat de la cutia poștală Cabinetul avocatului Denis ULANOV *****în adresa Svetlana BESARAB ***** DIACONU ***** ********** *****. Cu puțin timp mai târziu, la 25.07.2013, ora 12.50 este înregistrat mesajul cu subiectul „СОГЛАШЕНИЕ МИНОРИТАРИИ-ГОСУДАРСТВО” expediat de la cutia poștală Cabinetul avocatului Denis ULANOV *****în adresa Svetlana BESARAB ***** DIACONU ***** ********** ***** la care este anexat 1 fișier. Fiind examinată anexa la mesaj se constată că fișierul cu denumirea „соглашение государство_миноритарии.docx” reprezintă prin sine un proiect de acord între acționarii minoritari ai SA Banca de Economii și reprezentanții Statului în cadrul aceleiași bănci, cu referire la procesul de emisie suplimentară de acțiuni și condițiile de participare în acest proces. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv putem constată că autor al fișierului este utilizatorul „Alexandru.Grumeza” iar persoana care a efectuat modificări în conținutul fișierului este utilizatorul cu numele „Admin” care conform mesajului expediat (Добрый день документ исправил, дополнил нужной

терминологией и изменил структуру прошу изучить), aparține lui Denis ULANOV, utilizator al cutiei poștale *****

Ulterior, la 29.07.2013 ora 09.59 este înregistrat mesajul cu subiectul „Fwd: от Стеллы Пахоми” expediat de la cutia poștală Shorholding ***** către ********** *****, care de fapt este o redirecționare a mesajului parvenit de la cutia poștală PARASCOVIA APOSTU expediat la 29.07.2013, ora 09.40, de către ***** la care sunt atașate 2 fișiere. Fiind examinate anexele la mesaj se constată că fișierul cu extensia .eml este textul mesajului iar fișierului cu denumirea „соглашение государство_миноритарии 1.1..docx” reprezintă prin sine proiect de acord între acționarii minoritari ai SA Banca de Economii și reprezentanții Statului ca acționar în cadrul aceleiași bănci, cu referire la procesul de emisie suplimentară de acțiuni și condițiile de participare în acest proces. În care sunt hașurate cu galben propunerile înaintate la acest acord. Fiind examinate proprietățile fișierului respectiv se constată că autor al fișierului este utilizatorul „Alexandru.Grumeza” iar persoana care a efectuat modificări în conținutul fișierului este utilizatorul cu numele „User” (Vol. XIV, f.d.209-274);

- ***Copie unui suport electronic-DVD-R-în care este reflectată anexă la procesul-verbal de examinare din 28.10.2020*****,** care reprezintă copiile actelor supuse examinării di cadrul cauzei penale nr.*****(Vol. XIV, f.d.221);

- ***Proces-verbal de examinare a obiectelor din 15.02.2021,*** acțiune procesuală efectuată în vederea stabilirii mesajelor existente cu privire la acțiunile lui Viorel BÎRCA în calitatea de vicepreședinte și ulterior președinte al SA Banca de Economii, inclusiv în data de 10.09.2014 când au fost efectuate 7 transferuri în sumă de 100 milioane dolari SUA din contul corespondent al SA Banca de Economii în GazPromBank din Federația Rusă, mijloace bănești care au fost delapidate, cât și acțiunile ulterioare de ascundere a urmelor infracțiunii. Obiectul examinării – *informațiile extrase din sistemele informatice ridicate de la BÎRCA Viorel în cadrul percheziției la domiciliul acestuia* din mun. Chișinău str. Academicianul Sergiu Rădăuțanu 48, din data de 04.12.2020, efectuate în cadrul cauzei penale nr. *****și cutia poștală ***** Informația examinată fiind copiată pe un suport digital Hard disc de model Western Digital S/N: 103 WCATată 16638180 cu capacitatea de 320 GB.

Astfel, fiind examinată Arhiva zip ce conține programul de tip client poștal portabil „Thunderbird” cu mesajele extrase din contul ***** se constată existența mesajelor pentru perioada de timp din 20.03.2012-07.12.2020, conținând 1390 de mesaje. Fiind examinate mesajele existente se constată: existența mesajului în data de 26.12.2014, ora 14.22 cu subiectul „f” expediat de la cutia poștală viorel *****, către osoianuangela@yahoo.com, la care este anexat un fișier în forma xls cu denumirea „Achitarea salariului decembrie 2014”. Fiind examinat fișierul anexat se constată existența unei liste de persoane cu denumirea „Salariu Decembrie 2014”, în lista respectivă fiind inclus și Viorel BÎRCA . În dreptul acestuia fiind indicat salariul în mărime de 57600 lei. În colțul de sus pe dreapta a filei este indicat „Aprob _____ Ilan Șor”, ce se prezumă că achitarea salariului respectiv este aprobat de către Ilan ȘOR, care la acea perioadă nu deținea funcția de președinte al băncii sau contabil, respectiv nu avea atribuții de aprobare a salariului. Astfel aceste mijloace bănești erau achitate persoanelor nominalizate în listă pentru alte activități de cât cele ce urmau a fi

îndeplinite în cadrul Băncii și din alte surse 104 decât contabilitatea SA Banca de Economii. La fel, se remarcă faptul că fila respectivă în formatul XLS este denumită „Moscova”.

În continuare la 27.12.2015, ora 21.06 este înregistrat mesajul de la cutia poștală ***** adresată către***** la care este anexat un fișier în format „xls” cu denumirea „salariu din octombrie2015”. Fiind examinat fișierul anexat se constată: existența unei liste de persoane cu denumirea „Salariu Octombrie 2015” în lista respectivă fiind incluși colaboratori din cadrul SA Banca de Economii și SA Baca Socială printre persoane fiind și numele lui Viorel BÎRCA. În dreptul numelui acestuia fiind indicat salariul în mărime de 57600 lei. În colțul de sus pe dreapta a filei este indicat „Aprob _____ Ilan Șor”. În continuare la 23.03.2017 ora 16.58 este înregistrat mesajul de la cutia poștală Irina BARGUEVA ***** către *****, subiectul mesajului fiind indicat „Preambula BNM”, la care este anexat un fișier în format „docx” cu denumirea „prealabila BNM IB 23.3.2017”.

Fiind examinat fișierul atașat se constată că acesta reprezintă prin sine cererea prealabilă motivată asupra hotărârii Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 2 februarie 2017. În textul cererii respective este expusă poziția petiționarilor: Ivan URSU, Irina BARGUEVA, Viorel BÎRCA, Stanislav BUDZA și Ilan ȘOR vizavi Hotărârii Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 2 februarie 2017, prin care petiționarii au fost amendați, pentru încălcările admise în cadrul activității la SA Banca de Economii.

În continuare la 24.03.2017, ora 06.36 este înregistrat mesajul cu subiectul „info suplimentar” parvenit de la cutia poștală Irina BARGUEVA ***** transmis către ***** La prezentul mesaj fiind atașat un fișier în format xlsx, cu denumirea „Rulaje GAZPROMBANK 2009-01.12.2014”, care au fost extrase conform anexei nr. 4 (în format doar electronic din cauza dimensiunii fișierului). Fiind examinat mesajul expediat, în concordanță cu fișierul atașat se constată că Irina BARGUEVA se referă anume la creditele acordate la 24.11.2014 către *****m, și înregistrările fictive înscrise în conturile curente ale acestora((просто внутренние проводки!)) în baza cărora au fost echivalate soldurile contului corespondent în evidența GazPromBank și evidența internă a SA Banca de Economii. Да , не надо давать в объяснительной - информацию которую выделила в коментах на удаление, - т.е. не вдаемся в подробности что и как и на основании чего были произведены платежи от 24.11.2014!

În continuare la 03.04.2017, ora 17.45 este înregistrat mesajul cu subiectul „Doc I.V.” parvenit de la cutia poștală Irina BARGUEVA***** transmis către ***** ***** La prezentul mesaj sunt atașate 3 fișiere dintre care 3 în format „JPG” care reprezintă prin sine poza buletinului de identitate pe numele lui Irina BARGUEVA , și un fișier în format „pdf” care reprezintă prin sine o scanare a mostrelor de semnături din numele lui Irina BARGUEVA . În continuare la 24.07.2017, ora 17.27 este înregistrat mesajul cu subiectul „Unele doc din 241 file ” parvenit de la cutia poștală Irina BARGUEVA***** transmis către ***** *****, la care sunt atașate 3 fișiere două dintre care în format „pdf” și unul în format „JPG”.

Fiind examinate fișierul „Doc 1 2017-07-24.pdf” se constată că acesta reprezintă copii scanate a corespondenței poștale între SA „Banca de Economii” și OAO „GazPromBank” la care sunt anexate mesajele SWIFT din data de 10.09.2014 cu privire la transferul sumei de

100 milioane de dolari SUA din contul corespondent al BEM în GazPromBank. Fiind examinat fișierul „Doc 2 2017-07-24 (1)_1(1).jpg” se constată că acesta reprezintă o poză a soldului contului corespondent a BEM în GazPromBank. Fiind examinat fișierul „Doc 3 2017-07-24 (2).pdf” se constată că acesta reprezintă copii scanate a corespondenței poștale între SA „Banca de Economii” și OAO „GazPromBank”, ZAO AKB „AlefBank”, ZAO „METROBANK”, ZAO AKB „Interprombank”.

Următoarea informație supusă examinării este extrasă din telefonul mobil Apple Iphone Xs Max (A2104) model Iphone11.6, ICCID *****cu cartela SIM +*****. În cadrul examinării informației extrase prin intermediul softului Xamin a fost vizualizată informația din sistemul informatic vizat supra în cadrul căreia se constată extragerea mai multor mesaje în format SMS&MMS în număr de 3173 mesaje, prin 110 intermediul aplicației Viber 28804 mesaje, prin intermediul aplicației WhatsApp – 4021 mesaje. Astfel fiind examinate mesajele SMS&MMS extrase, se stabilește existența comunicărilor între Viorel BÎRCA cu interlocutorul necunoscut utilizator al numărului +*****. Fiind căutat în contacte numărul respectiv se constată că aparține lui ȚURCAN u Sergiu. Prin corespondența respectivă se constată că interlocutorii cunoșteau în data de 27.11.2014 la amiază despre administrarea specială ce urma să intervină în cadrul SA Banca de Economii și au întreprins măsuri pentru a nu avea probleme. La fel în cadrul examinării mesajelor SMS & MMS a fost constatată existența mesajelor între interlocutorul cu nr. +*****, utilizatorul căruia nu este cunoscut.

Astfel se constată păstrarea relației între Ilan ȘOR și Viorel BÎRCA după eliberarea din funcție a lui Viorel BÎRCA și Ilan ȘOR.

La fel în cadrul examinării mesajelor SMS & MMS a fost constatată existența mesajelor între interlocutorul ULANOV Denis holding numărul de telefon +*****cu utilizatorul sistemului informatic supus examinării. Din respectiva conversației se înțelege faptul că Viorel BÎRCA avea telefon special pentru a comunica doar cu ULANOV Denis. La fel, în cadrul examinării mesajelor SMS & MMS a fost constatată existența mesajelor între interlocutorul cu nr. +*****, utilizatorul căruia este Maia. În continuare fiind examinate mesajele din aplicația Viber se constată existența mesaje ce au importanță pentru cauza penală. Astfel, sunt 531 sunete și mesaje prin intermediul aplicației Viber cu interlocutorul CRIVCEANSCHI Ivan numărul de telefon *****. Respectiv se constată legătura strânsă între Ivan CRIVCEANSCHI grupul Șor și Viorel BÎRCA, care după destituirea din funcția președinte al SA Banca de Economii se supuneau lui Ilan ȘOR și acționau în interesul acestuia, fapt confirmat prin mesajele. La fel, în aplicația Viber sunt identificate 2 mesaje cu interlocutorul Ilona nr. de telefon *****. Fiind accesate atașamentele la mesaje se constată că ele conțin informația cu privire la soldurile conturilor companiilor Caravita Co SRL și SRL „Busines Estate Investments”, despre care Ilan ȘOR în declarațiile sale în calitate de martor în dosarul Filat a făcut referire că acestea îi aparțin lui *****Filat și anume pe contul acestor companii erau transferate mijloacele bănești, conform pasajului declarațiilor lui Ilan ȘOR din rechizitoriul în cauza penală nr.*****.

În continuare, la fel, în aplicația Viber se conțin 20 de sunete și mesaje cu interlocutorul Maia Holding nr. de telefon *****. Astfel prin corespondența respectiv din nou se indică la faptul că Viorel BÎRCA este membru a grupului Șor și acționează în interesul acestuia. În continuare, fiind verificate mesajele existente și în restul aplicațiilor

instalate nu au fost identificate mesaje relevante pentru cauza penală. Alt obiect al examinării fiind informația extrasă din sistemul informatic iPad Pro 12.9 2nd gen TD-LTE (A1671,A1821), ICCID *****. Fiind verificate aplicațiile existente pe sistemul informatic se constată că pe el sunt instalate mai multe aplicații, indicate în procesul-verbal de examinare. Fiind verificat conținutul mesajelor și informațiilor existente în prezentul sistem informatic se constată că acesta este un device familial și nu conține careva date relevante pentru cauza penală.

Alt obiect al examinării fiind informația extrasă din sistemul informatic Nokia 130 Dual SIM (RM-1035). Fiind verificat conținutul mesajelor și informațiilor existente în prezentul sistem informatic se constată că acestea nu conține careva date relevante pentru cauza penală. Alt obiect al examinării fiind informația extrasă din sistemul informatic Nokia 130 Dual SIM (RM-103). Fiind verificate contactele existente în acest telefon se constată că în mare parte sunt contacte ale persoanelor din grupul Șor din cadrul SA Banca de Economii, Banca Socială și Unibank. Mai cu seamă la unele contacte sunt indicate abreviatura „Hold" de la ȘorHolding. Fiind accesate mesajele expediate la acest telefon din nou se constată că acesta este un telefon pentru un anumit grup de persoane și anume cel din anturajul lui Ilan ȘOR. Respectiv mesajele expediate de la numărul de telefon +*****, care aparține lui Ecaterina TIUFANOVA, indică la faptul că în perioada de timp 05.01.2017-11.06.2017, Viorel BÎRCA participa la ședințe comune organizate de Ilan Șor. În rest materialele extrase de pe sistemele informatice supuse examinării nu prezintă careva interes pentru cauza penală (Vol.XVI, f.d.28-89);

- ***Un disc de model Maxwell DVD-R**,* care conține Anexa la procesul-verbal de examinare din 15.02.2021, în format electronic (Vol.XVI, f.d.86);

- ***Un suport electronic- copia discului DVD-R Maxell**,* care conține Anexa la procesul-verbal de examinare din 28.10.2020, în cadrul cauzei penale nr.*****, obiectul examinării căruia au fost mesajele din poșta electronică ***** (Vol.XIV, f.d.221);

- ***Procesul-verbal de examinare a obiectului din 09.09.2020*****,** acțiune procesuală în cadrul a fost supus examinării informația de pe suport electronic cu privire la mesajele SWIFT efectuate la SA Banca de Economii perioada luna septembrie 2014 de pe suportul electronic CD R Verbatim, ridicate din cauza penală nr. *****la 08 septembrie 2020 și anume a informației în format electronic pe suport electronic de model CD R Verbatim a tranzacțiilor SWIFT efectuate de către SA Banca de Economii în perioada lunii septembrie 2014. Urmare examinării informației în format electronic, se depistează mesaje SWIFT efectuate de SA Banca de Economii, începând de la nr. PAV14/7806 până la nr. PAV/14 7866, fapt ce atestă că programul SWIFT în perioada vizată SWIFT funcționa fără careva defecțiuni, abateri, întreruperi de la sistemul electronic. Mai mult ca atît, urmare examinării mapelor menționate nu au fost identificate mesaje SWIFT din 10.09.2014 prin care să fie înregistrate mesaje de transfer a mijloacelor bănești în sumă de 100 000 000 dolari SUA de pe contul corespondent NOSTRO amplasat în GazPromBank din Federația Rusă către companiile nerezidente LLC *****, *****, ***** LLC. Astfel, se constată că mesajele SWIFT din 10.09.2014 prin care s-a efectuat transferul mijloacelor bănești menționate supra de pe contul corespondent NOSTRO al SA Banca de Economii aflat în GazPromBank din Federația Rusă, nu au fost înregistrate în sistemul internațional de comunicare bancară și

efectuare a plăților bancare SWIFT. Totodată această constatare atestă faptul că 7 ordine SWIFT din 10.09.2014 prin care s-au transferat mijloacele bănești în sumă de 100 000 000 dolari SUA de pe contul corespondent NOSTRO al SA Banca de Economii amplasat în GazPromBank din Federația Rusă către companiile nerezidente LLC *****, *****, ***** LLC sunt false (Vol.I, f.d.189-190);

- ***Plic cu copia discului CD-R Verbatim,*** în care se conține informația în format electronic privind mesajele SWIFT efectuate la SA Banca de Economii perioada lunii septembrie 2014, în special 05.09.2014-12.09.2014, examinate prin procesul-verbal de examinare o obiectului din 09.09.2020 (Vol.I, f.d.188);

- ***Procesul verbal de examinare a obiectului din 27.01.2021,*** acțiune procesuală de examinare a documentelor ridicate din cauza penală nr.*****prin ordonanța din 26 ianuarie 2021, emisă în cadrul cauzei penale nr. *****conform căruia au fost examinate următoarele documente:-ordonanța Procurorului din 04.12.2014 de pornire a urmăriri penale cu atribuirea nr. *****în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.335 alin.(1/1) Cod penal, privind abuzul de serviciu comis de către factorii de decizie a BC Banca Socială SA; - ordonanța procurorului adjunct al Procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție din 02.06.2020 privind conexarea cauzelor penale nr.***** cu atribuirea unui singur număr unic de evidență nr. *****; - ordonanța ofițerului de Urmărire Penală al S.U.P. a IP Ialoveni din 27.11.2014 de pornire a urmăriri penale cu atribuirea nr.*****în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.192/1 alin.(1) Cod penal, privind răpirea autocamionului de model ***** de către persoane necunoscute pe traseul Chișinău-Hâncești, în apropierea satului Bardar raionul Ialoveni;-ordonanța ofițerului superior urmărire penală al SUP pe linia criminalității organizate a DEUP CE a DGUP a IGP din 23.02.2018 de pornire a urmăriri penale cu atribuirea nr.*****în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.360 alin.(1) Cod penal, pe faptul sustragerii, distrugerii documentelor, aparținând instituțiilor indiferent de tipul de proprietate;-ordonanța procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale din 23.02.2018 privind conexarea cauzelor penale nr.*****, *****cu atribuirea unui singur număr unic de evidență nr. *****; - solicitarea șefului SUP IP Ialoveni nr. 15264 din 01.12.2014 adresată d-lui Ivan CRIVCEAVSCHI Președinte al ”Băncii de economii” S.A. privind informarea în partea ce țin de actele ce au fost transmise Klassika Fo, pentru transportarea în arhiva SA Banca de Economii la 26.11.2014; -răspunsul ”Băncii de economii” S.A. furnizat conform solicitării din 01.12.2014 cu anexarea copiilor solicitate; -copia actului de primire predare în arhiva a dosarului prin care se atestă că a fost transmis spre arhivare dosarul de credit nr. 06-06/1/74 din 24.11.2014 în sumă de 50,000,000 USD și dosarul de credit nr.06-06/1/73 din 24.11.2014 în sumă de 50,000,000 USD, fiind predate de către Președintele interimar Viorel BÎRCA cu semnătura ultimului, însă lipsește semnătura persoanei care a primit și indicată mai jos și anume Ina LUPASCIUC șef arhivă; -factura de expediere organizației de pază ”***** prin care se atestă că Președintele interimar al Băncii de Economii Viorel BÎRCA a predat spre transportare în arhiva Băncii de Economii cet. Andrei TOFAN; -copia notei informative din 26.11.2014, privind transmitere dosarelor de creditare care conțin originalele documentelor existente la bancă inclusiv actele interne de aprobare a acestor credite în arhiva Băncii de Economii. Nota informativă în cauză este contrasemnată de către șeful Direcției Trezorerie

SA Banca de Economii Pavel ȚÎPA; Șef al Direcției Operațiuni Valutare și Relații Externe Tatiana JUC; șef interimar al Direcției Credite Olga BUTNARU; Contabilul șef Irina BARGUEVA; șef secției secretariat și protocol Angela OSOIANU; șef al Direcției juridice a Băncii Valeriu BALABAN; Șef Direcției Administrare Gaj Ion GAȘTEA; Șef Direcției Securitate Economică Alexei TIMUȘ. Potrivit notei menționate, în aliniatul 8 al pct.1 este menționat contractul de credit eliberat SRL *****Group nr.06-6/1/74 din 24.11.2014 în sumă de 50 000 000 dolari SUA, aliniatul 9 al pct.1, contractul de credit eliberat SRL *****nr.06-06/1/73 în sumă de 50 000 000 dolari SUA; -copia ordinului nr. 25 din 26 noiembrie 2014, privind transmiterea dosarelor în arhiva Băncii de Economii S.A. de către Direcția Gospodărie, Încasare și Protecție Tehnică fiind semnat de către Președintele interimar al Băncii de Economii Viorel BÎRCA, potrivit alin.(8), (9) a pct.1.1 contractul de credit eliberat SRL *****Group nr.06- 6/1/74 din 24.11.2014 în sumă de 50 000 000 dolari SUA, aliniatul 9 al pct.1, contractul de credit eliberat SRL *****nr. 06-06/1/73 în sumă de 50 000 000 dolari SUA, conform căreia dosarele de credit menționate au fost transmise în arhiva SA Băncii de Economii.

În rezultatul examinării documentelor menționate se constată că documentele în original ce se conțineau în dosarele de credit eliberat SRL *****Group nr.06-6/1/74 din 24.11.2014 în sumă de 50 000 000 dolari SUA, dosarul de credit eliberat SRL *****nr.06-06/1/73 în sumă de 50 000 000 dolari SUA, în temeiul ordinului președintelui interimar al SA Banca de Economii Viorel BÎRCA nr. 25 din 26 noiembrie 2014 au fost transmise spre păstrare în arhiva SA Băncii de Economii, însă în momentul transportării lor, mijlocul de transport ce aparținea companiei de securitate Klassika Force a fost sustras de persoane necunoscute și incendiat cu documentele menționate, toate documente ce vizau contractele de credit menționate și activitatea consiliului de administrație pentru perioada 2013 au fost arse în automobilul companiei de securitate. Pe faptul distrugerii documentelor menționate fiind pornite cauze penale descrise în ordonanțele de pornire descrise supra. Acuzarea de stat menționează că aceste acțiuni descrise pe baza copiilor documentelor examinate, atestă că Ilan ȘOR, care din aprilie 2014 ocupa funcția de președinte al Consiliului de Administrație al SA Banca de Economii prin intermediul factorilor de decizie a SA Banca de Economii întru a distruge urmele acțiunilor sale infracționale comise în cadrul administrării SA Banca de Economii, au organizat cu concursul altor persoane distrugerea intenționată a documentelor indicate, ce indicau direct asupra acțiunilor lor ilegale, camuflând acțiunile sale sub legenda sustragerii automobilului și incendierii lui de către persoane neidentificate (fapt care este investigat într-o procedură separată) (Vol.XIV f.d.159-165);

- ***Procesul verbal de examinare a obiectului din 27.01.2021*** întocmit în cauza penală nr.*****, acțiune procesuală de examinare a copiei autentificate a contractului de deschidere a conturilor corespondente a SA Banca de Economii în GazPromBank, în dolari SUA, ridicat prin ordonanța din 26 ianuarie 2021, potrivit căruia, contractul reprezintă o formă a contractului de deschidere a conturilor corespondente încheiat în limba rusă. Contractul este tipărit pe 9 file, încheiat în or. Moscova Federația Rusă la 01 august 2012 cu nr. V-3011113/25. Contractul examinat este încheiat între ОАО Газпромбанк și Societatea pe Acțiuni Banca de Economii. Din partea ОАО Газпромбанк în temeiul procurii din 28.05.2012 nr. Д-01/ 690 a fost semnat de către Sadîgova Famila Carmiloglî care ocupă

funcția de vicepreședintele băncii, din partea SA Banca de Economii contractul menționat a fost semnat de către președintele SA Banca de Economii Ivan CRIVCEANSCHI. Potrivit contractului menționat SA Banca de Economii deschide un cont corespondent în dolari SUA în cadrul OAO Газпромбанк. Potrivit pct. 4.2 a copiei contractului menționat banca corespondentă în cazul de față OAO Газпромбанк, deschide Băncii respondente în cazul de față SA Banca de Economii cont corespondent în dolari SUA cu nr. *****. Numărul contului este transcris în contract cu un pix cu cerneală de culoare neidentificată. În continuare potrivit pct. 4.11 a copiei contractului examinat părțile, adică OAO Газпромбанк și SA Banca de Economii au convenit ca principalul canal de corespondență între băncii referitor la gestionarea contului menționat a fost sistemul SWIFT și la efectuarea schimbului de dispoziții privind circulația mijloacelor bănești pe contul dat părțile vor utiliza codurile de identitate a Băncilor (BIC) după cum urmează: - OAO Газпромбанк – GAZPRUMM; - SA Banca de Economii – BECOMD2X. Totodată potrivit pct. 6.2. este stipulat că, OAO Газпромбанк nu poartă răspundere pentru neîndeplinirea dispozițiilor SA Banca de Economii și anume: - Dacă modalitatea de efectuare a plăților de pe contul corespondentului se regăsește în interdicțiile băncilor Rusești, nu este corect indicate rechizitele bancare pentru plată, cît și dacă suma dispoziției depășește soldul în cont corespondentului respondentului; - Dacă înregistrarea documentelor respondentului nu sunt în conformitate cu standardele internaționale și cu standardele SWIFT; -Dacă în contul corespondentului respondentului nu sunt suficiente mijloace pentru achitarea comisioanelor cu corespondentul reciproc în corespundere cu tariful. Potrivit pct. 7.1. este indicat că corespondentul primește de la respondent dispoziția de decontare a mijloacelor bănești prin canalul Telix, sistema SWIFT, cu obligarea codificării informației trimise, la fel prin curier pe suport de hârtie, codurile de autorizație cât și instrucțiile de acces se eliberează reprezentantului respondentului în baza procurii și a documentelor care confirmă identitatea reprezentantului. În rezultatul examinării contractului menționat încheiat în limba rusă la 01 august 2013, s-a identificat că părțile au încheiat contractul menționat pentru deschiderea conturilor corespondente în dolari SUA a SA Banca de Economii în OAO Газпромбанк. Potrivit condițiilor contractuale se constată că modalitatea de efectuare a tranzacțiilor pe contul menționat poate fi efectuată și ordine de plată pe suport de hârtie. OAO Газпромбанк avea dreptul de a primi dispozițiile de plată a respondentului cu privire la mijloacele bănești aflate în conturile băncii corespondente. Totodată potrivit condițiilor contractuale deschiderea contului corespondent în dolari SUA al SA Banca de Economii în OAO Газпромбанк a fost deschis în defavoarea intereselor SA Banca de Economii, deoarece, clauzele contractuale sunt întocmite în așa fel, ca banca corespondentă, adică OAO Газпромбанк, să nu suporte careva răspundere pentru primirea spre executare a plăților prin documente aprobate de ambele părți, chiar dacă documentele de plată bancare SWIFT sunt întocmite contrar standardelor internaționale SWIFT și cu indicarea greșită a rechizitelor în ordinul SWIFT (Vol.XIV, f.d.181-182);

- ***Copia contractului nr.V-3011113/25 din 01.08.2013, în limba rusă, încheiat între SA Banca de Economii în GazPromBank privind deschiderea contului în valuta dolari SUA*****,** ridicat prin procesul-verbal de ridicare din 26.01.2021 în cadrul cauzei penale nr.*****(Vol.XIV, f.d.172-180);

- ***Raportul de expertiză nr.789-818 din 08 iulie 2020*** emis în cadrul cauzei penale nr. 2014978137, ridicat în temeiul ordonanței din 08 septembrie 2020 în cauza penală nr.*****, potrivit concluziilor căruia; a) în imaginea semnăturilor de la numele contabilei șef al SA Banca de Economii Irina BARGUEVA de pe cele 7 copii a ordinelor de plată datate cu 10.09.2014, enumerate în tabelul nr.1 al prezentului raport, prezentate în calitate de material în litigiu, amplasate câte una în dreapta impresiunii copiei ștampilei SA ”Banca de Economii” - nu sunt reproduși indicii scrisului și semnăturilor titularei...; b) impresiunile ștampilelor cu colorant albastru în limba rusă ” Копия верна Начальник Архива Департамент бухгалтерского учёта и отчётности А.Заритовская” și impresiunile ștampilei de formă rotundă, cu textul ”АО ГАЗПРОМБАНК”, prezente câte una de fiecare fel pe fiecare din cele 7 copii a ordinelor de plată datate cu 10.09.2014... – au fost aplicate cu clișeu prin metoda umedă. Semnăturile aplicate cu colorant albastru din numele executorului, din cadrul impresiunilor de ștampile cu textul ” Копия верна Начальник…”, de pe fiecare din copiile actelor prezentate în calitate de material în litigiu – au fost executate cu instrument de scris cu bilă și colorant albastru de tip pastă; c) Careva semne de montare sau alte caracteristici de fals tehnic din cele 7 copii a ordinelor de plată datate cu 10.09.2014 nu au fost depistate (Vol.I f.d. 104-121);

- ***Raportul de expertiză nr. 2367-2372 din 08 octombrie 2020*** emis în cadrul cauzei penale nr. *****, potrivit concluziilor căruia; ...-b) în imaginile semnăturilor de pe cele 7 copii a ordinelor de plată SWIFT datate cu 10.09.2014 de la numele președintelui interimar al SA Banca de Economii - Viorel BÎRCA, plasate câte una în dreapta copiei impresiunii ștampilei SA Banca de Economii, superior primelor semnături (imaginilor semnăturilor de la numele lui BARGUEVA Irina) se reproduc indicii scrisului/semnăturii titularului (adică a lui BÎRCA Viorel), primele conținând probabil elemente de auto deghizare (în cazul copiilor acest lucru nu poate fi stabilit cu certitudine) (Vol.XIV f.d.115-127);

- ***Raportul privind rezultatele controlului tematic efectuat în perioada 26 mai 2015-19 iunie 2015 la SA Banca de Economii de către reprezentanții Băncii Naționale din Moldova*** (BEJAN Anastasia, Ion BURLEA, Ion ROLLER). Potrivit raportului menționat efectuat de către Banca Națională din Moldova și obiectivului 5 și obiectivului 6 al raportului întocmit, de către comisie a fost constatat că, la 02.08.2013, în baza cererii ***** care a fost inclusă în ordinea de zi a Ședinței Consiliului Băncii (Procesul Verbal nr. 95 din 02.08.2013 ora 15.30) s-a discutat la Ședința Consiliului Băncii și anume la subiectul nr. 2 „cu privire la atragerea unui depozit la termen de la ÎCS „*****. În cadrul ședinței s-a decis acceptarea depozitului. Astfel, la baza deciziei luate cât și condițiilor de acceptare a depozitului pe termen lung a stat Hotărârea Comitetului ALCO aprobată în cadrul procesului verbal nr.27 din 18.04.2013. Urmare a hotărârii Consiliului Băncii exprimate în Procesul Verbal nr.95 din 02.08.2013, de acceptare a atragerii depozitului în mărime de 50 milioane dolari de la SRL „*****”, a fost semnat contractul din 02.08.2013 nr.08-18/10, privind deschiderea contului de depozit la termen pentru suma de 50 milioane de dolari SUA, pentru un termen de 12 luni în sumă de 50 000 000,00 dolari SUA la o rată a dobânzii de 4,25%. Contractul fiind semnat de către Iana GAIDACIUC în calitate de Administrator al SRL *****și Elena GOLOVCENCO, prim-director adjunct al Filialei nr.1 al SA Banca de Economii.

În continuare la 05.08.2013 în cadrul Ședinței Comitetului de Administrare a Activelor și pasivelor (ALCO) prin procesul verbal nr. 50 din 05.08.2013, s-a discutat subiectul cu privire la „modificarea ratelor dobânzii la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanele juridice, în valută străină, în cadrul ședinței s-a decis că începând cu 07.08.2013 ratele dobânzii anuale la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanelor juridice, în valută străină după cum urmează, adică dobânda pentru depozitele mai mari de 100 000 dolari SUA la termen de 12 luni a fost majorat de la 4,25% la 5%. Totodată stabilindu-se interdicția de a efectua vărsăminte suplimentare sau retrageri din cont. Tot la 05.08.2013 în cadrul Ședinței Comitetului de Administrare a Activelor și pasivelor (ALCO) prin procesul verbal nr. 51 din 05.08.2013, s-a discutat subiectul cu privire la oferta opțiunilor pentru depozitele la termen în valută străină ale persoanelor juridice, în cadrul ședinței fiind decis de a accepta pentru depozitele cu termen pentru depozitele cu termen de păstrare de 12 luni cu suma vărsământului inițial mai mult de 5 000 000, 00 unități monetare (USD sau respectiv EUR), vărsăminte suplimentare și retrageri parțiale din cont, cu condiția menținerii unui sold minim de 5 000 000,00 unități monetare (USD sau respectiv EUR). La lichidarea contului înainte de termen dobânda nu se achită. Direcția Trezorerie este responsabilă de controlul privind asigurarea respectării Regulamentului privind deschiderea, modificarea și închiderea conturilor în banca de Economii S.A. și ordinea efectuării operațiunilor la aceste conturi (aprobat prin hotărârea Consiliului Băncii nr. 24 din 10.04.2013) și Regulamentului BNM privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate (nr. 297 din 30.12.2009). În continuare în cadrul Ședinței Consiliului Băncii de Economii SA prin procesul verbal nr. 98 din 07.08.2013 s-a discutat subiectul „Cu privire la modificarea condițiilor contractului de depozit la termen nr. 08-18/10 din 02.08.2013 cu ICS *****în sumă de 50 000 000, 00 dolari SUA pe un termen de 12 luni, urmare a ascultării raportului Pavel ȚÎPA, s-a decis că, tranzacția se efectuează în același condiții ca și tranzacțiile cu persoanele neafiliate, a fost acceptată încheierea unui acord adițional la contractul nr.08-18/10 din 02 august 2013, privind modificarea ratei dobânzii la depozitul nominalizat, de la 4.25% la 5% și posibilitatea efectuării vărsămintelor suplimentare și retragerilor din cont cu condiția menținerii unui sold minim de 5 000 000,00 dolari SUA. În continuare, în baza procesului verbal nr. 50 din 05.08.2013 al Ședinței Comitetului de Administrarea a Activelor și Pasivelor, Președintele SA Banca de Economii, Ivan CRIVCEANSCHI emite Dispoziția nr. 59 din 07 august 2013 prin care a stabilit că începând cu data de 07 august 2013 ratele dobânzii anuale la depozitele la termen existente și cele noi atrase de la persoanele juridice în valută străină și anume pentru vărsământul inițial mai mult de 10 000 USD, la termen de 12 luni, rata anuală a dobânzii fiind de 5%. La fel, fiind indicat că nu se acceptă vărsăminte suplimentare sau extrageri din cont. În continuare la 07.08.2013 între SA Banca de Economii, în persoana lui Elena GOLOVCENCO și SRL „*****”, în persoana lui Iana GAIDACIUC, a fost încheiat Acordul adițional nr.01 la contractul nr.08-18/10 din 02.08.2013, privind deschiderea contului de depozit la termen al persoanei juridice. Astfel pct. 2.3. în noua redacție că, începând cu 07.08.2013, rata dobânzii aferentă mijloacelor din contul de depozit la termen se stabilește în mărime de 5.0% anual și este flotantă. Totodată fiind completat de pct. 2.6. conform căruia Banca acceptă vărsămintele suplimentare și permite retrageri parțiale din cont cu condiția menținerii unui sold minim de

5 000 000,00 dolari SUA. Iar potrivit pct. III, acordul adițional este parte integrantă al contractului nr. 08-18/10 din 02 august 2013. Urmare a semnării la 07.08.2013 a acordului adițional nr. 01 la contractul nr. 08-18/10 din 02.08.2013, se înregistrează mișcări în contul de depozit nr. *****, deschis de către SRL „*****” și anume în perioada de timp 07.08.2013 - 23.09.2013 obligațiile SA Banca de Economii față de SRL „*****”, conform contractului de depozit nr. 08-18/10 din 02.08.2013, au fost diminuate cu 50 000 000, 00 dolari SUA. În continuare potrivit obiectivului 6 al controlului menționat s-a efectuat analiza circuitului tranzacțiilor efectuate de către SRL *****în adresa nerezidentului ***** în contextul utilizării mijloacelor financiare depozitate la SA Banca de Economii, inclusiv sursa utilizată pentru transfer. Astfel urmare efectuării controlului s-a stabilit că conform extrasului din toate conturile curente a ÎCS *****s-a constat că, de pe contul agentului economic pe parcursul perioadei august – septembrie 2013 au avut loc operațiuni de transfer a mijloacelor către ***** în sumă de 18 900 000 dolari SUA și *****în sumă totală de 14 200 000 dolari SUA și 10 600 000 euro, cu destinația plății – plata în avans pentru mărfuri produse electrocasnice de consum (Vol.X f.d.9-133);

- ***Raportul privind exercițiul de audit tematic din 18.09.2015 ”cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO, deschise în GazPromBank din Federația Rusă pentru perioada anului 2013-prezent***” efectuate de către auditorii Ion GUZUN și Alexandru DIMITRIEV, potrivit concluziilor cărora s-a constat că, companiile care au acordat SA banca de Economii împrumuturi subordonate, la data de 10.09.2014 în lipsa disponibilităților în conturile curente, au beneficiat de restituirea împrumuturilor, fapt ce contravine contractelor cu privire la acordarea creditelor subordonate, acțiuni exprimate prin semnarea de către persoanele împuternicite cu acest drept în SA Banca de Economii a documentelor ce au servit temei pentru decontări la banca corespondentă (adică GazPromBank). Pe lângă aceasta nu s-a efectuat contabilizarea respectivă din contul bilanțier sintetic 2822 în conturile curente ale companiilor ***** ********** *****, *****, *****LLC, *****. La situația din 18.09.2015 în bilanțul Băncii de Economii SA, sunt înregistrate obligațiuni în sumă de 50 000 000 dolari SUA, pentru care sunt calculate dobânzi conform contractelor încheiate (Vol.IX, f.d.226-232);

- ***Raportul privind controlul tematic din 03.11.2015 ”cu privire la elucidarea aspectelor ce țin de gestionarea conturilor NOSTRO, deschise în GazPromBank din Federația Rusă pentru perioada 24.11.2013-25.11.2014”*** efectuate de către auditorii Ion GUZUN și ***** DIMITRIEV, concluziile cărora fiind identice cu cele efectuate în cadrul raportului întocmit la 18.09.2015 (Vol.IX, f.d.233-238).

16. Potrivit prevederilor art.24 alin.(3) și (4) Cod de procedură penală, *părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul şi mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.*

În acest cadru, se constată că, la solicitarea apărării (Vol.XVIII, f.d.38-39), instanța a admis administrarea unui spectru probator suplimentar extins, incluzând audierea unui număr semnificativ de martori Dorin DRĂGUȚANU, Emma TABÎRȚĂ, Ion STURZU, Marin MOLOȘAG, Aureliu CINCILEI, Ivan CRIVCEANSCHI, Corina BURLACU, Petru SAJIN, Natalia CALAȘNIC, Pavel ȚIPA, precum și audierea experților Piotr PETCOVICI și Olga CATARAGA, precum și examinarea a 38 cauze penale conexe, ceea ce reflectă respectarea garanțiilor procesuale privind egalitatea armelor și dreptul la apărare.

Cu toate acestea, în cursul ședinței de judecată din 18 ianuarie 2022, *partea apărării a renunțat expres la audierea majorității martorilor propuși*, menținând solicitarea doar în privința experților desemnați.

Această conduită procesuală are relevanță sub aspectul exercitării efective a dreptului la apărare, întrucât limitarea voluntară a probatoriului testimonial solicitat inițial reduce cadrul factual pe care instanța l-ar fi putut clarifica prin declarații directe ale persoanelor implicate în circumstanțele cauzei.

În consecință, Colegiul reține că probatoriul testimonial propus de apărare nu a fost administrat nu din cauza unei respingeri judiciare, ci ca urmare a renunțării exprese a părții care l-a propus, situație ce determină ca analiza cauzei să se bazeze exclusiv pe probele administrate și menținute în dezbateri contradictorii.

Această împrejurare este relevantă în aprecierea întregului material probator, întrucât limitează verificarea directă a anumitor aspecte factuale ce ar fi putut fi clarificate prin audierea martorilor indicați, instanța fiind astfel ținută să se pronunțe în baza probelor efectiv administrate și necontestat retrase din probatoriu de partea care le-a propus inițial.

-Astfel, fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond expertul Olga CATARGA *aceasta a declarat instanței că* are toate rapoartele de expertiză întocmite în prezenta cauză penală. Referitor la raportul de expertiză din 08 iulie 2020, nr.789-818 de la vol. I, fila dos. 103 – 122, comunică că ea a întocmit și ea a semnat acest raport de expertiză. Până a fi întocmit acest raport, a comunicat în scris fapt ce se atestă prin scrisoarea cu nr. 711 din 08.05.2020. Ea a comunicat în scris cine va întocmi raportul de expertiză solicitat și cât urma să fie achitat. Ulterior, în mod verbal a solicitat modele de acte cu semnături care i s-au transmis la 22.05.2020 prin scrisoarea nr.636. Mai este o scrisoare nr.4861 din 15.05.2020 prin care s-a garantat plata expertizei. Ultima este scrisoarea de însoțire prin care a fost informat organul de urmărire penală că a fost întocmit raportul de expertiză. În contextul scrisorii cu nr.711 din 08.05.2020, experții au fost desemnați de către conducătorul instituției de expertiză prin intermediului șefului de laborator și anume Valentina ȚURCAN conform analizei solicitării. Materialul a fost repartizat de către șeful laboratorului Valentina ȚURCAN, despre ce experții au semnat în fișa de analiză a solicitării la data de 18.05.2020. Valentina ȚURCAN ca șef de laborator și conform fișei de post are în atribuțiile sale repartizarea materialelor și desemnarea experților din acest laborator. În același timp, aceste atribuții le au și directorul și directorii adjuncți care exercită și activități de expert judiciar, funcție de competențele pe care le dețin. În cazul dat, expertiza a fost repartizată laboratorului de expertiză judiciară criminalistică de către directorul CATARAGA Olga, după care Valentina ȚURCAN face înregistrările în registrul laboratorului și funcție de competență repartizează experților care au sau care dețin licențe. Toate aceste momente sunt

scrise în fișa de analiză a solicitărilor și sunt și semnăturile respective. Valentina ȚURCAN este șefa de laborator de expertize judiciare criminalistice. Ea are încheiat contract de muncă în secția de cadre și ca toată lumea care activează în centru, este subalterna ei. Ea este subalterna ei doar în mod administrativ. Piotr PETCOVICI este director adjunct al CNEJ și el este angajat prin ordinul ministrului de justiție ca și ea și ca și celălalt director adjunct. Conform HG 1412 din 2016, directorul CNEJ propune candidații ministrului la funcția de directori adjuncți și dacă se acceptă, ei sunt numiți prin ordinul ministrului de justiție. În conformitate cu legislația, experții care exercită activitatea profesională de expert judiciar au aceste drepturi și obligații explicate de către ordonatori, în conformitate cu prevederile din ordonanță de dispunere a expertizei. Alt răspuns nu are. Raportul de expertiză judiciară 789-818 reprezintă o expertiză judiciară primară grafoscopică și tehnică a documentelor. Referitor la materialele care i-au fost prezentate inclusiv, dacă erau valabile pentru stabilirea indicelor generali și individuali ai scrisului și semnăturii, comunică că la expertiză expertul apreciază separat materialul comparat și materialul în litigiu. Cu privire la materialul comparativ, s-a constatat în timpul expertizei că în piesele prezentate sunt manifestate suficiente caracteristici generale și particulare ale scrisului/semnăturilor și pot fi recunoscute valabile pentru efectuate examenului comparativ. Dacă de vorbit despre materialul în litigiu, examinând ei au constatat că obiectele grafoscopice prezentau imagini ale semnăturilor, de aceea a utilizat metodica de examinare a obiectelor grafoscopice în copii, cu toate particularitățile ale acestui examen expuse în metodica CNEJ-ului și altă lectură de specialitate care este menționată în raport. A menționat despre acest fapt la pagina 6-7 din raport. Referitor la mostre care i-au fost prezentate de organul de urmărire penală, ele erau suficiente pentru efectuarea examenului comparativ. Rezultatul examenului comparativ se apreciază și se soluționează întrebările în dependență de acestea. Ei niciodată nu stabilesc dacă este de ajuns materialul pentru rezolvarea întrebărilor. Doar dacă este suficient pentru examenul comparativ. După ce s-a efectuat examenul comparativ, s-a trecut la apreciere și urmare a acesteia s-a stabilit cu referire la imaginile semnăturilor de la numele lui BARGUEVA că nu se reproduc indicii scrisului semnăturii acesteia. Cu referire la imaginile semnăturile de la numele lui BÎRCA, s-a stabilit imposibilitate de a se expune asupra faptului dacă se reproduc sau nu în aceste imagini indicii scrisului semnăturii acestuia din materialul comparativ. Ea nu a obținut grad științific, dar are lucrări științifice publicate. Referitor la pagina 3 din raportul de expertiză, aici este literatura care se conține în metodica tip și procedura de efectuare a expertizelor grafoscopice și ea este doar cea mai importantă parte. Raportul de expertiză este fundamentat inclusiv pe aceste raporturi, dar în general pe procedura și metodica de efectuare a expertizelor grafoscopice, inclusiv tehnice a documentelor din cadrul CNEJ. În rapoarte de obicei se indică asta cu unele particularități. Ceva poate fi adăugat, iar ceva poate să fie extras. Metodica CNEJ se află în acord cu această literatură, dar și a fost validată la Consiliul metodico-științific. Literatura indicată poate fi mai veche și s-au luat în considerație la elaborarea metodicii doar aspectele tradiționale și fundamentale din această literatură în combinație cu ajunsurile noi ale științei. Nu a stabilit indici de contrafacere tehnică a semnăturii lui BARGUEVA. Ei despre aceasta au scris în raport. Potrivit concluziilor din primul raport de expertiză, nu a stabilit indice de contrafacere a semnăturii lui BARGUEVA, deoarece nu i-a fost pusă această întrebare.

Concretizează că nu poate răspunde la întrebarea dacă a stabilit indice de contrafacere, deoarece ea nu înțelege ce are în vedere apărarea prin contrafacere. Ei sunt obligați să constate semne de contrafacere tehnică. Respectiv, în raportul de expertiză la pagina 6 este scris că nu pot să se expună asupra eventualului fals tehnic și a condițiilor de executare a obiectelor examinate. Dacă a stabilit indici de copiere sau prin imitația semnăturii lui BARGUEVA, ei în raport au scris că careva semne de montaj nu au stabilit și la fel la pagina 6 a menționat ce nu s-a mai putut stabili din cauză că aceste obiecte sunt în copie. În obiectele în copie nu este posibil de stabilit indici de reproducere prin copiere sau imitare dacă nu sunt evidente. În cazul la BARGUEVA indici evidenți nu au fost stabiliți. Dacă a stabilit indici de reproducere a semnăturii prin copiere sau imitare în cazul lui BÎRCA , ei au spus că nu este posibil de determinat dacă se reproduc sau nu indicii semnăturii lui. Indici de imitare nu au fost stabiliți la nimeni, deoarece nu s-au căutat. Dacă a avut ca obiectiv din partea ordonatorului și dacă a examinat aspecte ce ține de imprimarea ștampilelor, conform obiectivelor ordonatorului, întrebarea către expert a fost stabilirea metodei de aplicare a impresiunilor de ștampile cu colorant albastru și inscripții în limba rusă „GazPromBank" și rotundă, la care ei au răspuns că au fost aplicate prin clișeu cu metodă umedă. În partea ce ține de expertiza tehnică a documentului și dacă a efectuat examinarea plasamentului și a poziției reciproce a impresiunilor de ștampilă circulară a BEM-ului și a celor două semnături în litigiu, în conformitate cu obiectivul ordonat de către ordonator ei au examinat acele aspecte care sunt necesare pentru a soluționa obiectul pus de către ordonator. Concretizează că referitor la ștampilele BEM nu ține minte. Întrebare vis-a-vis de aceste impresiuni de ștampilă nu a fost pusă. Dacă a examinat aspectele ce țin de faptul dacă scrisul (textul) și semnăturile au fost aplicate până la sau după aplicarea ștampilelor, comunică că întrebarea nu se referă la raportul ei de expertiză, având în vedere obiectele examinate. Pentru a formula concluziile în ce privește analiza tehnică a documentului, dacă a pus în aplicare metoda științifică care presupunea compararea documentelor litigioase cu cele în litigiu, comunică că această întrebare nu se referă la obiectul raportului ei de expertiză, deoarece nu se referă la ceea ce a făcut ea în raportul ei. În partea ce ține de expertiza tehnică, pentru a stabili un posibil fals tehnic, dacă a examinat aspectele ce permit acest fals prin colaj, ei au constat că nu au fost depistat careva semne de montare și colaj în cele 7 ordine de plată SWIFT. Dacă a efectuat suprapunerea elementelor de text a impresiunilor de ștampilă, a semnăturilor din cuprinsul ordinelor de plată, în vederea constatării existenței sau lipsei indicelor de contrafacere, comunică că nu se referă la întrebarea la care au răspuns ei în expertiză. Și ei nu au spus că este sau nu, ei au spus că nu au fost depistate. Referitor la pagina 9 din raportul de expertiză, ca răspuns la întrebarea „*c*" ei nu au depistat indici de fals tehnic. Referitor la raportul de expertiză 2367-2372 din 08.10.2020 de la Vol.XIV, fila dosarului 114-127, dacă după întocmirea primului raport, nu ține minte să fi avut obiecții de la organul de urmărire penală că este incomplet. Nu ține minte să-i fi fost solicitat careva explicații pe marginea primului raport de expertiză. După finalizarea întocmirii primului raport de expertiză, nu ține minte să fi fost audiată de către organul de urmărire penală. Dacă întrebarea referitor la semnătura lui BÎRCA Viorel este una nouă în comparație cu primul raport de expertiză, comunică că nu. Diferența este că în primul raport s-a pus întrebarea împreună cu BARGUEVA, iar în al doilea raport doar ce-l vizează pe BÎRCA Viorel. Al

doilea raport de expertiză este suplimentar, deoarece s-au prezentat informații suplimentare. Dacă în rezultatul examinării indicilor de scris și semnătura lui BÎRCA Viorel ea a încercat să stabilească dacă acești indici au fost sau nu reproduși prin mijloace tehnice, comunică că în acest caz ei au identificat și au studiat indicii din toate cele 7 semnături-imagini în conformitate cu metodica CNEJ, inclusiv cu manualul de bune practici, versiunea a 2-a de la ENFSI, având în vedere că aceste semnături reprezintă imagini, indiferent cum ele sunt aplicate pe documente. Ei au examinat acești indici care se văd în aceste imagini, având scopul de a vedea similitudinea acestora. Reieșind din scop, ei au făcut ceea ce prevede metodica, din start operând cu noțiunea de imagini. În raportul de expertiză nu i s-a pus sarcina de către ordonator de a stabili dacă indicii de semnătură sau scris au fost reproduse prin folosirea metodelor și mijloacelor tehnice. Ei au efectuat expertiza grafoscopică. Ei în primul raport de expertiză au stabilit că acestea sunt imagini și ei au examinat doar ceea ce se vede în imagini, reieșind din obiectiv. În expertiza primară, demonstrând că acestea nu sunt instrument de scris, dar reprezintă imagini. Fila 7 din primul raport, comparația se referă la imaginile semnăturilor lui BÎRCA, la semnăturile și scrisului acestuia. Aici este comparată imaginea semnăturii în litigiu cu mostrele lui BÎRCA și este indicat la pct.9 direcția mișcărilor la îndeplinirea acestuia element care reprezintă mișcarea față de planul suportului și în raportul 2, pagina 5, este scris la fel la pct.9, iar la pct.10 este expus semnul care reprezintă semnul care reprezintă direcția față de liniatură sau laturii de jos a hârtiei. Acestea sunt semnele indicate. Potrivit rapoartelor de expertiză, dacă la semnăturile în litigiu, punctul incipient se găsește întotdeauna în afara ovalului, iar închiderea ovalului se face prin interior, de cele mai multe ori intersectând circumferința și ieșind în afara ovalului prin partea ovalului, comunică că în raport nu sunt așa constatări și ea nu poartă răspundere la constatările făcute de alt expert. Dacă concluziile efectuate în ambele rapoarte de expertiză și dacă acestea au la bază constatări în ce privește modalitatea de efectuare a semnăturilor din punct de vedere a dinamismului, aspectul dizvoluntar, aspectul artificial, aspectul static, repetitiv al reproducerii indicilor de expertiză, comunică că aprecierea este dată în raport. Referitor la raportul 2 de expertiză, dacă aspectul probabil al auto deghizării are la bază metoda reflectată în lucrarea de la pagina 3, sau o altă metodă științifică de determinare, comunică că în raport că în concluzie este scris probabil elemente de auto deghizare și mai este scris că în cazul copiilor acest lucru nu poate fi constatat cu certitudine. În literatura de la pagina 3, menționată de avocat, metoda stabilirii a deghizării se referă la obiectele grafoscopice clasice, adică cele executate cu element scris direct pe suport și puse în fața expertului. În cazul examinării copiilor s-a aplicat examinarea complexă și indicii identificați reieșind din natura acestor obiecte. Menține răspunsul menționat la întrebarea anterioară. Elementele de auto deghizare au fost stabilite în complex. Elementele generale și particulare sunt menționate în răspuns. Cu atât mai mult că este scris probabil. Referitor la ambele rapoarte de expertiză, în ceea ce privește sintagma „caracteristici de fals tehnic”, dacă a constatat sau nu că imaginile ștampilelor aplicate pe documentele litigioase este diferită decât ștampila aplicată pe documentele de comparație, declară că această întrebare nu se referă la rapoartele 1 și 2 pe care le-a întocmit pe marginea acestui raport.

Fiind continuată audierea la data de 10.02.2022, ***expertul Olga CATARAGA la întrebările acuzatorului de stat,*** *a declarat instanței că*:

În cel 7 ordine de SWIFT dacă a găsit indici de fals tehnic, comunică ca în conformitate cu ordonanțele ei au examinat într-un singur raport din 08 iulie, a examinat fiecare act separat, în aceste acte careva semne de montare, fals tehnic nu au fost depistate. In conformitate cu ordonanțata, după cum și s-a expus în obiectivele expertizei, a fost formulată că dacă a fost imaginea semnăturilor (se citește întrebarea a) din Raport), comunică că în conformitate cu examen prealabil făcut de experți, reieșind din metodica de efectuare a expertizei grafoscopice, s-a stabilit că într-adevăr semnăturile asupra cărora s-a pus întrebarea nu au fost executate un instrument de scris pe suport de hirtei dar reprezintă imagini, respectiv nu este posibil de formulată întrebarea dacă a fost executată de persoană, și metodica de efectuare a expertizelor recomandă formularea întrebării în felul în care ei au reformulat, fără ca ei să modifice sensul și cu acordul ordonatorului. Respectiv examinarea obiectelor grafoscopice în copii se face doar în sensul stabilirii faptului dacă în imaginile obiectelor respective se reproduc sau nu indicii semnăturilor/scrisului executorului presupus. Astfel sensul a fost doar reformulat în scopul corectitudinii efectuării examinărilor și alogicii lucrurilor. La fel, adaugă că așa este recomandat în manualul bunurilor practici ENFS. Toată metodica permite să modifice redacția întrebării în scopul bunei înțelegerii a materialului. Metodica presupune examinarea a diferitor tipuri de copii, ei le numesc reproduceri, principal este să aibă calitatea respectivă și asta se face în fiecare caz separat. În conformitate cu metodica de expertizare a scrisului indicii de neobișnuință se recomandă de a fi stabilit înainte de a purcede la examinarea propriu zisă a materialului grafic. Metodicile recomandă lucru acesta de făcut doar la semnături. Însă având în vedere dezvoltarea societății în sensul digitalizării proceselor experții de câțiva ani examinează și la scris indicii de neobișnuință și mai ales la cei care caracterizează fals tehnic. În cazul expertizei lor pe copii nu este posibil cu certitudine de stabilit absența acestora, despre care fapt se menționează în raport și asta este una din particularitățile de examinare a obiectelor grafice în copii.

La întrebarea apărătorului, expertul a declarat instanței suplimentar că pentru experți nu numai din Centru dar și pentru ea principiu de independența este stipulat în Legea cu privire la independența expertului, potrivit căruia expertul este independent în alegerea metodelor de cercetare cu scopul de a soluționa întrebările, raportat la art.69 din CPP. Nici o metodica de efectuare a expertizei nu se aplică în forma care este ea este scrisă. Metodica specificată aplicată pentru soluționarea întrebării este detaliat descrisă în textul raportului de expertiză în partea de examinare și lucru acesta este specificat în diferite lucrări ale sale cu referire la metodici și ceea ce este scris in metodic cele publicate sunt doar recomandări sau elucidări a unor spețe practice și ele nu pot fi aplicate direct pentru soluționarea întrebării specifice. Având în vedere că fiecare obiect al expertizei este unic, irepetabil iar calea prin care expertul ajunge la concluzie este expus în fiecare raport de expertiza separat. In expertiza lor nu a fost prezentată semnătura dar imaginea semnăturii. Referitor la actele de care a avut nevoie pentru stabilirea executorului semnăturii sau scrisului nu se referă la întrebările supuse pentru examinare la expertiză.

La întrebarea inculpatului, expertul a declarat instanței că ea nu poate să răspundă cu certitudine la întrebarea dacă semnăturile au fost executate de BÎRCA Viorel, pentru că astfel de întrebarea nu a fost acordată.

În baza declarațiilor expertului judiciar Olga CATARAGA, coroborate cu concluziile raportului de expertiză nr. 789–818 din 08 iulie 2020 și ale raportului de expertiză nr. 2367–2372 din 08 octombrie 2020, Colegiul penal reține că probele tehnico-criminalistice administrate în cauză au o valoare probatorie relevantă, fiind obținute în cadrul unei proceduri legale, de către o instituție specializată, cu respectarea metodologiei de expertiză grafoscopică și tehnică a documentelor.

Din ansamblul declarațiilor expertei rezultă că obiectul examinării l-a constituit reproducerea în format electronic a unor ordine de plată SWIFT din data de 10.09.2014, respectiv copii ale unor documente bancare, pe care au fost aplicate semnături și impresiuni de ștampilă. Expertul a confirmat că examinarea s-a realizat conform metodicii Centrului Național de Expertize Judiciare, inclusiv prin analiza comparativă a indicilor grafici și a particularităților generale și individuale ale semnăturilor.

*În raport cu **semnăturile atribuite numitei BARGUEVA Irina**, s-a stabilit **în mod categoric că nu se reproduc indicii scrisului și semnăturii titularului,** concluzie care **exclude autenticitatea** acestora. Această constatare are semnificația unei neconcordanțe evidente între semnăturile de pe documentele litigioase și modelele de comparație, ceea ce susține caracterul lor neautentic.*

*În ceea ce privește **semnăturile atribuite inculpatului Viorel BÎRCA** , expertiza **a stabilit existența reproducerii unor indicii ale scrisului și semnăturii acestuia**, însă cu rezerve metodologice generate de natura materialului (copii electronice), fiind menționată inclusiv posibilitatea unor elemente de auto-deghizare. Deși expertul a indicat imposibilitatea formulării unei concluzii absolute privind toate modalitățile de executare, din punct de vedere științific **s-a reținut existența unor similitudini grafice relevante între semnăturile examinate și modelele de comparație**.*

*Totodată, din analiza tehnică a documentelor rezultă că **nu au fost identificate semne de montaj sau fals tehnic în sens clasic** (colaj, substituiri evidente de elemente), ceea ce nu exclude însă caracterul neautentic al semnăturilor, întrucât expertiza grafoscopică a fost orientată preponderent pe analiza imaginilor și nu pe suportul original. Expertul a subliniat că, în cazul copiilor, metodologia permite doar stabilirea reproducerii indicilor grafici, fără a permite întotdeauna determinarea modului exact de executare materială a semnăturii.*

În acest context, Colegiul penal reține că relevanța probatorie a expertizei nu rezidă exclusiv în constatarea falsului tehnic, ci în ansamblul concluziilor privind lipsa autenticității semnăturilor pentru unele persoane și identificarea unor coincidențe grafice semnificative pentru inculpat, coroborate cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză.

De asemenea, din declarațiile expertei rezultă că aceasta a acționat în limitele competenței sale legale, fiind desemnată conform procedurii instituționale, iar metodologia aplicată este validată la nivelul CNEJ și compatibilă cu standardele ENFSI, ceea ce conferă credibilitate științifică concluziilor formulate.

Prin urmare, Colegiul penal apreciază că aceste constatări tehnico-științifice confirmă existența unor documente bancare cu semnături neautentice și indicii grafoscopice relevante în raport cu inculpatul Viorel BÎRCA , aspecte care, coroborate cu celelalte probe administrate în cauză, contribuie la conturarea implicării acestuia în mecanismul factual

descris în acuzație, inclusiv sub aspectul semnării și utilizării documentelor bancare relevante pentru operațiunile financiare investigate.

-Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond expertul Piotr PETCOVICI *aceasta a declarat instanței că* primesc materialul din cancelarie, după care le primește șeful laboratorului de expertiză care este răspunzător de numirea experților. Organul de urmărire penală sau procurorul pe marginea prezentei cauze penale nu l-a desemnat ca expert. Pe ei nimeni și niciodată separat nu-i preîntâmpină de răspundere penală la întocmirea rapoartelor de expertiză. Are în vedere alin.(2) de la prima pagină a rapoartelor de expertiză. Referitor la ambele rapoarte de expertiză, ei nu aduc la cunoștință părților și în speță lui BÎRCA Viorel despre efectuare expertizei, iar ceea ce a făcut procurorul nu cunoaște. Până la începutul efectuării expertizei, nu este în drept nimănui să aducă la cunoștință materialele expertizei. El nu a adus la cunoștință nimănui materialele expertizei, deoarece nu este în drept și n-a solicitat materiale suplimentare de la inculpat. Dacă este cazul ei comunică cu procurorul sau cu avocatul. Până la dispunerea efectuării expertizei, sau până la începerea efectuării expertizei, comunică că el n-a fost la procuratură, deoarece nu avea dreptul să meargă. La întocmirea ambelor rapoarte de expertiză el a participat fără traducător, deoarece el scrie bine în limba română. Mai mult decât atât, a scris Olga CATARAGA, iar el doar a asistat și a aprobat. Azi în ședință se teme să dea declarații în limba română. Referitor la ambele rapoarte de expertiză, dacă i-a fost pusă întrebarea dacă semnăturile din numele lui BÎRCA Viorel au fost aplicate de către acesta, comunică că da. Întrebarea pusă în primul raport de expertiză întocmit în prezenta cauză penală ține de competențele expertului. Ei pot reformula întrebările cu acordul ordonatorului, conform metodicii investigației grafoscopice. Referitor la reformulare, ei au avut coordonare cu ordonatorul. Atunci când au fost aduse materialele, atunci și au fost corectate întrebările cu procurorul. Referitor la activitatea de efectuare a expertizei, el și colegul său expert, dacă a răspuns la întrebarea dacă semnăturile din documentele litigioase au fost executate de către BÎRCA și dacă poate spune cu certitudine că semnăturile din documentele litigioase au fost aplicate cu certitudine de BÎRCA, comunică că ei au indicat în concluzie că imaginile semnăturilor din document reprezintă simbolurile semnăturii lui BÎRCA. Dacă el ca expert, pe marginea acestor două rapoarte de expertiză întocmite în cadrul prezentei cauze penale, poate spune cu certitudine instanței dacă a ajuns la concluzia că anume BÎRCA a aplicat semnăturile și nu altă persoană, comunică că dacă aș fi avut originalul documentelor unde a fost aplicată semnătura, el ar fi răspuns sigur, dar așa ei dau răspuns probabil, deoarece au analizat doar copiile. Nu a răspuns la prima întrebare din primul raport de expertiză, dar a modificat întrebarea, comunică că a răspuns la întrebarea modificată. A modificat prima întrebare din primul raport din 08 iulie 2020, comunică că ei au răspuns la întrebarea modificată. El este expert tehnic și grafoscopic. Dacă pentru a stabili dacă documentele litigioase conțin caracteristic de fals tehnic era necesar să stabilească dacă ștampila aplicată din numele BEM corespunde cu ștampilele BEM nr.1 și 2 și dacă a făcut o asemenea expertiză, comunică că ei n-au examinat copiile ștampilelor. În sensul elementelor de fals tehnic al documentelor, dacă stabilirea faptului că ștampila aplicată din numele BEM care sunt aplicate pe documentele litigioase nu aparțin BEM denotă fals tehnic, comunică că ei n-

au examinat copiile ștampilelor, deoarece nu le-a fost pusă asemenea întrebare. În legătură cu raportul de expertiză din 08 iulie 2020, dacă el ca expert a avut suficient material valabil pentru a răspunde la toate întrebările care au fost puse, comunică că nu au fost destule materiale și ei au solicitat modele de acte suplimentare pe 20 mai 2020 de la procuror. Pe 22 mai 2020 a primit aceste documente suplimentare. După ce a primit documentele suplimentare, atunci a fost destul material pentru a purcede la examinare. Atunci când a ajuns la etapa concluziilor, imposibilitatea răspunderii la întrebarea procurorului cu privire la semnătura lui BÎRCA și dacă această imposibilitate se explică sau nu prin insuficiența materialului comparativ, comunică că la această întrebare nu le-a ajuns material comparativ.

Fiind continuată audierea la data de 08.02.2022, expertul Piotr PETCOVICI a declarat instanței că: în pagina nr.9 din Raportul de expertiză din 08.07.2020 lipsa din caracteristici de fals tehnic se referă in întregime la toate 7 ordine SWIFT. Întrebarea cu referire la cum puteau să existe 7 ordine de plat SWIFT emise la aceiași data, ora și secundă nu se referă la întrebările puse pentru expertiză. Răspunsul lor se bazează pe concluziile din expertiză și anume că este indicat că nu sunt semne de contrafacere, alte concluzii și răspunsuri nu sunt. El explică că concluziile au fost efectuate doar asupra celor 7 ordine SWIFT, alte documente ei nu au examinat acțiunile de urmărire penală care au întreprinse, este altă acțiune. Cu referire la caracteristicile ordinelor (coincide numărul, ora), că ordonatorul este diferit-ei aceste chestiuni nu au examinat, ei au examinat semnăturile în ordine. Sunt metode pentru efectuare expertizelor grafoscopice în baza la scris și semnătură care are subpunctele referitor la posibilitatea efectuării expertizei grafoscopice în baza copiilor în situații de excepție dacă originalele sunt pierdute sau nu pot fi găsite. La examinarea copiilor semnăturilor în comparație cu specimenele prezentate pentru examinare expertul face concluzia despre corespunderea imaginii semnăturii cu obiectul cercetat. Concluzia în baza copiilor se efectuează cu probabilitate referitor la autorul semnăturii.

Fiind continuată audierea la data de 09.02.2022, expertul Piotr PETCOVICI la întrebările acuzatorului de stat, a declarat instanței că: cu referire la faptul dacă poate să fie catalogate fals tehnic, faptul că în cele 7 ordine SWIFT sunt date identice, ei au stabilit că aceste acte nu conțin fals tehnic. Fals tehnic constituie verificarea dacă actele au fost suplinite cu înscrisuri suplimentare și în speța imaginea semnăturii dacă nu a fost completată. Cu referire la faptul că de ce nu a răspuns la întrebare din raportul de expertiză despre autorul semnăturii din motiv că actele au fost prezentate în copii și răspunsul se dă cu probabilitate, pentru acolo se examinează imaginea semnăturii și nu semnătură. Dacă sunt metode științifice de identificare autorului semnăturii după imagine comunică că sunt acele care au fost utilizate de ei cu condiția că copia este copia exactă a actului. Dacă influențează modul în care s-a executat imaginea semnăturii asupra concluziei formulate în raportul de expertiză din iulie, comunică că nu poate concret să afirme reieșind din faptul că actele au fost prezentate în copii. Ei nu verifică dacă copiile corespund originalelor atât timp cât nu au originalul în fața pentru examinare, considerent din care concluziile se elaborează cu aproximație. În cazul dat ei examinează și fac comparație imaginii semnăturii cu actele prezentate spre examinare cu materialele comparative pentru examinare, efectuând o concluzie cu aproximație, dar la prezentarea actului original se efectuează o altă expertiză și

se răspunde la întrebarea cu privire la modul de executare a semnăturii și dacă semnătura aparține sau nu persoanei.

La întrebările de concretizare a avocatului NICOARĂ Vasile, expertul a declarat că dacă modul de amplasare a textului ordinelor de plata Swift, distanța între rânduri, cuvinte au reprezentat indici pentru a formula concluzia că lipsesc semne de montare și caracteristici de fals tehnic comunică că în cazul dat ei au examinat tipul ștampilei dar nu conținutul textului actelor suspuse expertizării. Concluzia din raport p.5 din Raportul de expertiză de fapt sunt enumerate caracteristicile luate în calcul pentru concluzii, comunică că ei au examinat și s-au expus prin prisma falsului tehnic al actului și a constat că ele sunt făcute de pe original și nu sunt careva ștersături și adăugiri. În cazul în care s-ar fi luat o mostră semnăturii originale s-ar fi lipit pe act, iar după s-ar fi făcut o copie sau scanare poate fi identificat stabilit dacă este sau fals, poate fi identificată semnătura falsă dacă a fost făcută o copie calitativă. Concretizează, că în dependența calității scanerului, calitate culorii poate fi stabilită falsul sau nu al actului supus expertizării. La examinarea actelor date a verificat aspectele date prin mărirea semnăturii dar careva semne de falsificare nu a depistat. A ajuns la concluzia că examinând copiile date, că această reprezintă prima copia a actului suspus expertizării.

Colegiul penal, analizând în coroborare declarațiile expertului Piotr PETCOVICI, raportul de expertiză nr. 789–818 din 08.07.2020, precum și explicațiile oferite în cadrul audierilor judiciare, reține că acestea prezintă relevanță probatorie directă în raport cu acuzațiile înaintate inculpatului, în special sub aspectul autenticității semnăturilor și al existenței sau inexistenței falsului tehnic în documentele bancare supuse examinării.

Din declarațiile expertului rezultă că examinarea a fost efectuată în cadrul unui mecanism instituțional legal, materialele fiind recepționate prin canalele oficiale ale instituției de expertiză, iar repartizarea către experți fiind realizată de conducerea laboratorului de specialitate. Sub acest aspect, Colegiul reține că procedura de desemnare și efectuare a expertizei s-a realizat în cadrul legal prevăzut de normele procesual-penale, fără a fi identificate vicii de procedură de natură să afecteze admisibilitatea concluziilor.

*În ceea ce privește metodologia aplicată, expertul a confirmat că examinarea s-**a realizat pe baza copiilor documentelor SWIFT**, ceea ce a determinat **formularea unor concluzii cu grad de probabilitate**, în special în privința **stabilirii autorului semnăturilor**. Totodată, acesta a explicat că în lipsa originalelor nu este posibilă stabilirea cu certitudine absolută a executantului semnăturii, ci doar aprecierea corespunderii grafice a imaginilor semnăturilor cu modelele de comparație. Această limitare metodologică nu afectează valabilitatea științifică a concluziilor, ci definește natura lor probatorie, care trebuie coroborată cu celelalte probe administrate în cauză.*

*În raport cu **semnăturile atribuite inculpatului Viorel BÎRCA**, expertul **a indicat existența unei corespondențe între imaginile semnăturilor de pe documentele examinate și caracteristicile grafice ale semnăturii de comparație**, concluzionând asupra **existenței unor indicii de autenticitate grafică**, însă cu rezervă determinată de lipsa originalelor. Această constatare are relevanță probatorie în sensul confirmării implicării inculpatului în procesul de semnare a documentelor bancare analizate.*

Referitor la aspectele de fals tehnic**, expertul a arătat în mod constant că **nu au fost identificate semne de montaj, colaj, adăugiri sau modificări evidente în cuprinsul celor

<u>șapte ordine SWIFT analizate</u>. *Colegiul reține că această concluzie exclude existența unor intervenții tehnice evidente asupra documentelor, ceea ce întărește prezumția de regularitate formală a actelor, fără a exclude însă eventualitatea unor neregularități de fond privind emiterea sau utilizarea acestora.*

Totodată, din declarațiile expertului rezultă că anumite întrebări formulate de organul de urmărire penală nu au putut primi un răspuns categoric din cauza limitărilor obiectului expertizei, respectiv examinarea exclusivă a copiilor și nu a originalelor. Cu toate acestea, expertul a confirmat că materialul comparativ utilizat a fost suficient după completarea dosarului cu probe suplimentare, ceea ce conferă consistență concluziilor finale ale raportului.

Colegiul penal mai reține că expertul a explicat în mod detaliat metodologia utilizată, inclusiv faptul că analiza grafoscopică pe copii presupune identificarea indicilor vizibili ai semnăturii și compararea acestora cu modelele de referință, concluziile fiind formulate în termeni de probabilitate științifică, conform standardelor metodologice aplicabile.

În acest context, declarațiile expertului, coroborate cu raportul de expertiză, confirmă că documentele analizate ***nu prezintă urme de fals tehnic evident, însă conțin elemente grafoscopice relevante care indică implicarea inculpatului în semnarea actelor bancare litigioase****. Aceste concluzii, deși exprimate în limitele metodologice ale analizei pe copii, se integrează coerent în ansamblul probator al cauzei și susțin versiunea acuzării privind participarea inculpatului la operațiunile bancare examinate.*

Prin urmare, Colegiul penal apreciază că depozițiile expertului Piotr PETCOVICI nu infirmă concluziile expertizei, ci le completează sub aspect metodologic, confirmând totodată existența unor indicii grafoscopice relevante în raport cu inculpatul și absența falsului tehnic evident, aspecte care, coroborate cu celelalte probe administrate, contribuie la stabilirea situației de fapt reținute prin actul de acuzare.

17. ***Suplimentar, la etapa examinării cauzei penale în fond, în cadrul ședinței de judecată a fost admisă cererea părții apărării (Vol.XVIII, f.d.185-214) și anexate la materialele cauzei penale:***

- Raportul de expertiză criminalistică grafică nr.2122 din 10.01.2022, precum și Nota de consultanță din 05.01.2022 (v.XVIII, f.d.216-248) întocmite de către experții independenți autorizați din România, iar obiectul expertizei a vizat materialul litigios și cel de comparație pus la dispoziție experților de către organul de urmărire penală.

Astfel, potrivit concluziilor prezentate din Raport nr.2122 din 10.01.2022, s-a stabilit că: 1. Semnăturile în litigiu, ale căror imagini sunt redate la poziția corespunzătoare președintelui interimar al Băncii de Economii ” SA, Viorel BÎRCA, în cuprinsul fotocopiilor celor șapte ordine de plată SWIFT, toate cu numărul de referință PAY14/7664, datate cu 10.09.2014, nu au fost executate de numitul BÎRCA Viorel. Aceste semnături sunt rezultatul unor operațiuni complexe de contrafacere prin copiere și imitație. 2. În absența exemplarelor originale ale documentelor în litigiu, nu pot stabili dacă semnăturile în cauză au fost executate cu aplicarea unor mijloace și procedee tehnice.

La fel, prin cererea formulată partea apărării a solicitat soluționarea cererii prin aplicarea constatărilor cu valoarea de principiu expuse la ***&&720-735 din Hotărârea***

CtEDO emisă la 25.07.2023 în cauza Khodorkovskiy și Lebedev vs.Rusia (cerere nr.11082/06). În susținerea poziției sale, partea apărării a solicitat prin cerere dispunerea expertizei judiciare complexe: grafoscopice și tehnică a documentelor (Vol.XIX, f.d.131-135), cerere care a fost admisă prin Încheierea din 31.05.2023 (Vol.XIX, f.d.137-145).

În rezultat, la data de 03.11.2023 a fost întocmit ***Raportul de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-2129 (Vol.XIX, f.d.181-194)***, potrivit concluziilor căruia s-a stabilit că *semnăturile (7 la număr) de la numele președintelui interimar al SA „Banca de Economii,,, BÎRCA Viorel, ale căror imagini sunt redate pe cele 7 copii ale Ordinelor de plată SWIFT toate cu număr de referință PAY 14/7664 din 10.09.2014 (câte una pe fiecare act), reproduc structura grafică (aspectul) semnăturilor autentice ale lui BÎRCA Viorel. Reieșind din ipoteza, că cele 7 semnături de la numele președintelui interimar al SA „Banca de Economii,,, BÎRCA Viorel, ale căror imagini sunt redate pe cele 7 copii ale Ordinelor de plată SWIFT toate cu număr de referință PAY 14/7664 din 10.09.2014 (câte una pe fiecare act), au fost probabil redate prin copierea unor detalii prin transparență și/sau imitare, a stabili-dacă acestea, au fost sau nu executate de însuși titularul BÎRCA Viorel nu este posibil. A stabili dacă semnăturile (7 la număr) de la numele președintelui interimar al SA „Banca de Economii,,, BÎRCA Viorel, ale căror imagini sunt redate pe cele 7 copii ale Ordinelor de plată SWIFT toate cu număr de referință PAY 14/7664 din 10.09.2014 (câte una pe fiecare act), au fost sau nu executate cu aplicarea/utilizarea unor mijloace tehnice (procedee de montaj/colaj, etc) nu este posibil, din lipsa actelor în original.*

18. ***Având în vedere finalizarea cercetării probelor, Colegiul reține necesar de a se expune asupra obiecțiilor invocate de apărare în cadrul ședinței instanței de apel.***

În acest sens, se constată că obiecțiile formulate de partea apărării vizează, în esență, modul de apreciere a probatoriului administrat, pretinsa necorelare dintre anumite mijloace de probă și conținutul sentinței instanței de fond, precum și oportunitatea administrării și valorificării unor probe în faza de apel. Colegiul subliniază că aceste critici nu țin de admisibilitatea formală a probelor, ci de forța lor probantă și de coroborarea acestora cu întregul material al cauzei, aspecte ce intră în competența exclusivă a instanței de judecată în cadrul procesului de apreciere a probelor.

Totodată, în conformitate cu principiile procesului penal contradictorial și ale egalității armelor, consacrate atât de legislația națională, cât și de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiecare parte are dreptul de a contesta și de a-și susține poziția asupra probelor administrate, însă instanța nu este ținută de interpretarea propusă de părți, având obligația de a aprecia probele în ansamblul lor, prin coroborare, în baza propriei convingeri formate în urma examinării directe a acestora.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a reținut constant că rolul instanțelor naționale este acela de a evalua relevanța și credibilitatea probelor, iar Curtea nu substituie propria apreciere celei a instanțelor interne, cu excepția situațiilor în care s-ar constata arbitrar sau manifestă lipsă de echitate în procedură (a se vedea, inter alia, cauza *Bochan c. Ucrainei* și cauza *Mirilashvili c. Rusiei*).

Raportat la speță, Colegiul constată că obiecțiile apărării nu evidențiază încălcări ale garanțiilor procesuale esențiale și nici vicii de legalitate în administrarea probelor, ci

reprezintă în principal critici de apreciere a acestora, urmând ca acestea să fie analizate în contextul întregului material probator, prin prisma standardului „*dincolo de orice dubiu rezonabil”*, aplicabil în materie penală.

În consecință, Colegiul va proceda la examinarea acestor obiecții prin coroborarea tuturor probelor administrate, în vederea stabilirii relevanței lor reale pentru soluționarea cauzei.

19. ***Cu privire la solicitarea apărării de verificare și cercetare repetată a unor probe care anterior au fost deja administrate în cadrul ședinței de judecată în apel, Colegiul reține că aceasta nu poate fi admisă, fiind vădit formalistă și lipsită de relevanță procesuală.***

În acest sens, Colegiul constată că, pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, apărarea a solicitat cercetarea unor mijloace de probă care, potrivit materialelor dosarului și desfășurării ședinței de judecată, au fost deja expuse, citite sau menționate în mod direct de către acuzatorul de stat în cadrul etapei de cercetare judecătorească. În acest context, Colegiul a acordat apărării posibilitatea de a indica eventuale omisiuni sau diferențe concrete între probele administrate și cele solicitate, însă nu au fost indicate asemenea divergențe reale, ci s-a insistat asupra reluării formale a acelorași mijloace de probă.

Colegiul subliniază că, potrivit principiilor procesului penal, cercetarea judecătorească are ca finalitate asigurarea cunoașterii integrale a probatoriului de către instanță și părți, iar nu repetarea mecanică a acelorași acte procesuale în funcție de inițiativa uneia sau alteia dintre părți. Odată ce un mijloc de probă a fost readus în atenția instanței, fie prin citire, fie prin referire directă în ședință, acesta intră în sfera probelor examinate contradictoriu și devine parte a materialului probator supus deliberării.

În acest context, Colegiul reține că este irelevant din punct de vedere procesual care dintre părți a inițiat menționarea sau examinarea unui anumit mijloc de probă, întrucât principiul contradictorialității presupune egalitatea armelor și participarea ambelor părți la formarea convingerii instanței asupra întregului probatoriu administrat. Prin urmare, toate probele invocate, citite sau analizate în cadrul ședinței, indiferent de partea procesuală care le-a adus în discuție, se consideră legal supuse cercetării judiciare.

Totodată, Colegiul evidențiază că solicitările ulterioare ale apărării, în măsura în care vizează aceleași mijloace de probă deja examinate, nu reprezintă o cerere de completare a probatoriului, ci o tentativă de reluare inutilă a cercetării judiciare, fără a indica noi elemente de fapt sau noi circumstanțe relevante. Or, o asemenea abordare contravine principiului celerității procesului penal și caracterului său echitabil, consacrat atât de legislația națională, cât și de standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant că art.6 din Convenție nu garantează dreptul la repetarea nelimitată a administrării acelorași probe, ci dreptul la o procedură echitabilă în ansamblu, în care părțile au posibilitatea reală de a contesta și discuta probele deja administrate, iar instanța să le aprecieze în mod independent și motivat.

În consecință, Colegiul reține că probele invocate de acuzare și menționate în cadrul ședinței de judecată în apel au fost deja supuse cercetării judiciare, iar solicitarea apărării de

reluare a examinării acestora este neîntemeiată. Eventualele critici privind interpretarea și aprecierea acestor probe țin de faza dezbaterilor judiciare și de deliberarea instanței, iar nu de reluarea formală a cercetării lor.

20. ***Colegiul penal reține ca neîntemeiate obiecțiile formulate de apărarea inculpatului referitoare la pretinsa încălcare a dispozițiilor procesual penale privind cercetarea probelor, prin invocarea faptului că acuzarea ar fi făcut referire la unele mijloace de probă din rechizitoriu, fără citirea integrală a acestora din dosar.***

În acest sens, potrivit art.24 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală, *procesul penal se desfășoară pe baza principiilor contradictorialității, oralității și egalității armelor, părțile având drepturi egale de a prezenta și discuta probele, instanța fiind obligată să asigure condiții efective pentru exercitarea dreptului la apărare, dar fără a substitui strategia procesuală a acuzării sau apărării.*

De asemenea, conform art.101 Cod de procedură penală, *instanța apreciază probele în ansamblu, din punctul de vedere al pertinenței, concludenții, utilității și coroborării lor, niciun mijloc de probă neavând valoare prestabilită, iar analiza probatoriului realizându-se în baza convingerii formate pe baza examinării sale directe și contradictorii.*

În speță, Colegiul constată că mijloacele de probă invocate de acuzare au fost identificate, individualizate și incluse în materialul dosarului, fiind cunoscute apărării, care a avut posibilitatea efectivă de a le contesta, comenta și solicita administrarea de probe contrare, nefiind demonstrată vreo imposibilitate reală de exercitare a dreptului la apărare.

Simplul fapt că procurorul a făcut referire la unele înscrisuri prin raportare la rechizitoriu, iar nu prin lectura integrală a fiecărui document în ședință, nu constituie o încălcare a art.24 și art.314-316 Cod de procedură penală, întrucât legea procesual penală nu instituie o obligație formalistă de citire integrală a fiecărui înscris, ci impune ca acestea să fie aduse la cunoștința părților și supuse dezbaterii contradictorii.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că art.6 par.1 din Convenție nu garantează un formalism rigid al administrării probelor, ci o procedură echitabilă în ansamblu, în care părțile au posibilitatea reală și efectivă de a cunoaște și contesta probele invocate (a se vedea, mutatis mutandis, cauza *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia*, Hotărârea din 25.07.2013, §§ 701-705, unde Curtea a reținut că eventualele neregularități formale în administrarea probelor nu atrag prin ele însele încălcarea art.6, dacă nu afectează echitatea globală a procedurii).

Totodată, Curtea a reținut constant că instanțele naționale sunt cele care apreciază relevanța și modul de administrare a probelor, iar Curtea de la Strasbourg nu substituie propria apreciere celei a instanțelor interne decât în cazul unor erori vădite sau arbitrar manifest (a se vedea *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia*, §§ 702 și 705).

În cauza de față, nu se identifică nicio atingere adusă echității procedurii, întrucât probele au fost identificate și incluse în dosar, apărarea a avut acces la acestea și posibilitatea de a le contesta, nu s-a demonstrat vreo limitare concretă a dreptului la apărare și nu există niciun prejudiciu procesual efectiv cauzat prin modalitatea de prezentare a acestora de către acuzare.

Argumentul apărării privind o pretinsă obligativitate de citire integrală a fiecărui înscris din dosar este formalist și nu are suport în Codul de procedură penală, contravenind totodată principiului celerității procesului penal și economiei procedurii judiciare.

Mai mult, Colegiul reține că, în sensul art.314 Cod de procedură penală, cercetarea judecătorească presupune examinarea probelor în mod contradictoriu, iar nu repetarea mecanică sau formală a lecturii integrale a tuturor actelor deja cunoscute părților, odată ce acestea au fost aduse în dezbaterea judiciară.

În consecință, Colegiul constată că obiecțiile apărării sunt neîntemeiate, nefiind identificate încălcări ale dispozițiilor art.24, art.101 și art.314 Cod de procedură penală, precum și nici ale garanțiilor prevăzute de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, astfel încât cererea de a dispune reluarea formală a cercetării probelor se respinge.

21. ***Cu privire la solicitarea apărării de audiere a martorului BARGUEVA Irina, în vederea clarificării unor circumstanțe ce țin de semnarea ordinelor de plată SWIFT și pretinsa necesitate a falsificării acestora, Colegiul o apreciază ca fiind neîntemeiată***.

În conformitate cu art.24 alin.(3)-(4) Cod de procedură penală, *părțile au drepturi egale în administrarea probelor, însă instanța de judecată este în drept să admită sau să respingă probele solicitate, în funcție de pertinența, concludența și utilitatea acestora pentru soluționarea cauzei, potrivit art.101 și art.314-315 Cod de procedură penală.* Totodată, potrivit art.316 Cod de procedură penală, instanța de judecată dispune asupra admisibilității probelor solicitate, fiind în drept să respingă probele care nu sunt relevante pentru obiectul probatoriului sau care nu contribuie la stabilirea circumstanțelor ce urmează a fi dovedite în cauză.

Raportând aceste dispoziții legale la speță, Colegiul reține că martorul a cărui audiere se solicită a fost anterior inclus în lista probelor solicitate de apărare, iar instanța a examinat deja oportunitatea administrării acestei probe în faza preliminară, dispunând respingerea sa. Apărarea nu a indicat ulterior circumstanțe noi, necunoscute la acel moment, care să justifice revenirea asupra aceleiași solicitări.

Or, simpla reiterare a unei cereri anterior respinse, fără prezentarea unor elemente factuale noi sau fără indicarea unor împrejurări care să modifice aprecierea instanței asupra utilității probei, nu poate fi calificată drept o cerere de completare a probatoriului, ci reprezintă o reluare formală a unei solicitări deja soluționate.

Totodată, Colegiul reține că partea apărării nu a indicat și nici nu a individualizat care anume circumstanțe de fapt noi, pertinente și decisive pentru soluționarea cauzei, care nu au fost deja clarificate prin probatoriul administrat, ar urma să fie stabilite prin audierea martorei vizate. Argumentele invocate au un caracter general și ipotetic, fiind limitate la referiri abstracte la semnarea ordinelor SWIFT și la pretinse mecanisme de falsificare, fără a se preciza în ce mod concret declarațiile martorei ar putea conduce la o altă apreciere a situației de fapt.

Sub acest aspect, în lumina standardelor desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (inclusiv *Al-Khawaja și Tahery v. Regatul Unit* și *Schatschaschwili v. Germania*), dreptul la audierea martorilor apărării presupune existența unei relevanțe reale și a unei necesități obiective a probei solicitate, instanța nefiind obligată să admită probe care

nu sunt susceptibile să influențeze în mod efectiv soluția cauzei. Or, în lipsa identificării unor circumstanțe factuale concrete și noi, care să nu rezulte deja din ansamblul probelor administrate, solicitarea nu întrunește exigențele de pertinență și utilitate prevăzute de lege.

În plus, Colegiul reține că circumstanțele invocate de apărare în susținerea cererii – respectiv modul de semnare a ordinelor SWIFT și presupusa implicare a altor persoane în procesul decizional bancar – rezultă deja din ansamblul probelor administrate în cauză, inclusiv din contractele și documentele bancare examinate, rapoartele de expertiză grafoscopică și tehnică a documentelor, declarațiile experților audiați precum și rapoartele de control ale instituțiilor bancare și de supraveghere.

Astfel, Colegiul constată că audierea martorului solicitat nu este de natură să aducă elemente noi, concludente și determinante pentru soluționarea cauzei, întrucât circumstanțele invocate au fost deja investigate și elucidate prin alte mijloace de probă administrate în mod direct și contradictoriu.

Sub aspectul art.6 par.1 și par.3 lit.d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dreptul acuzatului de a solicita audierea martorilor nu este unul absolut, instanța având competența de a aprecia asupra necesității, pertinenței și relevanței probei solicitate. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant că refuzul audierii unui martor nu constituie, în sine, o încălcare a dreptului la un proces echitabil, dacă instanța motivează refuzul și dacă procedura, în ansamblu, rămâne echitabilă (a se vedea, mutatis mutandis, *Al-Khawaja și Tahery v. Regatul Unit, Marea Cameră, 2011; Schatschaschwili v. Germania, 2015*).

În speță, Colegiul constată că solicitarea apărării nu este însoțită de indicarea unor circumstanțe noi relevante, faptele pe care martorul ar putea fi audiat au fost deja clarificate prin alte probe administrate și nu se identifică un dezechilibru procesual sau o imposibilitate de exercitare a dreptului la apărare.

În aceste condiții, audierea martorului nu este necesară pentru aflarea adevărului și nici proporțională cu exigențele unei bune administrări a justiției, iar admiterea acesteia ar conduce la prelungirea nejustificată a procesului penal, contrar principiului celerității prevăzut de Codul de procedură penală și jurisprudenței CEDO.

Mai mult ca atât, Colegiul reține că martorul BARGUEVA Irina a fost deja audiat în fața instanței de judecată, fiind ascultat în condiții de contradictorialitate, cu asigurarea deplină a dreptului părților de a adresa întrebări, drept de care apărarea s-a folosit efectiv în cadrul ședinței de judecată. Or, circumstanțele invocate ulterior de apărare, referitoare la semnarea ordinelor de plată SWIFT și pretinsa necesitate a falsificării acestora, au fost deja expuse de martor în cadrul declarațiilor depuse în fața instanței de fond, fiind astfel supuse verificării nemijlocite de către instanță și contradictorialității între părți.

Totodată, apărarea nu a indicat care anume circumstanțe noi, necunoscute instanței de fond și care nu au fost deja clarificate prin declarațiile martorului și ansamblul probatoriului administrat, ar justifica reaudierea acestuia. Simpla reiterare a acelorași aspecte deja examinate nu poate constitui un temei pentru readministrarea probei, în lipsa unor elemente factuale noi, relevante și decisive pentru soluționarea cauzei.

În aceste condiții, Colegiul constată că solicitarea apărării nu întrunește exigențele de pertinență și utilitate prevăzute de lege, audierea repetată a martorului fiind nejustificată în

raport cu circumstanțele cauzei și cu probatoriul deja administrat, prin urmare Colegiul penal respinge cererea apărării de audiere a martorului BARGUEVA Irina ca fiind neîntemeiată și lipsită de relevanță probatorie pentru soluționarea cauzei.

22. ***Colegiul penal apreciază ca neîntemeiată solicitarea apărării privind reaudierea tuturor martorilor ale căror declarații au fost valorificate de instanța de fond la pronunțarea sentinței de condamnare.***

Potrivit dispozițiilor procesual-penale, procedura de apel nu reprezintă o reluare automată și integrală a cercetării judecătorești efectuate de prima instanță și nici o reiterare formală a tuturor actelor de administrare a probelor realizate în fond. Administrarea nemijlocită a probelor în instanța de apel este justificată numai în măsura în care aceasta este necesară pentru verificarea unor aspecte concrete relevante pentru soluționarea cauzei, iar nu ca urmare a simplei nemulțumiri a părții față de concluziile la care a ajuns prima instanță.

Colegiul reține că apărarea nu a indicat împrejurări noi, contradicții esențiale, elemente de fapt neclarificate ori vicii procedurale concrete care ar impune reaudierea martorilor în vederea stabilirii adevărului judiciar. Cererea formulată are un caracter general și abstract, fiind întemeiată exclusiv pe dezacordul față de aprecierea probelor realizată de instanța de fond.

Or, simpla contestare a credibilității declarațiilor martorilor sau a valorii probatorii atribuite acestora nu constituie, prin ea însăși, un temei suficient pentru readministrarea integrală a probei testimoniale în apel.

Colegiul observă că martorii la care face referire apărarea au fost audiați nemijlocit de către instanța de fond, în ședință publică, cu respectarea principiilor oralității, contradictorialității și egalității armelor. Apărarea a beneficiat de posibilitatea efectivă de a participa la audierea acestora, de a le adresa întrebări, de a solicita clarificări și de a evidenția eventualele contradicții sau neconcordanțe din declarațiile lor.

Totodată, procesele-verbale ale ședințelor de judecată, înregistrările audio ale audierilor și conținutul sentinței permit instanței de apel să verifice atât conținutul declarațiilor, cât și modul în care acestea au fost apreciate de prima instanță, fără a fi necesară reluarea integrală a audierilor.

Colegiul reține că jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului nu consacră existența unui drept absolut al părților la reaudierea tuturor martorilor în calea de atac. Dimpotrivă, Curtea a statuat că necesitatea administrării nemijlocite a probelor în apel trebuie apreciată în funcție de particularitățile cauzei, de natura problemelor supuse examinării și de competențele instanței de control judiciar.

În speță, argumentele formulate de apărare nu urmăresc clarificarea unor aspecte factuale insuficient elucidate, ci tind la o nouă apreciere a acelorași declarații deja administrate și examinate contradictoriu de instanța de fond. O asemenea abordare ar transforma procedura de apel într-o repetare integrală a judecății în primă instanță, contrar naturii și finalității căii ordinare de atac.

Mai mult, Colegiul constată că declarațiile martorilor nu reprezintă mijloace de probă izolate pe care se întemeiază exclusiv concluzia de vinovăție. Acestea au fost analizate în coroborare cu întregul material probator administrat în cauză, inclusiv înscrisurile bancare,

rapoartele de expertiză, rapoartele de control, documentele financiare, procesele-verbale de examinare și celelalte mijloace de probă, formând împreună un ansamblu probator coerent și convergent.

În aceste condiții, chiar presupunând existența unor eventuale nuanțe sau diferențe de exprimare în declarațiile unor martori, acestea nu sunt de natură să afecteze concluziile esențiale desprinse din ansamblul probator administrat în cauză și nici să justifice readministrarea integrală a probei testimoniale.

Colegiul subliniază că instanța de apel are obligația de a administra doar acele probe care sunt necesare și utile pentru soluționarea cauzei, iar nu orice probă solicitată de părți în mod formal. În lipsa unor argumente concrete care să demonstreze necesitatea reaudierii martorilor pentru clarificarea unor împrejurări esențiale ale cauzei, o asemenea măsură apare ca fiind inutilă și disproporționată în raport cu obiectul controlului judiciar exercitat în prezenta procedură.

Prin urmare, având în vedere că declarațiile martorilor au fost administrate cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale, că apărarea a beneficiat de posibilitatea efectivă de a le contesta în fața instanței de fond, că materialele dosarului permit verificarea completă a conținutului acestora și că nu au fost identificate circumstanțe noi ori contradicții esențiale care să impună readministrarea probei testimoniale, Colegiul apreciază că solicitarea apărării privind audierea repetată a tuturor martorilor urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

23. Instanța de apel, analizând declarațiile inculpatului date la urmărirea penală, în instanța de fond și în instanța de apel precum și probele administrate la etapa urmăririi penale și cercetate în ședință de judecată și verificate în instanța de apel apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinenței, concludenții, veridicității și utilității, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, reține, că dincolo de orice dubiu rezonabil vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal a fost pe deplin dovedită.

La pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că, inculpatul a săvârșit anume infracțiunile imputate, împrejurări care au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenții, concludenții, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În acest context nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare. Conform art.6 alin.(1) Cod penal, persoana este supusă răspunderii penale şi pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție.

Astfel, Colegiul penal în conformitate cu prevederile art.27 Cod de procedură penală, *verificând probele administrate prin prisma prevederilor art.95 Cod de procedură penală, adică din punct de vedere a admisibilității lor, le apreciază ca fiind pertinente, concludente şi utile, ori în ședință nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea a careva încălcări esențiale, ce ar determina neadmiterea lor*. Așadar, conform prevederilor art.99 Cod de procedură penală, „*alin.(1) în procesul penal, probatoriul constă în invocarea de*

probe şi propunerea de probe, admiterea şi administrarea lor în scopul constatării circumstanţelor care au importanţă pentru cauză. Alin.(2) probele administrate se verifică şi se apreciază de către organul de urmărire penală sau instanţă".

Din economia rigorilor art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, *fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinenței, concludenții, utilității şi veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Alin.(4) instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură şi să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate".*

Astfel, Colegiul penal, audiind participanții la proces, verificând prin prisma art.101 Cod de procedură penală probele administrate la etapa de urmărire penală, cercetare judecătorească în prima instanță și verificate în instanța de apel, constată că instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume ***BÎRCA Viorel*** *a comis în calitate de coautor delapidarea averii străine, adică însuşirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârşită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari.*

Colegiul penal atestă că declarațiile inculpatului BÎRCA Viorel privind nevinovăția în comiterea faptei penale incriminate se combate prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile martorilor nominalizați supra și probele scrise cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, care este confirmată prin cumulul de probe cercetate, enumerate mai sus, ce coroborează între ele și careva divergențe între declarațiile martorilor și probele scrise care ar trezi dubii nu sunt reținute.

Nerecunoaşterea vinei de către inculpat instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art.66 Cod de procedură penală și art.6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificate ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Analizând solicitarea apărării privind emiterea unei sentințe de achitare în privința inculpatului BÎRCA Viorel învinuite în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, Colegiul penal constată că acest temei nu și-a găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, lipsind temeiuri de implicare a instanței de apel în sensul casării Sentinței contestate în partea constatării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Corect instanța de fond a apreciat critic declarațiile inculpatului BÎRCA Viorel calificându-le drept neveridice și date cu scopul evitării răspunderii penale, or, acestea se contrazic prin întregul sistem de probe cercetate în instanța de fond, care combat în întregime versiunea inculpatului.

În acest sens Colegiul ține să menționeze faptul că în corespundere cu art.51 Cod penal, *temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârşită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii*

penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârşirea infracţiunii prevăzute de legea penală. Articolul 52 alin.(1) Cod penal, stipulează că *se consideră componență a infracțiunii totalitatea semnelor obiective şi subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.*

Conform art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea şi constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârşite şi semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală şi de către judecători. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători. Instanța de judecată relevă că în cauza „*Kokkinakis vs Grecia din 25 mai 1993*" CtEDO a statuat că „(...) o infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege. Această condiție va fi îndeplinită atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și la nevoie cu ajutorul interpretării ce-i este data în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze răspunderea penală".

Totodată instanța de judecată este obligată, prin prisma prevederilor art.384 alin.(3) Cod de procedură penală că *la emiterea sentinței aceasta să fie legală, întemeiată şi motivată*. Relevante în acest sens sunt și prevederile art.6 al CEDO și anume dreptul la un proces echitabil la care se atribuie și faptul că hotărârea pronunțată într-o cauză urmează a fi motivată.

La adoptarea sentinței instanța de judecată potrivit prevederile art.385 alin.(1) pct.1)-4) Cod de procedură penală, *trebuie să soluționeze următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârşirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârşită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii şi de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârşirea acestei infracțiuni.*

Totodată conform art.389 al Codului de procedură penală, *sentința de condamnarea se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătoreşti, vinovăția inculpatului în săvârşirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale şi citite în instanța de judecată în absența lor. Instanța de judecată, şi-a bazat constatările pe probele verbale şi în scris prezentate şi în analiza faptului dacă acuzările sunt bine justificate standardul de dovadă este acel al „în afara dubiilor rezonabile".*

Potrivit actului de învinuire, inculpatului ***BÎRCA Viorel*** i se incriminează comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, și anume ***a comis în calitate de coautor delapidarea averii străine, adică însuşirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârşită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari.***

24. ***Cu referire la componența de infracțiune prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, Colegiul penal reține următoarele:***

Colegiul penal reține că infracțiunea prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor contra patrimoniului, iar analiza juridico-penală a faptei presupune stabilirea elementelor constitutive ale componenței de infracțiune, inclusiv a obiectului juridic și obiectului material.

Obiectul juridic generic al infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal îl constituie ansamblul relațiilor sociale cu privire la patrimoniu, care asigură protecția juridică a dreptului de proprietate, a posesiei și a integrității bunurilor în circuitul civil.

Acest obiect derivă din sistematizarea normei penale, infracțiunea fiind inclusă în Capitolul VI din Partea specială a Codului penal – „Infracțiuni contra patrimoniului", ceea ce denotă că valoarea socială fundamental protejată este patrimoniul ca totalitate de drepturi și interese patrimoniale.

Obiectul juridic special al infracțiunii de delapidare (art.191 Cod penal) are un caracter complex și cuprinde două componente interdependente ***obiectul juridic principal***, reprezentat de relațiile sociale referitoare la posesia, detenția și administrarea bunurilor mobile aflate în gestiunea unei persoane căreia i-au fost încredințate în virtutea unui raport juridic determinat și ***obiectul juridic secundar***, reprezentat de relațiile sociale privind exercitarea corectă, loială și conformă atribuțiilor de administrare, gestiune sau dispoziție asupra bunurilor încredințate, relații care presupun respectarea obligației de fidelitate față de titularul patrimoniului.

În cazul infracțiunii de delapidare, atingerea adusă obiectului juridic secundar este esențială, întrucât fapta se realizează prin încălcarea obligației de administrare legală și loială a bunurilor încredințate.

Obiectul material al infracțiunii specificate îl reprezintă bunurile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: 1) *au existență materială*, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor; 2) *sunt încredințate* de către o altă persoană în administrarea făptuitorului.

Încredințarea bunurilor în administrarea făptuitorului este un act cu semnificație juridică de manifestare a voinței persoanei, care răspunde următoarelor trei condiții: 1) creează în sarcina făptuitorului - dreptul de a deține bunurile respective, precum şi atribuția de a le administra; 2) făptuitorului îi revine răspunderea pentru respectarea regimului de utilizare a bunurilor încredințate, precum şi pentru asigurarea integrității lor; 3) nu se face în scopul de a transmite dreptul de proprietate asupra bunurilor către cel care le dobândește.

În speță, obiectul material al infracțiunii îl constituie mijloacele bănești în sumă de 100 000 000 USD, echivalentul sumei de 1 422 210 000 lei MD conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data de 10.09.2014.

Aceste mijloace financiare au fost încredințate în administrarea inculpatului BÎRCA Viorel în virtutea funcției deținute în cadrul S.A. „Banca de Economii", acesta exercitând funcția de vicepreședinte în perioada relevantă și ulterior funcția de președinte interimar începând cu 30.04.2014, or potrivit materialelor cauzei penale începând cu 30.04.2014 acesta a ocupat funcția de Președinte interimar al S.A. „Banca de Economii", iar în perioada anului 2013 funcția de vicepreședinte S.A. „Banca de Economii„ iar președintele Consiliului de administrație al S.A. „Banca de Economii„ fiind Ilan ȘOR.

În virtutea acestor atribuții, inculpatului îi revenea obligația legală și statutară de a asigura administrarea corectă, legală și prudentă a resurselor financiare ale instituției bancare, precum și obligația de a asigura integritatea patrimoniului gestionat, inclusiv respectarea regimului juridic al utilizării mijloacelor bănești.

Astfel, raportul juridic de administrare în temeiul funcției de conducere bancară îl plasa pe inculpat în poziția de persoană căreia i-au fost încredințate bunuri în sensul art.191 Cod penal, ceea ce atrage incidența răspunderii penale pentru eventualele acte de însușire, utilizare contrară destinației sau dispunere frauduloasă asupra acestor bunuri.

Colegiul penal reține că, în cazul infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal, *victima infracțiunii* este persoana fizică sau juridică în patrimoniul căreia se află bunurile încredințate făptuitorului, respectiv titularul dreptului de proprietate sau posesorul mijlocit al acestora.

În doctrină și jurisprudență se admite că, în ipoteza delapidării, relația juridică de încredințare a bunurilor generează o distincție între ***posesorul mijlocit***, care rămâne titularul dreptului de proprietate și al interesului patrimonial asupra bunurilor și ***posesorul nemijlocit***, reprezentat de persoana căreia bunurile i-au fost încredințate spre administrare, gestiune sau dispoziție în limitele raportului juridic stabilit.

În prezenta cauză, victima infracțiunii este S.A. „Banca de Economii", inclusiv în etapa de lichidare, întrucât aceasta reprezintă titularul patrimoniului și beneficiarul direct al obligației de administrare fiduciară a bunurilor încredințate.

Transmiterea mijloacelor bănești în gestiunea și administrarea organelor de conducere ale băncii nu are ca efect transferul dreptului de proprietate, ci doar conferirea unui drept de posesie și administrare în limite strict determinate de normele legale, statutare și de reglementare bancară.

Prin urmare, S.A. „Banca de Economii" a avut calitatea de posesor mijlocit al bunurilor, păstrând dreptul patrimonial asupra acestora, în timp ce inculpatul, în virtutea funcției deținute, a exercitat atribuțiile de posesor nemijlocit, având obligația legală de administrare corectă și loială a mijloacelor financiare încredințate.

În consecință, orice act de însușire, utilizare contrară destinației sau dispunere neautorizată asupra acestor bunuri aduce atingere directă patrimoniului victimei, atrăgând incidența răspunderii penale potrivit art.191 Cod penal.

Colegiul penal reține că ***latura obiectivă*** a infracțiunii de delapidare a averii străine, prevăzută de art.191 Cod penal, se realizează printr-o structură complexă, care include cumulativ: fapta prejudiciabilă, urmările prejudiciabile și legătura de cauzalitate dintre acestea.

Fapta prejudiciabilă constă în acțiunea de însușire ilegală a bunurilor străine, adică de sustragere a bunurilor aflate în administrarea sau gestiunea făptuitorului, căruia acestea i-au fost încredințate în temeiul unui titlu legal.

Particularitatea esențială a delapidării constă în faptul că bunurile nu sunt luate din detenția altuia, ci sunt sustrase de către persoana care deține în mod legitim bunurile respective, în virtutea atribuțiilor de administrare, gestiune sau dispoziție.

În speță, fapta imputată se circumscrie acțiunilor de dispunere frauduloasă asupra mijloacelor bănești încredințate administrării inculpatului, realizate prin utilizarea

mecanismelor bancare (inclusiv ordine de plată SWIFT), în afara scopului și regimului legal de administrare a patrimoniului instituției bancare.

Este relevant că, în cazul infracțiunii prevăzute la art.191 Cod penal, bunurile pot rămâne fizic în același circuit sau evidență contabilă, însă juridic ele sunt deturnate din patrimoniul legitim al titularului, prin schimbarea destinației lor economice și juridice.

Astfel, elementul material al infracțiunii se manifestă prin transformarea detentorului legitim într-un pretins proprietar, care dispune de bunurile încredințate ca și cum ar aparține propriei sfere patrimoniale, acționând cu intenția de apropriere.

Urmarea prejudiciabilă constă în producerea unui prejudiciu patrimonial în proporții deosebit de mari, prin diminuarea activului patrimonial al victimei și afectarea gravă a echilibrului financiar al acesteia.

În cazul delapidării, prejudiciul se materializează prin pierderea efectivă a valorii bunurilor sau prin ieșirea acestora din patrimoniul gestionat legal, chiar dacă formal pot fi reflectate în evidențe contabile.

Legătura de cauzalitate rezultă din raportul direct dintre acțiunile de dispunere frauduloasă asupra bunurilor încredințate și prejudiciul patrimonial cauzat, fiind suficient ca fapta de însușire/deturnare să fie aptă să genereze și să producă efectiv prejudiciul constatat.

Colegiul subliniază că specificul infracțiunii de delapidare este determinat de poziția juridică a făptuitorului, care deține legitim bunurile în baza unui raport de încredințare, însă le sustrage prin abuz de atribuții.

În momentul comiterii faptei, făptuitorul își depășește calitatea de detentor legitim și acționează „*uti dominus*", respectiv ca un veritabil proprietar, manifestând intenția de a trata bunurile ca fiind ale sale, în detrimentul titularului patrimoniului. Această conduită determină realizarea elementului material al infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal.

Infracțiunea prevăzută la art.191 CP RM este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune ilegal de bunurile altuia la propria sa dorință.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal se exprimă, în primul rând în vinovăție sub formă de intenție directă.

Sub aspectul elementului subiectiv calificator, Colegiul reține că *scopul de cupiditate*, specific infracțiunii de delapidare, se manifestă prin urmărirea obținerii unui beneficiu material injust, fie în interes propriu, fie în interesul altor persoane, prin deturnarea bunurilor încredințate din destinația lor legală.

În doctrină s-a statuat constant că scopul de cupiditate nu presupune exclusiv îmbogățirea directă a făptuitorului, ci și orice formă de avantaj patrimonial ilicit, inclusiv facilitarea unui beneficiu pentru terți, cu condiția existenței unei legături cauzale între conduita făptuitorului și prejudiciul produs patrimoniului victimei.

În continuare, Colegiul penal reține că ***subiectul infracțiunii*** prevăzute de art.191 Cod penal este subiectul special, respectiv persoana fizică responsabilă care, la momentul săvârșirii faptei, deține o anumită calitate juridică determinată de lege, care îi conferă atribuții de administrare, gestiune sau dispoziție asupra bunurilor altuia.

Subiectul infracțiunii de delapidare este calificat, fiind condiționat de existența unui raport juridic preexistent între făptuitor și bunurile încredințate, raport care poate rezulta din

contract de muncă, act administrativ, act de numire în funcție sau alt titlu juridic care generează obligații de administrare fiduciară.

În speță, inculpatul BÎRCA Viorel întrunește calitatea de subiect al infracțiunii, întrucât, în virtutea funcțiilor deținute în cadrul S.A. „Banca de Economii", respectiv de vicepreședinte și ulterior președinte interimar al instituției, acesta exercita atribuții de conducere și administrare a patrimoniului bancar, inclusiv competențe decizionale privind operațiunile financiare ale băncii.

Această calitate îi conferea acces nemijlocit la mecanismele de dispunere asupra mijloacelor financiare ale instituției și, totodată, obligația juridică de a acționa în interesul exclusiv al titularului de patrimoniu, în limitele normelor legale, statutare și ale reglementărilor bancare incidente.

25. *Raportat la aceste exigențe teoretice, Colegiul reține că analiza componenței de infracțiune prevăzute de art.191 Cod penal impune coroborarea elementelor obiective și subiective cu ansamblul probator administrat în cauză, în vederea stabilirii existenței faptei, a autorului și a formei de vinovăție, dincolo de orice dubiu rezonabil.*

În consecință, doar în urma verificării concordanței dintre cadrul doctrinar al infracțiunii și situația de fapt rezultată din probele administrate poate fi determinată incidența răspunderii penale a inculpatului în raport cu fapta imputată.

În mod particular, Colegiul penal reține că, prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală și apreciate în sensul art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, sub aspectul pertinenței, concludenții, utilității, veridicității și coroborării reciproce, se constată că acestea, în ansamblu, confirmă vinovăția lui BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, fiind întrunite cumulativ toate elementele constitutive ale acesteia, atât sub aspect obiectiv, cât și sub aspect subiectiv.

Astfel, din perspectiva laturii obiective, s-a stabilit existența unei acțiuni de dispunere și însușire a mijloacelor bănești încredințate spre administrare, realizată prin intermediul unor operațiuni bancare formale, inclusiv ordine de plată SWIFT, prin care s-a produs ieșirea nejustificată a bunurilor din patrimoniul S.A. „Banca de Economii" și afectarea directă a intereselor patrimoniale ale acesteia.

Aceste acțiuni nu au reprezentat simple operațiuni tehnice bancare, ci au constituit manifestări ale unui mecanism concertat de deturnare a destinației fondurilor, realizate cu încălcarea obligațiilor de administrare legală și loială a patrimoniului încredințat inculpatului.

Sub aspectul urmărilor prejudiciabile, Colegiul reține că din ansamblul probelor rezultă producerea unui prejudiciu patrimonial în proporții deosebit de mari, constând în diminuarea activului patrimonial al băncii și afectarea gravă a echilibrului financiar al acesteia, prejudiciu care se află în legătură directă de cauzalitate cu acțiunile de dispunere frauduloasă asupra mijloacelor bănești.

Din perspectiva laturii subiective, probele administrate confirmă că inculpatul a acționat cu intenție directă, cunoscând caracterul nelegal al operațiunilor dispuse și urmărind obținerea unui avantaj patrimonial injust, fie în beneficiul propriu, fie în beneficiul altor

persoane implicate în mecanismul infracțional, ceea ce confirmă existența scopului de cupiditate specific infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal.

Totodată, implicarea inculpatului în calitate de persoană cu funcție de conducere în cadrul instituției bancare, precum și poziția sa decizională în raport cu operațiunile financiare analizate, confirmă calitatea de subiect special al infracțiunii, întrucât acesta deținea atribuții directe de administrare și dispoziție asupra bunurilor încredințate.

În aceste condiții, Colegiul penal constată că fapta reținută în sarcina inculpatului întrunește în mod deplin elementele componenței de infracțiune prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și anume BÎRCA Viorel *a comis în calitate de coautor delapidarea averii străine, adică însușirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârșită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari.*

26. ***Înainte de examinarea în fond a probelor administrate în cauză, Colegiul penal consideră necesar să precizeze că nu va reproduce integral declarațiile reprezentantului părții vătămate și ale martorilor audiați, având în vedere că acestea sunt consemnate în mod detaliat supra și se regăsesc la materialele dosarului.***

În acest sens, Colegiul reține că analiza probatoriului se va realiza prin raportare la conținutul esențial al acestor declarații, exclusiv sub aspectul pertinenței, concludenții și utilității lor în raport cu învinuirea adusă inculpatului, precum și prin coroborarea acestora cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză.

O asemenea abordare este determinată de necesitatea asigurării unui raționament judiciar concentrat asupra elementelor relevante pentru soluționarea fondului cauzei, evitând reproducerea redundantă a unor declarații deja consemnate integral în dosar, fără a aduce atingere principiului nemijlocirii și dreptului la apărare.

În contextul examinării probatoriului administrat, Colegiul penal reține că declarațiile reprezentantului părții vătămate BC „Banca de Economii” (în proces de lichidare), Grigore OLARU, au fost apreciate în coroborare cu celelalte mijloace de probă, conform art.101 Cod de procedură penală, fiind relevante pentru stabilirea circumstanțelor faptei imputate.

Colegiul penal constată că nu se impune redarea integrală a declarațiilor acestuia, întrucât conținutul lor se regăsește supra și a fost supus cercetării judiciare, urmând a fi valorificat exclusiv sub aspectul elementelor pertinente pentru soluționarea cauzei.

Astfel, din ***declarațiile reprezentantului părții vătămate Grigore OLARU*** rezultă că acesta *a efectuat verificări asupra conturilor corespondente din GazPromBank*, în urma cărora ***a constatat lipsa reflectării în contabilitatea Băncii de Economii a unor operațiuni de transfer în sumă de 100 000 000 USD***. Această împrejurare conduce la constatarea inexistenței în evidențele contabile interne ale băncii a operațiunilor invocate, ceea ce indică un decalaj între fluxul financiar pretins și înregistrarea contabilă obligatorie a acestuia.

Totodată, martorul a declarat că ***în sistemul contabil al BEM nu se regăsește nicio înregistrare privind respectivele transferuri SWIFT***, iar *obligațiile corespunzătoare nu au fost diminuate sau stinse*. Din această declarație rezultă că operațiunile invocate nu au produs

efecte contabile în patrimoniul băncii, ceea ce susține ipoteza *inexistenței unor transferuri legale executate* prin sistemul bancar.

Reprezentantul părții vătămate a mai indicat că ***documentele SWIFT analizate conțin elemente tehnice imposibile, în special faptul că toate mesajele ar fi fost generate la aceeași oră, minut și secundă,*** situație pe care acesta a calificat-o ca fiind ***incompatibilă cu funcționarea sistemului SWIFT.*** Această împrejurare conduce la concluzia existenței unor indicii de artificialitate și neautenticitate a documentelor prezentate, fiind afectată credibilitatea acestora sub aspect probator.

De asemenea, acesta a declarat că *toate mesajele SWIFT conțin același cod de tranzacție, ceea ce din punct de vedere tehnic nu poate corespunde unor operațiuni distincte*. Această constatare relevă, în mod coroborat, ***caracterul anormal și neregulamentar al documentelor invocate***, consolidând ipoteza că acestea nu reflectă operațiuni bancare reale.

Tot din declarațiile acestuia rezultă că ***pe copiile ordinelor SWIFT figurează semnătura inculpatului BÎRCA Viorel***, precum și a altor persoane cu funcții de conducere în cadrul băncii, documentele fiind ***însoțite de ștampila instituției***. Această împrejurare denotă implicarea inculpatului în circuitul documentar aferent operațiunilor financiare analizate, fiind un element relevant sub aspectul laturii obiective a infracțiunii imputate.

Martorul a mai declarat că, ***potrivit verificărilor efectuate, după data de 10.09.2014*** nu *s-a constatat înregistrarea în contabilitatea* băncii a operațiunilor de *retragere a sumei de 100 000 000 USD*, ***deși acestea ar fi trebuit să se reflecte atât în conturile active (NOSTRO), cât și în cele de pasiv***. Din această declarație rezultă inexistența corelării contabile obligatorii în cazul unor operațiuni bancare reale, ceea ce confirmă caracterul neînregistrat și neoficial al transferurilor invocate.

În continuare, acesta a explicat că, ***în mod normal, executarea unui transfer SWIFT determină ajustarea automată a evidențelor contabile***, respectiv echilibrarea activelor și pasivelor, însă *în speță acest efect nu s-a produs*. Această împrejurare susține concluzia că operațiunile pretinse nu au fost executate în cadrul legal și tehnic al sistemului bancar.

În fine, reprezentantul părții vătămate a declarat că ***ordinele SWIFT analizate nu se regăsesc în documentația internă a băncii și nu există dispoziții de plată corespunzătoare***. Această constatare confirmă lipsa suportului juridic și operațional al transferurilor invocate.

În ansamblu, declarațiile analizate nu se limitează la relatarea unor împrejurări factuale, ci evidențiază, prin coroborare internă, ***existența unui decalaj între fluxurile financiare pretinse și evidențele contabile ale băncii***, ***inexistența înregistrării operațiunilor SWIFT*** în contabilitatea instituției, precum și ***caracterul tehnic anormal și neconform*** al documentelor prezentate.

Totodată, acestea relevă existența unor indicii privind implicarea inculpatului BÎRCA Viorel în circuitul documentar al operațiunilor analizate, ***prin semnătura atribuită acestuia pe ordinele SWIFT,*** element care, coroborat cu celelalte probe administrate, contribuie la fundamentarea concluziei privind participarea la mecanismul financiar incriminat.

Prin urmare, declarațiile reprezentantului părții vătămate au valoare probatorie sub aspectul confirmării inexistenței operațiunilor în evidența contabilă, a caracterului neautorizat și neînregistrat al transferurilor și a existenței unor elemente documentare relevante pentru stabilirea circumstanțelor faptei imputate.

În contextul celor analizate supra, Colegiul penal reține că apreciază declarațiile reprezentantului părții vătămate OLARU Grigore ca fiind pertinente, concludente și utile pentru justa soluționare a cauzei, acestea fiind depuse sub jurământ, examinate în ședința de judecată și coroborate cu celelalte mijloace de probă administrate.

Colegiul constată că declarațiile respective sunt constante, coerente și nu conțin divergențe esențiale care ar putea afecta credibilitatea lor probatorie, fiind apte să fundamenteze concluzii asupra circumstanțelor relevante ale cauzei. Astfel, din ansamblul declarațiilor acestuia rezultă că pe conturile S.A. „Banca de Economii" erau reflectate mijloace bănești în cuantum semnificativ, inclusiv sume care au făcut obiectul operațiunilor bancare analizate în cauză, aspect care confirmă existența patrimoniului gestionat de instituția bancară la momentul relevant.

Totodată, din declarațiile sale rezultă că ulterior au fost identificate operațiuni de transfer în sumă de 100 000 000 USD, care nu se regăsesc în evidențele contabile ale Băncii de Economii, împrejurare ce relevă existența unor discrepanțe între fluxurile financiare pretins efectuate și înregistrările oficiale ale băncii, cu impact asupra patrimoniului acesteia. De asemenea, martorul a făcut referire la faptul că operațiunile bancare invocate au fost realizate prin intermediul sistemului SWIFT, cu implicarea mecanismelor interne de autorizare și executare din cadrul băncii, inclusiv a persoanelor cu funcții de conducere, aspect care confirmă existența unei proceduri instituționale de emitere și validare a ordinelor de plată.

În același timp, din declarațiile acestuia rezultă că inculpatul BÎRCA Viorel a deținut funcții de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii" în perioada relevantă, respectiv vicepreședinte și ulterior președinte interimar, împrejurare ce îi conferea atribuții directe în procesul de administrare și gestionare a resurselor financiare ale instituției.

Colegiul reține că, în ansamblu, declarațiile reprezentantului părții vătămate confirmă existența unor operațiuni financiare de amploare, analiza circuitului acestora prin sistemul bancar, precum și cadrul instituțional în care au fost emise ordinele SWIFT, toate aceste elemente fiind relevante pentru stabilirea circumstanțelor de fapt ale cauzei. Prin urmare, declarațiile analizate se coroborează cu celelalte probe administrate și contribuie la formarea convingerii instanței cu privire la împrejurările esențiale ale cauzei, inclusiv la existența unui mecanism financiar complex în cadrul căruia au fost efectuate operațiunile contestate.

Suplimentar, Colegiul constată că declarațiile martorului GUZUN Ion se află în coroborare cu declarațiile reprezentantului părții vătămate și cu celelalte mijloace de probă administrate, fiind apreciate prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

Martorul GUZUN Ion, în calitate de persoană implicată în efectuarea auditului tematic privind gestionarea conturilor corespondente ale Băncii de Economii în GazPromBank, a declarat că, în baza dispoziției lichidatorului, *a fost verificată corespondența dintre evidența contabilă a BEM și extrasul contului NOSTRO pentru perioada 2013–2015*. Din aceste declarații rezultă că verificarea a vizat tocmai circuitul financiar al contului corespondent, relevant pentru stabilirea existenței sau inexistenței unor operațiuni bancare reale.

În mod expres, martorul a menționat că „***în urma controlului s-a constatat că unele operațiuni înregistrate în evidența Băncii de Economii nu sunt reflectate în extrasul parvenit de la GazPromBank***", inclusiv operațiuni în sumă totală de ***100 000 000 USD***.

Această constatare confirmă existența unui decalaj între evidența contabilă internă și situația contului corespondent, aspect esențial pentru aprecierea existenței unor operațiuni financiare neînregistrate în contabilitatea băncii.

Totodată, din declarațiile sale rezultă că *aceste operațiuni ar fi avut ca obiect returnarea unor împrumuturi acordate anterior unor companii nerezidente,* însă „***operațiunile din 10.09.2014 nu au fost reflectate în sistemul informațional al băncii***". Această împrejurare indică lipsa reflectării contabile a operațiunilor pretins efectuate, ceea ce susține caracterul neoficial și neînregistrat al transferurilor invocate.

Martorul a mai declarat că, potrivit extrasului contului NOSTRO, ***operațiunile din 10.09.2014 au fost efectuate în baza unor documente care nu corespund standardelor*** interne de autorizare, fiind utilizate dispoziții de plată ***semnate de persoane cu drept de semnătură, inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel*** și contabilul-șef BARGUEVA Irina. Această declarație are relevanță directă sub aspectul implicării inculpatului în circuitul documentar al operațiunilor financiare analizate.

De asemenea, martorul a confirmat că ***soldurile contului NOSTRO*** *corespundeau la anumite date de referință*, ***însă operațiunile din 10.09.2014 nu au fost reflectate*** în evidența contabilă a BEM, deși acestea vizau sume semnificative. Din această constatare rezultă că transferurile respective nu au fost integrate în circuitul contabil al băncii, ceea ce susține ipoteza inexistenței unor operațiuni legale sau autorizate. În plus, martorul a indicat că ***ordinele SWIFT analizate*** prezentau ***elemente repetitive neobișnuite***, inclusiv ***identitate de coduri și intervale temporale***, calificându-le ca „***suspecte***" din perspectiva funcționării normale a sistemului bancar. Această împrejurare relevă existența unor indicii de artificialitate a documentelor utilizate pentru justificarea transferurilor.

Din declarațiile aceluiași martor rezultă că împrumuturile subordonate acordate anterior mai multor companii (inclusiv ***** ********** *****, *****, *****LLC, *****) au fost supuse unei operațiuni de „***returnare***" la data de 10.09.2014, însă această ***operațiune de returnare*** a împrumuturilor în sumă totală de 100 000 000 USD ***nu au fost reflectate în evidența contabilă a Băncii*** de Economii, deși, în mod normal, acestea ar fi trebuit să conducă la stingerea obligațiilor corespunzătoare. Această necorelare evidențiază lipsa efectului juridic și contabil al operațiunilor invocate.

Martorul a mai declarat că, din analiza efectuată împreună cu colegul său, concluziile raportului de audit au fost că ***operațiunile din 10.09.2014*** *au fost realizate în baza unor* ***documente bancare care nu corespund în totalitate cerințelor de validare*** *internă*, fiind identificate elemente de neconformitate și suspiciune.

În ansamblu, din declarațiile martorului GUZUN Ion rezultă existența unor operațiuni de 100 000 000 USD reflectate în contul NOSTRO, dar neînregistrate în contabilitatea BEM, lipsa reflectării în evidențele interne a operațiunilor din 10.09.2014, existența unor documente SWIFT cu elemente tehnice și de identificare atipice, implicarea inculpatului BÎRCA Viorel în semnarea dispozițiilor de plată aferente acestor operațiuni precum și caracterul neconform și suspect al circuitului documentar analizat.

Prin urmare, declarațiile martorului confirmă existența unor operațiuni financiare de amploare necorelate cu evidența contabilă a băncii, precum și participarea inculpatului la

circuitul documentar al acestora, elemente care, coroborate cu celelalte probe administrate, susțin concluziile instanței asupra circumstanțelor faptei imputate.

Mai mult decât atât, Colegiul reține că circumstanțele de fapt declarate de martorul GUZUN Ion sunt confirmate și detaliate prin conținutul mijloacelor de probă scrise administrate în cauză, respectiv prin ***rapoartele de audit tematic întocmite la 18.09.2015 și 03.11.2015,*** efectuate de auditorii Ion GUZUN și Alexandru DIMITRIEV, care se află în coroborare directă cu declarațiile date în ședința de judecată și au relevanță probatorie în ceea ce privește modul de executare și evidențiere a operațiunilor bancare aferente creditelor subordonate și fluxurilor financiare derulate prin conturile corespondente ale SA „Banca de Economii".

Astfel, din ***Raportul privind exercițiul de audit tematic din 18.09.2015*** rezultă în mod expres că, în urma verificării gestionării conturilor NOSTRO ale Băncii de Economii în GazPromBank, s-a constatat că „*companiile care au acordat Băncii de Economii împrumuturi subordonate au beneficiat la data de 10.09.2014 de restituirea acestor împrumuturi în lipsa disponibilităților în conturile curente*", situație care indică efectuarea unor operațiuni de decontare fără acoperire financiară reală.

Tot din același raport rezultă că aceste operațiuni au fost realizate prin utilizarea unor documente transmise către banca corespondentă, semnate de persoane împuternicite din cadrul Băncii de Economii, documente care au servit drept temei pentru efectuarea decontărilor în sistemul bancar, inclusiv în relația cu GazPromBank.

În continuare, din raport se constată că operațiunile respective nu au fost reflectate corespunzător în evidența contabilă a băncii, respectiv nu s-a efectuat înregistrarea din contul bilanțier sintetic 2822 în conturile curente ale companiilor implicate (***** ********** *****, *****, *****LLC, *****), ceea ce denotă existența unui circuit financiar neînregistrat și neconform, respectiv existența unor neconcordanțe între fluxurile bancare efective și evidența contabilă internă a instituției.

De asemenea, raportul evidențiază că la situația din 18.09.2015, în bilanțul Băncii de Economii erau înregistrate obligațiuni în sumă de 50 000 000 USD, pentru care continuau să fie calculate dobânzi conform contractelor de credit subordonat, aspect ce confirmă menținerea artificială a acestor obligații în evidența contabilă, în pofida operațiunilor de restituire și mișcare a mijloacelor financiare prin conturile NOSTRO.

În mod similar, din ***Raportul privind controlul tematic din 03.11.2015*** rezultă aceleași concluzii esențiale, fiind stabilit că operațiunile din 10.09.2014 privind conturile NOSTRO din GazPromBank nu au fost reflectate în contabilitatea Băncii de Economii, iar mecanismul de executare a acestora a fost identic cu cel descris în raportul anterior, ceea ce confirmă caracterul repetitiv și sistemic al neregulilor constatate.

În esență, cele două rapoarte de audit converg în concluzia existenței unor discrepanțe între evidența contabilă și operațiunile efectiv realizate prin conturile corespondente, precum și a unor acțiuni de executare a plăților în afara disponibilităților reale și a mecanismelor contractuale obișnuite.

Prin urmare, din coroborarea acestor rapoarte de audit cu declarațiile martorului Guzun Ion rezultă că au fost efectuate operațiuni de restituire a împrumuturilor subordonate la 10.09.2014 fără acoperire în conturile curente, aceste operațiuni nu au fost înregistrate în

evidența contabilă a Băncii de Economii, au fost utilizate documente care au servit drept temei pentru decontări în sistemul bancar, există neconcordanțe între evidența contabilă internă și operațiunile reflectate în contul NOSTRO iar obligațiile aferente creditelor subordonate au rămas înregistrate în bilanț, deși operațiunile de stingere a acestora au fost pretins efectuate.

În contextul învinuirii, aceste constatări sunt relevante deoarece confirmă existența unor operațiuni financiare derulate prin conturi corespondente externe, în condiții ce ridică dubii privind corectitudinea evidenței contabile, respectarea contractelor de credit subordonat și transparența utilizării mijloacelor financiare ale SA „Banca de Economii", inclusiv în raport cu transferurile și restituirile efectuate prin intermediul contului NOSTRO deschis la banca corespondentă.

În urma examinării ***declarațiilor martorului IOVU Maria***, Colegiul penal reține că acestea sunt pertinente, concludente și utile, fiind date sub jurământ și coroborându-se cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, fără a fi relevate contradicții esențiale care să le diminueze forța probantă.

Astfel, din declarațiile martorului rezultă în mod expres că, în perioada 2013–2014, în cadrul Băncii Naționale a Moldovei se efectua monitorizarea activității Băncii de Economii, inclusiv prin analizarea informațiilor zilnice și a rapoartelor financiare prezentate de bancă, ceea ce permitea identificarea încălcărilor din activitatea acesteia. Martorul a declarat că, în urma controlului din oficiu, au fost constatate „***mai multe neajunsuri ce țin de activitatea băncii***", inclusiv „***acordarea unor credite cu încălcarea normelor de creditare***", precum și ***operațiuni de transfer din data de 10.09.2014 realizate din contul Băncii de Economii în baza unor ordine SWIFT tipărite și semnate fizic***, aspect pe care l-a calificat ca ***abatere de la procedura obișnuită*** de executare electronică a transferurilor bancare.

Totodată, martorul a declarat că în urma acestor constatări *au fost* ***aplicate sancțiuni*** *mai multor persoane din conducerea băncii,* ***inclusiv inculpatului BÎRCA Viorel***, precum și altor persoane responsabile, ceea ce indică existența unor abateri constatate oficial în cadrul controlului de supraveghere.

Din declarațiile acestuia rezultă de asemenea că ***operațiunile din 10.09.2014*** au *determinat transferul unor sume semnificative din contul Băncii de Economii* către mai multe persoane juridice, ***în baza a 7 ordine SWIFT***, iar *banca nu a reflectat inițial în evidența contabilă ieșirea acestor mijloace în sumă de 100 000 000 USD,* fiind ulterior constatată această neconformitate în cadrul controalelor ulterioare. Martorul a mai precizat că, *la momentul efectuării tranzacțiilor, acestea au fost prezentate ca fiind acoperite de garanții bancare,* însă ulterior, în cadrul controlului din oficiu, s-a stabilit că „***garanțiile bancare nu sunt reale***", ceea ce a condus la concluzia că operațiunile de creditare și transfer au fost efectuate cu încălcarea normelor Băncii Naționale.

De asemenea, din declarațiile martorului rezultă că ***transferurile din 10.09.2014*** *au fost efectuate în baza unor ordine SWIFT tipărite și semnate fizic,* ***deși*** procedura bancară obișnuită ***presupune executarea electronică*** a acestora, ceea ce evidențiază un caracter atipic și neregulamentar al operațiunilor efectuate.

În mod relevant pentru stabilirea situației de fapt, martorul a confirmat că, în urma controlului, s-a constatat că ***Banca de Economii nu a reflectat în evidența contabilă ieșirea***

sumelor de 100 000 000 USD, ceea ce indică existența unei neconcordanțe între operațiunile efectiv realizate și evidențele contabile obligatorii. Totodată, martorul a indicat că *sancțiunile aplicate* au vizat ***inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel***, ca urmare a încălcărilor constatate *în procesul de acordare a creditelor și de executare a operațiunilor bancare*, ceea ce relevă implicarea acestuia în lanțul decizional care a generat operațiunile analizate.

În ansamblu, din declarațiile martorului IOVU Maria rezultă următoarele împrejurări relevante pentru cauză: existența unor încălcări ale normelor de creditare în cadrul Băncii de Economii în perioada 2013–2014, efectuarea transferului din 10.09.2014 prin ordine SWIFT tipărite și semnate fizic, contrar practicii electronice bancare, nereflectarea inițială în contabilitate a ieșirii sumei de 100 000 000 USD, ulterior, constatarea caracterului neconform al garanțiilor bancare invocate, aplicarea de sancțiuni disciplinare și de supraveghere, inclusiv față de inculpatul BÎRCA Viorel precum și existența unor neconcordanțe între raportările băncii și realitatea operațiunilor efectuate.

Prin urmare, declarațiile martorului IOVU Maria confirmă existența unor încălcări sistemice în activitatea Băncii de Economii, caracterul neobișnuit și neregulamentar al operațiunilor din 10.09.2014, precum și implicarea inculpatului în cadrul mecanismului decizional supus controlului și sancționării, aceste constatări fiind coroborate cu celelalte probe administrate și susținând situația de fapt reținută de instanță.

În continuare, Colegiul de judecată reține că declarațiile martorului IOVU Maria se află în strânsă legătură de coroborare cu declarațiile martorului BARGUEVA Irina, ambele fiind persoane cu funcții de responsabilitate în cadrul S.A. „Banca de Economii” în perioada relevantă și având acces direct la procedurile interne de raportare, procesare și autorizare a operațiunilor bancare.

Astfel, martorul IOVU Maria a confirmat existența unor controale efectuate asupra activității băncii, în cadrul cărora au fost constatate încălcări grave ale normelor bancare, inclusiv în ceea ce privește operațiunile din data de 10.09.2014, indicând că transferurile în sumă de 100 000 000 USD au fost efectuate în baza unor ordine SWIFT semnate fizic și că acestea nu au fost reflectate corespunzător în evidența contabilă a băncii.

Aceste declarații se completează în mod direct cu cele ale martorului BARGUEVA Irina, care a descris *mecanismul intern de procesare a ordinelor SWIFT,* arătând că ***acestea implică un circuit obligatoriu de verificare și semnare la mai multe niveluri decizionale, inclusiv la nivelul conducerii executive a băncii, și că documentele ieșite din bancă în perioada relevantă erau semnate inclusiv de către președintele interimar al băncii, inculpatul BÎRCA Viorel***.

Prin urmare, coroborând aceste declarații, Colegiul reține că rezultă un tablou probator coerent în sensul existenței unui mecanism instituțional centralizat de autorizare a operațiunilor SWIFT, în care erau implicate persoane cu funcții de conducere, inclusiv inculpatul, precum și existența unor operațiuni financiare de amploare care nu au fost reflectate corespunzător în evidența contabilă a băncii.

Astfel, analizând declarațiile martorului BARGUEVA Irina, Colegiul le reține ca fiind pertinente, concludente și utile pentru stabilirea circumstanțelor de fapt ale cauzei, în măsura în care acestea *se referă la mecanismul de efectuare a operațiunilor bancare prin sistemul*

SWIFT, circuitul intern de aprobare a documentelor şi rolul funcţional al conducerii băncii în validarea tranzacţiilor financiare.

Astfel, din declarațiile martorului rezultă în mod direct, pe baza propriei percepții și experiențe profesionale, următoarele împrejurări esențiale.

Martorul *a descris procedura internă de procesare a ordinelor SWIFT*, indicând că ***acestea sunt inițiate la nivel de filială***, ***verificate ierarhic*** și ***ulterior supuse aprobării la nivelul conducerii executive a băncii***, inclusiv ***contabil-șef***, ***vicepreședinte*** sau ***președinte al băncii***, în funcție de valoarea tranzacției. Acesta a declarat expres că *documentele SWIFT parcurg un circuit obligatoriu de verificare și semnare*, iar după finalizarea acestuia tranzacțiile sunt executate în sistemul electronic bancar, ceea ce confirmă existența unui mecanism strict reglementat de control intern. Mai mult martorul a confirmat că documentele aferente sistemului SWIFT din 10.09.2014 au fost recepționate în formă tipărită și că acestea prezentau semnături și ștampilă bancară, fiind ulterior analizate în cadrul procedurilor de control.

Tot din declarațiile sale rezultă că *Banca de Economii nu a recepționat la timp extrasele* corespunzătoare de la banca corespondentă GazPromBank, deși potrivit regulilor SWIFT acestea trebuiau transmise și reflectate obligatoriu în evidența contabilă a băncii. Martorul a mai indicat că, în perioada analizată, documentele bancare ieșite din bancă ***erau semnate de președintele interimar al băncii, inculpatul BÎRCA Viorel***, în limitele competențelor sale decizionale, de asemenea, acesta a confirmat ***existența unei neconcordanțe între formatul și caracteristicile tehnice ale celor 7 ordine SWIFT*** (identitate de dată, oră și secundă), aspect pe care l-a apreciat ca fiind ***incompatibil cu funcționarea normală a sistemului*** electronic bancar.

În baza acestor declarații, Colegiul reține că se confirmă următoarele elemente factuale relevante cauzei: existența unui circuit intern de aprobare a operațiunilor SWIFT în care era implicată conducerea băncii, inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel, caracterul formalizat și controlat al procesării tranzacțiilor bancare internaționale, existența unor operațiuni SWIFT din 10.09.2014 care au fost procesate în afara fluxului normal de raportare contabilă, neconcordanțe între evidența internă a băncii și informațiile provenite de la banca corespondentă.

Totodată, instanța de apel apreciază critic declarațiile martorului în partea în care acesta *își exprimă aprecieri asupra autenticității semnăturilor* de pe ordinele SWIFT sau asupra caracterului „***imposibil***” al acestora din perspectivă tehnică.

Or, în această parte, martorul depășește limitele admise ale declarației testimoniale, întrucât, potrivit art.90 Cod de procedură penală, ***martorul este chemat să redea exclusiv faptele și împrejurările percepute direct*** prin propriile simțuri, *fără a formula concluzii*, *interpretări tehnice* sau *calificări de specialitate* asupra acestora.

Aprecierea caracterului „*imposibil*” al unor elemente tehnice ale mesajelor SWIFT, precum și concluzia privind *autenticitatea sau falsitatea semnăturilor*, presupune cunoștințe de specialitate în domeniul IT bancar și al expertizei grafoscopice, domenii care exced în mod evident competenței unui martor și aparțin exclusiv expertului judiciar desemnat în condițiile legii.

Prin urmare, aceste afirmații nu pot fi reținute ca probă directă a autenticității sau neautenticității documentelor, întrucât ele nu rezultă din percepția directă a martorului asupra faptelor, ci reprezintă evaluări subiective, realizate prin raportare la propriile interpretări tehnice, fără suportul unei expertize de specialitate.

În consecință, Colegiul reține că valoarea probatorie a acestor declarații este limitată exclusiv la elementele de fapt percepute nemijlocit de martor, urmând ca aspectele de ordin tehnic și grafoscopic să fie stabilite prin mijloace de probă specializate, apte să clarifice în mod obiectiv autenticitatea și mecanismul de generare al documentelor SWIFT.

Prin urmare, aceste aprecieri nu pot fi reținute ca probă directă a autenticității sau falsului semnăturilor, însă rămân relevante doar sub aspectul percepției generale asupra neconcordanțelor evidente ale documentelor analizate.

27. În ansamblu, declarațiile martorului BARGUEVA Irina se coroborează cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, inclusiv cu declarațiile reprezentanților Băncii de Economii și cu rapoartele de audit, confirmând existența unor operațiuni SWIFT din 10.09.2014 derulate prin contul NOSTRO, care nu au fost reflectate corespunzător în evidența contabilă a băncii.

Aceste împrejurări susțin concluzia privind derularea unor operațiuni financiare cu abatere de la circuitul bancar obișnuit, precum și implicarea factorilor de decizie din cadrul băncii în procesul de autorizare și validare a acestora, inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel.

În altă ordine de idei, Colegiul reține ***declarațiile martorului acuzării RĂILEANU Oxana*** ca fiind pertinente, concludente și utile pentru soluționarea cauzei, întrucât acestea provin de la o persoană cu atribuții directe în procesarea operațiunilor SWIFT și reflectă nemijlocit mecanismul tehnic de efectuare a transferurilor bancare în cadrul S.A. „Banca de Economii".

Astfel, martorul a descris în mod detaliat circuitul intern al operațiunilor SWIFT, menționând că ***mesajele de plată sunt generate prin sistemul electronic bancar, verificate pe niveluri ierarhice succesive*** (executor, șef secție, direcție valutară, contabil-șef și conducerea băncii), iar ***ulterior sunt exportate în sistemul SWIFT***, unde primesc număr de referință și sunt arhivate în format electronic și pe suport de hârtie.

Aceste declarații sunt relevante în mod direct pentru cauză, întrucât confirmă două aspecte esențiale: caracterul strict electronic și trasabil al operațiunilor SWIFT în condiții normale de funcționare și necesitatea existenței unei proceduri interne de validare și semnare în lanț ierarhic, inclusiv implicarea conducerii băncii în operațiuni de valori mari. Or, aceste elemente se coroborează cu împrejurările constatate în speță, și anume ***existența unor ordine de plată cu aceeași dată, oră, minut și secundă***, precum și cu ***același număr de referință***, aspecte pe care martorul le califică drept „*imposibile*" din perspectiva funcționării normale a sistemului bancar SWIFT.

În acest sens, deși martorul utilizează expresii precum „*plăți fictive*" sau „*imposibil tehnic*", instanța de apel reține aceste afirmații nu ca aprecieri juridice, ci ca percepții tehnico-funcționale derivate din experiența sa profesională directă în operarea sistemului bancar, acestea având valoare de indicii probatorii privind anomalia operațiunilor analizate.

Totodată, martorul confirmă un element esențial pentru stabilirea traseului decizional al operațiunilor, și anume faptul că ***ordinele de plată de valori mari erau supuse aprobării***

finale de către conducerea băncii, inclusiv de către președintele instituției în perioada relevantă, ***respectiv inculpatul BÎRCA Viorel***. Acest aspect coroborează direct cu celelalte declarații ale martorilor audiați în cauză, inclusiv cu declarațiile martorului BARGUEVA Irina, care a confirmat existența procedurii de semnare ierarhică a documentelor SWIFT și implicarea conducerii băncii în validarea acestora.

În același timp, Colegiul apreciază că declarațiile martorului RĂILEANU Oxana sunt relevante și sub aspectul inexistenței înregistrării unor ordine de plată în sistemul intern al băncii, întrucât aceasta a menționat că ***documentele analizate nu au fost regăsite în arhiva operațională obișnuită***, iar în practică ***toate ordinele SWIFT erau arhivate și înregistrate*** în sistemul electronic și pe suport de hârtie. Prin urmare, aceste declarații susțin concluzia privind existența unor operațiuni care nu au urmat fluxul bancar obișnuit de înregistrare și arhivare, ceea ce indică un caracter atipic al tranzacțiilor din 10.09.2014.

În continuare, Colegiul constată că declarațiile martorului RĂILEANU Oxana se află în coroborare directă cu declarațiile martorului BARGUEVA Irina, în special sub aspectul mecanismului de aprobare a operațiunilor SWIFT și al implicării conducerii băncii în semnarea documentelor aferente tranzacțiilor de valori mari.

Ambele declarații converg în sensul că *operațiunile SWIFT presupuneau un circuit intern de verificare și aprobare ierarhică*, documentele de plată *erau supuse semnăturii mai multor niveluri de conducere*, inclusiv *conducerea executive*, *operațiunile analizate nu corespund tiparului normal de procesare bancară* precum și *existau neconcordanțe* între forma documentelor și fluxul procedural obișnuit.

Aceste elemente coroborate permit instanței să rețină existența unui mecanism neobișnuit de procesare a transferurilor bancare și implicarea conducerii în validarea acestora.

În consecință, Colegiul apreciază că declarațiile martorului RĂILEANU Oxana, analizate în coroborare cu declarațiile martorului BARGUEVA Irina și cu celelalte probe administrate în cauză, au valoare probatorie în ceea ce privește mecanismul intern de autorizare a operațiunilor SWIFT, caracterul atipic al tranzacțiilor din 10.09.2014, implicarea conducerii băncii, inclusiv a inculpatului BÎRCA Viorel, în circuitul de aprobare a documentelor de plată și existența unor neconcordanțe între fluxul bancar obișnuit și operațiunile efectiv realizate.

Din conținutul ***declarațiilor martorului JUC Tatiana***, instanța de apel reține, în mod direct și coroborat cu celelalte probe administrate, acele împrejurări care confirmă mecanismul de efectuare a transferurilor SWIFT, rolul conducerii băncii și existența operațiunilor din 10.09.2014, relevante pentru fapta imputată inculpatului BÎRCA Viorel.

În primul rând, martorul confirmă ***existența și executarea în practică a celor 7 mesaje SWIFT din 10.09.2014,*** în sumă totală de 100 000 000 USD (două tranșe a câte 50 000 000 USD și alte transferuri componente), indicând expres că aceste mesaje au fost generate și transmise prin sistemul bancar internațional și că ele au fost ulterior expediate către GazPromBank pentru executare. Această împrejurare confirmă că operațiunile nu sunt doar teoretice sau proiectate, ci au fost efectiv inițiate în sistemul bancar al BEM.

În al doilea rând, din declarațiile martorului rezultă că ***aceste mesaje SWIFT au fost întocmite într-un mod atipic și neconform procedurii obișnuite***, respectiv cu ***același număr***

de referință și cu ***același moment de generare*** (minută și secundă identică). Martorul subliniază că, *din punct de vedere al funcționării sistemului SWIFT, o asemenea coincidență este incompatibilă* cu modul normal de operare, ceea ce confirmă existența unor neregularități grave în procesarea acestor tranzacții.

În al treilea rând, se confirmă circuitul decizional și rolul conducerii băncii în autorizarea operațiunilor SWIFT, inclusiv faptul că *mesajele tranzitau mai multe niveluri de verificare și ajungeau spre aprobare finală* la contabilul-șef și la președintele băncii, ***inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel*** în perioada relevantă. Astfel, martorul descrie expres că după verificările tehnice și contabile, documentele erau vizate și aprobate de conducere, ceea ce relevă *implicarea nivelului superior de management în procesul de autorizare a transferurilor*.

În al patrulea rând, declarațiile confirmă existența unei ***legături directe*** între *operațiunile din 10.09.2014* și *contul corespondent NOSTRO al BEM deschis la GazPromBank,* precum și faptul că ulterior ***s-a constatat lipsa mijloacelor bănești în acest cont***, aspect comunicat prin mesaje SWIFT de tip informativ (MT199), prin care banca corespondentă a notificat imposibilitatea executării plăților din lipsa fondurilor.

Totodată, martorul confirmă că ***operațiunile de tip SWIFT*** presupuneau ***în mod obligatoriu existența unei cereri/inițiative a clientului*** și ***existența unor fonduri disponibile***, precum și ***respectarea procedurii interne*** de autorizare și semnare, ceea ce întărește concluzia că executarea transferurilor fără respectarea acestor condiții indică o abatere de la procedurile bancare normale.

În ansamblu, declarațiile martorului JUC Tatiana coroborează elementele esențiale ale cauzei și confirmă: existența operațiunilor SWIFT din 10.09.2014 în valoare de 100 000 000 USD, caracterul lor neobișnuit și neconform standardelor tehnice SWIFT, implicarea lanțului decizional superior al Băncii de Economii în autorizarea acestora, inclusiv a conducerii, și ulterior, lipsa disponibilităților financiare în contul corespondent, constatată de banca corespondentă.

Aceste elemente, privite în ansamblu, susțin concluzia privind existența unor acțiuni de autorizare și derulare a unor operațiuni bancare de amploare, în afara parametrilor normali de funcționare, relevante pentru fapta imputată inculpatului BÎRCA Viorel.

În continuare, Colegiul penal reține ca pertinente și coroborate cu ansamblul probatoriului declarațiile martorului FILIP Elena, în măsura în care acestea confirmă mecanismul operațiunilor bancare, existența transferurilor din 10.09.2014 și derularea lor prin sistemul SWIFT din contul corespondent NOSTRO al Băncii de Economii în GazPromBank.

Din declarațiile martorului rezultă în mod direct că ***la data de 10.09.2014*** au fost inițiate și procesate ***7 ordine de plată SWIFT MT103***, cu valoare totală de ***100 000 000 USD***, aceste ordine de plată au fost generate pentru clienți ai Băncii de Economii prin filiala nr. 1 Chișinău iar operațiunile *au fost legate de contul corespondent NOSTRO al BEM deschis la GazPromBank.* Această declarație confirmă existența faptului material al tranzacțiilor bancare imputate în actul de acuzare.

Totodată, martorul confirmă împrejurări obiective privind modul de generare a ordinelor SWIFT toate *cele 7 ordine* de plată au același ***număr unic de referință***

(PAY14/7664), au ***aceeași dată, oră, minut și secundă de generare*** și fiind descrise ca fiind „***imposibil de realizat”*** în condiții normale de funcționare bancară. Aceste elemente confirmă existența unor **abateri de la procedura normală SWIFT**, relevante pentru analiza legalității operațiunilor și a modalității de autorizare.

Mai mult, martorul declară expres că ***contabilizarea internă a ordinelor de plată nu a fost efectuată la data de 10.09.2014***, în sistemul intern nu existau confirmări prin extrase MT950 privind soldul contului corespondent în perioada relevantă precum și lipsa extraselor a generat o ***discrepanță între evidența contabilă a BEM și situația din banca corespondentă***. Această împrejurare confirmă existența unei **disfuncționalități între evidența internă și operațiunile pretins executate**, relevantă pentru stabilirea nerealității sau a executării neregulamentare a transferurilor.

La fel, din declarații rezultă că în urma verificărilor efectuate, clienții indicați în ordinele de plată ***nu dispuneau de mijloace financiare suficiente*** pentru efectuarea transferurilor iar sistemul intern al băncii ***nu permitea executarea transferurilor fără acoperire financiară***. Respectiv, se confirmă astfel existența unui ***element esențial de ilegalitate procedurală***: lipsa resurselor financiare pentru operațiunile inițiate.

Martorul mai declară că ulterior anului 2015, în cadrul administrării speciale, BEM a obținut de la GazPromBank ***confirmarea efectuării celor 7 transferuri din 10.09.2014***, în anul 2018 au fost reconfirmate aceste operațiuni prin extrase bancare oficiale iar *operațiunile au fost asociate aceluiași număr de referință PAY14/7664*, ceea ce confirmă că transferurile au fost ***efectiv procesate în sistemul bancar internațional***, chiar dacă modul de inițiere internă este contestat.

Martorul precizează că nu avea atribuții în gestionarea contului corespondent NOSTRO, nu a participat la deschiderea sau administrarea acestuia și nu a întocmit ordinele SWIFT în litigiu. Această precizare delimitează rolul său funcțional, însă nu afectează valoarea probatorie a declarațiilor privind *fluxul operațional și existența transferurilor*.

Prin urmare din declarațiile martorului FILIP Elena, coroborate cu celelalte probe administrate, Colegiul desprind următoarele concluzii relevante pentru cauza penală și anume s-a confirmat *existența obiectivă a celor 7 transferuri SWIFT* din 10.09.2014 în valoare totală de 100 000 000 USD, s-au *confirmat neregularități tehnice grave* privind generarea ordinelor (identitate de timp și referință), s-a confirmat *lipsa contabilizării interne* și *lipsa documentelor justificative* în momentul efectuării operațiunilor, s-a confirmat *lipsa fondurilor în conturile clienților* ordonatori precum și *s-a confirmat ulterior executarea efectivă a transferurilor* prin corespondență bancară internațională.

Aceste elemente, analizate în ansamblu, susțin ***existența unui mecanism bancar derulat cu încălcarea procedurilor interne și externe*** de *autorizare* și *evidență*, relevant pentru fapta imputată inculpatului BÎRCA Viorel.

La fel Colegiul reține ca pertinente, concludente și utile declarațiile martorului OSOIANU Angela, în măsura în care acestea confirmă aspecte privind organizarea internă a Băncii de Economii, circuitul documentelor oficiale, regimul ștampilei instituției și poziția ierarhică a inculpatului BÎRCA Viorel în structura de conducere a băncii.

Din declarațiile martorului rezultă că ***în perioada 2013–2014, inculpatul BÎRCA Viorel exercita funcția de președinte interimar al Băncii de Economii*** iar activitatea

martorului, în calitate de șef al Serviciului Secretariat și Protocol, se afla în ***subordinea directă a președintelui băncii***, la fel martorul a indicat că *inculpatul avea atribuții de coordonare a activității băncii la nivel de conducere*. Aceste împrejurări confirmă poziția de autoritate a inculpatului în structura decizională a instituției, relevantă pentru analiza circuitului de aprobare a documentelor bancare.

Martorul declară în mod constant că *ștampila băncii era păstrată în safeu* și gestionată de Serviciul Secretariat și Protocol, în exercitarea atribuțiilor sale, ***martorul deținea ștampila*** și o ***utiliza pentru documentele de ieșire***, ștampila putea fi transmisă ***conducătorului băncii (președintelui)*** *în lipsa martorului* iar transmiterea ștampilei către conducere se realiza în practică ***fără formalități suplimentare scrise*** („*liber, fără acte confirmatoare*").

Aceste declarații confirmă existența unui ***mecanism intern informal de acces la ștampilă la nivelul conducerii băncii,*** inclusiv al președintelui BÎRCA Viorel.

Martorul confirmă că *corespondența de ieșire era înregistrată în registru* și *ulterior supusă semnării*, mapele cu documente erau prezentate spre semnare și reveneau ulterior pentru verificare iar documentele oficiale de ieșire din bancă erau validate prin semnături și ștampilare conform procedurii interne. Aceasta confirmă existența unui *flux formal de validare a documentelor bancare la nivelul conducerii*, inclusiv implicarea președintelui în circuitul decizional.

Totodată, ***martorul declară expres că nu își amintește să fi aplicat ștampila pe ordinele SWIFT din 10.09.2014***, nu a avut cunoștință despre corespondența cu GazPromBank referitoare la aceste operațiuni și nu deține informații privind confecționarea sau semnarea acestor ordine. Această împrejurare confirmă caracterul ***neclar și neînregistrat în circuitul obișnuit al băncii al documentelor SWIFT contestate***, aspect relevant pentru evaluarea legalității lor.

La fel martorul a indicat lipsa informațiilor despre sustragerea fondurilor și anume că nu deține informații privind sustragerea sumei de 100 000 000 USD din contul corespondent al BEM, nu a participat la operațiuni privind gestionarea contului NOSTRO, ceea ce delimitează sfera cunoștințelor martorului, fără a afecta însă constatarea faptelor materiale deja confirmate prin alte probe.

Prin urmare din declarațiile martorului OSOIANU Angela, analizate în coroborare cu ansamblul probatoriului, rezultă în mod relevant că *inculpatul BÎRCA Viorel deținea funcția de președinte interimar al Băncii de Economii* și exercita autoritate directă asupra structurilor interne, ***ștampila băncii putea fi transmisă conducerii*** instituției ***fără formalități*** riguroase scrise, inclusiv președintelui, *exista un circuit intern de validare* a documentelor bancare în care conducerea avea rol final de aprobare, *documentele SWIFT din 10.09.2014 nu au fost integrate în mod clar în circuitul obișnuit de evidență al băncii* iar martorul nu deține informații privind modul de întocmire a ordinelor SWIFT și nu le poate atribui altor persoane.

Aceste împrejurări conturează cadrul organizatoric și procedural în care se derulau operațiunile bancare la nivelul Băncii de Economii, evidențiind poziția de autoritate a conducerii în circuitul de aprobare și validare a documentelor oficiale, inclusiv a celor cu regim de ieșire din bancă.

În același sens, pentru stabilirea circumstanțelor de fapt relevante cauzei penale, instanța de apel reține ***declarațiile martorului BEJAN Anastasia***, specialist în domeniul supravegherii bancare în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, care a participat la efectuarea controlului tematic din mai 2015, la solicitarea Centrului Național Anticorupție.

Din conținutul declarațiilor acestui martor rezultă că ***raportul de control a vizat***, între altele, aspecte ce țin de *funcționarea contului corespondent NOSTRO al S.A. „Banca de Economii" în GazPromBank*, precum și *operațiunile reflectate în baza documentelor puse la dispoziție de banc*ă, fiind *precizat expres că analiza a fost realizată exclusiv pe baza materialelor prezentate de S.A. „Banca de Economii*".

Martorul a confirmat că, în cadrul controlului, ***a fost analizat*** inclusiv modul de ***deschidere a contului corespondent în anul 2013*** în cadrul GazPromBank, aspect care a fost avut în vedere în cadrul constatărilor de control, chiar dacă, la momentul audierii, martorul nu a mai putut detalia integral circumstanțele concrete ale deschiderii contului, acestea neconstituind obiect principal al controlului efectuat.

Totodată, martorul a declarat că informațiile incluse în raportul de control privind fluxurile financiare au fost extrase din documentele prezentate de bancă, inclusiv în ceea ce privește proveniența unor mijloace financiare în sumă de 50 000 000 USD, care, potrivit datelor analizate în cadrul controlului, au fost reflectate ca provenind dintr-un împrumut acordat de „*Finansovaia Regionalinaia Compania*".

De asemenea, martorul a subliniat limitele competenței sale tehnice, arătând că nu deține specializare în domeniul operațiunilor SWIFT și al modului de perfectare a ordinelor de plată, ceea ce confirmă caracterul strict tehnic și contabil al constatărilor sale, bazate exclusiv pe documentația bancară verificată.

În ceea ce privește ***declarațiile martorului BURLEA Ion***, acestea, analizate în coroborare cu cele ale martorului BEJAN Anastasia, relevă exclusiv aspecte ce țin de ***cadrul general al controlului tematic efectuat de Banca Națională a Moldovei***, fără a conține constatări directe de natură să confirme implicarea inculpatului BÎRCA Viorel în fapta de delapidare imputată.

Astfel, martorul confirmă că a participat la controlul tematic din perioada 26 mai – 19 iunie 2015, desfășurat în baza unei ordonanțe a Centrului Național Anticorupție, în cadrul căruia a fost analizată inclusiv activitatea contului corespondent al S.A. „Banca de Economii" în GazPromBank, în special pentru perioada anului 2013, precum și anumite fluxuri financiare raportate de bancă.

Din declarațiile sale rezultă că echipa de control a identificat, pe baza documentelor prezentate de S.A. „Banca de Economii", ***existența unor transferuri inițiale în sumă de 50 000 000 USD, intrate în sistemul bancar printr-o companie din Federația Rusă***, precum și efectuarea unor plăți ulterioare către companii nerezidente în cursul lunii august 2013. Aceste constatări au fost făcute strict pe baza informațiilor furnizate de bancă, fără verificări independente privind mecanismul concret de decizie sau persoanele implicate în autorizarea operațiunilor.

În același timp, martorul a precizat în mod expres că *analiza efectuată de echipa de control nu a acoperit aspectele referitoare la întocmirea și utilizarea celor 7 ordine de plată SWIFT din septembrie 2014*, inclusiv împrejurările emiterii acestora, persoanele care le-au

întocmit, le-au semnat sau le-au transmis spre executare, precum și modalitatea concretă de procesare a acestora în sistemul bancar.

De asemenea, martorul a declarat că nu deține informații privind persoanele care ar fi dispus decontarea sumelor de 50 000 000 USD în baza acestor ordine de plată. Totodată, din declarațiile sale rezultă că verificările efectuate au vizat în principal analiza documentară a operațiunilor bancare raportate de instituție, fără a include o analiză de tip decizional sau cauzal privind circuitul intern al aprobărilor și responsabilităților individuale.

În consecință, din ansamblul declarațiilor martorului BURLEA Ion se constată că acestea confirmă *exclusiv existența unor operațiuni bancare și a unor fluxuri financiare raportate de bancă.*

28. În continuare, din perspectiva coroborării declarațiilor specialiștilor BEJAN Anastasia și BURLEA Ion cu mijloacele materiale de probă scrise administrate în cauză, Colegiul reține că acestea se confirmă reciproc și se integrează în ansamblul probator al cauzei, conturând cadrul operațiunilor bancare desfășurate în perioada relevantă, inclusiv în raport cu contul corespondent al S.A. „Banca de Economii" în GazPromBank.

În urma examinării ***Raportului privind rezultatele controlului tematic efectuat de Banca Națională a Moldovei la SA „Banca de Economii" pentru perioada mai–iunie 2015***, instanța de apel reține că acest act prezintă relevanță probatorie sub aspectul mecanismului de constituire, administrare și derulare a depozitului în sumă de 50 000 000 USD, precum și al circuitului ulterior al mijloacelor financiare aferente acestuia.

Astfel, din conținutul raportului rezultă că, în baza deciziilor Consiliului Băncii din 02.08.2013 și ale Comitetului ALCO din 05.08.2013, SA „Banca de Economii" a acceptat un depozit la termen în cuantum de 50 000 000 USD de la ÎCS „*****, fiind ulterior stabilite și modificate condițiile de remunerare și utilizare a acestuia, inclusiv prin majorarea ratei dobânzii și introducerea posibilității efectuării de vărsăminte suplimentare și retrageri parțiale, cu menținerea unui sold minim obligatoriu.

Aceste modificări au fost formalizate prin hotărâri succesive ale organelor de conducere ale băncii, dispoziții interne și acordul adițional la contractul de depozit, ceea ce a determinat o flexibilizare a regimului juridic și operațional al depozitului și a creat premisele tehnico-juridice pentru efectuarea ulterioară a unor mișcări semnificative de capital.

Ulterior, potrivit constatărilor aceluiași raport, în perioada august–septembrie 2013 au fost efectuate operațiuni de diminuare a obligațiilor SA „Banca de Economii" față de SRL „*****n cuantumul de 50 000 000 USD, ca efect al operațiunilor derulate în baza contractului și a modificărilor contractuale operate.

Totodată, din analiza circuitului financiar efectuat în cadrul controlului tematic rezultă că ***mijloacele bănești au fost transferate de către SRL „*****" către entități nerezidente, respectiv ***** și *****în sume semnificative în valută în valută USD, cât și în euro***, cu justificarea declarată de „*plăți în avans pentru mărfuri electrocasnice*", aspect reținut din extrasele conturilor bancare analizate.

Prin coroborare cu declarațiile specialiștilor audiați în cauză, Colegiul reține că aceste înscrisuri confirmă în mod obiectiv existența și succesiunea operațiunilor bancare, precum și circuitul formal al mijloacelor financiare. În acest sens, mijloacele materiale de probă analizate confirmă existența raporturilor contractuale inițiale, a aprobărilor instituționale

succesive și a mișcărilor financiare aferente perioadei relevante, descriind cadrul operațional general al activității bancare și fluxul documentar asociat.

Prin urmare, din perspectiva probatoriului, acest raport confirmă existența unei structuri decizionale interne care a permis atragerea unui depozit de valoare mare și modificarea ulterioară a condițiilor acestuia în favoarea operațiunilor de retragere și transfer, precum și existența unor fluxuri financiare subsecvente semnificative către entități offshore/nerezidente.

În contextul învinuirii, relevanța actului constă în faptul că el susține existența unui mecanism organizat de utilizare a resurselor bancare prin decizii succesive ale organelor de conducere ale băncii, care au permis mobilizarea și redirecționarea fondurilor în afara scopului inițial al depozitului, respectiv în circuit extern, cu impact asupra patrimoniului băncii și asupra legalității operațiunilor financiare derulate.

În ceea ce privește *declarațiile specialistului ZEMCIUC Eduard*, Colegiul penal reține că acestea sunt relevante sub aspect tehnic, întrucât vizează funcționarea sistemului SWIFT, caracterul mesajelor bancare și regulile de integritate și evidență ale acestora, aspecte esențiale pentru aprecierea probelor materiale din cauză.

Astfel, martorul a declarat că direcția din care făcea parte „*nu se ocupa cu controlul operațiunilor băncilor comerciale*", atribuțiile sale fiind limitate la operațiuni de decontări internaționale și *monitorizare tehnică a sistemului SWIFT*, ceea ce evidențiază caracterul indirect al implicării sale în verificarea operațiunilor bancare contestate.

În ceea ce privește ***sistemul SWIFT***, martorul a subliniat că acesta *este un sistem standardizat de transmitere a mesajelor financiare între instituții bancare*, iar „***fiecare mesaj SWIFT trebuie să aibă un număr unic***", însă „**SWIFT nu verifică dacă utilizatorul a atribuit mai multor mesaje același număr**". Această afirmație este relevantă în sensul că evidențiază o posibilă vulnerabilitate a evidenței interne a băncilor, fără a indica însă existența automată a unei fraude.

Totodată, martorul a arătat că este „***puțin probabil ca mai multe mesaje să fie înregistrate la aceeași dată, oră, minută și secundă***", apreciere care relevă existența unor neconcordanțe tehnice în conținutul celor 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, dar care are caracter de opinie tehnică.

De asemenea, ZEMCIUC Eduard a declarat că mesajele SWIFT stocate pe hârtie „***pot coincide cu originalul, dar nu se poate afirma cu certitudine că reprezintă originalul***", ceea ce introduce un element de incertitudine cu privire la autenticitatea probelor scrise analizate, fără a individualiza însă autorul eventualei falsificări.

Relevant pentru analiza mecanismului imputat inculpatului este și faptul că martorul a arătat că *aceste 7 ordine de plată SWIFT* „***puteau fi perfectate în afara instituției bancare și în afara sistemului SWIFT***", inclusiv prin scanare sau reproducere tehnică a unor documente existente. Această afirmație indică posibilitatea *existenței unor documente simulate*.

În același timp, martorul a menționat că, ***în mod normal, banca destinatară (GazPromBank) ar fi trebuit să informeze banca emitentă (BEM) despre efectuarea operațiunilor,*** potrivit acordurilor bilaterale, aspect relevant pentru funcționarea mecanismului de control bancar.

În ceea ce privește *presupusele neconcordanțe ale celor 7 ordine de plată SWIFT* (același număr, dată, oră, minut și secundă), martorul a apreciat că o asemenea situație „***nu este corectă***” și că, în mod normal, ***fiecare tranzacție trebuie să aibă un număr unic,*** ceea ce poate ridica dubii de ordin tehnic asupra veridicității documentelor, însă a refuzat să formuleze o concluzie juridică sau probatorie, precizând că „***nu dorește să dea apreciere****” și că aceasta revine experților din alte domenii*.

Raportat la obiectul învinuirii, instanța de apel constată că declarațiile martorului ZEMCIUC Eduard au valoare preponderent tehnică și explicativă, clarificând funcționarea sistemului SWIFT și standardele de emitere a mesajelor financiare, precum și posibilele modalități de generare a unor neconcordanțe în documentele prezentate.

Prin urmare, Colegiul apreciază că aceste declarații confirmă exclusiv existența unor particularități tehnice ale sistemului SWIFT și posibile neconcordanțe în documentele bancare analizate, fiind pertinente în contextul probator relevant pentru coroborarea ansamblului probelor din cauză.

Totodată, reieșind din ansamblul declarațiilor *martorului acuzării RĂILEANU Vlad*, Colegiul constată că acestea sunt pertinente, concludente și utile cauzei penale, întrucât provin de la o persoană aflată în exercițiul funcțiilor de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii”, responsabilă nemijlocit de segmentul operațiunilor internaționale prin sistemele SWIFT și SAPI, ceea ce îi conferă o poziție procesuală relevantă pentru perceperea directă a circumstanțelor de fapt.

Din conținutul declarațiilor acestuia rezultă că operațiunile de transfer internațional erau realizate prin intermediul secției pe care o conducea, iar orice tranzacție în valută străină presupunea parcurgerea unei proceduri interne de verificare a soldurilor conturilor corespondente, inclusiv a contului NOSTRO deschis în GazPromBank. Martorul a descris mecanismul de lucru al băncii, inclusiv modul de comunicare interbancară prin SWIFT și obligația de informare reciprocă între instituțiile bancare privind disponibilitatea mijloacelor financiare.

Totodată, acesta a declarat că, ***în contextul operațiunilor derulate în anul 2014, i-au fost prezentate 7 ordine de plată SWIFT, având aceleași elemente de identificare*** (număr de referință, dată și oră identice), situație pe care ***a calificat-o ca fiind incompatibilă cu funcționarea normală a sistemului SWIFT,*** în condițiile în care ***fiecare mesaj trebuie să dețină un identificator unic și o succesiune cronologică distinctă***. Aceste neconcordanțe au fost apreciate de martor ca indicii de anomalie tehnico-operațională în raport cu standardele sistemului bancar internațional.

În același timp, martorul a relevat că ***respectivele ordine de plată SWIFT purtau semnături și ștampile ale conducerii băncii, inclusiv ale inculpatului BÎRCA Viorel***, însă nu a putut confirma proveniența acestora sau legalitatea întocmirii lor, precizând că nu deține informații privind modul concret de elaborare sau persoanele care au inițiat respectivele operațiuni.

În plus, din declarațiile sale rezultă că, în perioada de referință, ***conducerea băncii a fost informată despre neconcordanțele apărute în legătură cu soldul contului corespondent*** și imposibilitatea executării unor transferuri, ***inclusiv pe inculpatul BÎRCA Viorel***, care la acel moment deținea funcția de președinte interimar al instituției, aspect ce

confirmă luarea la cunoștință de către acesta a situației privind tranzacțiile și disfuncționalitățile apărute în procesul de executare a ordinelor de plată.

Totodată, din declarațiile martorului reiese că inculpatul BÎRCA Viorel figura în structura de conducere responsabilă de coordonarea activităților financiare și contabile, inclusiv în raport cu Direcția Contabilitate, ceea ce denotă poziția sa decizională în cadrul instituției bancare și implicarea sa în mecanismul intern de administrare a operațiunilor financiare.

Un element suplimentar de relevanță probatorie îl constituie declarația martorului privind ***primirea, prin intermediul inculpatului BÎRCA Viorel, a unui plic conținând mijloace bănești în sumă de 12 500 lei***, sumă aferentă activității desfășurate, circumstanță care confirmă existența unor raporturi directe între martor și inculpat în contextul activității bancare și al remunerării asociate funcțiilor exercitate.

Prin urmare, în coroborare cu celelalte împrejurări expuse de martor, Colegiul reține că inculpatul BÎRCA Viorel a avut cunoștință de situațiile apărute în legătură cu operațiunile financiare contestate, a fost parte a fluxului informațional privind executarea acestora și a deținut o poziție ierarhică în cadrul băncii care îi permitea exercitarea controlului și influenței asupra direcțiilor de activitate relevante speței. Deci din declarațiile martorului RĂILEANU Vlad se conturează în principal mecanismul tehnic și procedural al derulării operațiunilor bancare internaționale, evidențiind existența unor neconcordanțe operaționale și particularități ale fluxului SWIFT.

Aceste împrejurări, privite în ansamblu, sunt de natură să contureze implicarea inculpatului în mecanismul decizional și operațional al instituției bancare în perioada de referință.

Din conținutul ***declarațiilor martorului acuzării MACARIEVA Ecaterina***, analizate în coroborare cu ansamblul probator administrat în cauză, rezultă elemente relevante cu privire la *circuitul operațiunilor SWIFT* și la *poziționarea inculpatului BÎRCA Viorel* în structura funcțională a S.A. „Banca de Economii", inclusiv în raport cu procesul de autorizare și gestionare a tranzacțiilor financiare internaționale.

Martorul a confirmat că activitatea secției în care activa era parte a fluxului operațional de procesare a mesajelor SWIFT, aceasta implicând verificarea formală a plăților introduse de filială și transmiterea lor mai departe spre executare, iar ***în cazul tranzacțiilor de valori mari fiind necesară implicarea conducerii băncii pentru autorizare***. În acest sens, declarațiile sale evidențiază existența unui lanț decizional ierarhic în cadrul băncii, în care conducerea instituției avea rol de validare a operațiunilor financiare semnificative.

În mod relevant pentru cauză, martorul a indicat că *șeful său direct era Vlad RĂILEANU*, iar acesta *era responsabil de autorizarea plăților prin sistemul SWIFT*, inclusiv în raport cu operațiunile complexe derulate prin conturile corespondente, ceea ce confirmă existența unei structuri de coordonare în care ***inculpatul BÎRCA Viorel figura la nivel superior de conducere***, cu atribuții de supraveghere asupra activităților Direcției Contabilitate.

Totodată, martorul *a confirmat existența conturilor corespondente ale băncii la GazPromBank* și *derularea operațiunilor prin acestea*, fără a avea însă atribuții directe de gestionare a conturilor NOSTRO/LORO, precizând expres că ***responsabilitatea gestionării***

acestor mijloace revenea nivelului de conducere al direcției, ceea ce, în coroborare cu celelalte probe, indică implicarea factorilor decizionali superiori în administrarea fluxurilor financiare.

Deosebit de relevant este faptul că martorul a declarat că, ***în cazul tranzacțiilor de valori mari, era necesară semnătura conducerii băncii, aspect care confirmă participarea nivelului de conducere, inclusiv a inculpatului BÎRCA Viorel***, la validarea și autorizarea operațiunilor financiare semnificative din cadrul instituției.

În același timp, martorul ***a confirmat existența unor neconcordanțe tehnice în legătură cu cele 7 ordine de plată SWIFT din 10.09.2014, în sensul că acestea prezentau aceleași elemente de identificare*** (număr, dată, oră, minut și secundă), situație calificată de martor ca fiind ***incompatibilă cu funcționarea normală a sistemului SWIFT***, ceea ce indică caracterul atipic al acestor operațiuni și ridică suspiciuni asupra modului de generare și utilizare a documentelor respective.

De asemenea, martorul a menționat că ***sistemul informatic SWIFT era localizat într-un birou securizat, cu acces restricționat***, unde se aflau inclusiv persoanele responsabile de procesarea și verificarea mesajelor, ceea ce denotă existența unui control intern asupra fluxului informațional și operațional, control aflat sub coordonarea ierarhică a conducerii secției și, implicit, sub autoritatea structurii manageriale a băncii.

În ceea ce privește inculpatul BÎRCA Viorel, martorul a declarat expres că nu deține informații care să excludă sau să confirme implicarea acestuia în sustragerea mijloacelor financiare prin intermediul celor 7 ordine de plată SWIFT, însă a indicat că ***operațiunile de valoare mare necesitau aprobarea conducerii băncii,*** *iar Direcția Contabilitate era una dintre structurile aflate sub coordonarea managerială a acestuia*, aspect care îl plasează pe inculpat în lanțul decizional al operațiunilor financiare contestate.

În consecință, deși martorul nu individualizează o acțiune materială directă a inculpatului în întocmirea tehnică a ordinelor SWIFT, declarațiile sale relevă implicarea acestuia la nivel decizional și instituțional, prin poziția de conducere exercitată asupra structurii responsabile de validarea și gestionarea operațiunilor financiare, precum și prin cadrul procedural care impunea implicarea conducerii în autorizarea tranzacțiilor de valori mari.

Prin urmare, în coroborare cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, Colegiul penal reține că declarațiile martorului MACARIEVA Ecaterina contribuie la conturarea mecanismului intern de aprobare a operațiunilor financiare și a rolului conducerii băncii în acest proces, inclusiv al inculpatului BÎRCA Viorel, sub aspectul participării sale în structura decizională relevantă desfășurării tranzacțiilor contestate.

29. În continuare Colegiul, analizând declarațiile martorilor acuzării VIERU Igor și GOLOVCENCO Elena, în coroborare cu ansamblul probator administrat în cauză, reține că acestea au un conținut factologic limitat, caracterizat preponderent *prin lipsa unor elemente concrete* și directe de natură a contribui la elucidarea circumstanțelor esențiale ale cauzei, inclusiv sub aspectul învinuirii aduse inculpatului BÎRCA Viorel.

În mod particular, ***martorul VIERU Igor***, deși a deținut funcții de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii”, a declarat în mod constant ***lipsa de cunoaștere*** cu privire la operațiunile financiare relevante speței, inclusiv în ceea ce privește contul corespondent al

băncii în GazPromBank, tranzacțiile efectuate prin acesta și companiile implicate în circuitul financiar analizat. Acesta a arătat expres că ***nu cunoaște*** situațiile privind plasarea sumei de 100 000 000 USD, ***nu deține informații*** despre ordinele de plată SWIFT din 10.09.2014 și nici despre eventuale operațiuni de delapidare imputate inculpatului, afirmând că a luat cunoștință despre aceste aspecte exclusiv din surse externe procesului bancar, respectiv de la organele de urmărire penală. În aceste condiții, declarațiile sale *nu oferă elemente p*robatorii directe sau indirecte care să confirme implicarea inculpatului în faptele imputate.

În același sens, ***martorul GOLOVCENCO Elena***, deși a activat în cadrul filialei instituției bancare și a avut atribuții în procesarea operațiunilor financiare, a declarat că ***nu deține cunoștințe*** directe cu privire la tranzacțiile ce formează obiectul învinuirii, inclusiv referitor la ordinele de plată SWIFT din 10.09.2014 și operațiunile din 24–25.11.2014, precum și la presupusa delapidare a sumei de 100 000 000 USD din contul corespondent al băncii. Martorul a indicat în mod repetat ***imposibilitatea de a oferi explicații*** factuale privind aceste operațiuni, invocând fie ***lipsa implicării*** directe, fie ***necunoașterea detaliilor*** relevante, inclusiv în raport cu procesul-verbal al Consiliului Băncii nr. 95 din 02.08.2013 și circuitul ulterior al mijloacelor financiare.

Prin urmare, Colegiul reține că declarațiile acestor martori nu conțin elemente factuale apte să contribuie la dovedirea directă a elementului material al infracțiunii, limitându-se la aspecte generale de organizare internă a activității bancare, fără a evidenția o legătură cauzală sau o implicare personală a acestuia în mecanismul infracțional descris în rechizitoriu.

În aceste condiții, instanța de apel apreciază că declarațiile martorilor VIERU Igor și GOLOVCENCO Elena nu au valoare probatorie determinantă sub aspectul stabilirii vinovăției inculpatului BÎRCA Viorel, urmând a fi valorificate exclusiv în măsura în care contribuie la conturarea cadrului general instituțional, fără a fundamenta, prin ele însele, concluzii de natură condamnatorie.

În continuare, Colegiul reține că declarațiile martorilor acuzării GUZUN Ion, JUC Tatiana, BARGUEVA Irina, RĂILEANU Oxana, MACARIEVA Ecaterina, FILIP Elena, IOVU Maria, RĂILEANU Vlad și OSOIANU Angela, precum și declarațiile specialiștilor ZEMCIUC Eduard, BEJAN Anastasia și BURLEA Ion, analizate în ansamblul lor, se află în coroborare atât între ele, cât și cu mijloacele materiale de probă administrate în cauză, confirmând, completând și consolidând circumstanțele de fapt expuse în rechizitoriul întocmit în privința inculpatului BÎRCA Viorel.

Astfel, ansamblul probator este susținut de conținutul *Notei informative din 02.08.2013,* examinată prin ***procesul-verbal de examinare a obiectelor din 04.11.2020*** (v. III, f.d. 260), precum și de rulajele conturilor curente ale persoanelor juridice implicate, examinate prin același proces-verbal (Vol. III, f.d. 261), documente care evidențiază fluxurile financiare generate în cadrul operațiunilor bancare aferente depozitului de 50 000 000 USD și tranzacțiilor subsecvente.

De asemenea, suportul probator este întărit de ***CD-ul recunoscut în calitate de corp delict prin ordonanța din 05.11.2020*** (Vol. IV, f.d. 15), care conține copiile rulajelor bancare și ale operațiunilor derulate de entitățile implicate („*****”, „*****”, „*****”, „ICS *****SRL”, „*****”, „*****”, „*****LLC”, „*****”, „SRL *****GRUP”, „SRL

*****”, „*****”), precum și de documentele oficiale ridicate în cadrul cauzei penale, consemnate în ***procesul-verbal de examinare din 04.11.2020*** (Vol. IV, f.d. 11–14).

La acestea se adaugă actele procedurale de ridicare efectuate în cauză, respectiv cele din 08.09.2020 și 03.11.2020 (Vol. I, f.d. 48–58; f.d. 127–131), prin care au fost colectate documente relevante din cadrul S.A. „Banca de Economii”, inclusiv înscrisuri ce vizează derularea operațiunilor de depozit, transfer și evidență contabilă a mijloacelor financiare.

În coroborare, aceste mijloace materiale de probă confirmă existența unui mecanism financiar complex de atragere, administrare și ulterior redirecționare a fondurilor, precum și derularea unor operațiuni bancare succesive în care au fost implicate conturi corespondente și entități nerezidente, în perioada de referință.

Raportate la declarațiile martorilor și specialiștilor audiați, aceste înscrisuri nu reprezintă simple evidențe contabile izolate, ci constituie elemente obiective care ***confirmă desfășurarea concretă a fluxurilor financiare*** și ***existența unei activități bancare derulate prin intermediul structurilor decizionale ale S.A. „Banca de Economii***”.

Totodată, din perspectiva ansamblului probator, aceste mijloace materiale de probă confirmă corelația dintre deciziile organelor de conducere ale băncii, operațiunile efectiv realizate în sistemele bancare și traseul ulterior al fondurilor, inclusiv către entități nerezidente.

În acest context, Colegiul reține că probele materiale analizate, coroborate cu declarațiile martorilor și specialiștilor, nu rămân la nivel de simplă descriere a unor operațiuni bancare, ci conturează existența unui flux financiar unitar, în cadrul căruia au fost derulate operațiuni succesive de ordin economic și juridic, cu impact asupra patrimoniului băncii.

Astfel, ansamblul probator administrat în cauză, privit în integralitatea sa, se coroborează și se completează reciproc, confirmând realitatea operațiunilor bancare consemnate în actele oficiale și rulajele contabile, precum și legătura acestora cu mecanismul decizional intern al instituției bancare, reținut de instanță în contextul examinării cauzei.

Respectiv Colegiul penal notează că scopul examinării prin ***Proces-verbal de examinare a documentelor din 04.11.2020,*** a fost stabilirea proveniență mijloacelor bănești în mărime de 50 milioane dolari pentru creditele subordonate acordate de către Acționarii minoritari ai BEM acordate SA Banca de Economii utilizarea acestor mijloace în cadrul Băncii

Analizând în ansamblu mijlocul de probă examinat, Colegiul constată că acesta descrie un mecanism financiar complex prin care, în perioada septembrie 2013 – noiembrie 2014, au fost constituite și ulterior gestionate mijloace bănești plasate în conturile SA Banca de Economii, fiind prezentată versiunea organului de urmărire penală referitoare la proveniența, circulația și eventuala retragere a sumei de 100 milioane dolari SUA din contul corespondent al băncii deschis la GazPromBank.

Din conținutul documentului rezultă existența unei scheme de finanțare prin intermediul mai multor persoane juridice rezidente și nerezidente, inclusiv ***** ********** *****, *****, ***** și OOO „*****”, care au acordat SA Banca de Economii împrumuturi subordonate în valoare totală de aproximativ 50 milioane dolari SUA.

Totodată, se constată că mijloacele financiare utilizate pentru acordarea acestor împrumuturi ar fi provenit, în realitate, de la alte companii, inclusiv OOO „*****”, OOO „*****” și OOO „**********”, contractele de împrumut fiind semnate, potrivit materialului probator, de aceeași persoană, PLANCHIN Alexei *****. În acest context, se concluzionează că respectivele operațiuni au fost coordonate și realizate în cadrul unui mecanism unic de finanțare.

Instanța de apel observă că documentul prezentat conține o descriere detaliată a traseului mijloacelor bănești, fiind indicate datele transferurilor, contractele de împrumut încheiate între diferite entități, conturile bancare utilizate și sumele transferate. Totodată, sunt indicate extrase de cont și mesaje SWIFT prin care se urmărește demonstrarea faptului că ***fondurile destinate creditelor subordonate au fost transferate anterior încheierii contractelor respective și că acestea au fost plasate în contul corespondent al SA Banca de Economii deschis la GazPromBank***.

În ceea ce privește pretinsa retragere a sumei de 100 milioane dolari SUA din contul corespondent al băncii, *documentul relevă existența unei divergențe între evidența contabilă a SA Banca de Economii și evidența contabilă a GazPromBank*. Astfel, potrivit materialului analizat, în evidența internă a băncii mijloacele financiare ***figurau ca existente până la data de 24.11.2014***, ***în timp ce*** *conform evidenței GazPromBank acestea ar fi fost debitate la data de 10.09.2014*. Această neconcordanță constituie principalul element pe care se întemeiază concluzia referitoare la existența unei operațiuni de retragere a fondurilor și la ulterioara ajustare a evidențelor contabile.

De asemenea, se acordă o importanță deosebită celor șapte ordine de plată în format SWIFT cu numărul de referință PAY14/7664 din 10.09.2014, despre care se afirmă că au stat la baza debitării contului corespondent al SA Banca de Economii. Potrivit concluziilor expuse în document, ***toate aceste ordine conțin același număr de referință, aceeași oră de emitere și aceeași sumă de control generată de sistem***, circumstanțe apreciate ca indicii ale unei eventuale falsificări. Totodată, se constată că în evidența internă a băncii *nu au fost identificate documente primare care să justifice efectuarea plăților respective*.

În continuare, Colegiul penal reține că mijlocul material de probă analizat nu reprezintă un element izolat, ci face parte dintr-un ansamblu probatoriu complex, care, coroborat cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, permite conturarea rolului și implicării inculpatului BÎRCA Viorel în mecanismul financiar descris.

Respectiv, din conținutul documentului rezultă că operațiunile de constituire, circulație și ulterior decontare a mijloacelor bănești în sumă de 100 milioane dolari SUA au fost realizate prin utilizarea unor ordine de plată SWIFT, întocmite și transmise în circumstanțe care ridică suspiciuni rezonabile de neconformitate cu procedurile bancare interne și cu regulile privind evidența operațiunilor financiare internaționale.

Colegiul penal observă că aceste operațiuni au fost efectuate prin intermediul conturilor corespondente ale SA „Banca de Economii” deschise la GazPromBank, fiind evidențiate neconcordanțe esențiale între evidența contabilă a băncii și evidența instituției corespondente, în special cu privire la momentul și modalitatea debitării sumelor respective.

În acest context, se reține că existența celor șapte ordine de plată SWIFT cu același număr de referință, aceeași oră de emitere și același cod de control constituie un element

probatoriu relevant, care, analizat în coroborare cu lipsa documentelor primare justificative la nivelul SA „Banca de Economii”, indică posibila implicare a unor factori decizionali din cadrul băncii în autorizarea sau validarea unor operațiuni financiare neconforme.

Colegiul penal subliniază că din materialul probator rezultă că ***inculpatul BÎRCA Viorel, în calitate de factor de decizie în cadrul instituției bancare, a avut atribuții legate de coordonarea și/sau avizarea operațiunilor financiare relevante pentru contul corespondent al băncii***, împrejurare care îl plasează în sfera persoanelor implicate în mecanismul de executare a transferurilor contestate.

Totodată, se reține că operațiunile de transfer și ulterior de „***regularizare***” a soldurilor contabile nu pot fi analizate în mod separat de ansamblul deciziilor administrative și bancare adoptate în perioada relevantă, întrucât acestea se circumscriu unui mecanism unitar de gestionare a fondurilor, în cadrul căruia au fost implicate mai multe persoane cu funcții de conducere și execuție.

În consecință, Colegiul penal apreciază că mijlocul de probă analizat contribuie la stabilirea contextului factual în care au fost efectuate operațiunile financiare și la conturarea rolului inculpatului BÎRCA Viorel în procesul decizional și operațional al tranzacțiilor care au generat prejudiciul constatat în cauză, urmând ca vinovăția acestuia să fie determinată prin coroborarea tuturor probelor administrate.

Din coroborarea mijloacelor de probă indicate, Colegiul penal reține că acestea conturează un tablou probator unitar și coerent privind existența unui mecanism financiar complex de circulație și reciclare a mijloacelor bănești în relație cu SA „Banca de Economii”, mecanism ce a implicat multiple entități juridice rezidente și nerezidente, conturi corespondente deschise în instituții bancare străine, inclusiv GazPromBank și *****, precum și operațiuni succesive de transferuri în lanț între societăți aparent interconectate.

Astfel, ***din conținutul extrasului de cont al GazPromBank din data de 02.08.2013,*** coroborat cu extrasul de sold al contului corespondent al BC „Banca de Economii” SA, rezultă că în aceeași zi a fost creditată suma de 50.000.000 USD, transferată prin intermediul *****, fiind reflectată atât în evidența băncii corespondente, cât și în contabilitatea internă a BEM. Această împrejurare confirmă intrarea efectivă a unor resurse financiare semnificative în circuitul bancar gestionat de bancă și constituie punctul de pornire al fluxului financiar ulterior.

Totodată, ***copiile mesajelor SWIFT din 02.08.2013*** permit reconstituirea traseului complet al fondurilor și identificarea entităților implicate în tranzacție. Astfel, mesajul SWIFT emis de GazPromBank confirmă transferul sumei de 50.000.000 USD din contul aparținând OOO „**********”, cu indicarea ***** ca bancă corespondentă (cod IRVTUS3N) și a contului beneficiar *****aparținând SRL „*****”. Aceste date confirmă existența unui circuit bancar internațional intermediat prin relațiile de corespondent ale BEM.

În același sens, mesajul SWIFT emis de BC „Banca de Economii” SA către ***** atestă inițierea transferului de 50.000.000 USD între băncile corespondente, iar mesajul SWIFT emis ulterior de GazPromBank confirmă creditarea contului corespondent al BEM cu aceeași sumă, la aceeași dată. Coroborarea acestor înscrisuri relevă că transferul a fost efectiv executat și reflectat simultan în sistemul bancar internațional.

În continuare, ***din mesajele SWIFT din 04.09.2013*** rezultă multiple transferuri succesive de sume considerabile către societăți precum ***** ********** *****, *****, ***** SRL și ÎCS „*****. Toate aceste operațiuni au fost justificate formal prin contracte de împrumut încheiate la aceeași dată sau în proximitate temporală imediată, însă analiza lor relevă o succesiune rapidă și coordonată a transferurilor, ***fără corespondent economic real al resurselor utilizate***.

Astfel, prin OPU/12980099569 și OPU/12980372064 au fost transferate sumele de 8.200.000 USD și 6.000.000 USD către entități beneficiare din cadrul circuitului examinat, iar prin OPU/12980176947 și OPU/12980018343 au fost direcționate sume de 7.100.000 USD și 11.700.000 USD către alte societăți din aceeași structură. În același context, prin OPU/12980460977 și OPU/12980543845 au fost efectuate transferuri de 7.800.000 USD și 9.200.000 USD către alte două entități implicate.

Analizate în ansamblu, aceste operațiuni confirmă existența unui flux financiar coordonat, în valoare totală de aproximativ 50.000.000 USD, distribuit între mai multe societăți interconectate, *în baza unor raporturi contractuale formale, dar lipsite de substanță economică reală,* ceea ce indică existența unui mecanism de circuit circular al fondurilor.

Acest mecanism este confirmat și de documentul intitulat „*Schema sustragerii a 50.000.000 dolari SUA*”, care sintetizează traseul fondurilor și relațiile dintre entitățile implicate, confirmând caracterul organizat și etapizat al operațiunilor financiare analizate.

În același timp, analiza contului corespondent NOSTRO al BC „Banca de Economii” SA deschis la GazPromBank ***evidențiază discrepanțe semnificative între evidența contabilă a băncii și cea a instituției corespondente***. Astfel, deși la 01.09.2014 soldul era identic în ambele evidențe, ulterior, la 10.09.2014, în evidența GazPromBank se constată o diminuare de 100.000.000 USD, în timp ce în contabilitatea BEM nu sunt reflectate operațiuni corespunzătoare acestei mișcări.

Caracterul identic al mesajelor SWIFT care au stat la baza acestor operațiuni, inclusiv utilizarea aceluiași număr de referință și a acelorași parametri tehnici, coroborat cu lipsa documentelor primare justificative în evidența internă a băncii, indică existența unor operațiuni artificiale și neconforme regulilor de funcționare a sistemului bancar.

De asemenea, *extrasele de cont ale companiilor *****și ***** infirmă recepționarea sumelor de 50.000.000 USD în conturile indicate, ceea ce contrazice finalitatea economică declarată a operațiunilor și confirmă existența unor discrepanțe între fluxurile bancare formale și realitatea înregistrărilor contabile ale beneficiarilor.

În aceste circumstanțe, Colegiul reține că probele administrate nu relevă doar existența unui mecanism financiar complex de circulație a fondurilor, ci și ***existența unor intervenții la nivel instituțional în validarea și executarea operațiunilor bancare***, întrucât *transferurile din contul corespondent al BEM* au ***fost realizate prin mesaje SWIFT*** *emise în cadrul sistemului intern al băncii și purtând semnături autorizate ale persoanelor cu funcții de conducere.*

Astfel, coroborarea probelor demonstrează că operațiunile analizate au fost generate și validate prin mecanismele decizionale ale BC „Banca de Economii” SA, ***fiind imposibil de realizat în absența intervenției factorilor de conducere responsabili de autorizarea tranzacțiilor.***

În acest sens, din ansamblul probelor rezultă că ***BÎRCA Viorel***, în calitate de persoană cu funcție de conducere în cadrul băncii și participant la procesul decizional privind gestionarea operațiunilor de trezorerie și a conturilor corespondente, ***a fost implicat în mecanismul de autorizare și validare a tranzacțiilor financiare*** care au condus la debitarea contului corespondent al băncii și la reflectarea neconformă a soldurilor în evidențele contabile interne.

Implicarea acestuia se deduce din coroborarea atribuțiilor funcționale cu natura și amploarea operațiunilor efectuate, care nu puteau fi realizate fără aprobări la nivelul conducerii executive a instituției bancare.

În consecință, Colegiul reține că ansamblul probelor analizate demonstrează existența unui mecanism financiar complex de circulație și retragere a fondurilor din conturile BC „Banca de Economii" SA, în cadrul căruia au fost utilizate structuri societare interconectate și operațiuni bancare succesive, precum și implicarea directă a factorilor de decizie din cadrul băncii, inclusiv a inculpatului BÎRCA Viorel, care a participat la procesul de validare și implementare a operațiunilor contestate, având un rol determinant în executarea acestora.

30. Nu în ultimul rând, Colegiul reține și ***procesul-verbal de ridicare din 27.02.2020***, acțiune procesuală prin care de la cet. TIMUȘ Alexei, Șef al Direcției Securitate Informatică a BC „Banca de Economii" SA, au fost ridicate un volum semnificativ de documente bancare și corporative relevante pentru examinarea cauzei. Aceste înscrisuri includ extrase de cont, documente interne ale băncii, procese-verbale ale organelor de conducere, dispoziții ale Comitetului de administrare a activelor și pasivelor, note informative, contracte de depozit, contracte de garanție bancară, contracte de gaj și cesiune, precum și documentația aferentă operațiunilor de creditare și garantare desfășurate în perioada 2013–2015, care constituie un ansamblu probator coerent care permite reconstituirea completă a mecanismului financiar prin care ÎCS „*****a fost implicată în operațiunile bancare investigate și, implicit, în circuitul financiar care a generat și ulterior a utilizat mijloacele bănești în litigiu.

În mod esențial, documentele ridicate confirmă că operațiunile privind constituirea depozitului de 50.000.000 USD, precum și cele subsecvente de garantare și utilizare a acestuia, ***nu au avut un caracter izolat sau pur comercial***, ci *au fost integrate într-un mecanism decizional complex, coordonat la nivelul organelor de conducere ale BC „Banca de Economii"* SA. Procesele-verbale ale Comitetului de administrare a activelor și pasivelor, dispozițiile interne privind stabilirea ratelor dobânzilor, notele informative și hotărârile Consiliului băncii demonstrează că aceste operațiuni au fost analizate, aprobate și implementate prin decizii succesive ale conducerii băncii, ceea ce confirmă implicarea directă a factorilor de decizie în derularea lor.

Or, această succesiune de aprobări și validări instituționale exclude ipoteza unor operațiuni independente sau lipsite de control intern și relevă existența unui mecanism organizat în cadrul căruia operațiunile financiare erau formalizate prin acte bancare, dar integrate într-un circuit unic de utilizare a resurselor financiare. În acest context, instanța de apel reține că rolul inculpatului se deduce din poziția sa funcțională în cadrul mecanismului decizional al băncii și din participarea la procedurile de validare și implementare a operațiunilor aferente conturilor și depozitelor administrate de instituție.

De asemenea, documentele privind garanțiile bancare emise în favoarea SRL „Avia Invest", contractele de gaj asupra depozitului, contractele de cesiune a fluxurilor financiare și concluziile interne ale băncii confirmă utilizarea depozitului constituit de ÎCS „*****ca instrument de garantare pentru obligații financiare externe, inclusiv în contextul proiectului de concesionare a Aeroportului Internațional Chișinău. Această împrejurare evidențiază faptul că *depozitul nu a avut o funcție pasivă*, ***ci a fost activ integrat într-un mecanism financiar complex***, prin care au fost securizate și facilitate operațiuni de amploare.

În același sens, extrasele din baza de date SWIFT, ordinele de plată și documentele comerciale ridicate confirmă circulația efectivă a fondurilor între ÎCS „*****și entități nerezidente, inclusiv SUNBOURGH INDUSTRIES LP și *****. Analiza acestor înscrisuri evidențiază existența unor transferuri succesive, corelate temporal și valoric, care nu pot fi disociate de structura generală a mecanismului financiar investigat, ci fac parte integrantă din acesta, fiind utilizate pentru justificarea formală a mișcării fondurilor.

Totodată, dosarul juridic al societății, precum și documentele privind persoanele autorizate să opereze conturile bancare, permit identificarea persoanelor care au exercitat controlul asupra operațiunilor financiare și au asigurat implementarea acestora în relația cu instituția bancară. Aceste date sunt relevante pentru stabilirea circuitului decizional și a gradului de implicare a factorilor responsabili în derularea operațiunilor analizate.

În mod particular, *extrasul SWIFT din 04.09.2013* și *nota contabilă nr. 1 din 13.09.2013*, privind acordarea împrumutului în sumă de 60.000.500 USD, se coroborează cu ansamblul probelor administrate și confirmă ***existența unui mecanism de generare și redirecționare a resurselor financiare prin intermediul unor entități interpuse***, în scopul susținerii formalizate a operațiunilor de capitalizare și garantare a Băncii de Economii SA.

Din această perspectivă, Colegiul reține că ansamblul documentelor ridicate nu se limitează la descrierea unor operațiuni bancare succesive, ci confirmă existența unui mecanism financiar coordonat, în cadrul căruia ÎCS „*****a avut un rol activ în derularea circuitului financiar, iar operațiunile derulate prin conturile acesteia au fost integrate în structura generală a mecanismului de utilizare a resurselor financiare ale BC „Banca de Economii" SA.

Prin urmare, procesul-verbal de ridicare din 27.02.2020, coroborat cu înscrisurile anexate și cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, confirmă circumstanțele expuse în actul de învinuire, respectiv existența unui circuit financiar complex, interdependent și coordonat, implicarea activă a entităților juridice intermediare și participarea efectivă a factorilor decizionali din cadrul BC „Banca de Economii" SA în autorizarea și implementarea operațiunilor financiare investigate, inclusiv în ceea ce privește mecanismul prin care au fost generate, transferate și utilizate mijloacele bănești supuse analizei instanței.

În continuare, Colegiul notează că din conținutul ***procesului-verbal de examinare a documentelor din 09.03.2020***, întocmit în cadrul cauzei penale nr. *****și ridicat în cauza penală nr. *****, rezultă că obiectul verificărilor l-a constituit circuitul mijloacelor bănești în sumă de 50.000.000 USD, plasate în contul de depozit nr. ***** deschis de ÎCS „*****la BC „Banca de Economii" SA, precum și mecanismul de stingere a obligațiilor reciproce dintre bancă și această societate. Examinarea a avut la bază un volum amplu de documente

bancare și contabile, inclusiv rulajele conturilor curente și de depozit, dosarele juridice ale societății, procesele-verbale ale organelor de conducere ale băncii, documentele Comitetului ALCO, precum și sesizările oficiale și actele anexate acestora.

Din analiza coroborată a materialelor ridicate rezultă că operațiunile financiare investigate ***nu reprezintă tranzacții izolate***, ci *fac parte dintr-un mecanism financiar complex*, structurat pe mai multe etape, implicând constituirea unui depozit de 50.000.000 USD, utilizarea acestuia ca instrument de garantare și creditare, precum și redirecționarea ulterioară a fondurilor către entități nerezidente. În acest sens, documentele bancare demonstrează că fluxurile financiare au fost supuse unor operațiuni succesive de *conversie, transfer și compensare*, prin intermediul unor conturi curente și corespondente, cu implicarea mai multor persoane juridice rezidente și nerezidente.

Un element central al mecanismului probator îl constituie constatarea, rezultată din *raportul privind conturile „NOSTRO" ale BC „Banca de Economii" SA deschise la GazPromBank,* potrivit căreia ÎCS „*****a procedat la stingerea unei obligații în cuantum de 50.000.000 USD, derivată din contractul de împrumut nr. 08/13-1-RFC din 02.08.2013, printr-un transfer efectuat la data de 14.09.2014 către compania***** „*****". Acest transfer a fost reflectat ca „Loan Payment", având natura juridică a unei plăți de rambursare a împrumutului, ceea ce confirmă finalitatea operațiunii de stingere a datoriei inițiale.

Totodată, analiza comparativă a evidențelor contului NOSTRO nr. ***** din GazPromBank și a evidențelor contabile ale BC „Banca de Economii" SA ***evidențiază existența unor discrepanțe semnificative între înregistrările celor două instituții***. Deși ***la data de 01.09.2014*** *soldurile erau identice*, în cuantum de peste 100 milioane USD, ***la data de 10.09.2014*** *se constată o diferență de 100.000.000 USD, determinată de înregistrarea unor transferuri în sistemul GazPromBank*, care nu au fost reflectate corespunzător în evidența internă a BEM. În cadrul acestor operațiuni se regăsește și transferul de 50.000.000 USD realizat în numele ÎCS „*****.

Verificările efectuate asupra conturilor curente ale societății la data de 10.09.2014 relevă că aceasta deținea un sold de doar 1.635,68 USD, circumstanță obiectivă care exclude posibilitatea materială și juridică de a ordona și executa transferuri de 50.000.000 USD și 6.000.000 USD, ceea ce indică utilizarea unor surse financiare externe și a unui mecanism de interpunere bancară în derularea operațiunilor.

Din documentele emise de BC „Banca de Economii" SA rezultă *existența ordinului de plată SWIFT nr. PAY14 7664 din 10.09.2014, semnat de conducerea interimară a băncii și transmis către GazPromBank,* prin care se dispune transferul sumei de 50.000.000 USD către compania beneficiară, în temeiul contractului de împrumut menționat. Acest act confirmă ***implicarea directă a conducerii bancare în autorizarea și executarea operațiunii*** financiare, cu efecte asupra evidenței contabile a contului NOSTRO.

În continuare, din analiza *proceselor-verbale ale Consiliului Băncii de Economii SA nr. 95 din 02.08.2013* și a *deciziilor Comitetului de administrare a activelor și pasivelor* rezultă că a fost aprobată atragerea unui depozit în sumă de 50.000.000 USD de la ÎCS „*****, cu dobândă și termen de 12 luni. Ulterior, prin decizii succesive ale organelor de conducere ale băncii, au fost modificate condițiile contractuale, inclusiv nivelul dobânzilor și

regimul de utilizare a depozitului, fiind permisă retragerea parțială și conversia acestuia în operațiuni de creditare și garantare.

Din materialul probator mai rezultă că fondurile inițial depuse au fost ulterior transferate din contul de depozit în contul curent al societății, iar ulterior direcționate către entități nerezidente, în baza unor contracte comerciale și facturi justificative, respectiv către ***** și *****, sub pretextul achizițiilor de bunuri și servicii. Această ***succesiune de operațiuni evidențiază caracterul artificial al justificării economice a fluxurilor financiare***.

În paralel, *raportul de control tematic privind conturile NOSTRO confirmă lipsa de concordanță între evidențele BC „Banca de Economii" SA și cele ale GazPromBank*, ***în special pentru perioada 24.11.2014–25.11.2014,*** ceea ce indică existența unor operațiuni neconfirmate de banca corespondentă. De asemenea, se constată că prin mecanisme de tip „advanced payment" și transferuri intermediare prin Banca Socială SA, *fondurile au fost reintroduse în circuitul bancar și utilizate ulterior pentru rambursarea unor credite contractate anterior, configurând un circuit financiar circular.*

Analiza coroborată a acestor elemente *relevă că operațiunile examinate* ***nu au avut un caracter economic real,*** ci *au fost structurate* ***în mod artificial*** *pentru* ***a crea aparența*** *unor* ***tranzacții*** *comerciale* ***legitime***, în condițiile în care fondurile au fost circulate între aceleași entități sau entități controlate, fără o contraprestație economică efectivă.

Raportul concluzionează, de asemenea, asupra necesității reevaluării soldurilor și a caracterului îndoielnic al împrumuturilor subordonate în cuantum de 50.000.000 USD, precum și asupra necesității intervenției Băncii Naționale a Moldovei pentru clarificarea regimului juridic și contabil al acestor sume.

În ansamblul său, materialul probator analizat demonstrează existența unui mecanism financiar complex, caracterizat prin utilizarea conturilor bancare și a depozitelor ca instrumente de circulație artificială a fondurilor, discrepanțe semnificative între evidențele contabile ale instituțiilor bancare corespondente, transferuri succesive ***fără corespondență economică reală***, ***implicarea unor entități nerezidente interpuse*** în circuitul financiar precum și ***autorizarea și validarea operațiunilor prin acte ale organelor de conducere ale băncii***.

Aceste circumstanțe, coroborate între ele, confirmă că operațiunile analizate nu reprezintă simple raporturi contractuale bancare, ci un sistem integrat de tranzacții succesive, cu rol de disimulare a proveniență și destinației reale a mijloacelor financiare.

În acest context, ***implicarea inculpatului se deduce*** din participarea directă sau indirectă ***la adoptarea, executarea și validarea operațiunilor bancare***, din ***semnarea și aprobarea documentelor justificative***, precum și din ***poziția ocupată în structura decizională*** care a permis derularea circuitului financiar descris. Aceste elemente, analizate în ansamblu, confirmă legătura dintre acțiunile inculpatului și mecanismul financiar investigat, precum și contribuția sa la realizarea circumstanțelor faptice reținute în învinuire.

În continuarea analizei probatoriului administrat, Colegiul reține că temeiul pretinselor șapte transferuri internaționale efectuate din contul NOSTRO al BC „Banca de Economii" SA în GazPromBank, în sumă totală de 100.000.000 USD, invocate atât în actul de învinuire, cât și în ansamblul mijloacelor de probă scrise, este justificat prin referire la șapte

ordine SWIFT din data de 10.09.2014, prin care s-ar fi dispus transferul sumelor către diverse companii nerezidente.

Din analiza ***copiei ordinelor SWIFT*** rezultă că acestea ***poartă același număr de referință PAY14/7664,*** fiind fragmentate în mai multe operațiuni distincte, respectiv sumele de 7.100.000 USD, 9.200.000 USD, 7.800.000 USD, 11.700.000 USD, 8.200.000 USD, 50.000.000 USD și 6.000.000 USD, având ca ordonatori mai multe persoane juridice rezidente și nerezidente și ca beneficiari entități precum LLC „*****”, ***** și***** „*****”, în temeiul unor contracte de împrumut și cesiune invocate în documentația cauzei.

Cu toate acestea, din procesul-verbal de examinare a obiectului din 09.09.2020, prin care a fost analizată informația electronică stocată pe suport CD-R Verbatim privind mesajele SWIFT ale BC „Banca de Economii” SA pentru perioada septembrie 2014, rezultă că sistemul electronic SWIFT a funcționat în mod continuu și neîntrerupt, fiind identificate și verificate toate mesajele generate în intervalul relevant, respectiv de la nr. PAV14/7806 până la nr. PAV14/7866, ***fără a fi constatate erori, disfuncționalități sau abateri de funcționare***.

Este deosebit de relevant de subliniat că, această constatare are o importanță probatorie esențială, întrucât exclude ipoteza existenței unor deficiențe tehnice ale sistemului informatic care ar fi putut genera omisiuni, dublări sau erori de înregistrare, inclusiv sub aspectul atribuirii numerelor de referință, a marcării orei sau a minutului de procesare a mesajelor SWIFT. În consecință, se reține că, în perioada relevantă, infrastructura SWIFT a funcționat în parametri normali, cu înregistrarea completă și secvențială a tuturor operațiunilor efectuate.

Prin urmare, inexistența înregistrărilor corespunzătoare pretinselor ordine SWIFT din 10.09.2014 în cadrul acestui sistem electronic, coroborată cu funcționarea normală, neîntreruptă și fără erori a platformei, exclude posibilitatea ca respectivele mesaje să fi fost generate, procesate sau înregistrate prin rețeaua SWIFT în forma și la momentul invocate de acuzare.

În urma examinării exhaustive a datelor electronice, ***nu au fost identificate mesaje SWIFT emise la data de 10.09.2014*** care să ateste efectuarea transferurilor bancare în sumă totală de 100.000.000 USD din contul corespondent NOSTRO al BEM aflat în GazPromBank către entitățile nerezidente indicate în actul de învinuire. Lipsa acestor înregistrări este constatată în mod direct prin probele informatice administrate în cauză.

Această împrejurare are relevanță probatorie esențială, întrucât ***sistemul SWIFT reprezintă infrastructura internațională standardizată de comunicare interbancară, utilizată obligatoriu pentru validarea și transmiterea ordinelor de plată între instituții financiare***. În consecință, inexistența mesajelor corespunzătoare în sistemul SWIFT ***exclude***, din punct de vedere tehnico-bancar, ***posibilitatea existenței unor transferuri valide prin acest canal***, în forma și la data pretinsă de acuzare.

Prin urmare, rezultă că ***cele șapte ordine SWIFT din 10.09.2014*** nu sunt confirmate de sistemul electronic internațional de plăți, ceea ce determină concluzia că ***acestea nu reflectă operațiuni bancare efectiv executate prin rețeaua SWIFT***. Din această perspectivă, aceste documentele nu îndeplinesc exigențele de autenticitate și verificabilitate specifice instrumentelor de plată interbancare.

Mai mult, coroborarea datelor informatice cu lipsa corespondenței electronice în sistemul SWIFT conduce la concluzia că pretinsele ordine de plată nu corespund realității operaționale bancare, nefiind susținute de infrastructura internațională de transfer utilizată de instituțiile financiare implicate.

În acest context, Colegiul penal reține că neconcordanța dintre documentele scriptice prezentate și inexistența corespondenței electronice în sistemul SWIFT *constituie un element probator obiectiv, de natură tehnică, care infirmă ipoteza existenței unor transferuri bancare în cuantumul și modalitatea descrisă în actul de învinuire*.

Totodată, această împrejurare se coroborează cu constatările anterioare privind discrepanțele dintre evidențele contabile ale BC „Banca de Economii" SA și cele ale băncii corespondente GazPromBank, precum și cu elementele referitoare la lipsa capacității reale de plată a unor entități implicate, conturând imaginea unui circuit financiar lipsit de coerență economică și de corespondență integrală în evidențele bancare oficiale.

În ansamblul probatoriului administrat, Colegiul reține că elementele probatorii tehnice și electronice coroborează între ele și se completează reciproc, confirmând, în esență, mecanismul financiar descris în actul de învinuire. Astfel, datele rezultate din probele informatice și bancare administrate susțin versiunea acuzării privind derularea operațiunilor financiare în modalitatea reținută în rechizitoriu, fără a fi identificate elemente care să o infirme substanțial.

31. În continuarea analizei probatoriului administrat în cauză, instanța de apel reține că autenticitatea și relevanța probatorie a celor șapte ordine SWIFT datate 10.09.2014, invocate ca temei al pretinselor transferuri internaționale în sumă totală de 100.000.000 USD din contul corespondent NOSTRO al S.A. „Banca de Economii", trebuie analizată prin coroborarea concluziilor expertizelor criminalistice efectuate în cauză, având în vedere atât elementele de grafoscopie, cât și limitele tehnice ale examinării materialului documentar.

Astfel, prin ***Raportul de expertiză nr. 789–818 din 08.07.2020***, efectuat în cadrul cauzei penale nr. *****și anexat la prezenta cauză, au fost supuse examinării cele șapte copii ale ordinelor de plată SWIFT din 10.09.2014. În urma examinării criminalistice, expertiza a stabilit că *semnăturile atribuite contabilului-șef al S.A. „Banca de Economii", Irina BARGUEVA, nu reproduc indicii grafici specifici semnăturii titularei*, ceea ce conduce la concluzia că ***acestea nu prezintă caracteristicile autenticității semnăturii persoanei indicate***.

În același timp, expertiza a constatat că ***impresiunile ștampilelor aplicate pe documente***, inclusiv *ștampila cu mențiunea „Копия верна Начальник Архива Департамент бухгалтерского учёта и отчётности А. Заритовская" și ștampila rotundă „АО ГАЗПРОМБАНК"*, ***au fost aplicate prin metoda umedă***, utilizând clișee, ceea ce indică reproducerea acestora și nu aplicarea lor directă pe documente originale în cadrul unui flux bancar obișnuit. De asemenea, *semnăturile aferente certificării copiilor au fost realizate cu instrument de scris cu bilă, fără a se identifica elemente de fals tehnic de tip montaj sau intervenție asupra structurii documentelor.* Totodată, expertiza a concluzionat că ***pe aceste copii nu au fost identificate semne de fals tehnic prin modificarea conținutului documentelor, substituire de elemente sau alte procedee de alterare materială***.

În coroborare, ***Raportul de expertiză nr. 2367–2372 din 08.10.2020*** *a examinat imaginile semnăturilor atribuite președintelui interimar al S.A. „Banca de Economii”, Viorel BÎRCA , aplicate pe aceleași șapte ordine SWIFT.* Expertiza a constatat că ***semnăturile respective reproduc elemente grafice caracteristice semnăturii titularului, prezentând o corespondență cu modelul de semnătură al acestuia, ceea ce indică o compatibilitate grafoscopică generală***.

Totodată, expertul a menționat posibilitatea existenței unor elemente de auto deghizare, însă a precizat expres că, în lipsa documentelor originale, nu poate stabili cu certitudine autenticitatea semnăturilor și nici dacă acestea au fost realizate prin procedee tehnice de copiere, imitare sau montaj. Prin urmare, concluziile expertizei au un caracter limitat, determinat de natura materialului analizat (copii), neputând conduce la o concluzie categorică privind autenticitatea absolută a semnăturilor.

În același sens, ***Raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-2129 din 03.11.2023,*** efectuat la solicitarea apărării, a stabilit că ***semnăturile atribuite lui Viorel BÎRCA reproduc structura grafică a semnăturii autentice a titularului,*** însă expertul a subliniat că, în condițiile examinării unor copii, nu este posibilă stabilirea certă a faptului dacă semnăturile au fost executate de titular sau reproduse prin mijloace tehnice, respectiv prin copiere sau imitare. Totodată, expertiza a concluzionat că nu se poate stabili dacă au fost utilizate procedee tehnice de montaj sau colaj, din cauza lipsei originalelor.

În contextul probatoriului administrat și al rapoartelor de expertiză efectuate în cauză, Colegiul penal reține că acestea îndeplinesc exigențele legale de admisibilitate, pertinență și utilitate, fiind întocmite de experți competenți, în cadrul unor proceduri procesuale desfășurate cu respectarea prevederilor Codului de procedură penală, fără a fi identificate vicii de legalitate care să afecteze forța lor probantă.

Sub acest aspect, instanța de apel apreciază că Raportul de expertiză nr. 789–818 din 08.07.2020, Raportul de expertiză nr. 2367–2372 din 08.10.2020, precum și Raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-2129 din 03.11.2023 constituie mijloace de probă pertinente, concludente și utile soluționării cauzei, întrucât vizează direct autenticitatea și modalitatea de realizare a semnăturilor de pe cele șapte ordine SWIFT din 10.09.2014, element central al mecanismului faptic reținut în actul de învinuire.

Colegiul constată că aceste rapoarte nu au fost infirmate prin mijloace de probă legale și admisibile administrate de partea apărării, nefiind prezentate înscrisuri cu forță probantă echivalentă sau alte mijloace de probă apte să răstoarne concluziile tehnico-științifice formulate de experții desemnați în cauză.

În aceste condiții, concluziile expertizelor menționate își păstrează deplina forță probantă, fiind coroborate între ele în ceea ce privește aspectele esențiale ale cauzei, respectiv lipsa elementelor de certitudine privind autenticitatea semnăturilor atribuite Irinei BARGUEVA, precum și imposibilitatea excluderii, în mod categoric, a apartenenței semnăturilor atribuite lui Viorel BÎRCA pe copiile ordinelor SWIFT examinate.

Sub aspectul naturii juridice a concluziilor expertale, Colegiul reține că acestea, deși formulate în anumite situații în termeni de probabilitate sau cu limitări determinate de lipsa originalelor, nu își pierd valoarea probatorie, atâta timp cât se întemeiază pe metode științifice recunoscute și nu sunt contrazise de alte probe administrate în condițiile legii.

În acest sens, instanța observă că ***experții Olga CATARAGA și Piotr PETCOVICI***, atât prin rapoartele de expertiză întocmite, cât și prin declarațiile date în ședința de judecată, au formulat concluzii în sensul existenței unei corespondențe grafoscopice între semnăturile examinate și modelele de semnătură ale titularului, precizând însă limitele inerente ale analizei efectuate asupra copiilor documentelor.

Or, împrejurarea că expertizele nu pot exclude în mod absolut și categoric apartenența semnăturilor analizate, ci operează cu evaluări tehnico-științifice de compatibilitate și probabilitate, nu este de natură să înlăture forța lor probantă, ci constituie o consecință firească a naturii materialului supus examinării.

În lipsa unor probe contrare concludente, administrate în condițiile legii, care să infirme concluziile rapoartelor de expertiză sau să creeze un dubiu rezonabil în sensul inexistenței faptelor reținute, Colegiul apreciază că acestea își conservă deplina valoare probatorie și pot fi avute în vedere la stabilirea situației de fapt.

În consecință, se reține că rapoartele de expertiză administrate în cauză constituie probe relevante și coerente în ansamblul probatoriului, fiind apte să fundamenteze concluziile instanței cu privire la împrejurările de fapt examinate, în lipsa unor mijloace de probă contrare de natură să le infirme în mod efectiv.

În acest context, Colegiul penal reține că rapoartele de expertiză administrate în cauză nu sunt apreciate în mod izolat și nici nu dobândesc, prin ele însele, valoare probatorie determinantă, ci sunt valorificate exclusiv în coroborare cu ansamblul probatoriului administrat, inclusiv cu declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată.

Astfel, declarațiile martorilor relevanți converg în a confirma *cadrul organizațional și decizional al Băncii de Economii* în perioada de referință, precum și *rolul inculpatului Viorel BÎRCA* în procesul de vizare, semnare și aprobare a documentelor bancare, inclusiv a ordinelor SWIFT examinate în cauză.

În acest sens, *martorul* ***BARGUEVA Irina*** a descris mecanismul intern de procesare a ordinelor SWIFT, *arătând că acestea parcurg un circuit ierarhic de verificare și aprobare, inclusiv la nivelul conducerii executive a băncii*, și că documentele de plată erau supuse semnăturii persoanelor cu funcții de conducere, *inclusiv a președintelui instituției*.

De asemenea, *martorul* ***RĂILEANU Oxana*** a confirmat *existența unui circuit strict de autorizare a operațiunilor SWIFT*, în cadrul căruia *ordinele de plată de valori mari erau verificate și aprobate pe niveluri succesive*, inclusiv la ***nivelul conducerii băncii***, indicând astfel caracterul decizional al atribuțiilor exercitate la nivel superior.

La rândul său, *martorul* ***MACARIEVA Ecaterina*** a relevat că *operațiunile SWIFT de valori semnificative erau supuse aprobării conducerii băncii*, în cadrul unui lanț ierarhic de validare, ceea ce confirmă implicarea nivelului de management superior în autorizarea tranzacțiilor bancare.

Totodată, *martorul* ***OSOIANU Angela*** a confirmat că *inculpatul Viorel BÎRCA deținea funcția de președinte interimar al băncii în perioada relevantă*, exercitând atribuții de coordonare la nivelul întregii instituții, inclusiv asupra *circuitului documentelor oficiale* și al *procedurilor de ieșire din bancă*, ceea ce atestă poziția sa decizională în structura organizatorică.

În același sens, *martorul* ***RĂILEANU Vlad*** a declarat că *operațiunile de valori mari necesitau aprobarea conducerii băncii, inclusiv a președintelui instituției*, și că ***inculpatul figura în structura de conducere responsabilă*** de coordonarea activităților financiare, inclusiv în raport cu direcțiile implicate în procesarea operațiunilor SWIFT.

Totodată, *martorul* ***JUC Tatiana*** a confirmat existența *circuitului ierarhic de aprobare a mesajelor SWIFT și implicarea conducerii băncii în validarea finală a operațiunilor*, inclusiv faptul că ordinele de plată tranzitau mai multe niveluri decizionale până la aprobarea finală la nivelul conducerii executive.

În fine, *martorul* ***FILIP Elena*** a confirmat existența operațiunilor SWIFT din 10.09.2014 și circuitul acestora prin contul corespondent NOSTRO, aspecte care, coroborate cu mecanismul intern descris de ceilalți martori, susțin existența unui proces decizional instituționalizat în cadrul băncii.

Prin urmare, declarațiile martorilor sus-menționați se coroborează și se completează reciproc, conturând un tablou probator unitar din care rezultă că operațiunile bancare analizate ***erau supuse unui circuit intern ierarhizat de autorizare și aprobare***, în cadrul căruia ***conducerea Băncii de Economii, inclusiv inculpatul Viorel BÎRCA***, *deținea atribuții* de ***vizare, semnare și validare a documentelor bancare, inclusiv a ordinelor SWIFT*** examinate în cauză.

În continuarea analizei probatoriului administrat, Colegiul reține ca fiind pertinente, concludente și utile pentru soluționarea cauzei penale Copia Hotărârii Băncii Naționale a Moldovei nr. 167 din 19.08.2013, precum și Copia Hotărârii BNM nr. 183 din 19.09.2013, acte emise de autoritatea de supraveghere bancară în exercițiul atribuțiilor sale legale de reglementare și control al activității bancare.

Din conținutul ***Hotărârii BNM nr. 167 din 19.08.2013*** rezultă că ÎCS „*****și beneficiarul efectiv Iana GAIDACHUK au fost autorizați să majoreze cota substanțială în capitalul social al BC „Banca de Economii" SA, până la un nivel care nu depășește 50% din capitalul social al băncii. Această autorizare nu a avut caracter necondiționat, ci a fost expres subordonată îndeplinirii cumulative a unor condiții imperative, stabilite de Banca Națională a Moldovei, condiții care vizează atât proveniența fondurilor, cât și soliditatea mecanismului de recapitalizare.

În mod esențial, instanța de apel reține că prin aceeași hotărâre, Banca Națională a Moldovei a impus obligații financiare substanțiale în sarcina ÎCS „*****, respectiv acordarea unui împrumut subordonat în cuantum echivalent a 600.000.000 lei și răscumpărarea creditelor neperformante ale Băncii de Economii SA în valoare de cel puțin 300.000.000 lei. Aceste obligații configurează un mecanism complex de susținere financiară a instituției bancare, depășind sfera unei simple investiții de capital și implicând operațiuni financiare interdependente, cu impact direct asupra lichidității și stabilității băncii.

Ulterior, ***prin Hotărârea BNM nr. 183 din 19.09.2013***, Colegiul reține că ***regimul juridic al obligațiilor asumate a fost modificat în mod semnificativ,*** în sensul extinderii modalităților de executare a acestora. Astfel, obligațiile de acordare a împrumuturilor subordonate și de răscumpărare a creditelor neperformante au fost permise a fi realizate nu doar direct de către ÎCS „*****, ci și prin intermediul unor terți.

Această modificare este relevantă sub aspect probatoriu, întrucât *a creat cadrul juridic formal pentru implicarea unor entități terțe în realizarea fluxurilor financiare necesare îndeplinirii condițiilor de recapitalizare*, inclusiv prin *contracte de împrumut*, *cesiune de creanțe* și *operațiuni bancare interconectate*. Totodată, hotărârile prevăd expres ***obligația de documentare și verificare a acestor operațiuni prin înscrisuri bancare, ordine de plată și extrase de cont***, ceea ce conferă un regim de trasabilitate strictă a fondurilor.

Raportând aceste dispoziții la ansamblul probatoriului administrat în cauză, Colegiul penal constată că operațiunile financiare derulate prin conturile Băncii de Economii SA, inclusiv cele analizate în legătură cu contul NOSTRO și transferurile în sumă de 100.000.000 USD, se circumscriu unui mecanism complex de implementare a condițiilor impuse de Banca Națională a Moldovei pentru majorarea capitalului social al băncii.

În acest context, se reține că obligațiile stabilite prin actele BNM nu au caracter formal sau declarativ, ci reprezintă *condiții esențiale de validitate și menținere a autorizării de majorare a participației în capitalul bancar*. Or, realizarea acestor obligații presupunea în mod necesar derularea unor operațiuni financiare de amploare, inclusiv prin intermediul entităților indicate în materialul probator al cauzei.

Prin urmare, coroborarea dispozițiilor Hotărârilor BNM nr. 167/2013 și nr. 183/2013 cu probele administrate privind circulația fondurilor, inclusiv transferurile succesive, utilizarea unor societăți intermediare și mecanismele de cesiune și stingere a obligațiilor financiare, conduce la concluzia existenței unui circuit financiar structurat, destinat executării condițiilor impuse pentru recapitalizarea Băncii de Economii SA.

În aceste împrejurări, Colegiul apreciază că actele emise de Banca Națională a Moldovei confirmă atât cadrul juridic al operațiunilor financiare analizate, cât și implicarea activă a ÎCS „*****în mecanismul de majorare a capitalului social al băncii, precum și necesitatea utilizării unor structuri financiare complexe pentru realizarea condițiilor impuse de autoritatea de supraveghere.

Raportat la ansamblul probatoriului administrat în cauză, aceste împrejurări se coroborează cu celelalte mijloace de probă scrise, expertizele judiciare și constatările privind circulația fondurilor, consolidând concluzia instanței asupra existenței mecanismului faptic descris de acuzare și asupra implicării persoanelor indicate în actul de învinuire în derularea operațiunilor financiare investigate.

În continuarea analizei probatoriului administrat în cauză, instanța de apel reține ca fiind pertinent și concludent ***Procesul-verbal de examinare a obiectelor din 15.02.2021***, împreună cu *suportul electronic anexat* (disc de tip Maxwell DVD-R), precum și *informațiile extrase din sistemele informatice ridicate de la inculpatul Viorel BÎRCA* în cadrul percheziției domiciliare din 04.12.2020 și din cutia poștală electronică *****

Instanța de apel constată că obiectul examinării l-a constituit un volum extins de date informatice, inclusiv corespondență electronică, fișiere atașate, mesaje din aplicații de mesagerie și documente stocate pe suporturi electronice, relevante pentru stabilirea activității inculpatului în calitatea sa de vicepreședinte și ulterior președinte al BC „Banca de Economii" SA, inclusiv în perioada în care au fost efectuate transferurile bancare din data de 10.09.2014 în cuantum total de 100.000.000 USD.

Din analiza conținutului corespondenței electronice rezultă existența unor mesaje și documente care depășesc sfera unei activități bancare obișnuite și care relevă implicarea inculpatului în mecanisme decizionale și operaționale privind gestionarea resurselor financiare ale băncii. Astfel, se constată existența unor fișiere de tip „xls" ce conțin liste de salarizare pentru angajați și persoane din conducerea instituțiilor bancare, inclusiv Viorel BÎRCA , în care este indicată o remunerație fixă, iar în colțul documentului apare mențiunea „Aprob ____ Ilan Șor".

Această mențiune, coroborată cu lipsa atribuțiilor legale ale persoanei indicate de a aproba remunerarea personalului bancar, constituie un indiciu relevant privind existența unui mecanism extra-instituțional de coordonare și aprobare a deciziilor financiare, în afara cadrului legal de guvernanță bancară, ceea ce susține ipoteza existenței unei structuri de influență și control asupra activității băncii.

În continuare, din corespondența electronică dintre Viorel BÎRCA și Irina BARGUEVA rezultă transmiterea unor documente interne ale băncii, inclusiv fișiere referitoare la rulajele conturilor corespondente, situații financiare și corespondență cu instituții bancare externe, ceea ce confirmă accesul și implicarea directă a inculpatului în gestionarea informațiilor sensibile privind operațiunile financiare ale instituției.

În mod particular, se constată existența unor fișiere care fac referire la transferurile bancare din data de 10.09.2014, inclusiv la operațiuni de ajustare a soldurilor conturilor corespondente și la corespondența cu GazPromBank, ceea ce denotă ***cunoașterea directă a mecanismului financiar investigat*** și ***implicarea în circuitul informațional*** aferent acestor operațiuni.

Totodată, din analiza mesajelor electronice rezultă existența unei corespondențe continue privind aspecte litigioase cu Banca Națională a Moldovei, situația juridico-financiară a băncii și măsuri administrative adoptate în raport cu aceasta, ceea ce indică o implicare activă și constantă a inculpatului în activitatea decizională și de coordonare a proceselor interne ale instituției bancare.

Un element probator deosebit de relevant îl constituie existența documentelor electronice în care figurează mențiunea „Aprob Ilan Șor" în contextul aprobării unor plăți salariale, inclusiv pentru inculpat, precum și utilizarea unor denumiri interne precum „Moscova" în fișiere financiare, aspecte care, coroborate, indică existența unui circuit paralel de aprobare și gestionare a resurselor financiare, în afara mecanismelor legale și instituționale ale băncii.

De asemenea, din corespondența electronică și schimbul de mesaje cu Irina BARGUEVA rezultă transmiterea unor documente privind situația financiară a băncii, inclusiv rulaje ale conturilor GazPromBank și operațiuni din perioada relevantă, ceea ce confirmă existența unui flux continuu de informații între persoanele implicate în administrarea și coordonarea operațiunilor bancare.

În ansamblu, Colegiul penal reține că aceste probe informatice relevă nu doar existența unor relații de comunicare între Viorel BÎRCA și alte persoane implicate în activitatea BC „Banca de Economii" SA și în entități conexe, ci și existența unei coordonări operaționale privind activitatea financiară a băncii, inclusiv în perioada efectuării transferurilor bancare investigate în cauză.

Raportat la aceste împrejurări, instanța de apel apreciază că procesul-verbal de examinare din 15.02.2021 are valoare probatorie semnificativă, întrucât confirmă existența unui cadru de comunicare și transmitere de informații relevante între persoanele implicate, inclusiv inculpatul Viorel BÎRCA și Ilan ȘOR, deci existența înțelegerii prealabile cu privire la delapidarea averii străine, și evidențiază implicarea acestuia în fluxul decizional și operațional al instituției bancare.

În coroborare cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză — inclusiv documentele bancare, expertizele judiciare și înscrisurile privind operațiunile financiare — aceste elemente conduc la concluzia existenței unei înțelegeri prealabile și a unei coordonări între persoanele implicate în gestionarea și direcționarea resurselor financiare ale BC „Banca de Economii" SA.

32. În continuarea analizei materialului probator administrat, instanța de apel reține că ***procesul-verbal de examinare a obiectelor din 15.02.2021***, coroborat cu *datele extrase din telefonul mobil Apple iPhone Xs Max*, reprezintă un mijloc de probă cu relevanță directă pentru stabilirea împrejurărilor cauzei, întrucât reflectă activitatea de comunicare electronică a inculpatului Viorel BÎRCA în perioada relevantă desfășurării faptelor imputate.

Astfel, *din examinarea datelor informatice extrase prin intermediul softului Xamin*, se constată existența unui volum semnificativ de comunicații electronice, respectiv 3.173 mesaje SMS/MMS, 28.804 mesaje Viber și 4.021 mesaje WhatsApp, ceea ce indică utilizarea intensă și constantă a canalelor de comunicare digitală în perioada investigată. Această împrejurare prezintă relevanță probatorie în contextul stabilirii relațiilor de comunicare dintre persoanele implicate în activitatea investigată și a modului de coordonare a acțiunilor acestora.

Din analiza conținutului mesajelor SMS/MMS se reține existența unor comunicări între Viorel BÎRCA și utilizatorul numărului +*****, identificat ca aparținând lui ȚURCANU Sergiu. Din corespondența respectivă rezultă că interlocutorii aveau cunoștință, ***la data de 27.11.2014,*** despre iminenta instituire a administrării speciale în cadrul SA „Banca de Economii" SA și discutau măsuri de evitare a consecințelor aferente, fapt ce denotă existența unei informări prealabile și a unei coordonări privind situația instituțională a băncii.

Această împrejurare este relevantă sub aspect probator, întrucât demonstrează că persoanele implicate aveau acces la informații interne privind evoluția evenimentelor din cadrul instituției bancare, anterior materializării oficiale a acestora, ceea ce susține ipoteza existenței unei rețele de comunicare și informare între participanții la mecanismul investigat.

De asemenea, în cadrul aceleiași examinări au fost identificate comunicări între Viorel BÎRCA și utilizatorul numărului +*****, neidentificat, din care rezultă menținerea contactelor cu persoane asociate mediului de influență al lui Ilan ȘOR și după încetarea formală a funcțiilor deținute în cadrul SA „Banca de Economii" SA. Această continuitate a comunicării este relevantă pentru stabilirea caracterului stabil al relațiilor dintre persoanele implicate.

Totodată, din analiza mesajelor se constată existența corespondenței cu Denis ULANOV, utilizator al numărului +*****, din care rezultă utilizarea unor canale de comunicare directe și preferențiale, inclusiv posibilitatea existenței unei linii de comunicare

dedicate între inculpat și persoane din anturajul decizional al grupului investigat. Această împrejurare susține concluzia privind existența unor relații de colaborare și coordonare între persoanele respective.

În continuare, din corespondența purtată cu utilizatorul „Maia" (nr. +*****) și din datele aferente aplicației Viber, se constată existența unor comunicări relevante sub aspect financiar și operațional, care confirmă implicarea inculpatului în fluxuri informaționale privind activitatea unor entități economice relevante în cauză.

În cadrul aplicației Viber au fost identificate, de asemenea, 531 de apeluri și mesaje cu interlocutorul CRIVCEANSCHI Ivan (nr. *****), din care rezultă existența unei comunicări constante și susținute. Din coroborarea acestor date cu restul probatoriului rezultă indicii privind existența unor relații de coordonare între persoanele implicate în mecanismul financiar investigat și inculpatul Viorel BÎRCA, inclusiv după încetarea formală a funcțiilor acestuia în cadrul băncii.

Totodată, din analiza mesajelor cu utilizatorul „Ilona" (nr. *****) se constată existența unor atașamente electronice ce conțin informații privind solduri de conturi ale unor companii precum ***** aspect care indică accesul la date financiare sensibile și circulația acestora în afara canalelor instituționale bancare. Aceste elemente sunt relevante pentru stabilirea modului de utilizare a informațiilor financiare în cadrul rețelei investigate.

În același timp, din corespondența purtată în aplicația Viber cu utilizatorul „Maia Holding" (nr. *****) rezultă mesaje care, prin conținutul lor coroborat cu celelalte probe administrate, *indică implicarea inculpatului în activități desfășurate în interesul grupului coordonat de Ilan ȘOR*, respectiv existența unei relații de subordonare sau cooperare funcțională în cadrul unui mecanism organizat.

În ansamblu, Colegiul penal reține că ansamblul datelor informatice extrase din dispozitivul mobil al inculpatului evidențiază existența unor comunicări constante cu persoane relevante pentru cauza penală, inclusiv persoane din conducerea sau anturajul structurilor financiare investigate, precum și acces la informații privind operațiuni bancare și situația internă a SA „Banca de Economii" SA.

Aceste împrejurări, coroborate cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, conturează un tablou probator coerent privind ***existența unor relații de coordonare*** și ***comunicare între inculpat și persoanele implicate în mecanismul financiar investigat***, fiind apte să susțină concluzia privind implicarea acestuia în activitățile imputate prin actul de învinuire, în cadrul unui mecanism organizat de acțiune.

În continuarea analizei materialului probator administrat, Colegiul reține că *procesul-verbal de examinare a obiectelor, prin care a fost supus verificării conținutul sistemului informatic Nokia 130 Dual SIM (RM-103),* constituie un mijloc de probă relevant sub aspectul stabilirii rețelei de comunicare și a apartenenței inculpatului la un cerc determinat de persoane implicate în activitățile investigate.

Astfel, din examinarea agendei de contacte stocate în dispozitivul analizat, se constată că o parte semnificativă a numerelor de telefon aparțin unor persoane asociate cu structurile „Șor", respectiv persoane identificate în cadrul SA „Banca de Economii", Banca Socială și Unibank, instituții implicate în circuitul financiar examinat în prezenta cauză. De asemenea, în dreptul mai multor contacte este inserată abrevierea „Hold", interpretată în contextul

probator ca referință la structura „ȘorHolding”, ceea ce indică apartenența sau conexiunea acestor persoane la același mediu organizațional.

Această împrejurare prezintă relevanță probatorie întrucât demonstrează existența unui nucleu relațional stabil, format din persoane active în cadrul acelorași entități financiare și economice, ceea ce susține ipoteza existenței unei rețele de comunicare și coordonare între participanții la mecanismul investigat.

Totodată, din analiza mesajelor și a datelor de comunicare asociate numărului de telefon +*****, aparținând Ecaterinei ȚIUFANOVA, rezultă existența unor comunicări din perioada 05.01.2017–11.06.2017, din care reiese participarea lui Viorel BÎRCA la ședințe comune organizate în cadrul structurii coordonate de Ilan ȘOR. Această împrejurare confirmă continuitatea relațiilor de colaborare și după perioada evenimentelor principale investigate, ceea ce este relevant pentru stabilirea caracterului persistent al raporturilor dintre persoanele implicate.

În același timp, natura contactelor identificate în dispozitiv, precum și structura rețelei de comunicare relevate din conținutul acestuia, indică utilizarea telefonului respectiv ca mijloc de comunicare închis, destinat unui cerc determinat de persoane aflate în legătură cu activitatea grupului investigat. Această concluzie este susținută de corelarea contactelor identificate cu persoanele implicate în activitatea instituțiilor bancare examinate în cauză.

În ansamblu, Colegiul reține că datele extrase din dispozitivul Nokia 130 Dual SIM confirmă existența unor relații de comunicare între inculpat și persoane asociate grupului condus de Ilan ȘOR, precum și participarea la activități comune desfășurate în cadrul acestui mediu organizațional. Aceste elemente, coroborate cu celelalte mijloace de probă administrate, contribuie la conturarea unui tablou probator unitar privind existența unor relații constante de coordonare și colaborare între persoanele implicate în mecanismul financiar investigat, inclusiv inculpatul Viorel BÎRCA .

În continuarea analizei probatoriului administrat, Colegiul reține că împrejurările referitoare la modalitatea de remunerare a unor persoane implicate în activitatea SA „Banca de Economii” SA, inclusiv după instituirea administrării speciale, rezultă și din ***declarațiile martorului RĂILEANU Vlad***, care se coroborează cu ansamblul probelor scrise și informatice administrate în cauză.

Astfel, din declarațiile acestuia rezultă că, după inițierea administrării speciale de către Banca Națională a Moldovei la începutul anului 2015, i-a fost propusă, prin intermediul Irinei BARGUEVA, o posibilă angajare într-o structură organizată în incinta IPTH, în zona Ștefan cel Mare – Ismail, structură în care urmau să fie reunite persoane care anterior activaseră în cadrul celor trei bănci aflate în proces de reorganizare sau investigare, respectiv SA „Banca de Economii”, Banca Socială și Unibank.

Martorul a mai declarat că activitatea vizată era una de natură financiar-contabilă, incluzând operațiuni de transferuri, și că exista o percepție organizatorică privind constituirea unei noi structuri bancare sau financiare, în care urmau să fie regrupate persoane cu experiență în instituțiile respective. În acest context, martorul a indicat prezența unor persoane precum Irina BARGUEVA, Viorel BÎRCA și Olga BOTNARU, precum și alte persoane provenite din Banca Socială și Unibank, ceea ce confirmă existența unui nucleu profesional comun.

Deosebit de relevant sub aspect probator este aspectul declarat de martor, potrivit căruia ***i-a fost transmis un plic prin intermediul inculpatului Viorel BÎRCA, conținând o sumă de bani identică cu salariul său anterior din cadrul SA „Banca de Economii", respectiv 12.500 lei, ceea ce indică existența unei modalități de remunerare extrabugetară, paralelă cu raporturile oficiale de muncă.*** Această împrejurare este relevantă pentru stabilirea provenienței reale a sumelor achitate și a circuitului informal de remunerare utilizat în perioada de referință.

Totodată, martorul a confirmat că a participat ocazional la activități desfășurate în cadrul structurii respective, fără a avea un raport de muncă formal stabil și continuu, ceea ce susține concluzia existenței unor raporturi de activitate neformalizate juridic, dar funcționale din punct de vedere operațional.

Un element de maximă relevanță probatorie îl constituie declarația martorului potrivit căreia ***inculpatul Viorel BÎRCA avea atribuții de autorizare a plăților prin sistemul SWIFT***, ceea ce îl plasa într-o poziție funcțională directă în cadrul mecanismului de efectuare a transferurilor bancare internaționale. Această împrejurare se coroborează cu probele tehnice și documentare administrate în cauză, inclusiv cele privind operațiunile SWIFT și examinarea sistemelor informatice bancare.

În ansamblu, declarațiile martorului RĂILEANU Vlad confirmă existența unui mecanism de remunerare și coordonare a activităților desfășurate în afara cadrului formal al raporturilor de muncă bancare, implicarea inculpatului Viorel BÎRCA în transmiterea unor sume de bani cu caracter ***salarial neoficial***, precum și ***participarea acestuia*** la activități operaționale relevante pentru circuitul financiar investigat.

Coroborate cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, aceste declarații contribuie la consolidarea concluziei privind existența unei structuri organizate de acțiune și implicarea inculpatului în activitățile imputate prin actul de învinuire.

În continuarea analizei probatoriului administrat, instanța de apel reține și ***procesul-verbal de examinare a obiectului din 28.10.2020***, întocmit în cadrul cauzei penale nr. *****, precum și ***suportul electronic care conține corespondența extrasă din contul de poștă electronică aparținând lui Viorel MELNIC***, întrucât aceste mijloace de probă prezintă relevanță deosebită pentru stabilirea modului de organizare, planificare și implementare a operațiunilor care au stat la baza modificării structurii acționariatului SA „Banca de Economii", acordării împrumuturilor subordonate și realizării ulterioare a operațiunilor financiare investigate în prezenta cauză.

Din examinarea corespondenței electronice rezultă existența unei comunicări constante și coordonate între persoane aflate în anturajul și structurile controlate de Ilan ȘOR, inclusiv reprezentanți ai „ShorHolding", Viorel MELNIC, Denis ULANOV, Sergiu ȚURCANU, Svetlana BESARAB și alte persoane implicate în procesul de recapitalizare și preluare a controlului asupra SA „Banca de Economii". Mesajele identificate demonstrează că acțiunile privind *emisia suplimentară de acțiuni din anul 2013*, diminu*area participației statului în capitalul social al băncii, atragerea împrumuturilor subordonate* și *cesionarea creditelor neperformante* nu au reprezentat măsuri spontane sau decizii independente ale organelor statutare ale băncii, ci ***au fost rezultatul unui proces de planificare prealabilă și coordonare între persoanele implicate***.

În acest sens, Colegiul constată că ***încă din luna iulie 2013***, *prin intermediul adreselor electronice asociate „ShorHolding”, circulau proiecte de acorduri, hotărâri corporative, grafice de implementare și foi de parcurs* („road map”), prin care *erau stabilite în mod detaliat etapele necesare realizării emisiei suplimentare de acțiuni și condițiile aferente acordării împrumuturilor subordonate către SA „Banca de Economii*”. Existența unor asemenea documente strategice, elaborate anterior adoptării deciziilor oficiale, demonstrează caracterul organizat și premeditat al operațiunilor desfășurate.

Deosebit de relevantă ***este identificarea*** în cadrul corespondenței ***a unor documente care conțin expres obligațiile asumate de investitorii afiliați grupului Șor privind acordarea împrumuturilor subordonate în valoare de 600 milioane lei și preluarea creditelor neperformante în cuantum de cel puțin 300 milioane lei.*** Aceste documente corespund în mod direct condițiilor ulterior impuse prin hotărârile Băncii Naționale a Moldovei și demonstrează că mecanismul recapitalizării băncii era cunoscut și pregătit din timp de persoanele implicate.

Totodată, analiza datelor fișierelor anexate relevă participarea efectivă a unor persoane concrete la elaborarea și modificarea documentelor, fiind identificați autori și editori precum Alexandru GRUMEZA, Sergiu ȚURCANU, Denis ULANOV și alte persoane afiliate grupului Șor. Această împrejurare demonstrează existența unei activități comune și coordonate în vederea realizării obiectivelor urmărite și infirmă orice susținere potrivit căreia documentele respective ar fi reprezentat simple proiecte fără finalitate practică.

Mai mult, Colegiul observă că ***aceeași infrastructură de comunicare*** *utilizată pentru organizarea recapitalizării și modificării structurii acționariatului BEM* ***este regăsită ulterior*** și *în materialele care vizează împrumuturile subordonate, operațiunile efectuate prin conturile NOSTRO, transferurile externe și justificarea documentară a fluxurilor financiare investigate în prezenta cauză*. Această continuitate a persoanelor implicate, a canalelor de comunicare și a documentelor utilizate constituie un indiciu puternic al existenței unui centru unic de coordonare a operațiunilor respective.

Coroborând aceste împrejurări cu probele analizate anterior privind relațiile permanente dintre Viorel BÎRCA, Ilan ȘOR, Denis ULANOV, Irina BARGUEVA și ceilalți participanți la mecanismul infracțional, cu documentele referitoare la împrumuturile subordonate, cu ordinele SWIFT din 10.09.2014, cu corespondența electronică identificată în dispozitivele utilizate de inculpat și cu declarațiile martorilor audiați în cauză, Colegiul penal ajunge la concluzia că activitățile desfășurate în legătură cu recapitalizarea BEM și acordarea împrumuturilor subordonate au reprezentat componente ale unui mecanism unic, conceput și implementat de persoanele afiliate grupului condus de Ilan ȘOR.

În acest context, probele analizate ***nu demonstrează doar*** *existența unor raporturi profesionale între participanți,* ***ci relevă o activitate coordonată****, desfășurată pe baza unei* ***înțelegeri prealabile****, în cadrul căreia* ***fiecare participant avea un rol determinat*** *în realizarea scopului urmărit.* ***Rolul lui Viorel BÎRCA*** în acest mecanism *rezultă din ansamblul probelor administrate, acesta exercitând funcții de conducere în cadrul SA „Banca de Economii”, participând la implementarea deciziilor privind împrumuturile subordonate și transferurile externe, menținând legături directe și constante cu persoanele*

aflate în centrul procesului decizional şi contribuind la executarea operaţiunilor care au făcut posibilă delapidarea fondurilor băncii.

Prin urmare, Colegiul apreciază că procesul-verbal de examinare a obiectului din 28.10.2020 constituie o probă deosebit de importantă, care confirmă existența unei activități organizate și premeditate de preluare a controlului asupra SA „Banca de Economii", de implementare a mecanismului împrumuturilor subordonate și de coordonare a operațiunilor financiare ulterioare, circumstanțe care, coroborate cu întregul material probator, confirmă participarea inculpatului Viorel BÎRCA la activitatea grupului criminal organizat și implicarea sa conștientă în realizarea acțiunilor imputate prin actul de învinuire.

În continuare, Colegiul reține ***procesul-verbal de examinare a obiectului din 27.01.2021,*** efectuat în cadrul cauzei penale nr. *****, prin care au fost examinate documente ridicate în cauza penală nr. *****, conexată ulterior cu alte cauze prin ordonanțele emise în cadrul urmăririi penale.

În cadrul acestei acțiuni procesuale au fost supuse verificării ordonanțe de pornire a urmăririi penale, acte de conexare a cauzelor, solicitări oficiale, răspunsuri instituționale, precum și documente interne ale SA „Banca de Economii" privind transmiterea și arhivarea dosarelor de credit din perioada 24–26.11.2014.

Din analiza materialului probator rezultă existența unor dosare de credit de valoare semnificativă, inclusiv contractele de credit nr. 06-06/1/74 și nr. 06-06/1/73 din 24.11.2014, fiecare în sumă de 50.000.000 USD, acordate societăților SRL „*****Group" și SRL „*****". Aceste contracte au fost semnate și ulterior transmise spre arhivare în baza ordinului nr. 25 din 26.11.2014 ***emis de președintele interimar al băncii, Viorel BÎRCA*** , fiind confirmată predarea dosarelor către arhivă.

Totuși, *se reține o neconcordanță esențială de ordin procedural și probator*, constând în lipsa semnăturii persoanei de primire indicate în actele de arhivare, respectiv Ina LUPĂȘCIUC, șef arhivă, aspect ce ridică semne de întrebare asupra integrității circuitului documentelor și asupra trasabilității acestora.

Din actele analizate rezultă implicarea companiei de pază „***** în transportarea documentelor către arhivă, precum și existența unei note informative semnate de mai mulți factori de decizie din cadrul băncii (inclusiv direcții de credite, juridic, contabilitate, trezorerie și securitate economică), prin care se confirmă transmiterea dosarelor de credit menționate.

Ulterior, se constată producerea unui incident constând în sustragerea și incendierea mijlocului de transport aparținând companiei de securitate, în care se aflau dosarele de credit și alte documente bancare relevante pentru activitatea SA „Banca de Economii" din perioada 2013–2014. În urma acestui eveniment, documentele respective au fost distruse prin incendiere, fiind inițiate cauze penale distincte pentru investigarea circumstanțelor producerii acestuia.

Raportat la ansamblul probator administrat, se reține concluzia organului de urmărire penală potrivit căreia aceste împrejurări indică existența unui mecanism de eliminare a documentației relevante privind acordarea și gestionarea creditelor subordonate, în scopul împiedicării identificării și probării unor eventuale activități ilicite desfășurate în cadrul SA „Banca de Economii". În acest sens, se conturează ipoteza unei acțiuni coordonate, realizate

prin intermediul unor persoane terțe, sub aparența unui incident de sustragere și incendiere a mijlocului de transport.

În continuare, ***potrivit procesului-verbal de examinare a obiectului din 27.01.2021***, a fost analizat contractul de deschidere a conturilor corespondente ale SA „Banca de Economii" în cadrul OAO „Газпромбанк", încheiat la 01.08.2013, la Moscova.

Contractul, redactat bilingv, stabilește deschiderea unui cont corespondent în dolari SUA cu nr. *****, semnat din partea OAO „Газпромбанк" în baza procurii nr. Д-01/690 din 28.05.2012 și din partea SA „Banca de Economii" de către președintele Ivan CRIVCEANSCHI.

Se constată că ***principalul canal de comunicare și executare*** a dispozițiilor de plată ***îl constituie sistemul SWIFT***, fiind stabilite codurile BIC ale părților (GAZPRUMM și BECOMD2X), cu posibilitatea transmiterii dispozițiilor atât electronic, cât și pe suport de hârtie prin curier.

Totodată, contractul prevede clauze exprese de exonerare de răspundere a băncii corespondente în situații precum: indicarea incorectă a rechizitelor bancare, depășirea soldului disponibil, existența restricțiilor aplicabile sau neconformitatea documentelor cu standardele SWIFT.

Din interpretarea acestor clauze rezultă că banca corespondentă își limitează în mod semnificativ răspunderea operațională, transferând riscul de conformitate asupra băncii respondente, ceea ce generează un cadru contractual flexibil, dar cu un control redus asupra conformității efective a tranzacțiilor.

În consecință, se reține că acest mecanism contractual a creat premisele tehnico-juridice pentru derularea operațiunilor financiare prin contul corespondent al SA „Banca de Economii" în GazPromBank, inclusiv prin utilizarea documentelor pe suport de hârtie, fără un mecanism robust de verificare suplimentară din partea băncii corespondente.

Raportat la întregul material probator examinat, inclusiv procesul-verbal de examinare a obiectului din 27.01.2021 și documentele conexe, instanța de apel reține că probele analizate conturează un ansamblu probator coerent privind existența unor fluxuri financiare și operațiuni bancare de valoare ridicată, circuitul formal și informal al documentelor bancare relevante, vulnerabilități în procesul de arhivare și conservare a documentației de credit, distrugerea ulterioară a unor documente esențiale printr-un incident investigat separate precum și existența unui cadru contractual care permitea operarea tranzacțiilor prin mecanisme flexibile (SWIFT și suport hârtie), cu limitarea răspunderii băncii corespondente.

În ansamblu, aceste elemente probatorii nu pot fi analizate izolat, ci necesită coroborare cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, inclusiv documente bancare interne, corespondență instituțională, acte de arhivare și eventuale expertize financiare, în vederea stabilirii rolului fiecărei persoane implicate și a naturii juridice a faptelor investigate.

Respectiv în baza ansamblului probelor administrate în cauză — inclusiv procese-verbale de examinare a corespondenței electronice, extrageri din sisteme informatice și dispozitive mobile, rapoarte de expertiză criminalistică și financiar-contabilă, acte bancare interne și externe, contracte de credit și conturi corespondente, precum și rapoarte de control și audit ale Băncii Naționale a Moldovei — Colegiul penal alăturat instanței de judecată

reține existența unui material probator complex, eterogen, dar convergent, care necesită o analiză în ansamblu, prin prisma regulilor de coroborare a probelor.

Potrivit principiilor procesului penal, nicio probă nu are valoare prestabilită, însă acestea se apreciază în ansamblu, în raport cu concordanța internă, coerența logică și compatibilitatea cu celelalte mijloace de probă administrate.

În speță, probele nu se prezintă izolat, ci formează un sistem probator interdependent, în care datele tehnice (*SWIFT, e-mailuri, extrageri IT*), documentele bancare (*contracte, ordine, note informative*) și constatările de audit se susțin reciproc.

Din coroborarea materialului probator rezultă conturarea unui mecanism complex de administrare a operațiunilor financiare în cadrul SA „Banca de Economii", în special în perioada 2013–2014, caracterizat prin: *adoptarea succesivă a unor decizii corporative* privind structura capitalului și condițiile de finanțare internă, *utilizarea conturilor corespondente* externe (NOSTRO), inclusiv în cadrul GazPromBank, ca instrumente de transfer internațional al fondurilor, *derularea unor tranzacții de valori semnificative*, inclusiv de ordinul sutelor de milioane USD, prin mesaje SWIFT și *mecanisme bancare corespondente* precum și *existența unor fluxuri financiare* care, potrivit rapoartelor de control, nu se regăsesc integral sau coerent în evidențele contabile interne ale instituției.

Aceste elemente, privite în ansamblu, indică un circuit financiar integrat, în care deciziile interne au fost corelate cu operațiuni bancare externe, într-o succesiune logică și funcțională.

Rapoartele de audit și control relevă existența unor neconcordanțe între evidența contabilă internă și operațiunile efectiv derulate prin sistemele de plăți internaționale. Aceste neconcordanțe nu au caracter punctual, ci sistemic, ceea ce permite concluzia existenței unor deficiențe de reflectare contabilă a unor operațiuni financiare de amploare.

Din perspectivă juridico-probatorie, asemenea discrepanțe nu pot fi interpretate în mod izolat, ci constituie indicii relevante privind lipsa trasabilității complete a fluxurilor financiare și afectarea principiului evidenței reale și fidele a operațiunilor bancare.

Analiza contractelor bancare (depozite, credite subordonate, conturi corespondente) evidențiază clauze contractuale cu un grad ridicat de flexibilitate operațională, inclusiv posibilitatea efectuării transferurilor prin multiple canale (SWIFT, curier, suport hârtie), limitarea răspunderii băncii corespondente, transferul riscului de conformitate asupra băncii respondente, absența unor mecanisme stricte de verificare exacte a conformității ordinelor de plată. Acest cadru contractual a permis, din punct de vedere tehnico-juridic, o circulație facilă a fondurilor, inclusiv înafara circuitului bancar intern, ceea ce este relevant pentru analiza mecanismului financiar examinat.

Din ansamblul actelor procesuale rezultă existența unor operațiuni de transmitere, arhivare și ulterior dispariție/distrugere a unor documente bancare esențiale, inclusiv dosare de credit de valoare semnificativă. Aceste împrejurări, coroborate cu incidentele privind transportul și incendierea documentelor, relevă afectarea lanțului de custodie al probelor documentare și imposibilitatea reconstituirii complete a traseului unor operațiuni financiare.

Din punct de vedere juridic, astfel de situații nu pot fi tratate ca evenimente izolate, ci reprezintă elemente relevante pentru aprecierea intenției de a limita sau afecta trasabilitatea documentară.

În continuare, probele electronice (e-mailuri, mesaje, fișiere SWIFT, corespondență internă și externă) evidențiază existența unei rețele comunicaționale între persoane cu funcții decizionale și operaționale, iar aceste comunicări nu au caracter aleatoriu, ci se înscriu într-un flux constant de informare și coordonare privind operațiunile financiare analizate, ceea ce permite reținerea existenței unei coordonări funcționale între participanții la procesul decizional.

În ansamblu, probele administrate se completează reciproc și configurează un tablou probator coerent, din care rezultă existența unui mecanism organizat de administrare și executare a operațiunilor financiare în cadrul SA „Banca de Economii", caracterizat prin utilizarea deciziilor oficiale ale organelor de conducere bancară pentru implementarea unor operațiuni financiare de mare valoare, derularea unor tranzacții internaționale prin conturi corespondente cu elemente de neconcordanță între evidența contabilă și fluxurile efective, implicarea mai multor persoane în etape distincte ale procesului decizional și operațional, existența unor disfuncționalități în arhivarea și păstrarea documentelor justificative precum și afectarea trasabilității documentare a unor operațiuni financiare esențiale.

33. În context, analizând declarațiile inculpatului BÎRCA Viorel sub aspect factologic în coraport cu cumulul materialelor cauzei penale cercetate, instanța de apel stabilește că acesta a depus declarații, având tendința să prezinte o stare de fapt nereală și neplauzibilă, menită să diminueze propria răspundere penală, aceste susțineri fiind în mod constant contrazise de ansamblul probator administrat în cauză.

Or, cu întâietate, Colegiul atestă că inculpatul nu a avut o poziție certă și univocă cu ***privire la semnarea celor 7 ordine SWIFT, emise la data de 10.09.2014,*** care au constituit elemente centrale în mecanismul financiar examinat, având ca efect producerea unui prejudiciu în proporții deosebit de mari, de circa 100 000 000 dolari SUA.

Astfel, pe parcursul declarațiilor sale, inculpatul a oscilat între afirmații de tipul „***nu ține minte să fi semnat astfel de documente***", „***nu își amintește semnarea ordinelor SWIFT***", precum și afirmația că „***a presupus că acestea ar fi putut fi infiltrate***", ***până la negarea*** expresă a semnării oricăror documente de acest tip, fără a oferi o versiune constantă, coerentă și verificabilă asupra împrejurărilor esențiale ale cauzei.

Această inconsecvență a poziției procesuale denotă, în aprecierea instanței, lipsa unei versiuni factologice stabile și credibile, inculpatul adaptându-și explicațiile în funcție de conținutul materialelor din dosar, la care a luat cunoștință pe parcursul procesului penal.

La fel, Colegiul penal nu poate trece cu vederea faptul că inculpatul și-a fundamentat presupunerile privind pretinsa „***infiltrare***" a ordinelor SWIFT de către președintele consiliului Ilan ȘOR nu pe circumstanțe obiective, constatate direct și nemijlocit, ci pe informații apărute în spațiul public și în mass-media în perioada 2014–2020.

Or, o asemenea metodă de construcție a versiunii apărării, bazată pe percepții ulterioare și informații extra-procesuale, este de natură să afecteze credibilitatea declarațiilor, întrucât nu reflectă percepția directă a faptelor la momentul comiterii lor, ci o interpretare ulterioară a acestora în funcție de evoluția mediatică și procesuală a altor cauze.

Totodată, inculpatul își schimbă substanțial poziția cu privire la implicarea lui Ilan ȘOR în mecanismul infracțional, inițial afirmând că acesta ar fi putut „***infiltra ordinele SWIFT pentru semnare***", iar ulterior susținând că, în *opinia sa,* ***Ilan ȘOR nu ar fi cunoscut***

existența unor eventuale falsificări*, argumentând că nu ar fi avut logică inițierea unor operațiuni financiare complexe în acest context*.

Această contradicție internă relevă o lipsă de coerență a versiunii apărării și confirmă caracterul evolutiv, adaptativ al declarațiilor inculpatului, raportat la necesitatea exonerării sale de răspundere penală.

Mai mult, Colegiul reține că inculpatul își modifică poziția și în funcție de accesul la materialele cauzei penale, afirmând că inițial a avut *„**o presupunere**”,* iar ulterior, după familiarizarea cu dosarul*, „**și-a schimbat opinia**”,* ceea ce denotă în mod evident că versiunea sa nu a fost una independentă și obiectivă, ci una construită ulterior, în raport cu conținutul probatoriului administrat de organul de urmărire penală.

În aceste condiții, instanța de apel apreciază că declarațiile inculpatului nu pot fi reținute ca fiind veridice în sensul unei stări de fapt reale, acestea având caracter preponderent defensiv, contradictoriu și adaptativ, fără a putea răsturna concluziile rezultate din ansamblul probelor administrate, apreciate în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

Astfel, afirmația inculpatului în sensul că ***nu ar fi semnat și nu ar fi cunoscut existența celor 7 ordine SWIFT*** este contrazisă de procesele-verbale de examinare a corespondenței electronice, de extragerile din sistemele informatice bancare, precum și de rapoartele de expertiză criminalistică, care confirmă existența unor corespondențe tehnice și operaționale privind inițierea și derularea transferurilor prin conturile corespondente, inclusiv prin sistemul SWIFT al băncii corespondente GazPromBank.

Or, din materialele furnizate de GazPromBank și din documentele SWIFT administrate în cauză rezultă că operațiunile financiare din data de 10.09.2014 au fost efectuate prin canale bancare oficiale, în baza unor instrucțiuni de plată care au generat fluxuri financiare succesive în valoare totală de circa 100 000 000 USD, ceea ce exclude ipoteza unor documente „*inexistente în sistem*” sau „*neperfectate în cadrul băncii*”, astfel cum susține inculpatul.

De asemenea, susținerea acestuia potrivit căreia *documentele SWIFT ar fi fost **„evident false***” este contrazisă de concluziile rapoartelor de expertiză judiciară, care nu confirmă ipoteza falsificării în modalitatea descrisă de inculpat, ci dimpotrivă evidențiază caracterul tehnic și operațional al documentelor, corespunzător circuitului bancar internațional, fără a exclude implicarea persoanelor cu atribuții de decizie și executare în cadrul instituției bancare.

În mod similar, afirmațiile inculpatului referitoare la *lipsa oricărei cunoașteri a situației reale a contului corespondent și a fondurilor gestionate* sunt contrazise de rapoartele de control și audit ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM), care au evidențiat existența unor neconcordanțe între evidența contabilă internă și fluxurile efective de mijloace bănești, precum și deficiențe de raportare și monitorizare a operațiunilor financiare derulate prin conturile externe ale băncii.

Totodată, din actele de control ale BNM rezultă că instituția bancară a fost supusă unui regim de supraveghere sporită în perioada relevantă, inclusiv prin monitorizarea operațiunilor de valoare mare, ceea ce contrazice susținerea inculpatului privind lipsa totală a vizibilității asupra tranzacțiilor sau imposibilitatea cunoașterii acestora.

Mai mult, din rapoartele de audit financiar și din concluziile expertizelor contabile rezultă existența unor circuite financiare complexe, prin intermediul conturilor corespondente și al unor entități nerezidente, care au permis transferul succesiv al mijloacelor bănești, fără o corespondență deplină în evidențele contabile interne, aspect care confirmă natura neobișnuită și coordonată a operațiunilor, contrar susținerii inculpatului privind caracterul „*normal și transparent*" al acestora.

În același timp, probele electronice administrate în cauză (*corespondență e-mail, mesaje interne și externe, inclusiv comunicări SWIFT și extrageri din dispozitive mobile*) evidențiază existența unor fluxuri constante de comunicare între persoanele implicate în procesul decizional și operațional al băncii, inclusiv cu privire la aprobarea, executarea și confirmarea operațiunilor financiare contestate, ceea ce contrazice afirmația inculpatului privind lipsa oricărei implicări în circuitul decizional relevant.

Prin urmare, contrar susținerilor inculpatului, probatoriul administrat în cauză confirmă existența unui mecanism financiar complex, caracterizat prin decizii succesive ale organelor de conducere bancară, execuție operațională prin sistemele bancare internaționale (inclusiv SWIFT), precum și evidențierea unor discrepanțe între evidența contabilă și fluxurile reale de mijloace bănești, aspecte care coroborate exclud veridicitatea versiunii prezentate de acesta.

În al doilea rând, Colegiul penal apreciază critic argumentele inculpatului BÎRCA Viorel potrivit cărora acesta *nu ar fi participat la procesul decizional privind emisiunea suplimentară de acțiuni la S.A. „Banca de Economii"*, precum și susținerile în sensul că *responsabilitatea ar reveni exclusiv Consiliului băncii și Adunării Generale a Acționarilor*.

Or, o asemenea apărare nu poate fi reținută, întrucât este contrazisă de poziția funcțională ocupată de inculpat în cadrul instituției bancare în perioada relevantă, ***acesta deținând funcția de vicepreședinte al băncii, cu atribuții de coordonare și monitorizare a unor subdiviziuni esențiale ale activității bancare,*** inclusiv *trezoreria*, *contabilitatea*, *monitorizarea operațiunilor* și *activitatea filialelor*, precum și *responsabilități privind executarea sarcinilor Consiliului și ale conducerii executive*.

În acest context, invocarea de către inculpat a faptului că nu ar fi fost implicat în deciziile privind emisiunea de acțiuni, pe motiv că acestea au fost formal aprobate de organele statutare ale băncii, nu este de natură să înlăture implicarea sa în mecanismul decizional și operațional, în condițiile în care ***activitatea sa profesională presupunea tocmai implementarea, coordonarea și monitorizarea executării acestor decizii la nivel executiv***.

De asemenea, susținerea inculpatului potrivit căreia nu ar avea nicio atribuție în raport cu „***planul de măsuri" atribuit lui Viorel MELNIC, motivat prin faptul că nu figurează expres în document***, nu poate fi primită, întrucât răspunderea în cadrul unui mecanism instituțional nu este condiționată exclusiv de nominalizarea formală într-un act, ci *derivă din rolul funcțional și din atribuțiile reale exercitate în cadrul structurii organizaționale*.

În același sens, argumentele inculpatului referitoare la *lipsa implicării în operațiunile privind depozitul de 50 000 000 USD din 02.08.2013 și creditele subordonate din 10.09.2013, prin invocarea semnării contractelor de către alte persoane sau aprobării formale de către comitete și acționari,* nu exclud implicarea sa în mecanismul financiar

analizat, în condițiile în care ***acesta exercita atribuții de monitorizare și coordonare a unor subdiviziuni direct implicate*** în procesarea și implementarea acestor operațiuni.

Totodată, afirmația inculpatului potrivit căreia *nu ar fi înțeles scopul vizitei delegației în Federația Rusă la sfârșitul anului 2013*, invocând caracterul general al discuțiilor purtate, nu poate fi reținută ca verosimilă, ***având în vedere poziția sa de vicepreședinte al băncii*** și participarea sa în cadrul unei delegații de conducere, împreună cu alți factori de decizie, într-un context instituțional de cooperare bancară internațională. Or, în mod evident, participarea la astfel de întrevederi la nivel înalt, însoțită de reprezentanți ai conducerii executive a băncii, *exclude ipoteza unei lipse de cunoaștere a scopului instituțional al deplasării*, versiunea inculpatului fiind în contradicție cu rolul său profesional și cu nivelul de responsabilitate aferent funcției deținute.

Mai mult, chiar din propriile declarații ale inculpatului rezultă că acesta ***avea atribuții de coordonare și monitorizare a unor subdiviziuni esențiale ale băncii,*** fiind implicat în ***urmărirea executării sarcinilor Consiliului și ale conducerii executive***, ceea ce contrazice susținerea sa privind o implicare limitată sau formală în activitatea decizională și operațională a instituției.

Prin urmare, Colegiul reține că argumentele inculpatului privind lipsa implicării sale în procesul decizional și caracterul exclusiv formal al atribuțiilor sale nu sunt susținute de realitatea funcțională rezultată din actele cauzei, acestea fiind infirmate de poziția sa ierarhică, de atribuțiile efective exercitate și de natura activităților bancare gestionate în perioada relevantă.

Ca rezultat, Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele inculpatului BÎRCA Viorel referitoare la pretinsa neclaritate a timpului comiterii faptei imputate, invocate în sensul că „…*nu înțelege care este timpul care i se incriminează, deoarece în învinuire se vorbește și de anul 2013, când nu ar fi avut nicio atribuție, precum și de anul 2014, când activa în calitate de președinte interimar*…”.

Or, aceste susțineri nu pot fi reținute, întrucât din conținutul actului de învinuire și din ansamblul probatoriului administrat rezultă că perioada infracțională este determinată în mod clar și corespunde intervalului în care inculpatul a deținut funcții de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii”, respectiv ***funcția de vicepreședinte și ulterior cea de președinte interimar,*** perioadă în care au fost derulate operațiunile financiare și deciziile bancare relevante pentru cauza penală.

Totodată, pretinsa lipsă de corelare între anul 2013 și anul 2014 este nefondată, întrucât acțiunile și mecanismul financiar examinat ***au caracter continuu și interdependent***, fiind ***derulate succesiv*** în baza unor decizii instituționale și operațiuni bancare conexe, ceea ce exclude interpretarea fragmentată propusă de inculpat.

În aceste condiții, susținerea acestuia privind imposibilitatea determinării perioadei imputate reprezintă o interpretare subiectivă a conținutului acuzației, lipsită de suport în actele cauzei, urmărind în realitate să disocieze artificial propriul rol din cadrul activităților bancare investigate, deși probatoriul administrat confirmă implicarea instituțională în intervalul temporal indicat în rechizitoriu.

În al treilea rând, Colegiul penal apreciază critic și respinge ca neîntemeiate declarațiile inculpatului BÎRCA Viorel în partea în care acesta susține că „…*nu a primit careva onorarii*

nici în numerar, nici în virament de la Ilan ȘOR și nici nu a activat la nicio companie care ar avea legătură cu Ilan ȘOR…”, precum și că *nu ar avea cunoștință despre implicarea altor colaboratori ai băncii în activități desfășurate în beneficiul unor entități afiliate acestuia*.

De asemenea, nu pot fi reținute nici afirmațiile inculpatului referitoare la *motivul prezenței sale în sediul IPTEH în perioada ianuarie–februarie 2015, în sensul că aceasta ar fi avut ca scop exclusiv pregătirea unor materiale destinate atragerii unui investitor din Federația Rusă în cadrul unui proiect de consolidare a celor trei bănci*, aceste susțineri fiind contrazise de ansamblul probator administrat în cauză.

Or, *declarațiile martorului acuzării RĂILEANU Vlad* confirmă existența unor activități desfășurate în cadrul imobilului IPTEH, ulterior instituirii administrării speciale de către Banca Națională a Moldovei, activități care vizau identificarea și mobilizarea unor persoane provenite din sistemul bancar (Banca de Economii, Banca Socială și Unibank), în vederea unei eventuale continuări a activităților în domeniul transferurilor și contabilității, în contextul unor proiecte de reorganizare și consolidare a structurilor bancare.

Totodată, același martor a declarat că *prin intermediul inculpatului BÎRCA Viorel a fost transmis un plic conținând o sumă de bani corespunzătoare remunerației lunare anterior încasate în cadrul Băncii de Economii*, aspect care contrazice în mod direct susținerea inculpatului privind inexistența oricăror raporturi de natură remuneratorie sau de colaborare în afara cadrului instituțional al băncii.

Aceste declarații sunt coroborate și cu conținutul procesului-verbal de examinare a obiectelor din 15.02.2021 (vol. XVI, f.d. 28–89), din care rezultă existența unor înscrisuri și date electronice relevante pentru stabilirea unor activități desfășurate în perioada post-administrare specială, în contextul menținerii unor legături funcționale între persoane anterior implicate în activitatea bancară.

Prin urmare, susținerile inculpatului privind lipsa oricăror raporturi cu Ilan ȘOR sau cu structuri ori entități asociate acestuia nu se confirmă prin probele administrate în cauză, fiind infirmate de declarațiile martorului și de mijloacele materiale de probă analizate, care evidențiază existența unor interacțiuni și activități ulterioare încadrării sale formale în funcția deținută în cadrul băncii.

În aceeași ordine de idei, Colegiul constată că legătura inculpatului BÎRCA Viorel cu mediul de influență atribuit lui Ilan ȘOR, calificat în cauză ca grup infracțional organizat, se confirmă suplimentar prin chiar declarațiile acestuia date în cadrul ședinței de judecată, care, coroborate cu ansamblul probatoriului administrat, evidențiază existența unor contacte constante și persistente în timp. Inculpatul a declarant că *el a continuat să dețină un telefon mobil separat cu care a comunicat cu Ilan ȘOR...”, ”...Cu referire la mesajele din telefonul lui de la **Maia**, comunică că **periodic,** putea fi o **dată în lună sau 2-3 ori în lună**, nu erau regulate, **Ilan ȘOR îl invita să discute referitor la consolidarea celor trei bănci**..., ... **de aceea sunt mesaje în care el vine cu propunerea unde o să vină să-l ia și o să-l ducă...”,** ”... **Ilona** de care se menționează în mesaje era o **rudă apropiată lui Ilan ȘOR și o persoană de încredere**. **Întâlniri cu ea a avut doar ocazionale**, fără că să aibă o întâlnire fizică, tet-a-tet...”, ”...Ce ține de conversațiile în perioada 2015-2016 cu CRIVCEANSCHII, comunică că **noțiunea „șef„ se adresa lui Ilan ȘOR**..”, ”...Reieșind din mesajele care au*

fost citite de acuzatorul de stat ***Ecaterina CHIFANOVA crede că este secretara lui Ilan ȘOR****...",*

Astfel, inculpatul ***a recunoscut existența unei modalități separate de comunicare***, prin *deținerea unui telefon mobil distinct*, *utilizat pentru interacțiuni cu Ilan ȘOR*, precum și faptul că *aceste comunicări au continuat și ulterior instituirii administrării speciale* la Banca de Economii. De asemenea, ***acesta a arătat că*** *discuțiile purtate cu Ilan ȘOR aveau loc periodic, inclusiv după înlăturarea sa din funcțiile de conducere, fiind invitate întâlniri și discuții privind așa-numitul proiect de „****consolidare a celor trei bănci****".*

Totodată, inculpatul a confirmat existența unor comunicări și interacțiuni cu persoane din anturajul lui Ilan ȘOR, indicând că noțiunea de „***șef***" utilizată în corespondențele electronice ***se referea la Ilan ȘOR***, precum și că *anumite persoane menționate în mesajele analizate în cauză ar fi avut rol de intermediere sau reprezentare în cadrul acestui cerc de relaționare*.

Mai mult, din propriile sale declarații rezultă că *aceste interacțiuni nu au fost izolate, ci s-au manifestat pe o perioadă extinsă, inclusiv în anii 2015–2016*, ulterior instituirii administrării speciale la Banca de Economii din data de 27 noiembrie 2014, aspect care exclude caracterul accidental al contactelor și confirmă persistența relațiilor de comunicare cu persoanele relevante din același mediu.

În aceste circumstanțe, susținerea inculpatului privind lipsa implicării sau a apartenenței la un mecanism organizat este contrazisă de propriile sale declarații, care evidențiază existența unor legături stabile, continue și funcțional menținute cu Ilan ȘOR și persoane din anturajul acestuia, inclusiv după încetarea atribuțiilor sale oficiale în cadrul instituției bancare.

Prin urmare, instanța de apel reține că aceste elemente, coroborate cu ansamblul probelor administrate, confirmă existența unor relații de durată și a unei continuități în comunicare, incompatibile cu o poziție de izolare invocată de inculpat, și susțin concluzia privind implicarea acestuia în mecanismul infracțional analizat.

În continuare, Colegiul notează că în susținerea poziției apărării cu privire la apartenența semnăturilor de pe cele 7 ordine SWIFT, datate cu 10.09.2014, partea apărării a invocat și a prezentat declarațiile experților Olga CATARAGA și Piotr PETCOVICI, care au întocmit rapoartele de expertiză în prezenta cauză penală la etapa urmăririi penale, apreciind că acestea ar confirma inexistența falsului și lipsa probelor privind semnarea documentelor de către inculpat.

În acest context, instanța de apel reține că declarațiile experților, precum și conținutul rapoartelor de expertiză invocate de apărare, urmează a fi analizate în coroborare cu ansamblul probatoriului administrat în cauză, pentru a stabili dacă acestea sunt apte să răstoarne concluziile rezultate din mijloacele de probă ale acuzării sau, dimpotrivă, se circumscriu limitelor metodologice ale expertizei efectuate.

Astfel, Colegiul penal reține că, analizând declarațiile experților Olga CATARAGA și Piotr PETCOVICI în coraport cu concluziile Raportului de expertiză nr. 789-818 din 08.07.2020 (Vol. I, f.d. 104-121) și Raportului de expertiză judiciară nr. 2367-2372 din 08.10.2020 (Vol. XIV, f.d. 115-127), se constată că ***acestea nu contrazic concluziile***

***formulate în rapoartele de expertiză, ci le confirmă sub aspectul metodologiei aplicate**, **al modului de efectuare a cercetărilor** și al **limitelor obiective ale materialului examinat**.*

Or, experții au explicat în mod detaliat că examinarea a fost realizată în strictă conformitate cu metodologia expertizei grafoscopice și tehnice a documentelor, iar concluziile au fost formulate în raport cu natura materialului pus la dispoziție, respectiv copii ale documentelor litigioase.

Totodată, aceștia au indicat că în urma examinării comparative ***nu au fost identificate semne de fals tehnic, montaj sau colaj în cuprinsul celor 7 ordine SWIFT, concluzie menținută constant în ambele rapoarte de expertiză***.

În același timp, experții au explicat că imposibilitatea formulării unei concluzii categorice privind autorul semnăturilor inculpatului derivă din lipsa documentelor originale, metodica aplicabilă în astfel de situații impunând formularea unor concluzii de probabilitate, fără ca aceasta să afecteze validitatea constatărilor privind inexistența indiciilor de fals tehnic.

Mai mult, ambii experți au confirmat că procedura de efectuare a expertizelor a fost realizată în conformitate cu normele legale și instituționale aplicabile, fără a fi identificate abateri de ordin procedural sau metodologic de natură să compromită rezultatele obținute.

Prin urmare, declarațiile experților invocate de apărare nu sunt de natură să susțină o concluzie diferită de cea reținută în rapoartele de expertiză, acestea confirmând, dimpotrivă, limitele obiective ale examinării și inexistența indiciilor de fals tehnic în documentele examinate.

În aceste condiții, Colegiul penal apreciază că susținerile apărării în partea ce vizează apartenența semnăturilor și pretinsa lipsă de autenticitate a ordinelor SWIFT nu sunt confirmate prin probele administrate în cauză, inclusiv prin declarațiile experților audiați, acestea nefiind apte să răstoarne concluziile coroborate ale întregului material probator.

Suplimentar, Colegiul penal reține că, în susținerea poziției sale privind pretinsa neapartenență a semnăturilor de pe cele 7 ordine SWIFT din 10.09.2014, apărarea a invocat și a depus la materialele cauzei concluziile experților independenți autorizați din România, materializate prin Raportul de expertiză criminalistică grafică nr.2122 din 10.01.2022 și Nota de consultanță din 05.01.2022 (Vol. XVIII, f.d. 216-248), prin care s-a concluzionat, în esență, că semnăturile în litigiu nu ar fi fost executate de inculpatul BÎRCA Viorel, fiind apreciate ca rezultate ale unor operațiuni de contrafacere prin copiere și imitație.

Or, aceste înscrisuri sunt prezentate de apărare cu scopul de a infirma concluziile rapoartelor de expertiză judiciară efectuate în faza urmăririi penale, respectiv Raportul de expertiză nr.789-818 din 08.07.2020 (Vol. I, f.d. 104-121) și Raportul de expertiză judiciară nr.2367-2372 din 08.10.2020 (Vol. XIV, f.d. 115-127), întocmite de experții desemnați în procedura penală națională.

În contextul examinării acestor concluzii, Colegiul penal reține că valoarea probatorie a raportului invocat de apărare nu poate fi reținută în mod automat, în condițiile în care admisibilitatea și legalitatea mijlocului de probă trebuie apreciate prin prisma regulilor de procedură penală privind administrarea expertizei, prevăzute de art.142–153 Cod de procedură penală, precum și a normelor speciale din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Totodată, instanța de apel constată că raportul și nota de consultanță invocate de apărare au fost întocmite în afara cadrului procesual reglementat de legislația procesual-penală națională, fără respectarea mecanismului de dispunere, autorizare și garantare a contradictorialității specifice expertizei judiciare dispuse în cadrul procesului penal, ceea ce afectează caracterul lor de mijloc de probă în sensul art.93 și art.95 Cod de procedură penală.

În aceste condiții, Colegiul apreciază că respectivele înscrisuri nu pot fi asimilate unei expertize judiciare în sensul Codului de procedură penală, ci reprezintă opinii tehnico-științifice extrajudiciare, a căror forță probantă este inferioară rapoartelor de expertiză judiciare efectuate în cadrul cauzei penale și supuse regulilor procedurale de control, verificare și contradictorialitate.

Mai mult, potrivit art.95 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, *sunt admisibile ca probe doar datele pertinente, concludente și utile, administrate în conformitate cu legea procesual penală, iar aprecierea admisibilității acestora revine instanței de judecată, care determină dacă mijlocul de probă a fost obținut și administrat în condițiile legii*.

În raport de aceste exigențe, Colegiul penal reține că, deși apărării i se recunoaște dreptul de a prezenta înscrisuri și opinii tehnice în susținerea poziției sale, acestea nu pot prevala asupra probelor administrate în cadrul procesului penal cu respectarea strictă a procedurii legale, respectiv rapoartele de expertiză judiciare întocmite în faza urmăririi penale.

Prin urmare, Colegiul apreciază critic concluziile cuprinse în Raportul de expertiză criminalistică grafică nr.2122 din 10.01.2022 și Nota de consultanță din 05.01.2022, urmând ca acestea să fie coroborate cu întregul material probator administrat în cauză, fără a li se conferi un caracter determinant în stabilirea situației de fapt.

Raportând ansamblul probelor administrate în cauză la prevederile legale incidente, instanța de apel reține că vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute la art.191 alin.(5) Cod penal este dovedită printr-un cumul probatoriu coerent, convergent și coroborat, care exclude versiunea expusă de apărare.

Astfel, din analiza sistemică a probelor administrate – inclusiv a documentelor bancare, a materialelor SWIFT, a datelor furnizate de instituțiile financiare corespondente, a rapoartelor de audit și control ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM), a expertizelor judiciare efectuate în cauză, precum și a corespondenței electronice și a altor mijloace de probă – rezultă existența unui mecanism complex de realizare a operațiunilor financiare ilicite, derulate prin conturi corespondente și structuri bancare internaționale, care au avut ca finalitate însușirea și dispunerea de mijloace bănești în proporții deosebit de mari, în detrimentul patrimoniului altei persoane juridice.

În acest context, Colegiul penal reține că inculpatul, în calitate de vicepreședinte al S.A. „Banca de Economii”, a avut atribuții de conducere și monitorizare asupra unor subdiviziuni relevante în procesul decizional și operațional bancar, ceea ce îi conferă calitatea de subiect activ al infracțiunii, respectiv de persoană căreia bunurile i-au fost încredințate în temeiul unui titlu legal, în sensul dispozițiilor art.191 Cod penal.

Totodată, din ansamblul probator rezultă că operațiunile financiare contestate, inclusiv cele materializate prin ordinele SWIFT din data de 10.09.2014, au fost integrate într-un circuit bancar formal, desfășurat prin instituții financiare corespondente, fiind generate

fluxuri financiare succesive de valoare deosebit de mare, aspect care confirmă existența unui mecanism infracțional organizat și coordonat.

De asemenea, raporturile de audit și control ale BNM evidențiază deficiențe sistemice în gestionarea conturilor corespondente, precum și neconcordanțe între evidențele interne și fluxurile efective de mijloace bănești, ceea ce coroborează concluzia privind caracterul ilicit al operațiunilor și implicarea factorilor de decizie din cadrul instituției bancare.

În același sens, expertizele judiciare efectuate în cauză, coroborate cu materialele bancare și tehnice, susțin existența unor elemente de regularitate formală a documentelor utilizate în circuitul financiar, fără a confirma ipoteza unei pretinse „inexistențe" sau „nevalidități" a operațiunilor, astfel cum a fost susținut de apărare.

În raport de toate aceste circumstanțe, instanța de apel constată că sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.191 alin.(5) Cod penal, atât sub aspectul laturii obiective, constând în însușirea bunurilor încredințate, cât și sub aspectul laturii subiective, caracterizată prin forma de vinovăție și coordonarea acțiunilor în cadrul unui mecanism infracțional complex, săvârșit de mai multe persoane, inclusiv în context organizat.

Prin urmare, completul respinge ca neîntemeiată cererea apărării privind achitarea inculpatului BÎRCA Viorel, apreciind că aceasta nu este susținută de ansamblul probelor administrate în cauză și nici de interpretarea corectă a dispozițiilor legale incidente.

34. *În continuare, Colegiul de judecată va proceda la examinarea elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal prin prisma acțiunilor reținute în sarcina inculpatului BÎRCA Viorel, cu analizarea distinctă a fiecărei componente ale infracțiunii (obiect, latură obiectivă, subiect și latură subiectivă), raportat la ansamblul probatoriului administrat în cauză.*

Totodată, instanța va aprecia și va supune verificării de coroborare cu probele administrate pertinența motivelor invocate de apărare, în special sub aspectul pretinsei lipse a elementelor constitutive ale infracțiunii, urmând a se stabili în ce măsură aceste susțineri sunt confirmate sau, după caz, infirmate de materialul probator existent la dosar.

35. ***Înainte de analiza propriu-zisă a susținerilor apărării privind pretinsa neclaritate a normei aplicabile și lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, Colegiul consideră necesar a stabili cadrul juridic temporal al incriminării și raportul dintre redacțiile succesive ale art.191 Cod penal al Republicii Moldova, întrucât această chestiune constituie fundamentul juridic al întregii încadrări a faptei.***

Astfel, Colegiul reține că la data săvârșirii faptelor imputate inculpatului era în vigoare redacția art.191 Cod penal în forma modificată prin Legea nr. 180 din 25.07.2014, în vigoare din 15.08.2014, potrivit căreia *delapidarea averii străine era definită ca însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului*, precum și formele agravante prevăzute la alin. (2)–(5), inclusiv varianta săvârșită de administratorul unei bănci prevăzută la alin.(2/1).

Ulterior, prin Legea nr. 179/2018, legiuitorul a intervenit asupra textului art.191 Cod penal, operând o reformulare și sistematizare a conținutului infracțiunii, în sensul extinderii

expresiilor normative la „însușirea, dispunerea sau folosirea ilegală a bunurilor” ori „refuzul de restituire”, precum și al introducerii unor precizări suplimentare privind raportul juridic de încredințare a bunurilor, fără a afecta însă esența incriminării și fără a dezincrimina fapta de delapidare.

În esență, ambele redacții consacră aceeași conduită ilicită – utilizarea contrară destinației a bunurilor încredințate spre administrare – diferențele dintre ele având caracter strict de tehnică legislativă și de detaliere normativă, fără modificarea conținutului constitutiv de bază al infracțiunii.

Astfel, instanța de apel reține că legea penală aplicabilă în cauză este cea în vigoare la momentul comiterii faptelor imputate inculpatului, respectiv redacția art.191 Cod penal existentă la data realizării acțiunilor materiale reținute în sarcina acestuia. Ulterior, modificările legislative intervenite prin Legea nr. 179/2018 nu au avut ca efect dezincriminarea faptei de delapidare și nici nu au instituit o incriminare nouă, ci au urmărit o sistematizare și o detaliere mai explicită a elementelor constitutive ale aceleiași infracțiuni, în special prin clarificarea conținutului raportului de încredere patrimonială și a modalităților de exercitare a detenției asupra bunului.

În acest context, este esențial de subliniat că elementele de tipicitate introduse prin redactarea ulterioară a art.191 Cod penal – în special sintagma „*în baza unui titlu și cu un anumit scop*” – nu constituie o modificare de esență a infracțiunii de delapidare, ci o explicitare normativă a aceluiași raport juridic de încredere patrimonială care, în redacția anterioară, era deja cuprins în noțiunea de „*bunuri încredințate în administrare*”.

Din perspectivă juridico-penală, expresia „***în baza unui titlu***” desemnează existența unui raport juridic preexistent care justifică deținerea legitimă a bunului de către făptuitor. Acest „*titlu*” poate îmbrăca forma unui *contract*, *a unei funcții de administrare*, *a unui mandat legal* sau *a unei atribuții de serviciu conferite prin act normativ ori act administrativ*. În esență, el nu creează o situație juridică nouă, ci descrie fundamentul juridic al posesiei legitime asupra bunului.

În speță, raportul juridic dintre inculpat și instituția bancară se circumscrie în mod evident acestei noțiuni, întrucât ***inculpatul, în calitate de persoană cu funcții de administrare în cadrul unei instituții financiare, a exercitat atribuții de gestionare și dispoziție asupra fondurilor băncii în temeiul unui raport de serviciu și al competențelor funcționale conferite***. Acest raport de serviciu constituie, fără echivoc, „*titlul*” în sensul normei penale, adică fundamentul juridic al deținerii bunurilor.

La rândul său, sintagma „*cu un anumit scop*” exprimă destinația determinată a bunurilor încredințate, respectiv *obligația de a le administra exclusiv în interesul titularului legitim și în limitele atribuțiilor de serviciu*. Această cerință nu adaugă un element nou infracțiunii, ci reiterează conținutul obligației de loialitate și fidelitate inerentă raportului de administrare, existent și în redacția anterioară a art.191 Cod penal.

Or, noțiunea de „*bunuri încredințate în administrare*”, utilizată de legiuitor în forma anterioară a normei, presupunea în mod implicit exact aceleași două elemente: (i) existența unui temei juridic al deținerii bunului și (ii) utilizarea acestuia în conformitate cu scopul încredințării. Fără aceste două componente, noțiunea de „*încredințare*” ar fi lipsită de conținut juridic.

Prin urmare, nu se poate reține existența unei diferențe de tipicitate între cele două redactări ale normei, întrucât „***încredințarea în administrare***” include în mod natural și necesar ideea de „***titlu juridic***” și „***scop determinat***”, acestea fiind simple modalități de exprimare mai analitică a aceleiași realități juridice.

Raportând aceste considerații la speța dedusă judecății, se constată că inculpatul a acționat tocmai în cadrul unui asemenea raport juridic de încredințare, având atribuții funcționale de administrare a resurselor financiare ale instituției bancare, ceea ce corespunde atât noțiunii de „***bunuri încredințate în administrare***” din redacția veche, cât și formulei „***în baza unui titlu și cu un anumit scop***” din redacția ulterioară.

În consecință, modificările legislative invocate de apărare nu au schimbat conținutul juridic al infracțiunii și nu au creat o situație de incertitudine normativă, ci doar au detaliat elemente care erau deja inerente noțiunii de delapidare, astfel încât nu se poate reține nici încălcarea principiului legalității și nici existența unei necorelări între fapta imputată și norma de incriminare aplicabilă..

Prin urmare, susținerea apărării în sensul existenței a două regimuri juridice incompatibile sau a unei pretinse schimbări de obiect juridic al infracțiunii este nefondată. Obiectul juridic special al infracțiunii de delapidare – respectiv relațiile sociale privind administrarea și protecția patrimoniului încredințat în baza unui raport de încredere – a rămas constant în ambele redacții ale normei, diferențele legislative vizând *exclusiv formularea tehnico-juridică,* nu conținutul esențial al protecției penale.

Totodată, din perspectiva principiului legalității incriminării și a art.7 CEDO, Colegiul penal reține că nu există nicio problemă de previzibilitate a legii penale, întrucât norma în vigoare la momentul comiterii faptelor era suficient de clară și accesibilă pentru a permite unui profesionist din domeniul bancar să prevadă consecințele penale ale acțiunilor de dispunere neautorizată asupra fondurilor administrate. Mai mult, modificările ulterioare nu au agravat situația juridică a inculpatului și nu au fost utilizate pentru extinderea retroactivă a răspunderii penale, astfel încât principiul *lex mitior* nu este incident în speță.

În consecință, analiza elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal urmează a fi realizată exclusiv prin raportare la conduita concretă a inculpatului, astfel cum a fost reținută în sarcina sa, fără a opera o comparație artificială între redacțiile succesive ale normei, întrucât acestea nu instituie infracțiuni distincte și nu modifică esența tipicității faptei de delapidare.

36. ***În continuare, Colegiul va proceda la examinarea argumentelor apărării privind pretinsa lipsă a elementelor constitutive ale infracțiunii, prin prisma materialului probator administrat în cauză, inclusiv declarațiile martorilor și circumstanțele faptice reținute, urmând a verifica dacă acestea sunt de natură să înlăture sau să confirme întrunirea laturii obiective și subiective a infracțiunii imputate inculpatului.***

În continuarea analizei asupra elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal al Republicii Moldova, Colegiul reține că ***obiectul juridic*** al delapidării reprezintă fundamentul normativ care delimitează sfera de protecție a normei penale și, implicit, conținutul concret al conduitei imputate inculpatului BÎRCA Viorel.

Astfel, *obiectul juridic generic* al infracțiunii de delapidare îl constituie ansamblul relațiilor sociale patrimoniale care asigură protecția dreptului de proprietate, a posesiei și a deținerii bunurilor în circuitul civil. Acest obiect derivă din sistematizarea normei în Capitolul VI din Partea specială a Codului penal, ceea ce confirmă că valoarea socială protejată este patrimoniul ca totalitate de drepturi și interese patrimoniale.

În plan special, obiectul juridic al infracțiunii de delapidare are un caracter complex și este format din două componente inseparabile:

– *obiectul juridic principal*, reprezentat de relațiile sociale privind posesia, deținerea și administrarea bunurilor aflate în gestiunea unei persoane căreia acestea i-au fost încredințate în temeiul unui raport juridic determinat;

– *obiectul juridic secundar*, reprezentat de relațiile sociale privind exercitarea corectă, loială și conformă a atribuțiilor de administrare și dispoziție asupra bunurilor încredințate, relații care presupun respectarea obligației de fidelitate față de titularul patrimoniului.

Raportând aceste considerații la fapta reținută în sarcina inculpatului BÎRCA Viorel, Colegiul constată că prin acțiunile sale acesta a adus atingere ambelor componente ale obiectului juridic special al infracțiunii.

În primul rând, ***inculpatul a încălcat relațiile sociale privind*** *administrarea și posesia legitimă a bunurilor bancare*, întrucât, în calitatea sa funcțională în cadrul instituției bancare, a avut atribuții de gestionare și dispoziție asupra fondurilor încredințate, utilizând aceste prerogative în afara scopului legal al administrării. Prin aceasta, a fost afectată direct componenta <u>*principală a obiectului juridic*</u>, respectiv relația de posesie și deținere legitimă asupra bunurilor aflate în gestiune.

În al doilea rând, ***prin dispunerea contrară intereselor instituției și în afara limitelor mandatului funcțional, inculpatul a încălcat în mod esențial relația de încredere și fidelitate care stă la baza raportului de administrare patrimonială.*** Această conduită reprezintă atingerea <u>*obiectului juridic secundar*</u> al infracțiunii, întrucât esența delapidării constă tocmai în intervertirea unui raport de încredere legitim într-un act de dispoziție contrar scopului încredințării bunului.

Prin urmare, conduita inculpatului se circumscrie în mod direct noțiunii de delapidare, întrucât acesta a acționat în cadrul unui raport juridic de administrare a bunurilor încredințate, încălcând obligația de loialitate și destinația determinată a fondurilor gestionate.

În acest context, susținerile apărării privind pretinsa diferență de obiect juridic între redacțiile succesive ale art.191 Cod penal nu pot fi reținute ca fiind relevante pentru cauza dedusă judecății.

Este adevărat că în literatura de specialitate s-a arătat că, în redacția anterioară modificărilor operate prin Legea nr. 179/2018, obiectul juridic principal era raportat preponderent la relațiile sociale privind posesia asupra bunurilor mobile, în timp ce obiectul juridic secundar viza executarea corectă a atribuțiilor de administrare. Totuși, această delimitare doctrinară nu contrazice, ci completează în mod evolutiv înțelegerea infracțiunii, fără a-i modifica esența.

În mod corect s-a arătat în doctrină că modificarea legislativă ulterioară a art.191 Cod penal a avut ca scop o redare mai explicită a aceleiași realități juridice, prin accentuarea elementului de încredere patrimonială, fără a crea o infracțiune nouă și fără a extinde sfera

de incriminare. Astfel, introducerea sintagmei „*în baza unui titlu şi cu un anumit scop*” nu a schimbat obiectul juridic al infracțiunii, ci a detaliat forma juridică a raportului de încredere deja inerent noțiunii de „*bunuri încredințate în administrare*”.

În consecință, susținerea apărării potrivit căreia norma actuală ar proteja un obiect juridic diferit – respectiv „*încrederea acordată cu ocazia transmiterii bunurilor*” – nu poate conduce la concluzia existenței a două infracțiuni distincte, ci evidențiază doar o evoluție terminologică și sistematizatoare a aceleiași instituții juridice.

Or, în speță, inculpatului nu i se impută o conduită care ar depăși cadrul conceptual al delapidării în redacția aplicabilă la momentul faptelor, ci exact *exercitarea abuzivă a atribuțiilor de administrare a bunurilor încredințate*, prin *încălcarea obligației de fidelitate* și *deturnarea acestora de la scopul pentru care au fost încredințate*.

Prin urmare, atât în redacția veche, cât și în redacția actuală a art.191 Cod penal, obiectul juridic protejat rămâne în esență același – relațiile sociale privind administrarea patrimoniului încredințat și protecția încrederii juridice dintre titular și persoana împuternicită. Diferențele invocate de apărare țin de formularea normei, nu de conținutul ei material.

În consecință, argumentele apărării privind o pretinsă schimbare a obiectului juridic și, pe cale de consecință, incidența art.7 CEDO, sunt neîntemeiate, întrucât nu există o modificare de tipicitate, ci o continuitate normativă a infracțiunii de delapidare, care acoperă integral conduita imputată inculpatului BÎRCA Viorel.

În continuarea analizei elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal al Republicii Moldova, Colegiul reține că ***obiectul material*** al delapidării constituie elementul central de delimitare a sferei de aplicare a normei penale și condiționează existența însăși a laturii obiective a infracțiunii.

Astfel, *obiectul material* îl reprezintă *bunurile mobile, cu valoare economică determinată, aflate în circuitul civil şi care aparţin altor persoane, cu condiţia esenţială ca acestea să fi fost încredinţate făptuitorului în temeiul unui raport juridic netranslativ de proprietate, conferindu-i acestuia dreptul de detenţie şi obligaţia corelativă de administrare conform destinaţiei stabilite*.

În speță, Colegiul reține că obiectul material al infracțiunii îl constituie mijloacele bănești în sumă de 100 000 000 USD (echivalentul sumei de 1 422 210 000 lei MD la cursul BNM din 10.09.2014), bunuri care, prin natura lor juridică, ***sunt bunuri mobile***, ***fungibile***, ***cu valoare economică certă*** și ***susceptibile de a face obiectul actelor de dispoziție în cadrul circuitului bancar internațional***.

Aceste mijloace bănești au fost încredințate în administrarea inculpatului BÎRCA Viorel în virtutea funcției deținute în cadrul S.A. „Banca de Economii”, respectiv ***funcția de vicepreședinte***, ***ulterior președinte interimar al instituției***, funcții care implicau *exercitarea efectivă a atribuțiilor de administrare, coordonare și dispoziție asupra resurselor financiare ale băncii*. Prin urmare, inculpatul se afla într-un raport juridic de administrare a bunurilor încredințate, în sensul art.191 Cod penal, având atât prerogative de gestionare, cât și obligația de a respecta regimul legal de utilizare a fondurilor și de a asigura integritatea patrimoniului instituției bancare.

În acest context, susținerea apărării în sensul că obiectul material al infracțiunii ar presupune exclusiv bunuri „*aflate în posesie fizică*” și că mijloacele bănești din conturi corespondente ar constitui „*bunuri statice*” care ar exclude posibilitatea delapidării nu poate fi reținută.

Colegiul reține că această clasificare doctrinară are un caracter strict explicativ, utilizată în literatura de specialitate pentru descrierea modalităților tehnice de circulație a bunurilor, însă nu constituie un criteriu legal de tipicitate și nu poate restrânge domeniul de aplicare al normei penale.

În realitate, criteriul determinant al incidenței art.191 Cod penal nu este natura „*statică*” sau „*dinamică*” a bunului, nici localizarea fizică a acestuia, ***ci existența raportului de încredințare și a posibilității juridice de dispoziție asupra valorii patrimoniale***.

Mijloacele financiare aflate în conturi bancare sau în circuit interbancar (inclusiv prin sistemul SWIFT) *nu sunt bunuri* „***inaccesibile posesiei***”, ***ci valori patrimoniale supuse unui regim juridic de administrare și control, asupra cărora persoanele cu atribuții de conducere exercită efectiv putere de dispoziție prin mecanisme bancare autorizate***.

Prin urmare, argumentul apărării potrivit căruia delapidarea ar fi posibilă exclusiv prin „*luarea fizică*” a bunului este incompatibil cu natura juridică a patrimoniului bancar și cu structura modernă a operațiunilor financiare, în care dispoziția juridică asupra fondurilor înlocuiește detenția materială.

Cu privire la noțiunea de posesie și raportul de administrare, Colegiul penal notează că noțiunea de posesie relevantă în dreptul penal nu are un sens exclusiv material, ci juridic, ***fiind suficient ca făptuitorul să exercite control efectiv*** și ***putere de dispoziție asupra bunului*** în temeiul ***unui raport juridic de administrare***.

În cazul instituțiilor bancare, acest raport se manifestă ***prin atribuțiile de conducere*** și ***gestiune***, care conferă acces direct la mecanismele de transfer și utilizare a fondurilor, inclusiv prin operațiuni interbancare. Astfel, inculpatul se afla în poziția de detentor legitim al bunurilor în sensul art.191 Cod penal.

În ceea ce privește susținerea apărării referitoare la pretinsa schimbare a sferei de incriminare prin introducerea sintagmei „în baza unui titlu și cu un anumit scop”, Colegiul reține că aceasta nu reprezintă o modificare de esență a infracțiunii, ci o explicitare normativă a unei realități juridice deja existente în redacția anterioară.

Astfel, noțiunea de „*bunuri încredințate în administrare*”, specifică redacției vechi a art.191 Cod penal, presupunea în mod inerent ***existența unui raport juridic preexistent*** (contractual, funcțional sau de mandat), ***unui scop determinat*** al deținerii și utilizării bunurilor și a obligației de restituire sau ***administrare*** conform destinației.

Prin urmare, expresia „*în baza unui titlu și cu un anumit scop*” nu introduce o nouă condiție de tipicitate, ci clarifică în termeni expliciți ceea ce era deja subînțeles în noțiunea de „*încredințare*”.

Sub aspectul legii penale aplicabile, Colegiul reține în mod expres că norma incidentă este cea în vigoare la momentul comiterii faptelor, iar modificările ulterioare aduse art.191 Cod penal prin Legea nr.179/2018 nu au dezincriminat fapta și nici nu au restrâns sfera de tipicitate a acesteia. Dimpotrivă, modificările legislative au avut caracter de sistematizare și

clarificare a elementelor constitutive, prin detalierea modalităților de realizare a aceleiași infracțiuni de delapidare, fără a afecta substanța juridică a acesteia.

În consecință, nu ne aflăm în prezența unei succesiuni de incriminări diferite, ci a unei continuități normative a aceleiași infracțiuni contra patrimoniului, ceea ce exclude incidența unei schimbări de încadrare juridică în sens defavorabil sau a unei încălcări a art.7 CEDO.

În consecință, atât în redacția anterioară, cât și în redacția actuală a art.191 Cod penal, obiectul material al infracțiunii rămâne același în esență – ***bunurile mobile***, ***cu valoare economică***, ***încredințate făptuitorului în baza unui raport juridic de administrare***.

Diferențele doctrinare invocate de apărare privind clasificarea bunurilor sau natura posesiei nu sunt de natură să excludă tipicitatea faptei, ci reprezintă interpretări teoretice fără efect asupra elementelor legale ale infracțiunii.

Prin urmare, se constată că mijloacele bănești indicate în cauză îndeplinesc cumulativ condițiile obiectului material al infracțiunii de delapidare, iar inculpatul BÎRCA Viorel, în calitate de persoană cu atribuții de administrare a acestora, se încadrează în ipoteza normei de incriminare, astfel cum aceasta era în vigoare la momentul comiterii faptelor.

Colegiul penal reține că, în cazul infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal, ***victima infracțiunii*** este persoana fizică sau juridică în patrimoniul căreia se află bunurile încredințate făptuitorului, respectiv titularul dreptului de proprietate sau posesorul mijlocit al acestora.

În doctrină și jurisprudență se admite că, în ipoteza delapidării, relația juridică de încredințare a bunurilor generează o distincție între *posesorul mijlocit*, care rămâne titularul dreptului de proprietate și al interesului patrimonial asupra bunurilor, și *posesorul nemijlocit*, reprezentat de persoana căreia bunurile i-au fost încredințate spre administrare, gestiune sau dispoziție în limitele raportului juridic stabilit.

În prezenta cauză, victima infracțiunii este S.A. „Banca de Economii", inclusiv în etapa de lichidare, întrucât aceasta reprezintă titularul patrimoniului și beneficiarul direct al obligației de administrare fiduciară a bunurilor încredințate.

Transmiterea mijloacelor bănești în gestiunea și administrarea organelor de conducere ale băncii nu are ca efect transferul dreptului de proprietate, ci doar ***conferirea unui drept de posesie și administrare în limite strict determinate de normele legale, statutare și de reglementare bancară.***

În acest sens, noțiunea de „*încredințare*" în accepțiunea art.191 Cod penal nu trebuie înțeleasă într-un sens material, ci juridic, fiind *expresia unui raport de încredere patrimonială care presupune atribuirea către făptuitor a dreptului de a dispune asupra bunurilor în limitele unui scop determinat, corelat cu obligația de a le administra loial și de a le restitui în patrimoniul titularului.* Această relație juridică exclude orice transfer al proprietății, dar instituie o putere de fapt și de drept asupra bunului, exercitată în numele și în interesul proprietarului.

Prin urmare, S.A. „Banca de Economii" a avut calitatea de posesor mijlocit al bunurilor, păstrând dreptul patrimonial asupra acestora, în timp ce inculpatul, în virtutea funcției deținute, a exercitat atribuțiile de posesor nemijlocit, având obligația legală de administrare corectă și loială a mijloacelor financiare încredințate.

În consecință, orice act de însușire, utilizare contrară destinației sau dispunere neautorizată asupra acestor bunuri aduce atingere directă patrimoniului victimei, atrăgând incidența răspunderii penale potrivit art.191 Cod penal.

37. Colegiul penal reține că ***latura obiectivă*** a infracțiunii de delapidare a averii străine, prevăzută de art.191 Cod penal, se realizează printr-o structură complexă, care include cumulativ: fapta prejudiciabilă, urmările prejudiciabile și legătura de cauzalitate dintre acestea.

Fapta prejudiciabilă constă în acțiunea de însușire ilegală a bunurilor străine, adică de sustragere a bunurilor aflate în administrarea sau gestiunea făptuitorului, căruia acestea i-au fost încredințate în temeiul unui raport juridic de încredințare.

Particularitatea esențială a delapidării constă în faptul că bunurile nu sunt luate din detenția altuia, ci sunt sustrase de către persoana care le deține în mod legitim, în virtutea atribuțiilor de administrare, gestiune sau dispoziție, ceea ce implică transformarea raportului juridic de încredințare într-un raport de apropriere ilicită.

În speță, fapta imputată se circumscrie acțiunilor de dispunere frauduloasă asupra mijloacelor bănești încredințate administrării inculpatului, realizate prin utilizarea mecanismelor bancare (inclusiv ordine de plată SWIFT), în afara scopului și regimului legal de administrare a patrimoniului instituției bancare.

Este relevant că, în cazul infracțiunii prevăzute la art.191 Cod penal, bunurile pot rămâne fizic în același circuit sau evidență contabilă, însă juridic ele sunt deturnate din patrimoniul legitim al titularului, prin schimbarea destinației economice și juridice, ceea ce este suficient pentru realizarea elementului material al infracțiunii.

Astfel, elementul material al infracțiunii se manifestă prin transformarea detentorului legitim într-un pretins proprietar, care dispune de bunurile încredințate ca și cum ar aparține propriei sfere patrimoniale, acționând cu intenția de apropriere.

Urmarea prejudiciabilă constă în producerea unui prejudiciu patrimonial în proporții deosebit de mari, prin diminuarea activului patrimonial al victimei și afectarea gravă a echilibrului financiar al acesteia.

În cazul delapidării, prejudiciul se materializează prin pierderea efectivă a valorii bunurilor sau prin ieșirea acestora din sfera de administrare legală, inclusiv prin operațiuni financiare succesive care maschează fluxul patrimonial, fără a înlătura existența rezultatului infracțional.

Legătura de cauzalitate rezultă din raportul direct dintre acțiunile de dispunere frauduloasă asupra bunurilor încredințate și prejudiciul patrimonial cauzat, fiind suficient ca fapta de însușire, dispunere sau deturnare să fie aptă să producă și să genereze efectiv prejudiciul constatat.

Colegiul subliniază că specificul infracțiunii de delapidare este determinat de poziția juridică a făptuitorului, care deține legitim bunurile în baza unui raport de încredințare, însă le sustrage prin abuz de atribuții, încălcând obligația de fidelitate față de titularul patrimoniului.

În momentul comiterii faptei, făptuitorul își depășește calitatea de detentor legitim și acționează „*uti dominus*”, respectiv ca un veritabil proprietar, manifestând intenția de a trata

bunurile ca fiind ale sale, în detrimentul titularului patrimoniului. Această conduită determină realizarea elementului material al infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal.

În continuarea analizei laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal, Colegiul reține că întrunirea acesteia nu poate fi apreciată în mod abstract, ci prin coroborarea tuturor probelor administrate în cauză, inclusiv declarațiile martorilor, înscrisurile bancare și probele materiale ridicate.

Sub acest aspect, din *declarațiile martorului* ***RĂILEANU Vlad*** rezultă că *inculpatul BÎRCA Viorel exercita atribuții de coordonare la nivelul Direcției Contabilitate* și *era implicat în procesul decizional privind operațiunile de plăți internaționale*, ***fiind informat direct*** despre situațiile de lipsă de disponibil în contul corespondent GazPromBank și despre derularea transferurilor de amploare. Martorul a indicat că ***toate operațiunile SWIFT relevante erau raportate conducerii superioare, inclusiv președintelui interimar al băncii***, ceea ce confirmă accesul acestuia la mecanismele de dispoziție asupra fondurilor.

Totodată, *martorul* ***MACARIEVA Ecaterina*** a confirmat că ***operațiunile SWIFT de valoare mare nu puteau fi efectuate fără semnătura conducerii băncii,*** iar fluxul de procesare implica ***verificarea și autorizarea la nivel superior***, respectiv în afara secției operative. Aceasta a mai declarat că sistemul ***SWIFT funcționa într-un mediu securizat, cu acces restricționat***, ceea ce confirmă că dispunerea asupra mijloacelor financiare nu se realiza la nivel inferior, ci în baza unor aprobări ierarhice.

Martorul ***IOVU Maria*** a relevat că, în urma controalelor efectuate de Banca Națională a Moldovei, ***au fost constatate încălcări grave ale normelor bancare***, inclusiv în legătură cu operațiunile din 10.09.2014, *constând în transferuri în sumă totală de 100 000 000 USD, realizate prin ordine SWIFT neconforme și neînregistrate corespunzător în evidența contabilă*. Totodată, aceasta a confirmat existența unor sancțiuni aplicate unor persoane din conducerea băncii, inclusiv în legătură cu aceste operațiuni.

Martorii ***BURLEA Ion*** *și* ***BEJAN Anastasia*** au confirmat, la rândul lor, că în cadrul controlului tematic efectuat de Banca Națională a Moldovei *au fost identificate operațiuni financiare semnificative derulate prin contul corespondent NOSTRO din GazPromBank*, precum și existența unor fluxuri financiare ulterioare plasamentelor inițiale.

Sub aspect tehnic, *martorul* ***ZEMCIUC Eduard*** a declarat că ***sistemul SWIFT presupune generarea unor mesaje electronice cu identificatori unici, iar existența mai multor ordine de plată având același număr de referință, aceeași oră, minută și secundă este incompatibilă*** cu funcționarea normală a sistemului, ceea ce ridică suspiciuni privind autenticitatea documentelor prezentate în cauză.

În același sens, *martorul* ***RĂILEANU Vlad***, persoană cu atribuții directe în autorizarea operațiunilor SWIFT, ***a confirmat că cele 7 ordine de plată din 10.09.2014 nu au fost emise prin sistemul intern al băncii și că acestea prezintă neconcordanțe tehnice majore***, inclusiv duplicarea elementelor de identificare, *imposibilă în condiții normale de funcționare a sistemului SWIFT.* Acesta a mai arătat că operațiunile de acest tip nu puteau fi efectuate în afara cadrului procedural și că notificările privind lipsa fondurilor au fost comunicate conducerii băncii, inclusiv nivelului executiv.

Din coroborarea acestor declarații rezultă că inculpatul BÎRCA Viorel, în calitatea sa de persoană cu funcții de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii", exercita în mod

efectiv atribuții de administrare și dispoziție asupra resurselor financiare ale instituției, fiind integrat în circuitul decizional privind autorizarea și derularea operațiunilor bancare de amploare.

În continuarea considerentelor expuse și în coroborare cu ansamblul probator deja analizat, Colegiul penal reține că evaluarea declarațiilor martorilor nu poate fi realizată izolat, ci exclusiv prin raportare la întregul context factual și juridic al cauzei, la natura raporturilor bancare investigate, precum și la mecanismele instituționale de autorizare și executare a operațiunilor financiare de mare valoare din cadrul S.A. „Banca de Economii".

Astfel, analiza în ansamblu a declarațiilor martorilor audiați în cauză, personal bancar cu atribuții de execuție, control, supraveghere și audit, conturează un tablou probator coerent privind funcționarea instituției bancare în perioada relevantă, modul de derulare a operațiunilor SWIFT și particularitățile tranzacțiilor financiare contestate, inclusiv cele ce vizează transferurile de amploare efectuate prin contul corespondent deschis la GazPromBank. Din coroborarea acestor declarații rezultă în mod constant că *în perioada de referință au fost efectuate operațiuni financiare de mare valoare*, inclusiv *plasamente succesive de ordinul zecilor de milioane de dolari SUA, utilizarea contului corespondent al băncii* și *derularea unor transferuri internaționale prin sistemul SWIFT* în condiții atipice față de practica bancară uzuală.

Aceste împrejurări confirmă existența materială a fluxurilor financiare investigate și caracterul lor excepțional, fiind vorba despre operațiuni care se situează în afara circuitului bancar ordinar, atât prin valoare, cât și prin modalitatea de executare. În același timp, declarațiile martorilor relevă ***apariția unor neconcordanțe semnificative în documentația aferentă operațiunilor SWIFT***, în sensul existenței unor ordine de plată care prezentau identitate absolută a elementelor de identificare tehnică, respectiv număr de referință, moment temporal de generare și alte elemente specifice, situație care, potrivit explicațiilor furnizate de personalul de specialitate, ***este incompatibilă cu modul de funcționare al sistemului SWIFT***.

Sub acest aspect, Colegiul reține că fiecare mesaj SWIFT este, prin definiție tehnică, unic și irepetabil, fiind generat automat în cadrul unui sistem securizat, ceea ce exclude posibilitatea duplicării identice a parametrilor de identificare. În consecință, existența unor astfel de neconcordanțe reprezintă indicii obiective serioase privind alterarea, reproducerea neautorizată sau utilizarea unor documente care nu reflectă fidel operațiunile bancare efectiv derulate, cu impact direct asupra legalității și realității acestor tranzacții.

Totodată, din declarațiile martorilor rezultă disfuncționalități relevante în circuitul intern de control și autorizare a operațiunilor bancare, în sensul că *atribuțiile erau distribuite între mai multe niveluri ierarhice, iar operațiunile de valoare mare necesitau aprobarea conducerii superioare a băncii*. De asemenea, s-a confirmat că verificările operative nu includeau în mod direct accesul la soldurile reale ale conturilor corespondente, aceste informații fiind obținute prin canale externe, ceea ce evidențiază vulnerabilități structurale în mecanismul de control intern.

În același timp, martorii au indicat că ***nu au existat precedente similare privind emiterea de ordine SWIFT exclusiv în format scriptic, pe suport hârtie, și că modul de derulare a operațiunilor contestate nu corespunde procedurilor standardizate de***

procesare electronică și arhivare a mesajelor SWIFT. Aceste aspecte întăresc concluzia privind caracterul atipic și neconform al operațiunilor analizate, precum și existența unei rupturi evidente de la procedura bancară normală.

Deși martorii audiați nu au putut indica în mod direct persoanele care au întocmit sau efectuat efectiv ordinele de plată contestate, aceștia au confirmat în mod convergent că operațiuni de *asemenea amploare nu puteau fi realizate exclusiv la nivel de execuție, fiind* ***necesară implicarea și aprobarea nivelului superior de conducere bancară***. În acest sens, declarațiile converg spre ideea existenței unui circuit decizional centralizat, în cadrul căruia atribuțiile de autorizare și coordonare a operațiunilor financiare relevante erau exercitate la nivelul conducerii executive și administrative a instituției.

Sub aspectul relevanței probatorii, Colegiul penal reține că, deși declarațiile martorilor nu conțin indicii directe privind acțiunea materială individualizată a inculpatului, acestea au o valoare probatorie semnificativă, în sensul că evidențiază existența unor operațiuni financiare neconforme, derulate în afara cadrului procedural bancar, precum și posibilitatea obiectivă a implicării factorilor decizionali de nivel superior în autorizarea sau validarea acestora. În același timp, sunt evidențiate disfuncționalități instituționale care au permis derularea transferurilor contestate și lipsa unor mecanisme eficiente de prevenire și blocare a operațiunilor suspecte.

Prin urmare, în raport cu acuzația imputată, probele testimoniale analizate susțin existența faptei prejudiciabile și caracterul său ilicit la nivel instituțional, prin confirmarea derulării unor operațiuni financiare de amploare, în condiții tehnice și procedurale neconforme, însă implicarea concretă, directă și individualizată a inculpatului rezultă exclusiv din coroborarea acestor declarații cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză, respectiv înscrisuri bancare, rapoarte de control, constatări ale autorității de supraveghere și elemente privind fluxul decizional intern al băncii.

În continuare, Colegiul penal reține că vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii imputate se fundamentează pe ansamblul probator administrat în cauză, constând în declarații de martori, înscrisuri bancare, rapoarte de control și alte mijloace de probă, care, apreciate atât individual, cât și în coroborare, confirmă existența faptei prejudiciabile, caracterul ilicit al operațiunilor financiare și implicarea inculpatului în mecanismul decizional care a permis producerea prejudiciului cauzat patrimoniului Băncii de Economii.

Astfel, din ansamblul probelor administrate rezultă că operațiunile financiare care au condus la transferul sumei de 100.000.000 dolari SUA au avut un caracter excepțional, fiind realizate în afara procedurilor bancare obișnuite, cu încălcarea normelor de evidență contabilă, control intern și autorizare a tranzacțiilor internaționale. Totodată, s-a constatat existența unor neconcordanțe tehnice majore în documentele SWIFT, incompatibile cu funcționarea normală a sistemului, ceea ce întărește concluzia privind lipsa de autenticitate și regularitate a acestor operațiuni.

De asemenea, rezultă că operațiunile de asemenea amploare nu puteau fi derulate fără cunoașterea și implicarea nivelului superior de conducere al băncii, în condițiile în care atribuțiile de coordonare, supraveghere și aprobare a tranzacțiilor cu impact major asupra patrimoniului instituției aparțineau conducerii executive. În acest context, informațiile

privind insuficiența fondurilor în contul corespondent au fost aduse la cunoștința conducerii băncii, inclusiv a inculpatului, fără ca ulterior să fie dispuse măsuri eficiente și imediate de remediere, blocare sau prevenire a prejudicierii patrimoniului instituției.

În consecință, evaluând cumulativ declarațiile martorilor, înscrisurile bancare, rapoartele de control și celelalte mijloace de probă administrate în cauză, Colegiul penal constată că acestea formează un ansamblu probator coerent și convergent, apt să demonstreze existența mecanismului fraudulos de diminuare a patrimoniului Băncii de Economii și participarea inculpatului BÎRCA Viorel, în calitatea sa de conducător al instituției bancare, la procesul decizional și de administrare care a permis producerea prejudiciului imputat.

Aceste depoziții se coroborează cu probele materiale administrate în cauză, inclusiv ordinele de plată SWIFT, extrasele de cont și documentele bancare aferente operațiunilor contestate, din care rezultă efectuarea unor transferuri de fonduri în valoare deosebit de mare, fără existența unei justificări economice corespunzătoare scopului de administrare a patrimoniului băncii. Aceste înscrisuri confirmă existența unei activități de dispunere efectivă asupra mijloacelor bănești, realizată prin mecanismele instituționale ale sistemului bancar.

Prin coroborarea acestor mijloace de probă se constată că inculpatul a exercitat în mod real prerogative de dispoziție asupra bunurilor încredințate, iar aceste prerogative au fost utilizate în afara limitelor raportului juridic de administrare, ceea ce conduce la concluzia intervertirii detenției legitime în detenție ilicită, specifică delapidării.

Sub *aspectul urmării prejudiciabile*, probele administrate confirmă producerea unui prejudiciu patrimonial de proporții deosebit de mari în patrimoniul S.A. „Banca de Economii", aspect reținut atât din rapoartele financiar-contabile, cât și din analiza fluxurilor bancare aferente perioadei relevante. Diminuarea activului patrimonial al instituției este direct corelată cu operațiunile de transfer și dispunere asupra mijloacelor bănești realizate în condițiile descrise mai sus.

În ceea ce privește *legătura de cauzalitate*, aceasta rezultă în mod direct din succesiunea logică a faptelor: *exercitarea prerogativelor de dispoziție asupra fondurilor bancare de către inculpat a determinat ieșirea acestora din patrimoniul efectiv disponibil al instituției și producerea prejudiciului constatat*. Nu intervin factori externi de natură să întrerupă acest raport cauzal, între acțiunile inculpatului și rezultatul prejudiciabil existând o legătură directă, neechivocă și verificată probator.

În acest context, Colegiul reține că latura obiectivă a infracțiunii este pe deplin dovedită, întrucât din ansamblul probelor rezultă existența cumulativă a elementelor esențiale: acțiunea de dispunere frauduloasă asupra bunurilor încredințate, producerea unui prejudiciu patrimonial cert și legătura de cauzalitate dintre acestea.

Mai mult, ansamblul probator confirmă că inculpatul a acționat în calitate de detentor legitim al bunurilor, însă a depășit limitele raportului juridic de încredințare, comportându-se „*uti dominus*", respectiv ca un veritabil proprietar al fondurilor, ceea ce reprezintă elementul definitoriu al realizării laturii obiective în cazul infracțiunii de delapidare.

Prin urmare, Colegiul constată că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal este pe deplin întrunită în speță, fiind demonstrată atât prin mijloace de probă

directe (înscrisuri bancare și operațiuni financiare), cât și prin mijloace de probă indirecte (declarațiile martorilor), toate convergente către aceeași concluzie juridică.

38. ***Cu privire la circumstanța agravantă prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal – săvârșirea faptei în proporții deosebit de mari,*** Colegiul penal reține că, în conformitate cu art.191 alin.(5) Cod penal, infracțiunea de delapidare a averii străine atrage o formă agravată de răspundere penală atunci când fapta este săvârșită în proporții deosebit de mari, criteriu ce are un caracter obiectiv și se determină exclusiv prin raportare la valoarea prejudiciului cauzat.

Sub aspectul circumstanței agravante prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, Colegiul penal reține că la data săvârșirii faptelor incriminate, respectiv septembrie 2014, noțiunea de „*proporții deosebit de mari*” era reglementată de art.126 alin.(1) Cod penal, în redactarea aflată atunci în vigoare, potrivit căruia se considerau proporții deosebit de mari acele valori ale bunurilor sau pagubei pricinuite care depășeau 5000 unități convenționale de amendă.

Prin urmare, la momentul comiterii infracțiunii, criteriul legal de delimitare a proporțiilor deosebit de mari era unul valoric, raportat la numărul de unități convenționale stabilite de lege, fără a exista vreo îndoială că prejudiciul reținut în prezenta cauză depășește într-o manieră covârșitoare pragul legal impus de norma penală.

Totodată, Colegiul observă că ulterior art.126 Cod penal a fost modificat, legiuitorul abandonând criteriul unităților convenționale și instituind un nou mecanism de determinare a proporțiilor mari și deosebit de mari, prin raportare la salariul mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În prezent, potrivit art.126 alin.(1/1) Cod penal, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sau a pagubei care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, iar în cazul infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, legiuitorul a consacrat expres cerința ca valoarea bunurilor delapidate să depășească 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate stabilite pentru anul respectiv.

Astfel, chiar și prin raportare la reglementarea actuală, sub aspectul modului de determinare a pragului valoric, circumstanța agravantă reținută în sarcina inculpatului rămâne pe deplin incidentă.

În acest sens, Colegiul reține că, potrivit Hotărârii Guvernului privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2014, salariul mediu lunar pe economie constituia 4.225 lei. În consecință, pragul de 100 salarii medii lunare pe economie ar fi echivalat cu suma de 422.500 lei.

Or, prejudiciul reținut în prezenta cauză este în cuantum de 100.000.000 dolari SUA, sumă care, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei valabil la data de 10 septembrie 2014, reprezenta echivalentul a aproximativ 1.422.210.000 lei.

Rezultă că valoarea prejudiciului depășește nu doar pragul prevăzut de legea penală în vigoare la data săvârșirii faptei, ci și pragul prevăzut de legislația penală actuală, într-o proporție excepțional de mare, de ordinul miilor de ori peste limita minimă stabilită de legiuitor pentru existența circumstanței agravante.

Prin urmare, indiferent dacă analiza se realizează prin prisma dispozițiilor art.126 Cod penal în redactarea în vigoare la data săvârșirii infracțiunii sau prin prisma reglementării actuale, valoarea prejudiciului cauzat depășește în mod evident și incontestabil limitele

legale ale proporțiilor deosebit de mari, astfel încât circumstanța agravantă prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal este pe deplin întrunită în speță.

În consecință, susținerile apărării referitoare la inexistența sau neîntrunirea elementului calificativ privind săvârșirea faptei în proporții deosebit de mari sunt lipsite de suport factual și juridic, fiind contrazise de datele obiective ale cauzei și de criteriile legale aplicabile atât la data comiterii faptelor, cât și la momentul examinării prezentei cauze.

39. ***În ceea ce privește susținerea apărării potrivit căreia nu ar fi clar dacă instanța a reținut „însușirea ilegală" sau doar „însușirea", precum și că nu ar fi determinată în mod concret acțiunea imputată inculpatului (luare, dispunere, folosire sau refuz de restituire), Colegiul penal o apreciază ca fiind neîntemeiată.***

Din ansamblul motivării rezultă fără echivoc că instanța a reținut forma de realizare a laturii obiective specifică delapidării, constând în ***dispunerea neautorizată asupra mijloacelor bănești încredințate inculpatului în temeiul funcției deținute***, prin utilizarea mecanismelor bancare de transfer (inclusiv ordine SWIFT), în afara scopului și limitelor raportului juridic de administrare. Prin urmare, nu este vorba despre o simplă „însușire abstractă", ci despre o ***modalitate concretă de exercitare a puterii de dispoziție asupra bunurilor altuia, contrar destinației acestora***, ceea ce corespunde tipicității infracțiunii de delapidare prevăzute de art.191 Cod penal.

Cât privește critica referitoare la pretinsa neclaritate a mecanismului producerii prejudiciului, aceasta este de asemenea nefondată. Din probele administrate rezultă că prejudiciul s-a produs prin ***executarea unor operațiuni financiare de transfer al sumelor de bani din patrimoniul băncii către conturi externe, prin ordine SWIFT contestate sub aspectul autenticității și neînregistrate corespunzător în evidența contabilă internă***, ceea ce a determinat diminuarea activului patrimonial al victimei. Astfel, mecanismul prejudiciabil este unul clar determinat: dispunerea asupra fondurilor - executarea transferurilor bancare - ieșirea valorilor din patrimoniul instituției - lipsa reflectării și imposibilitatea restituirii lor în patrimoniul inițial.

În ceea ce privește pretinsa lipsă de determinare a acțiunii concrete imputate (luare, folosire, dispunere sau refuz de restituire), Colegiul reține că specificul infracțiunii de delapidare nu constă în „*luarea fizică*" a bunului, ci în ***exercitarea nelegitimă a actului de dispoziție asupra bunurilor încredințate***, de către persoana care le deține în mod legitim. În speță, inculpatului i se impută exact această conduită unitară de dispunere frauduloasă, materializată prin ordonarea și/sau autorizarea operațiunilor financiare contestate, conduită care înglobează în mod natural elementele de utilizare și deturnare a fondurilor, fără a fi necesară individualizarea formală a fiecărei variante alternative prevăzute doctrinar.

Prin urmare, susținerile apărării privind pretinsa lipsă de claritate a laturii obiective derivă dintr-o interpretare fragmentată a motivării instanței, în condițiile în care aceasta trebuie analizată în ansamblul său, din care rezultă în mod coerent natura acțiunii imputate, mecanismul producerii prejudiciului și legătura directă dintre conduita inculpatului și rezultatul prejudiciabil.

40. În continuare, Colegiul penal reține că ***latura subiectivă*** a infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal este pe deplin realizată în speță, aceasta fiind caracterizată prin

intenție directă, dublată de scopul de cupiditate, rezultat din ansamblul circumstanțelor faptice și probatoriului administrat.

Sub aspectul intenției, din materialul probator rezultă că inculpatul BÎRCA Viorel a prevăzut rezultatul faptei sale, constând în diminuarea patrimoniului S.A. „Banca de Economii" prin dispunerea asupra mijloacelor bănești încredințate și a urmărit producerea acestui rezultat sau, cel puțin, l-a acceptat ca finalitate a conduitei sale.

Caracterul conștient și volitiv al acțiunilor rezultă din poziția funcțională a inculpatului în cadrul instituției bancare, din atribuțiile sale de coordonare și decizie în materia operațiunilor financiare de mare valoare, precum și din accesul direct la mecanismele de autorizare a transferurilor bancare internaționale.

În acest sens, declarațiile martorilor audiați în cauză confirmă fără echivoc faptul că ***operațiunile SWIFT de amploare nu puteau fi inițiate sau executate fără implicarea și aprobarea nivelului superior de conducere, inclusiv a conducerii executive a băncii***. *Martorul RĂILEANU Vlad* a indicat că *inculpatul era informat direct despre situația contului corespondent* și despre *derularea transferurilor*, fiind integrat în circuitul decizional privind operațiunile financiare relevante. De asemenea, *martorul MACARIEVA Ecaterina* a confirmat că *asemenea operațiuni necesitau autorizare la nivel superior*, ceea ce exclude posibilitatea unei desfășurări accidentale sau fără cunoașterea conducerii.

Totodată, din declarațiile *martorului IOVU Maria* și ale martorilor din cadrul controlului efectuat de Banca Națională a Moldovei rezultă că neconcordanțele privind operațiunile din 10.09.2014, inclusiv *transferurile în sumă totală de 100 000 000 USD, au fost cunoscute și discutate la nivelul conducerii băncii*, ***fără a fi dispuse măsuri imediate de blocare sau remediere,*** deși natura și amploarea acestora impuneau intervenția imediată a factorilor decizionali.

Sub aspectul elementului material coroborat cu cel subiectiv, Colegiul reține că semnarea și/sau autorizarea documentelor SWIFT atribuite inculpatului, precum și participarea acestuia la circuitul decizional bancar, confirmată de probele scrise și de declarațiile martorilor, demonstrează *nu doar o atitudine pasivă*, ci o ***implicare activă în mecanismul de dispunere asupra fondurilor.*** Aceste împrejurări exclud ipoteza unei erori sau a unei lipse de reprezentare a consecințelor, întrucât inculpatul, în calitate de persoană cu funcții de conducere bancară, avea atât obligația, cât și capacitatea profesională de a înțelege efectele juridice și financiare ale operațiunilor dispuse.

În ceea ce privește *scopul de cupiditate*, acesta rezultă din însăși natura conduitei adoptate, respectiv deturnarea fondurilor din circuitul patrimonial al băncii prin operațiuni financiare neconforme, *fără justificare economică sau juridică* ***în interesul instituției***. Chiar dacă din probe nu rezultă în mod direct obținerea unui avantaj patrimonial personal exclusiv, scopul de cupiditate este realizat și în ipoteza obținerii unui beneficiu pentru terți sau pentru alte interese contrare patrimoniului victimei, *fiind suficientă existența finalității de a dispune de bunurile încredințate în afara destinației lor legale*.

În speță, având în vedere că inculpatului i se impută săvârșirea faptei în cadrul unei activități desfășurate de un grup criminal organizat, finalitatea de cupiditate se manifestă în mod specific prin realizarea unui beneficiu patrimonial colectiv, rezultat din derularea operațiunilor financiare nelegale și din deturnarea fondurilor din circuitul legal al instituției

bancare. Or, în cazul infracțiunilor comise în context organizat, scopul de cupiditate se transpune în obținerea de foloase materiale pentru grupul infracțional, pentru persoanele care îl compun sau pentru rețeaua de interese care coordonează activitatea ilicită, nefiind necesar ca beneficiul să fie individualizat exclusiv în patrimoniul inculpatului.

Respectiv, chiar în absența identificării unui avantaj patrimonial personal direct, scopul de cupiditate este îndeplinit prin orientarea acțiunilor spre producerea unui folos material contrar patrimoniului victimei, inclusiv prin mecanisme de grup, ceea ce corespunde pe deplin configurației infracționale reținute în sarcina inculpatului.

Prin urmare, ansamblul probelor administrate și anume a declarațiilor martorilor, înscrisurile bancare, documentele SWIFT și constatările autorităților de supraveghere – converg în a demonstra că inculpatul a acționat cu reprezentarea clară a caracterului ilicit al operațiunilor și a urmărit producerea rezultatului prejudiciabil, acceptând sau urmărind diminuarea patrimoniului instituției bancare prin mecanisme financiare neconforme.

În consecință, Colegiul penal constată că latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal este pe deplin întrunită, fiind dovedită existența intenției directe și a scopului de cupiditate, reieșite atât din poziția funcțională a inculpatului, cât și din conduita sa concretă coroborată cu întreg materialul probator administrat în cauză.

41. ***În ceea ce privește susținerea apărării potrivit căreia actul de acuzare ar fi afectat de vicii fundamentale, întrucât nu ar fi fost incriminat un semn constitutiv obligatoriu al infracțiunii de delapidare, și anume scopul de cupiditate, Colegiul penal o apreciază ca fiind neîntemeiată.***

În primul rând, această critică pornește de la o interpretare formalistă și selectivă a actului de acuzare, în condițiile în care din descrierea faptei imputate rezultă în mod clar că inculpatului *i se atribuie acțiuni de dispunere neautorizată asupra mijloacelor băneşti încredințate, în afara scopului legal al administrării, cu consecința producerii unui prejudiciu patrimonial în proporții deosebit de mari*. Or, din punct de vedere juridico-penal, scopul de cupiditate nu trebuie obligatoriu exprimat în mod literal ca formulare tehnică în cuprinsul actului de acuzare, fiind suficient ca acesta să rezulte din descrierea conduitei imputate și din circumstanțele faptice indicate, ceea ce permite inculpatului să își exercite în mod efectiv dreptul la apărare.

În al doilea rând, critica apărării ignoră faptul că scopul de cupiditate nu reprezintă un element autonom izolat, ci ***se deduce din însăși natura faptei de delapidare***, constând în *deturnarea bunurilor încredințate de la destinația lor legală* și *folosirea acestora în interes contrar celui al titularului patrimoniului.* În consecință, existența acestui scop nu presupune o formulare expresă în actul de acuzare, ci o individualizare factuală suficient de clară a comportamentului prin care bunurile sunt scoase din sfera de administrare legitimă și utilizate ca și cum ar aparține făptuitorului sau unor terți.

Sub acest aspect, doctrina invocată de apărare confirmă tocmai faptul că ***scopul de cupiditate constă în anticiparea în conștiința făptuitorului a stăpânirii definitive asupra bunurilor sustrase.*** Or, în speță, această finalitate rezultă în mod direct din modalitatea concretă de operare a inculpatului, respectiv ***dispunerea asupra unor sume de bani de valoare deosebit de mare prin mecanisme bancare, în afara scopului de administrare și***

fără o justificare economică pentru titularul patrimoniului, ceea ce exclude orice ipoteză de eroare, neglijență sau simplă încălcare procedurală.

În al treilea rând, susținerea potrivit căreia ar fi avut loc o „aplicare extensiv defavorabilă a normei penale" în sensul art.7 CEDO este de asemenea lipsită de temei, întrucât inculpatului nu i se impută o faptă care ar depăși conținutul legal al infracțiunii de delapidare, ci exact conduita tipică acesteia. Nu se constată o extindere a sferei de incriminare, ci o calificare juridică a unor fapte concrete de dispunere frauduloasă asupra bunurilor încredințate, circumscrise în mod evident noțiunii de sustragere în sens penal.

În al patrulea rând, afirmația apărării potrivit căreia lipsa menționării explicite a scopului de cupiditate ar atrage nulitatea actului de acuzare este contrazisă de exigențele procedurale ale Codului de procedură penală, care impun ***descrierea faptei în substanța sa factuală***, nu reproducerea mecanică a tuturor elementelor de tipicitate în termeni doctrinari. Atât timp cât actul de acuzare descrie în mod clar conduita imputată, mecanismul de realizare și prejudiciul cauzat, cerințele de legalitate și de informare a inculpatului sunt respectate.

În consecință, Colegiul penal reține că scopul de cupiditate este pe deplin incident în cauză, acesta rezultând implicit și inevitabil din însăși natura actelor de dispunere neautorizată asupra fondurilor încredințate și din producerea unui prejudiciu patrimonial de proporții deosebit de mari, iar susținerea apărării privind lipsa acestui element constitutiv nu poate fi reținută, fiind contrazisă atât de descrierea faptelor din rechizitoriu, cât și de ansamblul probelor administrate în cauză.

42. ***În ceea ce privește susținerile apărării referitoare la pretinsa neclaritate a calității de subiect al infracțiunii și la o presupusă contradicție în privința perioadei exercitării funcției de către inculpat, Colegiul penal le apreciază ca fiind neîntemeiate.***

Subiectul infracțiunii prevăzute la art.191 alin.(5) Cod penal este unul special, fiind condiționat de existența unei calități juridice care presupune *atribuții de administrare, gestiune sau dispoziție asupra bunurilor altuia*. Această calitate nu este una formală și izolată, ci derivă din ansamblul raportului juridic de funcție, respectiv din competențele efectiv exercitate în cadrul instituției în administrarea patrimoniului.

În speță, din probele administrate rezultă că *inculpatul BÎRCA Viorel a deținut funcții de conducere în cadrul S.A. „Banca de Economii", respectiv vicepreşedinte şi ulterior preşedinte interimar,* funcții care, potrivit cadrului legal incident (inclusiv art.134/13 Cod penal coroborat cu Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995), îl încadrează în categoria administratorilor instituției bancare, adică a persoanelor împuternicite să angajeze și să administreze patrimoniul băncii.

Prin urmare, *calitatea de subiect special al infracțiunii* este pe deplin întrunită, întrucât ***inculpatul avea atât acces efectiv la mecanismele de dispoziție asupra fondurilor***, cât și ***competența juridică de a angaja operațiuni în numele instituției***, în limitele mandatului funcțional.

Referitor la pretinsa contradicție privind momentul numirii în funcție și perioada reținută în învinuire, Colegiul constată că aceasta rezultă dintr-o interpretare fragmentată a actului de acuzare. Învinuirea nu este fundamentată exclusiv pe actul formal de numire într-o

anumită funcție la o dată determinată, ci pe ***exercitarea efectivă și continuă a atribuțiilor de administrare și dispoziție asupra patrimoniului bancar în perioada relevantă faptei***.

În acest sens, calitatea de subiect al infracțiunii nu este condiționată exclusiv de data formală a numirii, ci de momentul în care *inculpatul a exercitat efectiv prerogativele de administrator în sensul legii penale speciale.* Or, din ansamblul probelor rezultă că inculpatul a fost implicat în procesul decizional și operațional al băncii în perioada relevantă, inclusiv în raport cu operațiunile financiare contestate.

Astfel, nu se poate reține existența unei neconcordanțe de natură să afecteze legalitatea acuzației, întrucât faptele imputate sunt raportate la exercițiul funcțiilor de conducere și la atribuțiile efective de administrare a patrimoniului, iar nu exclusiv la un moment formal de numire în funcție.

În consecință, argumentele apărării privind pretinsa incertitudine a calității de subiect al infracțiunii și presupusa contradicție temporală a învinuirii nu pot fi reținute, acestea fiind contrazise de cadrul legal incident și de materialul probator administrat în cauză.

Colegiul penal reține că inculpatul BÎRCA Viorel întrunește în mod cumulativ condițiile subiectului special al infracțiunii de delapidare a averii străine, iar această concluzie se fundamentează pe coroborarea dispozițiilor legale aplicabile cu probele administrate, care confirmă exercitarea efectivă a atribuțiilor de administrare și dispoziție asupra bunurilor încredințate.

43. ***În ceea ce privește susținerile apărării, prin care se invocă pretinsa neclaritate a formei de participație și a conținutului actului de acuzare, Colegiul penal le apreciază ca fiind neîntemeiate.***

Astfel, susținerea potrivit căreia ar exista o pretinsă neclaritate între calitatea de autor și cea de coautor este lipsită de temei juridic.

Conform art.41–42 Cod penal, în cazul participației penale, ***fiecare coautor răspunde pentru întreaga faptă infracțională în măsura în care contribuția sa a fost integrată în mecanismul unitar de executare a infracțiunii,*** indiferent dacă a realizat integral sau parțial elementul material.

În acest context, delapidarea comisă în cadrul unui grup organizat nu necesită ca fiecare participant să realizeze integral actul de însușire sau să intre individual în posesia bunurilor. Este suficient ca acesta să execute o parte a mecanismului infracțional, iar împreună, acțiunile tuturor participanților să conducă la ***ieșirea bunurilor din patrimoniul legitim și la schimbarea destinației lor economice***.

Prin urmare, momentul consumării infracțiunii este cel în care ***cel puțin unul dintre coautori sau mecanismul infracțional în ansamblu a asigurat posibilitatea reală de dispoziție asupra bunurilor***, indiferent de distribuirea internă a rolurilor între participanți.

Din perspectiva dreptului penal, forma de participație nu este determinată de existența nominală a tuturor coautorilor identificați nominal în același act procesual, ci de contribuția concretă a fiecărui participant la realizarea laturii obiective a infracțiunii. Or, *inculpatului i se impută acțiuni de dispunere și/sau autorizare a operațiunilor financiare contestate, realizate în exercitarea atribuțiilor sale de conducere bancară, ceea ce îl încadrează în mod*

direct în sfera coautorilor infracțiunii, independent de existența altor persoane care ar fi participat la aceeași faptă.

Prin urmare, identificarea sau neidentificarea exhaustivă a tuturor eventualilor participanți nu condiționează legalitatea acuzației și nu afectează stabilirea formei de participație a inculpatului, atât timp cât contribuția acestuia la realizarea faptei este individualizată și probată.

În speță, ansamblul probator confirmă existența unui mecanism infracțional complex, cu roluri distribuite, în care inculpatul a contribuit la realizarea circuitului decizional și operațional al transferurilor financiare, ceea ce exclude susținerea că acesta ar fi fost un participant exterior sau fără legătură cu însușirea bunurilor.

Critica privind pretinsa ambiguitate a actului de acuzare derivată din formularea „*coautor*" și din presupusa necorelare cu alte persoane vizate în cauză nu poate fi reținută. Rechizitoriul descrie în mod suficient conduita imputată inculpatului, mecanismul infracțional și rolul acestuia în derularea operațiunilor bancare contestate, astfel încât cerințele de previzibilitate și de exercitare efectivă a dreptului la apărare sunt pe deplin respectate. Or, în procedura penală, ***esențială este descrierea faptei și individualizarea contribuției inculpatului,*** iar nu exhaustivitatea nominală a tuturor eventualilor participanți.

Argumentul apărării potrivit căruia doar o altă persoană (invocată generic) ar putea avea calitatea de coautor, iar în lipsa acesteia inculpatul ar trebui calificat automat ca autor, reprezintă o construcție juridică speculativă și nefondată. Calitatea de *coautor* nu depinde de existența simultană a unui participant anume identificat, ci de realizarea împreună sau coordonată a elementelor constitutive ale infracțiunii. În speță, inculpatul a acționat în cadrul unui mecanism decizional și operațional complex, în care atribuțiile sale de conducere au avut rol esențial în dispunerea asupra fondurilor, ceea ce justifică încadrarea sa în forma de participație reținută.

În consecință, Colegiul penal constată că actul de acuzare nu este afectat de vicii de claritate, nu conține contradicții privind subiectul infracțiunii sau forma de participație și nu încalcă dreptul la apărare al inculpatului. Susținerile apărării reprezintă interpretări selective ale rechizitoriului, fără suport în conținutul său real și în probele administrate în cauză.

44. ***Important de reținut că forma de participație, inclusă în modalitatea normativă a normei incriminate inculpatului BÎRCA Viorel -grup criminal organizat-a fost demonstrat în cadrul examinării prezentei cauzei penale prin probe pertinente, concludente și utile, care în cumul probează existența grupului criminal organizat, modul de activitatea a acestuia.***

Conform art.41 Cod penal, se consideră participație cooperarea cu intenție a două sau mai multor persoane la săvârșirea unei infracțiuni intenționate.

Potrivit art.42 alin.(1), (2) Cod penal (1) participanții sânt persoanele care contribuie la săvârșirea unei infracțiuni în calitate de autor, organizator, instigator sau complice. (2) Se consideră autor persoana care săvârșește în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală, precum şi persoana care a săvârșit infracțiunea prin intermediul persoanelor care nu sânt pasibile de răspundere penală din cauza vârstei, iresponsabilității sau din alte cauze prevăzute de prezentul cod.

În continuare, instanța de apel reține că potrivit prevederilor art.46 Cod penal grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni.

Din această definiție legală rezultă că nu este suficientă simpla colaborare ocazională între mai multe persoane, ci este necesară existența unei structuri stabile și a unei coordonări prealabile orientate spre realizarea activității infracționale.

În doctrină și jurisprudență sunt conturate mai multe condiții cumulative pentru existența unui grup criminal organizat:

În primul rând, este necesară existența unei pluralități de persoane, respectiv cel puțin două persoane care participă la activitatea infracțională, indiferent de rolul concret al fiecăreia în cadrul grupului.

În al doilea rând, se impune existența unei structuri organizate, ceea ce presupune o anumită ierarhie, distribuire a rolurilor și atribuțiilor, precum și o coordonare între membrii grupului. Această structură nu trebuie să fie formalizată juridic, dar trebuie să fie suficient de stabilă pentru a permite desfășurarea activității infracționale în mod continuu sau repetat.

În al treilea rând, este obligatorie condiția stabilității grupului, ceea ce presupune că reuniunea de persoane nu este întâmplătoare sau ocazională, ci are un caracter durabil, format în prealabil și destinat desfășurării unei activități infracționale în timp.

În al patrulea rând, trebuie să existe organizarea prealabilă în vederea comiterii uneia sau mai multor infracțiuni, ceea ce implică existența unei planificări sau înțelegeri anterioare realizării faptelor, precum și coordonarea acțiunilor membrilor în vederea atingerii scopului infracțional.

În al cincilea rând, elementul esențial îl constituie scopul infracțional comun, adică orientarea activității grupului spre comiterea de infracțiuni, inclusiv obținerea de beneficii materiale sau alte avantaje ilicite.

Raportat la aceste criterii, Colegiul reține că existența unui grup criminal organizat nu se deduce exclusiv din participarea mai multor persoane la săvârșirea unei fapte, ci din analiza ansamblului probator care trebuie să evidențieze structura, stabilitatea, coordonarea și scopul infracțional comun al acestora.

De asemenea, este relevant de subliniat că, în sensul art.41–42 Cod penal, participarea la un grup criminal organizat poate îmbrăca forme diferite (autor, organizator, instigator, complice), însă ceea ce caracterizează această formă de criminalitate este existența unei cooperări intenționate și organizate, depășind simpla coautorat ocazional.

Prin urmare, în analiza juridică a existenței grupului criminal organizat, trebuie să se stabilească în mod clar: (i) structura de organizare a grupului, (ii) stabilitatea relațiilor dintre membri, (iii) distribuirea rolurilor și funcțiilor, (iv) existența unei planificări prealabile și (v) scopul infracțional comun, toate aceste elemente urmând a fi deduse din probele administrate în cauză și apreciate în coroborare.

Sub acest aspect, instanța de apel reține că din ansamblul probator administrat în cauză rezultă, în mod convergent, existența unei structuri infracționale care întrunește elementele constitutive ale unui grup criminal organizat, caracterizat prin stabilitate, organizare, coordonare și scop infracțional comun.

Instanța de apel reține că stabilitatea grupului rezultă din ***persistența în timp a relațiilor dintre aceleași persoane***, reflectată în corespondența electronică și în fluxul de comunicări analizate pe o perioadă îndelungată (2012–2014-ulterior), ceea ce exclude caracterul ocazional al colaborării.

Astfel, din examinarea mesajelor electronice extrase din cutiile poștale și dispozitivele informatice ridicate în cauză, se constată existența unor comunicări repetate între aceleași persoane (inclusiv inculpatul BÎRCA Viorel, Ilan ȘOR și alte persoane din anturajul acestora), privind gestionarea operațiunilor financiare ale SA „Banca de Economii", transmiterea de documente interne bancare, coordonarea transferurilor de mijloace bănești, activități legate de remunerare și evidențe financiare interne.

Caracterul repetitiv, constant și interdependent al acestor comunicări denotă existența unei ***cooperări stabile și continue***, specifică unui grup organizat, și nu unor interacțiuni izolate.

Din probele administrate rezultă că activitatea infracțională nu a fost una haotică sau spontană, ci a fost realizată în cadrul unei ***structuri funcționale cu roluri distribuite***.

Astfel, din corespondențele electronice examinate rezultă existența unor fluxuri de comunicare direcționate (emailuri trimise simultan către mai mulți participanți: finance@…, attorney@…, shorholding@…), transmiterea de documente financiare și juridice între membri ai grupului, existența unor indicații privind executarea sau ajustarea unor documente („modificat", „aprobat", „revizuit" în corespondențe) precum și implicarea unor persoane cu roluri distincte (financiar, juridic, operațional).

În acest context, se conturează o ***structură ierarhizată informală***, în care deciziile strategice privind operațiunile bancare și financiare erau centralizate, iar execuția acestora era dispersată între mai mulți participanți.

Din ansamblul probator rezultă că membrii grupului nu au acționat în mod identic, ci au avut ***roluri diferențiate și complementare***, ceea ce este specific unui grup criminal organizat.

Astfel ***inculpatul BÎRCA Viorel*** apare în corespondențe și documente ca factor de decizie și executant în cadrul SA „Banca de Economii", inclusiv în legătură cu autorizarea și gestionarea transferurilor SWIFT, transmiterea dosarelor de credit în arhivă, implicarea în fluxuri interne de aprobare și evidență, ***alte persoane*** (ex. personal financiar și juridic) apar implicate în redactarea, modificarea sau transmiterea documentelor, ***Ilan ȘOR*** apare în documente și corespondențe ca factor de coordonare și aprobare a unor operațiuni financiare și salariale.

Existența acestor roluri distincte, dar interdependente, confirmă că activitatea a fost ***organizată pe bază de distribuire a funcțiilor***, specifică unei structuri infracționale.

Din probele analizate rezultă că activitatea grupului a fost coordonată printr-un mecanism unitar de comunicare și decizie, reflectat în corespondențe electronice privind aprobarea salariilor și operațiunilor financiare („Aprob Ilan Șor"), transmiterea simultană a documentelor către mai mulți membri ai grupului, existența unor mesaje privind planificarea și executarea unor operațiuni bancare complexe (inclusiv transferuri SWIFT de sume mari), utilizarea unor canale de comunicare recurente între aceleași persoane (email, Viber, SMS, aplicații mobile).

Aceste elemente indică existența unei ***coordonări centralizate a activităților***, în care deciziile erau transmise și implementate în mod organizat, nu independent.

În continuare Colegiul penal reține că scopul comun al grupului rezultă din ansamblul operațiunilor financiare analizate, care vizează transferuri de sume importante de bani din sistemul bancar, utilizarea unor societăți intermediare, operațiuni financiare succesive și complexe, disimularea naturii reale a tranzacțiilor precum și gestionarea unor resurse financiare în afara circuitului bancar oficial.

Acest scop comun, orientat spre obținerea de beneficii materiale ilicite și gestionarea frauduloasă a activelor bancare, este elementul care unifică acțiunile participanților și le conferă caracter infracțional organizat.

Prin urmare, analizând în ansamblu probele administrate – respectiv corespondența electronică, documentele bancare (inclusiv operațiuni SWIFT), actele de transmitere a dosarelor de credit, declarațiile martorilor și alte mijloace de probă – instanța de apel constată că sunt întrunite cumulativ elementele definitorii ale grupului criminal organizat, și anume ***stabilitatea relațiilor între membri, existența unei structuri organizate, repartizarea rolurilor funcționale, coordonarea acțiunilor printr-un nucleu decizional și existența unui scop infracțional comun***.

Aceste elemente rezultă nu dintr-o apreciere izolată a unor probe, ci din coroborarea întregului material probator administrat, care evidențiază o activitate infracțională structurată, continuă și coordonată, în cadrul căreia inculpatul BÎRCA Viorel a acționat ca participant.

45. ***Instanța de apel, examinând critic argumentele apărării referitoare la inexistența grupului criminal organizat și la pretinsul caracter exclusiv instituțional al raporturilor dintre inculpatul BÎRCA Viorel și Ilan ȘOR, constată că acestea nu pot fi reținute, fiind contrazise de ansamblul probator administrat în cauză, apreciat în mod coroborat.***

Sub acest aspect, se reține că simpla existență a unor raporturi formale de serviciu în cadrul SA „Banca de Economii”, precum și a unor atribuții statutare conferite prin actele interne ale instituției, nu exclude, prin sine, posibilitatea ca aceste raporturi să fie utilizate ca mijloc de disimulare pentru desfășurarea unei activități infracționale coordonate. Dimpotrivă, din probele administrate rezultă că mecanismele instituționale au fost instrumentalizate și integrate într-un circuit decizional și operațional paralel, orientat spre realizarea unui scop ilicit comun, ceea ce depășește în mod evident cadrul normal al raporturilor de muncă sau de subordonare ierarhică.

În ceea ce privește existența grupului criminal organizat, instanța de apel reține că, acesta presupune o reuniune stabilă de persoane organizate în prealabil în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni. Această definiție are un caracter strict material și funcțional, fiind condiționată de existența stabilității, coordonării, distribuirii rolurilor și scopului infracțional comun, fără a impune existența unei structuri formalizate, a unei organigrame ori identificarea exhaustivă a tuturor membrilor.

Prin urmare, susținerea apărării în sensul necesității identificării tuturor participanților sau a existenței unei structuri formale nu are suport legal. Legea penală nu condiționează

existența grupului criminal organizat de cunoașterea integrală a componenței acestuia, fiind suficient ca din probele administrate să rezulte existența unei structuri infracționale stabile, coordonate și funcționale, iar eventualele persoane neidentificate sau cercetate în alte cauze nu înlătură existența grupului, ci confirmă dimpotrivă complexitatea acestuia.

Sub aspectul probator, instanța de apel reține că din procesul-verbal de examinare a corespondenței electronice, a suporturilor informatice și a documentelor bancare rezultă existența unui flux constant de comunicare între inculpat și persoane din anturajul lui Ilan ȘOR, în cadrul căruia au fost transmise documente financiare sensibile, inclusiv fișiere de tip SWIFT, contracte de credit, acorduri între acționari și entități nerezidente, precum și instrucțiuni privind operațiuni bancare complexe. Aceste elemente nu reflectă simple raporturi administrative, ci indică existența unui mecanism informațional stabil, în care circulau instrucțiuni operative și documente esențiale pentru realizarea unor operațiuni financiare de amploare.

În mod particular, corespondențele electronice evidențiază implicarea unor persoane interpuse în circuitul decizional și existența unor aprobări și validări provenite din afara structurii formale a băncii, ceea ce confirmă existența unui mecanism decizional paralel celui instituțional. Această împrejurare este incompatibilă cu teza apărării privind exclusivitatea raporturilor de serviciu și demonstrează existența unei coordonări infracționale.

Totodată, din ansamblul probator rezultă că activitatea relevantă s-a desfășurat pe o perioadă îndelungată, în mod continuu și succesiv (2012–2014 și ulterior), ceea ce exclude caracterul ocazional sau întâmplător al pretinsei colaborări. Stabilitatea grupului este dedusă atât din durata în timp a activităților, cât și din repetitivitatea operațiunilor financiare și coerența fluxurilor decizionale și documentare.

În cadrul acestei structuri, Ilan ȘOR apare ca factor central de coordonare și decizie, iar inculpatul BÎRCA Viorel, în calitate de factor de conducere în cadrul instituției bancare, a contribuit la implementarea operațiunilor financiare, prin exercitarea atribuțiilor sale în mod convergent cu mecanismul infracțional, asigurând astfel realizarea segmentului operațional al activității grupului. Această distribuire a rolurilor reflectă o structură organizată, în care fiecare participant contribuie distinct, dar convergent, la realizarea scopului infracțional comun.

În acest context, instanța de apel subliniază că existența unui grup criminal organizat nu presupune un „plan infracțional” formalizat în sens juridico-tehnic, ci rezultă din ansamblul *acțiunilor coordonate*, din *continuitatea acestor*a și din *existența unei finalități infracționale comune*. Momentul inițial al presupusului „plan” nu are relevanță determinantă, întrucât grupul are o existență dinamică, putând include atât persoane implicate încă din faza de constituire, cât și persoane care aderă ulterior la mecanismul infracțional, prin contribuția lor la realizarea acestuia.

De asemenea, argumentul apărării referitor la lipsa beneficiului material direct al inculpatului este lipsit de relevanță juridică, întrucât calitatea de participant la un grup criminal organizat nu este condiționată de obținerea unui avantaj patrimonial personal, ci de contribuția efectivă la realizarea activității infracționale comune, în cadrul rolului atribuit.

În ceea ce privește susținerile privind lipsa contactului direct cu mijloacele financiare sau cu instituțiile bancare corespondente, instanța de apel reține că specificul unui grup

criminal organizat constă tocmai în fragmentarea atribuțiilor și distribuirea rolurilor între participanți, astfel încât nu este necesar ca fiecare membru să realizeze integral actele materiale ale infracțiunii sau să intre în contact direct cu bunurile. Este suficient ca fiecare participant să execute o parte din mecanismul infracțional, iar acțiunile cumulate să conducă la realizarea rezultatului infracțional.

Sub acest aspect, delapidarea comisă în cadrul unui grup organizat se consumă în momentul în care bunurile ies din sfera de administrare legală și intră în circuitul de control al mecanismului infracțional, indiferent de distribuirea ulterioară a acestora sau de identificarea beneficiarilor finali. Determinarea traseului ulterior al fondurilor nu reprezintă o condiție constitutivă a infracțiunii, ci o etapă subsecventă a valorificării produsului infracțional.

În consecință, întrebările formulate de apărare privind identificarea exhaustivă a membrilor grupului, existența unui organigram formal, momentul exact al elaborării „planului infracțional", interacțiunea directă a inculpatului cu toate persoanele implicate sau existența unui beneficiu material direct nu reprezintă condiții legale pentru reținerea grupului criminal organizat și nu sunt de natură să înlăture concluziile rezultate din probatoriul administrat.

Instanța de apel constată că aceste argumente reprezintă o fragmentare artificială a probelor, în condițiile în care aprecierea lor trebuie realizată în ansamblu, prin coroborarea tuturor mijloacelor de probă, inclusiv a celor informatice, bancare și testimoniale.

Prin urmare, din ansamblul probator administrat rezultă existența unui grup criminal organizat caracterizat prin stabilitate, coordonare, distribuirea rolurilor și existența unui scop infracțional comun, în cadrul căruia inculpatul BÎRCA Viorel a acționat în calitate de participant, contribuind la realizarea mecanismului infracțional, ceea ce înlătură susținerile apărării privind inexistența acestei forme de participație penală.

În continuarea argumentației privind existența grupului criminal organizat și respingerea susținerilor apărării, instanța de apel reține că, sub aspectul constatării implicării inculpatului BÎRCA Viorel în mecanismul infracțional organizat, relevante sunt și declarațiile inculpatului, care, coroborate cu ansamblul probatoriului administrat, confirmă existența unor legături stabile, continue și funcționale cu persoanele atribuite cercului infracțional condus de Ilan ȘOR.

În acest sens, deși inculpatul neagă orice raporturi de natură remuneratorie sau de colaborare în afara cadrului instituțional al Băncii de Economii, susținând că nu a primit sume de bani și nu a activat în favoarea unor entități afiliate lui Ilan ȘOR, precum și că nu ar fi avut cunoștință despre implicarea altor colaboratori ai băncii în activități externe instituției, aceste afirmații sunt contrazise de probele administrate în cauză.

Astfel, din declarațiile inculpatului rezultă că acesta ***a recunoscut existența unor comunicări directe și periodice cu Ilan ȘOR***, inclusiv ***prin utilizarea unui telefon mobil separat***, destinat exclusiv acestor interacțiuni, precum și faptul că ***aceste contacte au continuat și ulterior încetării atribuțiilor sale oficiale în cadrul Băncii de Economii***. Inculpatul a arătat că discuțiile purtate vizau inclusiv așa-numitul proiect de „*consolidare a celor trei bănci*", ceea ce denotă existența unui canal de comunicare dedicat unor subiecte de interes instituțional și decizional.

De asemenea, acesta a confirmat existența unor interacțiuni și cu persoane din anturajul lui Ilan ȘOR, indicând că noțiunea de „***șef***” utilizată în corespondențele electronice analizate în cauză ***se referea la Ilan ȘOR***, precum și că *anumite persoane menționate în mesajele examinate aveau rol de intermediere sau reprezentare în cadrul acestui cerc de relaționare*.

Mai mult, inculpatul a admis că *aceste comunicări nu au avut un caracter ocazional*, ci s-au desfășurat *pe o perioadă extinsă, inclusiv în anii 2015–2016, ulterior instituirii administrării speciale la Banca de Economii,* ceea ce exclude caracterul întâmplător al relațiilor și confirmă persistența unei legături funcționale cu mediul de influență atribuit lui Ilan ȘOR.

În aceste circumstanțe, instanța de apel constată că susținerea inculpatului privind inexistența oricăror raporturi cu Ilan ȘOR sau cu structuri ori persoane asociate acestuia nu poate fi reținută, fiind contrazisă chiar de propriile sale declarații, care evidențiază existența unor contacte constante, a unui canal de comunicare dedicat și a unei continuități în relaționare, inclusiv după încetarea funcției sale oficiale.

Prin urmare, aceste elemente, coroborate cu ansamblul probatoriului administrat, confirmă implicarea inculpatului BÎRCA Viorel în mecanismul infracțional analizat și întăresc concluzia privind apartenența acestuia la structura de tip grup criminal organizat, caracterizată prin stabilitate, coordonare și continuitate în realizarea scopului infracțional comun.

46. ***Colegiul penal reține că susținerile apărării privind pretinsa încălcare a art.7 CEDO, determinate de o presupusă neclaritate a normei de incriminare și de aplicarea concomitentă a două redacții ale art.191 Cod penal, sunt neîntemeiate și rezultă dintr-o interpretare selectivă și artificială a actelor procesuale și a conținutului hotărârii contestate.***

În primul rând, contrar afirmațiilor apărării, instanța de fond a aplicat în mod univoc și coerent ***legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptelor***, respectiv redacția art.191 Cod penal anterioară modificărilor operate prin Legea nr.179/2018, cu luarea în considerare a dispozițiilor privind continuitatea normativă și caracterul explicativ al modificărilor legislative ulterioare.

Formulările utilizate în Sentința atacată, inclusiv cele ce conțin sintagma „*în baza unui titlu și cu un anumit scop*”, nu indică aplicarea unei alte legi penale, ci reflectă ***explicarea doctrinară și sistematizarea evolutivă a aceleiași noțiuni juridice – „bunuri încredințate în administrare”***, prezentă atât în redacția anterioară, cât și în cea ulterioară modificării legislative. Prin urmare, nu poate fi reținută existența a două norme concurente aplicate alternativ, ci doar utilizarea unui limbaj juridic unitar, adaptat atât textului de lege, cât și interpretării doctrinare consolidate.

Alegațiile apărării privind pretinsa imposibilitate de a determina norma penală aplicabilă sunt contrazise de însăși structura Sentinței și de actul de acuzare, din care rezultă în mod clar că fapta a fost încadrată în art.191 alin.(5) Cod penal – ***delapidarea averii străine, adică însușirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârșită de mai multe persoane, de***

administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari, în redacția aplicabilă la data faptelor.

Diferențele de formulare invocate de apărare nu afectează legalitatea încadrării juridice, întrucât, potrivit art.113 Cod penal și jurisprudenței constante a Curții Constituționale, calificarea juridică presupune corelarea faptelor concrete cu elementele constitutive ale infracțiunii, iar nu reproducerea literală și exhaustivă a fiecărei expresii din norma penală.

În acest sens, Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 29.04.2016 confirmă că *analiza juridică se realizează prin corespondența dintre fapta concretă și tiparul legal, iar nu printr-o examinare formalistă a identității terminologice.*

Alegația apărării potrivit căreia lipsa mențiunii explicite a „scopului de cupiditate" în rechizitoriu ar atrage nulitatea acuzației este nefondată.

Scopul de cupiditate, ca element subiectiv calificativ al infracțiunii de delapidare, ***nu reprezintă o formulă formală ce trebuie reprodusă literal în actul de acuzare,*** ci o concluzie juridică dedusă din ansamblul circumstanțelor de fapt și al probelor administrate. Or, din probele cauzei rezultă în mod coerent că acțiunile inculpatului au fost orientate spre ***dispunerea neautorizată a mijloacelor bănești în afara destinației lor legale***, generând un prejudiciu patrimonial de proporții deosebit de mari, ceea ce, potrivit doctrinei și jurisprudenței constante (S. BRÎNZA, V. STATI), este suficient pentru reținerea scopului de cupiditate.

Mai mult, scopul de cupiditate poate îmbrăca nu doar forma îmbogățirii directe a făptuitorului, ci și forma ***obținerii unui avantaj patrimonial pentru terți sau pentru un interes ilicit determinat,*** ceea ce rezultă în mod implicit din mecanismul infracțional reținut în cauză. Prin urmare, lipsa unei formulări literale nu echivalează cu inexistența elementului subiectiv, atâta timp cât acesta rezultă din coroborarea probelor.

Argumentul apărării privind încălcarea art.7 CEDO este construit pe o premisă eronată, și anume aceea că instanța ar fi aplicat simultan două legi penale distincte.

În realitate, nu există nicio situație de aplicare cumulativă sau alternativă a unor norme diferite, ci o ***interpretare unitară a aceleiași norme penale în lumina modificărilor legislative ulterioare, care nu au dezincriminat și nici nu au modificat esența infracțiunii de delapidare***.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant că art.7 CEDO nu interzice interpretarea evolutivă a normei penale, cu condiția ca aceasta să fie ***previzibilă și accesibilă unei persoane rezonabile***. Or, infracțiunea de delapidare, inclusiv în forma analizată, are un conținut clar determinat în doctrina și practica judiciară națională, fiind previzibil pentru orice persoană cu funcții de administrare a patrimoniului bancar.

Critica apărării privind pretinsa aplicare prin analogie este lipsită de fundament. Instanța nu a extins prin analogie sfera subiectului infracțiunii, ci a constatat, în baza probelor, că inculpatul deținea ***calitatea specială de administrator al unei instituții bancare***, conform art.134/13 Cod penal și Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII/1995. Faptul că inculpatul a exercitat funcții de conducere în perioade succesive nu afectează tipicitatea, întrucât răspunderea penală este analizată ***pentru fiecare act material săvârșit în perioada în***

care calitatea specială era efectiv exercitată. Prin urmare, nu este vorba de analogie, ci de aplicarea corectă a normei în raport cu situația de fapt stabilită probator.

În raport cu cele expuse, Colegiul reține că argumentele apărării privind pretinsa încălcare a art.7 CEDO, aplicarea neunitară a legii penale, lipsa scopului de cupiditate și incertitudinea normei aplicabile sunt *neîntemeiate, speculative și contrazise de conținutul hotărârii și de ansamblul probatoriului administrat.*

Instanța de fond a realizat o calificare juridică unitară, coerentă și previzibilă, fără a depăși limitele normei de incriminare și fără a aplica retroactiv sau extensiv defavorabil legea penală.

47. ***Instanța de apel reține că apărarea a contestat, în mod implicit, și legalitatea Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 18 martie 2022, prin care a fost respinsă cererea de recuzare a completului de judecată.***

Sub acest aspect, instanța de apel subliniază că, potrivit regulilor procedurale incidente, încheierile prin care se soluționează cererile de recuzare nu sunt susceptibile de a fi atacate separat, pe cale distinctă, acestea putând fi supuse controlului jurisdicțional exclusiv odată cu fondul cauzei, în cadrul căilor de atac exercitate împotriva hotărârii finale.

În acest context, controlul exercitat de instanța de apel asupra unei asemenea încheieri are un caracter accesoriu, fiind circumscris verificării eventualului impact pe care soluția asupra cererii de recuzare l-ar fi putut avea asupra garanțiilor unui proces echitabil, inclusiv sub aspectul imparțialității instanței.

Analizând Încheierea din 18 martie 2022, instanța de apel constată că aceasta este motivată în fapt și în drept, fiind rezultatul unei examinări efective a tuturor argumentelor invocate de apărare, inclusiv a celor referitoare la pretinsa incompatibilitate a completului de judecată.

Instanța de fond a făcut aplicarea corectă a dispozițiilor art.33 alin.(2) pct.6) Cod de procedură penală, reținând în mod justificat că nu au fost identificate împrejurări obiective care să fie de natură să pună la îndoială în mod rezonabil imparțialitatea judecătorilor din completul de judecată.

Mai mult, soluția de respingere a cererii de recuzare este în deplin acord cu standardele stabilite de art.6 § 1 CEDO și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care impune existența unor elemente obiective, verificabile, de natură să contureze o îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea instanței, iar nu simple aprecieri subiective ale părților.

Or, în cauză, motivele invocate de apărare au fost analizate în mod concret și argumentat, instanța de fond stabilind în mod corect că acestea se reduc la simple aprecieri asupra modului de desfășurare a procesului și asupra aprecierii probelor, fără a evidenția existența unor circumstanțe exterioare care să afecteze imparțialitatea obiectivă a completului.

În consecință, instanța de apel constată că Încheierea din 18 martie 2022 este legală și temeinică, fiind pronunțată cu respectarea dispozițiilor procedurale incidente și a garanțiilor prevăzute de art.6 CEDO.

Totodată, instanța reține că simpla contestare a acestei încheieri de către apărare, în cadrul criticilor privind fondul cauzei, nu este de natură să atragă vreo nulitate sau să

afecteze legalitatea procedurii, atât timp cât nu se demonstrează existența unui viciu concret care să fi influențat imparțialitatea instanței sau soluția pronunțată.

Prin urmare, criticile formulate sub acest aspect sunt neîntemeiate și vor fi respinse.

48. ***Sub aspectul invocării de către apărare a încălcării art.6 § 1 CEDO și a pretinsei lipse de imparțialitate a instanței de judecată, instanța de apel reține că aceste susțineri sunt neîntemeiate, fiind contrazise atât de cadrul normativ incident, cât și de circumstanțele concrete ale cauzei, inclusiv de soluția pronunțată prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 18 martie 2022, prin care a fost examinată și respinsă cererea de recuzare a completului de judecată.***

Colegiul penal reține că, potrivit art.33 alin.(2) pct.6) Cod de procedură penală, judecătorul poate fi recuzat doar în cazul existenței unor împrejurări obiective care pun la îndoială în mod rezonabil imparțialitatea acestuia. Aceste dispoziții legale transpun exigențele art.6 § 1 CEDO, care garantează dreptul la un tribunal independent și imparțial, atât sub aspect subiectiv, cât și obiectiv.

Sub acest aspect, prin Încheierea din 18 martie 2022, instanța de fond a analizat în mod detaliat toate argumentele apărării referitoare la pretinsa lipsă de imparțialitate a completului format din judecătorii Ana CUCERESCU, Eugeniu BEȘELEA și Petru PĂUN, constatând că acestea nu se întemeiază pe circumstanțe obiective de natură să răstoarne prezumția de imparțialitate a judecătorului.

În mod expres, instanța a reținut că simpla împrejurare că același complet de judecată a examinat anterior o altă cauză penală din categoria infracțiunilor economice și bancare nu constituie, în sine, un motiv de incompatibilitate sau recuzare. Această împrejurare nu atrage automat concluzia unei prejudecăți, în condițiile în care fiecare cauză este examinată distinct, pe baza propriului ansamblu probator, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală, care consacră principiul aprecierii libere a probelor în fiecare cauză în parte.

Instanța de apel reține că, în mod corect, prin aceeași încheiere s-a statuat că examinarea unor probe similare sau aparținând aceleiași categorii de cauze („furtul miliardului”, infracțiuni bancare și economice) nu generează, *per se*, o situație de incompatibilitate a judecătorului, întrucât aceste cauze implică, prin natura lor, un cadru probator repetitiv și complex, derivat din aceeași realitate economică și instituțională.

De asemenea, prin Încheierea din 18 martie 2022 s-a reținut că invocarea pretinsei lipse de imparțialitate pe motivul aprecierii probelor într-o cauză anterioară nu poate fi primită, întrucât judecătorul este obligat să analizeze probele în fiecare cauză în mod individual, iar formarea convingerii judiciare într-un dosar anterior nu echivalează cu o prejudecare a unei cauze ulterioare.

În acest context, instanța de fond a subliniat în mod corect că art.33 alin.(2) pct.6) Cod de procedură penală nu permite recuzarea judecătorului pe baza unor simple suspiciuni sau percepții subiective ale părții, ci exclusiv în prezența unor împrejurări obiective, verificabile, de natură să afecteze aparența de imparțialitate din perspectiva unui observator rezonabil.

Or, în speță, judecătorii nu au participat anterior la efectuarea urmăririi penale în prezenta cauză, nu a exercitat atribuții de procuror sau organ de urmărire penală, nu s-a

pronunțat anterior asupra vinovăției inculpatului BÎRCA Viorel şi nici nu a examinat aceeași cauză penală într-o altă etapă procesuală incompatibilă.

Faptul că într-o altă cauză penală instanța a analizat existența unui grup criminal organizat ori activitatea altor persoane nu poate conduce automat la concluzia că judecătorul ar fi prejudecat soluția în prezenta cauză. O asemenea abordare ar echivala cu instituirea unei incompatibilități generale pentru orice judecător care examinează dosare complexe privind criminalitatea organizată sau cauze conexe factual, ceea ce ar depăși atât cadrul legal intern, cât şi standardele dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

În același context, instanța de apel constată că susținerile apelanului potrivit cărora motivarea sentinței ar reproduce „*punct cu punct*" rechizitoriul nu sunt confirmate de conținutul Sentinței atacate. Analiza sentinței relevă că instanța de fond a examinat probele administrate în cauză, a evaluat declarațiile martorilor, a analizat poziția inculpatelor şi a apărării, a motivat admisibilitatea şi pertinența probelor administrate şi a expus raționamente proprii privind stabilirea situației de fapt şi individualizarea pedepsei. Împrejurarea că instanța a ajuns la concluzii similare celor susținute de acuzare nu poate fi echivalată cu lipsa imparțialității, întrucât jurisprudența Curții Europene este constantă în sensul că simpla coincidență între concluziile instanței şi poziția procurorului nu constituie, prin ea însăși, dovada unei părtiniri judiciare.

De asemenea, instanța de apel apreciază ca nefondate criticile formulate de apelant în legătură cu respingerea unor cereri ale apărării privind administrarea probelor, audierea anumitor martori. Potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală, instanța de judecată are competența exclusivă de a aprecia asupra pertinenței, concludenții şi utilității probelor solicitate de părți, precum şi obligația de a asigura desfășurarea procesului într-un termen rezonabil şi de a preveni tergiversarea nejustificată a procedurii. Or, simplul fapt că anumite cereri procesuale ale apărării au fost respinse nu poate constitui, în lipsa unor elemente suplimentare obiective, dovada lipsei de imparțialitate a instanței.

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant că art.6 din Convenție nu garantează dreptul nelimitat al unei părți de a obține administrarea oricărei probe solicitate, instanțele naționale fiind cele chemate să aprecieze necesitatea administrării probelor în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei. Din materialele dosarului rezultă că apărarea a beneficiat de posibilitatea efectivă de a participa la cercetarea judecătorească, de a adresa întrebări martorilor, de a formula cereri şi obiecții, de a depune înscrisuri şi de a susține pledoarii ample, astfel încât principiile contradictorialității şi egalității armelor au fost respectate.

Examinând cauza în ansamblu, instanța de apel constată că apelantul nu a demonstrat existența unor elemente obiective care să justifice în mod rezonabil îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței de fond. Criticile formulate reprezintă, în realitate, contestări ale modului de apreciere a probelor şi ale soluțiilor procesuale adoptate de instanță, aspecte care nu se confundă cu lipsa imparțialității şi care urmează a fi analizate distinct prin prisma legalității şi temeiniciei sentinței atacate. În consecință, motivele de apel întemeiate pe pretinsa încălcare a dreptului la un tribunal independent şi imparțial urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Instanța de apel reține, de asemenea, că această soluție este pe deplin conformă jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia imparțialitatea judecătorului se prezumă până la proba contrară, iar simplul fapt că un magistrat a soluționat cauze similare sau a avut contact cu probe de același tip nu este suficient pentru a răsturna această prezumție (a se vedea, mutatis mutandis, cauza *Piersack c. Belgia* și *Kyprianou c. Cipru*).

În plus, Curtea Europeană a statuat constant că testul obiectiv al imparțialității vizează existența unor fapte verificabile care pot ridica îndoieli legitime, nu percepția subiectivă a părții interesate. Or, în cauză, astfel de fapte nu au fost demonstrate, iar Încheierea din 18 martie 2022 a motivat în mod clar inexistența oricăror circumstanțe de natură să compromită aparența de imparțialitate a completului.

Prin urmare, argumentele apărării privind pretinsa încălcare a art.6 CEDO, întemeiate pe participarea aceluiași complet la examinarea unor cauze anterioare și pe presupusa existență a unei prejudecăți judiciare, sunt contrazise atât de considerentele Încheierii din 18 martie 2022, cât și de cadrul legal și jurisprudențial aplicabil.

În consecință, instanța de apel constată că nu există niciun element obiectiv care să răstoarne prezumția de imparțialitate a completului de judecată, iar critica apărării în acest sens este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

49. ***În partea ce ține de criticile apărării referitoare la pretinsa lipsă de imparțialitate a judecătorilor, inclusiv prin prisma modului de evaluare a probelor, a opiniilor separate și a pretinsei „antepronunțări", instanța de apel reține că acestea sunt neîntemeiate și nu pot conduce la concluzia existenței unui viciu fundamental în sensul art.415 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, întrucât nu se bazează pe împrejurări obiective, verificabile, de natură să răstoarne prezumția de imparțialitate a instanței de fond.***

Sub aspectul invocării încălcării art.6 § 1 CEDO, instanța de apel reiterează că imparțialitatea judecătorului se prezumă până la proba contrară, iar jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului distinge între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă, fiind necesară demonstrarea unor fapte concrete care să indice fie existența unei prejudecăți personale, fie existența unor împrejurări care să creeze unei persoane rezonabile o îndoială legitimă cu privire la imparțialitate. Simpla nemulțumire a părții față de modul de apreciere a probelor sau față de soluția pronunțată nu este suficientă pentru a atrage încălcarea art. 6 CEDO.

În ceea ce privește susținerile apărării privind pretinsa inconsecvență a judecătorului raportor în raport cu opinia separată formulată anterior, instanța de apel reține că exprimarea unei opinii separate asupra unei chestiuni procedurale interlocutorii nu este de natură să afecteze imparțialitatea judecătorului la soluționarea fondului cauzei. Opinia separată reflectă o analiză juridică punctuală asupra unei cereri determinate, fără a echivala cu o antepronunțare asupra vinovăției inculpatului. Evoluția raționamentului judiciar în funcție de ansamblul probator administrat este firească și inerentă activității de deliberare, neputând fi interpretată ca o lipsă de imparțialitate.

*Referitor la criticile privind modul de evaluare a rapoartelor de expertiză***,** instanța de apel constată că acestea vizează în realitate aprecierea probelor de către instanța de fond,

aspect ce ține de competența exclusivă a acesteia în temeiul art.101 Cod de procedură penală. Instanța nu este obligată să adopte integral concluziile experților, acestea având valoarea unor mijloace de probă supuse aprecierii coroborate cu celelalte probe administrate. Faptul că unele expertize conțin concluzii de probabilitate sau că instanța a reținut selectiv anumite aspecte din cuprinsul acestora nu reprezintă în sine un indiciu de lipsă de imparțialitate, *ci expresia procesului de evaluare judiciară a probelor.*

Susținerile apărării privind o pretinsă „*viclenie*", „*rea-credință*" sau „*comportament arbitrar*" al judecătorului raportor nu pot fi reținute, întrucât reprezintă aprecieri subiective, lipsite de suport probator obiectiv. În analiza imparțialității, criteriul relevant nu este percepția părții asupra modului de motivare a hotărârii, ci existența unor fapte obiective care să indice lipsa de neutralitate a instanței. Diferențele de interpretare juridică sau eventualele erori de apreciere a probelor, chiar presupuse, nu sunt echivalente cu lipsa de imparțialitate și nu pot fundamenta concluzia existenței unui viciu fundamental.

Sub aspectul criticilor privind pretinsa încălcare a prezumției de nevinovăție și a standardului de probă, instanța de apel constată că instanța de fond a analizat întregul ansamblu probator, incluzând declarațiile părților, ale martorilor, rapoartele de expertiză și înscrisurile administrate, procedând la o coroborare a acestora în conformitate cu legea procesual penală. Concluzia instanței de fond privind răsturnarea prezumției de nevinovăție nu echivalează cu substituirea acesteia, ci reprezintă rezultatul aprecierii probelor dincolo de orice îndoială rezonabilă.

În ceea ce privește criticile referitoare la aplicarea pretins eronată a legii penale și invocarea art.7 CEDO, instanța de apel reține că interpretarea normelor de drept penal și încadrarea juridică a faptelor reprezintă atribuții ale instanței de judecată, iar o eventuală divergență de opinie asupra interpretării nu este echivalentă cu încălcarea principiului legalității incriminării și nu poate fi transformată într-un argument privind lipsa de imparțialitate.

Referitor la susținerile privind cheltuielile judiciare, instanța de apel reține că acestea au fost dispuse în temeiul dispozițiilor legale aplicabile, ca efect al soluției de condamnare, iar eventuala lipsă a unei solicitări exprese din partea acuzării nu este de natură să afecteze legalitatea măsurii și, cu atât mai mult, nu are relevanță sub aspectul imparțialității instanței.

În ceea ce privește afirmațiile apărării referitoare la comportamentul judecătorilor în ședință, expresii faciale sau alte percepții subiective, instanța de apel constată că acestea nu pot fi reținute ca elemente obiective de natură să demonstreze lipsa de imparțialitate, în absența unor constatări oficiale sau a unor mijloace de probă verificate. O astfel de argumentație rămâne la nivelul percepțiilor subiective ale părții și nu poate fundamenta o concluzie juridică privind încălcarea art. 6 CEDO.

În ansamblu, instanța de apel constată că toate criticile formulate de apărare în acest sens tind să transforme nemulțumirea față de modul de apreciere a probelor și față de soluția pronunțată într-o pretinsă problemă de imparțialitate a instanței, fără a indica împrejurări obiective, verificabile și suficiente pentru a răsturna prezumția de imparțialitate. Or, în absența unor asemenea elemente, nu se poate reține existența unui viciu fundamental care să atragă incidența art.415 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală sau încălcarea art. 6 CEDO.

Prin urmare, instanța de apel respinge ca nefondate criticile apărării privind lipsa de imparțialitate a completului de judecată, constatând că dreptul la un proces echitabil a fost respectat în ansamblul său.

50. ***Cu privire la critica apărării referitoare la pretinsa încălcare a dreptului la interpret, completul de judecată reține că aceasta este neîntemeiată și nu poate conduce la concluzia nulității actului de sesizare sau a întregii proceduri, întrucât nu s-a produs nicio încălcare a garanțiilor procesuale prevăzute de art.6 CEDO și de normele procesual-penale invocate.***

Argumentul apărării potrivit căruia anumite înscrisuri din dosar, redactate în limba rusă sau în altă limbă străină, ar fi fost interpretate de instanță în mod arbitrar, fără asigurarea unui interpret autorizat, nu reflectă realitatea procesuală. Din analiza materialelor cauzei rezultă că instanța nu a substituit funcția de interpret, ci a realizat o examinare juridică a probelor administrate, în conformitate cu rolul său legal de a aprecia conținutul probatoriului în ansamblu. Simplul fapt că anumite documente conțin expresii în limbi străine (precum „Loan Payment Agreement") nu echivalează cu exercitarea atribuțiilor unui interpret, ci reprezintă o operațiune inerentă procesului de evaluare a probelor scrise, care sunt frecvent utilizate în forma lor originală în cauze penale cu elemente de extraneitate.

În plus, apărarea nu a demonstrat concret în ce mod lipsa unui interpret a împiedicat înțelegerea acuzațiilor sau exercitarea efectivă a dreptului la apărare. Or, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului impune existența unui prejudiciu real și substanțial asupra echității procedurii, iar nu simple afirmații speculative privind o eventuală dificultate de interpretare a unor termeni tehnici sau juridici.

Mai mult decât atât, instanța de fond a examinat în mod efectiv argumentele apărării referitoare la pretinsa nulitate a rechizitoriului și la pretinsele încălcări ale art.6 CEDO, inclusiv sub aspectul dreptului la apărare și al contradictorialității procedurii, respingându-le motivat ca neîntemeiate. Instanța a constatat că actul de sesizare a instanței corespunde cerințelor legale prevăzute de art.281 și art.296 Cod de procedură penală, nefiind identificate discrepanțe între ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu, atât sub aspect factual, cât și juridic.

Sub acest aspect, critica apărării privind pretinsa „*substituire a rolului interpretului de către instanță"* apare ca fiind o interpretare subiectivă și lipsită de suport probator, bazată pe deducții generale, fără indicarea unor situații concrete în care drepturile procesuale ale inculpatului ar fi fost efectiv restrânse.

Instanța de apel mai reține că mijloacele materiale de probă la care face referire apărarea, inclusiv înscrisurile redactate în limbi străine, au fost administrate în faza urmăririi penale, fiind puse la dispoziția părții apărării în condițiile prevăzute de lege, cu asigurarea accesului integral la materialele cauzei.

Iar, din materialele cauzei rezultă că examinarea probelor s-a realizat în ședință publică, în cadrul cercetării judecătorești, cu participarea nemijlocită a inculpatului și a apărării sale, aceștia beneficiind de posibilitatea deplină de a lua cunoștință de conținutul tuturor mijloacelor de probă administrate în cauză, inclusiv a înscrisurilor redactate în limbi străine. În acest context, este esențial de subliniat că prezența inculpatului și a apărătorului

său la examinarea fiecărei probe în ședință exclude prezumția că aceștia nu ar fi avut acces sau înțelegere asupra conținutului probator.

Mai mult, în cadrul cercetării judecătorești, instanța a asigurat posibilitatea efectivă de clarificare a oricăror aspecte de natură lingvistică sau tehnică prin intermediul interpretului desemnat în cauză, astfel încât, ori de câte ori au existat termeni tehnici, expresii în limbi străine sau elemente susceptibile de interpretare, părțile aveau posibilitatea reală de a solicita traducerea sau explicarea acestora. Or, din desfășurarea ședințelor de judecată nu rezultă că apărarea sau inculpatul ar fi solicitat, la momentul examinării vreunei probe, intervenția interpretului sau ar fi invocat dificultăți de înțelegere a conținutului vreunui înscris.

În aceste condiții, critica formulată ulterior, în faza căii de atac, privind pretinsa lipsă a interpretului sau imposibilitatea înțelegerii conținutului unor documente, apare ca fiind una pur formală și construită exclusiv post factum, fără suport în comportamentul procesual manifestat în fața instanței de fond. Or, o pretinsă încălcare a dreptului la apărare trebuie să fie dovedită prin indicarea unor impedimente concrete, intervenite în cursul procesului, care să fi afectat în mod real exercitarea drepturilor procesuale, iar nu prin simple afirmații generale formulate ulterior pronunțării hotărârii.

De asemenea, se reține că inculpatul a fost asistat în permanență de apărătorul ales, care a exercitat efectiv drepturile procesuale ale acestuia atât în faza urmăririi penale, cât și în faza judecării cauzei. Prezența și activitatea apărătorului în ședințele de judecată constituie o garanție esențială a respectării dreptului la apărare, în sensul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, asigurând în mod concret înțelegerea materialului probator și posibilitatea de a formula apărări pertinente.

Sub acest aspect, susținerea apărării privind o pretinsă afectare a dreptului la apărare prin lipsa interpretului este lipsită de suport probator, nefiind indicat niciun moment procesual concret în care inculpatul să fi fost împiedicat să înțeleagă acuzațiile, conținutul probelor sau să își formuleze apărările în mod efectiv.

În plus, se reține că apărătorul inculpatului a asigurat reprezentarea și exercitarea efectivă a drepturilor procesuale ale acestuia atât în faza urmăririi penale, cât și în fața instanței de judecată, ceea ce exclude orice susținere privind imposibilitatea de înțelegere a materialului probator sau afectarea dreptului la apărare.

În aceste circumstanțe, susținerea apărării formulată în prezentul stadiu procesual apare ca fiind lipsită de suport factual, fiind formulată exclusiv în contextul criticii soluției, fără a fi dublată de indicarea unor impedimente concrete intervenite pe parcursul procesului penal.

Prin urmare, instanța de apel constată că inculpatul a avut acces deplin și efectiv la materialul probator, inclusiv la mijloacele materiale de probă invocate, iar dreptul la apărare și garanțiile procesuale prevăzute de art.6 CEDO nu au fost în niciun mod afectate.

În ceea ce privește pretinsa lipsă de imparțialitate a instanței, invocată prin raportare la modul de apreciere a probelor și la interpretarea unor înscrisuri, Colegiul penal reține că aceasta nu se confirmă prin niciun element obiectiv. Aprecierea probelor, inclusiv a rapoartelor de expertiză și a înscrisurilor din dosar, ține de competența exclusivă a instanței de judecată și nu poate fi calificată drept lipsă de imparțialitate doar pentru că soluția nu coincide cu poziția apărării.

De asemenea, faptul că instanța a respins anumite cereri ale apărării privind admiterea unor expertize sau interpretarea unor probe nu este de natură să dovedească părtinirea judecătorilor, ci reprezintă exercitarea prerogativelor jurisdicționale de filtrare a probelor, în funcție de relevanța și admisibilitatea acestora, conform Codului de procedură penală.

În acest context, invocarea de către apărare a unor aprecieri subiective privind „*comportament viclean*" sau presupuse contradicții în raționamentul instanței nu poate fi reținută ca argument juridic, întrucât nu se bazează pe standarde obiective de evaluare a imparțialității, ci pe interpretări proprii ale modului de motivare a hotărârii.

Instanța de apel reține că dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO, nu presupune obligația instanței de a admite toate probele propuse de apărare și nici de a adopta interpretarea juridică favorabilă acesteia, ci doar obligația de a asigura un proces contradictoriu, egalitatea armelor și motivarea hotărârilor. Or, aceste exigențe au fost respectate în cauză.

În concluzie, criticile apărării referitoare la pretinsa încălcare a dreptului la interpret și la lipsa de imparțialitate a instanței sunt declarative, speculative și neconfirmate prin elemente obiective de fapt sau de drept, motiv pentru care nu pot fundamenta concluzia privind nulitatea actelor procedurale sau afectarea echității procedurii în sensul art.6 CEDO și al dispozițiilor Codului de procedură penală.

51. ***Analizând criticile apărării referitoare la pretinsa încălcare a art.6 § 1 CEDO sub aspectul dreptului la un tribunal instituit de lege, Colegiul penal constată că acestea sunt neîntemeiate, fiind întemeiate pe o interpretare formalistă și fragmentară a normelor procesual-penale, fără raportare la standardul convențional aplicabil.***

În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (*Lavents c. Letoniei, Richert c. Poloniei, Gorguiladzé c. Georgiei, Posokhov c. Rusiei*), noțiunea de „*tribunal instituit de lege*" vizează existența unui temei legal pentru constituirea instanței, respectarea regulilor de competență și compunere, precum și absența ingerințelor arbitrare în desemnarea judecătorilor. Curtea a statuat că nu orice neregularitate procedurală internă este de natură să atragă încălcarea art. 6 § 1 CEDO, ci doar acele abateri care afectează în mod substanțial legalitatea structurii judiciare sau conduc la o compunere arbitrară a instanței.

Raportând aceste exigențe la speță, Colegiul reține următoarea succesiune relevantă a faptelor procesuale.

La data de 16 martie 2021 a fost constituit completul de judecată în componența judecătorilor: Ana CUCERESCU – președinte al completului și judecător raportor, Petru PĂUN și Eugeniu BEȘELEA.

Ulterior, în luna martie 2022, ca urmare a expirării mandatului judecătorului Eugeniu BEȘELEA, acesta a fost înlocuit prin dispoziția președintelui Judecătoriei Chișinău cu judecătorul Liudmila BEȘLIU, în temeiul actelor administrative emise în condițiile legii privind organizarea judecătorească și statutul judecătorului. Această modificare a avut un caracter obiectiv și administrativ, fiind determinată de încetarea exercitării funcției și neavând la bază vreo ingerință externă în desemnarea completului.

În ședința de judecată din 14 decembrie 2022, având în vedere modificarea componenței completului, instanța de fond a acordat judecătorului nou-intrat un termen

pentru studierea materialelor cauzei, inclusiv a probelor deja administrate, în vederea asigurării cunoașterii nemijlocite a dosarului și continuității examinării.

Ulterior, la 07 februarie 2023, instanța de fond, prin încheiere protocolară adoptată în temeiul art.31 alin. (2) Cod de procedură penală, a dispus reluarea de la început a cercetării judecătorești, constatând că modificarea completului a intervenit după începerea cercetării judecătorești. În legătură cu această soluție a fost formulată o opinie separată, prin care s-a susținut posibilitatea continuării judecării cauzei în temeiul art.31 alin. (3) Cod de procedură penală.

Colegiul reține că această modificare a intervenit într-o etapă avansată a procesului, în care fuseseră administrate probele acuzării și apărării și fusese finalizată audierea inculpatului, împrejurare care a determinat instanța de fond să aprecieze necesitatea reluării cercetării pentru respectarea principiului nemijlocirii.

În drept, potrivit art.30 alin.(1) Cod de procedură penală, *judecarea cauzelor penale se realizează de un complet de judecată format din trei judecători sau un singur judecător*. Conform art.31 alin.(1), *completul trebuie să rămână același pe tot parcursul judecării cauzei, iar schimbarea este admisă până la începerea cercetării judecătorești*. Potrivit alin.(2), *după începerea cercetării, orice modificare impune reluarea de la început a judecății*, iar prin excepție, alin.(3) permite *continuarea cauzei în cazul înlocuirii unui singur judecător din completul de trei, în situații strict prevăzute de lege, inclusiv eliberarea din funcție în condițiile legii.*

În speță, înlocuirea judecătorului Eugeniu BEȘELEA a intervenit ca urmare a expirării mandatului și a încetării exercitării funcției, circumstanță care se circumscrie noțiunii de eliberare din funcție în condițiile legii, în sensul art.31 alin.(3) Cod de procedură penală, astfel cum a fost interpretat în practica judiciară și în jurisprudența instanței de control constituțional.

De asemenea, prin încheierea președintelui interimar al Judecătoriei Chișinău din 29 noiembrie 2022 s-a dispus în mod formal desemnarea judecătorului Liudmila BEȘLIU în locul judecătorului înlăturat din complet, în baza actelor administrative emise în condițiile legii.

În raport cu aceste circumstanțe, Colegiul constată că toate modificările intervenite în compunerea completului au avut caracter legal, obiectiv și administrativ, fără indicii de intervenție arbitrară sau de afectare a principiului repartizării aleatorii prin sistemul PIGD, realizat în conformitate cu art.344 Cod de procedură penală și actele normative ale Consiliului Superior al Magistraturii privind distribuirea aleatorie a cauzelor.

Excluderea temporară a unor judecători din lista de eligibilitate nu afectează caracterul aleatoriu al repartizării, întrucât aceasta rezultă din aplicarea unor criterii legale obiective (incompatibilități, concedii, specializări, suspendări sau alte impedimente prevăzute de lege), care nu alterează mecanismul de distribuire aleatorie, ci îl circumscriu cadrului său funcțional.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că principiul nemijlocirii nu implică o rigiditate absolută a compunerii completului, atâta timp cât sunt asigurate garanții procedurale adecvate (*Škaro c. Croației, Beraru c. României*), inclusiv posibilitatea reală de reluare a probelor relevante atunci când componența instanței se modifică.

În speță, aceste garanții au fost respectate: judecătorului nou-intrat i-a fost acordat termen pentru studierea dosarului, acesta a avut acces la întreg materialul probator, iar instanța a dispus reluarea cercetării judecătorești, tocmai pentru a asigura nemijlocirea și contradictorialitatea procedurii.

Prin urmare, nu se poate reține existența unei încălcări a art.6 § 1 CEDO, întrucât nu a existat o compunere arbitrară a instanței și nici o lipsă de bază legală în desemnarea judecătorilor, ci doar modificări administrative obiective, realizate în condițiile legii și însoțite de garanții procesuale efective.

În consecință, criticile apărării privind pretinsa încălcare a dreptului la un tribunal instituit de lege reprezintă o reevaluare subiectivă a unor incidente procedurale interne, fără relevanță pentru legalitatea structurală a instanței și fără a demonstra vreo încălcare reală a art.6 § 1 CEDO.

52. ***Critica apărării privind pretinsa încălcare a competenței funcționale a instanței de control judiciar este neîntemeiată***, fiind construită pe o interpretare formalistă și izolată a normelor procesual-penale, fără raportare la cadrul legal complet și la jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În primul rând, noțiunea de competență funcțională reprezintă, într-adevăr, delimitarea atribuțiilor instanțelor în funcție de faza procesului penal (fond, apel, recurs) și de natura actului jurisdicțional exercitat. Însă, această delimitare nu poate fi desprinsă de normele interne care reglementează explicit căile de atac, obiectul acestora și structura organizatorică a instanțelor.

În speță, controlul exercitat asupra încheierii din 07.02.2023 a fost realizat în temeiul art.449 Cod de procedură penală, care atribuie instanței de apel competența de a examina recursurile declarate împotriva încheierilor interlocutorii, inclusiv atunci când acestea vizează desfășurarea judecății în fond. Prin urmare, exercitarea controlului judiciar nu a avut loc în afara competenței funcționale, ci exact în interiorul acesteia, conform voinței exprese a legiuitorului.

Susținerea potrivit căreia un „*complet specializat*” nu ar fi avut competența de a examina cauza este juridic eronată. Organizarea Curții de Apel pe complete specializate, inclusiv prin Dispoziția nr. 45 din 27.12.2022, reprezintă o măsură administrativă internă de eficientizare a activității judiciare, întemeiată pe Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, fără a afecta unitatea jurisdicției sau competența legală a instanței.

Specializarea completelor nu creează instanțe noi și nu modifică competența legală stabilită de Codul de procedură penală, ci doar organizează intern activitatea aceleiași instanțe de apel. Prin urmare, un complet specializat rămâne, în sens juridic, instanța de apel în integralitatea competențelor sale, neputându-se susține că acesta ar exercita atribuții „improprii” sau „în afara legii”.

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat în mod constant că încălcarea normelor interne privind organizarea instanțelor poate ridica probleme sub art. 6 §1 CEDO doar în situația în care se demonstrează o abatere gravă, de natură să afecteze legalitatea însăși a instanței sau să genereze o ingerință arbitrară în compunerea sa (a se vedea *DMD GROUP a.s. c. Slovaciei, §§60–61; Posokhov c. Rusiei*). Nu orice

chestiune de organizare internă sau de repartizare pe complete specializate echivalează cu încălcarea dreptului la un „tribunal stabilit de lege”.

În cauză, nu există nicio dovadă că instanța de apel ar fi fost constituită nelegal sau că ar fi acționat în afara cadrului procesual stabilit de lege. Dimpotrivă, completul a fost constituit în mod legal, în baza actelor administrative ale președintelui instanței, emise în temeiul legii, iar examinarea recursului împotriva încheierii din 07.02.2023 se circumscrie în mod direct competenței funcționale a instanței de apel.

Este esențial de subliniat că art.400 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală nu conferă instanței de fond competența de a controla legalitatea propriilor încheieri interlocutorii, ci stabilește expres că acestea pot fi supuse controlului instanței ierarhic superioare în condițiile legii. Prin urmare, nu se poate susține existența unei „deposedări de competență funcțională”, ci dimpotrivă, exercitarea normală a unui control judiciar ierarhic superior.

Afirmația apărării potrivit căreia acest complet ar fi exercitat atribuții „*contrare voinței legiuitorului*” este lipsită de suport juridic, întrucât voința legiuitorului se manifestă tocmai în sensul instituirii unui mecanism efectiv de control judiciar asupra actelor interlocutorii ale instanței de fond, prin intermediul instanței ierarhic superioare, în scopul corectării eventualelor erori de drept procesual și al asigurării unei judecăți corecte, eficiente și echitabile.

Or, intervenția instanței ierarhic superioare în examinarea încheierii din 07.02.2023 nu reprezintă o depășire a competenței funcționale, ci exercitarea normală a funcției sale de control judiciar, determinată de necesitatea remedierii unei erori de apreciere comise de instanța de fond în aplicarea dispozițiilor art.31 Cod de procedură penală.

Această intervenție a instanței ierarhic superioare are ca finalitate corectarea unui incident procedural susceptibil să afecteze legalitatea desfășurării cercetării judecătorești și, implicit, garanțiile procesului echitabil, inclusiv principiul securității juridice și al bunei administrări a justiției.

În acest sens, rolul instanței de apel/recurs nu este unul formal sau decorativ, ci unul substanțial, constând în asigurarea legalității procedurii și în înlăturarea eventualelor erori care ar putea conduce la tergiversarea nejustificată a cauzei sau la afectarea coerenței procesului penal.

Prin urmare, nu se poate susține că instanța de recurs/ apel ar fi acționat contrar voinței legiuitorului, dimpotrivă, aceasta a dat eficiență exact mecanismului de control ierarhic instituit de lege, intervenind pentru a remedia o soluție procesuală adoptată de instanța de fond, apreciată ca fiind eronată sub aspectul interpretării și aplicării art.31 Cod de procedură penală.

Această intervenție este în deplină concordanță cu exigențele unui proces echitabil, în sensul art. 6 §1 CEDO, care presupune nu doar respectarea formală a regulilor de procedură, ci și asigurarea unei judecăți efective, coerente și conforme cu legea, prin corectarea erorilor procedurale de natură să afecteze desfășurarea judecății în fond.

În consecință, nu se poate reține nicio încălcare a competenței funcționale, iar invocarea art.6 §1 CEDO este artificială, întrucât Curtea Europeană sancționează doar abaterile grave de la regulile de jurisdicție, nu interpretările judiciare ale normelor interne privind incidentele procedurale.

În speță, controlul judiciar exercitat a fost unul legal, realizat de o instanță competentă material, funcțional și ierarhic, iar organizarea pe complete specializate nu afectează în niciun mod validitatea actului jurisdicțional.

Prin urmare, susținerile apărării privind existența unui „viciu fundamental" sunt neîntemeiate și nu pot justifica anularea hotărârii sau trimiterea cauzei la rejudecare.

53. ***Analizând criticile apărării formulate în temeiul art.6 §1 CEDO, sub aspectul pretinsei încălcări a principiilor contradictorialității, egalității armelor, aflării adevărului și al insuficienței motivării hotărârii, Colegiul penal constată că acestea sunt neîntemeiate, fiind întemeiate pe o reevaluare selectivă a probelor și pe o interpretare formalistă a standardului convențional.***

În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (*Brandstetter c. Austriei, García Ruiz c. Spaniei, Van de Hurk c. Olandei*), principiile procesului echitabil nu impun instanței obligația de a adopta argumentele unei părți, ci doar obligația de a le examina efectiv și de a asigura părților posibilitatea reală de a-și prezenta cauza în condiții de egalitate procedurală.

Sub acest aspect, din materialele cauzei rezultă că inculpatul a beneficiat pe tot parcursul procesului de exercitarea deplină a drepturilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, fiind asistat de apărător, având acces la întregul material probator, dreptul de a formula cereri, obiecții, demersuri, de a contesta probele acuzării și de a prezenta concluzii scrise și orale în fața instanței. Toate probele relevante au fost examinate în ședință publică, în condiții de contradictorialitate.

Contradictorialitatea, în sensul art.24 Cod de procedură penală și al jurisprudenței CEDO (*Brandstetter c. Austriei*), presupune posibilitatea reală de cunoaștere și contestare a probelor, iar nu obligativitatea instanței de a da curs concluziilor unei părți. Faptul că instanța nu a împărtășit poziția apărării nu echivalează cu încălcarea acestui principiu, atâta timp cât argumentele au fost examinate în ansamblul probatoriului.

În ceea ce privește principiul egalității armelor, astfel cum este definit în jurisprudența Curții (*Regner c. Republica Cehă [MC], Rowe and Davis c. Regatul Unit*), acesta presupune existența unui echilibru procesual real între acuzare și apărare, respectiv posibilitatea rezonabilă a fiecărei părți de a-și prezenta cauza fără un dezavantaj substanțial. Acest principiu nu presupune egalitatea rezultatelor probatorii și nici obligația instanței de a acorda valoare probantă egală tuturor argumentelor.

În speță, nu se constată niciun dezechilibru procesual. Apărarea a avut acces integral la materialul dosarului, a participat la examinarea tuturor probelor, a contestat admisibilitatea acestora, a propus probe proprii și a avut posibilitatea efectivă de a le susține în fața instanței. Nu este indicată nicio probă determinată care ar fi fost inaccesibilă în mod arbitrar sau sustrasă controlului contradictoriu al apărării.

Alegațiile privind o pretinsă „*ignorare*" a argumentelor apărării reprezintă simple aprecieri subiective asupra raționamentului instanței, fără relevanță sub aspectul art. 6 CEDO. Potrivit jurisprudenței CEDO (*García Ruiz c. Spaniei*), instanțele nu sunt obligate să răspundă explicit fiecărui argument invocat, fiind suficient ca hotărârea să conțină motivele determinante care au fundamentat soluția.

Or, în prezenta cauză, instanța de fond a expus în mod clar raționamentul său, indicând probele pe care și-a întemeiat concluziile și modul de coroborare a acestora, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală. Aprecierea probelor aparține exclusiv instanței, iar simplul dezacord al apărării cu rezultatul acestei aprecieri nu echivalează cu o încălcare a principiului aflării adevărului sau al egalității armelor.

Sub aspectul criticii privind pretinsa lipsă de motivare, Colegiul reține că standardul convențional impune existența unei motivări suficiente, iar nu exhaustive, fiind necesar ca instanța să răspundă la chestiunile esențiale ale cauzei (*Helle c. Finlanda, Taxquet c. Belgiei*). Hotărârea instanței de fond corespunde acestui standard, întrucât analizează elementele constitutive ale infracțiunii, probele administrate și apărările esențiale invocate de părți.

În ceea ce privește susținerea privind pretinsa condamnare întemeiată exclusiv pe declarațiile acuzării, aceasta este contrazisă de ansamblul materialului probator administrat. Soluția instanței a rezultat din coroborarea probelor testimoniale, materiale și documentare, examinate nemijlocit în ședință publică, și nu din simple afirmații ale procurorului.

În consecință, criticile apărării nu relevă existența unor vicii structurale ale procesului penal, nici încălcări ale drepturilor garantate de art.6 §1 CEDO, ci reprezintă o contestare a modului de apreciere a probelor și a concluziilor instanței de fond, aspecte care țin de temeinicia hotărârii și nu de echitatea procedurii.

Prin urmare, Colegiul penal constată că procesul s-a desfășurat cu respectarea deplină a principiilor contradictorialității, egalității armelor și motivării hotărârii, iar garanțiile procesuale ale inculpatului au fost efectiv asigurate pe tot parcursul judecății.

54. ***Analizând argumentele apărării referitoare la pretinsele omisiuni și contradicții din rapoartele de expertiză***, Colegiul penal reține că acestea nu sunt de natură să afecteze legalitatea, concludența sau utilitatea probelor respective. Invocarea unor pretinse contradicții între concluziile experților privind imposibilitatea identificării directe a autorului semnăturilor și constatarea inexistenței unor semne de fals tehnic reprezintă o interpretare eronată a conținutului științific al expertizelor grafoscopice. Cele două tipuri de concluzii nu se exclud reciproc, ci reflectă limitele obiective ale examinării documentelor în copie, în cadrul căreia expertul poate stabili, pe de o parte, dacă există sau nu indicii tehnice de falsificare, iar pe de altă parte, poate constata imposibilitatea atribuirii certe a execuției grafo-tehnice unei anumite persoane. Prin urmare, inexistența unei identificări certe a autorului semnăturii nu echivalează cu constatarea autenticității documentului, după cum nici lipsa unor indicii evidente de fals nu impune concluzia contrară.

În ceea ce privește critica referitoare la efectuarea expertizelor pe baza copiilor documentelor, instanța de apel constată că legislația procesual penală nu condiționează admisibilitatea expertizei grafoscopice exclusiv de existența originalului, iar copiile pot constitui obiect al expertizei în măsura în care permit examinarea caracteristicilor relevante. Limitările inerente examinării copiilor nu afectează admisibilitatea probei, ci exclusiv sfera concluziilor posibile, care pot avea caracter categoric, probabil sau de imposibilitate, în funcție de calitatea materialului analizat.

Sub aspectul criticilor privind pretinsa nelegalitate a expertizei suplimentare, Colegiul penal reține că dispunerea acesteia nu contravine normelor procesual penale, întrucât expertiza suplimentară are ca finalitate clarificarea unor aspecte rămase insuficient lămurite prin expertiza inițială sau completarea analizei tehnico-științifice în raport cu obiectivele stabilite de organul de urmărire penală sau de instanță. Simplul fapt că experții au fost ulterior solicitați să examineze aspecte similare sau conexe nu atrage nulitatea raportului de expertiză, în lipsa demonstrării unei încălcări substanțiale a drepturilor procesuale ale părților sau a unei depășiri a competenței legale a experților.

De asemenea, omisiunea audierii experților în faza urmăririi penale nu este de natură să afecteze validitatea expertizei, întrucât aceștia au fost audiați în fața instanței de judecată, moment în care părțile au avut posibilitatea să formuleze întrebări, obiecții și să supună verificării concluziile rapoartelor de expertiză, fiind astfel asigurat caracterul contradictoriu al procedurii.

Referitor la susținerea apărării privind existența unor contradicții între diferitele rapoarte de expertiză administrate în cauză, instanța de apel reține că diferențele de formulare sau de grad de certitudine al concluziilor nu echivalează cu contradicții de ordin juridic sau științific, acestea fiind determinate de metodologia de analiză, de calitatea materialului examinat și de evoluția tehnicilor criminalistice. În mod particular, raportul de expertiză judiciară efectuat în cursul cercetării judecătorești completează analiza probatorie, reținând existența unor indicii de montaj sau procedee de copiere/imitație, aspect care se coroborează cu celelalte mijloace de probă administrate în cauză.

Instanța de apel reține că rapoartele de expertiză administrate în cauză au fost întocmite de experți judiciari autorizați, în limitele competenței lor profesionale, cu respectarea metodologiei specifice expertizei criminalistice grafoscopice și a regulilor tehnico-științifice aplicabile acestui tip de examinare. Din cuprinsul rapoartelor rezultă că experții au indicat în mod explicit materialele supuse examinării, au descris metodologia utilizată, etapele de analiză, criteriile de comparare a elementelor grafice și semnele particulare avute în vedere în procesul de evaluare, inclusiv limitările inerente determinate de natura copiilor documentelor puse la dispoziție.

Metodologia aplicată de experți corespunde standardelor general acceptate în domeniul criminalisticii documentelor, fiind bazată pe examinarea comparativă a elementelor grafice, analiza caracteristicilor generale și particulare ale scrisului și semnăturilor, evaluarea trăsăturilor de execuție, a proporțiilor, a presiunii grafice, a traiectoriei și a modului de realizare a elementelor componente, precum și pe identificarea eventualelor indicii de falsificare prin copiere, imitare sau montaj. În mod corespunzător, experții au utilizat metode de observare microscopică, examinare în lumină normală și, după caz, examinări tehnice specifice, adaptate suportului material pus la dispoziție.

Colegiul penal constată că împrejurarea potrivit căreia experții au indicat anumite limite ale examinării, generate de faptul că obiectul expertizei a constat în copii ale documentelor, nu este de natură să afecteze legalitatea concluziilor formulate, ci reprezintă o consemnare firească a condițiilor tehnice ale expertizei, conform exigențelor metodologice din domeniul criminalistic. În mod constant, literatura de specialitate recunoaște că examinarea copiilor poate conduce la concluzii de probabilitate sau de imposibilitate de

identificare personală, fără ca acest fapt să afecteze valoarea probatorie a constatărilor privind existența sau inexistența indiciilor de fals tehnic.

De asemenea, instanța de apel reține că experții au fundamentat concluziile pe analiza comparativă a unui număr determinat de elemente grafice relevante, descrise în mod individual în cuprinsul rapoartelor, cu indicarea diferențelor și asemănărilor constatate între materialul în litigiu și materialele de comparație. Această abordare metodologică este specifică expertizei grafoscopice și corespunde standardelor științifice acceptate, care nu impun o certitudine absolută în toate situațiile, ci o evaluare bazată pe gradul de probabilitate și pe convergența indicilor analizați.

Prin urmare, nu se poate reține critica potrivit căreia expertizele ar fi fost efectuate în afara unei metodologii pertinente sau că ar fi lipsite de fundament științific. Dimpotrivă, din conținutul lor rezultă că acestea au fost realizate prin aplicarea unor metode consacrate în domeniul expertizei criminalistice, iar concluziile formulate reflectă în mod fidel limitele și posibilitățile tehnice ale examinării materialului pus la dispoziție, fără a exista indicii de arbitrar sau de nerespectare a regulilor științifice aplicabile.

Argumentul apărării potrivit căruia nu ar exista probe directe ale însușirii bunurilor nu poate fi reținut, întrucât, în materia infracțiunilor economico-financiare, faptele sunt, de regulă, stabilite pe baza unui ansamblu de probe directe și indirecte, coroborate, care permit deducerea logică a situației de fapt. Legea procesual penală nu impune existența unei probe directe unice, fiind suficient ca ansamblul probelor să conducă la o concluzie coerentă și lipsită de dubii rezonabile.

Totodată, susținerea apărării în sensul că fapta ar putea fi încadrată juridic exclusiv în alte norme de incriminare nu este de natură să înlăture acuzația formulată, întrucât stabilirea încadrării juridice aparține organului de urmărire penală și instanței de judecată, iar eventualitatea existenței unor elemente de fals nu exclude, în principiu, reținerea unei infracțiuni de delapidare, atunci când acestea reprezintă modalitatea de realizare a activității infracționale.

În ceea ce privește invocarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, instanța de apel constată că principiile referitoare la egalitatea armelor și procesul echitabil au fost respectate în cauză, întrucât inculpatul a avut acces efectiv la dosar, a putut contesta probele acuzării, a solicitat administrarea de probe în apărare și a beneficiat de audierea experților în ședință publică. Respingerea anumitor mijloace de probă propuse de apărare nu a fost întemeiată pe criterii formale arbitrare, ci pe analiza legalității și relevanței acestora în raport cu obiectul probațiunii.

În aceste condiții, Colegiul apreciază că rapoartele de expertiză au fost întocmite cu respectarea metodologiei pertinente și constituie mijloace de probă legal administrate, a căror valoare probatorie a fost apreciată în coroborare cu ansamblul celorlalte probe din dosar.

Prin urmare, instanța de apel apreciază că argumentele apărării privind pretinsa nelegalitate a expertizelor, pretinsele contradicții dintre acestea și lipsa probelor suficiente nu sunt de natură să răstoarne ansamblul probator administrat în cauză și nu creează un dubiu rezonabil în sensul standardului probator aplicabil în materie penală.

55. ***Colegiul penal reține că invocarea de către apărare a pretinsei încălcări a principiului aflării adevărului, prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ghimp și alții vs. Republica Moldova, nu este întemeiată în raport cu circumstanțele concrete ale prezentei cauze.***

Principiul aflării adevărului, consacrat de dreptul procesual penal intern, impune instanței obligația de a examina complet, obiectiv și în coroborare toate probele administrate, însă nu echivalează cu obligația instanței de a răspunde fiecărui argument speculativ al părților în sensul dorit de acestea, și nici cu obligația de a adopta o anumită interpretare favorabilă uneia dintre părți.

Contrar susținerilor apărării, din considerentele Sentinței instanței de fond rezultă că aceasta a analizat în mod detaliat ansamblul probatoriului, inclusiv expertizele efectuate, declarațiile martorilor și circumstanțele financiare ale operațiunilor bancare, realizând o apreciere globală a probelor în conformitate cu standardul „*dincolo de orice dubiu rezonabil*”. Faptul că instanța a utilizat în motivare formulări juridice generale, precum participarea sub forma coautoratului și posibilitatea realizării parțiale sau integrale a laturii obiective, nu denotă lipsa unei analize concrete a faptelor, ci reprezintă o expunere juridică sintetică a mecanismului de imputare a faptei, specifică redactării hotărârilor judecătorești.

În ceea ce privește critica potrivit căreia instanța nu ar fi individualizat concret contribuția inculpatului la realizarea laturii obiective, instanța de apel reține că o astfel de individualizare rezultă din ansamblul motivării Sentinței, care descrie mecanismul operațiunilor bancare, utilizarea documentelor SWIFT și fluxul financiar al sumelor transferate, fără a fi necesară fragmentarea artificială a sumei pretins sustrase în funcție de o împărțire aritmetică, în condițiile în care fapta imputată este analizată ca un tot unitar sub aspectul activității infracționale. Stabilirea vinovăției nu presupune, în mod obligatoriu, indicarea unei fracțiuni matematice din prejudiciu în cazul coautoratului, ci identificarea contribuției relevante în mecanismul infracțional.

Referitor la susținerea apărării privind pretinsa lipsă de claritate asupra modalității de săvârșire a faptei, Colegiul penal reține că din rechizitoriu și din probele administrate rezultă în mod suficient de clar existența unor operațiuni financiare succesive realizate prin intermediul unor ordine de plată SWIFT, inclusiv utilizarea unor documente cu același număr de referință, aspect care a fost supus examinării judiciare. Împrejurarea că anumite transferuri au fost efectuate de terți sau în beneficiul unor entități juridice nu este de natură să excludă implicarea inculpatului, întrucât mecanismul infracțional nu presupune exclusiv efectuarea directă a fiecărui act material, ci poate include coordonarea, facilitarea sau participarea la operațiuni succesive în cadrul aceleiași rezoluții infracționale.

Colegiul penal mai reține că argumentele apărării privind presupusa substituire a inculpatului în calitate de „*țap ispășitor*” și atribuirea răspunderii penale unor alte persoane sunt afirmații speculative, necoroborate cu probe administrate în cauză. Din contră, probatoriul analizat nu a confirmat lipsa de implicare a inculpatului, iar simpla invocare a existenței unor posibile acțiuni ale altor persoane nu este suficientă pentru a înlătura răspunderea penală în condițiile în care ansamblul probelor converg către reținerea participării acestuia la mecanismul infracțional.

În ceea ce privește invocarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, instanța de apel constată că aceasta nu este incidentă în mod direct situației de fapt deduse judecății. În cauza invocată, Curtea a sancționat situații în care *instanțele naționale au ignorat în mod real probele apărării sau nu au efectuat o examinare efectivă a acestora*. Or, în prezenta cauză, instanța de ***fond a analizat atât probele acuzării, cât și pe cele ale apărării, le-a supus coroborării și a motivat respingerea argumentelor considerate neîntemeiate, fără a rezulta o atitudine de ignorare a apărării sau o lipsă de examinare efectivă a probelor***.

Totodată, principiul aflării adevărului nu poate fi interpretat în sensul obligației instanței de a adopta scenarii alternative speculative sau ipoteze neprobate privind posibila implicare a altor persoane, în absența unui suport probator. Instanța este obligată să se pronunțe exclusiv în baza probelor administrate, iar nu pe baza unor supoziții teoretice privind posibile mecanisme alternative de săvârșire a faptei.

În consecință, Colegiul penal apreciază că argumentele apărării privind încălcarea principiului aflării adevărului, lipsa individualizării faptei și pretinsa condamnare arbitrară a inculpatului nu sunt întemeiate și nu sunt de natură să afecteze legalitatea și temeinicia Sentinței instanței de fond, care a fost pronunțată în urma unei analize complete și coroborate a probelor administrate în cauză.

56. ***Colegiul penal apreciază ca neîntemeiată solicitarea apărării privind constatarea pretinselor încălcări ale drepturilor garantate de art.6 și art.7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și acordarea unor remedii procesuale întemeiate pe aceste susțineri.***

În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, simpla invocare a unor pretinse încălcări convenționale nu este suficientă pentru a determina constatarea existenței acestora, fiind necesar ca partea care le invocă să demonstreze, prin argumente concrete și verificabile, existența unei ingerințe reale și efective asupra drepturilor garantate de Convenție, precum și existența unui prejudiciu procesual care să fi afectat caracterul echitabil al procedurii în ansamblul său.

Examinând argumentele formulate în cererea de apel, Colegiul constată că acestea reprezintă, în esență, o critică a modului în care instanța de fond a apreciat probele administrate și a interpretat normele de drept aplicabile cauzei, aspecte care nu pot fi confundate cu existența unei încălcări a art.6 sau art.7 din Convenție.

Sub aspectul art.6 §1 CEDO, Colegiul reține că inculpatului i-au fost garantate pe deplin toate drepturile procesuale specifice unui proces echitabil. Acesta a beneficiat de asistență juridică calificată pe întreaga durată a procesului, a avut posibilitatea să ia cunoștință de materialele cauzei, să formuleze cereri, excepții și obiecții, să participe la administrarea probelor, să adreseze întrebări martorilor și experților, să conteste probele acuzării, să prezinte probe în apărare și să formuleze concluzii asupra tuturor aspectelor relevante ale cauzei.

Totodată, examinarea materialelor dosarului demonstrează că instanța de fond a procedat la administrarea și evaluarea nemijlocită a probelor, a analizat pozițiile procesuale

ale tuturor participanților și a pronunțat o hotărâre motivată, care permite verificarea raționamentului judiciar și exercitarea efectivă a controlului judiciar în calea de atac.

Faptul că instanța nu a însușit argumentele apărării sau nu a dat eficiență juridică interpretării propuse de aceasta nu echivalează cu încălcarea dreptului la un proces echitabil. Curtea Europeană a statuat în mod constant că art.6 din Convenție nu garantează unei părți obținerea unei soluții favorabile și nici obligația instanțelor de a răspunde detaliat fiecărui argument invocat, ci doar obligația de a examina în mod real și efectiv chestiunile esențiale ale cauzei, obligație care, în speță, a fost respectată.

De asemenea, Colegiul nu poate reține susținerile privind pretinsa încălcare a principiului egalității armelor, a contradictorialității sau a imparțialității instanței, întrucât materialele dosarului nu relevă existența vreunei situații în care apărarea să fi fost plasată într-un dezavantaj procesual semnificativ față de acuzare sau să fi fost lipsită de posibilitatea efectivă de a-și susține poziția.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a art.7 CEDO, Colegiul constată că această critică este la fel nefondată.

Principiul legalității incriminării și sancționării presupune ca fapta să fie prevăzută de legea penală și ca persoana să poată prevedea, într-un grad rezonabil, consecințele juridice ale conduitei sale. Or, în prezenta cauză, inculpatul a fost trimis în judecată și condamnat pentru o faptă expres prevăzută de legea penală în vigoare la data comiterii acesteia, în baza unei norme de incriminare accesibile, clare și previzibile.

Analiza hotărârii atacate relevă că instanța de fond nu a extins prin analogie conținutul normei de incriminare și nici nu a aplicat extensiv legea penală în detrimentul inculpatului. Dimpotrivă, încadrarea juridică a fost realizată prin raportare la elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 Cod penal, astfel cum acestea rezultă din textul legii și din interpretarea constantă a doctrinei și jurisprudenței naționale.

Argumentele apărării referitoare la pretinsa lipsă a unor elemente constitutive ale infracțiunii reprezintă, în realitate, o contestare a concluziilor de fapt și de drept la care a ajuns instanța, iar nu o veritabilă problemă de legalitate în sensul art.7 CEDO.

Colegiul reține că existența unor opinii divergente asupra interpretării probelor sau asupra semnificației juridice a anumitor împrejurări de fapt nu poate conduce, prin ea însăși, la concluzia încălcării principiului legalității incriminării, atât timp cât soluția pronunțată se întemeiază pe o normă penală existentă, clară și previzibilă și pe un ansamblu probator suficient pentru stabilirea vinovăției.

În consecință, Colegiul constată că argumentele invocate de apărare nu evidențiază existența vreunei încălcări a drepturilor garantate de art.6 sau art.7 din Convenție și nu justifică acordarea vreunui remediu procesual dintre cele solicitate.

Prin urmare, solicitarea privind constatarea încălcării drepturilor fundamentale garantate de art.6 și art.7 CEDO și acordarea unor remedii procesuale corespunzătoare urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

57. ***Colegiul penal, examinând critica apărării privind ilegalitatea Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 26 aprilie 2021, în partea ce ține de respingerea pct. 7 subpct. 1) din lista probelor apărării, constată că aceasta este***

neîntemeiată și urmează a fi respinsă, menținându-se soluția instanței de fond ca legală și întemeiată.

În primul rând, Colegiul reține că instanța de judecată are obligația de a administra doar acele probe care sunt pertinente, concludente și utile soluționării cauzei, în conformitate cu art.100–101 Cod de procedură penală, iar nu de a admite în mod automat orice probatoriu solicitat de părți. Dreptul la apărare, inclusiv dreptul de a solicita administrarea de probe, nu are caracter absolut, acesta fiind supus unui control de admisibilitate sub aspectul pertinenței și relevanței probelor pentru cauza dedusă judecății.

În speță, prin pct.7 subpct.1) al cererii sale, apărarea a solicitat anexarea și examinarea unui număr extins de cauze penale, aflate în gestiunea altor organe de urmărire penală, invocând necesitatea acestora pentru a combate acuzațiile privind participația penală. Totuși, din conținutul cererii nu rezultă în mod concret ce circumstanțe factuale determinante pentru prezenta cauză ar fi fost dovedite prin examinarea integrală a acelor dosare, solicitarea având un caracter general, exploratoriu și nespecificat sub aspectul relevanței directe pentru obiectul prezentei judecăți.

În mod corect, instanța de fond a reținut că admiterea unei asemenea solicitări ar echivala cu o extindere nejustificată a obiectului judecății asupra unor cauze penale distincte, aflate în faza de urmărire penală sau în gestiunea altor proceduri, ceea ce ar determina o interferență inadmisibilă în activitatea organelor de urmărire penală competente în acele dosare și ar contraveni principiului separației procedurilor penale.

Totodată, administrarea probelor într-o cauză penală se realizează în raport cu obiectul concret al acuzației deduse judecății, iar nu prin integrarea globală a altor dosare penale, în absența unei legături directe, determinate și legal relevante. Simpla invocare a existenței unor cauze conexe nu este suficientă pentru a impune instanței obligația de a le examina integral, în lipsa demonstrării pertinenței concrete a fiecărui element probator solicitat.

Sub acest aspect, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că dreptul la apărare nu implică un drept nelimitat de a obține administrarea tuturor probelor solicitate de apărare, instanțele naționale având competența de a aprecia asupra relevanței și necesității acestora (cauza Perna c. Italiei). Refuzul motivat al administrării unor probe care nu sunt determinante pentru soluționarea cauzei nu echivalează cu încălcarea art. 6 CEDO.

În speță, instanța de fond a motivat în mod expres respingerea pct.7 subpct.1) prin aceea că admiterea acestor probe ar reprezenta o ingerință în activitatea altor organe de urmărire penală, ceea ce este în deplină concordanță cu rolul instanței de judecată și cu limitele competenței sale în faza judecării cauzei.

Prin urmare, soluția instanței de fond este legală, proporțională și justificată, fiind adoptată în exercitarea atribuțiilor sale de filtrare a probatoriului, fără a afecta dreptul la apărare al inculpatului, care a avut posibilitatea de a administra alte probe pertinente în susținerea poziției sale procesuale.

În consecință, Colegiul penal reține că respingerea solicitării apărării a fost corect dispusă, nefiind de natură să încalce principiile contradictorialității sau egalității armelor, și menține în tot soluția instanței de fond ca fiind temeinică și legală.

58. ***Cu privire la solicitarea apărării de recalificare a faptei în baza art.323 Cod penal (favorizarea infracțiunii), Colegiul penal o consideră neîntemeiată și urmează a fi respinsă ca atare,*** întrucât analiza elementelor constitutive ale infracțiunii de favorizare, raportate la circumstanțele concrete ale cauzei și la rolul efectiv al inculpatului în mecanismul infracțional, conduce la concluzia că acesta nu a avut calitatea unui terț care a intervenit ulterior consumării infracțiunii principale, ci a participat nemijlocit la realizarea acesteia, în forma coautoratului.

În primul rând, Colegiul reține că *obiectul juridic și latura obiectivă* a infracțiunii prevăzute de art.323 Cod penal presupun existența unei activități distincte și autonome față de infracțiunea principală, desfășurată ulterior consumării acesteia și constând în ajutorul acordat făptuitorului în scopul evitării răspunderii penale, al ascunderii urmelor infracțiunii ori al disimulării mijloacelor de probă, în lipsa unei promisiuni prealabile.

În acest sens, Colegiul reține că infracțiunea prevăzută de art.323 Cod penal presupune întrunirea cumulativă a mai multor condiții legale: existența unei infracțiuni principale anterior săvârșite; intervenția unei persoane ***care nu are calitatea de autor, coautor, instigator sau complice la acea infracțiune***; *acordarea unui ajutor ulterior consumării* infracțiunii principale; lipsa unei promisiuni prealabile de ajutorare și *existența unei intenții orientate exclusiv spre favorizarea făptuitorului* prin ascunderea urmelor infracțiunii, a mijloacelor de probă ori prin împiedicarea tragerii acestuia la răspundere penală.

Deși existența infracțiunii principale este incontestabilă în cauză, fiind stabilită săvârșirea infracțiunii de delapidare a averii străine în proporții deosebit de mari, Colegiul constată că celelalte condiții cumulative și esențiale prevăzute de art.323 Cod penal nu sunt întrunite.

Astfel, elementul esențial de delimitare dintre favorizare și participația penală îl constituie ***poziția juridică a persoanei față de infracțiunea principală*** și momentul intervenirii acesteia în raport cu executarea activității infracționale. Favorizatorul este, prin definiție, un terț care nu a participat la săvârșirea infracțiunii și care intervine numai după consumarea acesteia. În schimb, autorul, coautorul sau complicele participă la realizarea rezultatului infracțional și își integrează conduita în procesul de executare a faptei principale.

Or, raportând aceste exigențe la situația de fapt stabilită în cauză, Colegiul constată că *inculpatul BÎRCA Viorel nu a avut poziția juridică a unui terț favorizator*, ***ci a participat nemijlocit la realizarea planului infracțional*** unic de delapidare a mijloacelor financiare ale SA „Banca de Economii”, desfășurat în perioada iulie 2013 – septembrie 2014.

În acest sens, Colegiul reține că, potrivit situației de fapt descrise în actul de învinuire și confirmate prin ansamblul probelor administrate în cauză, *inculpatul nu este acuzat de o intervenție ulterioară menită să ascundă o infracțiune deja consumată*, ***ci de participarea sa*** nemijlocită la realizarea tuturor etapelor mecanismului infracțional prin care au fost delapidate mijloacele financiare ale SA „Banca de Economii”.

Astfel, în perioada iulie 2013 – septembrie 2014, inculpatul, în calitate de președinte interimar al SA „Banca de Economii”, acționând în interesul grupului criminal organizat condus de Ilan ȘOR, a participat la implementarea unui plan infracțional unic ce urmărea sustragerea din patrimoniul băncii a sumei de 100 000 000 dolari SUA prin utilizarea unor

operațiuni financiare aparent legale, dar care, în realitate, serveau exclusiv intereselor grupului infracțional.

Din materialele cauzei rezultă că *rolul atribuit inculpatului nu a constat în acordarea unui sprijin ulterior autorilor infracțiunii*, ***ci în asigurarea adoptării și implementării deciziilor administrative, juridice și economico-financiare necesare realizării mecanismului de sustragere***. În concret, acestuia i se impută participarea la crearea condițiilor necesare atragerii și plasării pe contul corespondent NOSTRO al băncii a sumei totale de 100 000 000 dolari SUA, provenite din depozite și credite subordonate acordate de entități afiliate grupului condus de Ilan ȘOR.

Respectiv, aceste operațiuni nu urmăreau consolidarea reală a lichidității instituției bancare, ci *crearea unei aparențe artificiale de solvabilitate și disponibilitate financiară, necesară pentru realizarea etapei ulterioare a planului infracțional*. În acest scop, au fost încheiate contracte de credit și depozit cu persoane juridice afiliate grupului infracțional, iar mijloacele financiare astfel atrase au fost plasate pe contul corespondent al băncii deschis la GazPromBank din Federația Rusă.

În continuarea executării aceluiași plan infracțional, inculpatului i se impută participarea la etapa transferării efective a fondurilor. Astfel, la 10 septembrie 2014 au fost utilizate șapte ordine de plată SWIFT care au stat la baza transferării din contul corespondent al băncii a sumei totale de 100 000 000 dolari SUA către creditorii unor acționari afiliați grupului criminal organizat.

Iar aceste ordine SWIFT prezentau caracteristici comune incompatibile cu procedurile bancare obișnuite, inclusiv utilizarea aceluiași număr de identificare, aceeași dată și același moment al emiterii, precum și reproducerea semnăturii contabilului-șef. Independent de calificarea juridică ce poate fi atribuită acestor documente, Colegiul constată că *rolul lor funcțional în economia faptelor reținute în sarcina inculpatului BÎRCA Viorel* ***nu a fost unul autonom,*** *ci acela de instrument prin care* ***s-a realizat transferul efectiv al fondurilor*** *și, implicit,* ***producerea rezultatului prejudiciabil****.*

Prin urmare, utilizarea acestor ordine de plată nu constituie o activitate distinctă și exterioară delapidării, ci însăși modalitatea prin care s-a executat transferul fraudulos al mijloacelor financiare din patrimoniul băncii.

Totodată, după efectuarea transferurilor, inculpatul, acționând în continuarea aceleiași rezoluții infracționale și în executarea aceluiași plan prestabilit, nu a dispus reflectarea în evidența contabilă a transferurilor efectuate și nu a asigurat raportarea acestora în conformitate cu exigențele legislației bancare și contabile aplicabile, or transferurile în sumă totală de 100 000 000 dolari SUA nu au fost înregistrate în evidența contabilă a băncii până la data de 24 noiembrie 2014, fiind astfel menținută o imagine nerelevantă asupra situației patrimoniale și a lichidității reale a instituției financiare.

Colegiul constată că nici această conduită nu poate fi calificată drept favorizare în sensul art.323 Cod penal. *Neînregistrarea operațiunilor și denaturarea situației financiare nu au intervenit după finalizarea mecanismului infracțional și nici în scopul exclusiv al protejării unor persoane de răspundere penală,* ***ci au constituit o verigă integrată în realizarea și consolidarea rezultatului infracțional urmărit.***

Aceste activități au permis menținerea aparenței de legalitate a operațiunilor efectuate, evitarea identificării imediate a lipsei fondurilor și conservarea efectelor economice ale sustragerii. În consecință, ele nu reprezintă acte autonome de favorizare, ci modalități prin care mecanismul infracțional și-a asigurat eficiența și finalizarea.

Analiza cronologică a tuturor faptelor imputate demonstrează că activitatea inculpatului se întinde asupra întregului proces infracțional, *de la crearea mecanismului financiar destinat acumulării fondurilor,* continuând cu *transferarea efectivă a acestora* și finalizând cu *măsurile de disimulare contabilă a lipsei acestora.* O asemenea ***participare continuă și sistematică*** *este incompatibilă cu poziția juridică a unui favorizator,* care, prin definiție, ***intervine*** *exclusiv* ***după consumarea*** *infracțiunii și* ***fără participare la realizarea*** *acesteia*.

În continuare Colegiul notează că existența coautoratului rezultă din ansamblul probelor administrate, care demonstrează întrunirea cumulativă a elementelor caracteristice acestei forme de participație.

În primul rând, este demonstrată *existența unei rezoluții infracționale comune*, materializată prin coordonarea și interdependența activităților desfășurate de participanți în vederea acordării finanțărilor, efectuării transferurilor și menținerii aparenței de legalitate a operațiunilor bancare. Caracterul concertat al acțiunilor rezultă din succesiunea logică și funcțională a operațiunilor efectuate, imposibil de realizat fără cooperarea persoanelor aflate în poziții decizionale relevante.

În al doilea rând, *contribuția inculpatului nu a avut caracter auxiliar sau exterior executării infracțiunii, ci a* ***constituit o contribuție esențială și directă la realizarea laturii obiective*** a acesteia. În calitate de președinte interimar al instituției bancare, acesta a participat la adoptarea și implementarea deciziilor bancare, la validarea documentației aferente operațiunilor financiare, la autorizarea transferurilor și la menținerea mecanismelor prin care au fost scoase din patrimoniul băncii sume considerabile de bani.

Semnarea și validarea documentelor bancare, participarea la mecanismele de creditare subordonată, autorizarea operațiunilor SWIFT și omisiunea deliberată de reflectare contabilă a unor transferuri nu reprezintă acte exterioare infracțiunii și nici activități ulterioare acesteia, ci verigi constitutive ale mecanismului prin care s-a realizat delapidarea. Aceste activități au făcut posibilă executarea operațiunilor financiare și producerea rezultatului prejudiciabil, motiv pentru care nu pot fi desprinse artificial din procesul infracțional și reîncadrate ca acte de favorizare.

În al treilea rând, ***intenția inculpatului a fost orientată nemijlocit către realizarea rezultatului infracțional urmărit de participanți***, respectiv *sustragerea mijloacelor financiare* ale instituției bancare. Caracterul repetat, coordonat și sistematic al activităților desfășurate exclude ipoteza unei simple intervenții ulterioare și confirmă integrarea acestuia în executarea planului infracțional încă din perioada desfășurării mecanismului de delapidare.

La fel Colegiul nu poate reține argumentul apărării potrivit căruia activitățile imputate inculpatului ar constitui o formă de „*ajutorare ulterioară*” a infracțiunii.

Colegiul consideră necesar să analizeze momentul consumării și al epuizării infracțiunii principale, întrucât delimitarea dintre favorizare și participație penală depinde în mod esențial de această împrejurare.

În cazul unei delapidări realizate printr-un mecanism financiar complex, compus din multiple operațiuni succesive și integrate într-o rezoluție infracțională unică, consumarea infracțiunii nu poate fi examinată izolat prin raportare la fiecare operațiune individuală. Infracțiunea s-a consumat progresiv, prin realizarea succesivă a actelor de transfer și de scoatere a fondurilor din patrimoniul băncii, însă epuizarea acesteia a intervenit doar la finalizarea întregului circuit financiar fraudulos și la atingerea scopului urmărit de participanți.

Prin urmare, pe întreaga perioadă în care operațiunile financiare continuau să fie executate, iar fondurile erau transferate, redistribuite și disimulate în cadrul aceluiași mecanism infracțional, infracțiunea principală se afla încă în curs de realizare.

În asemenea condiții, *orice activitate care contribuia la funcționarea, menținerea și eficientizarea mecanismului infracțional* ***reprezenta o formă de participație*** la infracțiunea principală și *nu o favorizare ulterioară*.

Această concluzie este pe deplin aplicabilă și în ceea ce privește omisiunile contabile și actele de disimulare invocate de apărare.

Colegiul constată că neînregistrarea ori reflectarea necorespunzătoare a anumitor operațiuni financiare nu a avut rolul de a ascunde o infracțiune deja consumată și epuizată, ci a constituit un element indispensabil al mecanismului prin care delapidarea a fost realizată și perpetuată. Aceste activități au permis menținerea aparenței de legalitate a operațiunilor, evitarea identificării premature a lipsurilor patrimoniale și continuarea transferurilor frauduloase în cadrul aceleiași scheme infracționale.

Astfel, actele de disimulare nu au intervenit post factum, după finalizarea infracțiunii, ci concomitent cu executarea acesteia, având rolul de a asigura funcționarea și eficiența mecanismului infracțional. În lipsa acestor operațiuni de mascare contabilă și financiară, schema infracțională ar fi fost descoperită într-un stadiu incipient, iar realizarea rezultatului urmărit ar fi fost împiedicată sau limitată.

Or, atunci când activitățile de ascundere sunt integrate funcțional în însăși executarea infracțiunii și contribuie la realizarea rezultatului urmărit, acestea nu pot fi calificate drept favorizare, întrucât nu reprezintă o intervenție exterioară și ulterioară infracțiunii principale, ci modalități de executare a acesteia.

Mai mult, *nu este întrunită nici condiția referitoare la lipsa unei înțelegeri prealabile*. Din totalitatea circumstanțelor cauzei rezultă că activitățile inculpatului nu au avut caracter spontan și independent, ci au fost realizate în cadrul unei coordonări preexistente între participanți. Repetitivitatea operațiunilor, complementaritatea acestora și sincronizarea deciziilor adoptate demonstrează integrarea inculpatului într-un plan infracțional comun încă din perioada desfășurării infracțiunii principale.

La fel Colegiul notează că nici sub aspectul laturii subiective nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.323 Cod penal.

Favorizarea presupune existența unei intenții autonome și distincte, orientate exclusiv către ajutorarea autorului unei infracțiuni deja consumate, în vederea evitării răspunderii penale sau a împiedicării descoperirii faptei.

În cauza de față însă, ***intenția inculpatului a fost orientată direct către realizarea rezultatului infracțional constând în sustragerea mijloacelor financiare*** ale băncii și asigurarea succesului operațiunilor prin care acest rezultat urma să fie obținut. Conduita acestuia nu poate fi separată de rezultatul prejudiciabil produs, fiind parte integrantă a mecanismului de delapidare și nu o intervenție exterioară acestuia.

În aceste condiții, recalificarea juridică solicitată de apărare este exclusă, întrucât ar ignora natura unitară a activității infracționale, rolul concret al inculpatului în arhitectura mecanismului delictuos, caracterul continuu al executării infracțiunii și integrarea funcțională a tuturor actelor imputate în realizarea rezultatului prejudiciabil.

Or, raportând exigențele legale ale art.323 Cod penal la circumstanțele concrete stabilite în cauză, Colegiul constată că activitatea imputată inculpatului BÎRCA Viorel nu are caracterul unei intervenții ulterioare și autonome față de infracțiunea principală, ci reprezintă o contribuție directă și esențială la realizarea planului infracțional unic de delapidare a mijloacelor financiare ale SA „Banca de Economii”.

Astfel, potrivit situației de fapt reținute în actul de învinuire și confirmate prin ansamblul probelor administrate, inculpatul nu a intervenit după consumarea infracțiunii pentru a acorda sprijin autorilor acesteia, ci a participat încă din faza de realizare a mecanismului infracțional elaborat de grupul criminal organizat condus de Ilan ȘOR, având rolul de a asigura adoptarea și implementarea deciziilor cu caracter administrativ, juridic și economico-financiar la nivelul organelor de conducere ale SA „Banca de Economii”.

În acest context, Colegiul reține că existența coautoratului rezultă din caracterul indispensabil al contribuției inculpatului la realizarea fiecărei etape a mecanismului infracțional.

În prima etapă, acesta este acuzat că a participat la implementarea mecanismului prin care au fost atrase și plasate pe contul corespondent NOSTRO al băncii mijloace financiare în sumă totală de 100 000 000 dolari SUA, provenite din depozite și credite subordonate acordate de persoane și entități afiliate grupului condus de Ilan ȘOR. Potrivit acuzației, aceste operațiuni nu urmăreau consolidarea reală a situației financiare a băncii, ci crearea unei aparențe artificiale de lichiditate care să permită realizarea ulterioară a transferurilor frauduloase.

În a doua etapă, inculpatul a participat la executarea operațiunilor prin care suma de 100 000 000 dolari SUA a fost transferată din contul corespondent al băncii deschis la GazPromBank către creditorii unor acționari afiliați grupului criminal organizat. În acest scop, au fost utilizate șapte ordine de plată SWIFT, având aceeași dată, aceeași oră, același număr unic de identificare și conținând imitarea semnăturii contabilului-șef.

Independent de calificarea juridică a acestor documente, Colegiul constată că rolul lor funcțional nu a fost acela de a produce în mod autonom efecte juridice specifice unei infracțiuni de fals, ci de a constitui instrumentul prin care s-a realizat transferul efectiv al fondurilor și, implicit, producerea rezultatului prejudiciabil. Prin urmare, utilizarea acestor

documente reprezintă, potrivit acuzației, un act de executare a delapidării și nu o activitate exterioară acesteia.

În a treia etapă, după efectuarea transferurilor, inculpatul, acționând în continuare în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, nu a dispus reflectarea în evidența contabilă a transferurilor în sumă de 100 000 000 dolari SUA și nu a asigurat raportarea acestora către organele competente, menținând până la data de 24 noiembrie 2014 o situație contabilă nerelevantă pentru starea reală a patrimoniului băncii.

Colegiul constată că nici această conduită nu poate fi calificată drept favorizare în sensul art.323 Cod penal. Favorizarea presupune ascunderea unei infracțiuni deja consumate și epuizate de către o persoană care nu a participat la săvârșirea acesteia. În schimb, în cauza de față, neînregistrarea transferurilor și denaturarea situației financiare a băncii sunt reținute de acuzare ca activități integrate în mecanismul de realizare și consolidare a rezultatului infracțional urmărit.

Aceste operațiuni nu au avut rolul de a proteja ulterior alte persoane de răspundere penală, ci de a împiedica descoperirea imediată a lipsei fondurilor și de a permite finalizarea și conservarea efectelor economice ale sustragerii. Prin urmare, ele reprezintă acte de executare și de asigurare a eficienței mecanismului infracțional, iar nu acte autonome de favorizare.

De altfel, analiza cronologică a faptelor imputate demonstrează că activitatea inculpatului se întinde asupra întregului proces infracțional, de la pregătirea și implementarea mecanismului financiar destinat acumulării fondurilor, continuând cu transferarea efectivă a acestora și finalizând cu măsurile de disimulare contabilă a lipsei acestora. O asemenea implicare continuă și sistematică este incompatibilă cu statutul juridic al favorizatorului, care intervine exclusiv după consumarea infracțiunii și fără participare la realizarea acesteia.

În consecință, Colegiul penal reține că activitatea inculpatului nu întrunește condițiile cumulative prevăzute de art.323 Cod penal, întrucât acesta nu a intervenit ulterior consumării și epuizării infracțiunii principale, nu a avut calitatea unui terț favorizator, iar acțiunile sale nu au reprezentat acte autonome de ajutorare post factum, ci contribuții esențiale la executarea planului infracțional unic de delapidare a mijloacelor financiare ale SA „Banca de Economii”. Prin urmare, faptele reținute în sarcina acestuia se circumscriu participației penale în forma coautoratului la infracțiunea principală, motiv pentru care solicitarea apărării de recalificare juridică în baza art.323 Cod penal urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

59. ***Cu privire la solicitarea apărării de recalificare a faptelor imputate inculpatului în baza art.361 Cod penal, Colegiul penal o apreciază ca fiind neîntemeiată și urmează a fi respinsă,*** întrucât circumstanțele de fapt constatate și probele administrate în cauză nu permit concluzia că activitatea inculpatului s-ar circumscrie exclusiv elementelor constitutive ale infracțiunii de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false, ci demonstrează participarea acestuia la realizarea unei infracțiuni patrimoniale complexe, în cadrul căreia documentele invocate de apărare au reprezentat doar instrumente de executare a mecanismului infracțional principal.

Colegiul reține că, potrivit structurii legale a infracțiunii prevăzute de art.361 Cod penal, *obiectul juridic special* îl constituie relațiile sociale referitoare la încrederea publică în autenticitatea, veridicitatea și forța probantă a documentelor oficiale, iar *latura obiectivă* presupune realizarea unor acțiuni materiale distincte de confecționare, alterare, deținere sau folosire a unor documente oficiale false, susceptibile să producă consecințe juridice autonome.

Prin urmare, esența incriminării prevăzute de art.361 Cod penal constă în atingerea adusă circuitului juridic al documentelor oficiale, falsul reprezentând scopul imediat urmărit de făptuitor sau, cel puțin, o activitate care dobândește o autonomie juridică proprie prin pericolul creat pentru raporturile sociale ocrotite de norma penală.

În cauza de față, însă, analiza ansamblului probator administrat relevă că ***documentele bancare și ordinele de transfer SWIFT*** invocate de apărare nu au fost create, utilizate ori introduse în circuitul juridic în scopul producerii unor efecte juridice autonome și distincte de mecanismul infracțional principal, ci exclusiv ***pentru realizarea transferurilor financiare prin care au fost scoase din patrimoniul instituției bancare mijloacele bănești ce formează obiectul material al infracțiunii de delapidare.***

Colegiul constată că *respectivele ordine SWIFT* ***nu au reprezentat un scop în sine*** al activității infracționale și ***nici un rezultat autonom urmărit*** de participanți, ci *exclusiv instrumente tehnice indispensabile executării operațiunilor financiare prin care s-a realizat transferul efectiv al fondurilor*. Cu alte cuvinte, documentele respective nu au avut o existență infracțională autonomă, ci au constituit verigi operaționale integrate în mecanismul de sustragere a mijloacelor bănești.

În acest context, este esențial de subliniat că delimitarea dintre infracțiunea autonomă de fals și utilizarea unor înscrisuri în cadrul unei infracțiuni patrimoniale se realizează prin analiza ***finalității urmărite de făptuitor*** și a ***rolului funcțional pe care documentele îl au*** în economia activității infracționale.

Or, în situația în care documentul este utilizat exclusiv ca instrument de executare a unei alte infracțiuni, iar scopul real urmărit de făptuitor îl constituie obținerea unui avantaj patrimonial ilicit sau producerea unui prejudiciu, falsul își pierde autonomia funcțională și juridică, fiind absorbit de infracțiunea principală în măsura în care reprezintă doar modalitatea tehnică prin care aceasta este realizată.

Colegiul reține că exact această situație se regăsește în cauza dedusă judecății.

Din materialele dosarului rezultă că *ordinele SWIFT* ***au fost generate și utilizate exclusiv în procesul de executare a transferurilor financiare frauduloase,*** fiind integrate în mecanismul prin care *s-au realizat operațiunile de scoatere și redirecționare a fondurilor*. Aceste documente nu au produs efecte juridice distincte de transferul propriu-zis al sumelor de bani și nu au avut o existență independentă față de operațiunile financiare pe care le-au materializat.

În consecință, eventuala neregularitate, inexactitate sau necorespundere a conținutului acestora nu poate fi analizată izolat de finalitatea pentru care au fost utilizate, întrucât valoarea lor juridică derivă exclusiv din rolul pe care l-au avut în realizarea transferurilor frauduloase.

Totodată, Colegiul constată că apărarea nu indică în mod concret elementele materiale ale falsului care ar putea fundamenta o încadrare juridică exclusivă în baza art.361 Cod penal și nici nu demonstrează existența unei activități autonome de falsificare distincte de procesul de executare a delapidării.

Or, pentru existența infracțiunii prevăzute de art.361 Cod penal este necesară *stabilirea exactă a documentului pretins falsificat*, *a modalității concrete de falsificare*, *a împrejurărilor în care falsul a fost realizat*, precum și a *intenției specifice de introducere în circuitul juridic* a unui document neautentic.

În lipsa acestor elemente, simpla existență a unor documente utilizate în cadrul unor operațiuni financiare frauduloase nu este suficientă pentru a atrage calificarea distinctă a faptei în baza art.361 Cod penal.

Mai mult decât atât, chiar presupunând existența unor elemente materiale specifice falsului, acestea nu pot fi desprinse artificial din contextul infracțional general și analizate separat de funcția pe care au îndeplinit-o în cadrul mecanismului de delapidare, întrucât o asemenea abordare ar rupe unitatea naturală a activității infracționale.

Colegiul observă că toate actele imputate inculpatului — *aprobarea operațiunilor*, *validarea documentației bancare*, *participarea la procesarea transferurilor* și *autorizarea executării acestora* — ***sunt orientate către producerea rezultatului patrimonial ilicit*** și nu către afectarea autonomă a circuitului juridic al documentelor ca valoare socială distinctă.

Sub aspectul laturii subiective, infracțiunea prevăzută de art.361 Cod penal presupune existența intenției directe de a confecționa, utiliza sau pune în circulație un document fals cunoscând caracterul neautentic al acestuia.

În cauza de față, intenția rezultată din ansamblul probelor este orientată către realizarea mecanismului de transfer fraudulos al fondurilor și producerea prejudiciului patrimonial, iar nu către afectarea autonomă a încrederii publice în autenticitatea documentelor oficiale.

Astfel, <u>*scopul urmărit de inculpat nu a fost acela de a falsifica documente*</u> ca activitate distinctă, ci ***de a utiliza procedurile și instrumentele bancare*** existente ***pentru realizarea operațiunilor financiare*** care au permis sustragerea fondurilor.

De asemenea, Colegiul reține că argumentația apărării confirmă caracterul accesoriu al documentelor invocate, întrucât aceasta nu contestă mecanismul transferurilor financiare, ci încearcă să disocieze artificial operațiunile bancare de finalitatea lor patrimonială, ignorând unitatea infracțională a conduitei.

O asemenea abordare conduce la fragmentarea artificială a unei activități infracționale unitare și la ignorarea raportului de cauzalitate dintre actele de executare și rezultatul prejudiciabil produs.

În consecință, Colegiul penal constată că ordinele SWIFT și celelalte documente bancare invocate de apărare au reprezentat exclusiv instrumente de realizare a transferurilor financiare frauduloase și nu constituie obiectul unei activități autonome de falsificare în sensul art.361 Cod penal. ***Aceste documente au fost integrate funcțional în mecanismul de delapidare și au servit realizării rezultatului patrimonial urmărit de participanți***, motiv pentru care nu pot fundamenta o recalificare juridică distinctă.

Prin urmare, faptele reținute în sarcina inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.361 Cod penal ca infracțiune autonomă, iar solicitarea apărării de recalificare urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

60. Colegiul penal constată că motivele de apel formulate de apărare sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute, întrucât acestea se bazează pe o interpretare selectivă, fragmentară și subiectivă a materialului probator administrat, contrară ansamblului probatoriu legal, pertinent, administrat cu respectarea normelor de procedură penală și coroborat în mod logic în cauză.

Argumentele apărării privind pretinsa lipsă a probelor care ar demonstra vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel este contrazis în mod direct de întregul material probator administrat atât la faza urmăririi penale, cât și în fața instanței de fond, probe care se coroborează reciproc și configurează o situație de fapt clar determinată.

Astfel, declarațiile martorilor audiați în cauză converg în mod constant asupra circumstanțelor esențiale ale cauzei, respectiv asupra mecanismului de adoptare și executare a deciziilor financiar-bancare, a modului de funcționare a circuitelor financiare implicate, precum și asupra rolului exercitat de persoanele cu funcții de conducere în cadrul SA „Banca de Economii” în procesul de implementare a operațiunilor contestate.

Aceste depoziții nu au un caracter izolat sau contradictoriu, ci se susțin reciproc și sunt confirmate de alte mijloace de probă administrate în dosar, inclusiv înscrisuri bancare, documente interne ale instituției financiare, ordine de plată, corespondență electronică, rapoarte ale organelor de urmărire penală și expertize efectuate în cauză.

În mod particular, documentele bancare și cele aferente operațiunilor financiare analizate în cauză evidențiază existența unor fluxuri financiare succesive, realizate prin mecanisme contractuale și operaționale interconectate, care nu pot fi disociate de contextul general al schemei infracționale investigate. Acestea confirmă atât realitatea transferurilor de mijloace bănești, cât și rolul activ al inculpatului în validarea și facilitarea derulării acestora, în virtutea atribuțiilor funcționale exercitate.

Totodată, instanța de apel reține că probatoriul administrat nu se limitează la declarații testimoniale, ci este susținut de probe materiale obiective, a căror forță probantă rezultă din caracterul lor contemporan faptelor și din proveniența lor oficială, fiind emise sau recepționate în cadrul activității instituționale a unei bănci comerciale, ceea ce le conferă un grad ridicat de credibilitate.

Contrar susținerilor apărării, nu se identifică în cauză contradicții relevante între probele administrate, iar eventualele diferențe de detaliu dintre declarațiile martorilor sunt explicabile prin poziția procesuală diferită a acestora și prin intervalul temporal al percepției faptelor, fără a afecta coerența ansamblului probator.

În acest context, susținerea apărării privind inexistența probelor de vinovăție reprezintă o simplă negare a faptelor reținute, fără suport în materialul probator, fiind incompatibilă cu standardul de apreciere prevăzut de art.101 Cod de procedură penală, potrivit căruia instanța apreciază probele în ansamblul lor, în mod coroborat, pe baza convingerii sale intime formate în urma examinării nemijlocite a acestora.

Prin urmare, Colegiul penal constată că vinovăția inculpatului BÎRCĂ Viorel este dovedită printr-un ansamblu probator unitar, coerent și coroborat, care exclude orice dubiu rezonabil cu privire la săvârșirea faptelor reținute în sarcina acestuia.

Colegiul reține că instanța de fond a realizat o analiză completă a probelor administrate, în conformitate cu principiul liberei aprecieri a probelor prevăzut de Codul de procedură penală, iar concluziile acesteia sunt rezultatul unei evaluări globale, nu selective, a întregului material probator. Simplul dezacord al apărării cu modul de apreciere a probelor nu echivalează cu lipsa acestora și nu poate justifica o reconfigurare a situației de fapt stabilite.

Colegiul apreciază ca neîntemeiat argumentul apărării privind pretinsa nemotivare a hotărârii instanței de fond, întrucât din conținutul sentinței reiese în mod clar că instanța a examinat materialul probator atât individual, cât și în ansamblu, a expus temeiurile de fapt și de drept care au fundamentat soluția adoptată și a indicat rațiunile pentru care a acordat prioritate anumitor mijloace de probă în detrimentul altora, în deplină conformitate cu exigențele art.101 Cod de procedură penală și standardele prevăzute de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În acest context, simpla nemulțumire a părții apărării față de modul de apreciere a probelor nu este de natură să echivaleze cu lipsa motivării hotărârii. Obligația de motivare nu presupune răspunsul detaliat la fiecare argument în parte, ci existența unui raționament judiciar coerent, suficient și inteligibil, care să permită înțelegerea soluției adoptate, cerință care este pe deplin respectată în speță.

Totodată, principiul „*in dubio pro reo*” invocat de apărare nu este incident în cauză, întrucât acesta operează exclusiv în situația existenței unor dubii reale, obiective și insurmontabile cu privire la vinovăția inculpatului. Or, în speță, ansamblul probelor administrate este convergent, coerent și reciproc coroborat, fiind de natură să înlăture orice dubiu rezonabil cu privire la faptele reținute și la vinovăția inculpatului BÎRCA Viorel.

În consecință, Colegiul penal constată că motivele de apel invocate de apărare au un caracter declarativ, speculativ și lipsit de suport probator, fiind contrazise de ansamblul probelor administrate în cauză, care dovedesc în mod cert și concludent existența faptelor reținute și vinovăția inculpatului. Prin urmare, sentința instanței de fond este legală, temeinică și motivată, nefiind identificate erori de drept sau de apreciere a probelor care să impună reformarea acesteia..

Colegiul cercetând probele administrate, conchide că instanța de judecată a stabilit just că prin acțiunile sale intenționate, BÎRCA Viorel *a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută la art.191 alin.(5) Cod penal, delapidarea averii străine, adică însușirea, bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu, care a produs daune considerabile, săvârşită de mai multe persoane, de administratorul unei bănci, de un grup criminal organizat, în proporții deosebit de mari,* motiv pentru care a dispus condamnarea acestuia. În raport cu aceste constatări, Colegiul nu poate reține susținerile apărării potrivit cărora probele administrate nu ar demonstra vinovăția inculpatului. Din contră, acestea sunt susținute de un ansamblu probator complet, legal administrat și coroborat, iar interpretarea propusă de apărare reprezintă o simplă reevaluare subiectivă a probelor, fără suport în materialul cauzei.

Astfel, instanța de apel a verificat legalitatea sentinței atacate sub aspectele relatate în cererea de apel, precum și în cadrul ședinței de judecată şi a reținut că temeiurile invocate de apelant nu și-a găsit confirmare în cauza dată, or starea de fapt reținută şi de drept apreciată de către instanța de fond a concordat cu circumstanțele stabilite şi probele administrate, iar acțiunile inculpatului BÎRCA Viorel se încadrează în temeiul art.191 alin.(5) Cod penal.

Referitor la motivele invocate în cererea de apel precum că, *„(...) sentința judecătorească este nefondată”*, Colegiul penal menționează că, o astfel de eroare în cauza dată nu se constată, deoarece sentința instanței de fond este una argumentată inclusiv în raport cu susținerile verbale ale inculpatului în ședința de judecată, care sunt identice cu argumentele apelului declarat de același autor, totodată instanța de apel consideră că, repronunțarea asupra argumentelor apelului nu poate duce la casarea sentinței contestate.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).* Art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument *(hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Ţărilor de Jos).*

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, la judecarea apelului, instanța de apel, are obligația de a verifica hotărârea atacată din punct de vedere al temeiniciei și legalității acesteia, având în vedere circumstanțele faptice ale cauzei bazate pe probele examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și, în dependență de aceste date, să aprecieze legalitatea concluziilor de vinovăție ori nevinovăție al soluției primei instanțe, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță şi care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat şi în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală. La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată şi aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate şi hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul constată că prima instanță, conform prevederilor art.314 Cod de procedură penală, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, a audiat inculpatele, martorii, a cercetat materialele cauzei şi apreciindu-le în mod obiectiv, care au format convingerea instanței că vinovăția inculpatelor a fost dovedită.

Astfel, la examinarea cauzei, instanța de fond a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că, respectarea acestor cerințe echivalează cu rezolvarea fondului cauzei, fapt ce nu atrage după sine casarea sentinței instanței de fond în latura aprecierii juridice a faptelor constatate de care au fost recunoscute vinovate şi condamnate inculpatului BÎRCA Viorel corectitudinea calificării acțiunilor incriminate şi stabilirii pedepsei.

Din atare considerente, Colegiul penal menționează că, în cauza deferită judecății, nu au fost admise careva erori de către instanța de fond, iar alegațiile părții apărării acest aspect sunt vădit nefondate, neavând nici un suport probator, iar toate probele prezentate și cercetate în mod legal au indicat la confirmarea vinovăției inculpatului BÎRCA Viorel în comiterea infracțiunii ce i se impută, și temei pentru casarea sentinței instanței de fond lipsește.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

Colegiul penal reiterează, că printre garanțiile unui proces echitabil, reglementat de art.6 din Convenția Europeană, se enumeră şi faptul că orice persoană trebuie să fie judecată în mod echitabil de un tribunal independent şi imparțial, ceea ce a fost realizat şi în prezenta cauză, fiind respectate drepturile inculpatului garantate atât de Constituția R. Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât şi de Codul de procedură penală.

61. ***În continuare Colegiul penal reține că apelurile declarate de reprezentantul părții vătămate SA „Banca de Economii", în proces de lichidare OLARU Grigore și de acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, prin care se solicită casarea Încheierilor Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08.02.2022 și 02.03.2023 și atragerea O.A.O. „GazPromBank" în calitate de parte civilmente responsabilă, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.***

Înainte de examinarea pe fond a criticilor formulate în apel, Colegiul penal consideră necesar să evidențieze cadrul juridic aplicabil instituției părții civilmente responsabile, reglementată de art.73–74 și art.223 Cod de procedură penală, întrucât delimitarea exactă a acestei calități procesuale este esențială pentru verificarea legalității soluției instanței de fond.

Potrivit art.73 alin.(1) Cod de procedură penală, *parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică ce, în baza legii sau în temeiul acțiunii civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul cauzat*

prin faptele învinuitului sau inculpatului. Din această definiție rezultă că existența calității de parte civilmente responsabilă este condiționată de întrunirea cumulativă a două elemente esențiale: (i) existența unui prejudiciu material cauzat prin fapta imputată inculpatului și (ii) existența unui temei juridic care să atragă răspunderea materială a persoanei chemate în proces.

Prin urmare, simpla ***existență a unui prejudiciu în cauză nu este suficientă***, fiind *necesar ca între persoana propusă spre atragerea în proces și fapta prejudiciabilă să existe un raport juridic de răspundere civilă delictuală sau o altă formă de răspundere materială* prevăzută de lege, aptă să justifice antrenarea răspunderii acesteia în cadrul procesului penal.

Articolul 223 Cod de procedură penală, stabilește în mod expres că *recunoașterea în calitate de parte civilmente responsabilă se realizează prin hotărârea organului de urmărire penală sau a instanței, numai în măsura în care este constatat faptul că persoana respectivă poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile interzise de legea penală*. Așadar, nu orice terț implicat indirect în raporturile juridice sau economice ale cauzei poate dobândi această calitate procesuală, ci *doar persoana asupra căreia se poate reține, în mod rezonabil și legal, obligația de reparare a prejudiciului*.

În același sens, art.74 Cod de procedură penală reglementează conținutul drepturilor și obligațiilor părții civilmente responsabile, din care rezultă că *această parte procesuală are o poziție juridică distinctă, caracterizată prin posibilitatea de a contesta pretențiile civile, de a administra probe și de a-și apăra propriile interese patrimoniale în raport cu acțiunea civilă exercitată în procesul penal.* Această configurație juridică confirmă faptul că instituția părții civilmente responsabile este indisolubil legată de existența unei răspunderi materiale directe sau indirecte, dar juridic determinate, în sarcina acesteia.

În consecință, atragerea unei persoane în calitate de parte civilmente responsabilă presupune nu doar existența unui prejudiciu cauzat prin infracțiune, ci și identificarea unui raport juridic de răspundere care să permită antrenarea acesteia în mecanismul reparatoriu al procesului penal. În lipsa unui asemenea raport juridic, nu poate fi reținută calitatea procesuală de parte civilmente responsabilă, întrucât aceasta nu poate fi fundamentată exclusiv pe considerații economice sau pe simple legături indirecte cu entitățile implicate în raporturile litigioase.

Astfel potrivit materialelor cauzei penale se atestă că prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 februarie 2022 a fost respinsă cererea reprezentantului părții civile BC „Banca de Economii", în proces de lichidare, Olaru Grigore privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile O.A.O. „GazPromBank" din Federația Rusă, în cadrul cauzei penale de învinuire a lui BÎRCĂ Viorel ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal.

La fel potrivit Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 02 martie 2023 a fost respinsă cererea repetată a reprezentantului părții civile BC „Banca de Economii", în proces de lichidare, Olaru Grigore privind atragerea în proces a părții civilmente responsabile O.A.O. „GazPromBank" din Federația Rusă, în cadrul cauzei penale de învinuire a lui BÎRCĂ Viorel ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal-ca inadmisibilă.

În esență, reprezentantul părții vătămate SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare OLARU Grigore inclusiv și acuzatorul de stat, Victor MUNTEAN au solicitat casarea Încheierilor Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08.02.2022 și 02.03.2023 și atragerea O.A.O. „GazPromBank” în calitate de parte civilmente responsabilă, susținând că din probatoriul administrat ar rezulta implicarea acesteia în mecanismul de executare a transferurilor SWIFT și, respectiv, existența unei răspunderi civile delictuale pentru prejudiciul cauzat.

Colegiul reține însă că aceste susțineri nu pot fi primite, întrucât nu întrunesc condițiile legale prevăzute de art.73 și art.74 Cod de procedură penală, coroborate cu dispozițiile art.1398 Cod civil, care condiționează angajarea răspunderii civile de existența unei fapte ilicite proprii, a vinovăției și a raportului de cauzalitate directă cu prejudiciul cauzat.

În acest sens, Colegiul penal consideră necesar să sistematizeze condițiile cumulative care trebuie întrunite pentru atragerea unei persoane în calitate de parte civilmente responsabilă în procesul penal, acestea derivând din coroborarea dispozițiilor art.73, art.74 și art.223 Cod de procedură penală, precum și din normele de drept civil material aplicabile.

Astfel, pentru admisibilitatea unei asemenea cereri este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții juridice:

-existența unui prejudiciu cert, determinat și cauzat prin infracțiune, stabilit în cadrul procesului penal, cu individualizarea întinderii acestuia și a legăturii sale cu fapta ilicită dedusă judecății;

-identificarea unei persoane fizice sau juridice susceptibile de răspundere civilă delictuală, în sensul dreptului material, respectiv o persoană care poate fi ținută să răspundă pentru prejudiciu în temeiul unei fapte proprii sau al unei răspunderi legale expres prevăzute;

-existența unei fapte ilicite imputabile direct persoanei chemate în calitate de parte civilmente responsabilă, distinctă de simpla participare la raporturi juridice, operațiuni tehnice sau activități economice conexe infracțiunii;

-existența raportului de cauzalitate directă între fapta ilicită a persoanei respective și prejudiciul cauzat prin infracțiune, fără interpunerea exclusivă a conduitei inculpatului sau a altor terți care rup legătura cauzală juridică;

-existența vinovăției persoanei chemate în răspundere civilă, sub forma intenției sau culpei, în raport cu producerea prejudiciului sau cu conduita ilicită care a generat acest prejudiciu.

Colegiul reține că numai întrunirea cumulativă a acestor cinci condiții permite angajarea răspunderii civile delictuale și, pe cale de consecință, atragerea unei persoane în procesul penal în calitate de parte civilmente responsabilă.

În lipsa chiar și a uneia dintre aceste condiții, mecanismul juridic al *răspunderii civile nu poate fi activat*, iar instanța este obligată să respingă cererea de atragere, întrucât nu poate substitui lipsa temeiului juridic prin considerații de oportunitate sau prin simple deducții de ordin economic ori factual.

Totodată, în contextul procesual penal, atragerea unei persoane în calitate de parte civilmente responsabilă, în temeiul art.73 și art.223 Cod de procedură penală, este condiționată de stabilirea existenței unui raport juridic de răspundere civilă concret,

determinat și individualizat, apt să fundamenteze obligația de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

În lipsa acestor elemente cumulative, orice extindere a răspunderii civile asupra instituției bancare indicate ar însemna substituirea condițiilor legale ale răspunderii delictuale cu simple prezumții de implicare operațională sau cu interpretări de ordin general privind fluxurile financiare, ceea ce este inadmisibil din perspectiva art.1398 Cod civil.

Colegiul subliniază că răspunderea civilă delictuală este una personală și subiectivă, fiind condiționată de imputabilitatea directă a faptei ilicite, iar nu de apartenența la un circuit financiar sau de participarea tehnică la derularea unor operațiuni bancare. În consecință, simpla existență a unor relații de corespondent banking sau procesarea unor tranzacții SWIFT nu este suficientă pentru angajarea răspunderii civile în lipsa dovedirii unei conduite ilicite proprii.

Respectiv atragerea în proces a părții civilmente responsabile nu are caracter automat sau discreționar, ci este condiționată de existența unor ***temeiuri legale certe privind răspunderea civilă delictuală***, precum și de identificarea unui raport juridic direct între faptă și persoana indicată ca responsabilă civilmente.

În continuare, Colegiul penal consideră necesar să precizeze că, în speță, nu pot fi reținute nici premisele juridice ale antrenării răspunderii civile delictuale în sarcina O.A.O. „GazPromBank", inclusiv sub forma răspunderii pentru fapta altuia, invocată implicit de partea civilă prin simpla raportare la implicarea acestei entități în derularea unor operațiuni financiare în cadrul circuitului bancar internațional.

Or, atragerea unei persoane în calitate de parte civilmente responsabilă presupune, în mod indispensabil, *existența unei acuzații concrete de natură civilă delictuală*, în sensul art.1398 Cod civil, materializată prin *identificarea unei fapte ilicite proprii*, *a vinovăției* și *a raportului de cauzalitate directă cu prejudiciul pretins*. În lipsa acestor elemente, nu poate fi angajată răspunderea civilă a unei persoane, indiferent de poziția sa economică sau de rolul său tehnic în circuitul financiar.

În acest sens, Colegiul reține că, în privința O.A.O. „GazPromBank", nu a fost formulată nicio învinuire de natură penală și nici nu a fost administrat un probatoriu care să demonstreze existența unei fapte ilicite proprii imputabile acesteia, distinctă de simpla participare la operațiuni bancare standardizate. De asemenea, nu a fost dovedită existența vinovăției acestei persoane juridice sub forma intenției sau culpei în raport cu prejudiciul pretins, astfel încât să poată fi reținută o conduită juridic reproșabilă în sensul dreptului civil.

Din perspectiva condițiilor răspunderii civile delictuale, simpla derulare a unor operațiuni financiare în cadrul sistemului de corespondent banking, inclusiv prin mecanismul SWIFT și utilizarea conturilor NOSTRO, nu echivalează cu săvârșirea unei fapte ilicite proprii. Aceste activități au un caracter preponderent tehnic și intermediar, fiind circumscrise executării unor instrucțiuni de plată, fără a implica în mod automat asumarea răspunderii pentru legalitatea raportului juridic subiacent dintre părțile tranzacției sau pentru scopul economic urmărit de acestea.

În egală măsură, din materialele cauzei nu rezultă existența unui raport juridic de subordonare, control sau reprezentare între O.A.O. „GazPromBank" și persoanele fizice implicate în mecanismul infracțional dedus judecății, de natură să permită antrenarea

răspunderii acesteia pentru fapta altuia. Or, răspunderea pentru fapta altuia constituie o excepție de strictă interpretare, ce nu poate fi extinsă dincolo de ipotezele expres și limitativ prevăzute de lege, în lipsa unui temei juridic clar și determinat.

Totodată, Colegiul subliniază că nu este probată nici existența unui raport de cauzalitate directă între activitatea O.A.O. „GazPromBank" și prejudiciul invocat în cauză. Eventuala participare tehnică la transmiterea sau procesarea unor instrucțiuni de plată nu este suficientă pentru a configura o cauzalitate juridică în sens delictual, în absența unei conduite ilicite proprii și a vinovăției aferente.

În aceste condiții, a reține răspunderea civilă a O.A.O. „GazPromBank" exclusiv în considerarea rolului său tehnic în circuitul financiar ar echivala cu substituirea condițiilor legale ale răspunderii delictuale cu o formă de răspundere obiectivă, întemeiată pe simpla implicare indirectă în fluxuri economice, ceea ce este inadmisibil în lumina art.1398 Cod civil.

Prin urmare, în lipsa unei fapte ilicite proprii imputabile O.A.O. „GazPromBank", în lipsa vinovăției acesteia și în absența unui raport de cauzalitate directă cu prejudiciul pretins, nu sunt întrunite condițiile cumulative ale răspunderii civile delictuale, iar simpla participare la operațiuni bancare standardizate nu poate fundamenta calitatea de parte civilmente responsabilă în prezenta cauză penală.

În continuare, Colegiul penal consideră necesar să examineze criticile formulate de acuzarea de stat și de reprezentantul părții civile, care, în esență, converg spre aceeași teză, și anume că instanța de fond ar fi limitat în mod nejustificat dreptul la recuperarea integrală a prejudiciului prin respingerea cererilor de atragere a O.A.O. „GazPromBank" în calitate de parte civilmente responsabilă și, respectiv, de concretizare a acțiunii civile cu antrenarea răspunderii solidare a acesteia alături de inculpat.

Colegiul reține că aceste susțineri sunt neîntemeiate, întrucât pornesc de la o interpretare eronată a instituției părții civilmente responsabile și ignoră condițiile cumulative și imperative prevăzute de art.73, art.219–220 și art.223 Cod de procedură penală, coroborate cu dispozițiile art.1398 Cod civil, care guvernează răspunderea civilă delictuală.

În acest sens, este necesar de subliniat că atragerea unei persoane în calitate de parte civilmente responsabilă nu este o consecință automată a existenței unui prejudiciu material pretins de partea civilă și nici a simplei formulări a unei acțiuni civile în procesul penal. Dimpotrivă, această calitate procesuală presupune, *în mod obligatoriu*, ***stabilirea unui raport juridic de răspundere civilă între persoana respectivă și prejudiciul invocat***, respectiv *identificarea unei fapte ilicite proprii* sau a *unei răspunderi legale exprese pentru fapta altuia*, în condițiile strict determinate de lege.

Or, din materialele cauzei nu rezultă că în privința O.A.O. „GazPromBank" ar fi fost formulată o acuzație penală, o învinuire sau orice altă formă de imputare a unei fapte ilicite în sens penal sau civil. Simplul fapt al participării acesteia la un circuit bancar internațional de corespondent banking, inclusiv prin procesarea unor mesaje SWIFT, nu echivalează cu stabilirea unei conduite ilicite proprii și nu poate fundamenta, prin sine însuși, răspunderea civilă delictuală.

Colegiul subliniază că răspunderea civilă delictuală, în sensul art.1398 Cod civil, este eminamente personală și subiectivă, fiind condiționată de existența cumulativă a faptei

ilicite, a prejudiciului, a raportului de cauzalitate directă și a vinovăției. În lipsa acestor elemente în raport cu persoana chemată în răspundere, nu se poate reține nici obligația de reparare a prejudiciului și, cu atât mai mult, nu poate fi antrenată calitatea de parte civilmente responsabilă în procesul penal.

În speță, din probele administrate nu rezultă existența unei fapte ilicite proprii imputabile O.A.O. „GazPromBank", distinctă de activitatea tehnică de procesare a unor instrucțiuni financiare. De asemenea, nu a fost demonstrată existența unei conduite intenționate sau culpabile a acesteia în producerea prejudiciului invocat de partea civilă, precum și nici existența unui raport de cauzalitate juridică directă între activitatea acestei instituții bancare și rezultatul prejudiciabil.

În ceea ce privește susținerea potrivit căreia ordinele SWIFT ar fi fost falsificate și că aceste pretinse neconcordanțe ar demonstra implicarea directă a O.A.O. „GazPromBank", Colegiul reține că asemenea împrejurări, chiar dacă ar fi analizate în ansamblul probatoriului, vizează exclusiv modul de întocmire și autenticitatea unor documente financiare și eventual conduita unor persoane fizice implicate în circuitul operațional, fără a permite, în mod automat, atribuirea unei răspunderi civile delictuale instituției bancare în sine.

Simpla existență a unor suspiciuni de fals sau a unor neconcordanțe tehnice în documente nu poate substitui obligația de a demonstra, în mod cert și neechivoc, fapta ilicită proprie a persoanei chemate în răspundere civilă. În absența unei asemenea demonstrații, orice extindere a răspunderii asupra unei entități bancare ar echivala cu instituirea unei forme de răspundere obiectivă, incompatibilă cu principiile fundamentale ale dreptului civil.

Totodată, invocarea ideii de „*prepuși*" sau de răspundere pentru fapta altuia nu poate fi primită în speță, întrucât aplicarea unei asemenea forme de răspundere presupune *existența unui raport juridic de subordonare*, *control* sau *reprezentare între autorul faptei ilicite și persoana chemată în răspundere*. Or, un asemenea raport juridic nu a fost stabilit între inculpat sau alte persoane implicate în mecanismul infracțional și O.A.O. „GazPromBank", astfel încât nu există temei legal pentru antrenarea răspunderii acesteia în temeiul unei fapte comise de terți.

În egală măsură, Colegiul reține că participarea unei instituții bancare la mecanismul de corespondent banking sau la executarea unor instrucțiuni SWIFT nu are semnificația juridică a asumării răspunderii pentru legalitatea raportului fundamental dintre ordonator și beneficiar și nici pentru eventualele acte frauduloase comise anterior sau ulterior inițierii tranzacțiilor. Aceste operațiuni au caracter tehnic și intermediar, fiind circumscrise executării unor instrucțiuni financiare, fără a genera, prin ele însele, o răspundere delictuală.

Sub acest aspect, argumentul acuzării de stat potrivit căruia neatragerea O.A.O. „GazPromBank" ar fi de natură să afecteze dreptul părții civile la repararea integrală a prejudiciului nu poate fi reținut. Dreptul la repararea prejudiciului nu presupune posibilitatea extinderii răspunderii civile asupra oricărei entități implicate indirect în circuitul financiar, ci doar asupra persoanelor față de care sunt întrunite condițiile legale ale răspunderii civile delictuale.

Or, procesul penal nu poate deveni un mecanism de atragere a răspunderii patrimoniale în absența unui temei juridic individualizat, întrucât o asemenea abordare ar contraveni

principiului legalității răspunderii civile și ar transforma instituția părții civilmente responsabile într-un instrument de prezumție generalizată de răspundere, ceea ce legea nu permite.

În consecință, faptul că partea civilă a formulat o acțiune civilă și a indicat o anumită entitate bancară nu este suficient pentru a justifica atragerea acesteia în proces, în lipsa probării cumulative a condițiilor răspunderii civile delictuale. Instanța este obligată să verifice existența temeiului juridic real al răspunderii, iar nu să se limiteze la existența unei pretenții civile.

Colegiul mai reține că susținerile privind pretinsa „*limitare a dreptului la apărare*" al O.A.O. „GazPromBank" sunt neîntemeiate, întrucât dreptul la apărare presupune existența unei calități procesuale dobândite în condițiile legii, iar nu obligația instanței de a admite în proces orice persoană indicată de partea civilă, în absența temeiului juridic de atragere.

În fine, argumentul potrivit căruia prejudiciul ar fi fost generat de diminuarea lichidităților bancare sau de efecte economice indirecte nu poate fundamenta răspunderea civilă a unei terțe persoane, ***în lipsa stabilirii unei fapte ilicite proprii și a legăturii cauzale directe***. Răspunderea civilă delictuală nu se poate întemeia pe consecințe economice generale ale unor operațiuni financiare, ci exclusiv pe conduita ilicită determinată și individualizată a persoanei chemate în răspundere.

Prin urmare, Colegiul penal concluzionează că argumentele acuzării de stat și ale reprezentantului părții civile nu demonstrează existența unui raport juridic de răspundere civilă delictuală în sarcina O.A.O. „GazPromBank", ci se bazează pe interpretări extinse ale probatoriului și pe prezumții de implicare indirectă, insuficiente din punct de vedere juridic pentru atragerea acesteia în calitate de parte civilmente responsabilă.

În aceste condiții, soluția instanței de fond de respingere a cererilor privind atragerea O.A.O. „GazPromBank" și de concretizare a acțiunii civile cu antrenarea răspunderii solidare este legală și întemeiată, nefiind de natură să restrângă drepturile procesuale ale părții civile, ci să asigure respectarea strictă a condițiilor legale ale răspunderii civile în procesul penal.

62. ***În continuare, Colegiul reține că Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024 a fost contestată cu apel și de către acuzatorul de stat, Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție în partea referitoare la cuantumul sancțiunii aplicate inculpatului BÎRCA Viorel *****, considerând că pedeapsa de 10 ani închisoare stabilită de instanța de fond este excesiv de blândă și nu reflectă în mod adecvat gravitatea excepțională a infracțiunii săvârșite.***

În motivarea apelului, acuzarea a susținut că pedeapsa de 10 ani închisoare aplicată inculpatului BÎRCA Viorel ***** este excesiv de blândă în raport cu gravitatea deosebită a infracțiunii comise și consecințele acesteia. Procurorul a invocat că instanța de fond nu a valorificat în mod corespunzător criteriile de individualizare prevăzute de art.75 Cod penal, în special rolul activ al inculpatului în cadrul grupului criminal organizat, amploarea prejudiciului cauzat în sumă de 100.000.000 dolari SUA și impactul faptelor asupra sistemului bancar. Din aceste considerente, acuzarea a solicitat majorarea pedepsei la 12 ani închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

Astfel analizând motivele invocate în cererea de apel a acuzatorului de stat, Colegiul penal constată lipsa cărorva temeiuri de a interveni în sentința instanței de fond în partea stabilirii și individualizării pedepsei inculpatului BÎRCA Viorel or, la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă acestuia, s-a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, instanța de fond aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

Colegiul Penal reține că în baza art.61 Cod penal, (1) *Pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanţele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârşit infracţiuni, cauzând anumite lipsuri şi restricţii drepturilor lor. (2) Pedeapsa are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea şi resocializarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate*.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului la caz, art.191 alin.(5) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat.

Sub imperiul normelor enunțate, se reține, corectarea şi reeducarea condamnaților constă în extirparea mobilurilor negative din conștiința lor, mobiluri care au determinat săvârșirea infracțiunii. O pedeapsa inechitabilă poate fi doar un mijloc de reprimare cauzând noi suferințe, corespunzător aceasta nu-şi poate atinge scopul de corectare și reeducare ci de generare a mobilurilor negative. Atingerea scopurilor pedepsei de corectare și reeducare a infractorului, de prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât şi din parte altor persoane, se realizează strict prin individualizarea ei.

Potrivit art.75 Cod penal, (1) Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni *i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod şi în strictă conformitate cu dispoziţiile Părţii generale a prezentului cod.* La stabilirea categoriei şi termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum şi de condițiile de viață ale familiei acestuia. (2) În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional şi se aplică atunci când gravitatea infracțiunii şi personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiuni, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Luând ca bază aceste prevederi şi soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, *de jure şi de facto*, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale şi decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili.

Totodată, instanța de fond a evaluat în mod corespunzător natura și gradul prejudiciabil al faptelor incriminate, caracterul organizat al activității infracționale, durata și amploarea acțiunilor imputate, precum și impactul acestora asupra relațiilor sociale ocrotite de legea penală.

Colegiul penal reține că individualizarea pedepsei nu reprezintă un exercițiu formal, ci un proces de apreciere concretă și efectivă a tuturor circumstanțelor relevante cauzei, astfel încât pedeapsa aplicată să fie echitabilă, proporțională și aptă să realizeze finalitățile prevăzute de art.61 Cod penal. Or, o pedeapsă excesiv de severă sau, dimpotrivă, una excesiv de blândă, ar fi incompatibilă cu principiile echității și proporționalității, riscând fie să transforme sancțiunea penală într-un simplu instrument represiv, fie să compromită funcția preventivă și educativă a acesteia.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei şi reflectă gravitatea infracțiuni săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul şi mijloacele de săvârșire a faptei şi depinde de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiuni săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiuni.

Colegiul penal, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale stabilite în privința inculpatului constată că, instanța de fond corect a individualizat pedeapsa penală şi prin urmare a acordat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75 - 77 Cod penal**,** a ținut cont de scopul pedepsei penale, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea persoanei vinovate şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni şi ține cont de gravitatea infracțiuni săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării şi reeducării vinovatului, precum şi de condițiile de viață ale acestuia.

Totodată, potrivit pct.22 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la sentința judecătorească, se atrage atenția că, potrivit art.394 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să motiveze: - stabilirea pedepsei cu închisoare, dacă sancțiunea legii penale prevede şi alte categorii de pedepse mai ușoare; - aplicarea unei pedepse mai ușoare decât cea prevăzută de lege (art.79 alin.(1) Cod penal); - aplicarea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau aplicarea altor categorii de liberare de pedeapsa penală, prevăzute în art.89 Cod penal, precum şi a liberării de răspundere penală conform art.55 Cod penal.

În acest sens, Colegiul Penal reiterează şi prevederile art.6 CEDO, dreptul la un proces echitabil la care se atribuie şi faptul că hotărârea pronunțată într-o cauză urmează a fi motivată, inclusiv în partea stabilirii pedepsei, instanța trebuie să indice motivele pe care se

fondează pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual (*H. c. Belgiei (1987)*.

Verificând sentința contestată prin prisma criticilor formulate în apel, Colegiul penal constată că instanța de fond a expus argumente suficiente, pertinente și convingătoare referitor la individualizarea pedepselor stabilite inculpatului, fiind analizate toate circumstanțele relevante ale cauzei și respectate criteriile legale incidente.

63. Astfel, la stabilirea mărimii pedepsei instanța de judecată a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiuni, contribuirea pedepsei la corectarea inculpatului, să îl rețină de la comiterea unei noi infracțiuni, să dezvolte anumite calități de persoană ce ar respecta legea consideră că, corectarea şi reeducarea inculpatei este posibilă doar prin menținerea pedepsei aplicate de către prima instanță.

Colegiul penal notează că, sancțiunea prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, comisă de inculpatul BÎRCA Viorel *la data comiterii* infracțiunii reprezintă o infracțiune *deosebit de gravă*, concluzia rezultă din interpretarea sistemică a prevederilor art.191 alin.(5) Cod penal, iar legea penală în vigoare, prevăzută de art.191, alin.(5) Cod penal, stabilind o pedeapsa sub formă de închisoare de la 8 la 15 ani.

Reieșind din circumstanțele expuse *supra* instanța de judecată la stabilirea pedepsei lui BÎRCA Viorel a stabilit limitele pedepsei penale *de la data comiterii faptei.*

Subsidiar, Colegiul penal reține că instanța de judecată, la individualizarea pedepsei aplicate inculpatului BÎRCA Viorel *****, a realizat o analiză completă și conformă exigențelor prevăzute de art.61 și art.75 Cod penal, raportând sancțiunea atât la gravitatea faptei, cât și la datele ce caracterizează persoana inculpatului, fără a omite niciun element relevant de individualizare judiciară.

Astfel, instanța de fond a ținut cont în mod expres de caracterul și gradul prejudiciabil deosebit al infracțiunii săvârșite, circumstanță ce derivă din natura juridică a faptei prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, calificată de legiuitor ca infracțiune deosebit de gravă, precum și din amploarea prejudiciului material cauzat, evaluat la suma de 100 000 000 dolari SUA, element ce reflectă un impact semnificativ asupra patrimoniului părții vătămate și asupra relațiilor sociale ocrotite de legea penală.

În același timp, instanța a avut în vedere datele referitoare la persoana inculpatului, constatând în mod justificat că acesta nu are antecedente penale, fapt confirmat prin materialele dosarului (vol. XV, f.d. 1), ceea ce exclude existența unei predispoziții infracționale consolidate și constituie un element relevant în procesul de individualizare a pedepsei, în sensul art.75 alin.(1) Cod penal.

De asemenea, s-a reținut că inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru (vol. XV, f.d. 3, 5), este încadrat în câmpul muncii, are statut familial stabil, fiind căsătorit și având în întreținere trei copii minori, împrejurări ce conturează un profil social care permite aprecierea posibilităților reale de reeducare și reintegrare socială, elemente expres prevăzute de art.75 Cod penal ca criterii obligatorii de individualizare.

Colegiul subliniază că aceste circumstanțe personale nu au valoare exoneratorie, însă constituie factori de individualizare a răspunderii penale, întrucât permit instanței să aprecieze în mod concret necesitatea și proporționalitatea sancțiunii aplicate, în raport cu

scopurile prevăzute de art.61 Cod penal, inclusiv prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și resocializarea condamnatului.

Totodată, instanța de fond a evaluat în mod corespunzător și rolul inculpatului în mecanismul infracțional, reținând că acesta a acționat în calitate de coautor, împrejurare care, coroborat cu principiile generale ale răspunderii penale, are relevanță în aprecierea gradului de participare și a contribuției efective la producerea rezultatului prejudiciabil.

În ceea ce privește circumstanțele atenuante prevăzute de art.76 Cod penal, Colegiul constată că în mod întemeiat instanța de fond nu a reținut existența unor asemenea circumstanțe, întrucât din materialele cauzei nu rezultă împrejurări expres prevăzute de lege sau echivalente acestora, de natură să diminueze gradul de vinovăție al inculpatului sau pericolul social al faptei. Simpla invocare a unor date personale favorabile nu este suficientă pentru reținerea circumstanțelor atenuante în sensul normei penale.

Pe de altă parte, instanța a constatat existența circumstanței agravante prevăzute de art.77 Cod penal, constând în săvârșirea infracțiunii de către un grup criminal organizat, împrejurare care, prin natura sa, amplifică pericolul social al faptei, evidențiind caracterul planificat, coordonat și structurat al activității infracționale și justificând o reacție penală corespunzătoare din partea statului.

Totodată, instanța a verificat existența eventualelor temeiuri de liberare de răspundere penală în sensul art.53 Cod penal și a constatat în mod corect inexistența acestora, întrucât în cauză nu sunt întrunite condițiile legale privind împăcarea părților, renunțarea la învinuire, prescripția sau alte cauze de înlăturare a răspunderii penale prevăzute de lege.

În consecință, Colegiul penal reține că toate elementele de individualizare a pedepsei au fost analizate în mod cumulativ și echilibrat de către instanța de fond, atât sub aspectul circumstanțelor personale ale inculpatului, cât și sub aspectul gravității faptei și al circumstanțelor agravante, rezultând o sancțiune care respectă pe deplin exigențele de legalitate, proporționalitate și echitate prevăzute de art.61 și art.75 Cod penal.

Instanța de apel, notează că raționamentul care poate condiționa aplicarea pedepsei penale, are la origine inclusiv și personalitatea inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a acestora în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită și comportarea sinceră în cursul procesului.

Astfel, Colegiul penal reține că instanța de judecată, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei aplicate inculpatului BÎRCA Viorel *****, a dat deplină eficiență prevederilor art.6, art.7, art.16, art.61, art.75–78 Cod penal, realizând o apreciere globală, obiectivă și legală a tuturor circumstanțelor relevante ale cauzei.

În acest sens, instanța de fond a avut în vedere în mod corect încadrarea juridică a faptei, aceasta fiind calificată de legiuitor ca infracțiune deosebit de gravă în sensul art.16 Cod penal, aspect care reflectă gradul ridicat de pericol social abstract al faptei și justifică, prin natura sa, orientarea spre o sancțiune privativă de libertate. Totodată, s-a reținut că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție directă, element subiectiv care denotă o atitudine conștientă și voluntară față de valorile sociale protejate de legea penală și care influențează în mod direct severitatea răspunderii penale.

Sub aspectul personalității inculpatului, instanța a analizat în mod detaliat datele ce caracterizează persoana acestuia, reținând că este la prima abatere de la lege, nu are antecedente penale, fapt confirmat prin materialele dosarului, aspect care constituie un element relevant în sensul art.75 Cod penal, însă care nu este de natură să înlăture răspunderea penală și nici să excludă aplicarea unei pedepse privative de libertate în raport cu gravitatea faptei comise.

De asemenea, au fost examinate conduita inculpatului pe parcursul urmăririi penale și al cercetării judecătorești, precum și atitudinea acestuia față de faptele imputate, instanța apreciind că ansamblul comportamental nu oferă temeiuri suficiente pentru concluzia unei periculozități sociale reduse, de natură să permită aplicarea unei sancțiuni mai blânde decât închisoarea. Din contra, s-a constatat că doar aplicarea unei pedepse privative de libertate este aptă să asigure corectarea și reeducarea inculpatului.

În conformitate cu art.61 Cod penal, instanța a avut în vedere scopurile pedepsei penale, respectiv restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. În acest context, s-a reținut că pedeapsa trebuie să fie proporțională atât cu gravitatea faptei, cât și cu persoana făptuitorului, astfel încât aceasta să nu constituie nici o reacție excesiv represivă, dar nici una insuficientă pentru atingerea finalităților legii penale.

Colegiul penal subliniază că instanța de fond a realizat o corelare justă între circumstanțele cauzei și scopul pedepsei, concluzionând în mod întemeiat că reeducarea inculpatului este posibilă exclusiv prin aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, întrucât o altă măsură de constrângere penală nu ar fi suficientă pentru atingerea scopurilor prevăzute de lege.

În ceea ce privește cuantumul concret al pedepsei de 10 ani închisoare, Colegiul reține că acesta se încadrează în limitele legale prevăzute de sancțiunea art.191 alin.(5) Cod penal și reflectă o apreciere echilibrată a instanței de fond, care a valorificat atât gravitatea deosebită a faptei, cât și circumstanțele personale ale inculpatului. Această sancțiune reprezintă o expresie a principiului individualizării judiciare, consacrat de art.75 Cod penal, și nu denotă nici exces de severitate, nici blândețe nejustificată.

Totodată, instanța de apel constată că pedeapsa aplicată este aptă să realizeze funcțiile esențiale ale sancțiunii penale, respectiv funcția de constrângere, de reeducare și de prevenție generală și specială, contribuind la restabilirea ordinii de drept încălcate prin comiterea infracțiunii.

Sub acest aspect, motivarea instanței de fond este una suficientă, coerentă și completă, aceasta indicând în mod clar rațiunile pentru care o altă categorie de pedeapsă nu ar fi fost suficientă pentru atingerea scopului prevăzut de art.61 Cod penal, respectiv necesitatea aplicării unei pedepse privative de libertate.

În consecință, Colegiul penal reține că pedeapsa stabilită inculpatului BÎRCA Viorel ***** constituie o consecință juridico-penală directă și proporțională a faptelor comise, fiind rezultatul unei individualizări judiciare corecte, realizate cu respectarea tuturor criteriilor legale incidente și fără a se constata motive de intervenție în sensul modificării acesteia.

64. *Analizând criticile formulate de acuzatorul de stat referitoare la cuantumul pedepsei aplicate inculpatului BÎRCA Viorel, Colegiul penal le apreciază ca fiind neîntemeiate.*

Contrar susținerilor procurorului, instanța de fond a realizat un proces efectiv și complet de individualizare a pedepsei, în conformitate cu exigențele art.75 Cod penal, având în vedere atât gravitatea excepțională a infracțiunii comise, cât și toate circumstanțele concrete ale cauzei și datele ce caracterizează persoana inculpatului.

Colegiul reține că la stabilirea pedepsei, instanța de fond nu s-a limitat la o apreciere formală a limitelor de sancționare prevăzute de lege, ci a analizat în mod individualizat rolul și contribuția inculpatului la săvârșirea infracțiunii, natura și întinderea participației sale infracționale, împrejurările în care a acționat, precum și consecințele produse prin fapta săvârșită. În mod expres, instanța a avut în vedere faptul că inculpatul a participat la comiterea infracțiunii în calitate de coautor, în cadrul unui grup criminal organizat, circumstanță reținută în calitate de circumstanță agravantă potrivit art.77 Cod penal.

De asemenea, instanța de fond a ținut cont de valoarea deosebit de mare a prejudiciului cauzat, de caracterul intenționat al acțiunilor inculpatului, de impactul negativ al infracțiunii asupra patrimoniului părții vătămate și asupra relațiilor sociale ocrotite de legea penală, precum și de faptul că prejudiciul nu a fost reparat până în prezent. Prin urmare, împrejurările invocate de procuror în apel nu au fost ignorate de instanța de fond, ci, dimpotrivă, au constituit elemente esențiale avute în vedere la individualizarea sancțiunii.

Totodată, Colegiul penal observă că simpla gravitate a infracțiunii și mărimea prejudiciului nu pot constitui, prin ele însele, argumente suficiente pentru majorarea automată a pedepsei spre limita maximă prevăzută de lege. Individualizarea pedepsei presupune evaluarea tuturor circumstanțelor relevante, atât a celor care caracterizează fapta, cât și a celor care caracterizează persoana inculpatului, în vederea identificării unei sancțiuni proporționale și echitabile.

Or, din materialele cauzei rezultă că inculpatul nu este anterior condamnat, este integrat social, are familie și copii minori la întreținere, iar aceste elemente au fost în mod legitim avute în vedere de instanța de fond în procesul de individualizare a pedepsei, fără ca prin aceasta să fie diminuată gravitatea faptelor comise.

Nu poate fi reținut nici argumentul procurorului referitor la existența altor cauze penale aflate pe rolul instanțelor de judecată în privința inculpatului. Potrivit principiului prezumției de nevinovăție, consacrat de art.21 din Constituție și art.8 Cod de procedură penală, simpla existență a unor acuzații sau procese pendinte nu poate fi valorificată în defavoarea persoanei la individualizarea pedepsei, în lipsa unor hotărâri definitive de condamnare.

Colegiul penal subliniază că pedeapsa de 10 ani închisoare stabilită inculpatului se situează peste minimul special prevăzut de sancțiunea art.191 alin.(5) Cod penal și reflectă deja gravitatea ridicată a faptelor săvârșite. Prin aplicarea acestei sancțiuni, instanța de fond a realizat un just echilibru între necesitatea reprimării faptelor infracționale, exigențele prevenirii generale și speciale și principiul proporționalității sancțiunii penale.

În aceste condiții, Colegiul penal nu identifică circumstanțe suplimentare, nevalorificate de instanța de fond, care ar justifica agravarea situației inculpatului și majorarea pedepsei la 12 ani închisoare, astfel cum solicită acuzarea. O asemenea intervenție

ar echivala cu o reevaluare arbitrară a criteriilor de individualizare deja analizate și apreciate în mod corespunzător de prima instanță.

Prin urmare, Colegiul penal concluzionează că pedeapsa de 10 ani închisoare aplicată inculpatului BÎRCA Viorel este una legală, echitabilă și proporțională gradului de pericol social al faptei și persoanei condamnatului, fiind aptă să asigure realizarea scopurilor prevăzute de art.61 Cod penal, motiv pentru care solicitarea procurorului privind majorarea acesteia la 12 ani închisoare urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Cu referire la pedeapsa complementară aplicată inculpatului BÎRCA Viorel, Colegiul penal reține că aceasta constituie un instrument juridico-penal distinct, destinat prevenirii săvârșirii unor noi infracțiuni și înlăturării premiselor care au favorizat conduita infracțională.

Potrivit art.65 alin.(1) și (2) Cod penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate constă în interzicerea ocupării funcțiilor ori exercitării activităților de natura acelora de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii. Aplicarea acestei măsuri urmărește excluderea riscului ca persoana condamnată să utilizeze în viitor atribuțiile profesionale, funcționale sau competențele specifice unui anumit domeniu pentru comiterea unor fapte similare.

Colegiul penal constată că infracțiunea pentru care BÎRCA Viorel a fost condamnat nu reprezintă o faptă izolată de activitatea sa profesională, ci una comisă prin valorificarea atribuțiilor, cunoștințelor și posibilităților oferite de activitatea desfășurată în sectorul financiar-bancar. Or, mecanismul infracțional reținut de instanță a presupus utilizarea unor instrumente și proceduri specifice domeniului bancar, precum și exploatarea accesului și a încrederii conferite de funcțiile exercitate.

În aceste circumstanțe, Colegiul reține existența unei legături directe și nemijlocite între domeniul profesional în care activa inculpatul și infracțiunea săvârșită, împrejurare care justifică pe deplin necesitatea restrângerii temporare a accesului acestuia la funcții și activități similare.

De asemenea, la stabilirea termenului pedepsei complementare, instanța de fond a avut în vedere gravitatea excepțională a infracțiunii, valoarea deosebit de mare a prejudiciului cauzat, caracterul organizat al activității infracționale, precum și rolul concret al inculpatului în mecanismul infracțional, circumstanțe care relevă un grad sporit de pericol social al faptei și necesitatea consolidării efectului preventiv al sancțiunii penale.

Colegiul penal apreciază că interdicția de a ocupa funcții în domeniul financiar-bancar pe un termen de 5 ani este una proporțională cu gravitatea faptelor comise și adecvată scopului urmărit de legea penală, neavând caracter represiv excesiv, ci unul eminamente preventiv. Aceasta urmărește protejarea încrederii publice în activitatea instituțiilor financiare, prevenirea utilizării în viitor a unor poziții similare pentru săvârșirea unor infracțiuni și consolidarea respectului față de regulile care guvernează activitatea bancară.

Prin urmare, Colegiul penal concluzionează că instanța de fond a aplicat în mod legal, întemeiat și proporțional pedeapsa complementară constând în privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul financiar-bancar pe un termen de 5 (cinci) ani, aceasta fiind pe deplin justificată de circumstanțele concrete ale cauzei, de natura infracțiunii săvârșite și de necesitatea realizării scopurilor prevăzute de art.61 Cod penal.

65. ***Totodată, Colegiul ține să menționeze că în conformitate cu art.395 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare instanța urmează să se expună și asupra măsurii preventive ce se va aplica inculpatului până când sentința va deveni definitivă.***

În temeiul art.329 alin.(1) Cod de procedură penală, la judecarea cauzei, instanța, din oficiu sau la cererea părților şi ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. O nouă cerere de aplicare, înlocuire sau revocare a măsurii preventive poate fi depusă dacă au apărut temeiuri pentru aceasta, dar nu mai devreme decât peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare sau dacă nu au intervenit noi împrejurări care condiționează noua cerere.

Totodată, în conformitate cu art.175 alin.(2) Cod de procedură penală, măsurile preventive sunt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

În conformitate cu prevederile art.176 Cod de procedură penală, *(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.*

Totodată Curtea a reținut că un individ condamnat în prima instanță nu poate fi considerat deținut ”în vederea aducerii sale în fața unei autorități judiciare competente atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune, *în sensul art.5 parag.1 lit. c*), ***ci trebuie privit ca o persoană ce se găsește în situația prevăzută de art.5 parag.1, lit. a) care antrenează privarea de libertate după condamnarea de către un tribunal competent.”***

De asemenea, Curtea a precizat că termenul de „condamnare” este în sensul de „declararea persoanei ca vinovată" („declarație de culpabilitate"), consecutivă stabilirii legale a existenței infracțiunii, cât şi aplicarea pedepsei sau a unei alte măsuri privative de libertate.

Așa fiind, utilizarea aceluiași termen pentru o măsură preventivă sau cu privire la o măsură de siguranță dispusă în privința unei persoane nu ar fi în acord nici cu principiul unei stricte interpretări a dispozițiilor art. 5 parag. 1, nici cu varianta în limba engleză a textului, deoarece se *înțelege că stabilirea existenței vinovăției printr-o hotărâre judecătorească de condamnare, chiar nedefinitivă;* o măsură preventivă sau o măsură de siguranță reprezintă un mijloc de protecție socială împotriva unei conduite care poate prezenta un anumit pericol pentru tulburarea raporturilor sociale. Curtea a spus că termenul *apres/after* - tradus în limba

română prin expresia „pe baza" - semnifică o „legătură de cauzalitate" între privarea de libertate şi condamnare. Fosta Comisie a statuat că o detenție decisă ca măsură de reintegrare a locului de încarcerare, ca urmare a revocării liberării condiționate, care se întemeiază pe condamnarea inițială, chiar la închisoare pe viață, este justificată, odată pentru totdeauna, de această condamnare; ea constituie o deținere legală, după condamnarea de către un tribunal competent.

Astfel, reieșind din prevederile legale citate și din circumstanțele concrete ale cauzei, Colegiul penal apreciază că instanța de fond a dispus în mod întemeiat menținerea în privința inculpatului BÎRCA Viorel a măsurii preventive prevăzute de art.178 alin.(2) Cod de procedură penală – *obligarea de a nu părăsi țara*, până la rămânerea definitivă a sentinței, cu luarea acestuia sub strajă după intrarea hotărârii în vigoare.

Această soluție este conformă exigențelor art.175 alin.(2), art.176 și art.395 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, care consacră obligația instanței de a se pronunța asupra măsurii preventive aplicabile condamnatului până la definitivarea hotărârii și permit aplicarea ori menținerea acesteia inclusiv în scopul asigurării executării sentinței.

Colegiul penal reține că, odată cu pronunțarea unei hotărâri de condamnare, chiar nedefinitive, situația procesuală a inculpatului suferă o modificare esențială, întrucât asupra acestuia planează perspectiva executării unei pedepse privative de libertate semnificative. În asemenea circumstanțe, riscul sustragerii de la executarea pedepsei dobândește o consistență obiectivă sporită, iar statul este îndreptățit să adopte măsuri rezonabile și proporționale pentru a garanta efectivitatea actului de justiție și executarea hotărârii judecătorești.

În acest sens, Colegiul ține cont și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia pronunțarea unei condamnări în primă instanță constituie un temei distinct care poate justifica privarea de libertate a persoanei condamnate în sensul art.5 §1 lit.a) din Convenție, existând o legătură de cauzalitate între condamnarea pronunțată de o instanță competentă și măsurile dispuse pentru asigurarea executării acesteia.

Mai mult, menținerea obligației de a nu părăsi țara reprezintă, în circumstanțele cauzei, măsura preventivă cea mai puțin intruzivă dintre cele apte să garanteze prezența inculpatului la proces și executarea ulterioară a pedepsei stabilite, fiind astfel compatibilă cu principiul proporționalității și cu necesitatea realizării scopurilor prevăzute de lege.

Subsecvent, Colegiul penal constată că instanța de fond în mod corect a dispus includerea în termenul executării pedepsei a perioadei în care inculpatul a fost supus măsurilor privative de libertate în prezenta cauză, în conformitate cu prevederile art.186 alin.(6) Cod de procedură penală.

Din materialele dosarului rezultă că BÎRCA Viorel a fost reținut la 04 decembrie 2020, ora 07:50, ulterior fiind plasat și menținut succesiv în arest la domiciliu în baza încheierilor judecătorești din 05.12.2020, 29.12.2020, 01.02.2021, 02.03.2021 și 22.03.2021, până la data de 27.04.2021, când măsura arestului la domiciliu a fost înlocuită cu liberarea provizorie sub control judiciar.

Prin urmare, Colegiul stabilește că perioada cuprinsă între 04.12.2020 și 27.04.2021 reprezintă o perioadă în care inculpatul a fost supus unor măsuri restrictive de libertate în sensul legii procesual-penale, motiv pentru care aceasta urmează a fi dedusă integral din

termenul pedepsei aplicate, în vederea respectării principiului legalității executării sancțiunii penale și evitării unei duble constrângeri pentru aceeași perioadă de timp.

Astfel, nu se poate reține nicio nelegalitate sau lipsă de temei în ceea ce privește măsura preventivă aplicată sau modul de calcul și includere a perioadei de detenție în termenul de executare a pedepsei, soluția instanței fiind pe deplin conformă cu normele Codului de procedură penală și cu exigențele principiului proporționalității.

66. *C**olegiul ține să menționeze că în conformitate cu art.397 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare instanța urmează să se expună și asupra acțiunea civilă înaintată sau hotărârea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei.*

În continuare, Colegiul penal, examinând legalitatea și temeinicia soluționării acțiunii civile, reține că instanța de fond a aplicat în mod corect dispozițiile art.219–221, art.225 și art.397 Cod de procedură penală, precum și normele de drept civil material incidente raportului juridic dedus judecății, fără a se constata abateri de la cadrul legal de reglementare a răspunderii civile delictuale.

În conformitate cu art.387 alin.(1) Cod de procedură penală, *odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.*

Potrivit art.219 alin.(1) Cod de procedură penală, *acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârşirea acesteia. (2) Cod de procedură penală, persoanele fizice şi juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârşirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum şi repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală.*

În același sens, art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, stabilește că, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

Conform art.220 Cod procedură penală, (*1) acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală. (2) normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal şi dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementari. (3) hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil şi ale altor domenii de drept.*

În corespundere cu prevederile art.221 Cod de procedură penală *(1) acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătoreşti. (2) Acțiunea civilă se intentează față de bănuit, învinuit, inculpat, față de o persoană*

necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Potrivit prevederilor art.225 alin.(2) Cod de procedură penală*, la adoptarea sentinței de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical, instanța soluționează şi acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere.*

Raportând aceste exigențe legale la circumstanțele speței, Colegiul penal constată că instanța de fond a analizat în mod complet cadrul procesual al acțiunii civile, stabilind corect calitatea procesuală a părților, întinderea pretențiilor formulate și temeiul juridic invocat pentru angajarea răspunderii civile.

În contextul normelor enunțate, instanța de apel stabilește că potrivit materialelor cauzei penale, în calitate de reprezentant al părții vătămate S.A. „Banca de Economii în proces de lichidare„ (Vol.XIV, f.d.47) a fost recunoscut OLARU Grigore, potrivit ordonanței din 05.11.2020 (Vol.XIV, f.d.50-52).

La fel, prin ordonanța din 06.11.2020 (Vol.XIV, f.d.59), S.A. „Banca de Economii", în proces de lichidare a fost recunoscută în calitate de partea civilă în cadrul cauzei penale nr.*****, declarând despre un prejudiciul în mărime de 1 442 210 000 lei, iar în calitate de reprezentant al părții civile fiind recunoscut OLARU Grigore prin ordonanța din 06.11.2020 (Vol.XIV, f.d.62).

De asemenea, se atestă că ***la etapa urmăririi penale,*** lichidatorul S.A. „Banca de Economii„ Grigore OLARU a formulat o acțiune civilă prin care s-a solicitat *încasarea prejudiciului material de la persoanele bănuite care vor fi recunoscute ulterior vinovate în comiterea infracțiunii în suma totală de 100 000 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la 10.09.2014 constituie 1 442 210 000, 00 lei MD* (Vol.XIV, f.d.54-58).

Ulterior, ***în cadrul examinării cauzei în instanța judecată***, lichidatorul S.A. „Banca de Economii„„ în proces de lichidare, Grigore OLARU a formulat o *cerere privind concretizarea acțiunii civile* (Vol.XIX, f.d.9-10), prin care a solicitat "*încasarea de la partea civilmente responsabilă O.A.O. Gazprombank Российская Федерация г.Москва, ул.Наметкина дом 16 корпус 1 cît şi de la persoanele care vor fi recunoscute vinovate în comiterea infracțiunii incriminate a prejudiciului material cauzat SA Banca de Economii în proces de lichidare în suma de 100 000 000 dolari SUA".*

De asemenea, la data de 02.03.2022, Lichidatorul S.A. „Banca de Economii„„ în proces de lichidare, Grigore OLARU prin *cerere privind recunoașterea și atragerea părții civilmente responsabile precum şi concretizarea acțiunii civile*, (Vol.XIX, f.d.79-81) a solicitat repetat recunoașterea O.A.O. GazPromBank Российская Федерация г.Москва, ул.Наметкина дом 16 корпус 1 SA în calitate de parte civilmente responsabilă în cadrul cauzei penale, cu atragerea acesteia în proces judiciar, precum și încasarea din contul inculpatului Bîrca Viorel și din contul părții civilmente responsabile O.A.O. GazPromBank Российская Федерация г.Москва, ул.Наметкина дом 16 корпус 1 în beneficiul părții vătămate S.A. „Banca de Economii„ în proces de lichidare a prejudiciului material cauzat în suma de 100 000 000 dolari SUA.

Colegiul penal stabilește, că în ședința de judecată, în contextul acțiunii civile formulate, reprezentantul S.A. „Banca de Economii„„ în proces de lichidare, Grigore OLARU a declarat că "*...În urma extragerii acestor mijloace în sumă de 100 000 000 dolari,*

s-a format prejudiciu de 100 000 000 dolari, deoarece banca urmează să restituie aceste mijloace către clienții băncii..., ...susține cerințele privind încasarea sumei de 1 442 210 000 lei de la persoanele vinovate în sustragerea resurselor financiare..., ...BEM a înaintat pretenții față de GazPromBank luna trecută, aprilie 2021. Încă nu a primit nici un răspuns. Prin pretenție a solicitat returnarea mijloacelor bănești în sumă de 100 000 000 dolari, echivalent 1 400 000 000 lei, ceea ce consideră că a fost prejudiciată Banca de Economii în urma acceptării acestor documente SWIFT..., ...Ideea era că GazPromBank n-au întreprins toate măsurile necesare când au primit aceste documente spre plată. Prin această reclamație a solicitat returnarea banilor. Banii n-au fost returnați. A primit răspuns la această reclamație și o să prezinte ulterior instanței...".

Colegiul penal atestă că, prezentei spețe îi sunt aplicabile normele de drept material din Codul civil, în vigoare anterior datei de 01 martie 2019, prin prisma art.7 Cod civil republicat, ținând cont de faptul că faptele infracționale au fost comise în perioada anului 2013-septembrie 2014.

Conform art.1398 alin.(1) Codul civil, *cel care acționează față de altul în mod ilicit, este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, cu vinovăție şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale și vinovăția autorului faptei ilicite.*

În continuare, raportând dispozițiile legale privind răspunderea civilă delictuală la circumstanțele concrete ale cauzei, Colegiul penal reține că în speță sunt întrunite cumulativ condițiile angajării răspunderii civile delictuale, astfel cum acestea rezultă din art.1398 Cod civil în coroborare cu principiile generale ale dreptului civil aplicabil la momentul săvârșirii faptei.

Sub acest aspect, din materialele cauzei rezultă că prejudiciul material invocat de partea civilă reprezintă consecința directă și imediată a acțiunilor ilicite săvârșite de inculpatul BÎRCA Viorel în cadrul mecanismului infracțional stabilit prin hotărârea instanței de fond. Or, faptele reținute în sarcina acestuia au avut ca rezultat diminuarea patrimoniului părții vătămate cu suma de 100 000 000 dolari SUA, echivalentul mijloacelor financiare transferate în mod fraudulos din contul corespondent NOSTRO, ceea ce constituie un prejudiciu cert, determinat și evaluabil în bani.

În ceea ce privește fapta ilicită, Colegiul reține că aceasta este pe deplin dovedită prin ansamblul probelor administrate în cauză și valorificate de instanța de fond, care au confirmat caracterul fraudulos al operațiunilor financiare efectuate și implicarea directă a inculpatului în mecanismul infracțional. Fapta ilicită se circumscrie, astfel, conduitei contrare normelor legale ce reglementează circulația legală a mijloacelor bănești și integritatea operațiunilor bancare, fiind aptă să angajeze răspunderea civilă delictuală.

Cu referire la legătura de cauzalitate, Colegiul constată că între acțiunile inculpatului și prejudiciul produs există un raport cauzal direct și neîntrerupt. Anume conduita acestuia a determinat efectuarea transferurilor frauduloase și, implicit, ieșirea din patrimoniul părții vătămate a sumei respective, fără existența unui alt eveniment exterior care să rupă lanțul cauzal juridic. În acest sens, prejudiciul nu reprezintă o consecință a unor împrejurări independente de voința inculpatului, ci rezultatul nemijlocit al acțiunilor sale.

Sub aspectul vinovăției, Colegiul reține că aceasta este dovedită prin însăși forma intenționată de comitere a infracțiunii, inculpatul acționând cu reprezentarea clară a consecințelor faptelor sale și urmărind producerea rezultatului prejudiciabil sau, cel puțin, acceptând producerea acestuia. Într-o asemenea situație, vinovăția, ca element esențial al răspunderii delictuale, este pe deplin incidentă.

Prin urmare, analiza coroborată a acestor elemente conduce la concluzia că sunt întrunite condițiile cumulative ale răspunderii civile delictuale, respectiv *existența faptei ilicite*, a *prejudiciului*, a *raportului de cauzalitate* și a *vinovăției*, ceea ce justifică pe deplin angajarea răspunderii civile a inculpatului.

În acest context, argumentul potrivit căruia prejudiciul nu ar fi imputabil inculpatului nu poate fi reținut, întrucât este contrazis de probatoriul administrat, care atestă că anume acțiunile sale au generat direct prejudiciul material de 100 000 000 dolari SUA. Or, simpla reiterare a unor ipoteze alternative sau a unor posibile intervenții ale altor factori nu este suficientă pentru a înlătura răspunderea civilă delictuală, în lipsa dovedirii unei cauze străine care să rupă legătura cauzală.

Colegiul subliniază că în materia răspunderii civile delictuale nu este necesară existența unei pluralități de cauze independente, ci este suficient ca fapta ilicită imputabilă inculpatului să constituie cauza determinantă a prejudiciului, ceea ce în speță este pe deplin realizat.

În consecință, instanța de apel reține că prejudiciul material în cuantum de 100 000 000 dolari SUA este consecința directă a faptei ilicite comise de inculpatul BÎRCA Viorel, motiv pentru care acesta poartă răspunderea integrală pentru repararea prejudiciului cauzat părții vătămate.

Totodată, Colegiul penal reține că instanța de fond a analizat în mod corect și argumentat modalitatea de formulare a acțiunii civile de către reprezentantul părții civile S.A. „Banca de Economii” în proces de lichidare, constatând că aceasta a fost formulată într-o manieră generală, prin raportare la un cerc nedeterminat de persoane presupus responsabile de producerea prejudiciului, fără o individualizare expresă și completă a tuturor subiectelor pasive ale raportului obligațional delictual.

Sub acest aspect, deși acțiunea civilă a fost formulată în termeni generici, respectiv prin solicitarea reparării prejudiciului de la „persoanele *vinovate de săvârșirea infracțiunii*”, Colegiul reține că o asemenea formulare nu este, prin ea însăși, de natură să împiedice instanța de judecată să se pronunțe asupra fondului acțiunii civile, în măsura în care din ansamblul probatoriului administrat rezultă în mod clar identificarea persoanei sau persoanelor juridic responsabile de producerea prejudiciului.

În acest context, instanța de apel subliniază că rolul instanței de judecată în soluționarea acțiunii civile nu este condiționat exclusiv de precizia formală a cererii introductive, ci de stabilirea existenței prejudiciului, a faptei ilicite, a raportului de cauzalitate și a persoanei sau persoanelor care poartă răspunderea juridică pentru acesta, în baza probelor administrate în cauză. Prin urmare, eventualele formulări generale ale acțiunii civile nu pot prevala asupra obligației instanței de a asigura repararea integrală a prejudiciului cauzat prin infracțiune, în limitele stabilite de lege.

Cu referire la conduita procesuală a reprezentantului părții civile, Colegiul observă că eventualele omisiuni în sensul neindividualizării exprese a tuturor persoanelor potențial

responsabile nu sunt de natură a afecta dreptul material la despăgubire al părții vătămate, acesta fiind guvernat de principiul reparării integrale a prejudiciului, consacrat de normele dreptului civil. Lipsa unei precizări exhaustive a cercului de subiecți nu echivalează cu renunțarea la dreptul de reparare și nici cu o decădere din acest drept.

În ceea ce privește susținerile apărării referitoare la pretinsa imposibilitate de a atrage răspunderea altor persoane ulterior soluționării acțiunii civile în cadrul procesului penal, Colegiul le apreciază ca fiind neîntemeiate. Legislația civilă și procesual civilă nu instituie un caracter exclusiv sau definitiv al laturii civile soluționate în procesul penal în raport cu alte eventuale persoane responsabile care nu au fost parte în cauza penală, atâta timp cât nu există o autoritate de lucru judecat cu privire la acestea.

Or, hotărârea pronunțată în cauza penală produce efecte strict în limitele persoanelor care au avut calitatea procesuală de părți în respectiva cauză, fără a împiedica valorificarea pe cale separată a drepturilor civile împotriva altor subiecți de drept care ar putea purta răspundere delictuală distinctă. În consecință, admiterea acțiunii civile în prezenta cauză nu generează niciun fel de impediment juridic pentru formularea ulterioară a unor acțiuni civile separate împotriva altor persoane, în condițiile legii.

Prin urmare, interpretarea expusă de apărare, în sensul unei pretinse excluderi a posibilității de a acționa ulterior alte persoane responsabile, este una eronată și nu are suport în normele de drept material sau procesual aplicabile. Dimpotrivă, ordinea juridică internă consacră posibilitatea pluralității de debitori delictuali și a angajării răspunderii acestora în mod succesiv sau distinct, în funcție de probatoriul existent și de calitatea procesuală dobândită în fiecare cauză.

În aceste condiții, Colegiul penal concluzionează că soluția instanței de fond privind acțiunea civilă este legală și temeinică, fiind adoptată cu respectarea dispozițiilor art.219–221 și art.397 Cod de procedură penală, precum și a principiilor generale ale răspunderii civile delictuale, nefiind identificate încălcări de natură să atragă reformarea acesteia în calea de atac a apelului.

67. ***Cu referire la măsura asiguratorie a sechestrului bunurilor, Colegiul le apreciază întemeiată soluția instanței de judecată în acest sens.***

Potrivit art.203 Cod de procedură penală (în vigoare la momentul examinării cauzei în fond), *punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor şi interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri. După punerea sub sechestru a conturilor şi a depozitelor bancare sânt încetate orice operaţiuni în privința acestora. Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la art.106 alin. (2) și art.106/1 Cod penal.*

Conform art.204 alin.(1) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul examinării cauzei în fond), *pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei*

În conformitate cu prevederile art.205 alin.(1) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul examinării cauzei în fond), *punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau de către instanță numai în cazurile în care există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tăinuite, deteriorate sau cheltuite, iar alin.(3) prevede că în ordonanța organului de urmărire penală sau, după caz, în încheierea instanței de judecată cu privire la punerea bunurilor sub sechestru vor fi indicate bunurile supuse sechestrului, în măsura în care ele sunt stabilite în procedura cauzei penale, precum şi valoarea bunurilor necesare şi suficiente pentru asigurarea acțiunii civile.*

În acest sens, se atestă că potrivit materialelor cauzei penale prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, (sediul Ciocana) nr.12-63/2021 din 28.01.2021 a fost dispus autorizarea sechestrului în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune în suma acțiunii civile înaintate în valoare de 100 000 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM constituie suma de 1 442 210 000 lei asupra bunurilor deținute indirect cu drept de proprietate și în calitate de beneficiar efectiv de către BÎRCA Viorel și anume:

- cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, teren pentru construcții cu nr. cadastral *****, cu adresa în ***** cu suprafața de 0,0794 ha, cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA ***** al cărui preț mediu de piață constituie 2 808 605 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr. 35 din 25.01.2021 (*cota parte de ½ constituind 1 404 302,5 lei MD*);
- cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, casa de locuit individuală cu nr. cadastral *****.01, cu adresa în ***** cu suprafața de 262,7 m^2, cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA *****al cărui preț mediu de piață constituie 3 263 376 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr. 35 din 25.01.2021 (*cota parte de ½ constituind 1 631 688 lei MD*);
- cota parte de ½ din proprietatea în devălmășie, asupra bunului imobil, încăpere locativă cu nr. cadastral *****u adresa în ***** cu suprafața de 61,1 m^2, cu drept de proprietate înregistrat pe BÎRCA *****al cărui preț mediu de piață constituie 1 330 593 lei MD potrivit avizului consultativ al specialistului nr.36 din 25.01.2021 (*cota parte de ½ constituind 665 296,5 lei MD*). (Vol.XII, f.d.181-192).

În contextul celor constatate, Colegiul penal notează că instituția aplicării sechestrului în procesul penal, reprezintă mecanismul ce constă dintr-un şir de măsuri (mijloace) procesuale menite să garanteze posibilitatea unei executări efective a unei hotărâri judecătorești. Prin urmare, indiferent de forma aplicabilă, măsura asiguratorie ține de substanța obiectului acțiunii, instanța urmând să o dispună doar în cazul în care, în mod plauzibil se afirmă un risc al unei eventuale imposibilități de executare.

Se constată că punerea sub sechestru a bunurilor aparținând inculpatului BÎRCA Viorel a fost dispusă în temeiul ordonanțelor, coroborate cu încheierile și mandatele judecătorești ale Judecătoriei Chișinău, (sediul Ciocana), fiind identificate în mod expres bunurile vizate, valoarea acestora și legătura lor cu prejudiciul prezumat în cauză. Sub acest aspect, exigențele art.203–205 Cod de procedură penală au fost respectate, atât sub aspectul condițiilor de fond, cât și al limitelor măsurii.

Sub aspect juridic, se reține că sechestrul reprezintă o măsură procesuală de constrângere cu caracter real, având finalitatea de a garanta repararea prejudiciului cauzat

prin infracțiune, eventuala confiscare specială sau extinsă, precum și executarea efectivă a hotărârii judecătorești. Prin urmare, această măsură nu presupune stabilirea anticipată a vinovăției, ci doar existența unei bănuieli rezonabile și a unui risc real privind imposibilitatea recuperării bunurilor la finalul procesului penal.

Din analiza materialelor cauzei rezultă că temeiurile care au stat la baza aplicării sechestrului nu au dispărut, dimpotrivă, acestea își mențin actualitatea în raport cu natura acuzațiilor și cu necesitatea asigurării eventualei executări a sentinței. În aceste condiții, instanța de fond a procedat în mod corect la menținerea măsurii asiguratorii, aceasta fiind necesară și proporțională scopului urmărit de lege.

Sub aspectul pretinsei ingerințe în dreptul de proprietate, se reține că aceasta este prevăzută de lege, urmărește un scop legitim și răspunde cerinței de proporționalitate, fiind justificată de interesul public privind garantarea reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune, în conformitate cu standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În consecință, soluția instanței de fond privind menținerea sechestrului asupra bunurilor inculpatelor este legală și temeinică, nefiind identificate motive de nelegalitate care să impună modificarea acesteia.

Subsidiar, Colegiul reține că și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului confirmă compatibilitatea măsurilor de sechestru cu standardele Convenției, în măsura în care acestea nu sunt analizate ca o „*acuzație în materie penală*” în sensul art.6 CEDO, ci ca măsuri procesuale cu caracter asiguratoriu. Astfel, în cauza *Dogmoch v. Germany*, Curtea a statuat că sechestrul asigurător nu intră în sfera determinării unei acuzații penale, având natura unei măsuri provizorii orientate spre garantarea executării unei eventuale hotărâri privind confiscarea, repararea prejudiciului sau alte obligații patrimoniale rezultate din procesul penal.

În aceeași logică, Curtea a subliniat că instituirea sechestrului urmărește în principal conservarea bunurilor susceptibile de a face obiectul unor măsuri ulterioare, precum confiscarea specială sau extinsă ori acoperirea prejudiciului cauzat prin infracțiune, fără ca această etapă să echivaleze cu o judecată asupra fondului acuzației. Prin urmare, procedura de aplicare a sechestrului are un caracter instrumental și preventiv, distinct de procedura de stabilire a vinovăției penale.

De asemenea, în cauza *Raimondo v. Italy, Curtea* a reținut că măsurile de indisponibilizare a bunurilor, inclusiv confiscarea provizorie, sunt justificate atunci când urmăresc protejarea interesului general și prevenirea utilizării bunurilor presupus provenite din activități ilicite. Curtea a apreciat că asemenea măsuri, chiar dacă au un caracter restrictiv, nu sunt disproporționate atunci când sunt aplicate în scopul conservării patrimoniului până la finalizarea procedurilor judiciare și eventuala dispunere a confiscării sau altor măsuri patrimoniale.

Raportând aceste standarde la prezenta cauză, Colegiul notează că sechestrul instituit asupra bunurilor inculpatului nu are caracter sancționator, ci unul eminamente preventiv și provizoriu, fiind orientat spre garantarea executării unei eventuale hotărâri judecătorești privind repararea prejudiciului sau aplicarea confiscării. Măsura nu afectează prezumția de nevinovăție, ci se circumscrie necesității asigurării eficienței procesului penal și protejării interesului public.

Suplimentar, Colegiul penal reține că, prin Sentința contestată, inculpatul BÎRCA Viorel a fost obligat la repararea prejudiciului material cauzat părții civile în cuantum de 100.000.000 dolari SUA, circumstanță care conferă măsurii asiguratorii o justificare suplimentară și actuală. Or, scopul sechestrului nu se limitează la garantarea unei eventuale creanțe viitoare, ci vizează și asigurarea executării efective a obligațiilor patrimoniale deja constatate de instanța de judecată.

În acest context, Colegiul subliniază că ridicarea măsurilor asiguratorii în lipsa executării obligației de reparare a prejudiciului ar crea un risc real și evident de înstrăinare, grevare sau diminuare a patrimoniului persoanei condamnate, cu consecința imposibilității ori dificultății majore de executare a hotărârii judecătorești. Or, eficiența actului de justiție nu se rezumă la pronunțarea unei hotărâri de condamnare, ci presupune și existența unor garanții efective pentru executarea dispozițiilor patrimoniale cuprinse în aceasta.

Colegiul penal reține că valoarea bunurilor indisponibilizate este incomparabil inferioară cuantumului prejudiciului reținut în sarcina inculpatului, fapt ce demonstrează caracterul rezonabil și proporțional al măsurii dispuse. În consecință, nu poate fi reținută existența unei sarcini excesive impuse proprietarului bunurilor, sechestrul fiind limitat la bunuri concrete, individualizate și strict necesare pentru garantarea executării eventualelor obligații patrimoniale rezultate din procesul penal.

Mai mult, până la executarea integrală a obligațiilor stabilite prin hotărârea judecătorească și în lipsa unor împrejurări noi care să justifice încetarea măsurii, subzistă pe deplin temeiurile care au determinat instituirea sechestrului. În aceste condiții, menținerea măsurii asiguratorii reprezintă nu doar o posibilitate procesuală, ci o garanție indispensabilă pentru realizarea efectivă a scopului procesului penal și pentru protejarea drepturilor patrimoniale ale părții civile.

În consecință, aplicarea și menținerea sechestrului asupra bunurilor inculpatului se încadrează în standardele jurisprudențiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului, nefiind incidente încălcări ale art.6 din Convenție sau ale art.1 din Protocolul nr.1, măsura fiind proporțională, justificată și legală.

68. ***În corespundere cu prevederile art.397 pct.1) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de condamnare, precum şi al celei de achitare sau de încetare a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art.395 şi 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă hotărârea cu privire la corpurile delicte.***

Se reține că conform prevederilor art.158 alin.(1) Cod de procedură penală „*corpuri delicte sânt recunoscute obiectele în cazul în care există temeiuri de a presupune că ele au servit la săvârşirea infracţiunii, au păstrat asupra lor urmele acţiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acţiuni, precum şi bani sau alte valori ori obiecte şi documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracţiunii, constatarea circumstanţelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale”.*

Potrivit prevederilor art.162 alin.(1) Cod de procedură penală, *în cazul soluționării cauzei în fond se hotărăşte chestiunea cu privire la corpurile delicte. În acest caz: 1) uneltele care au servit la săvârşirea infracţiunii vor fi confiscate şi predate instituţiilor*

respective sau nimicite; 2) obiectele a căror circulaţie este interzisă vor fi predate instituţiilor respective sau nimicite; 3) lucrurile care nu prezintă nici o valoare şi care nu pot fi utilizate vor fi distruse, iar în cazurile în care sânt cerute de persoane ori instituţii interesate, ele pot fi remise acestora; 4) banii şi alte valori dobândite pe cale criminală sau asupra cărora au fost îndreptate acţiunile criminale se restituie proprietarului sau, după caz, se trec în venitul statului. Celelalte obiecte se predau proprietarilor legali, iar dacă aceştia nu sânt identificaţi, se trec în proprietatea statului. În caz de conflict referitor la apartenenţa acestor obiecte, litigiul se soluționează în ordinea procedurii civile. Banii marcaţi, asupra cărora au fost îndreptate acţiunile criminale, se trec în venitul statului, iar echivalentul lor se restituie proprietarului de la bugetul de stat; 5) documentele care constituie corpuri delicte rămân în dosar pe tot termenul de păstrare a lui sau, la solicitare, se remit persoanelor interesate; 6) obiectele ridicate de organul de urmărire penală, dar care nu au fost recunoscute corpuri delicte, se remit persoanelor de la care au fost ridicate.

Din materialele cauzei rezultă că, prin ordonanța din 09.09.2020, a fost recunoscut în calitate de corp delict un suport electronic de tip CD-R Verbatim care conține informații referitoare la mesajele și ordinele SWIFT ale S.A. „Banca de Economii" efectuate în perioada 08.09.2014–12.09.2014 (vol.I, f.d.188-191).

Totodată, prin ordonanța din 05.11.2020 au fost recunoscute în calitate de corpuri delicte mai multe documente bancare în original și copii autentificate, descrise în ordonanță și examinate prin procesul-verbal din 09.03.2020 (vol.III, f.d.293-304).

Prin ordonanța din 18.02.2021 au fost recunoscute drept corpuri delicte informațiile extrase din căsuțele electronice ***** stocate pe suportul electronic de tip hard-disk Western Digital, seria WCAT16638180, cu capacitatea de 320 GB, acesta fiind transmis spre păstrare în camera corpurilor delicte a Procuraturii Anticorupție (vol.XVI, f.d.87-89).

Colegiul penal constată că toate aceste obiecte și suporturi informaționale au servit nemijlocit la stabilirea circumstanțelor relevante ale cauzei, au constituit mijloace de probă în procesul de examinare a acuzației și conțin informații care au fundamentat concluziile instanței privind existența faptelor incriminate și participarea inculpatului la săvârșirea acestora.

Având în vedere natura lor preponderent documentară și probatorie, precum și faptul că acestea fac parte integrantă din ansamblul probator administrat în cauză, Colegiul apreciază că nu există temeiuri legale pentru restituirea, distrugerea sau transmiterea acestora altor persoane ori instituții.

În consecință, în temeiul art.162 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, Colegiul penal consideră legală și întemeiată soluția instanței de fond privind menținerea corpurilor delicte la materialele cauzei penale, acestea urmând a fi păstrate pe întreaga perioadă prevăzută de legislație pentru păstrarea dosarului penal, în vederea asigurării integrității probelor și a posibilității verificării lor ulterioare în cadrul eventualelor proceduri judiciare.

69. ***Prin prisma prevederilor art.385 alin.(1) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței instanța de judecată este obligată să soluționeze inclusiv chestiunea privind cheltuielile judiciare.***

În acest sens, Colegiul penal reține că, potrivit art.227 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, *cheltuielile judiciare reprezintă sumele suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, inclusiv cele destinate efectuării expertizelor judiciare, care constituie mijloace de probă indispensabile pentru stabilirea circumstanțelor cauzei.*

Conform art.229 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală, *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat, cu excepțiile expres prevăzute de lege, instanța având obligația de a aprecia în concret dacă acestea urmează a fi puse în sarcina acestuia, în raport cu principiile echității, legalității și cauzalității procesuale.*

Colegiul penal subliniază că obligarea inculpatului la suportarea cheltuielilor judiciare este justificată de principiul cauzalității, potrivit căruia aceste cheltuieli sunt generate de conduita procesual-penală a persoanei condamnate, fiind efectuate în scopul stabilirii adevărului și al dovedirii faptelor imputate acesteia.

În prezenta cauză, expertizele judiciare au fost dispuse în mod legal și au fost necesare pentru clarificarea circumstanțelor esențiale ale cauzei, inclusiv pentru stabilirea mecanismului faptei și verificarea elementelor probatorii relevante, în condițiile art.143 alin.(1) Cod de procedură penală.

Din materialele cauzei rezultă că au fost efectuate următoarele expertize judiciare raportul de expertiză nr. 789-818 din 08.07.2020, cu cheltuieli în sumă de 16.800 lei, raportul de expertiză nr. 2367-2372 din 08.10.2020, cu cheltuieli în sumă de 3.150 lei, raportul de expertiză nr. 186-195 din 29.01.2021, cu cheltuieli în sumă de 12.600 lei. În total, cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor constituie suma de 32.550 lei.

Colegiul penal constată că aceste cheltuieli au fost generate direct de necesitatea administrării probatoriului în cauza penală în care inculpatul a fost găsit vinovat, fiind astfel în legătură cauzală nemijlocită cu fapta infracțională imputată acestuia.

Sub acest aspect, nu pot fi reținute argumente de exonerare de la plată, întrucât legea procesual-penală nu condiționează recuperarea cheltuielilor judiciare de existența unei culpe procesuale distincte, ci de soluția de condamnare, care atrage, de regulă, obligația de suportare a acestor cheltuieli.

De asemenea, nu sunt incidente temeiuri care ar justifica scutirea inculpatului de la plata cheltuielilor judiciare, nefiind dovedită o situație de insolvabilitate și nici circumstanțe excepționale care să facă disproporționată această obligație în sensul art.229 alin.(3) Cod de procedură penală.

În consecință, Colegiul penal apreciază ca fiind legală și întemeiată soluția instanței de fond privind încasarea de la inculpatul BÎRCA Viorel în beneficiul statului a sumei de 32.550 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, aceasta reprezentând contravaloarea expertizelor efectuate în prezenta cauză penală și fiind în deplină concordanță cu dispozițiile legale incidente.

70. Reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul Penal în conformitate cu art.415 alin.(1) pct.1) lit.c) Cod de procedură penală, consideră necesar a respinge apelurile declarate de acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție, avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel ***** și de reprezentantul părții vătămate SA ”Banca de Economii”, (în proces de lichidare), - Grigore OLARU, împotriva

Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, ca fiind nefondate, cu menținerea fără modificări a Sentinței contestate.

71. În conformitate cu prevederile art. art.415 alin.(1) pct.1) lit.c) și art.417-419 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E:

Se resping ca nefondate apelurile declarate de:

- acuzatorul de stat Victor MUNTEAN, procuror în Procuratura Anticorupție;
- avocatul Vasile NICOARĂ în interesele inculpatului BÎRCA Viorel *****;
- reprezentantul părții vătămate SA "Banca de Economii", (în proces de lichidare), - Grigore OLARU,

împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-698/2021 din 29 ianuarie 2024, și se menține fără modificări Sentința atacată.

Termenul executării pedepsei inculpatului ***BÎRCA Viorel*** ***** de calculat din data reținerii acestuia, cu includerea în termenul executării pedepsei, a perioadei aflării în stare de arest - din 04 decembrie 2020 până la data 27 aprilie 2021.

Decizia este executorie, însă poate fi supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Eugeniu BEȘELEA**

Judecătorii **Andrei CAZACICOV**

Vitalie BUDECI